BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
21 C
17

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

13-21.E.72

28.3.41

28
E
41

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

R. P. F.

M. ANTONII CAPPELLI FRANCISCANI CONVENTVALIS

DISPVTATIONES DVÆ:

PRIOR

DE SVMMO PONTIFICATV B. PETRI,

POSTERIOR

DE SVCCESSIONE EPISCOPI ROMANI IN eundem Pontificatum:

Aduerſus Anonymos duos;

Alterum, cui titulus,

PAPATVS ROMANVS;

Alterum,

DE SVBVRBICARIIS REGIONIBVS ET ECCLESIIS,

Seu

DE PRÆFECTVRÆ ET EPISCOPI VRBIS ROmæ Diœceſi, Coniectura.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Sumptibus IOANNIS KINCHII ſub ſigno Monocerotis.

ANNO M. DC. XXI.

Digitized by Google

ILLVSTRISS.mo ET REVER.mo
DOMINO,

D. LVDOVICO LVDOVISIO, S.R.E. CARDINALI, CAMERARIO

Fr. MARCVS ANTONIVS CAPPELLVS Franciſcanus Conuentualis.

SVMMA quidem eſt, Cardinalis Ampliſs. in Eccleſia Dei eius loci Sanctitas, Auctoritas, & Maieſtas, ad quem per omnes gradus laborum, & honorum Gregorium XV. Patruum tuum ſapientiſſimum & innocẽtiſsimum Virum incredibili omnium lætitiâ nuper excepit Deus. Eſt enim, vt dicebat S. Bernardus, *Sacerdos magnus, Summus Pontifex,* *De conſid. lib. 2.*

Digitized by Google

Princeps Epiſcoporum, Hæres Apoſtolorum, Primatu Abel, Gubernatu Noë, Patriarchatu Abraham, Ordine Melchiſedech, Dignitate Aaron, Auctoritate Moyſes, Iudicatu Samuel, Poteſtate Petrus, Vnctione Chriſtus. Cæterùm quò excelſiori & ſanctiori loco ſtat, eò difficiliori, non magis ſubditorum curâ, quæ grauiſsima eſt, quàm perduellium iniuriâ. Vtcumque enim iſti innumeras in partes diſtracti de ſingulis fidei Chriſtianæ capitibus inter ſe odio pluſquam Vatiniano digladientur, (*aliter ſcilicet cum eis non pugnat Chriſtus*, vt quidam eorum dixêre, *quàm mixto inter eos ſpiritu vertiginis, & diſſenſionis*;) ad expugnationem tamen Romani Primatus tantâ conſenſione conſpirant vniuerſi, vt dicas, omnium eſſe cor vnum, animam vnam. Bis impij, qui poſtquam matrum ſuarum cadauera, quaſi nocturni canes, nouis, & contrarijs erroribus dilaniârunt, rabie in communem Chriſtia-

Martin. Luther ad Pſalm. 5.

norum

norum omnium Patrem conuerſa, vnum illud optare videntur, quod ait Scriptura, *Quis det de carnibus eius, vt ſaturemur?* Iob. 31. Poſſunt idcircò Catholici, qui ſub Romanis ſignis Chriſto militant, in cæteris controuerſijs à pugna temperare ſibi, & otiari ſecurè, ſi volunt, in hac vna non poſſunt. In alijs enim *bellum hæreticorum Eccleſiæ pax eſt, & eorum victoria Eccleſiæ triumphus*; Hilar 7. de Trinit. Hieron. a c. 7. h. at. ſecùs in iſta, quâ tamen vnà non pars Eccleſiæ, aut articulus fidei vnus aliquis, vt in cæteris, ſed Fides, & Eccleſia vniuerſa, quæ hinc tanquam à capite pendent, in diſcrimen vocantur. Frequentiùs ideo huius, quàm aliarum cauſsâ noſtri cùm aduerſarijs congreſsi ſunt, & extra ordinem, & acie iuſtâ, ſigniſque collatis, hoſteſque victi ſemper, fugati, proſtrati. Eoque tandem pugnando ventum eſt, vt iam ſolis perfugis, & calonibus res perduellium ſtare vide-

antur. Profliganda quoq; fuit poſtrema hæc manus, ſed cum decoro, quo ſine honeſtum nihil; quare gregarij alicuius operâ, & labore, non illuſtriũ in Eccleſia ſcriptorum; indigni quippe ſunt eiuſmodi homines, cũ quibus quiſquam magni nominis, & ſpectatæ virtutis manu conſertũ eat. Prodij itaque miles manipularis ego, & impios, ac nefarios conatus duorum ex hoc genere hoſtium, quibus nominis ſilentium, non argumentorũ robur pugnandi fiduciam fecit, iampridem mihi caſtigandos ſuſcepi, caſtigauique paucorum dierum lucubratione, Deo opem ferente, qui veritatem laborare patitur, vinci non patitur. Spolia, quæ eis detraxi, ſunt hæc, quæ ante hæc tempora in publicum proferre non potui, quamuis vehementer cupierim, Diuinâ Prouidentiâ nunc per huius, nunc per illius vel incuriam, vel malitiam obnitente, vt tandem optimo, & do-

ctiſsimo Viro conſecrata, ſanctiori, ſecundioriqueomine oculis Eccleſiæ totius exponerentur. Tibi igitur Cardinalis Ampliſsime, cuius in hoc rerum faſtigio virtutem magis quàm proſperitatem mirantur, qui te benè norunt, ob ſperatam Gregorianis temporibus, Te vindice, rei litterariæ publicam felicitatem, manubias iſtas litterarias dico. Teque ſupplex obteſtor, vt ſi iudicio tuo grauiſsimo, quod à me ſcriptũ eſt, probatũ fuerit, id etiam mecum per te S.[mi] D. N. Papæ benedictionem adipiſcatur. Quum enim quod ille ab Eccleſiæ vertice benedicit, ſit verè benedictum, fore confido, vt hac impetratâ, & duorum hominum pereuntium ſaluti facilè conſulatur, & ego per eam ad huiuſmodi labores pro Catholica fide ſuſcipiendos factus habilior in poſterum vberiore fructu ei ſeruiam, *cuius potiſsima cura eſt, vt qui non ſapiunt, ſapiant, qui ſapiunt,* Bernard. de Conſid. l. 3.

unt, non deſipiant, & qui deſipuère, reſipiſcant. Deus Eccleſiæ ſuæ diu felicem Te, ac florentem conſeruet. Romæ pridie idus Martij, M.DC.XXI.

Digitized by Google

R. P. F.

M. ANTONII CAPPELLI FRANCISCANI CONVENTVALIS

DISPVTATIONES DVÆ:

PRIOR

DE SVMMO PONTIFICATV B. PETRI:

POSTERIOR

DE SVCCESSIONE EPISCOPI ROMANI IN EVNdem Pontificatum:

Aduerſus Anonymos duos;

Alterum, cui titulus,

PAPATVS ROMANVS;

Alterum

DE SVBVRBICARIIS REGIONIBVS ET ECCLESIIS;

Seu

DE PRAEFECTVRAE ET EPISCOPI VRBIS ROmæ Diœceſi, Coniectura.

COLONIAE AGRIPPINAE
Sumptibus IOANNIS KINCHII ſub ſigno Monocerotis.
ANNO M. DC. XXI.

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISS.
DOMINO
D. LVDOVICO LVDOVISIO
S.R.E. CARD. CAMERARIO.

F. MARCVS ANTONIVS CAPPELLVS
Franciſcanus Conuentualis.

SVmma quidem eſt, Cardinalis Ampliſſime, in Eccleſia Dei eius loci ſanctitas, Auctoritas, & Maieſtas, ad quem per omnes laborum, & honorum gradus Patruum tuum Gregorium XV. prudentiſſimum, & innocentiſſimum virum incredibili omnium lætitia nuper euexit Deus. Eſt enim, vt dicebat ſanctus Bernardus, *Sacerdos magnus, Summus Pontifex, Princeps Epiſcoporum, Hæres Apoſtolorum, Primatu Abel, Gubernatu Noe, Patriarchatu Abraham, Ordine Melchiſedech, Dignitate Aron, Auctoritate Moyſes, Iudicatu Samuel, Poteſtate Petrus, Vnctione Chriſtus.* Cæterùm quò excelſiori, & ſanctiori loco ſtat, eò difficiliori, non magis ſubditorum cura, quæ grauiſſima eſt, quàm perduellium iniuria. Vtcumque enim iſti innumeras in partes diſtracti de ſingulis fidei Chriſtianæ capitibus inter ſe odio pluſquàm Vatiniano digladientur (*aliter ſcilicet cum eis non pugnat Chriſtus*, vt quidam eo-

de conſider. lib. 2.

rum dixère, *quam mixto inter eos ſpiritu vertiginis, & diſſenſionis*) ad expugnationem tamen Romani Primatus tanta conſenſione omnes conſpirant, vt dicas, omnium eſſe cor vnum, animam vnam. Bis impij, qui poſtquam matrum ſuarum cadauera, quaſi nocturni canes, nouis, & contrariis erroribus dilaniarunt, rabie in communem Chriſtianorum omnium Patrem conuerſa, vnum illud optare videntur, quod ait Scriptura, *Quis det de carnibus eius vt ſaturemur?* Poſſunt idcircò Catholici, qui ſub Romanis ſignis Chriſto militant, in cæteris controuerſijs à pugna temperare ſibi, & otiari, ſi volunt, in hac vna non poſſunt. In alijs enim *bellum hæreticorum Eccleſiæ pax eſt, & eorum victoria Eccleſiæ triumphus*, ſecus in iſta, qua tamen vna non pars Eccleſiæ, aut articulus fidei vnus aliquis, vt in cæteris, ſed fides, & Eccleſia vniuerſa, quæ hinc tanquam à capite pendent, in diſcrimen vocantur. Frequentius ideò huius, quàm aliarum cauſſa, noſtri cum aduerſarijs congreſſi ſunt, nunc extra ordinem, nunc acie iuſta, ſignisq. collatis; hoſteſq. victi ſemper, fugati, proſtrati. Eoque tandem pugnando ventum eſt, vt iam ſolis perfugis, & calonibus res perfidorum ſtare videantur. Profliganda quoque fuit poſtrema hæc manus, ſed cum decoro, quo ſine honeſtum nihil; quare gregarij alicuius opera, & labore, non illuſtrium in Eccleſia ſcriptorum; indigni quippe ſunt eiuſmodi homines, cum quibus quiſquam magni nominis, & ſpectatæ virtutis manu conſertum eat. Prodii itaq. miles manipularis ego, & impios, ac nefarios conatus duorum ex hoc genere perduellium, quibus nominis ſilentium, non argumentorum robur pugnandi fiduciam fecit, iam pridem mihi caſtigandos ſuſcepi, caſtigauiq. paucorum dierum lucubratione, Deo opem ferente, qui veritatem laborare patitur, vinci nõ patitur. Spolia, quæ eis detraxi, ſunt hæc, quæ ante hæc tempora in publicum proferre non potui, quamuis vehementer cupierim, diuina prouidentia nunc per huius, nunc per illius vel incuriam, vel malitiam obnitente, vt tandem optimo, & doctiſſimo Viro conſecrata ſanctiori, ſecundioriq. omine oculis

Martin. Luther. ad pſal. 5.

Iob. 31.

Hilar. 7. de Trin. Hieron. ad c. 27. Matth.

Eccleſiæ totius exponerentur. Tibi igitur, Cardinalis Ampliſſime, cuius in hoc rerum faſtigio virtutem magis quàm proſperitatem mirantur, qui te bene norunt, ob ſperatam Gregorianis temporibus, te vindice, rei litterariæ publicam felicitatem, manubias iſtas litterarias dico. Teq. ſupplex obteſtor, vt ſi iudicio tuo grauiſſimo, quod à me ſcriptum eſt, probatum fuerit, id etiam mecum per te S.D.N. Papæ benedictionem adipiſcatur. Quum enim quod ille ab Eccleſiæ vertice benedicit, ſit verè benedictum, fore confido, vt hac impetrata, & nunc duorum hominum pereuntiũ ſaluti facile conſulatur, & ego per eã ad huiuſmodi labores pro Catholica fide ſuſcipiendos factus habilior in poſterum vberiore fructu ei ſeruiam, *Cuius potiſsima cura eſt, vt qui non ſapiunt ſapiant, qui ſapiunt non deſipiant, & qui deſipuère reſipiſcant.* Bern. de conſider. lib. 3. Deus Eccleſiæ ſuę diu felicem te, ac florentem conſeruet. Romæ pridie idus Martii. 1621.

Digitized by Google

TYPOGRAPHVS LECTORI.

ANte tres annos Auctor abſoluerat librum iſtum, & pleriſque doctis in Vrbe Viris communicatum, multorumque menſium ſpacio amicorum manibus detritum, meis tandem typis deſtinarat. Sed dum Auguſta Coloniam anno 1619. fertur, a Ioanne Paulo Gellio Bibliopola Romano commiſſus fidei Io. Chriſtophori Flechamerij Auguſtani, in itinere perit. Coactus ideo eſt auctor, denuo illum exſcribere, & diutius quã voluiſſet eius publicationẽ prorogare Prodierunt Interim ex Gallia, ex Vrbe, & aliunde aliquot eiuſdem generis doctiſſimæ lucubrationes. Quare contigit huic libro, quod olim Zaræ de Tamar, qui cum prius manum emiſiſſet, vnde obſtetrix dixit, hic egredietur prior, eo retrahente manum, quam obſtetrix ligarat, alter egreſſus eſt. Hoc ideo te monitum volui lector, vt ſi quæ forte hic quæ alibi repereris argumenta, (maximè contra libellum de ſuburbicarijs) non alteri quam Deo id adſcribas. Vt enim in ipſo quoque meridie Deus Aegyptijs noſtris noctem obſcuriſſimam offundit, eoſque errore cæco huc illuc in deuia, & auia abripi ſinit, ita Catholicos omnes, diuerſas licet per ſemitas incedentes, ad vnam, & eandem regiam veritatis viam, pulſis errorum tenebris, perducit, vna Petri fide, tanquam ignea columna, iter omnibus præeunte. Vale.

Gen. 39.

INDEX CAPITVM.

CAPVT I.

QVid auctorem impulerit ad ſcribendum, ſcopus ſcriptionis, & partitio.

CAP. II.

Controuerſia ſtatus & origo.

III.

B. Petri primatus demonſtratur ex verbis Chriſti. Matth. 16. Tu es Petrus & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.

IV.

Teſtimonium S. Leonis Papæ inductum ab Anonymo Petri primatui fauere.

V.

Sanctum Cyprianum, quem ſibi allegat aduerſarius, ſtare pro Petri Primatu.

VI.

Petri Primatus probatur ex duabus reliquis particulis eiuſdem teſtimonij & ex Ioanne 21. Paſce oues meas.

VII.

Lucij Papæ ſententia non eneruari, ſed confirmari, comprobarique Petri primatum.

VIII.

Eaſdem auctoritates Petro primatum tribuere, etiam ex illis teſtimonijs ſanctorum Patrum quæ obijcit aduerſarius.

IX.

Pleriſque alijs teſtimonijs comprobatur Petri primatus.

X.

Teſtimonijs omnium ſeculorum cõfirmatur Petri primatus.

XI.

Diluuntur quatuordecim argumenta pro paritate Petri, & omnium Apoſtolorum.

XII.

Enodantur argumenta pro paritate Petri, & Pauli.

XIII.

Occurritur obiectionibus poſtremis Anonymi pro æqualitate Petri & aliorum Apoſtolorum.

XIV.

Non ab Apoſtolis tantum ſed à Chriſto Primatus beato Petro delatus eſt quicquid Anonymus dicat.

CAPVT I.

ARiſtocratiam Eccleſiæ, quã inducit Anonymus, pugnare cum primis principijs fidei Chriſtianæ, ex quibus demonſtratur ſucceſſio Romani *Pontificis in primatum B. Petri.*

II.

Ex rebus in Eccleſia & ſpeciatim in Oriente geſtis à morte Chriſti ad annum eius quingenteſimum, quæ eſt prima Anonymi periodus, demonſtratur ſumma poteſtas, Pontificis Romani in vniuerſam Rempublicam Chriſtianam.

III.

Explicatur ſextus Canon *Nicænus & refelluntur* Coniecturæ *libelli de ſuburbicarijs, de conſtitutione Eccleſiaſtica Politiæ ad formam Politiæ temporalis.*

Di-

INDEX CAPITVM.

IV.

Diluuntur obiectiones ſuburbicarij.

V.

Refellitur error ſuburbicarij de ſpeciali Diœceſi Patriarchatus Romani cuius antiqui & Canonici limites deſignantur.

VI.

Soluuntur argumenta, quibus ſuburbicarius contrahit Romanum Patriarchatum ad centeſimum lapidem.

VII.

Ex rebus in Oriente geſtis ab anno Chriſti 500. ad 800. quæ eſt ſecunda Anonymi periodus, demonſtratur Catholicos Orientales toto eo tempore agnouiſſe, & veneratos eſſe Romanum Pontificem tanquam ſupremum caput Eccleſiæ Chriſti.

VIII.

Diluuntur argumenta ex ſecundo Anonymi capite contra primatum Papæ.

IX.

Diluuntur Argumenta, ex tertio capite.

X.

Occurritur argumentis ex quarto Anonymi & defenduntur donationes Caroli Magni, & Ludouici Pij.

XI.

Enodantur argumenta Capitis quincti, in quo ex auctoritate Conciliorum impugnatur Primatus Papæ.

XII.

Refelluntur Obiectiones Anonymi contra concilium Lateranēſe quartum ſub Innocentio tertio & Florentinum ſub Eugenio quarto.

XIII.

Satisfit Obiectionibus Capitis Septimi.

XIV.

Refelluntur commentitia Priuilegia Caroli Magni & Othonis primi Imperatorum, in quibus aſſerendis verſatur Anonymus Capite octauo.

XV.

Occurritur reliquis Obiectionibus totius libri.

Digitized by Google

DISPVTATIO PRIOR DE SVMMO PONTIFICATV B. PETRI.

QVID AVCTOREM IMPVLERIT AD SCRIBENDUM, Scopus ſcriptionis, & partitio.

CAPVT I.

QVo tempore Marcus Antonius de Dominis olim Archiepiſcopus Spalatenſis, nũc Regis, & hæreſis Angliæ miniſter emiſit quatuor ſuos priores libros de Rep. Eccleſiaſtica, Londini etiam editus eſt quidam libellus Anonymus cum hoc titulo: *Papatus Romanus: Liber de origine, progreſſu, & extinctione ipſius*. Eſſe hunc Epitomen librorum Marci Antonij ab ipſomet editam, tunc ſpargi cœpit in vulgus, nullo alio, vt opinor, argumento, niſi quòd poſt Auctoris præfationem Marci Antonij effigies libro inſerta erat. At vbi legere datum eſt, ſtili ſordes, quæ forenſem rabulam olent, pleraque dogmata, quæ cum Antoniana Iliade pugnant, ſumma (in peruulgatis etiam & detritis) hominis imperitia, perſuaſêre, monſtrum hoc alio eſſe ouo prognatum. Eoque maximè, quòd Auctor in Epiſtola liminari ad Regem Angliæ profitetur apertè, ſe Italum eſſe: *Nomen meum N. qui Italus ſum*, inquit, *publicari non patior*. Eum (fateor) non ſine mœrore legere cœpi: Quis enim non expectaſſet funeſtum aliquid, & pernicioſum ab homine, qui auitam Religionem non ipſe abieciſſet tantùm, ſed ab omnium animis auulſam penitus, & extirpatam vellet? ab Italo, qui eam dignitatem euerſum iret, qua vna ſingulari Dei prouidentia Italiæ noſtræ totus orbis aſſurgit? ab hæretico, qui Regi Magnæ Britanniæ, quaſi Athlanti Hercules, auxilium, & operam ſuam polliceretur? & magna quidem in Præfatione pollicebatur lectori: reprehenſis enim tam

Theologis, quã Canoniſtis, quòd *in antiquiſſima cõtrouerſia de iuribus, & præcellentia Papatus leuiſſima ſæpe arripiant, & planiſſima vt plurimum detorqueant:* indolebat, *quòd nullus hactenus apparuerit, qui hunc laborem ſuſciperet, vt amarum ipſius immenſum mare Canonum, & Decretorum falſitatis cum hiſtorijs, temporumque diſtinctione, & obſeruantia in reductũ ſinũ reſtringeret.* Vnũ ſe *apum mellificantium ſolertiam imitatum eſſe. E magno ſcriptorum campo ſelegiſſe floſculos, è quibus nõ corollam texeret, ſed paucas mellis guttulas delibaret.* Quin etiam ſibi blandiens, quodnam de ſuo libello iudicium dictaret ſibi philaucia cæca, lectori pereleganter vt omnia explicauerat. *Habebitur*, inquit, *liber iſte ſuccinctus, authenticus, facilis, obuius, ex immẽſo, profundo ac difficulter penetrabili tot ſanctorum Patrum, Theologorum, & Hiſtoricorum Oceano exiguum in lacum non paruo cum labore redactus.* Hærebam itaque expectãs, quid tanto promiſſor ferret dignum hiatu. Verùm vbi totum librum perlegi, demiratus ſummam Auctoris cùm nequitiam, tũ vanitatem cum Cypriano dixi: *Triticum non rapit ventus, nec arborem ſolida radice fundatam procella ſubuertit. Inanes paleæ tempeſtate iactantur: inualidæ arbores turbinis incurſione euertuntur.* Nihil ſcilicet in toto libello reperi, quod aut doctrinam, aut ingenium, aut induſtriam præ ſe ferret, ſed rancida omnia, putidaque non tantùm veterum hæreticorum, & ſchiſmaticorum ſcriptis iam pridem detrita, ſed quotidianis etiam muliercularum Græcarum, & Hæreticarum ſermonibus in compitis, & triuijs, in tabernis, & hypocauſtis decantata. Ad hæc mendacia ſine fine, temporum, & hiſtoriarum extremam ignorantiam; iudicium verò in ijs connectendis, & differendis adeò retuſum, & bardũ, vt valdè miratus ſim, quòd Rex Angliæ, qui prudentiæ, & doctrinæ laudem aucupatur, paſſus ſit cauſam ſuam tali patrocinio ſuffulciri, quo vno optima cuiuſque exiſtimatio inclinari facilè, & labefactari potuiſſet. Sed verè Tertullianus: *Nuſquam facilius proficitur, quàm in caſtris rebellium: vbi ipſum eſſe illic, promereri eſt.* Etſi verò in hoc libello multa de Principatu inter ſe ſcelera certant, mea tamen ſententia impietas, & impudentia palmam ferunt. Eccleſiam enim omnem, ſed præſertim Romanam Cathedram, Radicem, & matricem Eccleſiæ Chriſti, adeò

De vnit. Eccl.

De præſcri

inuere-

inuerecundè, & petulanter proſcindit, talibuſque conuitijs & probris inſectatur, vt ne maioribus quidem poſſet, ſi non in Italia, ſed in Scythia natus, nullis Catholicæ Religionis vinculis vnquam conſtrictus fuiſſet, vel Gebennæ enutritus; non recentes, & ſpontaneas, ſed naturales, & hæreditarias inimicitias gereret cum ſede Petri.

Suſpenſus, & dubius animi aliquamdiu pependi, num hominem redarguerem, eique retegerem vanitatem ſuam; dehortabatur enim doctrinæ leuitas ſumma, à qua nihil periculi, quod vnum acuere ſolet ingenia Catholicorum & calamos; ſed tandem ad ſcribendum me adegit ita Hieronymus: *Noli deſpicere animam, pro qua Chriſtus mortuus eſt.* Quare conſtitui in Catholica veritate miſellum hunc inſtituere, ſuaſque & aliorum hæreticorum, quos ſectatur, fabulas, ignorantias, & dolos in controuerſia de Primatu Papæ illi non enodare tantùm, verùm explicare, & digito etiam demonſtrare, ſi poſſim: vt vel reſipiſcat, & errabunda ouis reuertatur (quod mihi optatiſſimum eſt) ad gregem, & Paſtorem ſuum, vel iudicandus ſaltem apud Deum nulla ignoratæ veritatis poſſit excuſatione defendi. *Ep. 58.*

Prodierat eodem tempore ex Gallia alius libellus Anonymus cum hoc titulo: *De Serburbicarijs Regionibus & Eccleſijs, ſeu de Præfectura & Epiſcopi vrbis Romæ Diœceſi coniectura.* Huius, ſicut & prioris conſilia omnia in eo ſtant, vt percuſſo Eccleſiæ Paſtore, grex Chriſti diſpergatur, fuſaſque & vagantes Catholicas oues, cuius ſtipendijs militāt, aduerſarius noſter abripiat, qui, vt Petrus ait, *tanquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret.* Contra priorem ſcripturus, operæ pretium facturum me arbitratus ſum, ſi eadem fidelia duos dealbarem parietes. Quod vt factu facillimum fuit, ita huius quàm illius refutatio ſucceſſit minùs moleſta. Licèt enim deſideres in eo pietatem, modeſtiam, veramque & ſolidam eruditionem, Græcè tamen, & Latinè ſcit, neque obtuſi ingenij homo eſt, vt prior ille.

Etſi verò vtriuſque Anonymi errores proſequi, & refutare decreui, non tamen maledicta, conuitia, & contumelias, vt enim rectè dicebat Imperator Theodoſius, *Si id ex leuitate proceſſit, contemnendum; ſi ex inſania, miſeratione digniſſimum; ſi ab iniuria, re-* *L. 1. C. Siquis Imp. maled.*

 mitten-

Digitized by Google

mittendum. Adde, quòd viri probi non eſt in hoc certamen venire, quod non niſi peſſimi, & infimi de fæce plebis benè certare ſolent, de quibus I C.tus: *Quamquam temerarij pœna digni ſunt, tamen vt infamibus illis parcendum eſt.* Nugas etiam & deliramenta quædam inſulſiſſima, quibus ſcatent (maximè Italus iſte) præteribo frequenter, eaque tantùm, quæ robuſtiora, firmioraque videri poſſunt, diſcutiam, & conuellam.

Modeſt. ad l. Iul. Maieſt.

Quæ diſputo, concluduntur duobus præcipuis capitibus, à quibus pendet omnis dignitas & poteſtas Pontificis Romani. Primum eſt, *An omnes Apoſtoli fuerint omninò æquales inter ſe, an Petrus Paſtor, & Princeps omnium.* Secundum, *An Epiſcopus vrbis Romæ locum B. Petri ſortitus ſit; eique in Pontificia dignitate ſuccedat.* Ad quas controuerſias non antè aggredior, quàm ſtatum ipſarum commonſtrem, digitumque ad earum fontes intendam.

CONTROVERSIAE STATVS ET ORIGO.

CAPVT II.

APoſtoli nomen à græco verbo ἀποστέλλω, origine ducta, Nuncium, ſeu Legatum ſignificare certiſſimum eſt. Quare Chriſtus Ioannis XIII. *Neque Apoſtolus maior eſt eo, qui miſit illũ.* Et Paulus Chriſtum, quia miſſus à Patre, appellat Apoſtolum: *Conſiderate*, inquit, *Apoſtolum, & Pontificem confeſsionis noſtræ Ieſum Chriſtum*, Hebr. 3. vbi Theodoretus: *Quod autem noſtræ etiam confeſsionis Apoſtolus factus eſt, poſtquam humanam ſumpſit naturam, docuit in Epiſtola ad Galatas. Quando enim, inquit, venit plenitudo temporis, miſit Deus filium ſuum factum ex muliere. Et non dixit, miſit ipſum, vt fieret ex muliere, ſed factum ex muliere, vt clarũ eſſet humana naturæ eſſe conducibile Apoſtolatus, hoc eſt, legationis, ſeu miſsionis nomen.* Quæ verò fuerit ſumma Apoſtolatus ſui, explicuit Chriſtus ipſe Luc. 4. de ſe in ſynagoga interpretatus vaticinium Eſaiæ LXI. I. *Spiritus Domini ſuper me, propter quod vnxit me. Euangelizare pauperibus miſit me: ſanare contritos corde, prædicare captiuis remiſsionem, & cæcis viſum, dimittere confractos in remiſsionem: prædicare annum Domini acceptum, & diem retributionis.* Itaque ſi non ad tria, ad ſummum ad quatuor capita rediguntur omnia munera Apoſtolatus Chriſti. Euangelizare, ſanare, dimittere,

mittere,prædicare Iubilæi libertatem & diem retributionis, quæ in nouiſſimo fiet.

Ad hoc munus,cui Chriſtus deſtinatus à Patre,ex omnibus diſcipulis deſtinauit etiã ipſe XII. illos, *quos*, vt inquit Tertul. *appellatio miſſos interpretatur,eoſque lateri ſuo adelegit, & ſpeciatim Apoſtolos nominauit*, Marci 3.13. Vnde ſanctus Cyrill. Alex. explicans illud Ioan. XVII.18. *Sicut me miſiſti in mundũ, & ego mitto eos in mũdum. Miſiſſe autem eos in mundum, ait, ad imitationem ſuæ miſſionis. Apoſtolus enim, id eſt, miſſus & Pontifex confeſſionis noſtræ Ieſus ſecũdùm Paulum factus eſt.* Et ſanctus Auguſtinus: *Quos miſit, niſi Apoſtolos ſuos? nam & ipſum nomẽ Apoſtolorum, quod græcum eſt, nihil niſi miſſos ſignificat in latino. Miſit ergo Deus filiũ ſuum, non in carne peccati, ſed in ſimilitudine carnis peccati: & miſit filius eius eos, quos natos in carne peccati ſanctificauit à labe peccati.*

De præſcri.

In Io.l.11.c. 25.

Tract. 108. in Ioan.

Hanc legationem iniunxit eis Ioannis xx. dicens: *Sicut miſit me Pater, ego mitto vos.* In quæ Cyrillus Alex. *Quos ita dicit mittere, ſicut ipſe à Patre miſſus eſt, vt etiam Apoſtolatus dignitatem oſtenderet, & magnitudinem poteſtatis eorum aperiret, & ſimul monſtraret, quam viam in ſtudijs ſuis, vitaque ſua ſequi eos oporteret.* Et infrà: *Hæc omnia pauciſſimis verbis ſignificauit dicens ſic eos mittere ſicut à Patre miſſus eſt, vt hinc intelligant, vocandos eſſe peccatores ad pœnitentiam, curandos corpore, atque ſpiritu malè habentes & in diſpenſatione rerum non ſuam, ſed eius, qui miſit, voluntatem faciendam, m ũdumque prædicationibus, & doctrina fidei ſaluandum.* Scio alios ex hoc Cyrilli loco referre maiora, quæ ego non reperio, ſed ſumma Apoſtolatus ipſorum eadem prorſus, quæ Apoſtolatus Chriſti. Quare ſicut Chriſtus de ſe dicebat: *Spiritus Domini ſuper me*, ita de Apoſtolis dixit: *Accipite Spiritum ſanctum.* De ſe: *Propter quod vnxit me*, id eſt, ſanctificauit, & conſecrauit. Pro Apoſtolis ad Patrem: *Sanctifica eos in veritate*, Ioan.17.17. De ſe: *Euangelizare pauperibus miſit me*, læta ſcilicet, fauſtaque nuntiare. Illis quaſi prædicandi formulam præſcribit, *Dicite, quia appropinquauit in vos Regnum Dei*, Luc.x. quo nuntio quid lætius? Quare Paulus 1. Cor.3. *Non miſit me Chriſtus baptizare, ſed Euangelizare.* & ad Epheſ.6. Suffragia Sanctorum expoſcit, *vt detur mihi*, inquit, *ſermo in apertione oris mei cum fiducia notum facere myſterium Euangelij*,

Lib.12.c.55.

Digitized by Google

gelij, pro quo legatione fungor in Catena. & 1. Cor. 9. *Nam ſi euangelizem,* non eſt *mihi gloria, neceſsitas enim mihi incumbit : Va enim mihi, ſi non euangelizauero ; ſi enim volens hoc ago, mercedem habeo, ſi autem inuitus, diſpenſatio mihi credita eſt.* De ſe Chriſtus: *Sanare contritos corde.* Illis: *Dedit poteſtatem curandi infirmitates, & miracula patrandi.* Marc. 3. de ſe: *Prædicare captiuis remiſsionem, & cæcis viſum.* Illis: *Docete omnes gentes,* quæ ſumma mentis cæcitate percuſſæ commutauerant, vt ait Apoſtolus, *veritatem Dei in mendacium, & ſeruiebant creaturæ potius quàm creatori.* De ſe, *Dimittere*
Rom. 1. 25. *confractos in remiſsionem.* Illis, *Quorum remiſeritis peccata, remittũtur eis.* De ſe: *Prædicare annum Domini acceptum, & diem retributionis.* Annum Domini acceptum interpretantur viri docti tempus à baptiſmate ad Aſcenſionem, & diem retributionis diem iudicij. De primo Chriſtus Act. 1. 8. ad Apoſtolos: *Eritis mihi teſtes in Ieruſalem, & in omni Iudæa & Samaria, & vſque ad vltimum*
Act. 1. 21. *terræ.* Et Princeps Apoſtolorum, quum de ſufficiendo in locum Iudæ ad Concilium referret: *Oportet,* inquit, *teſtem Reſurrectionis eius nobiſcum fieri vnum ex his, qui nobiſcum ſunt congregati in omni tempore, quo intrauit, & exiuit inter nos Dominus Ieſus, incipiens à baptiſmate Ioannis vſque in diem, qua aſſumptus eſt à nobis.* De ſe-
Act. 10. 14. cundo Petrus idem: *Præcepit nobis prædicare populo, & teſtificari, quia ipſe eſt, qui conſtitutus eſt à Deo iudex viuorum, & mortuorum.*

Hæc ea ſunt, quæ colligi poſſunt ex illis verbis Chriſti: *Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos:* perinde enim eſt, ac ſi dicat: Apoſtolatũ meũ vobis iniungo. Hinc eſt, quòd oẽs Apoſtoli ratione Apoſtolatus interdũ à Patribus vocãtur Vicarij Chriſti. Amb. in Epiſt. ad Rom. c. 1. *Mittit Apoſtolos, vt prædicarent fidẽ omnibus gẽtibus, vt obedirẽt, & ſaluarẽtur, vt donũ Dei non iã ſolis Iudæis, verũ etiam omnibus gentibus conceſſum videretur. & hanc eſſe Dei voluntatem, vt à Chriſto, & per Chriſtum omnibus miſereatur Vicarijs eius prædicantibus.* Et in epiſt. 1. ad Cor. c. 3. *Dei enim ſumus operis adiutores,* hoc *ad Apoſtolorum perſonam pertinet, quos conſtat eſſe Dei adiutores, quia Vicarij ſunt Chriſti.* Certè enim vice Chriſti euangelizabant. *Pro Chriſto legatione fungimur tanquam Deo exhortante per nos,* dicebat Paulus 2. Cor. 5. Et ad Epheſ. 6. *Pro quo legatione fungor in Catena.* Quare Chryſoſtomus Homil. 11. in 2. Cor. *Pro*

Chriſto legatione fungimur, hoc eſt, illius loco, nam nos, quæ illius officij ſunt, ſuſcepimus. Et ideò Eccleſia in præfatione de Apoſtolis eos vocat, *Vicarios operis Chriſti.*

Sanctiſſimi iſti viri non tantùm Apoſtolatu, ſed ſacerdotio etiam à Chriſto honorati ſunt, ab ipſo in cœna ſuprema initiati ad offerendum pro ſalute hominum incruentum ſacrificium corporis, & ſanguinis eius, ſicut ex Apoſtolica traditione omnium Orthodoxorum conſenſu receptum eſt. Et quamuis plerique nouatorum, qui Lutherum ſequuti ſunt, hanc veritatem in dubium reuocauerint, non tamē in hoc libello Anonymus, cum quo nunc agimus.

Cæterum Religionis eſt, non tantùm ſacrificia offerre, ſed & qui offerant, initiare, Dei legem interpretari, cæremonias ordinare, homines in vero Dei cultu continere, perſonis Deo dicatis ius dicere, & denique quicquid peculiari iure ad Deum attinet, pro Numinis dignitate moderari. Hinc factum eſt, vt conceſſa iſta Poteſtate inſignioribus quibuſdam, in ſacra Politia alijs alij præpoſiti ſint, & vnus in vertice omnium collocatus, qui ab Hebræis כהן הגדיל, à Græcis ἀρχιερὸς, à Latinis Pontifex Maximus appellatus eſt.

Quamdiu cum ſynagoga ſtetit templum, & ſacerdotium vetus, maiores noſtri à nomine ſacerdotis abſtinuerunt, minores ſacerdotes Preſbyteros, maiores Epiſcopos græcis nominibus appellantes. At euerſo templo, & ſacerdotio Moyſis ſublato, ſacerdotij nomē paſſim in Eccleſia vſurpari cœpiſſe (nō antiquatis tamen prioribus illis Presbyteri & Epiſcopi) fidem faciunt contra noſtri, & ſuperioris ſæculi Nouatores (qui cum Sacerdotio omnem ſacrum ordinem extirpatum eunt) *a* Hieronymus, *b* Ambroſius, *c* Cyprianus, *d* Hilarius, *e* Arnobius, *f* Tertullianus, *g* Damaſcenus, *h* Gennadius Archiep. Conſtantinop. *i* Cyrillus, *k* Chryſoſtomus, *l* Nazianzenus, *m* Baſilius, *n* Euſebius, *o* Origenes, *p* Ignatius, *q* Polycarpus, *r* Dionyſius Areopagita, *ſ* Phylo Iudæus, *t* Clemens Romanus. Presbyteros Epiſcopis inferiores, ſubiectoſque fuiſſe, Marſilius, & Lutherus inficiantur, ad quos interdum propendere videtur Anonymus. Expreſsè tamen aſſerit Dei verbum, & conteſtatur omnis antiquitas.

a *Ad Euag.*
b *in epiſt. ad Timot.*
c *ad Floren. & Puppien.*
d *aduerſ. Conſt. Aug.*
e *in pſal. 8.*
f *de monogam.*
g *de Purga.*
h *epiſt. ad tot. orb.*
i *in Leuit.*
k *in epiſt. 1. Timoth.*
l *in carm. ad Epiſcop.*
m *de inſtit. mon. c. 21.*
n *hiſt. l. 1. c. 22. & lib. 9. c. 10.*
o *hom. 6. in Leuit.*
p *epiſt ad Smyrn.*
q *ad Philip*
r *ad Demophil.*
ſ *apud Euſeb. l. 2. c. 17.*
t *ad Iac. frat Dom*

quitas. Paulus ad Timotheum Epheſiorum Epiſcopum: *Aduerſus presbyterum accuſationem noli recipere, niſi ſub duobus, aut tribus teſtibus.* Et ad Titum: *Huius rei gratia reliqui te Cretæ vt ea, quæ deſunt, corrigas, & cõſtituas per Ciuitates presbyteros*: Pauluſq; & Barnabas *cùm conſtituiſſent per ſingulas Eccleſias Presbyteros, & oraſſent cum ieiunationibus, commendauerunt eos Domino*, Act. 14. 2. Ex antiquioribus PP. *a* Dionyſius Areopagita, *b* Ignatius, *c* Clemens Alex. *d* Origenes, *e* Epiphanius, *f* Tertullianus, *g* Cyprianus, *h* Ambroſius, *i* Hieronymus, *k* Auguſtinus. Concilia *l* Ancyranum, *m* Antiochenum, *n* Illiberitanum, *o* Toletanum primum. Pontifices *p* Innocentius, *q* Cæleſtinus, *r* Leo, *ſ* Gelaſius, omnes horũ nominũ primi, vt innumera alia teſtimonia prætermittã.

a *Hierarch. Eccleſ. 11.* b *Ep. ad Smyrn. Hieron & Trallian.* c *6. Strom.* d *Hom 7 in Hierem.* e *Hær. 7.* f *De præſcri & aduer. Phych.* g *Epiſt. 27.* h *in c. 1. 1. ad Corint.* i *Epiſt. 83. ad Ocean & 85. ad Euagr.* k *de hæreſ. c. 53.* l *c. 16.* m *c 9.* n *c. 27.* o *c. 20.* p *Epiſt. ad Decen.* q *Ep. 84. ad Anaſt.* *Epiſt ad Epiſc. per Lucan. & Brut.*

Chriſtum Dominum noſtrum fuiſſe Sacerdotem, & Pontificem, ſcripturæ apertè teſtantur, neque hæretici negant. At an, quemadmodum in Eccleſia reliquit Apoſtolatum ſuum, & Sacerdotium ſuum, reliquerit etiam Pontificatum ſuum, & ex omnibus ſacerdotibus vnum aliquem vice ſua ſummum, maximumque eſſe iuſſerit, an potius mutato regimine Eccleſiæ ex Monarchico in Ariſtocraticum, æquali loco reliquerit omnes Apoſtolos, hoc illud eſt, de quo tribus ab hinc ſæculis ab hæreticis dubitari cœptum eſt, & de quo nunc cum larua iſta mihi congrediendum.

Primus, qui in Occidente in Petri Pontificatum ſigna contulit, fuit Marſilius Patauinus (Valdenſes enim, & Fraticellos rude, & ignarum hæreticorum genus nullo numero pono) circa annum Domini 1324. in libro, quem inſcripſit: *Defenſorium pacis*, & in *Apologia ad Ludouicum Bauarum Imperatorem.* Nemoque inter viros doctos per tota tredecim ſæcula repertus eſt adeò proiectæ temeritatis, qui contra apertiſſima ſcripturæ teſtimonia, contra totius antiquitatis, imò contra totius Orbis terrarum conſenſionem hoc ſacrilegium aggredi auſus ſit, Verùm

Quid non mortalia pectora cogis
Auri ſacra fames?

Hunc Ioannes XXII. Põtifex Maximus anathemate percuſſit, eiuſque fundamenta Albertus Pighius vir pietate & eruditione ſingulari in ſua Hierarchia Eccleſiaſtica radicitùs euulſit.

Circa

Digitized by Google

Circa annum Domini 1350. Ioannes VVittcleffus Anglus Marſilium ſecutus eſt, edito libello *de Chriſto & Antichriſto.* Sed eum execrabilem antè toti Eccleſiæ collectis erroribus eius Cōcilium Generale Conſtantienſe ſeſſ. 8. anno Domini 1415. tanquam hæreſiarcham condemnauit, & Thomas VValdenſis Anglus Carmelita in ſuo doctrinali Antiquitatum fidei doctiſſimè confutauit.

Ab eodem Concilio ſeſſione 15. Ioannes Huss Boemus viuus combuſtus eſt, qui circa annum Domini 1378. ab VVittcleffo venenum mutuatus, hoc viru Eccleſiam Boemorum magna ex parte infecerat.

Græci Schiſmate Photiano per aliquot ſæcula ab Eccleſia Catholica ſeparati eundem errorem hauſerant, depoſuerunt tamē anno Domini 1439. in Cōcilio Generali Florentino, cui cū Patriarcha, & Imperatore Conſtantinopolis interfuit pars magna Eccleſiæ Orientalis.

Martinus Lutherus ad annū Domini 1520. in aſſertione ſuorū articulorū hæreſim hanc extinctam, & ſepultam iterum ab inferis excitauit; quare damnatus à duobus ſummis Pontificibus Leone X. & Hadriano VI.

Lutherum ſequuti ſunt Caluinus, & Centuriatores, ille ad annum 36. iſti ad ſexageſimum ſupra milleſimum quingenteſimum, & demum confuſum illud hæreticorum examen, quod à Lutheri ſecta profectum, eam in mille partes dilaniauit, dum, vt inquit Tertullianus de Martionitis, & Valentinianis, *Idem licuit Lutheranis, quod Luthero, de arbitrio ſuo fidem innouare.* *De præſcript.*

Inſanos iſtos repreſſerunt quidem permulti viri docti, proſtrauerunt tamen duo illa luminaria magna noſtri ſæculi Baronius, & Bellarminus S. R. E. Cardinales.

Quare ſi rem ad ſuam originem referamus, huius erroris authorē reperiemus vnicū Marſiliū, à quo VVittcleffus, Huss, Lutherus, & reliqua hæreticorū turba, paucis adiectis, mutuata eſt, quicquid ad euerſionem Primatus vnquā cōgeſſit. Nos verò, vt omittamus tot Sāctorū, & Sanctarū myriadas, quę per ſexdecim integra ſæcula in hac fidei confeſſione dormierunt, eam ſan-

guine alij, alij atramento glorioſiſſimè obſignantes. tantùm dicemus, à prima Marſilij defectione vſque ad poſtremam Lutheri habere nos Catholici dogmatis vindices quatuor sūmos Pontifices, Ioannē, Martinū, Leonem, Hadrianū, duoq; Cōcilia Generalia, Cōſtantienſe, & Florentinum, quorū iudicio error Marſilij ſextùm damnatus eſt. Quiſquis ergo ad hanc controuerſiam animum confert, is velim vt primùm ſibi ob oculos ponat vtriuſque partis Aſſertores; hinc ſcilicet quatuor Pontifices, & duo Concilia Generalia ex toto terrarum orbe conuocata; inde Marſilium Patauinum cum tribus aut quatuor Apoſtatis. Illos vnanimi conſenſu decernentes Petro, & ſucceſſoribus Primatum iure Diuino, iſtos illorum decretis impudentiſſimè reclamantes. Audiat mox, quem Deus, & Chriſtus Eccleſiæ controuerſijs finem imponant: *Quicunque noluerit obedire ſacerdotis imperio, ex decreto iudicis morietur; Si Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus & publicanus.* Atque ita demum vtram mauelit in partem, concedat. Quod ſi vel in Henrico VIII. Angliç Rege, vel in Luthero, iſtius poſtremç defectionis Principibus quis quidquam ſuſpiciat, quod ad eamdem apoſtaſiam ſuperbos titillet, & impios, audiat priùs quidnam vterque de tota hac cauſa ſcripſerit.

Deuteron. 17.

Henricus antequam Bolenæ dementatus amore, de repudianda vnà cum legitima Coniuge etiam communi matre fidelium conſilium iniſſet, contra Lutherum, qui ſemel verecundiæ fines tranſgreſſus, iam ex veteri prouerbio bene, & gnauiter impudens eſſe cœperat, calamū ſtringens: *Non tam inimicus ero Pontifici,* inquit, *vt anxiè, ac ſolicitè de eius iure diſceptem, tanquam res haberetur pro dubia. Satis eſt ad præſens negotium, quòd inimicus eius ita furore prouehitur, vt ſibi fidem deroget ipſe, ac dilucidè ſe oſtendat, præ malitia neque conſtare ſecum, neque videre quid dicat. Nam negare non poteſt, quin omnis Eccleſia fidelium Sacroſanctam ſedem Romanam velut matrem, Primatemquè recognoſcat, ac veneretur, quæcunque ſaltem neque locorum diſtantia, neque periculis interiacentibus prohibetur acceſſu, quanquā, ſi vera dicunt, qui ex India quoque venīūt huc, Indi etiā ipſi tot terrarū, tot mariū, tot ſolitudinū plagis diſiūcti Romano tamē ſe Pontifici ſubmittunt. Ergo ſi tantam,*

In aſſert. ſept. Sacrā

Digitized by Google

ac tam latè fuſam poteſtatem neque Dei iuſſu Pontifex, neque hominum voluntate conſequutus eſt, ſed ſua ſibi vi vindicauit, dicat, velim, Lutherus, quando in tantæ ditionis irrupit poſſeſſionem. Non poteſt obſcurum eſſe initium tam immenſæ potentiæ, præſertim ſi intra memoriam hominum nata ſit. Quòd ſi rem dixerit, vnam fortaſsis, aut duas ætates ſuperare, in memoriam nobis rē redigat ex hiſtorijs.

Alioquin ſi tam vetuſta ſit, vt rei etiam tantæ obliterata ſit origo, legibus omnibus cautum eſſe cognoſcit, vt cuius ius omnem hominum memoriam ita ſupergreditur, vt ſciri non poſſit, cuiuſmodi habuerit initium, cenſeatur habuiſſe legitimum: vetitumque eſſe conſtat omnium conſenſu gentium, ne quæ diu manſerunt immota, moueantur. Certè ſi quis rerum geſtarum monumenta reuoluat; inueniet, iam olim protinus poſt pacatum Orbem, pleraſque omnes Chriſtiani Orbis Eccleſias obtemperaſſe Romanæ. Quin Græciam ipſam, quanquā ad ipſos commigraſſet Imperium, reperiemus tamen, quod ad Eccleſiæ Primatum pertinebat, (præterquam dum ſchiſmate laborabat) Eccleſiæ Romanæ ceſsiſſe. Beatus verò Hieronymus quantum Romanæ ſedi cenſeat deferendum, vel inde luculenter oſtendit, quòd quamuis Romanus ipſe non eſſet, tamen apertè fatetur ſibi ſatis eſſe, ſi ſuam fidem quibuſuis improbantibus alijs comprobaret Papa Romanus.

Cui cùm Lutherus tam impudenter pronunciet, idque contra ſuam pridem ſententiam, nihil omnino iuris in Eccleſiam Catholicā ne humano quidē iure cōpetere, ſed Papā mera vi merā occupaſſe tyrānidē, vehemēter admiror, quòd aut tam faciles, aut tā ſtupidos ſperet eſſe lectores, vt ſacerdotem credant inermem, ſolum, nullo ſeptum ſatellitio, qualem fuiſſe eum neceſſe eſt, priuſquam eo potiretur, quod eum Lutherus ait inuaſiſſe, vel in ſpem venire vnquam potuiſſe, vt nullo iure fultus, nullo fretus titulo, in tot vbique pares Epiſcopos apud tam diuerſas, tam procul diſiectas gentes tantum obtineret imperium: nedum vt credat quiſquam populos omnes, vrbes, Regna, Prouincias ſuarum rerum, iuris, libertatis fuiſſe tam prodigos, vt externo ſacerdoti, cui nihil deberent, tantum in ſe poteſtatis darent, quantum ipſe vix eſſet auſus optare. Sed quid refert, quid in hoc ſentiat Lutherus, qui præ ira, atque inuidia non ſentit ipſe quid ſentiat? Hæc Henricus.

Lutherus verò: *Primum quod me mouet, Romanum Pontificem eſſe* *In reſol. ſelior. art.*

 alijs

alijs omnibus (quos ſaltem nouerimus ſe Pontifices gerere) ſuperiorem, eſt ipſa voluntas Dei, quam in ipſo facto videmus. Neque enim ſine voluntate Dei in hanc Monarchiam venire vnquam potuiſſet Romanus Pontifex. At voluntas Dei quoquo modo fuerit nota, cum reuerentia ſuſcipienda eſt. Ideoquè non licet temerè Romano Pontifici in ſuo Primatu reſiſtere. Hæc autem ratio tanta eſt, vt etiamſi nulla alia cauſa eſſet, hæc tamen ſatis eſſet ad compeſcendam temeritatem reſiſtentium. Hucuſque Lutherus. Quòd ſi Henricum, & Lutherũ contrarium mox ſenſiſſe, ſcripſiſſeque obijcias, audi eumdem Henricum: *Sed iſtud rogo, qui illa tam nuper vidit, vnde nunc ſubitò videt nihil ſe tunc vidiſſe? quos nouos oculos induit? An acutiore cernit obtutu, poſtquam ad ſuperbiam ſolitam* (adde in Henricum effrenatam libidinem) *ira quoque ſuperuenit, & odium? Et longius videlicet proſpicit vſus tam præclaris conſpicilijs.*

Hæc ea ſunt, quibus quaſi tabulis obſignatis in Henricum, Lutherum, & ſequaces ſuprema feretur ſententia. Sed eis omiſſis, cum aduerſario gradum conferamus, probaturi (quod controuerſiæ noſtræ caput eſt) non reliquiſſe Chriſtum omnes Apoſtolos pares, vt cum Marſilio, VVitcleffo, & Luthero Anonymus vult, ſed ſolum Petrum vice ſua ſacerdotij clauum tenere, & tractare iuſſiſſe, eique vni tanquam Vicario Pontificatus ſui Eccleſiam vniuerſam commendaſſe.

a *Nicol. Sāder. de viſib. monar. Eccleſ. lib.* 3. *Card. Bellar. de Rom. Pont. lib.* 1. *Iodoc. Cocc. de Hierar. Eccleſ. lib.* 7 *a.* 2.
b *Ierem.* 12. 10. *Ezech.* 37. 21. *Oſa.* 1 11. *Ioan.* 10. 16.

B. PETRI PRIMATVS DEMONSTRATVR ex verbis Chriſti Matt. 16. Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.

CAPVT III.

QVI generatim pro Primatu B. Petri ſcripſerunt aduerſus hæreticos, antequam ex Euangelio, & alijs ſcripturis Noui Teſtamenti probent, quòd ei Pontificatus à Chriſto collatus ſit, multa præclarè *a* diſputant de optima Politia, varijſque teſtimonijs *b* tam ſacris *c* quàm prophanis ex omnibus primas deferunt Monarchiæ. Quum enim Eccleſia Chriſti optima Politia ſit, &

Digitized by Google

à ſapientiſſimo Principe conſtituta, conſentaneum videtur, vt etiã formã optimã ei dederit. Pro hac multa vtriuſque teſtamẽti *d* grauiſſima teſtimonia Epiſcoporũ ab eis cõgeſta ſunt, quibus Eccleſiæ vnitas, & vnus eius Hierarcha indigitatur. multa luculenter diſcuſſa contra *e* Ariſtocratiam, & *f* Democratiam, vt illis excluſis, ſola Monarchia ex Dei verbo in Eccleſia reliqua ſit. Hinc ad Petrum diſputatione conuerſa, ei ſoli Eccleſiæ vniuerſæ Principatum à Chriſto delatum demonſtrant.

Si homo hic ſine nomine, contra quem diſputo, aut litteratus eſſet, & capax Theologiæ eruditioris, aut priorem controuerſiæ partem, quæ intelligentiæ eius orbem tranſcendit, conſultò non declinaſſet, ego quoque in eo refellendo eumdem, quem alij, ordinem ſequutus eſſem. At ipſe ſibi conſcius, non de eo, quod fieri aut debuit, aut decuit, diſputationem inſtituit; ſed tãtùm de eo, quod reapsè à Chriſto factũ eſt, ex teſtimonijs noui Teſtamẽti. Cogit ideò me, qui vt eũ lucrifaciam, ad exẽplum Apoſtoli ingenio, & capacitati eius inſeruire conſtitui, omiſſa priori parte controuerſiæ, de poſteriori tantùm diſputare. Non tamen anxiè nimis, & ſubtiliter: *Vbi enim auditor non eſt*, inquit Spiritus Sanctus, *non effundas ſermonem.* & Hieronymus: *Oleum perdit, & impenſas, qui bouem mittit ad Ceroma:* Chriſtus Dominus noſter, audita illa confeſſione Petri: *Tu es Chriſtus filius Dei viui:* Poſt eius commendatam fidem illi vices repẽdens, ſubiecit: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non praualebunt aduerſus eã, & tibi dabo claues regni Cælorum; & quodcunque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cælis; & quodcunque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cælis.* Atque ita vt Syri, & Palæſtini ſolebant, di-

d *Eccleſ. milit. cum triumph. conuenientia. Pontificatus Moſaicus figura Pontificatus Chriſti. Similitudines exercitus Cant. 6. Regni Daniel. 2. Domus 1. Timo. 3. Arca Noe 1. Petri 3. ouilis Io. 1. Corporis 1. Corin. 12.* e *Principum ſecularium Pſal 44. 18. cum gloſſ Hierony. & Auguſtini Io vlt. Act 20. Paralipom 2. c. 19. Chryſoſt. lib. 3. de ſacerd. hom. 4. in c. 6. Eſa. & 8. in Matth. Ambroſ. de dignit. Sacerd. c. 2 & ep. 33. Gelaſ ep. ad Anaſtaſ. Gregor. moral 14. c. 19. Nicol. 1. ep. ad Michaël. Fabian. PP. apud Euſeb lib. 6. c. 22. Theodoſ. Imp. apud Theodor. l. 5. c. 17. Maxim. Imp. apud Sulpit in vita S. Martini: Concil. Matiſcon c. 4 Mileuit. c. 19. Toleta. 3. c. 13. Athanaſ. ep. ad ſolit. int agen Sulpit. hiſt. ſacr. lib 2. Damaſc. orat. 1. & 2. pro Imag. Bellarmin. de Roman Pont: lib 1. c. 3. Sander. l 2. c. 5. Turrecrem. ſum de Eccl. l. 2.* f *Bellar. eod. l. c. 6. Sander. l. 1. c. 6. & 7. Staplaton de princ. fid lib. 5. Eccleſ 32. 6. ep. 101.*

Iuſtin. Mart. Orat. cohort. ad gent. Cyprian. de Idol. vanit. Euſeb Cæſar. de demonſtrat. Euang. lib. 3. c. 9. Athan. orat. cont. Idola. Hierony. ad Ruſticum. ep. 4. Chryſoſt. hom. 34. in 1. Corin Leo Magn. ſerm. 1. in nat Apoſt. Theodor. l. 3. de Angel. Eucher. epiſt. ad Valent.

c *Homer. Iliad. 2. Herodot. lib. 3. Iſocra. in Nicocl. Plato in Politico. Demoſth. 1. olynch. Ariſt. 12. metaph. Phylo de cõfuſ. ling. Lucan. lib. 1. Plutar de trib. Reſp. gener. Dion Caſſ. lib. 44.*

uerſis ſymbolis, fundamenti, clauium, ligandi, & ſoluendi ſupremam Eccleſiæ poteſtatem Petro pollicitus eſt.

Hæretici vt euaderent hoc argumentum, diuerſa ſubterfugia excogitarunt, & cum alijs Anonymus iſte, ſed fruſtra, vt ſingillatim in vnoquoque ſymbolo demonſtrabo.

Quando Petrus Andreæ maioris fratris hortatu ad Chriſtum
Ioan. 1. acceſſit, nō Petri, ſed Simonis nomine vocabatur. Statim tamen ac Ieſus vidit eū, dixit illi: *Tu es Simon filius Iona. Tu vocaberis Cephas.* Porrò *Cephas* verbū Syriacū eſſe, quod ſignificet *Petram*, nō
a Hieron. in ep. ad Gala. c. 2. Caniſ. in lec. nou. teſtam. Turrian. aduerſ. Magdebur. l. 1. Baron. ad an. 31. Bellarm. de Rom. Pont l. 1. c. 10. Pighius lib. 3. c. 6. eſt quod probē. Præſtiterūt id iā viri *a* doctiſſimi, & nunc nōniſi ab indoctiſſimis ignoratur. Quod ergò Græcus Interpres vertit: σὺ εἶ πέτρος, *Tu es Petrus*, Syriacè à Redemptore dictum eſt, *Tu es Cephas*, hoc eſt, *Tu es Petra*. Potuit quidem vertere tam σὺ εἶ πέτρος, quàm σὺ εἶ πέτρα; quum Græcis tam ὁ πέτρος, quam ἡ πέτρα indiſcriminatim Petram ſignificet; At accommodatiùs viſum eſt maſculinum, quàm fœmininum ad propriam viri nuncupationem, ſicut fœmininum magis quàm maſculinum ad indicandum appellatiuè ſaxum. Quæ verò Græcus interpres liberè (bene tamen) ita appropriauit, hæc mutuatus Latinus, ſicut pleraque alia immutata retinuit.

Cæterum quod in ædificio eſt fundamentum, hoc analogia eſt in corpore caput, in Politia Princeps, præcipua ſcilicet, ac potiſſima pars, à qua totum omne dependet; idcirco Chriſtus frequenter in ſcriptura nuncupatur Eccleſiæ fundamentum, & Petra. Quia ergo Chriſtus dixit Petro: *Tu es Petra, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam,* appoſitè Catholici colligunt eum pollicitum eſſe Petro vices ſuas, Primatum ſcilicet, & regimen vniuerſale Eccleſiæ Dei.

Hoc vaticinatus videtur Eſaias c. 28 *Hæc dicit Dominus Deus: ego mittam in fundamentis Sion lapidem, lapidem probatum, angularem, pretioſum, in fundamento fundatum.* Chriſtum eſſe Ec-
1. Cor. 3. 11. cleſię fundamētum primarium, apertè docet Apoſtolus: *Fundamentum aliud nemo poteſt ponere præter id, quod poſitum eſt, quod eſt Chriſtus Ieſus.* Eſſe Apoſtolos etiam Eccleſiæ fundamenta ſe-

cunda-

cundaria, expreſsè ſcribit Ioannes: *Et murus Ciuitatis habens fundamenta duodecim, & in ipſis duodecim nomina duodecim Apoſtolorum Agni.* Dum ergo promittit Deus, miſſurum ſe in fundamentis Eccleſiæ lapidem angularem fundatum in fundamento, ſatis apertè innuit myſterium Petri, ſuper quem vnum inter omnes Apoſtolos, tanquam ſuper firmiſſimam Petram fundatam in fundamento Chriſti, ædificaturus erat Eccleſiam ſuam. Non ſum neſcius, quòd iſtud vaticinium primò, principaliter, & per ſe dirigitur ad Chriſtum; nemo tamen negauerit, quin etiam ex vbertate ſenſuum ſacræ ſcripturæ conuenientiſſimè Petro accommodetur. Vt enim dicebat Baſilius: *Chriſtus axiomata ſua largitur alijs, largitur autem ea non euacuatus, ſed nihilominus habens.* Dicitur verò lapis angularis, quia lapis angularis non locum dumtaxat ſuum implet in ædificio, verùm etiam duos parietes connectit, & continet. Quarè Chriſtus de ſe interpretatur illud Pſalmi centeſimi decimiſeptimi: *Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes, hic factus eſt in caput anguli,* vt qui totum ædificium Eccleſiæ ſuſtineat, & duos parietes, id eſt, Iudæos, & Gentiles in vnum angulum coagmentauerit, cuius ipſe eſt caput, & princeps. Petro autem Deus commiſit primùm conuerſionem, & baptiſmum Gentilium: Et ideò primus ipſe coniunxit in Eccleſiæ ædificio vtrumque partetem. Vnde Sanctus Ambroſius: *Petra dicitur, eò quòd primus in nationibus fidei fundamenta poſuerit, & tanquam ſaxum immobile totius operis Chriſtiani compagem, molemque contineat. Petra Petrus dicitur, & Petra pro virtute dominus nuncupatur. Rectè conſortium meretur nominis, qui conſortium meretur & operis.* Et fortè ad hoc Eſaiæ viticinium alluſit Petrus ipſe, quando pro cōcione dixit: *Viri fratres, vos ſcitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meū gentes audire & credere.* Hæc iuxta vulgatam videtur conſona interpretatio Eſaiæ, à qua etſi aliæ recedunt, non ita tamen, vt myſterium Principatus Petri diſſoluatur. Exempli gratia, vbi vulgata habet: *Ecce ego mittam in fundamentis Sion lapidem, lapidem probatum:* textus Eſaiæ habet הנגי יסד בציון אבן אבן בחן, quod

Apocalyp. 21. 14.

Homil. de pœnit.

Matt 21.

Act. 10.

Serm. 2. de Sanct.

Act. 15.

quod Rabbi Aben Ezra ita legendum putat: *Ecce ego fundator in Sion lapidis: lapidis angularis.* Et vbi vulgata habet, *in fundamento fundatum*: Eſaias מוסד מוסד, quorum vtrumq; Hebræorum doctiſſimi legunt tanquam nomen, & hoc ab illo rectum *fundamenti fundamenti.* Quare iuxta has interpretationes vaticinium erit principaliter non de Petro, ſed de Chriſto, conſequenter tamen etiam de Petro; promittitur enim Chriſtus tanquam *lapis lapidis*, & tanquam *fundamentum fundamenti*, caput ſcilicèt capitis, & Princeps Principis.

Quicquid ſit, illud certum eſt, quòd ſi Chriſtus ideò lapis angularis, & fundamentum Eccleſiæ nuncupatur, quia eſt eius caput & Princeps, dum Petrum Petram facit, & futurum aſſerit Eccleſiæ fundamentum, ei apertiſſimè pollicetur communionem Principatus, & Monarchiæ ſuæ.

Anonymus, vt eludat hoc argumentum, ſicut omnes alias prærogatiuas Apoſtoli Petri, negat vel Petrū alibi, vel Petrā hic ſignificare Petri perſonā, ſed vult tā Petrū quàm Petrā geſſiſſe Eccleſiæ perſonam & typū. Verùm id ineptum nimis, & inſulſum eſt. Sic enim dixiſſet Chriſtus: Tu Eccleſia mea es Petra, ſuper quam ædificabo Eccleſiam meam. egregium certè, & acutū interpretamentum. Quis enim adeò cæcus, & amens eſt, vt non videat per ſymbolum ædificij explicari à Chriſto prærogatiuas, quas Petro collaturus erat in Eccleſia? triaque eſſe, in quibus totam ſymboli, & analogiæ rationem conſtituit? Ædificatorē, Petram fundamentalem, ædificium ſtruendum? Tribuſque his proportione reſpondere Chriſtum, Petrum, Eccleſiam? Proportione itaque eſt Architectus Chriſtus, fundamētum Petrus, ædificium Eccleſia. Fac Anonyme fundamento Petrum non reſpondere, & ex ſententia tua hinc pone Architectū, fundamētum & ædificium, inde Chriſtum dumtaxat, & Eccleſiam, quam comparationem & proportionem inſtitues inter duo hæc, & tria illa? Ad bonā cōparationē quatuor requiruntur, res cōparata, res cui cōparatur qualitas, & quòd qualitas cōmunicet cū vtroq;. At ſublato Petro, ex correſpōdentibus proportionis deeſt ſymbolo Chriſti res cui comparetur, & qualitas fundamenti non communicat cum re cui comparatur. Quare affingis Chri-

ſto in-

ſto ineptiam nimis ſupinam. Sed quia, vt Tertullianus ait: *Nobis de noſtro arbitrio nihil indulgere licet, ſed nec eligere, quod aliquis de ſuo arbitrio induxerit,* à Patribus audiamus, quid hic ſignificet tam Petrus, quàm Petra. Non tamen, vt inquit Auguſtinus in cauſa ſimili, *omnium de hac re ſententias, nec omnes eorum, quos commemorabo, me congregaturum polliceor, quia nimis longum eſt, & neceſſe eſſe non arbitror, ſed ponam pauca paucorum, quibus tamen noſtri Contradictores cogantur erubeſcere, & cedere, ſi vllus in eis, vel Dei timor, vel hominum pudor reliquus ſit.* De præſcrip. Contra Iul. Pelag. l. 1. cap. 2.

Ac primùm illud occurrit. Si neque temerè, neque caſu quicquam egit Redemptor, cur Simoni communicat Petræ nomen, quo ipſe cenſetur, Si Petrum Vicarium, & conſortem nolebat in ædificio, & regimine Eccleſiæ ſuæ? Vnam hanc rationem Patres aſſignant, cui aut hæretici ſubſcribere debent, aut aliam reperire. Sanctus Leo Magnus: *Sicut meus Pater manifeſtauit tibi Diuinitatem meam; ita ego notam facio excellentiam tuam: quia tu es Petrus, id eſt, cùm ego ſim inuiolabilis petra, ego lapis angularis, qui facio vtraque vnum, ego fundamentum, præter quod nemo poteſt aliud ponere; tamen tu quoque petra es, quia mea virtute ſolidaris, vt quæ mihi poteſtate ſunt propria, ſint tibi mecum participatione communia.* Sanctus Ioannes Chryſoſtomus: *Aduertendum, quòd non omnia, quæ ventura erant ei, hoc primo congreſſu prædixit, non enim appellauit eum Petrum, non dixit ſuper eum Petram ædificaturum ſe Eccleſiam ſuam, ſed dixit: Tu vocaberis Cephas; adhuc in futurum hoc differens, maioris enim erat auctoritatis, & poteſtatis nomen* (audis Anonyme, quale nomẽ Cephas?) *& idcirco Chriſtus nũc continuit; humilius à principio loquitur. Cùm verò Diuinitatẽ ſuam mõſtraret, maiora narrauit, inquiens, ego dico Tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.* Hæc Chryſoſtomus. Maximus verò: *Hic eſt Petrus. tui Chriſtus Dominus communionem ſui nominis libenter indulſit. Vt enim, ſicut Paulus Apoſtolus edocuit, Petra erat Chriſtus, ita per Chriſtum Petrus factus eſt Petra, dicente ei Domino: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.* S. Proſper: *Quis ambigat, quis ignoret, hanc fortiſſimam Petram, quæ ab illa principali Petra communionem, & virtutem ſumpſit, & nominis hoc deſiderium ſemper habuiſſe, vt ei mori-* Serm. 3. de aſſumpt. ſui ad Pont. In c. 1. Io. De vocat. gent. lib. 2. cap. 18.

Homil. de pœnit.

endi pro Chriſto conſtantia donaretur? S. Baſilius: *At Petrus dixerat iam, & beatus pronuntiatus fuerat: dixerat: Tu es filius Dei excelſi, & viciſſim audiuerat ſe eſſe Petram. ita laudatus à Domino, licèt enim Petra eſſet, non tamen Petra erat, vt Chriſtus, vt Petrus Petra erat. Nam Chriſtus verè eſt immobilis Petra: Petrus verò propter Petram. Axiomata namque ſua Ieſus largitur alijs, largitur autem ea non euacuatus, ſed nihilominus habens.*

Quum ergò non Eccleſiæ vniuerſæ, non alijs Apoſtolis, ſed ſoli Petro Petræ nomen impoſitum ſit, quòd ſolus ex omnibus in ædificio Eccleſiæ ſuſtentando, regendoque ad Chriſti conſortium deſtinatus eſſet, reſtat, vt quando Chriſtus dixit: *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam,* neque Petrus Eccleſiam vniuerſalem ſignificauerit, neque alios Coapoſtolos, ſed ſolum Ionæ filiū, cū quo loquebatur. Ad hanc rationē, quā videre nequeo, quomodo euadere poſſint hęretici; accedit Patrum conſenſus, ſine quo pedem mouere nobis religio eſt.

Serm 16 de Sanct.

Auguſtinus: *Petra dicitur, eò quòd primus in nationibus fidei fundamenta poſuerit, & tāquam ſaxum immobile totius operis Chriſtiani compagem molemquè contineat. Petrus dicitur, & Petra, pro virtute Dominus nuncupatur: Rectè conſortium meretur nominis, qui conſortium meretur & operis.* Ac iterum: *Dignus certè, qui ædificādis in Domo Dei populis Petrus eſſet ad fundamētū, colūna ad ſuſtētaculū, clauis ad regnū.* Hieronymus: *Sicut ille Princeps Philoſophorū, ita hic Apoſtolorū fuit, ſuper quē Eccleſia Domini ſtabili mole fundata eſt:* & ad Damaſū: *Beatitudini tuæ, id eſt, Cathedræ Petri cōmunione conſocior, ſuper illā Petrā ædificatā Eccleſiā ſcio:* & alibi: *Super vnū montiū Chriſtus fundat Eccleſiam, & loquitur ad eum: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.* Ambroſius: *Hanc ſolam Eccleſiæ nauim aſcendit Dominus, in qua Petrus magiſter eſt conſtitutus dicente Domino, Super hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.* & in hymno de gallo gallinaceo, quem canit Eccleſia:

Serm de Sanct 29 — *Aduerſ. Pelagian.* — *Ep 17.* — *In Eſa c. 2.*

Hoc ipſo Petra Eccleſiæ
Canente culpam diluit.

Serm 62. Lib. 6. ep 37.

Sanctus Gregorius Magnus: *Quis neſciat Sanctā Eccleſiā in Apoſtolorū Principis ſoliditate firmatam, quia firmitatem mentis traxit in nomine, vt Petrus à Petra vocaretur?* Hæc quatuor Latini Ec-

cleſiæ

Digitized by Google

cleſię Doctores. Quibus adſtipulãtur & Græci. Athanaſius: *Tu es Petrus, ſicut veraciter dicit diuinum eloquium, & ſuper fundamentũ tuum Eccleſiæ columnæ ſunt confirmatæ.* Baſilius: *Statim ex hac voce Petra, intelligimus Petrum Ionæ filium, qui fuit ex Bethſaida, Andreæ fratrẽ, qui ex piſcatore ad Apoſtolatus miniſteriũ vocatus eſt, qui quoniam fide præſtabat, Eccleſiæ commiſſam ſibi ædificationem ſuſcepit.* Gregorius Naziãzenus: *Vides quemadmodum ex Chriſti diſcipulis magnis vtique omnibus, & excelſis, atque electione dignis, hic ſcilicet Petrus Petra vocetur, atque Eccleſiæ fundamẽta in fidẽ ſuã accipiat.* Chryſoſtom⁹: *Vide cuiuſmodi peccato permiſit ſubijci Petrũ illũ talem ac tãtũ virũ, Apoſtolorũ verticẽ, ac fũdamentũ immobile, & Petrã ſtabilẽ, & quæ non poſſet concuti.* Et alibi: *Audi quid Chriſtus dicat Petro, Colũna inquã illi & baſi, ac propterea Petro appellato, qui ſaxea fide præditus erat, Simõ Simõ &c. Colũna illa, illa Petra Eccleſiæ, illa fidei baſis, illud Apoſtolici chori caput Petrus, an nõ ſemel & iterũ, ac tertiò Dominũ abiurauit?* Habes iã ſẽtẽtiã omniũ doctorũ Eccleſię, tũ Latinę, tũ Gręcę, audi ex vtraq; totidẽ antiquiſſimos Patres. Tertullianus: *Latuit aliquid Petrũ ædificãdæ Eccleſiæ Petrã dictũ Claues Regni Cœlorũ conſequutũ, & ſoluẽdi, & alligãdi in cœlis & in terris poteſtatẽ?* Et iterũ Petrũ ſolũ inuenio maritũ: *Monogamũ præſumo per Eccleſiã, quæ ſuper illũ ædificata.* Cyprianus: *Petrus tamẽ, ſuper quẽ ædificata à Domino fuerat Eccleſia, vnus pro omnib⁹ loquẽs, &c.* & alibi: *Petr⁹ etiã, cui oues ſuas Domin⁹ paſcẽdas, tuẽdasque cõmendat, ſuper quẽ poſuit, & fundauit Eccleſiã.* Hilarius, *Petrus, cui ſuperius claues Regni cœlorũ dederat, ſuper quẽ Eccleſiã ædificaturus erat, aduerſus quẽ portæ inferi nihil valerẽt.* Et alibi: *In nuncupatione noui nominis felix Eccleſiæ fundamentũ, dignaque ædificatione illius Petra, quæ infernas leges, & Tartari portas, & omnia mortis clauſtra diſſolueret.* S. Zeno Veronẽſis: *Non ſine ratione Simoni, ſuper quẽ ædificauit Eccleſiã Chriſtus, Petrus nomẽ impoſuit.* Hi Latini omnes, à quibus ad Græcos. Origenes: *Vide, magno illi Eccleſiæ fundamẽto, & petræ ſolidiſſimæ, ſuper quã Chriſtus fundauit Eccleſiã, quid dicatur.* Epiphã. *Ipſe autẽ Dominus cõſtituit eũ (Petrũ) primũ Apoſtolorũ, Petrã firmam, ſuper quã Eccleſia Dei ædificata eſt.* Cyrillus Alexandrinus: *Nec Simon ſibi iam fore nomen prædicit, ſed Petrus, vocabulo ipſo cõmode ſignificans, quòd in eo tanquã in Petra, lapideque*

Epiſt. ad Felic. | *Lib. 2 con. Eunom* | *Orat. 26.* | *Homil in Petr. Apoſt. & Eliam. Proph* | *Ad Pſal 50.* | *De præſcri.* | *De monogam.* | *Epiſt 55.* | *De habit. Virg.* | *Ad Pſal. 131* | *Ad Matth. can. 16.* | *Serm. de Circumciſ.* | *Hom 5. in Exo.* | *In Ancorato.* | *Lib. 2. in Io c 12.*

Digitized by Google

Hiſt. Barb. cap. 11.

firmiſsimo ſuam eſſet ædificaturus Eccleſiam. Damaſcenus: *Princeps diſcipulorum Petrus fidei Petra ſalutifera paſsionis tempore certo quodam Concilio aliquantiſper à Deo deſertus, &c.*

Con. Iul. Pelag. l. 1.

Quando itaque Anonyme cum Auguſtino cœpi, ſic cum Auguſtino cõcludam: *Si cernis, cerne, & tandem tace, Lutheranãque linguam tot linguis Catholicis deprime, tot venerandis oribus proterua ora ſubmitte. Si ſcholã Xenocratis, ſicut Polemo, ex antelucano conuiuio temulentus intraſſes, non tanta, quanta in iſto cœtu, tot Sanctorum deberes verecundia coerceri: Hic enim certè tantò maior debet eſſe verecundia, quantò verior addiſcitur ſapientia, tantò amplius reuerendi ſunt tot memorabilium Epiſcoporum quàm vnius Xenocratis vultus, quantò Platone Xenocratis Doctore Doctor iſtorum maior eſt Chriſtus.*

Auguſt. cõ. duas Epiſt. Pelag l. 4. c. vlt.

Cæterum hæreticorum ſuperbia tanta eſt, *vt qui orbem Catholicum, Domino reſiſtente, peruertere nequeunt, commouere nitantur, & hanc ſaltem gloriam captare, vt propter illos Orientis, & Occidentis Synodus congregetur.* Quare habeat ſibi Anonymus præter priuatos Patres etiam Generale Concilium. Communi igitur Patrum conſenſu in Concilio Chalcedonenſi hæc ſententia in

Act. 10. 3.

Dioſcorum lata eſt: *Sanctiſsimus, & Beatiſsimus Archiepiſcopus magnæ & ſenioris Romæ Leo per nos, & per præſentem Sanctam Synodum vnà cum ter Beatiſsimo, & omni laude digno Beato Petro Apoſtolo, qui eſt Petra, & crepido Catholicæ Eccleſiæ, & ille, qui eſt rectæ fidei fundamentum, nudauit eum tam Epiſcopatus dignitate, quàm etiam & ab omni Sacerdotali miniſterio.*

Quid feciſſes Anonyme, ſi Concilio Chalcedonenſi interfuiſſes? certè aut mutaſſes ſententiam, Petramque ipſum Petrum ſignificare dixiſſes contra Lutherum, & eius ſectatores, aut eodem, quo Dioſcorus (cuius temeritati patrocinaris) anathemate percuſſus, Sathanæ traditus eſſes, condignas tuæ cùm pertinaciæ, tum impudentiæ pœnas luiturus.

TE-

Digitized by Google

TESTIMONIVM SANCTI LEONIS PAPAE induċtum ab Anonymo Petri Primatui fauere.

Capvt IV.

HAEretici, *cùm ſub alieno nomine hæreſim concinnare machinentur, captare plerumque ſolent*, vt Lirinenſis ait, *veteris alicuius viri ſcripta paulò inuolutius edita, quæ pro ipſa ſui obſcuritate dogmati ſuo quaſi cõgruãt, vt illud neſcio quid quodcũque proferũt, neque primi, neque ſoli ſentire videantur.* Efficit id Anonymus, auſus citare ſibi Sanctum Leonem Magnum, & Sanctum Cyprianum, illum Epiſt. 89. ad Epiſcop. Viennenſem, iſtum lib. de vnit. Eccleſ. relatum à Gratiano 24. q. 1. c. *loquitur.* Quibus tamen Patribus nemo aut expreſſius, aut illuſtrius aſſeruit Primatum Beati Petri, neque ipſi alicubi fortè magis, quàm in iſtis ipſis & locis, & cauſis, quæ citantur. Arbitratur Anonymus, vt dicebam, ſanctum Petrum, quando ei à Chriſto dictũ eſt, *Tu es Petrus*, & cre- præſentaſſe Eccleſiam vniuerſam; idque inſinuare exiſtimat Leonis teſtimonium aſſerentis, quòd ea verba dicta ſunt *in conſortium indiuiduæ vnitatis.* Commonit. c. cap. 12.

Cæterum quia *intelligentia dictorum ex cauſis eſt ſumenda dicendi*, altius repetenda res eſt, videndumque cur, & quid ſcripſerit Leo, atque hinc de tota re iudicandum.

Vetus controuerſia agitata eſt inter Epiſcopos Arelatenſem, & Viennenſem, ad quemnam ipſorum ſpectaret ordinatio Epiſcoporum Prouinciæ Viennenſis, qua de re extant varia decreta Concilij Taurinenſis, Bonifacij, & Cœleſtini Romanorum Pontificum, vt vnuſquiſque Metropolitanus ordinatione Epiſcoporum ſuæ Prouinciæ contentus eſſet. Quo decreto non contenti Arelatenſes, vindicarunt plerumq; ſibi ordinationes Viennenſium, ſicuti Sancti Leonis tempore tandem fecit Hilarius: Depoſito enim Celidonio Epiſcopo, proiectoque alibi in eadem Prouincia ordinato; idque ea violentia, quam mox audies à Valentiniano Imperatore, querela ad Leonem Pontificem perlata eſt. Acceſſit ad vrbem Hilarius ſponte, cauſamque dixit. Con- Concil. Taurin. c. 1. Bonif. Epiſ. ad Hilar. Epiſt. Narbon. Cœleſt. ep. 2 c. 4.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

uictus, non expectata vel licentia, vel ſententia, ex Vrbe Arelatum reuerſus contra Primatum Pontificis æquo liberius verba fundere cœpit. Hinc Sanctus Leo ad Epiſcopos Viennenſis Prouinciæ dedit Epiſtolam, quam citauit Anonymus, eamque ſic exorditur:

Diuinæ cultum religionis, quem in omnes gentes, omneſque nationes Dei voluit gratia coruſcare, ita Dominus Noſter Ieſus Chriſtus humani generis ſaluator inſtituit, vt veritas, quæ antè legis, & Prophetarũ præconio cõtinebatur, per Apoſtolicã tubã in ſalutem Vniuerſitatis exiret, ſicut ſcriptum eſt: In omnem terrã. &c. Sed huius muneris Sacramentum ita Dominus ad omnium Apoſtolorum officiũ pertinere voluit, vt in Beatiſsimo Petro Apoſtolorum omnium ſummo principaliter collocaret: vt ab ipſo quaſi quodã capite dona ſua velut in corpus omne diffunderet, vt exortem ſe intelligeret myſterij eſſe diuini, qui auſus fuiſſet à Petri ſoliditate recedere: Hunc enim in conſortium indiuiduæ vnitatis aſſumptum, id quod ipſe erat, voluit nominari, dicendo: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, vt æterni ædificatio templi mirabili munere gratiæ Dei in Petri ſoliditate conſiſteret, hac Eccleſiam ſuam firmitate corroborans, vt illam nec humana temeritas poſſet appetere, neque portæ contra illam inferi præualerent. Verùm hanc Petræ iſtius ſacratiſſimam firmitatem, Deo, vt diximus, ædificante conſtructam, nimis impia vult præſumptione violare, quiſquis poteſtatem eius tentat infringere. Hæc ibi Leo.

Poteratne verò temeritatẽ Anonymi aut grauius coarguere, aut ſeuerius? In ea autem particula: *Hunc in conſortium indiuiduæ vnitatis aſſumptum, id quod ipſe erat, voluit nominari.* lapis eſt, qui non videt Leonem loqui de conſortio, & indiuidua vnitate Petri cum Chriſto, non Petri cum cæteris. Quem vnum nominis, & muneris ſui conſortem aſſumpſit, adeoque indiuiſibiliter, *vt exortem myſterij ſe intelligeret eſſe diuini, qui auſus fuiſſet à Petri ſoliditate recedere, ſiquidem à Petro in reliquum Eccleſiæ corpus tanquam à capite in membra dona ſua diffundere voluit.* Paulò clarius id ita expreſſit ſermone 3. de aſſumptione ſui: *Magnum, & mirabile huic viro conſortium ſuæ potentiæ tribuit diuina dignatio, & ſi quid cum eo cæteris commune voluit eſſe Principibus, nunquam*

niſi

niſi per ipſum dedit, quicquid alijs non negauit. Vides iam Lector, opinor, acumen hominis, & ſolertiam, & quantum iudicij in eo ſit in ponderandis momentis cauſæ, quam tuetur. Quando tamen ad hanc Leonis Epiſtolam nos prouocauit, audiat infelix, ſi non, vt in prouerbio eſt, lora ab ipſo ſumantur boue. Interiectis nonnullis de iure appellationum, quas ex antiqua conſuetudine Romam deferri ait ex Gallia, Leo in Hilarium inuehitur, quod *ipſius quoque Beatiſſimi Petri reuerentiam verbis arrogantibus minuebat, cui cùm præ cæteris ligandi atque ſoluendi tradita ſit poteſtas, paſcendarum tamen ouium cura ſpecialius mandata eſt. Cui quiſquis Principatum æſtimat denegandum, illius quidem nullo modo poteſt minuere dignitatem, ſed inflatus ſpiritu ſuperbiæ ſuæ ſemetipſum in inferna demergit.* Videat itaque Anonymus, quo loco ſit, & emergat, ſi ſapit.

De tota hac cauſa extat integra Valentiniani Imperatoris Cõſtitutio in Codice Theodoſiano, quæ licèt longiuſcula ſit, quàm patiatur breuitas, cui ſtudemus, non prætereunda tamen, ſiquidem impudentiæ Hæreticorũ iugulum petit. Ad hunc itaq; modum ſcribit Imperator ad Aetium agentem in Gallia magiſtrũ militiæ: *Cùm ſedis Apoſtolicæ Primatum Sancti Petri meritum, qui Princeps eſt Epiſcopalis Coronæ, & Romanæ dignitas Ciuitatis, ſacræ etiam ſynodi firmarit auctoritas, ne quid præter auctoritatem ſedis iſtius illicitum præſumptio attentare nitatur; Tunc enim demum Eccleſiarum pax vbique ſeruabitur, ſi rectorem ſuum agnoſcat Vniuerſitas, hac enim cùm hactenus fuerint inuiolabiliter cuſtodita, Hilarius Arelatenſis (ſicut Venerabilis viri Leonis Papæ Romani fideli relatione comperimus) contumaci auſu illicita quædam præſumenda tentauit, & ideo Tranſalpinas Eccleſias abominabilis tumultus inuaſit, quod recens maximè teſtatur exemplum. Hilarius enim, qui Epiſcopus Arelatenſis vocatur, Eccleſiæ Romanæ vrbis inconſulto Pontifice indebitas ſibi ordinationes Epiſcoporum ſola temeritate vſurpans inuaſit: nam alios incompetenter remouens, indecenter alios ordinauit. Qui quidem quoniam non facilè ab his, qui nõ elegerãt, recipiebãtur, manũ ſibi contrahebat armatã, & clauſtra murorũ in hoſtilem morem obſidione cingebat, vel aggreſſione reſerabat, & ad ſedem quietis pacem prædicaturũ per bella ducebat.*

l. Certum, inter nouell. Theodoſ. C. Theod. tit. 24. de Epiſc. ord.

His

His talibus contra Imperij maieſtatem, & contra reuerentiam Apoſtolicæ ſedis admiſſis, per ordinem Religioſi viri Vrbis Papæ cognitione diſcuſſis, certa in eum ex his, quos malè ordinauerat, lata ſententia eſt, & erat ipſa quidem ſententia per Gallias etiam ſine Imperiali Sanctione valitura (quid enim tāti Pontificis auctoritate in Eccleſias non liceret?) ſed noſtram quoque præceptionem hæc ratio prouocauit, ne vlterius vel Hilario, quē adhuc Epiſcopum nuncupari ſola manſueti Præſulis permittit humanitas; nec cuiquam alteri Eccleſiaſticis rebus arma miſcere, aut præceptis Romani Pontificis liceat obuiare. Auribus enim talibus fides, & reuerentia noſtri violatur Imperij: Nec hoc ſolum, quod eſt maximi criminis, ſubmouemus, verùm ne leuis ſaltem inter Eccleſias turba naſcatur, vel in aliquo minui religionis diſciplina videatur, hoc perenni ſanctione decernimus, ne quid tam Epiſcopis Gallicanis, quàm aliarum Prouinciarū contra conſuetudinem veterū liceat ſine viri Venerabilis Papæ Vrbis æternæ auctoritate tētare; ſed illis omnibus pro lege ſit, quicquid vel ſanxit, vel ſanxerit Apoſtolicæ ſedis auctoritas; ita vt quiſquis Epiſcoporum ad iudicium Romani Antiſtitis euocatus venire neglexerit, per moderatorem eiuſdem Prouinciæ adeſſe cogatur, per omnia ſeruatis, quæ diui Parentes noſtri Romanæ Eccleſiæ detulerunt. Aeti Pater Cariſſime Auguſti; Vnde illuſtris & præclara magnificentia tua præſentis edictalis legis auctoritate faciet, quæ ſunt ſuperius ſtatuta, ſeruari, decem librarum multa protinus exigenda ab vnoquoque Iudice, qui paſſus fuerit præcepta noſtra violari, &c. Datū VIII. Idus Iunij Romæ Valentin. Aug. VI. Conſ. Hæc Imperator, quo teſtimonio neſcio quid proferri poſſit illuſtrius pro Primatu vniuerſali tam Petri, quàm Papæ.

Quum ergo talia ſint Anonymi diuerticula, mirari deſine Lector, ſi in hoc certamine non faciem, ſed perſonam geſtarit.

SAN-

Digitized by Google

SANCTVM CYPRIANVM, QVEM SIBI allegat Aduerſarius, ſtare pro Petri Primatu.

CAPVT V.

SIcut perpetuo, & vniuerſali Patrum conſenſu receptum in Eccleſia eſt, quòd Petrus inſtitutus à Chriſto, ſit Princeps Apoſtolorũ, omniũ Epiſcoporũ primus, & ſupremus cũ ampliſſima poteſtate in Eccleſiam vniuerſam in Apoſtolos ipſos: ita de modo, & tempore, quo id factum à Chriſto ſit, Doctorum Virorum ſententiæ variæ ſunt. Cenſent *a* nonnulli Petrum ſolum Epiſcopatu initiatum à Chriſto, & ab eo omnes Apoſtolos, *b* alij è contra, Apoſtolos omnes à Chriſto. Arbitrantur *c* alij omnem poteſtatem Regiminis politici, ſiue, vt vocant, Iuriſdictionis in foro exteriori à Chriſto immediatè datam vni Petro, & ab ipſo communicatam cæteris Apoſtolis. *d* Alij Chriſtum ipſum omnibus Apoſtolis perinde ac Petro contuliſſe, quicquid poteſtatis habuere, eis tamen omnibus caput, & principem conſtituiſſe Petrum.

Plerique Sanctorum Patrum aiunt Primatum Petro delatum Matt. XVI. verbis illis: *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram, &c.* Alij non datum hoc loco, ſed promiſſum dumtaxat, datum verò Ioan. 21. per verba, *paſce oues meas*, &c. Priorem ſententiam ſequuntur *e* Tertullianus, *f* Cyprianus, *g* Ambroſius, *h* Auguſtinus, *i* Hilarius, *k* Chryſoſtomus, *l* Cyrillus Alexandrinus, *m* Damaſcenus, *n* S. Laurentius Iuſtinianus, *o* S. Thomas. Poſteriorem *p* Hieronymus, *q* Baſilius, *r* Cyrillus item Alexandrinus, *ſ* Euthimius, *t* Gregorius Magnus, *u* Sanctus Thomas. In poſteriorem ſententiam frequentiores eunt ſcriptores æui poſterio-

a Turrecr. ſumm de Eccl. l. 2. c. 32. Bellar. de Rom. Pont. l. 1. c 23. Catharinus de Epiſ. reſid. Sander l. 7. ad ann. 248 n. 44.

b Dominic. Soto de iuſt. & iur. lib. 10. q. 1. ar. 4. Et communior ſcholaſt. in 4. ſent. d. 24.

c D. Tho. 4. con. gent. c. 26. Turrecrem. ſum. de Eccleſ. l. 2. c. 54. Petrus de Palude tractat. de pot. Pap. q. 8 a. 2. Auguſt. Triumph de poteſt. Eccleſ. q. 20 a. 3 & q. 38 a. 1.

Card. Iacobat. de Conc. & Eccleſ. l. 10. a. 7. Radulph. Armacan. de quaſt. Armen. l. 7. c. 6. & 7. d *Caiet. de auctoritat. PP. & Conc. to. 1. tract. 1. c. 3. Card. Bellar. de Rom. Pont. lib. 4. c. 23. Soto de iuſt & iur l. 10. q. 1. a. 4. Suarez de Cenſ. diſput. 1. ſect. 1. Herulaus de poteſt. PP. Gab. Biel. in Can. lect. 3. Victor. de poteſt. Eccl. relect. 2. n. 9. Caſtr. de iuſt. hær. punit. lib. 2. c. 24.* e *De præſcript.* f *Ep 55. & 69.* g *In Luc. & de Iſa. & An.* h *De tẽp. ſerm. 124. in Io. tract. 50. aduerſ. litter. Gauden. l. 2.* i *in Matt. 18 in Pſal 52. & 131.* k *in Matth. 16.* l *l 4. in Ioan c. 28.* m *orat. 1. de transfig.* n *de obedient. c. 12.* o *4. ſent. d. 24. q. 3. a. 2. q. 3. ad 1.* p *in comment. ad Matt. 16.* q *ad cap. 2. Iſa.* r *l. 2. in Ioan. c. 12.* ſ *ad Matth. 16.* t *hom. 21. ſup. Marc. 16.* u *in comment.*

ris; at prior magis vſurpata Pontificibus, qui ad hũc potiſſimum locum communiter referunt Primatum Eccleſiæ Romanæ. Ita *x* Anacletus, *y* Alexander, Pius *z* primus, & Pius *a* ſecundus, *b* Victor, Iulius *c* primus, *d* Damaſus, *e* Gelaſius & pleriq; omnes. Facilè tamen conciliari poſſunt vtræque aſſertiones, ſi vtrobiq; aliquid conceſſũ Petro à Chriſto dicam⁹; primo loco deſignatũ, ſiue electũ caput totius Eccleſię, & principẽ; poſteriori ordinatũ, collata ei executione Paſtoratus ſui. His de rebus nil certi diffinitũ ab Eccleſia, & varię tũ rationes, tũ auctoritates pro vnaquaq; ſentẽtia afferri ſolẽt. Neq; deſũt id genus ſexcẽta, in quibus quid factũ ſit, fide certũ habetur, modus, quo factũ ſit, & aliæ circumſtantiæ inueſtigãtur, & exercent quotidie ingenia Catholicorũ, dũ citra iacturam fidei vnicuique abundare fas eſt in ſuo ſenſu.

x *Epiſt.* 1. & 3.
y *Epiſt.* 1.
z *Epiſt.* 1.
a *In bulla retract.*
b *Ad Theophyl.*
c *Ep.* 1. *ad orient.*
d *Epiſt. ad Steph.*
e *in dec. de Apocriph. ſcript.*

Multa quidem Cyprianus dicit, multa Hieronymus, & alij, quæ in omnes harum controuerſiarum partes facilè flecti poſſunt; at Primatum Petri, & ſucceſſorum eius omnes vbique aſſerunt conſtantiſſimè, & Cyprianus præſertim in libello de vnitate Eccleſiæ, ex quo Anonymus obijcit hoc teſtimonium:

Loquitur Dominus ad Petrum: Tu es Petrus, &c. ſuper vnum ædificat Eccleſiam, & quamuis Apoſtolis omnibus poſt reſurrectionem ſuam parẽ poteſtatem tribuat, & dicat, Sicut miſit me Pater, ego mitto vos, &c. tamẽ vt vnitatem manifeſtaret, vnitatis eiuſdem originẽ ab vno incipientem ſua auctoritate diſpoſuit. Hoc vtique erãt cæteri Apoſtoli, quod Petrus fuit, pari cõſortio præditi, & honoris & poteſtatis, ſed exordiũ ab vnitate proficiſcitur, vt Eccleſia vna monſtretur. Arreptis duabus huius teſtimonij particulis Heretici Primatũ Petri, & imparitatẽ Apoſtolorũ impugnãt. *Quãuis Apoſtolis omnibus poſt reſurrectionem parem poteſtatem tribuat.* &: *Hoc erant cæteri Apoſtoli, quod fuit Petrus, pari conſortio præditi, & honoris & poteſtatis.* Verùm ſi attentè conſideremus Cypriani tum verba, tum mẽtem, ex hoc loco euidentiſſimè colligemus Primatum Petri.

Cyprianus adhortaturus Carthaginenſes ſuos ad vnitatẽ Eccleſiæ, quæ occaſione ſchiſmatis Nouatiani in Africa diſtrahebatur, hoc eos potiſſimũ argumẽto vrget, quòd vnitas Eccleſiæ pẽdet ab vnione cum Cathedra Petri, quæ omniũ Eccleſiarum ſit matrix, & radix. Cùm proinde qui aut Cathedram Petri deſerat,

ſerat, aut alium Epiſcopum ſequatur, quàm eum, qui à Romana Cathedra profectus eſt, & cum Romana Cathedra ſentit, hunc non magis eſſe in Eccleſia, quàm ramum in arbore, quem à trunco, & à radice diuellas.

Dixerat, quòd Dæmon videns idola derelicta, *hæreſes inuenit & ſchiſmata, quibus ſubuerteret fidem, veritatem corrumperet, ſcinderet vnitatem. Quos detinere non poteſt in via veteris cæcitate, circumſcribit, & decipit noui itineris errore. Rapit de Eccleſia homines, & dum ſibi appropinquaſſe iam lumini, atque euaſiſſe ſæculi noctem videntur, alias neſcientibus tenebras rurſus infundit, vt cum Euangelio Chriſti, & cum obſeruatione eius, & lege non ſtantes Chriſtianos ſe vocent, & ambulantes in tenebris, habere ſe lumen exiſtiment.* Vndenam vero tot malorum origo? *Hoc eò fit, fratres dilectiſſimi,* inquit, *dum ad veritatis originem non reditur, nec caput quæritur, nec magiſtri Cœleſtis doctrina ſeruatur. quæ ſi quis conſideret, tractatu longo atque argumentis opus non eſt. Probatio eſt ad fidem facilis compendio veritatis.*

Quodnam Compendium iſtud, quo tanta cum facilitate fidem ab hæreſi, & Catholicos à ſchiſmaticis ſecernamus? *Loquitur Dominus* ad Petrum: Ego *dico tibi, inquit, quia tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meã, & portæ inferorũ nõ vincẽt eã, & tibi dabo claues,* &c. *Et iterũ eidem poſt reſurrectionẽ ſuam dicit: paſce oues meas, ſuper illum vnum ædificat Eccleſiam ſuã, & illi paſcendas mandat oues ſuas.* Si ergo ſuper vnum Petrum ædificat Eccleſiã Chriſtus, quid tu Anonyme alios vndecim adhibes? Si ouiũ ſuarũ Chriſtus Petrum Paſtorem inſtituit, & Apoſtoli omnes erant oues Chriſti, dũ Apoſtolos omnes Petro æquales facis, non vides, te paſtori ſuo oues coæquare?

Ceterùm occurrebant duæ obiectiones contra hanc Cypriani doctrinã, quòd ab vno Petro Chriſtus voluerit Eccleſiã totã pẽdere. Prima, quòd licèt Chriſtus aliquãdo magna cõceſſerit Petro, ei tamen poſt reſurrectionem æquauerit omnes Apoſtolos, dicens: *Sicut miſit me Pater, &c.* Secunda, quòd etiam cæteri Apoſtoli eſſent idem quod Petrus, Preſbyteri vt Petrus, Epiſcopi vt Petrus, Apoſtoli vt Petrus, pares proinde Petro, honore & poteſtate. Vtramque diluit Cyprianus, primamque his verbis:

Et quamuis Apoſtolis omnibus poſt Reſurrectionem parem poteſtatem tribuat, & dicat, Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos. Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, tenebuntur, tamen vt vnitatem manifeſtaret, vnam Cathedram conſtituit, & vnitatis eiuſdem originem ab vno incipientem ſua auctoritate diſpoſuit. Hæretici non ſolutionem obiectionis, quæ Cypriani eſt, ſed obiectionem, quam ſchiſmaticorum nomine ſibi facit, arripiunt, & quaſi Sanctus Pater Nouatianis illa arma ſuggereret, quæ ex eorum manibus extorquebat, eius auctoritate nobis inſultant. At ſi aduertiſſent illam aduerſatiuam, *tamen*, & quæ ſequuntur, vidiſſent etiam, Cyprianum paritati, quam vellent, refragari, non ſuffragari. Reſpondet igitur Cyprianus, quòd licèt illa poteſtas, quæ data eſt per verba, *Sicut miſit me Pater, &c.* par in omnibus Apoſtolis fuerit; quum in ea conferenda nihil diſtinxerit Chriſtus inter Petrum, & alios, non tamen ideò auctoritate Chriſti duodecim Cathedræ Apoſtolicæ inſtitutæ fuêre, ſed vna tantùm, & hæc Petri; vnde reſtabat, quòd cæteri tunc æquati non fuerint Petro. Cur autem non plures, ſed vnam tantùm Cathedram auctoritate ſua Chriſtus conſtituit? Reſpondet Cyprianus, id propterea factũ, *vt manifeſtaret vnitatem, & vnitatis eiuſdem Cathedræ, ſcilicet originem ab vno incipientem.* Quid verò hæc verba velint ſibi & hæc ratio ſubobſcura, neque hæreticis peruia, ex ipſo Cypriano explicandum eſt.

Eccleſiam vnam, Epiſcopatum vnum, & Cathedram vnam in vniuerſa Eccleſia Cyprianus eſſe contendit, eo tamen genere vnitatis, quod ſumitur ab origine vna: qua potiſſimũ ratione plures homines ab eodem ſemine propagatos vnam familiam, & vnum genus appellare ſolemus. *Nemo*, inquit hic, *fraternitatem mendacio fallat, nemo fidei veritatem perfida præuaricatione corrumpat. Epiſcopatus vnus eſt, cuius à ſingulis in ſolidum pars tenetur, Eccleſia quoque vna eſt, quæ in multitudinem latius incremento fœcunditatis extenditur*. Sed qua ratione Epiſcopatus eſt vnus? Eccleſia vna? audi: *quomodo ſolis multi radij, ſed lumen vnum. Et rami arboris multi, ſed robur vnum tenaci radice fundatum. Et quũ de fonte vno riui plurimi defluunt, numeroſitas licèt diffuſa videatur*

exun-

exundantis copia largitate, vnitas tamen ſeruatur in origine. Et infrà: *Sic & Eccleſia Domini luce perfuſa per orbē totū radios ſuos porrigit, vnū tamen lumē eſt, quod vbique diffunditur, nec vnitas corporis ſeparatur. Ramos ſuos in vniuerſam terram copia vbertatis extendit. Profluentes largiter riuos latiùs expandit, vnum tamen caput eſt, & origo vna, & vna mater fœcūditatis ſucceſſibus copioſa. Illius fœtu naſcimur, illius lacte nutrimur, ſpiritu eius animamur.* Vides itaq; Epiſcopatū, & Eccleſiā à Cypriano rebus illis cōferri, quę vnę sūt in origine, licèt multiplicētur in propagatione. Ex quo efficitur, vt à Chriſto conſtitutus fuerit vnus Epiſcopus, à cuius ſede veluti à matre fœcunda cæteri omnes Epiſcopi procrearentur, & ad quem tanquam ad primum caput, & fontem Epiſcopatus omnes, Cathedræ omnes referrent originem ſuam. Is verò Petrus fuit, vt paſſim docent *a* Patres. Quare Romanam Cathedram Cyprianus appellare ſolebat *radicem, & matricem Eccleſia Chriſti.* Sic lib. 2. ep. 10. ad Cornelium Rom. Pont. de Nouatiano Antipapa ſcribens: *Diuerſæ partis,* inquit, *obſtinata pertinacia non tantùm radicis, & matricis ſinum, atque complexum recuſauit, ſed etiam adulterum, & contrarium caput in Eccleſia fecit.* & lib. 4. ep. 8. *Singulos nauigantes hortati ſumus, vt Eccleſia Catholicæ radicem, & matricem agnoſcerent, & tenerent.* Quare lib. 1. ep. 3. *Romanam Eccleſiam appellat Petri Cathedram, & Eccleſiam principalem, vnde vnitas ſacerdotalis exorta eſt.* & ep. 40. *Deus vnus eſt, & Chriſtus vnus, & Eccleſia vna, & Cathedra vna ſuper Petrum Domini voce fundata.* Quare dum Cyprianus dicebat, quòd Chriſtus, vt vnitatem manifeſtaret, vnam Cathedram conſtituit, & vnitatis eiuſdem originem ab vno incipientem ſua auctoritate diſpoſuit, hoc vnum dicere volebat, Chriſtum ideò vnam Petri Cathedram conſtituiſſe, vt indicaret, quæ qualiſque futura eſſet Eccleſiæ ſuæ vnitas, & à qua Cathedra, tanquam à capite & origine prima in Eccleſia vniuerſa eadem Epiſcopatus & Cathedræ vnitas petenda eſſet. Cyprianum explicaſſe videtur *b* Optatus: *Negare non potes,* inquit, *ſcire te, in Vrbe Roma Petro primò Cathedrā Epiſcopalem eſſe collatam, in qua ſederit omnium Apoſtolorum caput Petrus; vnde & Cephas appellatus eſt, in qua vna Cathedra vnitas ab omnibus ſeruaretur; ne cæteri Apoſtoli ſingulas ſibi quiſque defenderent.*

a Optat. Mileuit. l. 1. & 7. con. Parmen. Leo Mag. Serm. 3. de aſſumpt. ſui. Inno I. apud Auguſt Ep 91. & 93. Iul I. Ep. 1. ad Orient. Anaclet. Epiſt. 1. Auguſt. tract. in Io. 124.

b Lib. 2. cō. Parmen.

rent, vti iam ſchiſmaticus & peccator eſſet, qui contra ſingularem Cathedram alteram collocaret. A prima obiectione ad ſecundam pergit, & Nouatiani nomine, inquit Cyprianus: *Hoc erāt vtique cæteri Apoſtoli, quod fuit Petrus, pari conſortio præditi, & honoris & poteſtatis*: cui reſpondet: *Sed Primatus Petro datur, vt vna Chriſti Eccleſia, & Cathedra vna mōſtretur.* Quaſi dicat: quomodo Apoſtoli omnes erāt, quod fuit Petr', quomodo æquales ei in honore & poteſtate, ſi ad cōſtituendā Eccleſiæ, & Cathedræ vnitatē Petro ſoli Primatus datus eſt? Ita locus iſte legitur in vetuſto Codice Cambronenſi, vt teſtatur Pamelius in notis ad librū iſtum nū. 14. At aliter alij. Pamelius, *Sed exordium ab vnitate proficiſcitur. Primatus Petro datur, vt vna Chriſti Eccleſia, & Cathedra vna monſtretur.*

Alij Codices, quos probant hæretici, neque reijciunt Catholici: *Sed exordium ab vnitate proficiſcitur, vt Eccleſia vna monſtretur.* Sola iſta lectio placet hæreticis, quòd in ea non vident expreſſum nomen Primatus Petri. At repetant principia Cypriani, & viderint ineſſe eum non minùs in hac quàm in cæteris lectionibus. Cyprianus omnes Epiſcopatus vnum Epiſcopatum eſſe dicebat, quia ab vno primo Epiſcopo propagati; omnes Cathedras vnam, quia ab vna Petri Cathedra deriuatæ, quam ſolùm ab initio auctoritate ſua Chriſtus conſtituit. Perinde igitur eſt, ac ſi Nouatianis diceret: Dicitis, Apoſtolos omnes idem fuiſſe quod Petrus, eique pares honore, & poteſtate, ſed ſi ab exordio vna tantùm Cathedra conſtituta, vnus tantùm Epiſcopus ordinatus, vt etiam Eccleſia vna monſtraretur, quomodo vos non pudet hæc effutire? adeonè ſtupidi eſtis, vt ambarum aſſertionum repugnantiam non intelligatis?

Non ouum ouo ſimilius, quàm huic obiectioni ex auctoritate Cypriani altera ex auctoritate Sancti Hieronymi libro primo aduerſus Iouinianum, cuius verba hęc nobis opponunt hæretici: *Super Petrum fundatur Eccleſia, licèt id ipſum in alio loco ſuper omnes Apoſtolos fiat, & cuncti claues regni Cælorum accipiant, & ex æquo ſuper eos Eccleſiæ fortitudo ſolidetur, &c.* at verba hæc non ſunt ſancti Hieronymi, ſed Iouiniani, vt nunc oſtendo.

Pro

Pro Nuptijs contra Virginitatem ſcribens, eo potiſſimum argumento vtebatur Iouinianus, quòd quum duodecim eſſent Apoſtoli, & ex eis Petrus coniugatus, Ioannes Virgo, non Ioanni, ſed Petro, cōiugato, non virgini Principatus Apoſtolicus delatus eſt. Audi Hieronymum: At dicis: *Super Petrum fundatur Eccleſia, licèt idipſum in alio loco ſuper omnes Apoſtolos fiat; & cuncti claues Regni Cælorum accipiant, & ex æquo ſuper eos Eccleſiæ fortitudo ſolidetur; tamen propterea inter duodecim vnus eligitur, vt Capite conſtituto ſchiſmatis tollatur occaſio: ſed cur non Ioannes electus eſt Virgo?* Hoc totum argumentum Iouiniani, cui reſpondet Hieronymus, *non nuptijs, ſed ætati delatum eſſe*.

Si verò, quæ ex hæreticorum, & ſchiſmaticorum perſona Patres dicunt, accipiantur tanquam ab eis dicta ex propria ipſorum ſententia, non tantùm Primatus Petri, ſed tota Chriſti fides ex ſcriptis Patrum quàm celerrimè diruetur. Si tamen pertinaciter velit hæreticus vtrumque teſtimonium dictum ex mente Patrum, non ex hæreticorum perſona, non repugnabo, verùm illi ego varijs Catholicorum reſponſionibus occurram. Sancti *a* Thomæ: Apoſtolos pares fuiſſe *Petro in executione auctoritatis, non in auctoritate regiminis.* *b* VValdenſis: *honore & poteſtate Apoſtolatus, non auctoritatis Iuriſdictione.* *c* Sanderi, *d* Bellarmini, *e* Stapletonis: *Apoſtolica auctoritate reſpectu populi Chriſtiani, non pares inter ſe.* Cardinalis de *f* Turrecremata, & Auguſtini de *g* Ancona, *poteſtate ordinis, non poteſtate iuriſdictionis.* *h* Pighij, *ratione actuum & effectuum in fideles, nō menſura, ac plenitudine poteſtatis.* *i* Stapletonis iterū, *Poteſtate extraordinaria, nō ordinaria.* *k* Caietani, *in quātū Apoſtolos, nō in quātū omnes Chriſti.* Quę omnes ſi nō in vnā, ad ſummū in duas recidūt ſentētias, quatenùs vel mediante Pōtifice Petro, vel immediatè à Chriſto poteſtatem regiminis Politici reliquis Apoſtolis omnes collatam putant. Sed redeamus ad Cyprianum, & ad Compendioſam illam probationem, quam promiſerat, quæ hæc eſt: Eccleſia vna eſt, quia Caput, radix, & fundamentum eius vnum eſt, ſcilicet Petri ſedes, in qua vniuntur omnes Eccleſiæ particulares. Epiſcopatus vnus eſt, quia omnibus Epiſcopis vnum glutinum eſt Petri ſucceſſor, à quo originem ducunt.

a Lect. 2. in 2. c. ad Galat.
b Doctrin. fid lib 2. a. 2.
c L. 6. c 4.
d De Rom. Pontif. l. 1. cap 12. obiect vlt.
e L. 6 c 7.
f L. 2 c 61
g Q 88. a. 1.
h Monarc. Ec l. 3 c 9
i Lib. 6 c. 7
k De auctor. l. Papa & Conc. to. 1. tract. 1. c 3.

Digitized by Google

cunt. Itaque ſi Epiſcopus aut ab Eccleſia Romana diuiſus ſit, aut aliunde profectus, quàm à ſede Petri, hunc impoſſibile eſt aut verum Epiſcopum eſſe, aut in Eccleſia. *Qui Cathedram Petri, ſuper quam fundata eſt Eccleſia, deſerit*, inquit, *in Eccleſia ſe eſſe cõfidit*? Et alibi ad Corn. Rom. Pont. *Hortati ſumus, vt te vniuerſi Collegæ noſtri, & communicationem tuam, id eſt, Catholicæ Eccleſiæ vnitatem pariter & charitatem probarent firmiter, & tenerent*. Et rurſum: *Deus vnus eſt, & Chriſtus vnus & Eccleſia vna ſuper Petrũ Domini voce fundata. Aliud altare conſtitui, aut ſacerdotium nouum fieri præter vnum altare & vnum ſacerdotium non poteſt, quiſquis alibi colligit, ſpargit*. Ergò regula Cypriani, qua ſine argumentis vnuſquiſque ſecernere poteſt Catholicos ab hæreticis & ſchiſmaticis, eſt, conſiderare, an vnitatem conſeruent cum ſede Petri, cui in Eccleſia vniuerſa Redemptor noſter commiſit vices ſuas. Neque enim, vt alibi dicebat, *aliunde hæreſes obortæ ſunt, aut nata ſchiſmata, quã inde, quòd ſacerdoti Dei nõ obtẽperatur, nec vn⁹ in Eccleſia ad tẽpus Sacerdos, & ad tẽpus Iudex vice Chriſti cogitatur*. Si verò Cypriano primũ principiũ, & inſtar axiomatis eſt, vt quiſquis à Romana Eccleſia diſſidet, is tanquã diuiſus à capite, radice, & matrice Eccleſiæ Chriſti, ab ipſa quoque Eccleſia & à Chriſto ipſo diuiſus ſit, videat Anonymus, quàm prouidenter & ſcitè ad Cyprianum tanquam ad Apoſtaſiæ ſuæ patronum prouocarit.

Lib. de vnit. Eccleſ.

L.4. Ep.8.

L.1. Ep.8.

L.4 Ep.6.

Tacendum non eſt, quòd hęreticis, quos ſectatur Anonymus, ea ſententia placet, quæ poteſtatem Petro promiſſam Matth. 16. non datã aſſerit, niſi Io. 21. per verba: *paſce oues meas*. Cyprianum verò cum alijs Patribus interpretantur de Primatu temporis, non de Primatu Iuriſdictionis & Poteſtatis, vt dicere voluerit, vnum Petrum à Chriſto Epiſcopum ordinatum ante alios Apoſtolos, & datas vni illi claues ab initio, vt quaſi tropologicè Eccleſiæ Catholicæ vnitas deſignaretur. Verùm pòſt æquatos eſſe ei omnes Apoſtolos, dum coniũctim omnibus à Redemptore noſtro dictum eſt, *Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos, &c.* Cæterùm prior aſſertio pugnat cum Cypriano; poſterior cum Euangelio, & altera alteram deſtruit.

Pugnat

Pugnat illa cum Cypriano, qui relatis Chriſti verbis Matth. 16 adiecit: *Super illum vnum ædificat Eccleſiam ſuam*, de præſenti, non de futuro. Vnde ep. 55. expendens ea verba Petri ad Chriſtum: *Domine ad quem ibimus? Verba vitæ æternæ habes, &c.* Ioan. 6. inquit: *Petrus tamen, ſuper quem ædificata à Domino fuerat Eccleſia, vnus pro omnibus loquitur, & Eccleſiæ voce reſpondens ait, Domine, &c.* Et Ep. 69. *Loquitur illi Petrus, ſuper quem ædificata fuerat Eccleſia.*

Pugnat iſta cum Euangelio, quæ enim communiter Petro, & cæteris dicta ſunt: *Sicut miſit me Pater, &c.* habentur Ioannis 20. quando diſcipulis domi congregatis poſt Reſurrectionem Saluator primùm apparuit. Quæ verò Petro ſoli: *Paſce oues meas*, referuntur cap. 21. quando tertia vice eiſdem piſcantibus ad mare Tiberiadis Dominus oſtendit ſe. Quomodo ergo Claues priùs à Chriſto conceſſæ ſunt Petro, & alijs pòſt: Si illis prima vice, Petro tertia, illis c. 20. Petro c. 21. cōcedūtur? Et ſi Apoſtoli Epiſcopi ordinati sūt Io. 20. verbis illis: *Accipite Spiritū S. &c.* Petrus verò Primatum ſuum accepit Ioan. 21. per verba: *Paſce oues meas*, quomodo hunc Primatum temporis appellare non pudet? Forſan apud hæreticos, quibus omnia peruerſa ſunt, etiam numerus tertius primum, & vigeſimus primus numerum vigeſimum anteuertit? Imò ſi paſtoralis dignitas, & poteſtas regiminis politici Petro conceſſa non eſt, niſi cum Symbolo paſtoris, tertia apparitione, & cap. 21. Euangelij Ioannis, quando vnquam pòſt alij quoque Apoſtoli eam acceperunt à Chriſto, ſi poſt hanc apparitionem in toto Euangelio nullus occurrit locus, vnde aliquid ſimile coniectare poſſimus? Aliter certè cenſuit Optatus, qui cōtra Parmenianum Cyprianum imitatus lib. 7. dixit: *Bono vnitatis B. Petrus, cui ſatis erat, ſi poſt quod negauit, ſolam veniam conſequeretur, & præferri Apoſtolis omnibus meruit, & claues regni Cælorū cæteris communicandas ſolus accepit.* Et vt omnem tolleret ambiguitatem, paulò pòſt ſubiecit: *Stāt tot innocentes, & peccator accipit claues. Vt vnitatis negotium formaretur, prouiſum eſt, vt peccator aperiret innocentibus, ne innocentes clauderent contra peccatores.* Et Sanctus Leo: *Si quid cum eo (*Petro*) cæteris voluit commune eſſe Principibus, non niſi per ipſum dedit, quicquid alijs non negauit.* *Serm. 3 de aſſumpt. ſui.*

E Et

3 con gen. cap. 76. Et (vt alios omittam) vtrumque ſequutus Angelicus Doctor: *Quia præſentiã corporalẽ erat Eccleſiæ ſubtracturus, oportuit, vt alicui committeret, qui loco ſui vniuerſalis Eccleſiæ curam gereret. Hinc eſt, quòd Petro dixit ante aſcenſionem, Paſce oues meas, Io. vlt. & ante paſsionem: Tu iterum conuerſus confirma fratres tuos, Luc. 22. & ei ſoli promiſit: Tibi dabo claues Regni Cœlorũ, vt oſtenderetur poteſtas clauium per eum ad alios deriuanda ad conſeruandam Eccleſiæ vnitatem.*

LVCII PAPAE SENTENTIA NON ENERuari, ſed confirmari, comprobariq́ue Petri Primatum.

CAPVT VI.

FRequenter mihi audire videor, Nullum pro lege Agraria, de quo Cicero: *Poſtquam,* inquit, *bene longam Orationem habuiſſet, tanta ex frequentia inueniri nemo potuit, qui intelligere poſſet, quid diceret. Tamen ſi qui acutiores in concione ſteterant, de lege Agraria neſcij, quid illum voluiſſe dicere, ſuſpicabantur.* Sic etiam in teſtimonio Lucij ſuſpicatus ſum, Anonymum, vt euaderet auctoritatem Matthæi, voluiſſe dicere neſcio quid contra Primatum Petri; quid dixerit, audi tu lector.

Pag. 15. Anonym. Item probatur: quia verba Chriſti, Ego pro te rogaui, vt nõ deficeret fides tua, interpretata ſunt de Eccleſia, quia fides Eccleſiæ nunquam deficit, neque errare poteſt. c. à recta 24. q. 1. & probat Archidiaconus in cap. ita Dominus diſt. 19. Hæc Anonymus.

Nos verò, vt aliquid dicamus ad ea, quæ Anonymũ voluiſſe dicere ſuſpicamur, Fide certi ſumus, quòd Priuilegium Petro à Chriſto conceſſum, non illi vni tantùm, ſed etiam ſucceſſoribus eius conceſſum eſt, cõtra quam opinatur Lutherus. Eoſq́ue omnes nunc nomine Apoſtolicæ ſedis, nunc Eccleſiæ Romanæ, nũc Eccleſiæ Catholicæ nuncupamus, antiquorum Patrum veſtigijs inſiſtentes. Eſt enim priuilegiũ propriũ Apoſtolicę ſedis ex B. Petri ſucceſſione, vt quicunque in ea ſedet, à fide deficere nequeat. Hoc illud eſt, quod in cap. *à recta* aſſerit Lucius Papa. & loco citato docet Archidiac. Verba Papæ ſunt hæc: *Hæc ſancta, & Apoſtolica*

Digitized by Google

poſtolica mater omnium Eccleſiarum Chriſti Eccleſia,quæ per Dei omnipotentis gratiam à tramite Apoſtolicæ traditionis nunquam erraſſe probatur,nec hæreticis nouitatibus deprauata ſuccubuit,ſed vt in exordio fidei Chriſtianæ percepit ab auctoribus ſuis Apoſtolorum Chriſti Principibus, illibata fine tenus manet. Hæc Lucius in cap. *à recta* Anonymus probare, opinor, volebat, Priuilegium Petro à Chriſto impetratum non competere Eccleſiæ Chriſti vniuerſali, quæ complectitur omnes Eccleſias particulares. Allegat verò teſtimonium Lucij Papæ, qui apertè aſſerit hoc priuilegium competere Apoſtolicæ ſedi, quæ mater eſt omnium Eccleſiarum: Equidem hominem ſtupidiorem noui nunquam.

Et non intelligitur de fide Petri, qui in fide deficit, vt legitur Matth. cap. 16. & in cap. fidelior diſt. 50. Ergò ſicut iſta verba in Petrum directa de Eccleſia intelliguntur,ita & illa:Tu es Petrus, de Eccleſia intelligenda ſunt. *II. Anony.*

Eſto, non à religione tantùm, ſed etiam à fide Petrus defecerit,(quod neque probari poteſt, & à grauiſſimis viris negatur) nondum erat Epiſcopus vniuerſalis, cùm negauit,nondum oues ei ſuas commiſerat Chriſtus, Priuilegium illud, quod ei oratione Domini impetratum eſt, fuit non perſonæ Petri, quà Petrus,ſed quà paſtor gregis Dominici, quà Epiſcopus Eccleſiæ vniuerſalis, quà Chriſti Vicarius, quà ſummus Pontifex Chriſtianorum. Hæc vbi collata ſunt Petro, nunquam defecit, nunquam nutauit in fide. Quare non ante, ſed poſt conuerſionem fratres confirmare iubetur: quòd non ante, ſed poſt conuerſionem ad Pontificatum à Chriſto aſſumendus erat. Non dicit Chriſtus, & *tu antequam pecces*, ſed *tu aliquando conuerſus, confirma fratres tuos.* Expreſſius ex Syriaco, *quin & tu, quo tempore conuerſus fueris, confirma fratres tuos.* Quare cùm priuilegium illud annexum ſit gradui & dignitati Eccleſiæ, non alij cuicunque conditioni perſonæ, veriſſimum eſt, quòd conceſſum eſt Eccleſiæ,non conceſſum perſonæ,quia non conceditur perſonæ niſi in ordine ad Eccleſiam, & in ſumma Eccleſiæ dignitate conſtitutæ. *Reſpon.*

Eſt itaq; priuilegium Eccleſiæ, ſed in capite,nõ in corpore ni-

Digitized by Google

ſi ex capite. Pari ratione, videre, audire, loqui, homini conuenit, at per caput dumtaxat, in quo vno omnium horum ſenſuum organa poſita ſunt.

PETRI PRIMATVS PROBATVR EX DVAbus reliquis particulis eiuſdem teſtimonij, & ex Ioan. vigeſimo primo: Paſce oues meas.

CAPVT VI.

SAnctus Gregorius Magnus homil. 12. in Euang. *Sciendum nobis eſt,* inquit, *quòd ſæpe in ſacro eloquio regnum Cælorum præſentis temporis Eccleſia dicitur: de quo alio in loco Dominus dicit; Mittet filius hominis Angelos ſuos, & colligent de regno eius omnia ſcandala, neque enim in illo regno Beatitudinis, in quo pax ſumma eſt, inueniri ſcandala poterunt, quæ colligantur. Et vnde rurſum dicitur: Qui ergo ſoluerit vnum de mandatis iſtis minimis, & docuerit ſic homines, minimus vocabitur in regno Cælorum.* Quò pertinent parabolæ de ſagena, de zizania, aliæque permultæ communi omnium Patrum conſenſu ita explicatæ.

Clauium ſymbolo in ſacra ſcriptura ſupremam poteſtatem ſignificari certum eſt. Quare Eſa. 22. minitans Deus, ſe deiecturum Sobnam Pontificem è loco ſuo, aliumque in locum eius ſuffecturum, inquit: *Quid tu hic? aut quaſi quis hic?* & infrà: *& expellam te de ſtatione tua, & de miniſterio tuo deponam te, & erit in die illa. Vocabo ſeruum meum Eliacim filium Helciæ, & induam eum tunica tua, & cingulo tuo confortabo eum, & poteſtatem tuam dabo in manu eius, & erit quaſi pater habitantibus Hieruſalem, & Domui Iuda, & dabo clauem domus Dauid ſuper humerum eius, & aperiet, & non erit qui claudat, claudet, & non erit qui aperiat.* Hinc de Chriſto Ioan. Apocal. 3. Hęc *dicit Sanctus, & verus, qui habet clauē Dauid, qui claudit, & nemo aperit, aperit, & nemo claudit.* & cap. 1. Chriſtus ipſe de ſe: *Ego,* inquit, *ſum primus & nouiſſimus, & viuus, & fui mortuus, & ecce ſum viuus in ſæcula ſæculorum, & habeo claues mortis & inferni,* ſupremam ſcilicèt poteſtatem. Neque apud

Digitized by Google

ſacros auctores dumtaxat, ſed etiam apud profanos hoc ſenſu claues acceptas reperias. Sic Orphæus apud Stobæum ſerm. 50. amorem inuocat *claues habentem omnium, cæleſtis ætheris, Ponti, terræ, tartari, ſolus enim iſtorum omnium imperium obtines.*

Quare dum Chriſtus ad Petrum ait: Tibi dabo claues regni Cælorum, perinde eſt, ac ſi dicat, Conſtituam te ſupremum caput, & Principem Eccleſiæ meæ.

Poteſt & magis propriè regnũ Cœlorũ accipi pro Paradiſo cęleſti. Et quia extra Eccleſiã nemo ſaluari poteſt, idcirco rectè dicitur, quòd per ingreſsũ & egreſsũ Eccleſiæ, aut patet, aut clauditur aditus ad regna Cœlorũ, Qui ergo in terris habet claues regni Cœlorum, eũ ſupremã in Eccleſia poteſtatẽ habere neceſſe eſt. At vni Petro hic promittuntur à Chriſto; vnus igitur Petrus deſignatur à Chriſto Eccleſiæ militantis cum ſuprema poteſtate caput.

Idipſum exprimit tertium ſymbolum Chriſti: *Quodcunque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in Cælis, & quodcunque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis.* Ligant, non funibus certè, ſed poteſtate, & auctoritate Principes, iubendo ſcilicet, vetando, leges ferendo; hinc à ligando, obligatoria legum, paſſimque & vulgò vſurpatur ligare, pro obligare. Dum ergo vniuerſim, & abſque vlla prorſus exceptione Petro dicit Chriſtus: *Quodcunque ligaueris ſuper terrã, erit ligatum & in Cælis, & quodcunque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis:* quid aliud hoc eſt, quàm ei poteſtatem primam, ſummamque à Deo in omnibus rebus mundi polliceri? Certè, qui *Terram* ſimpliciter dicit, non regionem vllam peculiarem Petro præſcribit; & qui *quodcunque* ait, ſi non mentitur, quicquid ligari poteſt, & ſolui iure religionis, id omne Petro permittit. Summum in terris regimen, quod Petro hic pollicitus eſt Chriſtus, expreſsè conceſſit ei Ioann. XXI. *Factum quod ab Euangeliſta refertur hunc in modum: Cùm ergo prandiſſent, dicit Simoni Petro Ieſus: Simon Ioannis diligis me plus his? dicit ei, etiam Domine tu ſcis, quia amo te. Dicit ei: Paſce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Ioannis diligis me plus his? ait illi, etiam Domine tu ſcis, quia amo te: Dixit ei; Paſce agnos meos. Dicit ei tertiò: Simon Ioannis amas me? Contriſtatus eſt Petrus, quia dixit ei*

tertiò, Amas me? & dixit ei: Domine omnia tu ſcis: Tu ſcis quia amo te. Dicit ei: paſce oues meas: Quo ex loco regimen vniuerſale Petri hunc in modum colligimus: Qui paſcit oues, non eſt ouis, ſed paſtor: Beatum Petrum oues ſuas paſcere iubet Chriſtus: Quare ad omnes fideles voluit Petrum habere ſe tanquam paſtor ad oues, & viciſſim omnes fideles ad Petrum perinde ac oues ad paſtorem ſuum. Ergò aut Petrum omnibus Chriſtianis à Chriſto præpoſitum eſſe fatendum eſt, aut negandum, Paſtorem ouium regimini præſidere.

AEſtuant hic hæretici, tergiuerſantur, vertunt ſe in omnem partem, vt euadant. Negant nonnulli, paſcere, ſignificare regere, & præeſſe. ita Lutherus; ſed eum hic deſerit Anonymus, non ignorans, quòd Paſtor, & Princeps, paſcere, & regere ſunt verba ſynonyma tam apud ſacros quàm apud prophanos auctores. Populus congregatus ad Dauid in Hebron dixit: *Tibi dixit Deus tuus: Tu paſces populum meum Iſrael,*
2. Reg. 3. *& tu eris Princeps, & Dux ſuper eum*. Ezechiel. trigeſimo tertio: *Et ſuſcitabo ſuper pecora mea paſtorem vnum, qui paſcat ea, ſeruum meum Dauid, & ipſe paſcet ea, & ipſe erit eis in Paſtorem*: De quo etiam Pſalm. 77. *Suſtulit eum de grege ouium, & de poſt fœtantes accepit eum: paſcere Iacob ſeruum ſuum, & Iſrael hæreditatem ſuam*: Eſaiæ 44. *Qui dico Cyro, paſtor meus es*: Sanctus Cyrillus A-
1. in Geneſ. lex. loquens de Abel primo paſtore ouium ait: *Perinde enim atque homines regeret, rem ipſam ſumma cũ ſapientia exercebat; ob quã etiã cauſam Præſules quoque gentium, Ciuitatum, populorumqúe, tam ſcriptura ſacra, quã Gentiles ipſi Paſtores ſoliti ſunt appellare*. Quare Socrates apud Platonẽ in Minoe: *Quòd Minos vir bonus, vt ſuprà diximus, atque legitimus populi paſtor fuerit, leges eius argumẽto sũt, quæ immutabiles perſeuerant, vtpote vera Ciuitatis gubernatione reperta*: & infrà: *Iſti ergò priſcorũ omniũ legulatores excellẽtiſſimi fuerũt, hominũqúe paſtores, quẽadmodũ & Homerus bonũ exercitus Ducem paſtorẽ populi nũcupat*: & tandẽ: *Si poſt hoc ex nobis quærat, quidnã bonus animæ legislator, & paſtor animæ adhibens atque impertiens meliorem efficit, quid nos huic potiſſimum reſpondebimus, vt minus de nobis ipſis deqúe ætate noſtra erubeſcamus*? Hac de cauſa Sanctus Petrus: *Nunc autem conuerſi eſtis ad paſtorem, & Epiſcopum*

anima-

animarū veſtrarū,ad Chriſtū nempe, qui paſtorē,& paſtorē bonū frequenter appellabat ſeſe, ſubditos verò ſuos, oues, & agnos ſuos. Dum ergo Epiſcopus, & Paſtor noſter Chriſtus aſcenſurus ad Patrem, ſemel, iterum, tertiò ouium, & agnorum ſuorum Petrum Paſtorem inſtituit, deferre ei hoc ſymbolo vices ſuas,ſupremum ſcilicet, & vniuerſalem Eccleſiæ principatum, ita planum, ita conſonum vero videtur, vt ne Anonymus quidem auſus ſit id negare

Aliud tamen cum Caluino & Marſilio ſibi diuerticulum quęrit.*Petrus*,inquit, non perſonam Petri ſignificabat, & repræſentabat,quando dixit ei Chriſtus: *Paſce oues, Paſce agnos*, ſed omnes Paſtores,ſed Eccleſiam Vniuerſalem, ſed Coapoſtolos ſuos,quibus in Petro tunc datum paſcendi ius eſt.

Cæterùm ſi Chriſtus eamdem poteſtatem cęteris tribuere volebat, quam tribuit Petro, cur eum ab alijs condiſcipulis diſtinguit? cur dicit ei,diligis me plus his?ſi poteſtate omnes Apoſtolos pariat,cur imparem à Petro dilectionem requirit?cur non communis alicuius virtutis, ſed indiuiduæ, & in præmium ſingularis dilectionis Petri Petro conſequenter ſubiungit, Paſce oues meas? Si hoc eſt conſequens exceſſus amoris antecedentis, vbi antecedens non eſt, quanam methodo conſequēs reperietur? Si non committebantur Apoſtoli Petro, cur ab ouium numero, quas Petro committebat, eos non excepit, ſed vniuerſim dixit, oues meas?meræ nugæ,merę fugæ ſunt iſtæ:*Interroga patres tuos, & dicent tibi maiores tuos, & docebunt te.*

Arnobius: Ecce, *Apoſtolo pænitenti ſuccurritur, qui eſt Epiſcopus Epiſcoporum, & maior gradus redditur ploranti, quàm ſublatus eſt deneganti. Quod vt doceam, illud oſtendo, quòd nullus Apoſtolorum nomen paſtoris accepit; ſolus enim Dominus Ieſus Chriſtus dicebat: Ego ſum paſtor bonus. Me, inquit, ſequuntur oues meæ. Hoc ergò nomen ſanctum, & ipſius nominis poteſtatem poſt reſurrectionem ſuam Petro pænitenti conceſſit, & ter negatus nega tori ſuo hanc, quam ſolus habuit, tribuit poteſtatem.* Ambroſius: *Is interrogatur,de quo non dubitatur,ſed Dominus non dubitat, qui interrogabat, non vt diſceret,ſed vt doceret, quem eleuandus in Cælum amoris ſui nobis velut Vicarium relinquebat; Sic enim habes:* *In Pſal. 138.* *Comm in Luc. c. 23.*

Simon

Simon Ioannis diligis me plus his, &c. & ideò, quia ſolus profitetur ex omnibus, omnibus antefertur. Et infrà: *Iam non agnos, vt primò quodam lacte paſcendos, nec ouiculas, vt ſecundò, ſed oues paſcere iubetur, perfectiores vt profectior gubernaret.* Alibi verò, *quiſnam fidelis ſeruus & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam, vt det illis in tempore cibum? Non vilis hic ſeruus eſt, magnus aliquis eſſe debet. Eſt Petrus ipſius Domini ad paſcendum gregem iudicio electus, qui tertiò meretur audire; Paſce agniculos meos, paſce agnos meos, paſce ouiculas meas.* Certè ſi Petrus ſuper Chriſti familiam conſtitutus eſt, & Apoſtoli ſoli erant ex Chriſti familia, omnibus Apoſtolis præpoſitum fuiſſe neceſſe eſt.

In proœm l.5 de fid.

In vig. S. Petr.

Eucherius Lugdunenſis: *Dicit ei: paſce oues meas. Priùs agnos, deinde oues cõmiſit ei, quia nõ ſolùm Paſtorem, ſed paſtorum paſtorem eum conſtituit. Paſcit igitur Petrus agnos, paſcit & oues, paſcit filios, paſcit & matres, regit & ſubditos, regit & Prælatos. Omnium igitur Paſtor eſt, quia præter agnos, & oues in Eccleſia nihil eſt.*

Hiſt. Apoſt. lib.1.

Arator:

——Hæc deſerit artem
Per latices ſua lucra ſequens, cui tradidit agnus,
Quas paſſus ſaluauit, oues, totumque per orbem
Hoc auget Paſtore gregem, quo munere ſummus
Surgit, &c.

De conſid. lib.2.

Sanctus Bernardus: *Cui enim non dico Epiſcoporum, ſed etiam Apoſtolorum ſic abſolutè, & indiſcretè totæ commiſſæ ſunt oues? Si me amas Petre, paſce oues meas. Quas? illius vel illius populos Ciuitatis, aut regionis, aut certè regni? Oues meas inquit. Cui non planum non deſignaſſe aliquas, ſed aſſignaſſe omnes? Nihil excipitur, vbi diſtinguitur nihil.* Theophylactus hũc locum explicans: *Petro*, inquit, *præpoſituram orbis terrarum tradidit, nec alij, ſed iſti ipſam dedit.*

Homil. 87. in Io.

Sanctus Ioannes Chryſoſtomus: *Quid tandem alijs omiſſis, his dumtaxat Petrum affatur? os erat diſcipulorum & Princeps: propterea & Paulus eum præter alios viſurus aſcendit, ſimul vt ei oſtenderet iam ſibi fiduciam habẽdam, tanquam enim negationis obliuiſceretur, fratrum curam ei committit.* Si fratrum curam Petro committit Chriſtus, aut Apoſtoli Petri fratres non ſunt, aut eorum cura committitur Petro. Optatus Mileuitanus ratus ad eamdem

digni-

dignitatem ſpectare ſymbolum Clauium Cœli, & munus paſcendi gregem, ſuprà dicebat: *Stant tot Innocentes; & peccator accipit claues: vt vnitatis negocium formaretur, prouiſum eſt, vt peccator aperiret innocentibus, ne innocentes clauderent contra peccatores.* Obſignet hunc locũ ſummus idem atque ſanctiſſimus Pontifex Gregorius Magnus: *Cunctis Euangelium ſcientibus liquet, quòd voce dominica, Sancto & omnium Apoſtolorum Principi Petro Apoſtolo totius Eccleſiæ cura commiſſa eſt. Ipſi quippe dicitur: Petre amas me? Paſce oues meas.* Et alibi: *Conſiderandum nobis eſt, cur omnipotens Deus eum, quem cunctæ Eccleſiæ præferre diſpoſuerat, ancillæ vocẽ pertimeſcere, & ſe ipſum negare permiſit. Quod nimirum magnæ eſſe actum pietatis diſpenſatione cognoſcimus, vt is, qui futurus erat paſtor Eccleſiæ, in ſua culpa diſceret, qualiter alijs miſereri debuiſſet. Prius itaque eum oſtendit ſibi, & tunc præpoſuit cæteris, vt ex ſua infirmitate cognoſceret, quàm miſericorditer aliena infirma toleraret.*

Lib. 7.

Hom. 16. ſuper Mar. c. 16.

Iam colligo, ſi dum Petro dicit Redemptor: *Paſce oues meas;* eum *præpoſuit cunctæ Eccleſiæ Paſtorem, qui ſe ipſum negauerat:* vt ait Gregorius: *Si ſtant tot innocentes, & peccator ſolus accipit claues:* vt ait Optatus, Si alijs omiſſis *illi fratrum curam committit, cuius negationem obliuiſcebatur:* vt ait Chryſoſtomus, *Si abſolutè, & indiſcretè Petro tota commiſſæ ſunt oues abſque vlla prorſus exceptione:* vt ait Bernardus: ſi nulli alij, ſed Petro ſoli *tradidit Præpoſituram Orbis terrarum:* vt ait Theophylactus: *Si omnes oues, quas paſſus, ſaluauit, Petro committit tanquam ſummo Paſtori:* vt ait Arator, Si *Petrum Paſtorem Paſtorum inſtituit, eiq́ue quicquid in Eccleſia continetur, totum ſubiecit:* vt ait Eucherius: *Si qui ſolus pro omnibus profitetur ſolus, omnibus antefertur:* vt ait Ambroſius: *Si demum, quam poteſtatem ſolus ſaluator habuit, eam omnem negatori ſuo Petro conceſſit:* vt ait Arnobius, audebis ne tu contra tot, ac tantos Catholicæ fidei Doctores, & defenſores negare eiſdem verbis ſoli Petro ſummam Eccleſiæ poteſtatem collatam?

cunt. Itaque ſi Epiſcopus aut ab Eccleſia Romana diuiſus ſit, aut aliunde profectus, quàm à ſede Petri, hunc impoſſibile eſt
ib. de unit. Eccleſ. aut verum Epiſcopum eſſe, aut in Eccleſia. *Qui Cathedram Petri, ſuper quam fundata eſt Eccleſia, deſerit*, inquit, *in Eccleſia ſe eſſe cõfidit*? Et alibi ad Corn. Rom. Pont. *Hortati ſumus, vt te vniuerſi*
.4. Ep. 8. *Collegæ noſtri, & communicationem tuam, id eſt, Catholicæ Eccleſiæ vnitatem pariter & charitatem probarent firmiter, & tenerent*. Et rurſum: *Deus vnus eſt, & Chriſtus vnus & Eccleſia vna ſuper Petrũ*
.1. Ep. 8. *Domini voce fundata. Aliud altare conſtitui, aut ſacerdotium nouum fieri præter vnum altare & vnum ſacerdotium non poteſt, quiſquis alibi colligit, ſpargit*. Ergò regula Cypriani, qua ſine argumentis vnuſquiſque ſecernere poteſt Catholicos ab hæreticis & ſchiſmaticis, eſt, conſiderare, an vnitatem conſeruent cum ſede Petri, cui in Eccleſia vniuerſa Redemptor noſter commiſit vices
.4 Ep. 6. ſuas. Neque enim, vt alibi dicebat, *aliunde hæreſes obortæ ſunt, aut natæ ſchiſmata, quã inde, quòd ſacerdoti Dei nõ obtẽperatur, nec vnꝰ in Eccleſia ad tẽpus Sacerdos, & ad tẽpus Iudex vice Chriſti cogitatur*. Si verò Cypriano primũ principiũ, & inſtar axiomatis eſt, vt quiſquis à Romana Eccleſia diſſidet, is tanquã diuiſus à capite, radice, & matrice Eccleſiæ Chriſti, ab ipſa quoque Eccleſia & à Chriſto ipſo diuiſus ſit, videat Anonymus, quàm prouidenter & ſcitè ad Cyprianum tanquam ad Apoſtaſiæ ſuæ patronum prouocarit.

Tacendum non eſt, quòd hęreticis, quos ſectatur Anonymus, ea ſententia placet, quæ poteſtatem Petro promiſſam Matth. 16. non datã aſſerit, niſi Io. 21. per verba: *paſce oues meas*. Cyprianum verò cum alijs Patribus interpretantur de Primatu temporis, non de Primatu Iuriſdictionis & Poteſtatis, vt dicere voluerit, vnum Petrum à Chriſto Epiſcopum ordinatum ante alios Apoſtolos, & datas vni illi claues ab initio, vt quaſi tropologicè Eccleſiæ Catholicæ vnitas deſignaretur. Verùm pòſt æquatos eſſe ei omnes Apoſtolos, dum coniũctim omnibus à Redemptore noſtro dictum eſt, *Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos, &c.* Cæterùm prior aſſertio pugnat cum Cypriano; poſterior cum Euangelio, & altera alteram deſtruit.

Digitized by Google

Pugnat illa cum Cypriano, qui relatis Chriſti verbis Matth. 16 adiecit: *Super illum vnum ædificat Eccleſiam ſuam*, de præſenti, non de futuro. Vnde ep. 55. expendens ea verba Petri ad Chriſtum: *Domine ad quem ibimus? Verba vitæ æternæ habes, &c.* Ioan. 6. inquit: *Petrus tamen, ſuper quem ædificata à Domino fuerat Eccleſia, vnus pro omnibus loquitur, & Eccleſiæ voce reſpondens ait, Domine, &c.* Et Ep. 69. *Loquitur illi Petrus, ſuper quem ædificata fuerat Eccleſia.*

Pugnat iſta cum Euangelio, quæ enim communiter Petro, & cæteris dicta ſunt: *Sicut miſit me Pater, &c.* habentur Ioannis 20. quando diſcipulis domi congregatis poſt Reſurrectionem Saluator primùm apparuit. Quæ verò Petro ſoli: *Paſce oues meas*, referuntur cap. 21. quando tertia vice eiſdem piſcantibus ad mare Tiberiadis Dominus oſtendit ſe. Quomodo ergo Claues priùs à Chriſto conceſſæ ſunt Petro, & alijs pòſt: Si illis prima vice, Petro tertia, illis c. 20. Petro c. 21. cõcedũtur? Et ſi Apoſtoli Epiſcopi ordinati sũt Io. 20. verbis illis: *Accipite Spiritũ S. &c.* Petrus verò Primatum ſuum accepit Ioan. 21. per verba: *Paſce oues meas*, quomodo hunc Primatum temporis appellare non pudet? Forſan apud hæreticos, quibus omnia peruerſa ſunt, etiam numerus tertius primum, & vigeſimus primus numerum vigeſimum anteuertit? Imò ſi paſtoralis dignitas, & poteſtas regiminis politici Petro conceſſa non eſt, niſi cum Symbolo paſtoris, tertia apparitione, & cap. 21. Euangelij Ioannis, quando vnquam pòſt alij quoque Apoſtoli eam acceperunt à Chriſto, ſi poſt hanc apparitionem in toto Euangelio nullus occurrit locus, vnde aliquid ſimile coniectare poſſimus? Aliter certè cenſuit Optatus, qui cõtra Parmenianum Cyprianum imitatus lib. 7. dixit: *Bono vnitatis B. Petrus, cui ſatis erat, ſi poſt quod negauit, ſolam veniam conſequeretur, & præferri Apoſtolis omnibus meruit, & claues regni Cælorũ cæteris communicandas ſolus accepit.* Et vt omnem tolleret ambiguitatem, paulò pòſt ſubiecit: *Stãt tot innocentes, & peccator accipit claues. Vt vnitatis negotium formaretur, prouiſum eſt, vt peccator aperiret innocentibus; ne innocentes clauderent contra peccatores.* Et Sanctus Leo: *Si quid cum eo (*Petro*) cæteris voluit commune eſſe Principibus, non niſi per ipſum dedit, quicquid alijs non negauit.* *Serm 3. de aſſumpt. ſui.*

; con gen. cap. 76.

Et (vt alios omittam) vtrumque ſequutus Angelicus Doctor: *Quia præſentiã corporalẽ erat Eccleſiæ ſubtracturus, oportuit, vt alicui committeret, qui loco ſui vniuerſalis Eccleſiæ curam gereret. Hinc eſt, quòd Petro dixit ante aſcenſionem, Paſce oues meas, Io. vlt. & ante paßionem: Tu iterum conuerſus confirma fratres tuos, Luc. 22. & ei ſoli promiſit: Tibi dabo claues Regni Cælorũ, vt oſtenderetur poteſtas clauium per eum ad alios deriuanda ad conſeruandam Eccleſiæ vnitatem.*

LVCII PAPAE SENTENTIA NON ENERuari, ſed confirmari, comprobariquè Petri Primatum.

CAPVT VI.

FRequenter mihi audire videor, Nullum pro lege Agraria, de quo Cicero: *Poſtquam*, inquit, *bene longam Orationem habuiſſet, tanta ex frequentia inueniri nemo potuit, qui intelligere poſſet, quid diceret. Tamen ſi qui acutiores in concione ſteterant, de lege Agraria neſcij, quid illum voluiſſe dicere, ſuſpicabantur.* Sic etiam in teſtimonio Lucij ſuſpicatus ſum, Anonymum, vt euaderet auctoritatem Matthæi, voluiſſe dicere neſcio quid contra Primatum Petri; quid dixerit, audi tu lector.

eg. 15. Anonym. Item probatur: quia verba Chriſti, Ego pro te rogaui, vt nõ deficeret fides tua, interpretata ſunt de Eccleſia, quia fides Eccleſiæ nunquam deficit, neque errare poteſt. c. à recta 24 q. 1. & probat Archidiaconus in cap. ita Dominus diſt. 19. Hæc Anonymus.

Nos verò, vt aliquid dicamus ad ea, quæ Anonymũ voluiſſe dicere ſuſpicamur, Fide certi ſumus, quòd Priuilegium Petro à Chriſto conceſſum, non illi vni tantùm, ſed etiam ſucceſſoribus eius conceſſum eſt, cõtra quam opinatur Lutherus. Eoſque omnes nunc nomine Apoſtolicæ ſedis, nunc Eccleſiæ Romanæ, nũc Eccleſiæ Catholicæ nuncupamus, antiquorum Patrum veſtigijs inſiſtentes. Eſt enim priuilegiũ propriũ Apoſtolicę ſedis ex B. Petri ſucceſſione, vt quicunque in ea ſedet, à fide deficere nequeat. Hoc illud eſt, quod in cap. *à recta* aſſerit Lucius Papa. & loco citato docet Archidiac. Verba Papæ ſunt hæc: *Hac ſancta, & Apoſtolica*

poſtolica mater omnium Eccleſiarum Chriſti Eccleſia,quæ per Dei omnipotentis gratiam à tramite Apoſtolicæ traditionis nunquam erraſſe probatur,nec hæreticis nouitatibus deprauata ſuccubuit,ſed vt in exordio fidei Chriſtianæ percepit ab auctoribus ſuis Apoſtolorum Chriſti Principibus, illibata fine tenus manet. Hæc Lucius in cap. *à recta* Anonymus probare, opinor, volebat, Priuilegium Petro à Chriſto impetratum non competere Eccleſiæ Chriſti vniuerſali, quæ complectitur omnes Eccleſias particulares. Allegat verò teſtimonium Lucij Papæ, qui apertè aſſerit hoc priuilegium competere Apoſtolicæ ſedi, quæ mater eſt omnium Eccleſiarum: Equidem hominem ſtupidiorem noui nunquam.

Et non intelligitur de fide Petri, qui in fide deficit, vt legitur Matth. cap. 16. & in cap. fidelior diſt. 50. Ergò ſicut iſta verba in Petrum directa de Eccleſia intelliguntur,ita & illa:Tu es Petrus, de Eccleſia intelligenda ſunt. *11. Anony.*

Eſto, non à religione tantùm, ſed etiam à fide Petrus defecerit,(quod neque probari poteſt, & à grauiſſimis viris negatur) nondum erat Epiſcopus vniuerſalis, cùm negauit, nondum oues ei ſuas commiſerat Chriſtus, Priuilegium illud, quod ei oratione Domini impetratum eſt, fuit non perſonæ Petri, quà Petrus,ſed quà paſtor gregis Dominici, quà Epiſcopus Eccleſiæ vniuerſalis, quà Chriſti Vicarius, quà ſummus Pontifex Chriſtianorum. Hæc vbi collata ſunt Petro, nunquam defecit, nunquam nutauit in fide. Quare non ante, ſed poſt conuerſionem fratres confirmare iubetur: quòd non ante, ſed poſt conuerſionem ad Pontificatum à Chriſto aſſumendus erat. Non dicit Chriſtus, & *tu antequam pecces*, ſed *tu aliquando conuerſus, confirma fratres tuos.* Expreſſius ex Syriaco, *quin & tu, quo tempore conuerſus fueris, confirma fratres tuos.* Quare cùm priuilegium illud annexum ſit gradui & dignitati Eccleſiæ, non alij cuicunque conditioni perſonæ, veriſſimum eſt, quòd conceſſum eſt Eccleſiæ,non conceſſum perſonæ,quia non conceditur perſonæ niſi in ordine ad Eccleſiam, & in ſumma Eccleſiæ dignitate conſtitutæ. *Reſpon.*

Eſt itaq; priuilegium Eccleſiæ, ſed in capite,nõ in corpore ni-

ſi ex capite. Pari ratione, videre, audire, loqui, homini conuenit, at per caput dumtaxat, in quo vno omnium horum ſenſuum organa poſita ſunt.

PETRI PRIMATVS PROBATVR EX DVAbus reliquis particulis eiuſdem teſtimonij, & ex Ioan. vigeſimo primo: Paſce oues meas.

CAPVT VI.

SAnctus Gregorius Magnus homil. 12. in Euang. *Sciendum nobis eſt*, inquit, *quòd ſæpe in ſacro eloquio regnum Cælorum præſentis temporis Eccleſia dicitur: de quo alio in loco Dominus dicit; Mittet filius hominis Angelos ſuos, & colligent de regno eius omnia ſcandala, neque enim in illo regno Beatitudinis, in quo pax ſumma eſt, inueniri ſcandala poterunt, quæ colligantur. Et vnde rurſum dicitur: Qui ergo ſoluerit vnum de mandatis iſtis minimis, & docuerit ſic homines, minimus vocabitur in regno Cælorum.* Quò pertinent parabolæ de ſagena, de zizania, aliæque permultæ communi omnium Patrum conſenſu ita explicatæ.

Clauium ſymbolo in ſacra ſcriptura ſupremam poteſtatem ſignificari certum eſt. Quare Eſa. 22. minitans Deus, ſe deiecturum Sobnam Pontificem è loco ſuo, aliumque in locum eius ſuffecturum, inquit: *Quid tu hic? aut quaſi quis hic?* & infrà: *& expellam te de ſtatione tua, & de miniſterio tuo deponam te, & erit in die illa. Vocabo ſeruum meum Eliacim filium Helciæ, & induam eum tunica tua, & cingulo tuo confortabo eum; & poteſtatem tuam dabo in manu eius, & erit quaſi pater habitantibus Hieruſalem, & Domui Iuda, & dabo clauem domus Dauid ſuper humerum eius, & aperiet, & non erit qui claudat, claudet, & non erit qui aperiat.* Hinc de Chriſto Ioan. Apocal. 3. Hęc *dicit Sanctus, & verus, qui habet clauē Dauid, qui claudit, & nemo aperit, aperit, & nemo claudit.* & cap. 1. Chriſtus ipſe de ſe: *Ego*, inquit, *ſum primus & nouiſſimus, & viuus, & fui mortuus, & ecce ſum viuus in ſæcula ſæculorum, & habeo claues mortis & inferni*, ſupremam ſcilicèt poteſtatem. Neque apud

ſacros

ſacros auctores dumtaxat, ſed etiam apud profanos hoc ſenſu claues acceptas reperias. Sic Orphæus apud Stobæum ſerm. 50. amorem inuocat *claues habentem omnium, cæleſtis atheris, Ponti, terræ, tartari, ſolus enim iſtorum omnium imperium obtines.*

Quare dum Chriſtus ad Petrum ait: Tibi dabo claues regni Cælorum, perinde eſt, ac ſi dicat, Conſtituam te ſupremum caput, & Principem Eccleſiæ meæ.

Poteſt & magis propriè regnũ Cœlorũ accipi pro Paradiſo cęleſti. Et quia extra Eccleſiã nemo ſaluari poteſt, idcirco rectè dicitur, quòd per ingreſsũ & egreſsũ Eccleſiæ, aut patet, aut clauditur aditus ad regna Cœlorũ, Qui ergo in terris habet claues regni Cœlorum, eũ ſupremã in Eccleſia poteſtatẽ habere neceſſe eſt. At vni Petro hic promittuntur à Chriſto; vnus igitur Petrus deſignatur à Chriſto Eccleſiæ militantis cum ſuprema poteſtate caput.

Idipſum exprimit tertium ſymbolum Chriſti: *Quodcunque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in Cælis; & quodcunque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis.* Ligant, non funibus certè, ſed poteſtate, & auctoritate Principes, iubendo ſcilicet, vetando, leges ferendo; hinc à ligando; obligatoria legum, paſſimque & vulgò vſurpatur ligare, pro obligare. Dum ergo vniuerſim, & abſque vlla prorſus exceptione Petro dicit Chriſtus: *Quodcunque ligaueris ſuper terrã, erit ligatum & in Cælis, & quodcunque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis:* quid aliud hoc eſt, quàm ei poteſtatem primam, ſummamque à Deo in omnibus rebus mundi polliceri? Certè, qui *Terram* ſimpliciter dicit, non regionem vllam peculiarem Petro præſcribit; & qui *quodcunque* ait, ſi non mentitur, quicquid ligari poteſt, & ſolui iure religionis, id omne Petro permittit. Summum in terris regimen, quod Petro hic pollicitus eſt Chriſtus, expreſsè conceſſit ei Ioann. XXI. *Factum quod ab Euangeliſta refertur hunc in modum: Cùm ergo prandiſſent, dicit Simoni Petro Ieſus: Simon Ioannis diligis me plus his? dicit ei, etiam Domine tu ſcis, quia amo te. Dicit ei: Paſce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Ioannis diligis me plus his? ait illi, etiam Domine tu ſcis, quia amo te: Dixit ei; Paſce agnos meos. Dicit ei tertiò: Simon Ioannis amas me? Contriſtatus eſt Petrus, quia dixit ei*

tertiò, Amas me? & dixit ei: Domine omnia tu ſcis: Tu ſcis quia amo te. Dicit ei: paſce oues meas: Quo ex loco regimen vniuerſale Petri hunc in modum colligimus: Qui paſcit oues, non eſt ouis, ſed paſtor: Beatum Petrum oues ſuas paſcere iubet Chriſtus: Quare ad omnes fideles voluit Petrum habere ſe tanquam paſtor ad oues, & viciſſim omnes fideles ad Petrum perinde ac oues ad paſtorem ſuum. Ergò aut Petrum omnibus Chriſtianis à Chriſto præpoſitum eſſe fatendum eſt, aut negandum, Paſtorem ouium regimini præſidere.

AEſtuant hic hæretici, tergiuerſantur, vertunt ſe in omnem partem, vt euadant. Negant nonnulli, paſcere, ſignificare regere, & præeſſe. ita Lutherus; ſed eum hic deſerit Anonymus, non ignorans, quòd Paſtor, & Princeps, paſcere, & regere ſunt verba ſynonyma tam apud ſacros quàm apud prophanos auctores. Populus congregatus ad Dauid in Hebron di-
2. Reg. 5. xit: *Tibi dixit Deus tuus: Tu paſces populum meum Iſrael, & tu eris Princeps, & Dux ſuper eum*. Ezechiel. trigeſimo tertio: *Et ſuſcitabo ſuper pecora mea paſtorem vnum, qui paſcat ea, ſeruum meum Dauid, & ipſe paſcet ea, & ipſe erit eis in Paſtorem:* De quo etiam Pſalm. 77. *Suſtulit eum de grege ouium, & de poſt fætantes accepit eum: paſcere Iacob ſeruum ſuum, & Iſrael hæreditatem ſuam*: Eſaiæ 44. *Qui dico Cyro, paſtor meus es*: Sanctus Cyrillus A-
1. in Geneſ. lex. loquens de Abel primo paſtore ouium ait: *Perinde enim atque homines regeret, rem ipſam ſumma cũ ſapientia exercebat; ob quã etiã cauſam Præſules quoque gentium, Ciuitatum, populorumque, tam ſcriptura ſacra, quã Gentiles ipſi Paſtores ſoliti ſunt appellare*. Quare Socrates apud Platonẽ in Minoe: *Quòd Minos vir bonus, vt ſuprà diximus, atque legitimus populi paſtor fuerit, leges eius argumẽto sũt, quæ immutabiles perſeuerant, vtpote vera Ciuitatis gubernatione reperta*: & infrà: *Iſti ergò priſcorũ omniũ legulatores excellẽtiſſimi fuerũt, hominũque paſtores, quẽadmodũ & Homerus bonũ exercitus Ducem paſtorẽ populi nũcupat*: & tandẽ: Si *poſt hoc ex nobis quærat, quidnã bonus animæ legiſlator, & paſtor animæ adhibens atque impertiens meliorem efficit, quid nos huic potiſſimum reſpondebimus, vt minus de nobis ipſis deque ætate noſtra erubeſcamus*? Hac de cauſa Sanctus Petrus: *Nunc autem conuerſi eſtis ad paſtorem, & Epiſcopum anima-*

Digitized by Google

animarũ veſtrarũ,ad Chriſtũ nempe, qui paſtorẽ,& paſtorẽ bonũ frequenter appellabat ſeſe, ſubditos verò ſuos, oues, & agnos ſuos. Dum ergo Epiſcopus, & Paſtor noſter Chriſtus aſcenſurus ad Patrem, ſemel, iterum, tertiò ouium, & agnorum ſuorum Petrum Paſtorem inſtituit, deferre ei hoc ſymbolo vices ſuas,ſupremum ſcilicet, & vniuerſalem Eccleſiæ principatum, ita planum, ita conſonum vero videtur, vt ne Anonymus quidem auſus ſit id negare

Aliud tamen cum Caluino & Marſilio ſibi diuerticulum quęrit.*Petrus*,inquit, non perſonam Petri ſignificabat, & repræſentabat,quando dixit ei Chriſtus: *Paſce oues*, *Paſce agnos*, ſed omnes Paſtores,ſed Eccleſiam Vniuerſalem, ſed Coapoſtolos ſuos,quibus in Petro tunc datum paſcendi ius eſt.

Cæterùm ſi Chriſtus eamdem poteſtatem cęteris tribuere volebat, quam tribuit Petro, cur eum ab alijs condiſcipulis diſtinguit? cur dicit ei,diligis me plus his?ſi poteſtate omnes Apoſtolos pariat,cur imparem à Petro dilectionem requirit?cur non communis alicuius virtutis, ſed indiuiduæ, & in præmium ſingularis dilectionis Petri Petro conſequenter ſubiungit, Paſce oues meas? Si hoc eſt conſequens exceſſus amoris antecedentis, vbi antecedens non eſt, quanam methodo conſequẽs reperietur? Si non committebantur Apoſtoli Petro, cur ab ouium numero, quas Petro committebat, eos non excepit, ſed vniuerſim dixit, oues meas?meræ nugæ,merę fugæ ſunt iſtæ:*Interroga patres tuos, & dicent tibi maiores tuos, & docebunt te.*

Arnobius: Ecce, *Apoſtolo pœnitenti ſuccurritur, qui eſt Epiſcopus Epiſcoporum, & maior gradus redditur ploranti, quàm ſublatus eſt deneganti. Quod vt doceam, illud oſtendo, quòd nullus Apoſtolorum nomen paſtoris accepit; ſolus enim Dominus Ieſus Chriſtus dicebat: Ego ſum paſtor bonus. Me, inquit, ſequuntur oues meæ. Hoc ergò nomen ſanctum, & ipſius nominis poteſtatem poſt reſurrectionem ſuam Petro pœnitenti conceſſit, & ter negatus negatori ſuo hanc, quam ſolus habuit, tribuit poteſtatem.* Ambroſius: *Is interrogatur, de quo non dubitatur, ſed Dominus non dubitat, qui interrogabat, non vt diſceret, ſed vt doceret, quem eleuandus in Cælum amoris ſui nobis velut Vicarium relinquebat; Sic enim habes:* *In Pſal. 138.* *Comm in Luc. c. 23.*

Simon

Simon Ioannus diligis me plus his, &c. & ideò, quia ſolus profitetur ex omnibus, omnibus antefertur. Et infrà: *Iam non agnos, vt primò quodam lacte paſcendos, nec ouiculas, vt ſecundò, ſed oues paſcere iubetur, perfectiores vt profectior gubernaret*. Alibi verò, *quiſnam fidelis ſeruus & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam, vt det illis in tempore cibum? Non vilis hic ſeruus eſt, magnus aliquis eſſe debet. Eſt Petrus ipſius Domini ad paſcendum gregem iudicio electus, qui tertiò meretur audire; Paſce agniculos meos, paſce agnos meos, paſce ouiculas meas*. Certè ſi Petrus ſuper Chriſti familiam conſtitutus eſt, & Apoſtoli ſoli erant ex Chriſti familia, omnibus Apoſtolis præpoſitum fuiſſe neceſſe eſt.

In proœm l.5 de fid.

Eucherius Lugdunenſis: *Dicit ei: paſce oues meas. Priùs agnos, deinde oues cõmiſit ei, quia nõ ſolùm Paſtorem, ſed paſtorum paſtorem eum conſtituit. Paſcit igitur Petrus agnos, paſcit & oues, paſcit filios, paſcit & matres, regit & ſubditos, regit & Prælatos. Omnium igitur Paſtor eſt, quia præter agnos, & oues in Eccleſia nihil eſt.*

In vig. S. Petr.

Arator:

——Hæc deſerit artem
Per latices ſua lucra ſequens, cui tradidit agnus,
Quas paſſus ſaluauit, oues, totumque per orbem
Hoc auget Paſtore gregem, quo munere ſummus
Surgit, &c.

Hiſt. Apoſt. lib.1.

Sanctus Bernardus: *Cui enim non dico Epiſcoporum, ſed etiam Apoſtolorum ſic abſolutè, & indiſcretè tota commiſſæ ſunt oues? Si me amas Petre, paſce oues meas. Quas? illius vel illius populos Ciuitatis, aut regionis, aut certè regni? Oues meas inquit. Cui non planum non deſignaſſe aliquas, ſed aſſignaſſe omnes? Nihil excipitur, vbi diſtinguitur nihil.* Theophylactus hũc locum explicans: *Petro*, inquit, *præpoſituram orbis terrarum tradidit, nec alij, ſed iſti ipſam dedit.* Sanctus Ioannes Chryſoſtomus: *Quid tandem alijs omiſſis, his dumtaxat Petrum affatur? os erat diſcipulorum & Princeps: proptereà & Paulus eum præter alios viſurus aſcendit, ſimul vt ei oſtenderet iam ſibi fiduciam habẽdam, tanquam enim negationis obliuiſceretur, fratrum curam ei committit.* Si fratrum curam Petro committit Chriſtus, aut Apoſtoli Petri fratres non ſunt, aut eorum cura committitur Petro. Optatus Mileuitanus ratus ad eamdem

De conſid. lib.2.

Homil. 87. in Io.

digni-

dignitatem ſpectare ſymbolum Clauium Cœli, & munus paſcendi gregem, ſuprà dicebat: *Stant tot Innocentes; & peccator accipit claues: vt vnitatis negocium formaretur, prouiſum eſt, vt peccator aperiret innocentibus, ne innocentes clauderent contra peccatores.* Obſignet hunc locũ ſummus idem atque ſanctiſſimus Pontifex Gregorius Magnus: *Cunctis Euangelium ſcientibus liquet, quòd voce dominica, Sancto & omnium Apoſtolorum Principi Petro Apoſtolo totius Eccleſiæ cura commiſſa eſt. Ipſi quippe dicitur: Petre amas me? Paſce oues meas.* Et alibi: *Conſiderandum nobis eſt, cur omnipotens Deus eum, quem cunctæ Eccleſiæ præferre diſpoſuerat, ancillæ vocẽ pertimeſcere, & ſe ipſum negare permiſit. Quod nimirum magnæ eſſe actum pietatis diſpenſatione cognoſcimus, vt is, qui futurus erat paſtor Eccleſiæ, in ſua culpa diſceret, qualiter alijs miſereri debuiſſet. Prius itaque eum oſtendit ſibi, & tunc præpoſuit cæteris, vt ex ſua infirmitate cognoſceret, quàm miſericorditer aliena infirma toleraret.*

Lib. 7.

Hom. 16. ſuper Mar. c 16.

Iam colligo, ſi dum Petro dicit Redemptor: *Paſce oues meas;* eum *præpoſuit cunctæ Eccleſiæ Paſtorem, qui ſe ipſum negauerat:* vt ait Gregorius: *Si ſtant tot innocentes, & peccator ſolus accipit claues:* vt ait Optatus, Si alijs omiſſis *illi fratrum curam committit, cuius negationem obliuiſcebatur:* vt ait Chryſoſtomus, *Si abſolutè, & indiſcretè Petro totæ commiſſæ ſunt oues abſque vlla prorſus exceptione:* vt ait Bernardus: ſi nulli alij, ſed Petro ſoli *tradidit Præpoſituram Orbis terrarum:* vt ait Theophylactus: *Si omnes oues, quas paſſus, ſaluauit, Petro committit tanquam ſummo Paſtori:* vt ait Arator, Si *Petrum Paſtorem Paſtorum inſtituit, eique quicquid in Eccleſia continetur, totum ſubiecit:* vt ait Eucherius: *Si qui ſolus pro omnibus profitetur ſolus, omnibus antefertur:* vt ait Ambroſius: *Si demum, quam poteſtatem ſolus ſaluator habuit, eam omnem negatori ſuo Petro conceſſit:* vt ait Arnobius, audebis ne tu contra tot, ac tantos Catholicæ fidei Doctores, & defenſores negare eiſdem verbis ſoli Petro ſummam Eccleſiæ poteſtatem collatam?

Digitized by Google

cunt. Itaque ſi Epiſcopus aut ab Eccleſia Romana diuiſus ſit, aut aliunde profectus, quàm à ſede Petri, hunc impoſſibile eſt aut verum Epiſcopum eſſe, aut in Eccleſia. *Qui Cathedram Petri, ſuper quam fundata eſt Eccleſia, deſerit*, inquit, *in Eccleſia ſe eſſe cõfidit*? Et alibi ad Corn. Rom. Pont. *Hortati ſumus, vt te vniuerſi Collegæ noſtri, & communicationem tuam, id eſt, Catholicæ Eccleſiæ vnitatem pariter & charitatem probarent firmiter, & tenerent*. Et rurſum: *Deus vnus eſt, & Chriſtus vnus & Eccleſia vna ſuper Petrũ Domini voce fundata. Aliud altare conſtitui, aut ſacerdotium nouum fieri præter vnum altare & vnum ſacerdotium non poteſt, quiſquis alibi colligit, ſpargit*. Ergò regula Cypriani, qua ſine argumentis vnuſquiſque ſecernere poteſt Catholicos ab hæreticis & ſchiſmaticis, eſt, conſiderare, an vnitatem conſeruent cum ſede Petri, cui in Eccleſia vniuerſa Redemptor noſter commiſit vices ſuas. Neque enim, vt alibi dicebat, *aliunde hæreſes obortæ ſunt, aut natæ ſchiſmata, quã inde, quòd ſacerdoti Dei nõ obtẽperatur, nec vn⁹ in Eccleſia ad tẽpus Sacerdos, & ad tẽpus Iudex vice Chriſti cogitatur*. Si verò Cypriano primũ principiũ, & inſtar axiomatis eſt, vt quiſquis à Romana Eccleſia diſſidet, is tanquã diuiſus à capite, radice, & matrice Eccleſiæ Chriſti, ab ipſa quoque Eccleſia & à Chriſto ipſo diuiſus ſit, videat Anonymus, quàm prouidenter & ſcitè ad Cyprianum tanquam ad Apoſtaſiæ ſuæ patronum prouocarit.

Lib. de vnit. Eccleſ.
L. 4 Ep. 8.
L. 1. Ep. 8.
L. 4 Ep. 6.

Tacendum non eſt, quòd hęreticis, quos ſectatur Anonymus, ea ſententia placet, quæ poteſtatem Petro promiſſam Matth. 16. non datã aſſerit, niſi Io. 21. per verba: *paſce oues meas*. Cyprianum verò cum alijs Patribus interpretantur de Primatu temporis, non de Primatu Iuriſdictionis & Poteſtatis, vt dicere voluerit, vnum Petrum à Chriſto Epiſcopum ordinatum ante alios Apoſtolos, & datas vni illi claues ab initio, vt quaſi tropologicè Eccleſiæ Catholicæ vnitas deſignaretur. Verùm pòſt æquatos eſſe ei omnes Apoſtolos, dum coniũctim omnibus à Redemptore noſtro dictum eſt, *Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos, &c.* Cæterùm prior aſſertio pugnat cum Cypriano; poſterior cum Euangelio, & altera alteram deſtruit.

Digitized by Google

Pugnat illa cum Cypriano, qui relatis Chriſti verbis Matth. 16. adiecit: *Super illum vnum ædificat Eccleſiam ſuam*, de præſenti, non de futuro. Vnde ep. 55. expendens ea verba Petri ad Chriſtum: *Domine ad quem ibimus? Verba vitæ æternæ habes, &c.* Ioan. 6. inquit: *Petrus tamen, ſuper quem ædificata à Domino fuerat Eccleſia, vnus pro omnibus loquitur, & Eccleſiæ voce reſpondens ait, Domine, &c.* Et Ep. 69. *Loquitur illi Petrus, ſuper quem ædificata fuerat Eccleſia.*

Pugnat iſta cum Euangelio, quæ enim communiter Petro, & cæteris dicta ſunt: *Sicut miſit me Pater, &c.* habentur Ioannis 20. quando diſcipulis domi congregatis poſt Reſurrectionem Saluator primùm apparuit. Quæ verò Petro ſoli: *Paſce oues meas*, referuntur cap. 21. quando tertia vice eiſdem piſcantibus ad mare Tiberiadis Dominus oſtendit ſe. Quomodo ergo Claues priùs à Chriſto conceſſæ ſunt Petro, & alijs pòſt: Si illis prima vice, Petro tertia, illis c. 20. Petro c. 21. cōcedūtur? Et ſi Apoſtoli Epiſcopi ordinati sūt Io. 20. verbis illis: *Accipite Spiritū S. &c.* Petrus verò Primatum ſuum accepit Ioan. 21. per verba: *Paſce oues meas*, quomodo hunc Primatum temporis appellare non pudet? Forſan apud hæreticos, quibus omnia peruerſa ſunt, etiam numerus tertius primum, & vigeſimus primus numerum vigeſimum anteuertit? Imò ſi paſtoralis dignitas, & poteſtas regiminis politici Petro conceſſa non eſt, niſi cum Symbolo paſtoris, tertia apparitione, & cap. 21. Euangelij Ioannis, quando vnquam pòſt alij quoque Apoſtoli eam acceperunt à Chriſto, ſi poſt hanc apparitionem in toto Euangelio nullus occurrit locus, vnde aliquid ſimile coniectare poſſimus? Aliter certè cenſuit Optatus, qui cōtra Parmenianum Cyprianum imitatus lib. 7. dixit: *Bono vnitatis B. Petrus, cui ſatis erat, ſi poſt quod negauit, ſolam veniam conſequeretur, & præferri Apoſtolis omnibus meruit, & claues regni Cælorū cæteris communicandas ſolus accepit.* Et vt omnem tolleret ambiguitatem, paulò pòſt ſubiecit: *Stāt tot innocentes, & peccator accipit claues. Vt vnitatis negotium formaretur, prouiſum eſt, vt peccator aperiret innocentibus, ne innocentes clauderent contra peccatores.* Et Sanctus Leo: *Si quid cum eo* (Petro) *cæteris voluit commune eſſe Principibus, non niſi per ipſum dedit, quicquid alijs non negauit.* *Serm. 3. de aſſumpt. ſui.*

E Et

4 con gen. cap. 76. Et (vt alios omittam) vtrumque ſequutus Angelicus Doctor: *Quia præſentiā corporalē erat Eccleſiæ ſubtracturus, oportuit, vt alicui committeret, qui loco ſui vniuerſalis Eccleſiæ curam gereret. Hinc eſt, quòd Petro dixit ante aſcenſionem, Paſce oues meas, Io. vlt. & ante paßionem: Tu iterum conuerſus confirma fratres tuos, Luc. 22. & ei ſoli promiſit: Tibi dabo claues Regni Cœlorũ, vt oſtenderetur poteſtas clauium per eum ad alios deriuanda ad conſeruandam Eccleſiæ vnitatem.*

LVCII PAPAE SENTENTIA NON ENERuari, ſed confirmari, comprobariq́ue Petri Primatum.

CAPVT VI.

FRequenter mihi audire videor, Nullum pro lege Agraria, de quo Cicero: *Poſtquam,* inquit, *bene longam Orationem habuiſſet, tanta ex frequentia inueniri nemo potuit, qui intelligere poſſet, quid diceret. Tamen ſi qui acutiores in concione ſteterant, de lege Agraria neſcij, quid illum voluiſſe dicere, ſuſpicabantur.* Sic etiam in teſtimonio Lucij ſuſpicatus ſum, Anonymum, vt euaderet auctoritatem Matthæi, voluiſſe dicere neſcio quid contra Primatum Petri; quid dixerit, audi tu lector.

Pag. 15. Anonym. Item probatur: quia verba Chriſti, Ego pro te rogaui, vt nō deficeret fides tua, interpretata ſunt de Eccleſia, quia fides Eccleſiæ nunquam deficit, neque errare poteſt. c. à recta 24. q. 1. & probat Archidiaconus in cap. ita Dominus diſt. 19. Hæc Anonymus.

Nos verò, vt aliquid dicamus ad ea, quæ Anonymũ voluiſſe dicere ſuſpicamur, Fide certi ſumus, quòd Priuilegium Petro à Chriſto conceſſum, non illi vni tantùm, ſed etiam ſucceſſoribus eius conceſſum eſt, cōtra quam opinatur Lutherus. Eoſq́ue omnes nunc nomine Apoſtolicæ ſedis, nunc Eccleſiæ Romanæ, nũc Eccleſiæ Catholicæ nuncupamus, antiquorum Patrum veſtigijs inſiſtentes. Eſt enim priuilegiũ propriũ Apoſtolicę ſedis ex B. Petri ſucceſſione, vt quicunque in ea ſedet, à fide deficere nequeat. Hoc illud eſt, quod in cap. *à recta* aſſerit Lucius Papa. & loco citato docet Archidiac Verba Papæ ſunt hæc: *Hæc ſancta, & Apoſtolica*

Digitized by Google

poſtolica mater omnium Eccleſiarum Chriſti Eccleſia,quæ per Dei omnipotentis gratiam à tramite Apoſtolicæ traditionis nunquam erraſſe probatur,nec hæreticis nouitatibus deprauata ſuccubuit,ſed vt in exordio fidei Chriſtianæ percepit ab auctoribus ſuis Apoſtolorum Chriſti Principibus, illibata fine tenus manet. Hæc Lucius in cap. *à recta* Anonymus probare, opinor, volebat, Priuilegium Petro à Chriſto impetratum non competere Eccleſiæ Chriſti vniuerſali, quæ complectitur omnes Eccleſias particulares. Allegat verò teſtimonium Lucij Papæ, qui apertè aſſerit hoc priuilegium competere Apoſtolicæ ſedi, quæ mater eſt omnium Eccleſiarum: Equidem hominem ſtupidiorem noui nunquam.

Et non intelligitur de fide Petri, qui in fide deficit, vt legitur Matth. cap. 16. & in cap. fidelior diſt. 50. Ergò ſicut iſta verba in Petrum directa de Eccleſia intelliguntur,ita & illa: Tu es Petrus, de Eccleſia intelligenda ſunt. *11. Anony.*

Eſto, non à religione tantùm, ſed etiam à fide Petrus defecerit,(quod neque probari poteſt, & à grauiſſimis viris negatur) nondum erat Epiſcopus vniuerſalis, cùm negauit,nondum oues ei ſuas commiſerat Chriſtus, Priuilegium illud, quod ei oratione Domini impetratum eſt, fuit non perſonæ Petri, quà Petrus,ſed quà paſtor gregis Dominici, quà Epiſcopus Eccleſiæ vniuerſalis, quà Chriſti Vicarius, quà ſummus Pontifex Chriſtianorum. Hæc vbi collata ſunt Petro, nunquam defecit, nunquam nutauit in fide. Quare non ante, ſed poſt conuerſionem fratres confirmare iubetur: quòd non ante, ſed poſt conuerſionem ad Pontificatum à Chriſto aſſumendus erat. Non dicit Chriſtus, & *tu antequam pecces*, ſed *tu aliquando conuerſus, confirma fratres tuos.* Expreſſius ex Syriaco, *quin & tu, quo tempore conuerſus fueris, confirma fratres tuos.* Quare cùm priuilegium illud annexum ſit gradui & dignitati Eccleſiæ, non alij cuicunque conditioni perſonæ, veriſſimum eſt, quòd conceſſum eſt Eccleſiæ,non conceſſum perſonæ,quia non conceditur perſonæ niſi in ordine ad Eccleſiam, & in ſumma Eccleſiæ dignitate conſtitutæ. *Reſpon.*

Eſt itaq; priuilegium Eccleſiæ, ſed in capite,nõ in corpore ni-

Digitized by Google

ſi ex capite. Pari ratione, videre, audire, loqui, homini conuenit, at per caput dumtaxat, in quo vno omnium horum ſenſuum organa poſita ſunt.

PETRI PRIMATVS PROBATVR EX DVAbus reliquis particulis eiuſdem teſtimonij, & ex Ioan. vigeſimo primo: Paſce oues meas.

CAPVT VI.

SAnctus Gregorius Magnus homil. 12. in Euang. *Sciendum nobis eſt*, inquit, *quòd ſæpe in ſacro eloquio regnum Cælorum præſentis temporis Eccleſia dicitur: de quo alio in loco Dominus dicit; Mittet filius hominis Angelos ſuos, & colligent de regno eius omnia ſcandala, neque enim in illo regno Beatitudinis, in quo pax ſumma eſt, inueniri ſcandala poterunt, quæ colligantur. Et vnde rurſum dicitur: Qui ergo ſoluerit vnum de mandatis iſtis minimis, & docuerit ſic homines, minimus vocabitur in regno Cælorum.* Quò pertinent parabolæ de ſagena, de zizania, aliæque permultæ communi omnium Patrum conſenſu ita explicatæ.

Clauium ſymbolo in ſacra ſcriptura ſupremam poteſtatem ſignificari certum eſt. Quare Eſa. 22. minitans Deus, ſe deiecturum Sobnam Pontificem è loco ſuo, aliumque in locum eius ſuffecturum, inquit: *Quid tu hic? aut quaſi quis hic?* & infrà: *& expellam te de ſtatione tua, & de miniſterio tuo deponam te, & erit in die illa. Vocabo ſeruum meum Eliacim filium Helciæ, & induam eum tunica tua, & cingulo tuo confortabo eum, & poteſtatem tuam dabo in manu eius, & erit quaſi pater habitantibus Hieruſalem, & Domui Iuda, & dabo clauem domus Dauid ſuper humerum eius, & aperiet, & non erit qui claudat, claudet, & non erit qui aperiat.* Hinc de Chriſto Ioan. Apocal. 3. Hęc *dicit Sanctus, & verus, qui habet clauē Dauid, qui claudit, & nemo aperit, aperit, & nemo claudit.* & cap. 1. Chriſtus ipſe de ſe: *Ego*, inquit, *ſum primus & nouiſſimus, & viuus, & fui mortuus, & ecce ſum viuus in ſæcula ſæculorum, & habeo claues mortis & inferni*, ſupremam ſcilicèt poteſtatem. Neque apud

ſacros

ſacros auctores dumtaxat, ſed etiam apud profanos hoc ſenſu claues acceptas reperias. Sic Orphæus apud Stobæum ſerm. 50. amorem inuocat *claues habentem omnium, cæleſtis ætheris, Ponti, terræ, tartari, ſolus enim iſtorum omnium imperium obtines.*

Quare dum Chriſtus ad Petrum ait: Tibi dabo claues regni Cælorum, perinde eſt, ac ſi dicat, Conſtituam te ſupremum caput, & Principem Eccleſiæ meæ.

Poteſt & magis propriè regnũ Cœlorũ accipi pro Paradiſo cęleſti. Et quia extra Eccleſiã nemo ſaluari poteſt, idcirco rectè dicitur, quòd per ingreſsũ & egreſsũ Eccleſiæ, aut patet, aut clauditur aditus ad regna Cœlorũ. Qui ergo in terris habet claues regni Cœlorum, eũ ſupremã in Eccleſia poteſtatẽ habere neceſſe eſt. At vni Petro hic promittuntur à Chriſto; vnus igitur Petrus deſignatur à Chriſto Eccleſiæ militantis cum ſuprema poteſtate caput.

Idipſum exprimit tertium ſymbolum Chriſti: *Quodcunque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in Cælis, & quodcunque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis.* Ligant, non funibus certè, ſed poteſtate, & auctoritate Principes, iubendo ſcilicet, vetando, leges ferendo; hinc à ligando, obligatoria legum, paſſimque & vulgò vſurpatur ligare, pro obligare. Dum ergo vniuerſim, & abſque vlla prorſus exceptione Petro dicit Chriſtus: *Quodcunque ligaueris ſuper terrã, erit ligatum & in Cælis, & quodcunque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis:* quid aliud hoc eſt, quàm ei poteſtatem primam, ſummamque à Deo in omnibus rebus mundi polliceri? Certè, qui *Terram* ſimpliciter dicit, non regionem vllam peculiarem Petro præſcribit; & qui *quodcunque* ait, ſi non mentitur, quicquid ligari poteſt, & ſolui iure religionis, id omne Petro permittit. Summum in terris regimen, quod Petro hic pollicitus eſt Chriſtus, expreſsè conceſſit ei Ioann. XXI. *Factum quod ab Euangeliſta refertur hunc in modum: Cùm ergo prandiſſent, dicit Simoni Petro Ieſus: Simon Ioannis diligis me plus his? dicit ei, etiam Domine tu ſcis, quia amo te. Dicit ei: Paſce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Ioannis diligis me plus his? ait illi, etiam Domine tu ſcis, quia amo te. Dixit ei; Paſce agnos meos. Dicit ei tertiò: Simon Ioannis amas me? Contriſtatus eſt Petrus, quia dixit ei*

tertiò, Amas me? & dixit ei: Domine omnia tu ſcis: Tu ſcis quia amo te. Dicit ei: paſce oues meas: Quo ex loco regimen vniuerſale Petri hunc in modum colligimus: Qui paſcit oues, non eſt ouis, ſed paſtor: Beatum Petrum oues ſuas paſcere iubet Chriſtus: Quare ad omnes fideles voluit Petrum habere ſe tanquam paſtor ad oues, & viciſſim omnes fideles ad Petrum perinde ac oues ad paſtorem ſuum. Ergò aut Petrum omnibus Chriſtianis à Chriſto præpoſitum eſſe fatendum eſt, aut negandum, Paſtorem ouium regimini præſidere.

AEſtuant hic hæretici, tergiuerſantur, vertunt ſe in omnem partem, vt euadant. Negant nonnulli, paſcere, ſignificare regere, & præeſſe. ita Lutherus; ſed eum hic deſerit Anonymus, non ignorans, quòd Paſtor, & Princeps, paſcere, & regere ſunt verba ſynonyma tam apud ſacros quàm apud prophanos auctores. Populus congregatus ad Dauid in Hebron dixit: *Tibi dixit Deus tuus: Tu paſces populum meum Iſrael,*
2. Reg. 3. *& tu eris Princeps, & Dux ſuper eum*. Ezechiel. trigeſimo tertio: *Et ſuſcitabo ſuper pecora mea paſtorem vnum, qui paſcat ea, ſeruum meum Dauid, & ipſe paſcet ea, & ipſe erit eis in Paſtorem:* De quo etiam Pſalm. 77. *Suſtulit eum de grege ouium, & de poſt fœtantes accepit eum: paſcere Iacob ſeruum ſuum, & Iſrael hæreditatem ſuam*: Eſaiæ 44. *Qui dico Cyro, paſtor meus es*: Sanctus Cyrillus A-
2. in Geneſ. lex. loquens de Abel primo paſtore ouium ait: *Perinde enim atque homines regeret, rem ipſam ſumma cũ ſapientia exercebat; ob quã etiã cauſam Præſules quoque gentium, Ciuitatum, populorumque, tam ſcriptura ſacra, quã Gentiles ipſi Paſtores ſoliti ſunt appellare*. Quare Socrates apud Platonẽ in Minoe: *Quòd Minos vir bonus, vt ſuprà diximus, atque legitimus populi paſtor fuerit, leges eius argumẽto sũt, quæ immutabiles perſeuerant, vtpote vera Ciuitatis gubernatione reperta:* & infrà: *Iſti ergò priſcorũ omniũ legũlatores excellẽtiſſimi fuerũt, hominũque paſtores, quẽadmodũ & Homerus bonũ exercitus Ducem paſtorẽ populi nũcupat:* & tandẽ: Si *poſt hoc ex nobis quærat, quidnã bonus animæ legiſlator, & paſtor animæ adhibens atque impertiens meliorem efficit, quid nos huic potiſſimum reſpondebimus, vt minùs de nobis ipſis deque ætate noſtra erubeſcamus?* Hac de cauſa Sanctus Petrus: *Nunc autem conuerſi eſtis ad paſtorem, & Epiſcopum*

anima-

Digitized by Google

animarũ veſtrarũ,ad Chriſtũ nempe, qui paſtorẽ,& paſtorẽ bonũ frequenter appellabat ſeſe, ſubditos verò ſuos, oues, & agnos ſuos. Dum ergo Epiſcopus, & Paſtor noſter Chriſtus aſcenſurus ad Patrem, ſemel, iterum, tertiò ouium, & agnorum ſuorum Petrum Paſtorem inſtituit, deferre ei hoc ſymbolo vices ſuas,ſupremum ſcilicet, & vniuerſalem Eccleſiæ principatum, ita planum, ita conſonum vero videtur, vt ne Anonymus quidem auſus ſit id negare

Aliud tamen cum Caluino & Marſilio ſibi diuerticulum quęrit.*Petrus*,inquit, non perſonam Petri ſignificabat, & repræſentabat,quando dixit ei Chriſtus: *Paſce oues*, *Paſce agnos*, ſed omnes Paſtores,ſed Eccleſiam Vniuerſalem, ſed Coapoſtolos ſuos,quibus in Petro tunc datum paſcendi ius eſt.

Cæterùm ſi Chriſtus eamdem poteſtatem cęteris tribuere volebat, quam tribuit Petro, cur eum ab alijs condiſcipulis diſtinguit? cur dicit ei,diligis me plus his?ſi poteſtate omnes Apoſtolos pariat,cur imparem à Petro dilectionem requirit?cur non communis alicuius virtutis, ſed indiuiduæ, & in præmium ſingularis dilectionis Petri Petro conſequenter ſubiungit, Paſce oues meas? Si hoc eſt conſequens exceſſus amoris antecedentis, vbi antecedens non eſt, quanam methodo conſequẽs reperietur? Si non committebantur Apoſtoli Petro, cur ab ouium numero, quas Petro committebat, eos non excepit, ſed vniuerſim dixit, oues meas?meræ nugæ,merę fugæ ſunt iſtæ:*Interroga patres tuos, & dicent tibi maiores tuos, & docebunt te.*

Arnobius: Ecce, *Apoſtolo pœnitenti ſuccurritur, qui eſt Epiſcopus Epiſcoporum, & maior gradus redditur ploranti, quàm ſublatus eſt deneganti. Quod vt doceam, illud oſtendo, quòd nullus Apoſtolorum nomen paſtoris accepit; ſolus enim Dominus Ieſus Chriſtus dicebat: Ego ſum paſtor bonus. Me, inquit, ſequuntur oues meæ. Hoc ergò nomen ſanctum, & ipſius nominis poteſtatem poſt reſurrectionem ſuam Petro pœnitenti conceſſit, & ter negatus negatori ſuo hanc, quam ſolus habuit, tribuit poteſtatem.* Ambroſius: *Is interrogatur,de quo non dubitatur,ſed Dominus non dubitat, qui interrogabat, non vt diſceret,ſed vt doceret, quem eleuandus in Cælum amoris ſui nobis velut Vicarium relinquebat; Sic enim habes:*

In Pſal.138.

Comm in Luc.c.23.

Simon

dignitatem ſpectare ſymbolum Clauium Cœli, & munus paſcendi gregem, ſuprà dicebat: *Stant tot Innocentes; & peccator accipit claues: vt vnitatis negocium formaretur, prouiſum eſt, vt peccator aperiret innocentibus, ne innocentes clauderent contra peccatores.* Obſignet hunc locũ ſummus idem atque ſanctiſſimus Pontifex Gregorius Magnus: *Cunctis Euangelium ſcientibus liquet, quòd voce dominica, Sancto & omnium Apoſtolorum Principi Petro Apoſtolo totius Eccleſiæ cura commiſſa eſt. Ipſi quippe dicitur: Petre amas me? Paſce oues meas.* Et alibi: *Conſiderandum nobis eſt, cur omnipotens Deus eum, quem cunctæ Eccleſiæ præferre diſpoſuerat, ancillæ vocẽ pertimeſcere, & ſe ipſum negare permiſit. Quod nimirum magnæ eſſe actum pietatis diſpenſatione cognoſcimus, vt is, qui futurus erat paſtor Eccleſiæ, in ſua culpa diſceret, qualiter alijs miſereri debuiſſet. Prius itaque eum oſtendit ſibi, & tunc præpoſuit cæteris, vt ex ſua infirmitate cognoſceret, quàm miſericorditer aliena infirma toleraret.* Lib. 7. Hom. 16. ſuper Mar. c. 16.

Iam colligo, ſi dum Petro dicit Redemptor: *Paſce oues meas*; eum *præpoſuit cunctæ Eccleſiæ Paſtorem, qui ſe ipſum negauerat*: vt ait Gregorius: *Si ſtant tot innocentes, & peccator ſolus accipit claues*: vt ait Optatus, Si alijs omiſſis *illi fratrum curam committit, cuius negationem obliuiſcebatur*: vt ait Chryſoſtomus, *Si abſolutè, & indiſcretè Petro totæ commiſſæ ſunt oues abſque vlla prorſus exceptione*: vt ait Bernardus: ſi nulli alij, ſed Petro ſoli *tradidit Præpoſituram Orbis terrarum*: vt ait Theophylactus: *Si omnes oues, quas paſſus, ſaluauit, Petro committit tanquam ſummo Paſtori*: vt ait Arator, Si *Petrum Paſtorem Paſtorum inſtituit, eique quicquid in Eccleſia continetur, totum ſubiecit*: vt ait Eucherius: *Si qui ſolus pro omnibus profitetur ſolus, omnibus antefertur*: vt ait Ambroſius: *Si demum, quam poteſtatem ſolus ſaluator habuit, eam omnem negatori ſuo Petro conceſſit*: vt ait Arnobius, audebis ne tu contra tot, ac tantos Catholicæ fidei Doctores, & defenſores negare eiſdem verbis ſoli Petro ſummam Eccleſiæ poteſtatem collatam?

EASDEM AVCTORITATES PETRO PRIMATVM tribuere etiam ex illis teſtimonijs Sanctorum Patrum,quæ obijcit aduerſarius.

CAPVT VIII.

ANonymus Marſilium, Lutherum, & Caluinum ſequutus, hæc apertiſſima teſtimonia ſcripturæ ſacræ Auguſtini auctoritate eludere conatur hunc in modum:

Neque dici poteſt, Petro ſuper alios Apoſtolos poteſtatem datam eſſe à Chriſto Ioh.cap.vlt.per illa verba, Simon Ioannis diligis me plus his? vbi per ſingula dicebat Dominus Ieſus Petro dicenti: Amo te, paſce oues meas, paſce agnos meos. Nam D. Auguſtin⁹ in ſermone de Vigilia Apoſtolorū Petri & Pauli;*in vno Petro*, ait,*figurari vnitatem omnium paſtorum ſeu bonorum, qui ſciant oues Chriſti paſcere Chriſto,non ſibi*.Idē ſuper Io.tractat.50.c. 12.*Quodcunque ligaueris ſuper Terrā, erit ligatū & in Cœlis. Si hoc tantū Petro dictū eſt, nō facit Eccleſia*.Et paulò infrà.Si ergò hoc in Eccleſia fit,Petrus, quando claues accepit, *Eccleſiam ſanctā ſignificauit: ſi in Petri perſona ſignificati ſunt in Eccleſia boni*, in *Iudæ perſona ſignificati ſunt in Eccleſia* mali.Qui textus in decretoGratiani poſitus eſt in 24. cauſa, q.1. c. 6.Idem Auguſtinus in ſerm. 10.ſuper Io.loquēdo de poteſtate ligandi,atq; ſoluēdi dicit: *Hoc Petrus pro omnibus tanquā perſonā vnitatis accepit*: & iterū in lib. de Agone Chriſtiano, cap. 30. *Non ſine cauſa inter omnes Apoſtolos Eccleſiæ perſonam ſuſtinet Petrus,huic enimClaues Regni Cœlorum datæ ſunt, & cùm ei dicitur, omnibus dicitur: Amas me,paſce oues meas*.& in c. 31. ſubiicit: *Nec eos audiamus, qui negant Eccleſiam Dei omnia peccata poſſe dimittere. Itaque miſeri, dum in Petro Petram non intelligunt, & nolunt credere eſſe datas claues Regni cœlorum, ipſi eas de manibus amiſerunt:* Et ſuper pſalm. 108. dicit:*ſunt quædam,quæ ad Apoſtolum Petrum propriè pertinere videntur, nec tamen illuſtrem habent intellectum, niſi cùm ad Eccleſiam referuntur, cuius ille agnoſcitur in figura geſſiſſe perſonam*. Item in lib.2. quæſtionū veteris & noui Teſtamenti q. 79. *dicit, quod in Concilio generali per*

hæc

hæc verba definitū eſt, & hoc vtique ſacramentū nemo poteſt conficere, niſi ſecundùm claues Eccleſiæ ordinatus fuerit, quas ipſe conceſsit Apoſtolis eorumquè ſucceſſoribus Ieſus Chriſtus. & habetur in c. 1. in fin. de sūma Trinit. & fid. Cathol. & nōnullis interiectis inducit aliud eiuſdē Patris teſtimoniū lib. 7. de Baptiſmo, c. 51. *Quæ domus claues accepit ac poteſtatē ligandi & ſoluendi, hanc ſi quis corrigentē, corripientemquè contempſerit, ſit tibi tanquam Ethnicus, & publicanus.* Hæc Anonymus.

Cui occurro iiſdem verbis, quibus Auguſtinus Iuliano Pelagiano, qui contra doctrinā Catholicā de peccato originali citauerat ſibi aliquot teſtimonia Sancti Ioannis Chryſoſtomi. Poſtquā enim Auguſtinus pro peccato originali produxit ſex grauiſſimos Patres, *Itane, inquit, iſta verba Sancti Ioannis Epiſcopi* (dicā ego Sancti Auguſtini Epiſcopi) *audes tanquā è cōtrario, tot tantiſquè ſententijs Collegarū eius opponere, eumquè ab illorum concordiſsima ſocietate ſeiungere, & eis aduerſarium conſtituere? Abſit, abſit, hoc malum de tāto viro credere, aut dicere: Abſit inquam vt ſanctus Auguſtinus de poteſtate Petri tot, ac tantis Coepiſcopis ſuis reſiſtat. Alia ſunt, in quibus inter ſe aliquando etiam doctiſsimi, atque optimi regulæ Catholicæ defenſores ſalua fidei compage non conſonant, & alius alio de vna re meliꝰ aliquid dicit, & verius: Hoc autē, de quo nūc agimꝰ, ad ipſa fidei pertinet fundamēta.* Hęc (mutatis cauſę, & auctorū nominibꝰ) in Anonymū Auguſtinus, cuius mentē, vt aſſequamur in teſtimonijs dicendis, ea præmonere neceſſe eſt, quæ ſubijcio.

Duo ſunt ſenſus ſcripturæ Diuinæ, Hiſtoricus, & Myſticus. Hiſtoricus eſt, quem rei geſtæ narratio, ac verborum ſeries repræſentat, & hic duplex, proprius, & metaphoricus. Proprius eſt, quem verba, ac nomina iuxta primam, nudamquè vocis ſignificationem præ ſe ferunt, vt cùm lupum agnum, leonem petram audimus, quæ primùm his vocibus ſignificātur, intelligimꝰ. Metaphoricus verò, quem voces tranſumptæ & ad nouā ſignificationē tranſlatæ ſignificant, vel quem figurata locutio circūſcribit, ſic cōmuniter voracē lupi, aſtutum vulpis nominibus ſignificamꝰ. Hoc ſēſu frequēter in ſcripturis Chriſtꝰ Redēptor noſter appellatur vitis, leo, petra, agnꝰ, lapis angularis, & alia huiuſmodi ex analogia, quā habet ad quaſdā proprietates iſtarū rerum.

Digitized by Google

Senſus myſticus, qui & ſpiritualis, ſecluſus & arcanus nuncupatur, ſecretior & ſublimior eſt, neque omnibus peruius, ſed in intima medulla reconditus, non per verba ſed res ſignificatas.

Hic triplex eſt, Allegoricus, Tropologicus, Anagogicus, diſtinctus iuxta triplicem temporis differentiam, præteriti nimirum, præſentis, & futuri. Allegoria, præteritarum in veteri lege vmbrarum, ac figurarum prænotiones, & præſagia manifeſtat. Tropologia, quæ in ſcripturis Sanctis geſta, dictaque ſint, ad præſentis vitæ moralem inſtitutionem conuertit. Anagogia, ad futuræ beatitudinis, & cœleſtis gloriæ ſublimiora myſteria ſuſtollit.

Aduer. Hermog. Senſus myſticus cuiuſcunque generis ſit, ſupponit ſẽper ſenſũ hiſtoricum, & litteralem, & in eo fundatur. *Si quæ enim figuræ ſunt*, inquit Tertullianus, *ex rebus conſiſtentibus fiant neceſſe eſt, non ex vacantibus, quia nihil poteſt ad ſimilitudinem de ſuo præſtare, niſi ſit ipſum, quod tali ſimilitudine præſtet.* Sic e. g. Paulus in Epiſtola ad Galatas cap. 4. per allegoriam explicat duos filios Abrahæ ſignificare duo teſtamẽta. Nulla porrò eſſet allegoria, niſi Abraham verè duos illos filios habuiſſet. Tropologia in prima ad Corinth. explicat hiſtoriam Hebræorum, qui in deſerto propter Idololatriam perierunt, & concludit: *Hæc autem in figura facta ſunt noſtri, vt non ſimus concupiſcentes malorum, ſicut & illi concupiuerunt, neque efficiamur Idololatræ, ſicut quidam ex ipſis.* Et rurſum: *Hæc autem omnia in figura contingebant illis, ſcripta ſunt autem ad correptionem noſtram, in quos fines ſæculorum deuenerunt.* Fac Hebræos in deſerto non periiſſe propter idololatriam, tollis totam eſſentiam & rationem tropi. Anagogia demum in Epiſtola ad Hebræos, Terram promiſſionis æternam beatitudinem eſſe dicit, quæ ſi verè promiſſa non fuiſſet, quomodo ſummæ felicitatis ſymbolum eſſe poſſet?

Etſi vero frequenter accidit, vt idem ſcripturæ locus horum omnium ſenſuum capax ſit, nihilominus dogmata noſtræ fidei non myſtica, ſed hiſtorica ſcripturæ intelligentia, & interpretatione regulariter innituntur. Nam quum aliæ explanationes ſenſus intra litteræ medullam abditos, & latentes rimentur,

inde-

indeque eos per quaſdam rerum ſimilitudines extrahere conentur, facilè ex ſimilium rerum imaginibus falli poſſunt Eoque magis, quòd deductio, & elucidatio cogitatione, diſcurſu, & inquiſitione humani ingenij fit, quod facilè decipitur, & in rebus obſcuris fingere plerumque ſolet ea, quæ vel tempus, vel occaſio exigunt. Hinc Sanctus Hieronymus: *Nunquam parabola* & dubia enigmatum intelligentia poteſt ad auctoritatem dogmatum *proficere*. Et Sanctus Auguſtinus: *Quis autem non impudentiſſimè nitatur aliquid in allegoria poſitum pro ſe interpretari, niſi habeat & manifeſtiſſima teſtimonia; quorum lumine illuſtrentur obſcura?* Et Eucherius: *Hiſtorica expoſitio eſt, qua veritatem nobis factorum ac fidem reuelationis* inculcat. Hæc quæ de ſenſibus ſcripturarum dicta ſunt, ſi accommodentur verbis Chriſti: *Paſce oues meas*; &, *tibi dabo claues Regni Cælorum*, etiam ſimpliciſſimus quiſque intelligit ſummam lenitatem Anonymi, & eorum quos ſequitur, in obiectandis teſtimonijs Auguſtini.

In 2. Comment. ſupr. Matth. *Epiſt ad Vinc Donatiſt* *Lib. Spirit. Formul.*

Secundùm ſenſum hiſtoricum purum: *Simon Ioannis*; *Paſce oues meas*, id ipſum ſonat, quod Simon fili Ioannis, ouibus meis paſcua, cibumque ſuppedita; ſecundùm ſenſum hiſtoricum metaphoricum idem, quod, Simon Ioannis ſubditorum meorum Princeps eſto.

Et rurſum: *Tibi, Petre, dabo claues Regni Cælorum*, ſecundùm purum hiſtoriæ ſenſum quid ſignificet, nemo non percipit: At ſecundùm hiſtoricum metaphoricum, Petre, ſupremum Eccleſiæ Principem conſtituam te. Hunc ſenſum, cui, vt dicebam, potiſſimum innituntur dogmata fidei, communi conſenſu ſancti illi Patres expreſſerunt, qui ſuprà relati ſunt, & quos non ita poſt nos referemus. At iuxta tres reliquos ſenſus, qui magis arbitrarij ſunt, nunc ad tropologiam, nunc ad analogiam, nunc ad anagogiam, pro vniuſcuiuſque arbitratu vtraque Chriſti ſententia detorta eſt. Non iuxta ſensũ hiſtoricũ, in quo fides & dogmata, ſed iuxta tropologicum, & figuralem, qui ad mores pertinet, expreſsè loqui ſe declarat Auguſtinus, quum in perſona B. Petri, ſel claues, vel paſtoralem dignitatem bonis Prælatis, & Eccleſiæ niuerſæ à Chriſto collatas affirmat. eum audiamus.

In ſermone de Vigilia Apoſtolorum Petri & Pauli: *In vno*

Petro,inquit,*figurabatur vnitas omnium paſtorum, ſed bonorum qui ſciant oues Chriſti paſcere*. Diſpicis Anonyme Tropologiam? *figurabatur*, ait Auguſtinus. In quo verò figurabatur hæc paſtorum vnitas? *in vno Petro*, inquit.

Ineptiſſimè itaque colligis, vnũ Petrum à Chriſto non fuiſſe creatum Paſtorem, quia vnitatem omnium bonorũ paſtorũ figurabat. Pari nimirum ratione concludes, quòd duos illos filios Abrahã nõ habuit, vel quòd Iſraelitæ in deſerto occiſi non ſunt, quia illi duo teſtamenta, hi peccatores æterno ſupplicio puniẽdos figurarũt. Suprà te monui, hiſtoricam veritatem tropi, & figuræ eſſe fundamentum, & baſim: Quare ſemper conſequentia tenet à figurali,& tropologica veritate ad hiſtoricam tanquam à poſteriori ad prius natura hũc in modũ. In duobus filijs Abrahæ figurabantur duo teſtamẽta; ergò Abrahã duos illos filios verè habuit. In Idololatris occiſis in deſerto figurabantur Idololatrę æterno ſupplicio puniendi, ergò Idololatræ in deſerto verè occiſi ſunt. Quum ergò in vnitate Petri bonorũ Paſtorum vnitas figuraretur, neceſſariò ſecundùm ſenſum hiſtoricum ad mentem Auguſtini vnum Petrum ouium Chriſti paſtorem creatum fuiſſe fateri neceſſe eſt. Poteramne ego teſtimonium reperire, quo preſſius vrgereris?

Pari felicitate citas ſecundum Auguſtini teſtimonium ex tractatu 50. in Io. cap. 12. quod abs te mutilatum, integrum reddo. Expendens illud Chriſti: *Pauperes ſemper habebitis vobiſcum, me autem non ſemper habebitis*, totus ad ſenſus myſticos conuerſus, inquit: *Quid ſibi vult? quomodo intelligendum eſt: me autẽ non ſemper habebitis? Nolite expaueſcere, Iudæ dictum eſt, quare ergo non dixit, habebis, ſed habebitis? quia non vnus eſt Iudas: Iudas malus corpus malorum ſignificat, quomodo Petrus, corpus bonorum, corpus Eccleſiæ, imo corpus Eccleſiæ, ſed in bonis*. Vides, opinor, ſi vides, Patrẽ ex inſtituto non tractare ſenſum litteralem, & hiſtoricum, ſed myſticum. Petrum verò ſignificare quod dixerat, ſic probat. *Nam ſi in Petro non eſſet Eccleſiæ ſacramentum, non ei diceret Dominus: Tibi dabo claues regni Cœlorũ, quæcunque ſolueris in terra, ſoluta erunt & in Cœlo* Itaque quod hiſtoricè Petro dictum eſt, id omne myſticè ad Eccleſiam referri vult Auguſtinus, & ore rotundo inquit,

quā, quod in Petro erat Eccleſiæ ſacramentum. Etiam Adam hiſtoricè de ſe ipſo, & Eua coniuge dixit: *Hoc nūc os ex oſſibus meis & caro de carne mea*, quod tamē myſticè, allegoricè, & ſacramētaliter in perſona Chriſti, & Eccleſia dictū aſſeruit Apoſtolus: *Sacramentū magnū, inquit, dico autē vobis in Chriſto, & Eccleſia*. Sequitur Auguſtinus, *Si hoc Petro tantū dictū eſt, nō facit hoc Eccleſia, ſi autē etiā in Eccleſia fit, vt quæ in Terra ligātur, in Cælo ligentur, & quæ ſoluūtur in terra, ſoluātur in Cælo; quia cū excommunicat Eccleſia, in Cælo ligatur excōmunicatus, cū recōciliatur ab Eccleſia, in Cælo ſoluitur reconciliatus: Si hoc ergo in Eccleſia fit, Petrus, quādo claues accepit, Eccleſiā ſanctā ſignificauit: Si in Petri perſona ſignificati ſunt in Eccleſia boni, in Iudæ perſona ſignificati ſunt in Eccleſia mali, & ipſis dictum eſt, me autem non ſemper habebitis.*

Hac ratione probat Auguſtinus Petrū fuiſſe Eccleſię Sacramētum, dū claues accepit, quòd ea, quæ Eccleſia ligat in Terra, ligātur in Cœlo; quæ Eccleſia ſoluit in Terra, ſoluuntur in Cœlo. Ergo quando Petrus à Chriſto claues accepit, duplicem geſſit perſonam, propriam, & Eccleſiæ, illam hiſtoricè, iſtam allegoricè, & ſacramentaliter: illam propriè geſſit, nō ſignificauit, iſtā è contra ſignificauit, neque aliter geſſit quàm per modum ſigni rei mox futuræ. Itaque quod Petro dictum à Chriſto, non vni Petro dictum, ſed illi & Eccleſiæ, illi ſecundùm hiſtoriam, Eccleſiæ ſecundùm allegoriam. Quid tum Anonyme? Ergo, inquis, quando Petrus Claues accepit, eas alij quoque Apoſtoli ſimul acceperunt, totaque Chriſti Eccleſia ſimul accepit. Negamus (pace tua) Anonyme hanc conſequentiam. Non dicit hoc Auguſtinus; ſed: ergo Petrus *quando claues accepit, Eccleſiam ſanctam ſignificauit*, ſignificauit inquit, Auguſtinus, non accepit. Quòd verò Allegoricè ſignificatur, non fit tūc, quando ſignificatur, ſed pòſt futurum eſt. Quare locus iſte ſtat contra te. Si enim quando Petrus accepit claues, Eccleſia non accepit, ſed acceptura poſt ſignificatum eſt, efficitur, vt alij Apoſtoli non niſi poſt Petrum hanc poteſtatem acceperint. Etiam Adam, vt nunc dicebamus, quando dixit: *hoc nunc os ex oſſibus meis & caro de carne mea*, duplicem geſſit perſonam, ſuam, & Chriſti, illam hiſtoricè, iſtam myſticè, allegoricè & ſacramentaliter, ſuam ideo nō

ſignifi-

ſignificauit, ſed geſſit; Chriſti non aliter geſſit, quàm ſignificando. Ergone Eccleſia è latere Chriſti ſimul formata eſt, atque ex Adami coſta viuentium mater?

Tertium teſtimonium ex ſerm. 10. ſuper Ioan. Ego nuſquā reperire potui. Eſto tamen, dixerit Auguſtinus de poteſtate Clauium: Hoc *Petrus pro omnibus tanquam perſona vnitatis accepit.* Eorum ſenſus erit: Quod Petrus tanquam Præpoſitus, & Epiſcopus omnium hanc poteſtatem accepit. Neque incongruè perſonam Epiſcopi, perſonam vnitatis appellauerit, quum à perſona Epiſcopi, & eius glutino omnis Eccleſiæ vnitas proficiſcatur, & pendeat. Cyprianus ep. 68. *Etſi contumax, ac ſuperba multitudo diſcedat, Eccleſia tamen à Chriſto non recedit, & illi ſunt Eccleſia plebs paſtori ſuo adunata, & paſtori ſuo grex adhærens. Vnde ſcire debes, Epiſcopum in Eccleſia eſſe, & Eccleſiam in Epiſcopo, & qui cum Epiſcopo non ſit, in Eccleſia non eſſe.* Vnde auctor quæſt. nou. & veter. teſtam. q. 75. quem Anonymus Auguſtinum arbitratur: *Manifeſtum eſt, in Petro omnes contineri. Rogans enim pro Petro, pro omnibus rogaſſe dignoſcitur: ſemper enim in præpoſito populus aut corripitur, aut laudatur.* Quare ſi Petrum tanquam perſonam vnitatis claues accepiſſe dicit Auguſtinus, hoc vnum dicit, quòd tanquam Epiſcopus vniuerſalis Eccleſiæ Dei illas claues accepit, & hoc obſiſtere putas Primatui Petri?

Quartum teſtimonium ex libro de Agone Chriſtiano cap. 30. *Nuſquam tam vigere debent viſcera miſericordiæ, quàm in Catholica Eccleſia, vt tanquam vera mater nec peccantibus filijs ſuperbè inſultet, nec correctis difficilè agnoſcat. Non enim ſine cauſa inter omnes Apoſtolos Eccleſiæ Catholicæ perſonam ſuſtinet Petrus, huic enim Claues regni cœlorum datæ ſunt, & cùm ei dicitur, ad omnes dicitur: Amas me, paſce oues meas. Debet ergo Eccleſia Catholica correctis, & pietate firmatis filijs libenter ignoſcere, cùm ipſi Petro perſonam eius geſtanti, & cùm in mari titubaſſet, & cùm Dominum carnaliter à paſſione reuocaſſet, & cùm aurem ſerui gladio præcidiſſet, & cùm ipſum Dominum ter negaſſet, & cùm in ſimulationem poſtea ſuperſtitioſam lapſus eſſet, videamus veniam eſſe conceſſam.*

Auguſtinus hoc loco totus in Tropologia verſatur, adhortans Eccleſiam ad miſerandum & indulgendum peccantibus filijs

lijs contra Luciferianorum ſæuitiam, qui Epiſcopos ex Ariana hæreſi ad Eccleſiam Catholicam redeuntes recipiendos eſſe inficiabantur. Argumenti eius neruus,& tropus eſt: Petrus,qui Eccleſiæ perſonam iure ſuſtinet, quia vt præcedenti teſtimonio dictum eſt,Eccleſia eſt in Epiſcopo,& ipſe Epiſcopatum Eccleſiæ vniuerſæ ſymbolo clauium Cæli accepit à Chriſto. Quare cùm ei hiſtoricè dicitur, ad omnes, qui eius muneris participes ſunt, tropologicè dicitur,*amas me,paſce oues meas*,quas tamen Luciferiani paſcere recuſabant in Eccleſia Catholica illud auerſantes, quod,vt inquit Auguſtinus,*verè Catholicæ ſanctitatis eſt*. Eſſe verò id proprium Catholicæ ſanctitatis,inde liquet, quòd iſte ipſe, qui eſt veniæ debitor,quia toties peccator veniam eſt conſequutus, iſte ipſe, inquam, Eccleſiæ typum gerit, & perſonam, vt *Eccleſia Catholica intelligat filijs correctis, & pietate firmatis libenter ignoſci debere*. Habes lector Auguſtini conſilium, & argumentum,in quo neſcio videre,quid ſit,quod Anonymo faueat.Si enim reſpicio clauſulam illam: *Inter omnes Apoſtolos Eccleſiæ Catholicæ perſonam ſuſtinet Petrus,huic enim claues regni cælorum* datę ſunt, nullum alium ſenſum elicere ſcio, niſi quod Petrus ſolus inter Apoſtolos ſuſtinet Eccleſiæ perſonā, quia ſolus ipſe claues regni cælorum accepit à Chriſto,tanquam eius Paſtor vniuerſalis. Si ſequentia conſidero,*& quum ei dicitur,ad omnes dicitur: Amas me,paſce oues meas*,hoc vnum colligere poſſum, quòd quum Petrus eſſet Paſtor vniuerſalis Eccleſiæ Chriſti, in quo tanquam in ſemine, & radice omnes futuri paſtores continebantur, dum creatur paſtor, & non abijcere,non negligere,ſed paſcere & regere iubetur oues Chriſti. hoc ipſum in eo omnibus alijs paſtoribus imperatur;contra quam Luciferiani contendebant. Vni etiam Adamo dictum eſt, *in quacunque hora comederis,morte morieris*, eadem tamen pœna omnibus hominibus ſimul impoſita eſt,quia omnes homines in eo continebantur,& tunc totius humanæ naturæ perſonam gerebat; ſicut ergo conſequens eſt,vt mortem ſubeat,quiſquis ex Adamo communi parente propagatur,quia tanquam gerenti perſonam totius humanæ naturæ hæc ei pœna impoſita eſt, ſic etiam conſequitur, vt quiſquis ad paſtorale munus aſſumitur in Eccleſia,is oues Chriſti paſcere te-

neatur,quia à Petro primo,& vniuerſali Paſtore propagatur,cũ tanquã gerenti perſonam omnium Præpoſitorũ à Redemptore noſtro dictum eſt:*Paſce oues meas*,non abijce,non neglige Fac Petrum paſtorem vniuerſalem non fuiſſe,fac omnes alios paſtores ab eo non propagari,argumentum Auguſtini ineptiſſimũ erit,& eius tropologia nihil concludet. Vtrumne ergo à Lectore damnatum iri arbitraris?te ne,qui Auguſtini acumen non ſis aſſequutus,an Auguſtinum,qui te iudice ita extra chorum ſaltarit.

Quintum Auguſtini teſtimonium ex eiuſdem libri cap.31.cõtra eoſdem Luciferianos: *Nec eos audiamus, qui negant Eccleſiam Dei omnia peccata poſſe dimittere. Itaque miſeri dum in Petro Petram non intelligunt,& nolunt credere datas Eccleſia claues regni Cælorũ, ipſi eas de manibus amiſerunt.*

Petrus ex Auguſtini ſententia claues regni cœlorum accepit à Chriſto , & cũm eis poteſtatem dimittendi omnia peccata in foro exteriori. Ipſe mox participata ſua poteſtate cum alijs Apoſtolis,& Epiſcopis,acceptas claues communicauit Eccleſiæ vniuerſæ in Præpoſitis eius. Per Petrum itaque Eccleſia dupliciter accepit claues. Primùm à Chriſto immediatè in perſona Petri. Quum enim Petrus Eccleſiæ pars , & pars præcipua ſit, quippe qui eius lapis, & fundamentum cenſeatur,Princeps nimirum,& caput,eò fit,vt quicquid in ipſo dignitatis,& poteſtatis eſt, in Eccleſiam vniuerſam id omne redundet. Qua ratione , vt pridem dicebamus,audire,loqui,videre,guſtare homo cenſetur,etiamſi in ſolo hominis capite horum ſenſuum organa poſita ſint. Secũdò claues accepit Eccleſia per communicationem,transfuſa ſcilicet earum poteſtate per Petrum in omnes alios Paſtores. Non intelligebant Luciferiani Petræ (Capitis nimirum & fundamẽti)ſymbolum in Petro,& ideò credere nolebant, quòd Eccleſia in Petro,& à Petro capite ſuo iteratò claues accepiſſet. Quare à capite,& à corpore Eccleſiæ per hæreſim ſeparati acceptam poteſtatem miſeri amiſerunt. Hoc illud eſt,quod dicit Auguſtinus, in quo ne apex quidem eſt,qui mirificè non aſtruat Primatum Petri. Si verò claues amittunt, qui non intelligunt in Petro ſymbolum Petræ;miſer qui cœlum ſuſpicis(ſi tamen ſuſpicis)tu,qui

neque

Digitized by Google

neque Petræ ſymbolum percipis,& tanto conatu cœlorum claues Petro eripere tentas.

Sextum Auguſt. teſtimonium ſuper Pſal. 108. non mutilũ,ſed integrum hoc eſt: *Sicut quædam dicuntur, quæ ad Apoſtolum Petrũ propriè pertinere videantur; nec tamen habent illuſtrem intellectum, niſi cùm referuntur ad Eccleſiam, cuius ille agnoſcitur in figura geſtaſſe perſonam, propter Primatum, quem in diſcipulis habuit, ſicut eſt:* Tibi *dabo claues regni cœlorum, & ſi qua huiuſmodi, ita Iudas perſonam quodam modo ſuſtinet inimicorum Chriſti Iudæorum, qui & tũc oderant Chriſtum, & nunc per ſucceſſionem perſeuerante genere ipſius impietatis oderunt.* Expoſiturus moraliter hunc Pſalmum Auguſtinus ait, quæ in eo de Iuda vaticinatur propheta, ſe de omnibus Chriſti hoſtibus interpretaturum. Quod appoſitè, concinneque fieri probat exemplo Petri. Multa nimirum, quæ ad litteram, & hiſtoricè dicuntur de Petro, moraliter non habent illuſtrem intellectum, obuium ſcilicet, planum, & explicatum, niſi referantur ad Eccleſiam, cuius ipſe tropologicè propter Primatum ſuũ perſonam geſtabat. Quare quum iniquorum & impiorum omnium Iudas malitia & nequitia princeps ſit, efficitur, vt pari ratione in tropis eorum quoque perſonam appoſitè geſtare poſſit. Quid hic Anonyme reperiſti contra Primatum Petri? Nonne totius rationis Auguſtini cardo in eo ſolo verſatur? Hunc tolle, tuo, non ſuo more loquetur Auguſtinus, nihil ad rem. Præterieras tamen, bone vir, clauſulam illam, *propter Primatum Petri, quẽ in diſcipulis habuit,* quæ totius argumenti Auguſtiniani neruus eſt, hanc ego ſubieci, vt lectori conſtaret, non minus Auguſtinũ ſibi, quàm te tibi ſemper, & vbique ſimilem eſſe.

Septimum Auguſtini teſtimonium ex lib. 2. quæſt. veter. & noui Teſtamenti quæſt. 79 ego reperire nõ potui, & in ea quęſt. è citatis, verbum ne minimum quidem. At neque Auguſtini eſt liber ille, ſed ei falsò adſcriptus; neque vacat erroribus: quare paſſim ex albo operum Auguſtini à viris doctis expungitur. Sit Auguſtinus tamen eius Auctor: vide quæſt 75. quid dicat: *ſicut in ſaluatore erant omnes cauſæ magiſterij, ita & poſt ſaluatorem in Petro omnes continentur. Ipſum enim conſtituit caput eorum, vt paſtor eſſet gregis Dominici.*

Octauum Auguſtini teſtimoniũ ex li. 7. de baptiſmo c. 51. *Quæ domus, &c.* nihil aliud dicit, niſi quòd Eccleſia Claues accepit, quod veriſſimum eſſe profitemur; at non negat, per Petrum, in Petro, & à Petro Claues Eccleſiæ collatas, quod vnum controuerſiæ noſtræ caput eſt.

Sanctus Hieronymus citatus ab Anonymo inquit, *Habent quidem hãc iudiciariam poteſtatem omnes alij Apoſtoli, quibus poſt reſurrectionem Dominus dixit: Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt. Petrus autem ideo ſpecialiter accipit, vt omnes intelligant, quòd quicunque ab vnitate fidei & ſocietatis eius ſe ſeparauerit, nec à peccatis ſolui, nec Cælum ingredi poteſt.*

Equidem legi, & perlegi Hieronymi Commentarios in hunc locum, neque reperire potui verbum vllum ex his: Immò tantum abeſt, vt iſti ſententiæ ibi patrocinetur, vt potius verba proxima explicans, *vade poſt me Sathana*, apertè aſſerat, tunc poteſtatẽ quidẽ, & priuilegia futura promiſſa fuiſſe Petro, ſed nõ cõceſſa. *Ædificabo, inquit, Eccleſiam meam ſuper te, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam, & tibi dabo claues regni Cælorum,* &c. *Omnia de futuro. Quæ ſi ſtatim dediſſet ei, nunquã in eo prauæ cõfeſſionis inueniſſet locũ.* Quomodo ergo aſſerere potuit, quòd tunc eadem iudiciaria poteſtas data ſit Petro, quæ pòſt Apoſtolis omnibus data eſt: ſi ergo Anonyme Hieronymum vidiſſes, Hieronymi nomine hunc locum non abieciſſes. Eſt autem Rabani, qui à Beda & ſentẽtiam mutuatus & verba Primatum Petri indicat ſatis apertè. Quid enim ſibi velle putas ea verba: *Petrus ideò ſpecialiter accipit, vt omnes intelligant, quòd quicunque ab vnitate fidei, & ſocietatis eius ſe ſeparauerit, nec à peccatis ſolui, nec Cælum ingredi poteſt.* Specialiter itaque Petrus accipit hanc poteſtatem nõ ſolũ quoad tempus, ſed etiam quoad modum: quando ex omnibus Apoſtolis vnus ipſe æternæ ſalutis ſupponitur fundamentum. Qui enim ſocietatem eius deſerit, ſchiſmaticus eſt, qui fidẽ, hæreticus, & vterque extra Eccleſiam, extra quam non eſt ſalus.

Nonnullis interiectis Anonymus congerit aliquot alias Patrũ auctoritates cõtra citata Matthæi, & Ioannis teſtimonia pro Petri Primatu; ex quibus intelliget Lector, cuique ortho-

doxo & verè Catholicæ veritatis amanti viro non minùs in ſãctorum Patrum, quàm in ſacrorum, & Canonicorũ authorum teſtimonijs illud eſſe obſeruandum, quod Origenes monet. *Si quando teſtimonia de ſcripturis audieris, vide ne ſtatim loquenti acquieſcas, ſed conſidera illum, qui loquitur, cuius ſententiæ ſit, ſi enim ſententia hæreticus ſit, & ſub ouis pelle lupus latitat, Diabolus in eo loquitur, nihil ad eum ſcripturæ pertinent* & Ambroſius: *Hæretici illi ſunt, qui per verba legis legem impugnant, & proprium ſenſum verbis aſtruũt legis, vt peruerſitatem mentis ſuæ legis auctoritate cõmendent*. Quàm verum id ſit, videamus. Homil. 1. in Luc. InCommēt. ad tit 3.

Chriſtus dum dixit: *Paſce oues meas, paſce agnos meos*. & honorẽ paſtoralem detulit Petro, & ius paſtorale conceſſit, & paſtorale onus impoſuit. Honoris eſt, ſubditorũ meorum Princeps & caput eſto. Oneris eſt, ſubditorum meorum indigentijs opem ferto. Iuris eſt; ſubditi quiq; mei Petro promptè, & expeditè in omnibus obtemperanto. Appoſitiſſimè tria hæc explicat vnicum Symbolum Chriſti: *Paſce oues meas*. Qui paſcit oues, non eſt ouis, ſed paſtor. Et quænam dignitas maior, quàm in tali habitudine cõſtitui cum cæteris Chriſti fidelibus, vt ad alios omnes, quocũque nomine cenſeantur, quis habeat ſe tanquã Paſtor ad oues? quod verò grauius onus quàm aliena magis quã ſua curare debere? verboque, exemplo, lege, iudicijs, ſanguine demum, & anima ipſa vt quiſque magis indigeat, ità potiſſimùm opitulari? An onus honorem, an onus honos ſequatur, non diſputo. hoc vnum ſcio, quòd ea ſibi inuicem ita connexa ſunt, vt alterum ſine altero ſtare non poſſit. Vtrumque verò conſequitur ius paſtorale, quod cùm multa complectitur, tum maximè debitum obedientiæ Præpoſito ſuo à ſubditis exhibẽdę. Quæ cùm ex ſymbolo Chriſti talis eſſe debeat, qualis eſt ouicularum erga Paſtores ſuos, eximiam, promptiſſimam, expeditiſſimam eſſe neceſſe eſt.

Petrus, vt dicebamus, totius Dominici gregis paſtor creatus fuit, delato ei iure communicandi paſtoralem dignitatem alijs quoque fidelium, adſcitis eis in partem ſollicitudinis ſuæ. Quare non incongruè dicere poſſumus, quòd ſicut omnes homines erant poteſtate in Adamo, quando ei interdictũ eſt pomũ, ſic oẽs

paſtores poteſtate eſſent in Petro, quando oues Chriſti paſcere iuſſus eſt. Et conſequenter omnibus Præpoſitis in Petro collatum eſſe honorem paſtoris, impoſitum onus paſtoris, conceſsũ ius paſtorale in grege ſuo. Quæ omnia certè falsò dicerẽtur, niſi Petrus fuiſſet Paſtor primus, vniuerſalis & maximus. Hæc ea sũt quæ dicunt plerique ex ſequentibus Patribus, quos Anonymus citat, aut ſi nihil horum, nihil dicunt ad rem.

Citatur primò Baſilius in Conſtitutione monaſtica, non indicato capite, quod nunquam Anonymus vidit qui dicit: Chriſtus per verba: *Paſce oues meas Petrum conſtituit Paſtorem Eccleſiæ, & conſequenter eamdem poteſtatem dedit omnibus paſtoribus atque magiſtris.*

Eo capite, quod eſt 23. de obedientia, varijs argumentis Baſilius perfectam obedientiam Monachis perſuadere contendit, & hoc inter cætera: Quòd omnes Antiſtites paſtores ſunt Monachorum ſuorum; Monachi verò ſuorum Antiſtitum oues. vnde concludit: *Quemadmodum igitur paſtori ſuo oues obtemperant, & viam quãcumque ille vult; ingrediuntur ſic qui ex Deo Pietatis cultores ſunt, moderatoribus ſuis obſequi debent, nihil omnino illorum iuſſa curioſius perſcrutantes, quando libera ſunt à peccato: contra quę ea ſumma animi alacritate ſummoque ſtudio conficere.*

Cęterùm omnes Antiſtites, & Prępoſitos Paſtores eſſe probat, quia omnes habent paſcendi poteſtatem; regendi ſcilicet, & gubernandi oues. *Atque hoc*, inquit, *à Chriſto ipſo docemur, dum Petrũ Eccleſiæ ſuæ Paſtorem poſt ſe conſtituit: Petre enim*, inquit, *amas me plus his: paſce oues meas, & omnibus deinceps paſtoribus, atque magiſtris eamdem tribuit poteſtatem*, hoc eſt, regendi, *cuius quidem rei ſignum eſt, quòd omnes ſimiliter atque ille ligant & ſoluunt*. Quaſi dicat, collato per Chriſtum Petro iure paſcendi, quia virtute oẽs alij Antiſtites Eccleſiæ erant in Petro, ſicut poteſtate oẽs homines fuerant in Adamo, idem paſcendi, regendi, & imperandi ius omnibus alijs Antiſtitibus conſequẽter conceſſum eſt, ſed oues cuique ſuas, non alienas. Communicatum paſcendi ius à Petro omnibus alijs Antiſtitibus Orthodoxis, hoc ſignum eſt, quòd ius ligandi, & ſoluendi Petro conceſſum eſt, omnes tamen Antiſtites ligant, & ſoluũt fideles ſibi ſubiectos. Quare cũ metaphoricè

idem ſignificet paſcere,quod ligare,ac ſoluere. vno conceſſo, alterum negari non potuit. Ex hoc loco, ex his argumentis, ex his verbis Baſilij ego neque poſſum, neque ſcio colligere,etiamſi vellem,aliud quàm Petri Primatum. Si enim Eccleſiæ ſuæ Paſtorem Petrum poſt ſe Chriſtus conſtituit, Petroque Eccleſiam cõmiſit tanquam ouile,efficitur, vt ex inſtituto Chriſti nemo poſſet ſubterfugere virgam Petri, niſi qui Chriſtum paſtorem, & Eccleſiam ouile habere detrectaret. At Anonyme, decepit te, ſcio,illa clauſula, *& omnibus deinceps Paſtoribus atque magiſtris eamdem tribuit poteſtatem.* Sed age,viſne tu,omnes,qui iuxta Baſilij verba,eamdem poteſtatem acceperunt, quam Petrus accepit,viſne tu, inquam,illos eam accepiſſe eadem menſura, eoſq; omnes æquali loco,& gradu ſtare cum Petro, & Papa in regimine Eccleſiæ vniuerſalis? Vis,opinor,& hoc vnum moliris. Ergo nõ tantùm Apoſtolos Petro, & Epiſcopos Papæ, ſed Abbates, Priores,Guardianos Monachorum, omneſque eorum Antiſtites adæqua Epiſcopis, Apoſtolis, Papæ, Petroque ipſi in regimine Eccleſiæ vniuerſalis:hi quippe omnes iuxta Baſilij verba eandem poteſtatem acceperunt,quam Petrus accepit. Expende verba Baſilij. Non, inquit, omnes Epiſcopi, *ſed omnes Præpoſiti atque magiſtri eamdem poteſtatem acceperunt, quam Petrus accepit.* & loquitur de Præpoſitis,& magiſtris monachorum. Quòd ſi tot monachorum examina Hierarchiæ Epiſcoporum æquare non audes, & hoc pugnare vides tecum & cum Baſilio ipſo, nega, ibi voluiſſe Baſilium omnes paſtores,& magiſtros Petro æquare. Te verte quoquò verſum,non euades. Aut quos neque tu, neque Baſilius, neque vllus ſanus adæquat,æquales ſunt: aut illa verba ad mentem Baſilij paſtores non adæquant, vt arbitraris. At illud durum tibi videbitur,ſcio, neque fortè, quia illiteratus,& rudis es, percipere poteris,quomodo verum ſit,quòd omnes magiſtri, & præpoſiti habeant eamdem poteſtatem,quam Petrus habet,& tamẽ ipſi omnes non ſint ęquales inter ſe,& cum Petro in poteſtate. Si cum viro docto diſputarem,paucis rem expedirem, & intelligerer; planius tecum agam,& tanquam paruulo lac potum dabo, non eſcam. Non poteſt verò id accommodatius explicari,quàm ſimilitudine exercitus, cui Deus ipſe comparat Eccleſiam ſuam,

terri-

terribilem appellans eam, *ſicut caſtrorum aciem ordinatam*. In exercitu ſunt quinquagenarij, Cēturiones, Præfecti, Tribuni, Dux demum ipſe & Imperator ſupremus. Regitur exercitus ab hiſce ordinibus ſuo peculiari iure, quod vocatur ius militare, cap. *ius militare* 1. diſtinct. & in ſe ipſo habet facultatem tam tribuendi vnicuique militum ius militare, quā exigendi ab vnoquoq; militum ius militare; æquè ſcilicet Iuris militaris nomine cenſetur, quod miles debet, atque quod militi debetur ratione militię, in quocunque gradu, loco, homine ſit hęc poteſtas, eſt eadem ſpecie, quia vbique facultas tam exigendi quàm tribuēdi militi ius militare. At non eſt vbique eadem ratione ordinis, non eadem magnitudine virtutis, non eadem adæquatione ſubiecti. Ratione ordinis Imperator habet ſe tanquam primum mouēs, reliqui tanquam mouentia ſecundaria, Imperator reliquos omnes mouere poteſt, nullus ipſorum vel Imperatorē, vel qui medij ſunt inter Imperatorem, & ipſos, ſed eos, quibus præſunt dumtaxat; idcirco maior poteſtas Imperatoris quàm cæterorū, Imperator tandem poteſtate ſua complectitur totū exercitum vniuerſamque militum multitudinem ſubiectam habet, reliqui quaſdā dumtaxat partes peculiares. Habēt itaque oēs militię ordines eamdem ſpecie poteſtatem, quam habet Imperator; ſcilicet tribuēdi & exigendi ius militare. At non habent eamdē magnitudine æqualem, quia inferiorem ordine, minorem virtute, anguſtiorem adæquatione ſubiecti. Transfer Anonyme ad Eccleſiam, Petrum, Paſtores & magiſtros exemplū cum analogia, atque ita intelliges, quàm captioſè & Sophyſticè colligatur; Omnes magiſtri habent eamdem poteſtatem, quam habet Petrus, ergo ſunt omnes æquales poteſtate.

Sequitur Ambroſius: *quas oues, quem gregem non ſolum tūc Beatus Petrus ſuſcepit, ſed & nobis ſuſcepit eas, & in illo ſuſcepimus omnes.* Eadem ratione Apoſtolus inquit, *ſicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Chriſto omnes viuificabuntur.* Si verò hunc in modum in Adamum mortis, in Chriſtum Reſurrectionis originē refert Apoſtolus, ecquid aliud ſibi volet Ambroſius illa dicendi formula, quàm per Petrum, & à Petro in alios Epiſcopos omnem paſtoralem dignitatem & poteſtatem manaſſe? & conſe-

quenter

quenter, cum omnium aliorum Paſtorum Paſtorem primũ fuiſſe? Anonymus retulit hoc Ambroſij teſtimonium ex ſermone de Apoſtolis, ſed falsò. Eſt enim in lib de dignit. Sacerd. cap. 2. At non miror: non magis opera Ambroſij, quã ipſum Ambroſium vnquam vidit hic homo. Simile eſt teſtimonium Auguſtini; quod vnde erutum ſit, neſciens Anonymus tacet. *Chriſtus cõmendauit oues vni Petro, in Petro vnitatem commendauit, totam vnitatem Eccleſiæ ab vno Petro voluit pendere. Multi erant Apoſtoli, & vni dicitur, Paſce; omnes in vno ſunt*, nimirum in Epiſcopo tota eſt Eccleſia, vt Cyprianus dicebat. Si omnes in vno ſunt, nonne ille vnus eſt paſtor vniuerſalis? Si totam vnitatem Eccleſiæ ab vno Petro voluit pendere, ſequitur, quòd Eccleſia Chriſti nihil aliud ſit, quàm ea Chriſti fidelium multitudo, quæ fide, charitate, pace, & communione Petro coniuncta eſt. Vnde intelligis, quàm rectè paulò antè collegerint Rabanus, & Beda, quòd *quicunque ab vnitate fidei, & ſocietatis eius ſe ſeparauerit, nec à peccatis ſolui, nec cælum ingredi poteſt.*

Leonẽ mox vellicat Anonymus, & inquit Leo Papa in ſerm. 2. de Aſcenſione Domini, *Cùm Petro dixit, Tibi dabo claues, tranſiuit in alios huius poteſtatis ius, quodquè vni commendatur, omnibus intimatur, & Petro dixit ſingulariter, quia cunctis Eccleſiæ rectoribus Petri forma proponitur.* Anonymus, qui, vt dixi, Patres nunquam à limine ſalutauit, alicubi repperit citatum Leonem ſerm. 3. de aſſumpt. ſui; & arbitratus erraſſe, qui ita Leonem citarat, correxit citationem homo doctus, & pro *Aſſumptione ſui*, *ſubſtituit De Aſcenſione Domini.* Vide Anonyme, vide non in 2. ſermone de Aſcenſione Domini, ſed in ſermone 3. de Aſsũptione ſui ad Põtificatum dixit, quæ citaſti: neque ita peruerſa, mutila, contorta, vt retuliſti, ſed hunc in modum: *Tranſiuit quidem etiam in alios Apoſtolos ius poteſtatis illius*, nõ dixit, *cùm dixit Petro, Tibi dabo claues, tranſiuit in alios*, tuque adieciſti de tuo illud; *cùm*, non enim tunc, ſed poſt, quia vt paulò antè dixerat, *ſi quid cum eo cæteris cõmune voluit eſſe Principibus, nunquam niſi per ipſum dedit, quidquid alijs non negauit.* Neque verò tunc dare poterat Petrus, quod non niſi poſt reſurrectionem ei conceſſum fuit à Chriſto. Sequitur: *Non fruſtra vni commendatur, quod omnibus intimetur*, nimirum

H paſce-

paſcere oues ſuas: *Petro enim ideo hoc ſingulariter creditur, quia cunctis Eccleſiæ rectoribus Petri forma præponitur:* Cur autem cunctis Eccleſiæ Rectoribus Petri forma præponitur? *quia non ſic inflectere ſenſus humanos edicta valent, quàm vita regentis.* Vnde antè dixerat: *Vnus de toto mundo eligitur, qui & vniuerſarum gentium vocationi, & omnibus Apoſtolis, cunctiſque Eccleſiæ Patribus præponatur; vt quamuis in populo Dei multi Sacerdotes ſint, multique paſtores, omnes tamen propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Chriſtus.* Hæc Leo.

Poſt Leonem inducitur Cyprianus lib. 4. ep. 2. *Vnam Chriſtus in vniuerſum inſtituit Eccleſiam.* Quid tum? huius tamē radicem, & matricem voluit eſſe Cathedram Petri, voluit vnitatem eius pendere totam à Petro & à ſucceſſoribus tanquam à capite. Ita docuit ipſe in lib. de vnit. Eccl. quem ſuprà ponderauimus.

At inquis; *Epiſcopatus eſt vnus: ſed multorum Epiſcoporum numeroſitate diffuſus.* Quid inde? ſed iſte Epiſcopatus omnem vnitatem, quam habet, habet à ſolo Petri Epiſcopatu; quare reliqui Epiſcopi omnes Romano comparati riuuli ſunt præ fonte, rami præ arbore, radij præ ſole, ſi Cypriano credis, & hoc obſtat Primatui?

Venimus tādem ad ſummum. Bernard. ad Eug. lib. 3. *Erras, ſicut ſummā ita ſolam inſtitutam veſtram Apoſtolicam auctoritatem exiſtimas.* Da, quæſo, veniam Anonyme, vt quo nomine Tertullianus Hermogenem, ego te cōpellem, *extremam lineam non ſcientem:* Huccine locum contra ſummam Petri poteſtatem citas, in quo Bernardus apertiſſimè, & diſertiſſimè ſummā cōfitetur? Deus det tibi tuam mentem. Inconcuſſus itaque hactenus, intaminatuſque ſtat Primatus Petri, vel ipſiſmet Aduerſariorum obiectionibus confirmatus.

PLERISQVE ALIIS TESTIMONIIS COMprobatur Petri Primatus.

CAPVT IX.

QVum aut falſa religione, aut falſa fide honeſtè coli non poſſit diuinum numen, ſuborituris indies nouis difficultatibus, & controuerſijs de religione, de fide, de lege ipſius certus aliquis iudex præficiendus erat, qui neque in decernendo errare poſſet, & cui conſequenter, poſtquā decreuiſſet, pacis & vnitatis ergò omnes obtemperare deberent: Iudicibus verò laicis tam diuina lege, quàm omnium gentium conſenſu excluſis à Iuriſdictione rerum Dei, ad ſolos Sacerdotes iudicium controuerſiarum ſacrarum delatum eſt: Quâ tamen parte ſupremum, & infallibile, non ad quoſcunque Sacerdotes indiſcriminatim, ſed vt ius dignitati æqua proportione reſponderet, ad ſolum Sacerdotum caput Pontificem Maximum. Hinc celebris illa lex Deuteron. 17. *Si difficile, & ambiguum apud te iudicium eſſe perſpexeris inter cauſam, & cauſam, lepram, & non lepram, ſanguinem & ſanguinem, iudicumquę intra portas tuas verba videris variari, ſurge, & aſcende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, veni vſque ad ſacerdotes Leuitici generis, & ad Iudicem, quicunque fuerit illo tempore, quæreſquę ab eis, qui indicabunt tibi iudicij veritatem, & facies quodcunque dixerint, qui præſunt loco, quem elegerit ſibi Dominus tuus, & docuerit te iuxta legem eius, ſequeriſquę ſententiam eorum, nec declinabis ad dexteram, vel ad ſiniſtram. Qui autem ſuperbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio, ex decreto Iudicis morietur.* Itaque pollicetur Deus, Pontificem indicaturum in omnibus cauſis iudicij veritatem, adamuſſimque legis diuinæ omnia documenta ſua collineaturum. Quod vt præoſtenderet, Exodi vigeſimo octauo in eius rationali Iuſtitiam & veritatem poni iuſſerat. Dum ergo non alij cuicunque Apoſtolorum, ſed Petro ſoli Redemptor noſter dicit, *Simon Simon, ecce Sathanas expetiuit vos, vt cribraret ſicut triticum:* Luc. 22.

 ego

ego autem pro te rogaui, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos; quid aliud hoc eſt, quàm declarare Petrũ ſummum Pontificem, & in rationali eius ſolius figere iuſtitiam, & veritatem? Ita Patres. Theophylactus: *Quia te habeo Principem diſcipulorum, poſtquam, negato me, fleueris, confirma cæteros, hoc enim decet te, qui poſt me Eccleſia petra es, & fundamentum.* S. Leo ſerm. 3. de Aſſumptione ſui ad Pontif. *Pro fide Petri propriè ſupplicatur, tanquam aliorum ſtatus certior ſit futurus, ſi mens Principis victa non fuerit.* AEquiualere fidem, nõ deficere, & portas inferi non præualere, & vtrumque Petro conceſſum, quia fundamentum & caput Eccleſiæ, ſenſit Origenes: *Manifeſtum eſt*, inquit, *etſi non exprimatur, quòd nec aduerſus Petrum, nec aduerſus Eccleſiam portæ præualere poterunt inferorũ. Nã ſi præualerent aduerſus Petrum, in quo Eccleſia fundata erat, contra Eccleſiam etiam præualerent.* Cæterum ſicut à ratione fundamenti Origenes, ita nos à ratione paſtoris colligere poſſumus hoc ipſum priuilegium. Si .n. oẽs Apoſtoli & omnes fideles ad Petrum habebant ſe, perinde ac oues ad paſtorem ſuum; & conſequenter ex iure paſtorali debebant audire vocem eius, & eum ſequi: errãte illo nonne tota erraſſet Eccleſia? & portæ inferi aduerſus eam præualuiſſent, contrà quàm dixerat Chriſtus? Mitto, quæ ab alijs aceruatim congeſta ſunt, & locum iſtum hac ratione concludo: Supremum in religione ius ex Iuſtitia diſtributiua non niſi perſonæ ſummæ dignitatis conferri poteſt. Quum ergò in fide errare non poſſe, & alios omnes in ea confirmare, ſupremum in Religione ius ſit, dum Petro ius iſtud confertur à Chriſto, ei quoq; ſupremam in Eccleſia dignitatem collatam fuiſſe fateri neceſſe eſt. Si verò ſummam hanc dignitatem ſoli Petro, & non alij cuicunque contulit Chriſtus, eſt certè extremę dementię, omnes Apoſtolos æquales à Chriſto inſtitutos putare.

Ad Matth. 16.

Si Apoſtoli oẽs æquales erãt Petro, quid ſibi voluit Chriſtus, quando Petrum piſcatum miſit, & non pro alijs, ſed pro ſe tantũ & pro Petro ipſo Magiſterij didrachma ſoluere iuſſit? *Magiſter veſter non ſoluit didrachma*, &c. inquit auctor quæſt. nou. & veter. Teſt. *quo dicto, magiſtrum, vt pro omnibus ſolueret, cõuenerunt. Saluator autem cùm pro ſe & Petro dare iubet, pro omnibus*

Quæſt. 75.

exoluiſſe videtur: quia ſicut in ſaluatore erant omnes cauſæ magiſterij, ita & poſt ſaluatorē in Petro omnes continentur; ipſum enim conſtituit eſſe caput eorum, vt paſtor eſſet gregis dominici. Si nullum inter Apoſtolos diſcrimen, cur omnib. alijs nauibus cōtemptis ſolam Petri *a* nauiculam conſcendit Dominus? *Hanc ſolam Eccleſiæ nauim aſcēdit Dominus,* inquit *b* Ambroſius, *in qua Petrus magiſter eſt conſtitutus.* *c* Matthęus relaturus Apoſtolorū nomina inquit, *Duodecim autem Apoſtolorum nomina ſunt hæc: Primus Simon, qui dicitur Petrus.* Quo verò titulo primus? Certè non primus vocatione, quia Andreas frater eius eum primùm adduxit ad Ieſum Io.1. *Andreas ſecutus eſt ſaluatorem, ſed Primatum non accepit Andreas, ſed Petrus,* inquit *d* Ambroſius. Non primus ætate, quia Petrus minor, vt inquit *e* Epiphanius, non primus numero, quia nullus ſecundus, aut tertius, ſed omnes à Petro ſecundi. Quo ergò titulo primus, ſi dignitate, & gradu non ſit primus? ſi omnes inter ſe pares, cur nunquam alius quiſquam in Euangelio præfertur Petro, ſed ſemper omnibus Petrus? Luc.8. *Non admiſit quēquam ſe ſequi, niſi Petrum, & Iacobum, & Ioannem.* Luc.22. *Miſit Petrum & Ioannem:* Matth.17: *Aſſumpſit Petrum, & Iacobum, & Ioannem.* Marc.13: *Interrogabant eum Petrus, Iacobus, Ioannes & Andreas.* Ioan.vl. *Erant ſimul Simon Petrus & Thomas, & Nathanael, & filij Zebedæi, & alij ex diſcipulis eius duo.* Non certè caſu id factū. *Quatuor tali iacti caſu Venereum efficiunt* (inquit Cicero.). *Num etiam centum Venereos, ſi quadringentos talos ieceris, caſu futuros putas?* Tantum abeſt, vt quiſquam alius Petro præponatur, vt potius reliqui omnes vni Petro tanquam Duci, & capiti perpetuo ſubigantur. Math.1. *Et proſecutus eſt eum Simō, & qui cum eo erant.* Luc.8. *Dixit Petrus, & qui cum illo erant.* Luc.8. *Petrus verò, & qui cum illo erant.* Marc.16. *Dicite Diſcipulis eius & Petro.* Act.2. *Stans Petrus cum vndecim.* & ibidem, *dixerunt ad Petrum & ad reliquos Apoſtolos.* Act.5. *Petrus & Apoſtoli dixerunt.* & 1.Corint.9. *Numquid nō habemus poteſtatem ſororem mulierem circumducendi, ſicut cæteri Apoſtoli & fratres Domini & Cephas?* vbi Ambroſius: *Ideò addit, & Cephas, quia cùm primus eſſet inter Apoſtolos, non refutabat ſumptus oblatos. Cephas ipſe eſt Simon Petrus.* Cur autem poſtremo hic loco ponatur, ita Chryſoſt. *Vide ſapientiam, eum, qui eſt Cory-*

a Luc. 5.

b Ser. 11.

c Cap. 10.

d In 2. ad Corin. 12.

e Hæreſ. 51

De diuin. l. 1.

phæus, & primus, poſterius poſuit, nam quod eſt ex capitibus validius, tunc ponit, neque enim erat adeò mirandum, oſtendere alios hoc facere, ſicut eum, qui ſtat in primo loco, & cui ſunt credita claues regni Cælorum. Agnouit vbique Petrus Primatum ſuum, exercuit ſemper dignitatem ſuam: Ipſe conuocatis fratribus ſufficiendũ eſſe decernit aliũ ex diſcipulis in locũ Iudæ. Ipſe poſt acceptũ Spiritũ

Act.1. ſanctũ omnibus alijs tacentibus primus Euangelium promulgat. Ipſe primus in confirmationem fidei miracula edit, ſanato

Act.2. claudo ad portam Speciosam. Ipſe ſolus reliquis audientibus, & tacentibus Ananiæ, & Saphyræ hypocriſim conuincit, & punit. Ipſi ſoli Deus imponit primò conuerſionẽ gentiũ. Neq; ſine ſym-

Act.5. *Act.10.* bolo capitis, *Macta & manduca.* Ad ipſum tanquam ad caput, &

Galat.1. Principẽ ſuũ Paulus aſcẽdit. Poſt annos *tres* aſcendi *Hieroſolymã*

Hom 87. in Ioan. *videre* Petrũ. *Os erat Apoſtolorũ & princeps,* inquit Chryſoſtomus,

Com. ad Galat c.1. *propterea & Paulus eum præter alios viſurus aſcendit.* Ambroſius

Ep 89. ad Auguſt. verò: *Dignum fuit, vt cuperet videre Petrum, quia primus erat inter Apoſtolos, cui delegauerat Saluator curam Eccleſiarum.* & Hieronymus: *Tanta Petrus auctoritatis fuit, vt Paulus in epiſtola ſua ſcripſerit: Deinde poſt annos tres veni Hieroſolymam videre Petrum.* Petrũ ſolum baptizauit Chriſtus manibus ipſe ſuis, Petrus verò Andream, Iacobum & Ioannem, & iſti reliquos. Petrum ſolum Chriſtus Epiſcopum ordinauit; vt alia prætermittã ſuis quæque locis expendenda, & huic, quem Dei verbo teſte, tanto prærogatiuarũ interuallo omnes alios Apoſtolos Chriſtus præire voluit; huic, inquam, omnes alij iure diuino erunt æquales?

TESTIMONIIS OMNIVM SAECVLORVM confirmatur Petri Primatus.

CAPVT X.

POſt iacta per Chriſtũ Eccleſiæ fundamẽta nullũ præterijt ſæculum, nulla ætas ſine aliquo teſtimonio illuſtri Primatus Petri. Abſtulit quidẽ multa tẽp⁹ edax rerũ & inuidioſa vetuſtas, tot nihilominus, tantaque reliquit, quot, quantaque quiuis imprudentiſſimus non ſine pudore contemnat. Ea ego non omnia (ne vnicum iſtud caput monſtri inſtar reliquum libri corpus adæquet;) ſed aliqua dumtaxat in vnoquoque ſæculo percenſebo.

Occur-

Occurrit in primo ſæculo Apoſtolorum contemporaneus Dionyſius Areopagita, qui de electione Matthiæ in Apoſtolatũ loquens ait: *Atque etiam ipſe Princeps diſcipulorum cum hierarchica decade condiſcipulorum ſuorum cùm ad ſupplendum perficiendumque numerum hierarchici duodenarij veniſſet, Deo electionem religioſe, timideque permiſit, cùm dixit: Oſtende nobis, quem elegeris* & alibi: *Aderat Petrus ſupremum decus, & antiquiſſimum Theologorum Coriphaus*, Princeps nimirum & caput. *De Eccl. hierar. c. 5.* *De diu. nõ. c. 3.*

Clementem Romanum B. Petri diſcipulum, & ſucceſſorem fortè non citaſſem, niſi Anonymus ipſe cap. 2. ex epiſtola prima Clementis retuliſſet ad verbum quæ ſubiicio, arbitratus ea fauere ſibi: *In illis ciuitatibus, in quibus olim apud Ethnicos primi flamines eorum atque primi legis Doctores erant, Epiſcoporum Primates poni, vel Patriarchas Beatus Petrus præcepit, qui reliquorum Epiſcoporum cauſas, & maiora, quoties neceſſe foret, negotia in fide agitarent.* Et paulò pòſt: *In illis autem ciuitatibus, in quibus dudum apud prædictos erant Archiflamines, quos tamen minores tenebãt, quàm memoratos Primates, Archiepiſcopos inſtitui præcepit.* & infrà: *In ſingulis verò reliquis ciuitatibus ſingulos, & non binos, vel ternos, aut plures Epiſcopos conſtitui præcepit, qui non Primatum, aut Archiepiſcoporũ, aut Metropolitanorum nomine; quia matres ciuitates non tenent, ſed Epiſcoporum tantùm vocabulo potirentur.* Hæc Clemẽs ad litteram apud Anonymum, ex quibus vides totam Eccleſiaſticam Politiam Petri ſolius imperio diſpoſitam eſſe. Reſciuit tamen Anonymus, quod extremo illi verbo, *potirentur*, adiunxit Clemens. *Quoniã nec inter Apoſtolos ipſos par inſtitutio fuit, ſed vnus omnibus præfuit.*

In 2. Theophilus Antiochenus: *Socius Petri Synagoga eſt, filiaque eius Eccleſia, quam Petrus regendam accepit.* *Lib. 2. alleg in Euan. Mar.*

In 3. præter Tertullianum, & Cyprianum, de quibus abũdè olim Hyppolitus Martyr: *Princeps Petrus fidei Petra, quẽ Beatũ iudicauit Chriſtus Deus noſter, ille doctor Eccleſiæ, ille primus diſcipulorũ, qui regni claues habuit.* Orig. *Scandalizati ſunt vniuerſi, in tãtũ, vt Petrus quoque Apoſtolorũ Princeps tertiò denegarit.* Euſebius Cæſarienſis: *Petrus Apoſtolus natione Galilæus, Chriſtianorum Põtifex primus.* Athanaſius: *Etiã Petrus ipſe ſacrorũ Apoſtolorum primarius* *Orat de cõſum. mund.* *Hom. 17. in Luc.* *In Chrõ. ad an. 2. olym 205* *Ad Antioch q. 72.*

poſt

In procem. regul. lat. diſput. — poſt negationẽ lacrymatus eſt, receptus, & ſeruatus. Baſilius: *Si illud Principis Apoſtolorum recordemur, meminerimuſque, quia poſt tot ſibi præclarè acta.* & iterum: *Adminiſter talis ac tantæ ſententiæ eſt B. Petrus, qui omnibus alijs diſcipulis antepoſitus fuit.* Ambroſius: *Petrum ſolum nominat, & ſibi comparat, quia Primatum ipſe acceperat ad fundandã Eccleſiã,* &c. *Soli Petro gratia Primatus eſt conceſſa inter Apoſtolos.* Gaudentius Brixien. *Solus cùm loquitur Petrus, nequaquã reliquorum credentium fides excluditur, ſed congruus ordo ſeruatur, dum Principi Apoſtolorum primus locus iure defertur.* Sophronius Hieroſolymitanus, *Petro mundi procuratio cõmittitur, & traduntur cæleſtium Theſaurorum claues. Supra cœtum Apoſtolorum conſtitutus eſt.* Optatus Mileuitanus: *Et cũ hæc ita ſcripta ſint, bono tamen vnitatis B. Petrus, cui ſatis erat, ſi poſtquam negauit, ſolam veniam conſequeretur, & præferri Apoſtolis omnibus meruit, & claues Regni Cœlorum communicandas cæteris ſolus accepit.* Et nonnullis interiectis: *Ecce vt ſupradictum eſt, cæteris non agnoſcentibus, ſolus agnouit, cæteris non promittentibus ſolus promiſit, cæteris nec ſemel negantibus ter ſolus negauit: & tamen bono vnitatis de numero Apoſtolorum ſeparari non meruit. Vnde intelligitur omnia ordinata eſſe prouidentia Saluatoris, vt ipſe acciperet claues: Interclusa eſt malitiæ via, ne Apoſtoli animo conciperent licentiam iudicandi, & ſecurè contemnerent eum, qui negauerat Chriſtum: Stant tot innocẽtes, & peccator accipit claues, vt vnitatis negotium formaretur: Prouiſum eſt, vt peccator aperiret innocentibus, ne innocentes clauderent contra peccatores.* Quin etiã antè Parmeniano dixerat: *Negare non potes, ſcire te in Vrbe Roma Petro primo Cathedram Epiſcopalem eſſe collatam, in qua ſederit omnium Apoſtolorum caput Petrus, vnde & Cephas appellatus eſt, in qua vna Cathedra vnitas ab omnibus ſeruaretur, ne cæteri Apoſtoli ſibi ſingulas quique defenderent, vt iam ſchiſmaticus, & peccator eſſet, qui contra ſingularem Cathredam altera collocaret.* Hieronymus: *Nullus de diſcipulis, neque Petrus, qui caput eſt Eccleſiæ, quia & ipſe negauit,* &c. & alibi: *Vt Porphyrio reſpondeãt blaſphemanti, qui Pauli arguit procacitatem, quòd Principem Apoſtolorũ Petrum auſus eſt reprehendere.* Cyrillus Hieroſolymitanus: *Nemo deſperet de ſua ſalute, Petrus Princeps excellentiſſimus Apoſtolorum coram ancilla ter negauit Dominum.* & alibi: *Omnibus Apoſtolis reti-*

Margin notes: In prom. de iu l. Dei. — In c. 1. ad Gal. — Serm. de ord. ipſius. — De labor. & certam. BB. Pet. & Paul. — Lib. 7. — Lib. 2. — Ad Pſal. 13. — Ep. 89. — Catech. 2.

centibus (*ſupra vires enim erat hac doctrina*) *Petrus Princeps Apoſtolorũ & ſupremus Eccleſiæ præco dicit*,&c.&tertiò:*In eadẽ Spiritus ſancti virtute & Princeps Apoſtolorum,& regni Cælorum clauiger Petrus Liddæ in Chriſti nomine paralyticum Heneam curauit*. Ephrem Syrus:*Sicut Moyſes ſocietatis illius,& coniunctionis Hebræorũ iuſſu Dei Princeps fuit ,ita Petrus Eccleſiæ Chriſtianorum. Atque vt ille veteris, ſic hic noui teſtamenti Princeps*. Nazianzenus : *Occurrunt hinc antiquus ille iudex Manue , inde Petrus Eccleſiæ columen*. Epiphanius:*Deus,qui nouit vocationes cordium,& ſcit qui dignus ſit primo loco locari,elegit Petrum,vt eſſet dux ſuorum diſcipulorũ* & alibi: *Ipſe Dominus cõſtituit Petrum primum diſcipulorum petram firmam*, &c.quæ ſuprà citata ſunt:*Iuxta enim omnem modum in ipſo firmata eſt fides,qui accipit claues Cælorum,& ſoluit in terra & ligat in Cælo*. Chryſoſtomus:*Abluit illam abnegationem, vt etiam primus Apoſtolorum fuerit factus,ac terrarum orbem ſolus ſubiecerit*. Pergitque alibi cumulare laudibus Petrum: *Permiſſus eſt peccare is,cui Eccleſia credenda erat,illa videlicet Eccleſiarum columna & portus fidei. Petr⁹ orbis terrarũ magiſter peccare permiſſus fuit ob eã maximè cauſam,quòd populorũ multitudo illi credenda erat*. & alibi: *Indicat nobis Marcus Petrum eſſe omnibus prælatum*. Neque laudibus eius parcit vnquam Chryſoſtomus:*Siquidem cùm magna Chriſtus Petro communicaſſet,orbis terrarum curam demandaſſet, martyriũ prę*dixiſſet.Et ad Antiochenos:*Petrum ad priorem reduxit honorem pœnitentia,& ei per totum terrarum Orbem Eccleſiæ præſidentiam tradidit*.Et in Pſalmos:*Columna illa Eccleſiæ,illa fidei baſis, illud Apoſtolici chori caput Petrus,an non ſemel & iterum , ac tertiò Dominum abiurauit?*

Catech. 17. *Serm.de trãsfig Dñ.* *Orat.7.* *In Anchor.* *Orat. 1. in Iul.* *Hom in Petr.& Heliam.* *Hõ. 33 in Matt.* *Hom. 87. in Io.*

In quinto ſæculo Auguſtinus explicãs lotionem pedum poſt ſupremam Domini cænam,negat alium quemquam lotũ,priuſquam lauaretur Petrus ; quare non ita accipiendum , quod Ioannes ait:venit ergo ad Simonẽ *Petrum,quaſi aliquibus iam lauiſſet,& poſt eos veniſſet ad primum*. Quis enim neſciat, inquit, *primũ Apoſtolorum eſſe Beatiſſimum* Petrum? Sed quòd ab illo cœperit.& alibi: *Puto quòd ſine vlla ſui contumelia Cyprianus Epiſcopus Petro Apoſtolo comparatur*,quantum attinet ad martyrij coronã:cæterum magis vereri debeo, *ne in Petrum contumelioſus exi-*

Tract. 56. in Io. *De Baptiſ. con. Donat. l 2. c. 1.*

Digitized by Google

ſtam: Quis enim neſciat illum Apoſtolatus Principatū cuilibet Epiſcopatui præferendum? & infrà, In Apoſtolo Petro Primatus Apoſtolorum excellenti gratia præeminet. S. Paulinus Nolanus:

'at 4. S. eli. arm. 10.

Biſſeno Princeps ſuper agmine Diſcipulorum
Petrus. Et alibi:
Ac proceres Deus ipſos mœnibus amplis
Intulit, & paucas functos diuiſit in oras,
Quos tamen ante obitum toto dedit orbe magiſtros.
Inde Petrum, & Paulum fixit in vrbe,
Principibus quoniam medicus caput orbis egebat.

Iom 33. de S. Apoſtolis Pet & Paul.

Maximus Taurinenſis: *Quanti ergo meriti apud Deum ſuū Petrus erat, vt ei poſt nauiculæ parua remigium totius Eccleſiæ gubernacula traderentur?* Philippus Preſbyter Romanæ ſedis legatus præſidens nomine Cæleſtini Papæ Concilio Epheſino primo: *Gratias agimus ſanctæ venerandæque huic ſynodo, quòd litteris Cæleſtini ſanctiſſimi beatiſſimique Papæ vobis recitatis, ſanctæ Eccleſiæ mēbra, ſanctis veſtris vocibus pijſque præconijs ſancto veſtro capiti vos exhibueritis. Non enim ignara eſt veſtra Beatitudo, totius fidei, omniumque cæterorum Apoſtolorum caput Beatum Apoſtolum Petrum extitiſſe.* Et ad eamdem Synodum idem Philippus die ſequenti: *Nulli dubium, immo ſæculis omnibus notum eſt, ſanctum, beatiſſimumque Petrum Apoſtolorum Principem, & caput, fideique columnam, Eccleſiæ Catholicæ fundamentum à Domino Ieſu Chriſto ſaluatore noſtro, humanique generis redemptore cæleſtis regni claues accepiſſe, ſoluendique, atque ligandi poteſtate, quam acceperat, vſum fuiſſe.* Ioannes Caſſianus, *Interrogemus ſummum illum, & inter Diſcipulos Diſcipulum, & inter magiſtros magiſtrum, qui Romanæ Eccleſiæ gubernacula regens, ſicut fidei habuit; ita & ſacerdotij Principatum. Dic nobis quæſumus Apoſtolorum Princeps Petre.* Philo Carpatiorū Epiſcopus in ea Canticorum verba: *Caput eius aurum Cephas.* Petrus, inquit, *qui & Cephas, caput Eccleſiæ ipſius ſponſæ aliquando futurus erat.* Cyrillus Alexandrinus explicans illud Ioann. Domine ad quem ibimus? *Per vnum, qui præerat, omnes reſpondent, ſanctam profectò ſanctiſque congruentem diſciplinam optimè conſeruantes, & poſterioribus prudentiæ, & modeſtiæ laudabilia præbentes exempla. Decet enim non omnes confuſè, nec proſilientes impudenter, quaſi*

De Inc. ver. li. 3. c. 12.

Expoſit. in Cantic.

In Io. l. 4. c. 28.

rapta viι oratione, ſed cedere ijs, qui & conſilio, & ordine præpoſiti ſunt. Opus erat igitur diuinitus comprobatæ prudentiæ ſoli reſponſionē cōmittere illi, qui ordine maior erat. Eadē ratione alibi: B. Petrus *diſcipulorum omnium Princeps narranti quæ paſſurus erat ſaluatori reſiſtebat clamās*, &c. & iterū: Petrus *vt Princeps caputque cæterorū exclamauit*. Iſidorus Peluſiota: *Apoſtoli ea, quæ ceperunt, litteris complexi ſunt, velut Petrus Apoſtolici Chori præſul in eo libro, quo res ſuas geſtas narrat. Quem propterea appellat alibi Apoſtolici ſodalitij Coryphæū, & Apoſtolorū Anteſignanū.* Petrus Chryſologus: *Petrus miſit ſe in mare, vt eſſet primus in reditu qui acceperat in ordine Principatū.* Et iterū: Petrus *Apoſtolici chori vetuſtū teneat Principatum.* Lib. 10. c 41. Lib. 12. c. 64. Lib. 2. epiſt. 99. Lib 1. ep. 142 Li. 2. ep. 56. Ser 76.

Vereor Lector, ne in proſequendis ſingillatim percēſendiſq; totius antiquitatis tū verbis, tū ſentētijs vrbanè min⁹ agā, quā par ſit: quare quodā quaſi indice ſæculorū inſtituto, inſignioribuſq; dūtaxat quibuſdā Auctoribus, & locis deſignatis, huic capiti finē imponā. Itaq; in ſexto ſæculo teſtimonia illuſtria sūt Epiſt. omniū Eccleſiarū per Illyricū ad Papā Symmachū. Aurel. Caſſiodorus li. de amicit. c. quali diſcret. benefac. Arator Hiſtor. Apoſt. li. 2. Gildas ſapiēs corrept. in Eccleſ. ord. In 7. ſæculo Iſidorus Hiſpalēſis de vita & morte Sanctor. c. 69. Hildelphōſus Toletanus ſer. 5. de Aſsūpt. Mariæ. Aldhelm⁹ de laudib. Virginit. ad ſacr. Virg. c. 28. & epiſt. ad Gerū. In 8. ſæculo Aponius li. 2. in Cāt. Beda ad c. 13. Ioā & Hō. in die Apoſt. Petr. & Paul. In 9. ſęculo Theod. Studites duabus Epiſt. ad Paſchalem Papā, & de Imag. Ignat. Epiſc. Conſtāt. ad Hadriā. Pap. Walafrid. Strabo de reb. Eccl. c. 22. Rabanus Maur⁹ ad Matth. c. 16. & ad c. vlt. Ioā. In 10. ſæculo Altercatio Synag. & Eccleſ. c. 19. Luithprādus Ticinēſis li. 6 c. 8. & Luithprādus Cremonēſis ſi alius eſt in legat. pro Othō. & Adelh. Theophylact. ad Matt. c. 16. & 21. Ioa. Simeō Metaphraſtes in Encō. Ioa. In 11. ſęculo Petr. Damian. ſerm. 1. de Beato Andrea Apoſt. Anſelmus ad c. 16. Matt. Iuo Carnotēſis ep 54. Euthymius ad Matt. c. 16. Marci 16. & Ioa. 21. In 12. ſęculo Honor. Auguſtod. ſerm. de decollat. Sancti Ioann. Bapt. Hugo de S. Victore ſer. 64. de Apoſt. Petr. & Paul. Bernard. ſerm. 3. de ſept. miſericord. fragm. & de cōſider. ad Eugē. li. 2. & Ep. 237. ad eūdē Otho. Friſingē. li. 3. chrō. c. 15. Hugo Ethrian. de proceſſ. Spirit. S. li. 3. c. 17. Godefred. Viterbiēſis chrō.

par.14. Adam Victorinus Proſa de Petr. & Paul. In tertio decimo ſæculo Iacobus Vitria. hiſtor. oriẽt. cap.75. Albertus Magnus ad Matth. c.10. Thom. de Aquin. con. err. Græc. lib. 1. cap.32. Guibertus Tornac. de offic. Eccleſ. cap.35. Albertus Stadẽſis in chron. Itaque ſupremam Eccleſiæ poteſtatem per mille trecẽtos & amplius annos tenuerat Petrus, his, alijſque innumeris grauiſſimis viris vniuſque Eccleſiæ aſſertoribus, quando Marſilius primùm eã illi eripere aggreſſus eſt, ſcelus, quod quando etiã ſolo tot tantorumq; virorum conſenſu improbaretur, nemo niſi impudentiſſimus attentaſſet, nemo niſi ſine mente, ſine fronte, ſine Deo tentanti manus dediſſet. Alia tamen adhuc antiquitas exhibet teſtimonia, & hæc eò maiora, quò sãctiora, & Anonymo noſtro ſingulariter venerata.

Marcellus primus Papa epiſt. 1. *Ipſe eſt caput totius Eccleſiæ, cui ait Dominus: Tu es Petrus, & ſuper hãc Petrã*, &c. Melchiades ad Epiſcopos Campaniæ: *Licèt cunctorum Apoſtolorum par eſſet electio, Beato tamen Petro conceſſum eſt, vt alijs præemineret.* Iulius primus ep. ad orient: *Inter Beatiſſimos Apoſtolos in ſimilitudine honoris fuit quædam diſcretio poteſtatis, & cùm omnium par eſſet electio, vni tamẽ datum eſt, vt cæteris præemineret.* Syricius epiſt. 4. *Per quem* Petrũ *& Apoſtolatus & Epiſcopatus in Chriſto cœpit exordium.* Eadem penitus Innoc. primus Ep. ad Vict. Leo magnus ſerm. 3. de Aſſũpt. *Vnus de toto mundo Petrus eligitur, qui & vniuerſarum gentium vocationi, & omnibus Apoſtolis cunctiſque Eccleſiæ Patribus præponatur, vt quamuis in populo Dei multi ſacerdotes ſint, multiq́ue paſtores, omnes tamen propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Chriſtus.* Gelaſius Epiſt. 11. ad Epiſcopos Dardaniæ, loquẽs de Eccleſiæ Romanæ Primatu: *Pro ſuo*, inquit, *Principatu quem Beatus Petrus Apoſtolus Domini voce præceptum Eccleſia nihilominus ſubſequente & tenuit ſemper, & retinet.* Gregorius magnus lib. 4. ep.32 *Cunctis Euangelium ſcientibus liquet, quòd voce dominica ſancto, & omnium Apoſtolorum Principi Petro Apoſtolo totius Eccleſiæ cura commiſſa eſt.* Quę ad litteram ingeminantur ab Adriano primo epiſt 3. Nicolaus primus ep. ad Mediolanenſes: *Eccleſiam Romanam ſolus ipſe fundauit, & ſuper Petram fidei mox naſcentis erexit, qui Beato Petro æternæ vitæ clauigero terreni ſimul & cœleſtis imperij iura commiſit.*

Digitized by Google

miſit. Mitto cæteros Pontifices, qui ſequuntur, quorum ſententia damnari ſe confitetur Anonymus; & ſupra centum alia teſtimonia à Catholicis ſcriptoribus obſeruata. Hæc igitur aliaque permulta Scripturę, Pontificum, Conciliorum, Patrũ monumẽta ſunt, quibus inſtructi Catholici neque minis, & terrore ſchiſmaticorũ, & hæreticorum Principum concuti, neque ſpe, & pręmijs allici, neq; blaſphemantis Marſilij, & ſectatorũ præſtigijs ſeduci potuerunt, vt Petri vexillum deſererent, ſed quocunq; prælatum, & explicatum eſt, illuc ſemper itarunt.

DILVVNTVR QVATVORDECIM ARGVMENta pro paritate Petri, & omnium Apoſtolorum.

CAPVT XI.

POſtquam Iob vir Dei quoque teſtimonio *iuſtus, rectus, & timens Deum & recedens à malo*, recenſuit varia opera Charitatis, in quibus ſingulari cum beneficentia erga proximos vſque ab ineunte ætate exercuerat ſe: in hanc exclamationẽ prorupit, *Quis mihi tribuat auditorem, vt deſiderium meum audiat omnipotens, & librum ſcribat ipſe, qui iudicat, vt in humero meo portem illũ, & circumdem illum quaſi coronã mihi? Per ſingulos gradus meos pronuntiabo illum, & quaſi Principi offeram eum.* Hæc eadem Anonymus decertaturus contra Eccleſiam Dei in primo ignorantiarũ, & blaſphemiarũ ſuarũ veſtibulo collocauit impudens, quaſi ipſe Iob, Rex Anglię Deo, impietas & ignorãtia eius eximiæ charitati ſancti illius viri proportione reſponderẽt. Lingua quò vadis? quę conuentio luci ad tenebras? Chriſti ad Belial? ſancto ad ſacrilegum? Deo ad abominationem deſolationis, quæ ſtat in loco ſancto? Charitati ad Apoſtaſiam? Quærit Tertullianus, *A quo intellectus interpretur eorũ, quæ ad hæreſes faciunt?* & quæſtionem ſoluit: *A diabolo*, dicens, *cuius ſunt partes interuertendi veritatem, qui ipſas quoque res ſacramentorum diuinorum in Idolorum myſterijs æmulatur.* reque exemplis luculenter explicata concludit: *Qui ergo ipſas res, de quibus ſacramenta Chriſti adminiſtrantur, tã æmulã-* Cap. 31. De praſc.

ter affectauit, exprimere in negotijs Idololatriæ, vtique & idē & eodē ingenio geſtijt, & potuit Inſtrumēta quoque diuinarum rerum, & Sacramentorum Chriſtianorum, ſenſum de ſenſibus, verba de verbis, parabolas de parabolis prophana, & æmulæ fidei attemperare: Si ad amuſſim quadret id in Anonymum, vide tu lector. Interim ego à verbis ad argumenta.

Anonymus. Si Apoſtolorū Inſtitutionē, & acta percurrimus, (quibus Epiſcopos iure diuino ſucceſſiſſe probabimus) nullā neq; ordinis, neq; iuriſdictionis ratione inter eos pręcedētiā dari poſſe inueniemus. Qua inuincibili ratione fatendum erit, neq; inter eorū ſucceſſores, quibuſcunque populis præfecti fuerint, præeminentiam aliquam dari poſſe.

Reſp. In Apoſtolis tria ſeorſim conſideranda ſunt. 1. Apoſtolatus. 2. ſacerdotium ſeu Presbyteratus. 3. adminiſtratio ſacræ Politię, quę deſignatur nomine pōtificatus. Quoad inſtitutionē, & munera Apoſtolatus, oēs Apoſtolos pares confitemur. Quoad inſtitutionem, & munera Preſbyteratus item: At inæquales affeimus ratione Pontificatus. Elegit duodecim, eoſq; nominauit Apoſtolos Matt. 10. Marc. 3. Luc. 6. quorū munus eſſe voluit, Euāgelizare, teſtificari, prędicare omnib. gentibus, miracula patrare.

Eoſdem Sacerdotes ordinauit Matth. 26 Marc. 14. Luc. 22. 1. ad Corinth. 11. collata poteſtate cōficiēdi ſanctiſſimū Euchariſtię ſacramentum, & offerendi Deo incruentum ſacrificium corporis & ſanguinis ſui. Huic poteſtati mox annexuit alteram dimittēdi peccata in foro interiori Ioannis 20.

Ad Apoſtolatum & ſacerdotiū, quę communia fuerūt Chriſto cū Apoſtolis, vt dicebamus c. 2. accedebat in Chriſto iuriſdictio, & adminiſtratio politica rerum ſacrarū, quæ in eo ſolo tanquā in ſupremo capite reſedit, quādiu terras incoluit. Trāſlata nimirū à Synagoga ad Eccleſiā, à Leui ad Iudā, ab Aarone ad Chriſtū. Cathedra Moyſis quicquid religioſū eſt, & Deū attinet, perinde ac ouile ad paſtorē ſuū iure Pontificatus ad Chriſtum pertinebat.

Hāc aſcenſurus ad patrē non conceſſit Redemptor alijs Apoſtolis (quando enim?) ſed vni Petro, ſicut antè tot ſymbolis ſe factūrū promiſerat, & conſequenter vno iſto iure quoad ordinē politicum omnibus alijs Apoſtolis Petrū prępoſuit, omnes alios

Apo-

Digitized by Google

Apoſtolos Petro ſubiecit, ſicut à tota Eccleſia Chriſti paulo ante conclamatum eſt. Quare vtcũque probet Anonymus Apoſtolos pares in inſtitutione, & munere Apoſtolatus, in inſtitutione, & munere Presbyteratus, addamus etiam, ſi libet, in inſtitutione, & munere Epiſcopatus, non tamen probabit quoad ordinem politicũ, qui à iuriſdictione proficiſcitur, pares, niſi probet, alios Apoſtolos æquè inſtitutos fuiſſe Petri Paſtores, atque Petrus totius Eccleſiæ, & aliorum Apoſtolorum Paſtor, Princeps nimirum & caput creatus eſt.

Etiã in Religionis ſtatu sũt diuerſi gradus, profeſſi, ſacerdotes, magiſtri, Prælati. Quoad profeſſionẽ oẽs fratres ſunt pares. Quoad ſacerdotij poteſtatẽ omnes ſacerdotes æquales ſunt, quocũq; loco politico ſint. Quoad munera magiſterij non magis magiſter eſt miniſter Generalis quocũq; priuato. At quoad adminiſtrationẽ politicã, & ordinẽ eius, impares ſumus, quando, etſi multi miniſtri ſunt, vnicus tamen ſit noſter Paſtor, & miniſter ſupremus, reliqui oẽs huius paſtoris oues, huius capitis mẽbra. Anonymus, qui quodnã ſit verũ & politicũ pedis, & capitis diſcrimẽ ignorat, ebrij, cæci, & amẽtis inſtar cõtra Primatũ Petri iaculatur, & nunquam collineat. Sed nunc Apoſtolatum, nunc Presbyteratum configit; interdum nec hunc, nec illum, ſed æthera & nihil.

Apoſtolis omniũ populorũ cura demãdata fuit, Matth. c. vlt. *Eũtes docete omnes gentes, baptizantes eos*, &c. & ibidẽ: *Ego vobiſcũ ſum vſque ad conſummationẽ ſaeculi.* Quæ verba *Origenes* interpretatur Apoſtolis ſimul congregatis Dominum dixiſſe. *Anonym. 1. argum.*

Reſp. Quid, miſer, Origenẽ, quẽ nũquã legiſti, & neſcis, quo in loco id dicat, interpretẽ adhibes in re cõſpicua? Si Euãgeliſtã legiſſes, quẽ & quo in loco citaſti, nõ euocaſſes ab inferis Orig. qui (ſi nõ 1600.) 200. ſaltẽ annis, poſtquã id dixerat Chriſt⁹, teſtificetur hoc dictũ eſſe Apoſtolis ſimul cõgregatis. Audi Euãgeliſtã Matth. abſque Origene: *Vndecim autẽ Diſcipuli abierũt in Galilæã, in montẽ, vbi conſtituerat illis Ieſus, & vidẽtes eũ adorauerũt, quidã autem dubitauerunt. Et accedens Ieſus locutus eſt eis, Data eſt mihi omnis poteſtas in Cælo, & in terra. Eũtes ergo docete*, &c. Hoc argumentum, quod Marſilius primũ obiecit, ineptiſſimũ eſt & inſulſiſſimũ. Exercitu ad pugnam inſtructo, omnes Commilitones hortatur Im-

perator ad decertandum viriliter, & ſtrenuè: anne ideo militē, Centurionem, Tribunum, Præfectũ inter pugnandũ quoad adminiſtrationē politicā,& ordinē eius pari in omnib⁹ iure eſſe cōcludes? Non,ſi nō inſanis. Perinde facis Anonyme,ac ſi colligere velles,oēs numeros eſſe inter ſe ęquales ſimpliciter, quia omnes in vnitate conueniunt,aut ſimpliciter æquales quaternarium,& quinariũ,quia vterque æqualiter continet vnitatem, binariũ & ternarium. Argumenta ſunt hæc ex officina artis ſophyſticæ, & cōtentioſæ profecta,nō è ſchola Chriſti. Non ab vna aut à pluribus partib.numerorũ æqualitas ſimpliciter æſtimatur, Anonyme, ſed ęqualitas ſecũdùm quid,ea autem,quā ſimpliciter dicũt ab omnibus;neque ab vna,aut à pluribus partibus, ab vno aut pluribus muneribus hominum æqualitas ſimpliciter pendet,ſed ęqualitas ſecundùm quid,ęqualitas autem ſimpliciter ab omnibus. Continet ternarius,quicquid continet binarius, at nō viciſſim binarius,quicquid ternarius,quare ternarius binario ſimpliciter maior,binarius ternario ſimpliciter,& abſolutè minor. Pari ratione quicquid Apoſtolatũ tāgit,& Apoſtolis omnib.cōceſſũ eſt,id omne Petro quoq; à Chriſto cōceſſũ,at nō viciſſim,quicquid conceſſũ Petro,idipsũ conceſſũ à Chriſto alijs Apoſtolis. Nō enim paſtoralis dignitas, & adminiſtratio ſuprema iuris Dei. Quare æquales ſint, licèt quoad munera Apoſtolatus, cuiuſmodi eſt baptizare,& docere omnes gentes,nihilominus quoad ordinē politicũ Petrus fuit reliquis maior, reliqui Petro minores,& cōſequenter Petro reliqui ęquales ſecundùm quid,minores ſimpliciter.

Anonym. 2. argum. Item Ioan.cap.20. Inſufflauit, & dixit eis, *Accipite Spiritũ ſanctum,quorum remiſeritis peccata,remittuntur eis, & quorum retinueritis,retenta ſunt.*

Reſp. In eodē luto hęres Anonyme tuo,hoc argumēto,quod ex VVitteleffo & Cēturiatoribus deſũpſiſti,& eò fœdiùs, quòd hũc in modũ non ſolùm Apoſtolos Petro,ſed etiam omnes diſcipulos Apoſtolis æquales facis: Non enim Apoſtolis tantùm, ſed alijs etiam inſufflaſſe Dominum,& ea verba dixiſſe conſtat ex sācto Luc. c. vlt. Quippe duo illi Diſcipuli, quibuſcũ fuerat Do-

minus

minus in Emaus, regreſſi ſunt in Hieruſalem, & inuenerunt congregatos vndecim, & qui cum illis erant, dicentes, quia ſurrexit Dominus verè, & apparuit Simoni: Et ipſi narrabant in via, & quomodo cognouerunt eum in fractione panis. Dum autem hæc loquuntur, ſtetit Ieſus in medio eorũ, & dixit eis, Pax vobis, &c. Tũc inſufflauit & dixit: *Accipite Spiritum ſanctum; quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt*, vt narrat Sanctus Ioannes. Hæc itaque non Apoſtolis tantùm, quibus ſuccedunt Epiſcopi, ſed diſcipulis etiam, quibus ſuccedunt presbyteri, dicta ſunt, & inſufflatum à Chriſto. Idcirco Eccleſia vtitur eiſdem ſignis in cõſecratione Sacerdotum; & Catholici vnanimes tuentur, per ea conferri poteſtatem ordinis, non poteſtatem Iuriſdictionis fori exterioris, & datam poteſtatem ligandi & ſoluendi in foro poli, vt aiunt, quæ omnibus ſimplicibus Sacerdotibus cum ordine datur; non autem in foro fori, quæ ſuperiorẽ politicum conſtituit. Fac tamen ſolis Apoſtolis dicta eſſe, quid inde? Aequaliſne eſt Epiſcopo presbyter? non, niſi fallor. Quid ergo hinc omnes Apoſtolos pares Petro eſſe concludis, ſi nullam aliam poteſtatem accipiunt, niſi quæ omnibus ſimplicibus presbyteris datur? Omnibus æqualiter Cælorum claues traditæ fuerunt, Matth. 18.

Anonym. 3. argum.

Reſp. Claues Regni Cælorũ hoc loco Apoſtolis datas eſſe, falſum eſt (ſi in verbis ſcripturæ tantũ aciẽ intendas,) quando de clauibus ibi nulla mentio fiat. Quũ enim dixiſſet Chriſtus, quòd ſi quis Eccleſiam audire noluiſſet, is haberetur tanquam ethnicus, & publicanus, hoc vnum adiecit: *Amen dico vobis, quæcunque ligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cælo, & quæcunque ſolueritis ſuper terram, erũt ſoluta & in cælo.* Qui contra deſertas & exploſas interpretationes Origenis, & Theophylacti, cũ *a* Chryſoſtomo, *b* Hieronymo & *c* Auguſtino ſentiunt, hoc loco ſermonẽ haberi de poteſtate iuriſdictionis, in tres diſtrahũtur opiniones. Poteſtatẽ regiminis, & adminiſtrationis Politicæ his verbis datam Apoſtolis ſentiunt *d* Caietan. & *e* Victoria: Non datam, ſed promiſſam, *f* Turrecremata, *g* Bellarminus, *h* Suarez. Neq; datã, neque promiſſam Sãctus *i* Thomas. Hic ponitur, inquit, *efficacia huius ſententiæ. Quia poſſet aliquis dicere, quid curo ego, ſi Eccleſiæ dicatur, & ſim excommunicatus: ideo oſtendit efficaciam iſtam. Amen*

a Homil. 61.
b In cõmẽt.
c Cõ. aduer. leg. & Proph. c. 17.
d Tom. 1. Opuſc. tract. 3 c 5.
e Relect. 2. de pot. Eccl. n. 9.
f Lib. 2 c 61.
g De Rom Pont lib. 1. c. 12.
h De cenſ. diſp 1. ſect. 2.
i In cõmẽt. ad Matth. c. 18.

dico vobis, &c Quare Sancti Doctoris ſententia eſt, eſſe hæc verba adiecta à Redemptore ad indicandum robur Eccleſiaſticæ excommunicationis ex ratihibitione diuina: quæ ipſiſſima S. *k* Hieronymi expoſitio eſt. Quamlibet ex tribus iſtis ſententijs admittas Anonyme (aliam enim te excogitaturum non opinor,) nihil concludes contra Primatum Petri. Enimuerò ſi primam ſequaris, reſpondebunt eius auctores, quòd quãuis æqua poteſtas hoc loco Apoſtolis à Chriſto tributa ſit, æqualitas tamen ſublata eſt Ioannis 21. quando vni Petro tanquã Paſtori totum ouile Chriſti ſubiectum eſt. Si ſecundam, dicent promiſſam quidem hanc poteſtatem Apoſtolis, & datam, ſed immediatè Petro, & per Petrum alijs, vt in eo tanquam in capite, fonte, & radice perpetuo Eccleſiæ vnitas ſeruaretur. Si tertiam, nihil ad Primatum erit hoc argumentum, quum Chriſtus ſolius excommunicationis ratihibitionem polliceatur. Facultas enim excommunicandi ſi non ſimplici animarum curæ annexa eſt, vt placet nonnullis, quos citat D. Thom. ſaltem annexa eſt Epiſcopatui ſimplici, vt fert communis & vera: quare tantũ abeſt ab apice poteſtatis facultas iſta, quantũ à dignitate Pontificia, ſi non Parochialis, ſaltem quæ illi proxima infra orbem Archiepiſcoporum, Primatum & Patriarcharum Epiſcopos ſimplices locat.

k. Ibid.

In 4. ſent. d. 18. q. 2. a. 2.

Anonym. 4. argum.

AEqualiter alios vita exemplari docere iubet, ſic luceat lux veſtra corã hominibus. Pariter omnibus infirmitates curandi, Dæmonesq; eijciendi poteſtatem dedit, Mar. c. 3. Matth. c. 10.

Reſp. Hanc poteſtatẽ non Apoſtolis tantũ, ſed diſcipulis etiam conceſſit, Marci. 3. & Ioan. vlt. omnibus Chriſtianis. *Signa autem,* inquit, *eos, qui crediderint, hæc ſequentur, In nomine meo Dæmonia eijcient, linguis loquẽtur nouis, ſerpentes tollent, & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit, ſuper ægros manus imponent, & bene habebunt.* Quare aut argumentum hoc nihil concludit, aut concludit, omnes fideles fuiſſe æquales Apoſtolis: Quod etſi à nonnullis hæreticis dictum eſt, non tamen à te, cui non magis probatur Illyrici Democratia quã Catholicorum Monarchia. Cancri itaque more, vt Apoſtolus ait, ſerpis Anonyme, qui primùm æquaſti Petro omnes Apoſtolos, mox omnes Presbyteros, & demum omnes fideles.

Digitized by Google

Reuerſi à prædicatione ſeptuaginta dixerunt, etiam Dæmonia ſubijciuntur nobis. *Anonym. 5. argum.*

Reſp. Nunc tandem Anonyme agnoſco, & confiteor te hominem acutiſſimum, & Logicum ſingularem. Quare argumentum tuũ ad regulas logicas expendamus. Concluſio, quam probandam aſſumis, eſt: *Duodecim Apoſtoli ſunt pares poteſtate:* Hanc colligis per enthymema, tanquam conſequens ex antecedenti: *quia ſeptuaginta dixerunt, etiam dæmonia ſubijciuntur nobis.* Enthymema itaq; *Septuaginta æqualem poteſtatem habuerunt in dæmones; ergo duodecim Apoſtoli æqualem poteſtatem habuerunt.* Hoc conſequens illi antecedenti colligari non poteſt, niſi iuxta regulas Logices adijciatur minor propoſitio, quæ affirmet medium terminum de minori extremo, Septuaginta de duodecim, atq; ita argumentum Cathegoricum in forma fit: Septuaginta habuerunt æqualem poteſtatem in dæmones: Sed duodecim Apoſtoli ſunt ſeptuaginta diſcipuli: Ergo duodecim Apoſtoli æqualem poteſtatem habuerunt. Lepidum ſanè argumentum, & acutum. Fac tamẽ donare me tibi, duodecim Apoſtolos eſſe ſeptuaginta diſcipulos: an ideo quicquã concludes, nõ opinor, AEthiops eſt albus dẽtes: ergo Aethiops eſt albus: Apoſtoli habẽt æqualem poteſtatem in dæmonia: ergo habent eandem poteſtatem. Anonymus credit in Deum, quod etiã Turcæ credunt, ergo Anonymi & Turcarum eadem fides. Hæc omnia ad eandem fallaciam ſpectant, quam Ariſtoteles vocat à ſecundùm quid ad ſimpliciter. Niſi tu fortè dicas, in te non eſſe fallaciam, quia in reliquis etiam credas, quæ Turcæ credunt, quod non grauatè concedam.

Sextum argumentũ Ioan. 20. Volens Chriſtus poſt Reſurrectionem ſuam poteſtatem Apoſtolis datam confirmare, ſicut Pater miſit me, ego mitto vos, accipite Spiritum Sanctum. *Anonym. 6. argum.*

Reſp. Magna quidem colligunt nonnulli ex his verbis Chriſti; at ego ſequendos arbitror Thom. Auguſt. chryſoſt. cyrill. & ſi qui alij SS. Patrum locum iſtum interpretati ſunt. Auguſtin. tract. 121. in Ioann. ſimilitudinem miſſionis conſtitutam putat in authoritate mittentis. Thomas in Commentarijs & in hac, & in paſſione miſſorum. Gregorius M. hom. 28. in Euang. & in hac, & in charitate mittẽtis. Chryſ. hom. 85. in Io. cõtrahit eã ad remiſſi-

Digitized by Google

onem peccatorum. Cyrillus lib. 12. c. 55. in Io. his verbis ordinaſſe Apoſtolos, ait, orbis Doctores, & diuinorum myſteriorum miniſtros. At quòd eis conceſſerit eamdem poteſtatem, quam capite ſequenti ſeorſim Petro conceſſit, nemo vnquam aſſeruit.

Octauū argumentū. Iacobus nō à ſolo Petro, ſed cū Apoſtolis ordinatus eſt Epiſcopus, & Anacletus in ipſa epiſt. 2. Porrò, ait, *Hieroſolymitanorum primus Archiepiſcopus Beatus Iacobus, qui iuſtus dicebatur, & ſecundùm carnem Domini vocatus eſt frater, à Petro, Iacobo & Ioanne Apoſtolis ordinatus eſt.*

Reſp. Si Iacobus Apoſtolus ordinatur Epiſcopus à tribus alijs Apoſtolis, quomodo oēs Apoſtoli à Chriſto Epiſcopi ordinati ſunt? quomodo eos oēs Chriſtus reliquit pares, vti contēdis? Neque ex eo, quòd duo alij Epiſcopi ordinauerunt Iacobum vnà cū Petro, ſequitur, quod arbitraris, nimirum Iacobum, & Ioannem Petro à Chriſto pares fuiſſe. Si non mentiri velis Chryſoſtomū, qui inquit, *Quòd ſi quis percunctaretur, quomodo Iacobus ſedem Hieroſolymis acceperit, reſponderem: hunc totius Orbis magiſtrum præpoſuiſſe Petrum.* Neque dicas, quòd ſicut tres illi ſimul ordinauerūt Iacobum, ſic ipſi pariter præordinati fuerint à Redēptore, quia, vt dixi, per te omnes pares à Chriſto. Iacobum iuſtum non fecit Epiſcopum Chriſtus, ergo ex Apoſtolis nullū. Quomodo. n. illos dicas pares, quorū alij Epiſcopi ſint, alij nō Epiſcopi? Si verò eos ordinatos à Chriſto, nō aliunde cōcludis, quā ab hac ordinatione Iacobi, perperā, & fallaciſſimè colligis. Pari enim ratione efficeretur, quòd etiam tres iſtos baptizaſſet Chriſtus, quia tres illi reliquos baptizarunt. Quod tamen falſum eſſe aſſerit illorum temporum author Euodius Petri diſcipulus, & ſucceſſor in Epiſtola, quā inſcripſit φῶς. *Chriſtus*, inquit, *manibus ipſe ſuis Petrum tantummodo baptizauit, Petrus porrò Andream, & filios Zebedæi, hi deinceps reliquos alios.* Atque ita in conferendo baptiſmo proſeruit Chriſtus ordinem, quo conferendus erat Epiſcopatus.

Hom. 87. in Io.

Apud Niceph. lib. 2. c. 3.

Nonum argumentum. Item in electione Matthiæ omnes Apoſtoli fuerunt Act. cap. 1 Quod D. Hieronymus ſuper Ioann. c. 1. explicat, & Beda in d. cap. 1. Act. dicunt Apoſtolos nonniſi collecto fratrum cœtu, precibuſque ad Deum fuſis id egiſſe.

Reſp. Dixi paulò antè, te eādē habere fidē, quā Turcæ, nec pęnitet.

tet.

Digitized by Google

tet. Credũt ſcilicet Turcę ſcriptoribus ſacris noui teſtamenti perinde, ac quibuſlibet alijs ſcriptoribus prophanis. Dũ verò tu probas hiſtoriã c. primi Actuũ Apoſtolorũ, nimirũ quòd Apoſtoli nonniſi collecto fratrum cœtu, precibuſque ad Deum fuſis Matthiam elegerunt, quia Hieronymus, & Beda ita factum fuiſſe dicunt, nonne hoc ipſum dicis, quod eſt verbum Dei eſſe verum, quia conteſtes habet Hieronymum & Bedam? Tantine verò facis Dei verbum? vbi Deus apertè loquutus eſt, quaſi incertũ ſit, verene an falsò locutus ſit, hominis teſtimonio Deũ vera dixiſſe probare audes? Nonne hoc Turcicum eſt? vel, quod peius eſt, atheum? Vide præterea in quot errata labaris? *Quod Hieronymus*, inquis, *explicat ſuper* Ionam, cap. 1. nihil ibi Hieronymus explicat huius capitis; ſed de ſortitione nautarũ in Ionam loquens, hoc vnum ait, *Nec ſtatim debemus ſub hoc exemplo ſortibus credere, vel illud de actibus Apoſtolorum huic teſtimonio copulare, vbi ſorte in Apoſtolatum Matthias eligitur, cùm priuilegia ſingulorum non poſſint facere legem communem.* Neque plura; & hanc (quod ad rẽ attinet) appellas explicationem, in qua de rei ſubſtantia nec verbũ, nec apex? Certè longè explicatior ibi eſt Lucas, quàm ſit hic Hieronymus. Ipſummet audi. Poſtquam percenſuit nomina vndecim Apoſtolorum, ſubdit: *Hi omnes erant perſeuerantes vnanimiter in oratione cũ mulieribus, & Maria matre Ieſu, & fratribus eius,* & continuò: *In diebus illis exſurgens Petrus in medio fratrum dixit* (*erat autem turba hominum ſimul ferè centum viginti.*) Vides Apoſtolos iam, & fratres congregatos. De precibus audi illud ipſum Capitulum, quod citaſti, *& orantes dixerunt: Tu Domine, qui corda noſti omnium, oſtende, quem elegeris ex his duobus vnum, accipere locum miniſterij huius, & Apoſtolatus, de quo prauaricatus eſt Iudas.* Habes itaque Apoſtolos, habes fratres congregatos, habes eorũ preces ad Deum fuſas, & hæc ita perſpicua, vt nec ſol quidẽ magis, etiã ſine explicatione Hieronymi. Adde quòd Hieronymus ne per ſomniũ quidẽ quicquã ibi dicit, vel de Apoſtolis, vel de fratrum cętu, vel de precibus ad Deum fuſis, ſed ea tantũ, quæ poſui: & te non pudet adeò nefariè, & proſtitutè mentiri? At inquies, fortaſſe te non inducere Hieronymum, ſed ſolùm Bedam dicentẽ, *Apoſtolos nonniſi collecto,* &c. Fac ita eſſe, quo pacto ſtare

poterit, *Beda qui dicunt*? Hinc itaque ſoluo,mendacio inde obſideris, cede vtri lubet. Inquis tu,*in electione Matthia omnes Apoſtoli fuerunt:* Atq; hinc colligis,quòd omnes Apoſtoli parem poteſtatem habuerunt. Ineptiſſima conſequentia: Romæ habentur conſiſtoria,in quibus à Papa cum voto Cardinalium de rebus ad Eccleſiæ vniuerſalis regimen attinentibus deliberatur. In Germania,in Gallia,in Anglia habētur Comitia, in quibus grauiora Regnorum ſuorum negotia vnuſquiſque Princeps cum ſuo conſeſſu determinat. Non eſt tamen in toto orbe quiſquam adeò inſanus,qui hinc colligat, Papæ Cardinales, Imperatori, & Regibus illis Principes,Germaniæ,Galliæ,&Britanniæ ſubiectos non eſſe,ſed cum illis æquo in omnibus iure. Falſum itaque eſt, quod quicunq; deliberationibus publicis interſunt, iidem pares ſint in omnibus poteſtate. Quod vel ex hac ipſa electione Matthiæ intelligere poteras,ſi hunc ipſum librum, quem obijcis, in fonte vidiſſes. Interfuerunt enim huic electioni cum Apoſtolis ex turba etiam & plebe homines 120. Quare vel dic,turbam ipsā & plebem in rebus Eccleſiæ æqualem poteſtatem habuiſſe tunc cum Apoſtolis, & habere nunc cum Epiſcopis, quod & falſum eſt,& tibi non arridet vel tuum paralogyſmum confitere. Non oſtendis itaq; tu ex hoc loco,neq; oſtendere potes, Apoſtolos æquales Petro,ſicut ego hinc eorum omnium caput,& principem illum oſtendam.

Eccleſia proditione, & ſuſpendio Iudæ vno Apoſtolo viduata,nemo ex toto fratrum cœtu fuit,qui vel de ſufficiendo Apoſtolis Collega,vel de Apoſtolatus vacuitate tuenda ad Eccleſiam referre auderet,quando muneris & dignitatis ſuæ memor Petr⁹ *exurgens in medio fratrum dixit:* Et ſumma orationis eius fuit: ſubſtituendum eſſe aliquem in locum Iudæ, eumq; non ex quibuſcunq; fratribus,ſed ijs duntaxat,qui ibi tunc aderant. Neque quemcunq; ex illis,ſed aliquem, qui rebus à Chriſto geſtis à baptiſmate vſq; ad aſcenſionem interfuiſſet. *Oportet*, inquit, *ergo ex his viris,qui nobiſcum ſunt congregati in omni tempore, quo intrauit,& exiuit inter nos Dominus Ieſus,incipiens à baptiſmate Ioannis vſque in diem,qua aſſumptus eſt à nobis,teſtem Reſurrectionis eius nobiſcum fieri vnū ex iſtis.* Et vbi perorauit, ei ab vniuerſo cœtu ob-

tempe

temperatum, ſubſortitique ſunt in locum Iudæ Matthiam. Petrus itaque ſolus tria in hac electione vendicat ſibi, quæ nunquã vendicaſſet, niſi aliorum omnium princeps & caput fuiſſet. Primò non permittit aliorum conſultationi, an ſubrogandum ſit in locum Iudę, ſed ſubrogandum decernit. Secũdo non relinquit liberam electionẽ perſonæ, ſed coarctat eam ad illos qui aderãt. Tertiò perſtringit magis, ex ijs nimirum, qui aderant, ad eos tantũ, qui à baptiſmate ad aſcenſionem Chriſtũ ſecuti fuerant. Suntne Principis hæc, Anonyme, an priuati? Paſtoris, an ouis? Rectè itaq; Chryſoſt. hunc in locum: *Quàm agnoſcit Petrus commiſſum ſibi gregẽ: quàm in hoc choro Princeps eſt?* Et Oecumeni⁹: *Surgit Petrus, nõ Iacobus, vt is, cui præſidentia diſcipulorum commiſſa erat. Neque vllus orationi Petri contradixit, ſed mox ad eius præceptum conſtituerunt duos, quos digniſſimos eo gradu exiſtimabant, vt vnum eorũ Deus ipſe deſignaret.* Eſt itaq; Matthiæ electio teſtimonium Monarchiæ Petri, non argumentum Ariſtocratię hæreticorum. At quæres forſan, ſi Petrus Princeps erat, & caput, cur non arbitratu ſuo Matthiam ipſe ſuffecit; ſed alijs ipſius electionem permiſit? Audi Chryſoſt. *Quid? an non licebat ipſi eligere? Licebat, & quidem maximè. Verùm id non fecit, ne cui videretur gratificari.* Hom. 3. in Act. Apoſt.

10. Argumentum. Præterea cùm ageretur de legalibus veteris teſtamenti ſeruandis vel non, & quæſtio fidem tangeret, Iacobus Epiſcopus Hieroſolymorũ ſententiam dixit: Act. c. 15 *Ego iudico.* Quod igitur Iacobus dixit, Petro adſcribi non potuit, vt plurimi falſò autumant, & tandem ex verbis, *Ego iudico,* concludit: *Omnino igitur fatendũ eſt, nullam Petri in hoc auctoritatem interueniſſe.*

Reſp. Cauſa eius Concilij conuocãdi fuit, quòd Paulo & Barnaba Antiochiæ Euangeliũ prædicantibus nonnulli conuerſi ex Iudæis ad fidem Hieroſolymis eò profecti prædicare cœperunt conuerſis ex gentilitate, quòd niſi circũciderentur ſecundùm legem Moyſis, ſalui eſſe non poterant, Paulo & Barnaba contrariũ aſſerentibus, grauis inter eos controuerſia orta eſt, atq; ita in oppoſitas, cùm ſententias, tum partes Eccleſia diſtrahi cœpit. Hanc ob cauſam communi fidelium conſenſu ſtatutum eſt, vt hinc Paulus & Barnabas, inde alij aliquot contrarię factionis Hieroſolymam irent petituri ab Apoſtolis & Senioribus controuerſiæ

ſolutionem. Et ſi quæras, cur Paulum Apoſtolum, & Apoſtolum per antonomaſiam in hac cauſa amandarint Antiocheni ad eos Apoſtolos, qui erant Hieroſolymis, reſpondebo, propter Principatum Petri, cuius erat fratres confirmare, qui alijs per orbē diuiſis, ſolus cum Iacobo Hieroſolymis tunc commorabatur, vt habet Paulus ipſe ad Galatas cap. 1. Legatione audita, viſum morem gerendū eſſe paruulis illis in Chriſto, & ſicut optabant, conuocatis etiam ſenioribus rem expedire. Eoque maximè, quòd vbi Hieroſolymam delata res eſt, *ſurrexerunt quidam de hæreſi Phariſæorū, qui crediderant, dicentes non tantū circumcidi eos oportere, verùm etiam eis præcipere ſeruare legē Moyſi. Cōuenerūt itaque Apoſtoli & ſeniores videre de verbo hoc. Cùm autē magna conquiſitio fieret, ſurgens Petrus dixit.* Vide Anonyme, quiſnam in dicenda ſententia principē ſibi vendicet locū? Hāc verò orationē habuit: *Viri fratres, vos ſcitis, quòd ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meū audire gentes verbum Euangelij, ac credere; & qui nouit corda Deus, teſtimonium perhibuit, dans illi Spiritum ſanctum, ſicut & nobis, & nihil diſcreuit inter nos, & illos fide purificans corda eorum. Nunc ergo quid tentatis Deum imponere iugum ſuper ceruices diſcipulorum, quod neque patres noſtri, neque nos portare potuimus? ſed per gratiam Domini Ieſu Chriſti credimus ſaluari, ſicut & illi.* Hiſque dictis, conticuit. Senſit itaque Petrus, non teneri fideles ad legē Moyſis. Sequitur Lucas: *Tacuit autem omnis multitudo, & audiebat Paulum & Barnabam narrantes, quanta Deus feciſſet ſigna, & prodigia in gentibus per eos.* Quare Paulus & Barnabas confirmabant teſtimonio ſuo Petri ſententiam, qui ea ratione collegerat, non eſſe neceſſarium ad ſalutem ſeruare legem Moyſis, quòd etiam gentibus incircumciſis ſola fide purgatis Deus Spiritum ſanctum dediſſet, quod non feciſſet, ſi præter fidē circumciſio etiam neceſſaria eſſet ad ſalutem. Pergit Scriptura, *Et poſtquam tacuerunt, reſpondit Iacobus, dicens: Viri fratres audite me.* Tertiò itaque loco loquitur Iacobus, neque contra, ſed pro Petri ſententia hunc in modum: *Simon* narrauit, *quemadmodum Deus viſitauit ſumere ex gentibus populum nomini ſuo, & huic concordant verba Prophetarum.* Productoque pro Petri ſententia teſtimonio Amos, tandem concludit, *Propter quod ego iudico.* Vi-

Digitized by Google

rationem iudicij totam pendere ab vna Petri ſententia? ſi abſo-
luè dixiſſet, *ego iudico*, cauillari poſſes, Anonyme, quòd nulla, vt ais, interuenerit Petri auctoritas in iudicio Iacobi. At dum ipſe apertè, palàm, explicatè it in ſententiam Petri, & dicit, *propter quod ego iudico non inquietari eos, qui ex gentibus conuertuntur ad Deum*, tuam hanc mentiendi licentiam non poſſum non mirari. Rectè itaq; Hieronymus: *Tacuit autem omnis multitudo, & in ſententiam eius Iacobus Apoſtolus, & omnes ſimul presbyteri tranſierūt.* *Ad Auguſtin. ep. 11.* Quare ibidem non Iacobum, ſed Petrum *huius decreti Principem* appellat.

11. Argumentum addit: *Viſum eſt Spiritui ſancto, & nobis, nihil vltra vobis imponere*, nihil de Petro tangitur. Quod ſi eius auctoritate factum eſſet, Petro ipſi adſcribi opus fuiſſet, vt Canoniſtę profitentur in c. non ſatis de Simonia, & in ca. ad Apoſtolica de re iudicata lib. 6. & in cap. vbi periculum de electione l. 6.

Reſp. Putidiſſimum mendacium eſt, quòd Iacobus addat ea verba iudicio ſuo, ſed multò pòſt inſeruntur epiſtolæ, quam Apoſtoli & ſeniores dederunt Paulo, & Barnabæ ad Antiochenos. Bone Deus, quî fieri poteſt, vt talium mendaciorum te non pudeat? Duo præterea dicis, quæ ſimul cōſiſtere nequeunt. Ais primò, ſolius Iacobi iudicio, & auctoritate totam hanc controuerſiam expeditam eſſe. Ais ſecundò, quòd acta eius nomini adſcribi debent, cuius auctoritate terminantur. His datis, quorſum euadas, non video: Si enim acta conciliaria inſeribuntur eius nomini, cuius auctoritate concluduntur, mentiris, dum ais, auctoritate Iacobi rem hanc concluſam eſſe, quia in litteris Concilij id non adſcribitur Iacobo, ſed Concilio. Et rurſum ſi quod Iacobi auctoritate geſtum eſt, id nō adſcribitur Iacobo, ſed Concilio, falſum eſt, quòd eius nomini acta adſcribenda ſint, cuius auctoritate concluduntur. Nodum hunc ſolue, ſi potes: Ego autem fidenter affirmo rem totam Petri iudicio, & auctoritate à Concilio geſtam eſſe. Quando ſubijcis: ergo Petro ipſi adſcribi opus erat: nego hanc tuam illationem: poterat enim adſcribi tam illis, à quibus geſta erat, quàm ei, cuius auctoritate geſta erat. Atque ita ſequentibus ſæculis vtrumque factitatum in Eccleſia Dei, ſicut innumera iura teſtantur. a At inquis, quòd iuxta doctrinam

a Concil. c. de laicis 12. q. 2. c. de ijs, & c. placuit 12. diſt. c. bene quidem. & c. illud q. 6 diſt. c. fin. 30 diſt. cap. quanquam. 13. diſt. c.

Canoniſtarũ in capit. *Non ſatis*,&c. illius nomini acta adſcribere debebant Apoſtoli, cuius auctoritate geſta erant: Miſer, Apoſtoli à Canoniſtis diſcere debebant, quomodo ſibi ſcribendum? ſequi debebant Apoſtoli Canones tot pòſt ſæculis natos? Si tamen ſequendos ſibi Canoniſtas duxiſſent Apoſtoli, cur nõ grauiſſimos illos viros,*b* qui quando lex,aut res originatur à Concilio, eam Concilio, non Papæ adſcribi debere cenſuerunt?

12. Argumentum. Idem factum eſt,cùm viros boni teſtimonij elegerunt, qui Diaconorum officium exercerent: Actorum capit. 8.

Reſpon. Tu idem factum dicis, nos idem factum reſpondemus, & factum id ab Apoſtolis tanquã à toto Collegij corpore, ſatis colligunt viri docti ex Græco οἱ δώδεκα.

Decimum tertium Argumentum. Etiam Apoſtoli miſerunt Petrum atque Ioannem, Actorum capite octauo;& cùm miſſi fuiſſent, parem poteſtatem habuiſſe dicuntur Petrus & Ioannes capite octauo, *Nam ſeruus maior Domino eſſe non poteſt*; Iob capite decimo tertio; *neque miſſus mittente.*

Reſp. Hæc obiectio, quam primatui Petri poſt Marſiliũ omnes hæretici ſemper oppoſuerunt, millies à noſtris ſcriptoribus detrita eſt,& quãdo nihil noui adijcit Anonym⁹,mihi quoq; ſat erit repetijſſe,quæ ad eam ab alijs lõgè antè dicta ſunt. Miſſio triplex eſt,auctoritatis imperio, amicitiæ officio, prouidentiæ conſilio. Prima miſſio ſuperioritatem dicit in mittente,& de ea loquitur Chriſtus Io. 13. nõ reliquę duę,& quia Anonymus tanquã lucifuga ſolẽ Cardinalem Baroniũ odit,& auerſatur,communem Catholicorũ doctrinam vnius Baronij verbis ipſi opponere lubet. Hanc igitur miſſionẽ expendens Baronius ad annũ Chriſti 35. inquit: *Hinc videas,quantopere hallucinentur nouatores, qui cæco furore in Petrũ inſanientes,de illius primatu detrahere nõ erubeſcunt, eò quòd à cæteris mittatur Apoſtolis,quaſi inferioris numeri ſit habẽdus is qui mittitur,ab ijs,qui miſerũt illũ, ſapiãt hac ratione,& idẽ dicãt,* quod

quidã monachi 16 q. 1. c quoniã, & c interdixit 32. di c. diffinit 17 q 4. 45. di. c. de Iudæis 47. d. c. quoniã multi, alijsq; ſimilibus.

Pont. c nõnulli de reſer. c. ne pro defectu cum duob. ſeqq. de elect in c. cum ſit de at. & qualit. in c. quoniã cõtra de probat. in c. cũ debitus cũ duob. ſequẽt. de appell. alijſque permultis.

b. Abb in c. Oſius in 3. notab. de elect & in c. 1. de pact in vlt. notab. & in c. conſenſus de rebus eccl. nõ alien. & in c. 1. de ſponſa idẽ ibi Alex. & alij.

quod Arius, filium, quòd à Patre ſit miſſus, eſſe Patre minorem. Ignorare inſuper conuincuntur complura in Scriptura diuina, & innumera, quæ ſunt de his in prophanis ſcriptis exempla, quibus ſatis ſuperquè perſpicuum redditur, ad ea, quæ maximi omnium viſa ſunt eſſe momenti, peragenda, qui inter cæteros primatum gererent, legatos miſſos, qui non ſic quidem miſſi dicerentur, quaſi à maiore minores, & vt à Domino ſubditi, ſed quòd rogarentur ob ſalutem omnium eam ſuſcipere functionem, ſubijciam ex his alterum ex veteri, alterum verò ex nouo teſtamento exemplum, addam & tertium ex auctore prophano, vt res omni ſcripturarum genere teſtata reddatur. Legitur in primis in libro Ioſuæ filios Iſrael, vt Cap. 22. *de re magna ad inueſtigandum de altari, quod trans Iordanem erexerant filij Ruben, & Gad, & media tribus Manaſſe in terra Galaad, miſiſſe Phineem, qui habebatur omnium Princeps, & decem alios, qui in ſingulis decem tribubus primatum agerent: Rurſum ſimili huic vrgente cauſa ad perquirendum quid de gentilibus, qui Chriſto crederent, agendum eſſet, num circumcidi deberent, qui erant Antiochiæ fideles, Paulum & Barnabam miſerunt ad conſulendum Apoſtolos Hieroſolymam, quod Sanctus Lucas teſtatur* Act. 15. *in Actis: Sed quid prophanus auctor, & in his, quæ ſunt Iudæorum, Ioſephus Iudæus in hanc ſententiam ſcribat, adducamus in medium. Iudæi, qui erant Hieroſolymis, cùm aduerſus Agrippam eorum Regem, nec non aduerſus Feſtum Præſidem cauſam haberent, miſerunt Romam ad Heronem Imperatorem ex primoribus Iudæorum decem legatos, ac cum eis Iſmaelem ſummum Pontificem, &* Antiq. l. 20 cap. 27. *qui huic ſecundus ordine videbatur, Chelliam Sacri cuſtodem ærarij. Ecce quàm inualidis & planè inefficacibus rationibus obnitantur in primatum Petri, quem omnium Principem eadem hæc ipſa potius declarare videntur.* Hæc Baronius. Porrò miſſionis cauſa fuit hæc: Simon Magus miris præſtigijs Samaritanis illuſerat, *adeò vt omnes crederent in illum à minimo vſque ad maximum appellantes illum Dei virtutẽ, quæ vocabatur magna.* Philippus Iudæorũ perſecutionẽ deuitans eò ſe contulerat, Samaritaſq; prædicatione ſua & miraculis ad Chriſti fidẽ conuerterat. Nõ potuerat tamẽ aliquo viſibili ſigno illis conferre Spiritũ ſan-

 ctum.

ctū. Quem niſi reciperent, periculum eratne mox in priſtinos errores relaberentur. Quiſnam verò ex Apoſtolis tantam prouinciam ſuſcipere deberet, dubitatum non eſt: Per Petrum ſcilicet Spiritus Sanctus iam operari cœperat: verbo enim ſanauerat claudum ad portam Specioſam: verbo conuerterat ad fidem circiter tria hominum millia: in carcerem cum Ioanne propter fidem cōiectus mirabiliter à Deo ereptus fuerat: verbo interemerat Ananiam & Saphiram mentientes Spiritui S. Quare vnus Petrus huic Prouinciæ par rem tantam aggredi poſſe videbatur. Huc accedit, quòd Deus vni Petro præoſtenderat linteum ſymbolum vocationis gentium, eique vni dixerat, *macta, & manduca*. Ac demum Apoſtolis notum erat, tum ex nomine Petrę & lapidis angularis, quod ei indiderat Chriſtus, tum ex ſuprema poteſtate, quam ſolus in terris acceperat, & denique ex Prophetarū vaticinijs, quòd Petrum iam pridem ad hoc munus elegerat Deus. Quare Act. 15. pro concione dixerat: *Viri fratres vos ſcitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum audire gẽtes verbum Euangelij & credere.* Et Iacobus mox teſtimonijs Prophetarum Petri aſſertionem confirmauerat. Petrus itaque quia tanquam Princeps, & caput aliorum omnium primus ad id ab æterno ordinatus erat à Deo, & hanc peculiarem Prouinciam ei vice ſua impoſuerat Chriſtus, non auctoritatis imperio, ſed piæ ſuggeſtionis conſilio ab Apoſtolis in Samariā miſſus eſt. Et hoc non eſt argumentum Primatus, & Principatus?

14. Argum. Et in poſſeſſionum diuiſione non ſolū Petrus interfuit Act. capit. 4. quod Clemens Papa in epiſt. 5. declarat.

Reſp. De communione pretij poſſeſſionum, quæ vendebantur, Anonyme, non de poſſeſſionibus diuidūdis ibi loquitur Lucas, tuque ſemper peruerſi, & præpoſteri aliquid coaxas. Audi ipſum: vbi dixiſſet, *quòd multitudinis credentium erat cor vnum, & anima vna, nec quiſquam eorum, quæ poßidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat*, paulò pòſt ſubijcit: *Quotquot enim poſſeſſores agrorum, ac domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apoſtolorum. Diuidebatur autem ſingulis, prout cuique opus erat:* & hoc ipſum eſt, quod ſcribit Clemens epiſtol. 5. Sed qua methodo hinc euerti poſſe putas Primatum Petri? Acci-

piendis pecunijs Petrus non interfuit ſolus, ergo Petrus non fuit Apoſtolorum caput: Lunam facilius è Cœlo deduxeris, quàm hoc conſequens ab illo antecedenti. Vide verò, quàm facilè ab eadem re colligatur Petri primatus. Fraudato pretio poſſeſſionū ab Anania & Saphira, delataque tantùm eius parte ad pedes Apoſtolorū ex omnibus Apoſtolis ſolus Petrus loquitur, ſolus examinat, ſolus ius dicit, ſolus punit, ſolus interimit; conticeſcunt reliqui omnes; & hinc tu Petri principatum non concludes? Hęc ea ſunt Lector, quibus Anonymus Petrum à Christo æquali cū cæteris Apoſtolis gradu, locoque in Eccleſia collocatum eſſe, & perſuaſus eſt, & alijs perſuadere poſſe ſperauit; ex quibus apertiſſimè vides, quàm verè de hæreticis à Iob dictum ſit: *Palpabūt quaſi in tenebris, & non in luce, & errare eos faciet quaſi ebrios.*

ENODANTVR ARGVMENTA PRO PARITATE Petri & Pauli.

CAPVT XII.

Marsilivs, VVitcleffus, Lutherus, & reliqua nouatorum turba vbi priorem ſpem de paritate omnium Apoſtolorum extenuari, & euaneſcere præſenſerunt, aliam machinationem commoliti ſunt in Petri primatum [Paulus, inquiunt, parem cum Petro poteſtatem habuit; ergo Petrus non fuit Apoſtolorum, & Eccleſiæ vniuerſalis Hierarcha.] Sequitur eorum cùm ſententiam, tum argumenta Anonymus, quàm fœliciter videamus.

Anonym. Paulus parem cum Petro poteſtatem habuit, quod ex epiſtola Pauli ad *Galat. cap. 2. deducitur: Cùm cognouiſſent gratiā, quæ data eſt mihi, Iacobus & Ioannes, qui videbantur Columnæ eſſe, dexteras dederunt mihi & Barnabæ ſocietatis.* Item ibi: *Mihi autem qui videbantur eſſe aliquid, nihil contulerunt; id eſt, principales Apoſtoli nihil contulerunt in notitia Euangelij, ſed è contra ego contuli eis*, vt exponit Nicolaus de Lyra. *Mox clarius exprimit; cùm vidiſſent, quòd creditum mihi eſt Euangelium præputij, ſicut & Petro circumciſionis: qui enim operatus eſt Petro in Apoſtolatu circumciſionis, operatus eſt*

Digitized by Google

tus eſt & mihi inter gentes Ergò Paulus non à Petro, ſed à Chriſto hoc officium ſuſcepit. Et ibi gloſſa Auguſt. hoc amplius exprimēs dicit: *Qui videbantur eſſe aliquid, ſcilicet Petrus, & qui cū Domino fuerant, nihil addiderunt mihi, in quo apparet, quòd illis inferior nō ego ſum, quia ita à Domino perfectus ſum, vt nihil eſſet, quod in collatione perfectioni adderent.* Ad hoc etiam probandū Nicolaus addit: *Cùm vidiſſent, quòd mihi creditū eſt Euangelium præputij, id eſt, officiū Apoſtolatus ad prædicandum gentibus, & Petro circūciſionis, id eſt, officiū Apoſtolatus ad prædicādū Iudæis. Qui enim operatus Petro, &c. Ab eodē.n. vterq; ad fidem, & Apoſtolatū euocatus,* ergo æquè principaliter miſſi fuerūt. & cùm ſequitur: *Cùm autē veniſſet Petrus Antiochiā, in faciem ei reſtiti, quia reprehēſibilis erat, quod non auderet; niſi ſe non imparem ſentiret.*

Reſp. Totum ſecundum caput Epiſt. ad Gal. Anonyme, luxaſti, peruertiſti, mutilaſti, quare ſuo quæq; loco collocata omnia, quæ obieciſti, expendamus. Galatas agreſte, & durū hominū genus Paulus excoluerat in fide Chriſti, ſed poſt eius diſceſſum eos aggreſſi propugnatores legalium ſubuerterant, multa in Paulū mentiti, ſed duo præſertim; Quòd non eſſet Apoſtolus Chriſti, ſed Apoſtolorū, & quòd doctrinam ſuam non accepiſſet à Chriſto, ſed ab Apoſtolis, à quibus etiam in hoc dogmate diſſideret. Quare eius doctrinæ non fuiſſe fidendū. Repellit in hac epiſtola has calūnias Paulus, præſertimq; 1. & 2. capitib. narrans ex ordine vocationem ſuā, profectum, viſitationem Petri, Apoſtolatū, doctrinæ approbationem & alia, quæ huc attinent, & ſpeciatim c. 2. inquit: *Deinde poſt annos quatuordecim iterum aſcendi Hieroſolymā cū Barnaba aſſumpto, & Tito.* Huius profectionis cauſā hāc ſubijcit: *Aſcendi autem ſecundùm reuelationem, & contuli cum illis Euāgeliū, quod prædico in gentibus: ſeorſum autem ijs, qui videbantur aliquid eſſe, ne in vacuum currerem, aut cucurriſſem. Oſtendit,* inquit, Hieronymus (honorificè quidem de Petro, minùs tamen verè quàm Ambroſ.) ep. 89 *ſe non habuiſſe ſecuritatem Euangelij prædicandi, niſi Petri, & qui cum eo fuerant, fuiſſet ſententia roboratum, &* Tertull. l. con. Mar. 5. *Deniq; ad patrocinium Petri, cæterorumque Apoſtolorum aſcendiſſe Hieroſolymam poſt annos quatuordecim ſcribit, vt conferret de Euangelij ſui regula, ne in vacuum tot annis cucurriſſet,*

riſſet, aut curreret, ſi quid ſcilicet citra formam illorũ euangelizaret: adeo ab illis probari, & conſtabiliri deſiderabat. Hos autem, cum quibus cõtulit, paulò pòſt explicitè nominat, Petrum, Iacobum & Ioannem, æmulatione deinde explicata, quæ huius itineris ſuſcipiendi cauſa fuerat, ſubiungit: *Ab ijs autem, qui videbãtur eſſe aliquid; quales aliquando fuerint, nihil mea intereſt: Deus perſonam hominis nõ accipit, mihi qui videbantur eſſe aliquid, nihil contulerũt.* Perinde ac ſi dicat, communicato Euangelio meo cum ijs, qui tunc æſtimabantur præcipui Apoſtolorum; quales olim fuerint, piſcatores nimirum & rudes, mihiq́ue eruditione & doctrina minimè conferendi, nihil ad me, quia in collocandis muneribus ſuis hanc perſonarũ rationem non habet Deus, hi inquam, qui communi conſenſu cenſebantur Apoſtolorũ Coriphæi, de ſuo ne iota quidẽ mihi cõmunicarũt. Vnde ſequitur, falsũ eſſe, quod eius æmuli ſpargebant in vulgus, ipſum non Deo, ſed hominibus Euangelium ſuũ acceptũ referre. Itaq; ſi expendamus totum hũc locũ, & colligamus, quæ hactenus dicta ſunt, sũma erit, quòd Paulus contulit cũ Petro, & cæteris Euangelium ſuũ, ne in vacuum curreret; Petrus & reliqui nihil de ſuo cũ Paulo contulerunt, tum quia ipſe inſtitutione nõ indigebat, à Deo edoctus; tũ quia ſi non conferrent, non metuendũ erat eis, ſicut Paulo, ne in vacuũ cucurriſſent. Hoc verò vt nõ minorẽ in Paulo, quã in Petro doctrinã arguit, ita maioris certè in Petro, quã in Paulo dignitatis & poteſtatis eſt argumentũ, non.n. Petrus ad Paulũ, ſed Paulus ad Petrũ ire: non Petrus cũ Paulo, ſed Paulus cũ Petro Euangeliũ ſuum conferre iubetur. Tanta tamẽ eſt Anonymi & hæreticorũ cœcitas, vt Hebræorũ inſtar, videntes non videant, audientes nõ audiant, intelligentes non intelligant. Sequitur Apoſtolus.

Sed è contra cùm vidiſſent, quòd creditũ eſt mihi Euangeliũ præputij, ſicut & Petro circumciſionis (qui enim operatus eſt Petro in Apoſtolatũ Circumciſionis, operatus eſt & mihi inter gentes) & cũ cognouiſſent gratiã, quæ data eſt mihi, Iacobus, & Cephas, & Ioannes, qui vocabantur Columnæ eſſe, dexteras dederunt mihi, & Barnabæ ſocietatis, vt nos in gentes, ipſi autem in circumciſionem.

At ſi Apoſtolus dicat. Non tantũ, qui cenſebãtur Apoſtolorũ eximij, quicquã de ſuo mihi non contulerũt, ſed è contra potiùs;

quum ex miraculorum vi,& energia,(quæ me euangelizante in gentibus ediderat Deus,eis affinia quæ effecerat, Petro Iudæis euangelizante) quum inquam ex hac gratia mihi collata cognouiſſent, quòd Deus credidiſſet mihi munus euangelizandi gẽtibus perinde atque Petro prouinciam euangelizandi Iudæis,dederunt ſociales dexteras mihi,& Barnabæ,ſummaque animi cõſenſione inter nos conuenit,vt nos gentibus,ipſi Iudæis euangelium nunciaremus. Hactenus de Iuriſdictione nihil,ſed tantùm de munere prædicandi,euangelizandi, miracula patrandi, quæ omnia ad Apoſtolatum ſpectant,non ad Pontificatum. Nos verò tantum abeſt,vt Paulo eximio Apoſtolorum Petrum anteferamus in munere Apoſtolatus,vt potius & Paulum, & omnes alios Petro in poteſtate Apoſtolatus pares eſſe dicamus, neque Apoſtolos,quà Apoſtolos miſſos arbitramur à Petro,ſed à Chriſto, ſi enim eos non Chriſtus,ſed Petrus miſiſſet, non amplius Apoſtoli Chriſti,ſed Petri Apoſtoli eſſent. Tota inæqualitatis noſtræ ratio in ſolo ordine politico poſita eſt, cuius hic apertè Paulus primas Petro concedit. Quòd ſi quicquam ex dextera ſociali contra Petri primatũ pro Paulo colligi poſſe putat Anonymus, cur non & contra Pauli pro Barnaba? non enim Paulo tantùm,ſed Paulo,& Barnabæ dexteras ſociales dederunt Apoſtoli: attamen certum eſt Barnabam non tantùm Petro non eſſe coæquatum, ſed in præcipuorum Apoſtolorum numerum ne receptum quidem. Si ergo hæc dextera Barnabam Paulo non adæquat,quo iure Petro Paulũ æquare poterit? Tertullianus de Præſcript. *Dexteras ei dederunt ſignum concordiæ, & conuenientiæ.*

Cæterum quod Apoſtolus ait,inter eos conueniſſe, quòd Petrus & ſocij Hebræis,ipſe & Barnabas gentibus prædicarent, non ita intelligendum,vt Petrus & ſocij abdicarint à ſe facultatem euangelizandi gentibus, Paulus & Barnabas Hebræis, ſed cùm vnuſquiſque omnibus in locis eſſe non poſſet, vt vbique annunciaretur Verbum Dei,has quaſi prouincias ſibi ad prædicandum diuiſiſſe: retento tamen iure Apoſtolatus, quo omni creaturæ prædicare,omnes gentes docere,& baptizare poterãt. Hinc Paulus Iudæos ſæpius docuit Act. c. 9. 13. 14. Damaſci, Salaminę, Antiochiæ,Ichonij,& alibi. Petrus verò & primus gentibus prædicauit,

uit,& primus eas Eccleſiæ inſerere iuſſus eſt,& pro concione Act 15. dixit, quòd Deus determinauerat ab æterno gentes per os eius audire & credere; multas in Italia, & alibi fundauit Eccleſias, & vnà cum Paulo Romæ gentibus prædicans, Martyrij coronam accepit; Ioannes verò in Aſia gentibus ſimul & Iudæis prædicans Epheſi iam ſenex obijt, Philippus in Aſia, Andreas in Achaia, Iacobus Hieroſolymis, & cæteri Apoſtoli per diuerſas orbis partes Iudæis & Gentibus prædicando peragrantes, in Domino dormierunt.

Quod poſtremò obijcit, Petrum à Paulo reprehenſum de obſeruantia legalium, res leuiſſima eſt, omnium licèt hæreticorum calamis ſordidata. Primùm quia Paulus non nominat Petrum, ſed Cepham, hunc autem non Beatum Petrum, ſed vnum è ſeptuaginta diſcipulis eiuſdem nominis fuiſſe, tradiderunt Dorotheus in Synopſi, Clemens libr. 4. diſpoſit. & Euſebius Cæſareenſis primo hiſtoriarum, Euſebius ſcilicet, qui Romanæ fidei & Apoſtolicæ Cathedræ fuit infenſiſſimus hoſtis, & Dorotheus, ac Clemens, qui ante omnem de hac reprehenſione controuerſiam exortam ſcripſerunt, ab vtriuſque partis odio, & amore liberi.

Secundò, quia qui concedunt hunc Cepham Petrum Apoſtolum eſſe, non omnes ſentiunt, Petrum à Paulo verè reprehenſū, quòd verè erraret, ſed permulti ex compoſito vtrumque Apoſtolum ſimulaſſe putant, quæcunque hic narrantur à Paulo, volebant enim tàm Petrus quàm Paulus perſuadere fratribus Iudæis legalium obſeruantiam, non tantùm gentilibus (quod iam decreuerant;) ſed neque Iudæis ipſis eſſe neceſſariam ad ſalutem, contra quàm exiſtimabat Eccleſia circumciſorum. Nulla verò ratione melius, faciliusque id fieri poſſe arbitrati ſunt, quàm ſi Petrus abſtineret à conuictu gentilium, ac ſi ſentiret cum fratribus Iudæis de ciborum delectu. Dum enim hinc arrepta occaſione Paulus eum publicè argueret, & ipſe ęquo animo corripientem audiret, & quaſi errantem ſe in viam reuocari à Paulo pateretur, in eo vno, vtpote Eccleſiæ capite, facile fuiſſet omnes fratres Iudęos ad bonam frugem reducere. Quam ſententiam ſequuti ſunt Origenes & alij, quos refert, & ſequitur Hieronymus

M epiſt.

Digitized by Google

epiſt. 89. prætereaq; Chryſoſt. Theodoret. Theophyl. Oecumenius & Caſſianus. Eiſq; fauere videntur Græca exemplaria, quæ vbi legimus, *reſtiti in faciem*, habent κατὰ πρόσωπον, id eſt, ſecundũ ſpeciem, & apparentiam, vt ponderat Chryſoſt. Et vbi noſtra habent, quia *reprehenſibilis* erat, Græca κατεγνωσμένος id eſt, *reprehenſus*, quomodo legit Ambroſius, & cum Chryſoſtomo pleriq; interpretantur: vt ſenſus ſit, quod quando Petrum Paulus reprehendi vidit à gentilibus conuerſis, ac ſi peccaret, hac arrepta occaſione tum demum in eius reprehenſionem proſiluit.

Alij è contra in hac hiſtoria nihil fictum, nihil ſimulatum agnoſcunt, ſed Petrum verè à Paulo reprehenſum exiſtimant, quod dum antiquatæ legis cæremonias ſeruaret, gentes exemplo ſuo Moſaico iugo ſubijcere velle videretur. Cuius ſententię August. Princeps eſt contra Hieronymum.

Si Cephas reprehenſus non fuit Petrus Apoſtolus, nihil ad rem hic locus, ſi ſimulata, & compoſita fuit hiſtoria, multò minùs. tantum ſi Cephas Petrus ſit, & reprehenſus verè, obiectio aduerſarij nonnullum ſcrupulum inijcit. Quare neruus difficultatis ad limites admodùm anguſtos coarctatur. At ne ſic quidem obeſt, res enim iuxta hanc ſententiam ita ſe habet. Petrus cum Antiochiæ degeret, Chriſtiana libertate cum gentibus cibũ capiebat, ſuperuenerunt autem interim quidã Iudæi à Iacobo Apoſtolo ad Petrum miſſi. Tum Petrus cogitare cœpit, vix poſſe ſe offenſionem aut gentilium aut Iudæorum euadere. Nã ſi pergeret cum gentibus cibum capere, ſine dubio Iudæos offendiſſet, qui cùm in fide eſſent infirmi, nondum ſibi perſuadere poterant licere Iudæis cibis gentium vti: ſin autem ſegregaret ſe à gentibus, & ſeorſim cum Iudæis cibum ſumeret, in offenſionem gentilium incurriſſet, quippe qui aut Petri lenitatem arguerent, aut exemplo tanti viri ipſi quoq; iudaizare inciperent. Itaq; in hac animi fluctuatione elegit, quod minus malũ putauit, vt videlicet quia Iudæis præſertim prædicabat, & eorum conuerſionem ſpeciatim ſibi delegerat, Gentiles potius quàm Iudæos offenderet. Quare abſtinendum ſibi duxit à conuictu gentilium, quamdiu Iudæi adeſſent, & ſimulationi eius, inquit Paulus, *conſenſerunt*

cæteri Iudæi, ita vt & Barnabas duceretur in illam ſimulationem. Paulus memor præcepti Domini, ſic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, audienſque Petrum hac de cauſa à gentilibus vehementer reprehendi, ac poſtremò deſpiciens, quod ea ſimulatio non eſſet è re euangelica, cum cæteri Iudæi à conuictu gentilium abſtinerent, non ſicuti Petrus, ſed quia illicitum eſſe arbitrabantur, electionem Petri improbauit, de eaque ſimulatione publicè Petrum corripuit. Etſi enim Petro Paulus Iuriſdictione inferior, & ſubditus erat, tamen erat ei par iure Apoſtolatus, & quoad fidei defenſionem inquit Sanctus Thomas. Ne tamen putaremus exceſſiſſe Paulum limites ſuos, arrogaſſeque ſibi vllam Iuriſdictionem in Petrum, eademmet verba ſubijcit, quibus vſus eſt, *Dixi Cephæ coram omnibus: Si tu cum Iudæus ſis gentiliter, & non iudaicè viuis, quomodo gentes cogis iudaizare?* Quodnam quæſo verbum hic eſt, quod iuriſdictionem, & ſuperioritatem redoleat? Ita coarguit Petrum, vt non damnare factum, ſed facti potius rationem ſciſcitari, & doceri velle videatur. Quid humilius? Quid modeſtius? Sola correptio ſuperioritatis & præeminentiæ argumentum non eſt. Nam vt inquit Sanctus Gregorius, *Sicut decretum, laudabileque eſt, reuerentiam exhibere maioribus, ita rectitudinis, & Dei timoris eſt, ſi quid in eis correctione indiget, nulla diſſimulatione poſtponere, ne totum corpus (quod abſit) incipiat morbus inuadere, ſi languor non fuerit curatus in capite.* Tantumque abeſt, vt Patres hinc colligant paritatem Pauli cum Petro, vt potius hoc inſigne exemplum cunctis ſuperioribus eſſe dicant, quo commoneantur, æquo animo ferre fratrum inferiorum, ſubiectorumque correptiones, ſi quando mereantur. Ita Auguſtinus relatus in gloſſa, ad illud verbum, Dixi Cephæ, *Ipſe Petrus, quod à Paulo fiebat, vtiliter libertate charitatis ſecum ac benigna pietate vtilitatis accepit. Atque ita exemplum poſteris præbuit tantò ſanctius, quantò ad imitandum difficilius, quo non dedignentur maiores ſicubi forte recti tramitem reliquiſſent, etiam à poſterioribus corri-*

[Margin: 2. 2. q. 33. a. 4. ad 2.]

[Margin: In Paſtor.]

gi. Laus itaque iuſtæ libertatis in Paulo, ſanctæ humilitatis in Petro. Quod argumentum proſequitur etiam S. Cyprianus epiſt. 71. ad Quintum.

Sanctus Gregorius lib. 2. ſuper Ezechielem hom. 18. hanc ipſam rem explicans inquit: *Ecce Paulus in epiſtolis ſuis ſcripſit, Petrum reprehenſibilem, & ecce Petrus in epiſtolis ſuis aſſerit, Paulum in his, quæ ſcripſerat, admirandum. Certè enim niſi legiſſet Petrus Pauli epiſtolas, non laudaſſet: ſi autem legit, quia illic reprehenſibilis dicitur, inuenit. Amicus ergò veritatis laudauit etiam, quòd reprehenſus eſt, atque ei hoc ipſum placuit, quia in his non placuerat, quæ aliter, quàm debuerat, ſenſit, ſequé etiam minori fratri ad conſenſum dedit, atque in eadem re factus eſt ſequens minoris ſui etiam, vt in hoc præiret, quatenus qui primus erat in Apoſtolorum culmine, eſſet primus & in humilitate. Penſate fratres cariſſimi, in quo mentis vertice ſtetit, qui illas epiſtolas laudauit, in quibus ſcriptis ſe vituperabilem inuenit: quæ illa manſuetudo tanta eſſe potuit? quæ quies animi? quæ ſoliditas atque imperturbatio cogitationis? Ecce à minore ſuo reprehenditur, & reprehendi non dedignatur: non ad memoriam reuocat, quòd primus in Apoſtolatum vocatus eſt, non quòd claues Regni Cœlorum acceperit, non quòd peccata quæcunque in terra ſoluerit, eſſent ſoluta & in Cœlo, non quòd in mari pedibus ambulauit, non quòd paralyticos in Ieſu nomine iubendo erexerit, nō quòd ægros corporis ſui vmbra ſanauerat, nō quòd mentientes verbo occiderat, nō quòd mortuos oratione ſuſcitabat, &c.* Quare quòd Gloſſa inquit, non auſurum id Paulum, ſi ſe nō imparem ſentiret, *Apoſtolatu intelligendum eſt, non ordine Politico, & poteſtate Iuriſdictionis:* ea propter ad illud, *coram omnibus*, dicit; *vt in eo, qui primus eſt, diſcant cæteri.* Et ſi neque Gloſſæ, neque Auguſtino, neque Cypriano, neque Hieronymo, neque Gregorio credis Anonyme, crede ſaltem tibi. Nonne dicis tu, Paulum Petro parem poteſtate & Iuriſdictione fuiſſe? nihil magis. At par in parem non habet imperium, nec poteſtatem; non ergo id fecit Paulus ex poteſtate, & Iuriſdictione. Quorſum euades? Aut Paulus non egit ex Iuriſdictione, aut non eſt par, ſi enim par eſt, non egit ex Iuriſdictione, & ſi ex Iuriſdictione agit, par non eſt. nega vtrum uis, vtrumq; tuum.

Anonymus, vbi pro Petri & Pauli æqualitate obiecit caput

ſecundum ad Galatas, confeſtim tranſit ad Patres, inde retrocedit ad caput primum ad Galatas, hinc iterum ad caput ſecũdum, mox ad alia, vt quantumuis ſobrietatem iactet, nihilominus dũ nullibi firmum figit pedem, neque graditur rectà, quod Pſalmiſta ait, *Turbatus & motus videatur ſicut ebrius.* Et vide, quæſo te, Lector, quã miſeri & infelicis ingenij argumenta ſint hæc. Probare vult etiam Petrum & Paulum pares, neque pares vitę, & cõuerſationis ſanctitate, ſed iuriſdictione, & poteſtate, & producit hoc teſtimonium Ambroſij, & Auguſtini: *Beati Petrus & Paulus eminent inter vniuerſos Apoſtolos, & peculiari quadam prærogatiua præcellunt, verùm inter ipſos quis cui præferatur, incertum eſt.* Vidiſti Anonymum hactenus deſudare, vt vnum id perſuaderet; Poteſtate æquales eſſe penitus omnes Apoſtolos, nunc ſui oblitus eminere vult omnibus alijs Petrum & Paulum, quamuis non ita certum ſit, vter eorum alteri præponatur, ſtrictim itaque ratio eius hæc eſt: Omnes Apoſtoli ſunt pares: quia Petrus & Paulus ſunt pares, Petrus & Paulus ſũt pares, quia omnibus alijs eminẽt: quare à primò ad vltimum omnes Apoſtoli nõ ſunt pares. Quid ais Lector? ſanine hominis eſt ita verbigerare? Sed ſcire vis Anonyme, quænã cõparatio inſtituatur à ſanctis illis viris inter ſanctos iſtos Apoſtolos? audi ipſos: *Quum omnes BB. Apoſtoli parem gratiam apud Dominum ſanctitatis obtineant, neſcio quo tamen pacto Petrus & Paulus videntur præ cæteris peculiari quadam in Saluatorem fidei virtute præcellere. Quod quidem ex ipſius Domini iudicio poſſumus approbare. Nam Petro ſicut bono diſpenſatori clauem Regni Cæleſtis dedit, Paulo tanquam idoneo Doctori magiſterium Eccleſiæ Inſtitutionis iniunxit, ſcilicet, vt quos ipſe erudierit ad ſalutem, ille ſuſcipiat ad quietem, & quorũ corda Paulus patefecerit doctrina verborum, eorum animabus Petrus aperiat regna cælorum. Clauem enim quodammodo à Chriſto ſcientiæ Paulus accepit.* Et infrà: *Ambo igitur claues à Domino perceperunt, ſcientiæ iſte, ille potentiæ, diuitias immortalitatis ille diſpenſat, ſcientiæ theſauros iſte largitur. Ergo Beati Petrus & Paulus, &c.* quæ citaſti. Non ergo pares poteſtate Petrus & Paulus ex Ambroſij & Auguſtini ſententia, ſi Paulus à Chriſto non accepit claues potentiæ, ſed Petrus. Perinde facis Anonyme, ac ſi quis dicat: Inter Imperatores & Philoſophos eminent Alexander,

xander, & Ariſtoteles, incertum tamen eſt, vter fuerit maior. Hinc verò tu colligas, vel Alexandrum fuiſſe æqualem in Philoſophia Ariſtoteli, vel Alexandro in Imperio Ariſtotelem: Aut ſi quis aſſerat, inter omnes potentias animæ eminere intellectum, & voluntatem, vtra tamen alteri præferatur incertum eſſe. Hinc verò concludas, iudicium, & dominium actuũ humanorum æquè ad vtramque potentiam pertinere: ſenſu cares Anonyme, ſi non cognoſcis te rem grauiſſimam agere meris ſophiſmatis. Hinc retrocedis ad cap. 1. ad Galatas, & ex gloſſa in ea verba, *Neque per hominem, ſed per Ieſum Chriſtum colligis, Petrum Paulo non æqualem amplius, ſed maiorem: vt per hoc ſit maior, qui videbatur eſſe minor. Cæteri enim Apoſtoli videbantur maiores, quia priores, iſte minimus, quia nouiſſimus; ſed inde apparet eſſe dignior, quia priores per Chriſtum conſtituti ſunt adhuc ex parte homine, id eſt, mortalem, nouiſſimus verò Paulus per Chriſtum iam totum Deum, id eſt, ex omni parte immortalem:* Et paulò poſt in eodem cap. 1. ad Galat. ſubiungit: *Notum enim facio vobis Euangelium fratres, quod euangelizatum eſt à me, quod non eſt ſecundùm hominem, non enim ab homine accepi illud, neque didici, ſed per reuelationem Ieſu Chriſti.* Itaque neque Petrus, neque alius Apoſtolus, aut homo quiſquam elegit, miſit, aut inſtituit Paulum Euangelij miniſtrum. Ergò minor non eſt etiam Petro in Iuriſdictione: Hæc tu Anonyme, ſed quidnam illud eſt, de quo contendimus? Num nõ negamus nos Apoſtolos ordine politico pares? tu pares affirmas? planè non inde, nunc tu pares primò probas, quia Paulus eſt Petro, & omnibus alijs maior? Quare omninò ſi viuo, & ſentio, tu ita ratiocinaris; Paulus fuit maior alijs Apoſtolis; Ergò omnes Apoſtoli fuerunt æquales: & non deliras? Paralogizas etiam, dum ex verbis gloſſæ colligis Paulum alijs Iuriſdictione maiorem. Comparans gloſſa Apoſtolos, quoad electionis modum, ſiue quoad eligentis ſtatum, inquit, hac ratione maiorem eſſe cæteris Apoſtolis Paulum, quia à Chriſto iam immortali ad Apoſtolatum aſſumptus eſt. Idque verè & bene gloſſa ex locis communibus de maiori, quæ paſſim in Rhetoricis docentur. Neque tamen hinc concludi poteſt Paulum alijs maiorem Iuriſdictionẽ habuiſſe. Initientur duo, alter Epiſcopatu, alter Preſbiteratu, poſterior à Pontifice,

prior

prior ab alijs Epiſcopis. Numquid veriſſimè non dicemus habita ratione conſecrationis honoratiorem, & digniorem fuiſſe poſteriorem priore? Anne ideo, vel ſimpliciter, vel etiam ratione collatæ Iuriſdictionis? Apagè huiuſmodi ſophiſticas, & deceptorias illationes, dicam neſcio, an illuſiones.

Quod ais ſecundò, *Paulus*, inquit, *ſe non accepiſſe Euangelium ab homine, ſed à Chriſto*; verum eſt; ſed quid inde? Ergo etiam quoad ordinem politicum Petro æquatus à Chriſto? Tenet hæc conſequentia, ſicut ab angulo ad parietem. Iudices, qui gerunt magiſtratus in Anglia, Iuriſprudentiam, ex cuius regulis iudicant, certe non acceperunt à Rege, ergone etiam quoad Iuriſdictionem Regi æquales ſunt? à Rege independentes? Certè ſi illatio ſequatur à Doctrinæ magiſterio ad Iuriſdictionis miniſterium, reſtat, vt abdicet ſe Rex Angliæ ſuo illo Primatu, nemo enim Epiſcoporum Angliæ illum magiſtrum, & præceptorem agnoſcit, immò hiſce in rebus (ſi vera ſcribunt eius miniſtri) ipſe palam profitetur, ſe iudicio Epiſcoporum Eccleſiæ ſubiectum eſſe.

Iam centies diſtinguendum eſſe dixi ex Catholicorum ſententia Primatum ab Apoſtolatu, & Iuriſdictionem à doctrina. Quoad munera Apoſtolatus, non tantum Petro Paulum Catholici conferunt, ſed etiam præferunt, Doctiorē Paulum, quàm Petrū confitentur, confitentur Paulum plura ſcripſiſſe, quam Petrum, plures Prouincias quam Petrum ſummo cum labore peragraſſe, fidem plantando, quę omnia propria Apoſtolatus ſunt. Hinc per Antonomaſiam Apoſtolus nuncupatur. *Apoſtolus cum dicitur, ſi non exprimatur quis Apoſtolus, non intelligitur niſi Paulus, quia pluribus eſt epiſtolis notior & plus alijs laborauit*, inquit Auguſtinus. Nō tamen ideò Petro, quoad ordinem politicum conferendus, proptereà Petrus non Apoſtolus, ſed ſuo peculiari iure Princeps Apoſtolorum appellatur. Notarūt hæc diſcrimina Catholici paſſim, eaque venuſtè ſatis expreſſerunt carmine Fortunatus, & Adam de S. Victore.

Fortunatus.

Cælorum porta, lati duo lumina mundi
Ore tonat Paulus, fulgurat arce Petrus,
Inter Apoſtolicas radiante luce coronas

Lib. 3. carm. in hon. Pet. & Paul.

Doctior

Doctior hic monitis, celſior ille gradu.
Hunc per corda hominum reſerantur, & aſtra per illum,
Quos docet iſte ſtylo, ſuſcipit iſte polo.
Pandit iter Cæli hic dogmate, clauibus alter,
Eſt via cui Paulus, ianua fida Petrus.

Et alibi:

ib. 11. ad hilp. Reg *Princeps claue Petrus, primus quoque dogmate Paulus.*

Adam verò:

Petrus prait Principatu,
Paulus pollet Magiſtratu
Totius Eccleſiæ.
Principatus vni datur,
Vnitaſque commendatur
Fidei Catholicæ.

erm 64. Apoſtol. etr. & aul. Eadem diſcrimina Hugo de ſancto Victore ita complexus eſt: *Petrus cæteris eminet excellētia poteſtatis, Paulus excellentia prædicationis, Petrus Sol, Paulus Luna, Petrus Sol per collatam ſibi diuinitus potentiam, Paulus Luna per collatam ſibi cælitus ſapientiam. Luminare maius fecit Deus, dum dixit Petro, Caro, & ſanguis fidei ſacramentum non reuelauit tibi. ſed pater meus, qui eſt in cælis. & illum tūc lucere in cælo præcepit, dum illi claues Regni cælorum contradidit. Luminare minus fecit, dum Saulum ſtrauit, & Paulum erexit. Petrum Soli comparo, cùm Petro ſoli dictum eſſe conſtet: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, &c. Petroque ſoli inter cæteros & præ cæteris à Domino cura paſtoralis principaliter, & ſpecialiter iniuncta eſt, vbi dicit: Paſce agnos meos.* Hinc Arator:

Hiſt. Apoſt. ib. 2. *Contulit, vt Petro Paulum gerat ordo ſecundum,*
Qui fundamentis manet Architectus in illis.

Anonym. Delirare pergit Anonymus, & inquit: Minor Petro non eſt etiam Iuriſdictione, nam excommunicauit Corinthium. & 1. Corinth. cap. 1. aſſerit, ſe quoſdam tradidiſſe ſathanæ, & ibidem cap. 5. *Ego quidem abſens corpore, præſens autem ſpiritu iam iudicaui tanquam præſens, qui ſic operatus eſt.*

Reſp.

Digitized by Google

Reſp. Siccine ergo arbitratus paritatem iuriſdictionis colligi poſſe? Paulus abſens excōmunicauit Corinthios: ergo æqualē cum Petro Iuriſdictionem habuit. Ecquiſnam docuit te, à paritate alicuius pœnæ colligere æqualitatem poteſtatis Iuriſdictionis? Nonne hoc non eſt illud ipſum ſophiſma à ſecundùm quid ad ſimpliciter, quod toties regeſſi? Petrus potuit excommunicare Corinthios, Paulus potuit excommunicare Corinthios: vtrumque verum: Ergò Paulus Petro Iuriſdictione inferior non fuit. Negamus conſequentiam. Pari enim ratione quiſquam dicat: Epiſcopus poteſt excommunicare laicum, Parochus poteſt excommunicare laicum, Ergo Epiſcopus & Parochus pares ſunt Iuriſdictionis poteſtate. In Religione Generalis poteſt excommunicare fratrē priuatū, Guardianus poteſt excōmunicare fratrē priuatū; Ergo Generalis & Guardianus Iuriſdictionis poteſtate ſūt pares. Præfect⁹ ſōtes morti adiudicare poteſt, Rex ſōtes morti adiudicare poteſt; Ergo Rex & Præfectus pares ſunt poteſtate. Auguſtinus librū ſcribere potuit, Anonymus etiā librū ſcribere potuit; Ergo Anonymus eſt æquè doctus, ac Auguſtinus. Et te ad talia certamina Eccleſiam Dei prouocare non pudet? Vt Paulus Petro inferior erat ratione regiminis, ſic Pauli poteſtas poteſtate Petri, & ideò ordine politico inæqualis etiam, vt iam pridem dixi, ratione ſubiecti, non enim alios Apoſtolos Paulus ſubiectos habebat, vt Petrus: inæqualis conſequenter magnitudine virtutis, non enim omnia ſecundaria agentia mouere poterat Paulus, ſicuti Petrus. Pergit Anonymus.

Anonym. Ideoque illorum reſponſio, qui paritatem inter Petrum & Paulum intelligunt de paritate vitę, & ſanctitate conuerſationis, ſtare nullo modo poteſt: & Vlricus Argentinenſis in lib. ſui operis cap. 23. hanc Interpretationem Gratiani non conuenire verbis litteræ probat, quoniam redarguere coram omnibus ad officium Eccleſiaſticæ dignitatis pertinet, *Illi peccantem coram omnibus arguunt, vt cæteri timorem habeant*, iuxta ſententiam Pauli 1. Timoth. cap. 5.

Reſp. Non poſſum non mirari Anonyme, quòd cùm tu nullam artium ingenuarum vnquam didiceris, nihilominus in hac ſcena ſophiſtę perſonam ita ad viuum geris, ac ſi vni deceptorię *3. Strom.*

N per-

perpetuò incubuiſſes. Prudenter Clemens Alexandrinus: *Oportet arguendi, & refellendi genus perſequi, vt Sophiſtarum fallaces refellantur opiniones.* Quare vide, quàm facilè tuas haſce decipulas eludamus.

Vnus, & idem effectus à duplici cauſa etiam contraria proficiſci poteſt. Areſcente luto fit puluis. Areſcit verò tam ex ardore ſolis, quàm ex rigore frigoris. Sophiſta, qui decipere vult, & perſuadere: e. g. Media hyeme calorem ſolis eſſe nimium, ſic argumentatur: Puluis ex luto fit ob nimios ſolis æſtus, media hyeme puluis ex luto fit, ergo media hyeme ſolis calor eſt nimius.

Eadem penitus ratione Lector nobiſcum agit Anonymus. Quiſquis enim Chriſtiano nomine cenſetur, corripi & argui poteſt, palàm, publicè, coram omnibus duplici de cauſa, ſcilicet vel charitatis officio, vel Iuriſdictionis miniſterio: Charitatis officio, à quolibet fratre, ſiue ſuperior ſit, ſiue inferior, ſiue æqualis: Iuriſdictionis miniſterio à ſolò ſuperiori. Officium Charitatis præcepit Chriſtus Matth. 18. *Si te non audierit, dic Eccleſiæ.* Iuriſdictionis miniſterium præcepit Paulus loco, quem citauit Anonymus. Petrum reprehenſum à Paulo non Iuriſdictionis miniſterio, ſed ſolo Charitatis officio, ſentiunt Patres, & boni omnes, etiam illi ipſi, quos ſibi ſuprà citauit Anonymus, vt vidiſti. Ipſe tamen, qui cum Vlrico ſuo nos decipere vult, & perſuadere, Paulo Petrum Iuriſdictione inferiorem fuiſſe (quod non minùs falſum eſt, quàm ſolis ardorem hyeme nimium eſſe) ſumpta non cauſa pro cauſa ſic argumentatur: Ad ſuperiorem pertinet arguere peccantem coram omnibus, Ergo Paulus Petro ſuperior. Habes, vides, palpas, Lector, fraudes Hæreticorum, & dolos, his tamen artibus decepti miſeri & defecerunt à Chriſto, & alios dæmonum inſtar ad eamdem defectionem quotidie inſtimulare non deſiſtunt. Eſto tamen, fuerit Paulus maior & Petro, & omnibus alijs, quomodo hinc colliges omnes Apoſtolos Iuriſdictione æquales, quæ ſola illa Helena eſt, pro qua deliras? Paulus Petro maior, ergo Apoſtoli æquales Iuriſdictione. vetus tuum argumentum eſt verum argumentum ingenij & doctrinæ tuæ. Fac tamen, Petrum primas concedere Paulo. Ecquiſnam alius Paulo mox ſucceſſerit, ſi

non

non ſucceſſit Epiſcopus Romanus? Epiphanius hæreſ. 27. *In Vrbe Roma primi fuerunt Petrus & Paulus Apoſtoli ijdem ac Epiſcopi.* & Prudentius:

Vna ſedes vigeat, priſco qua condita ſeclo eſt,
Quam Paulus retinet, quamque Cathedra Petri.

Quare ſi Romanus Pontifex non minùs ſuccedit Paulo quàm Petro, dũ Petro Paulum præponis, vides quàm intricato errorum labyrintho implicaris.

OCCVRRITVR OBIECTIONIBVS POSTREmis Anonymi pro æqualitate Petri, & aliorum Apoſtolorum.

CAPVT XIII.

Anonym. Reſilit Anonymus iterum ad cap. 15. Act. & inquit: Quod de Paulo dicitur, idem de alijs Apoſtolis dicendũ eſt, in quos nullã Iuriſdictionẽ aut poteſtatẽ Petrus à Chriſto accepit; nullibi enim hoc legitur, ſed contrarium: nã quæ Petrus geſſit, ex communi Apoſtolorum voto geſſiſſe apparet Act. 15.

Reſp. Dixeras, nec ita pridem, Anonyme, loquens de controuerſia legalium, quæ tractatur cap. 15. quod citaſti, nullam in ea terminanda Petri auctoritatem interueniſſe: Nunc ais, quicquid circa eam à Petro geſtum eſt, id ex communi Apoſtolorum voto geſtum fuiſſe. Quare nonnullam, ſed conſpicuam & præcipuam Petri auctoritatem in ea controuerſia agnoſcis; ipſum enim rem geſſiſſe fateris, quamuis non ſine aliorum voto, & conſenſu. Quàm verè Cyprianus, *Mendacium non diu fallit.* Epiſt. 1.

Quòd verò ex Apoſtolorum voto colligis, Petrum in eos nullam poteſtatem, aut Iuriſdictionem accepiſſe, ego ablegarim te ad tuum Regem Angliæ & ad Principes vniuerſos ſciſcitatum, quàm verum eſſe putent, ſe nullam poteſtatem habere in eos, ex quorum voto in comitijs & conſilijs ſuorum ſtatuum res ab ipſis geruntur. Vade Anonyme in Angliam, tuam hanc doctrinam ibi promulga, tuere, & videris, ſi mitiùs

Digitized by Google

tecum agetur pro Primatu temporali, quàm cum Catholicis pro Primatu ſpirituali.

Falſum eſſe, quòd Petrus in eos nullā poteſtatem acceperit, ex quorum voto res illa geſta eſt, ex ipſamet hiſtoria, & ex tua confeſſione luce clarius apparet: Apoſtolos ſupremam Iuriſdictionem à Chriſto accepiſſe contendis. Cæterum ea controuerſia terminata eſt non Apoſtolorum voto dumtaxat, ſed aliorum etiam. *Conuenerunt enim Apoſtoli, & ſeniores videre de verbo hoc.* ver. 6. Apoſtoli & ſeniores legatos ad Antiochenos decernunt. ver. 22. *Tunc placuit Apoſtolis & Senioribus cum omni Eccleſia eligere viros ex eis, & mittere Antiochiam.* Epiſtola decretalis non Apoſtolorum tantùm, ſed aliorum etiam nomine ſcribitur ver. 23. *Apoſtoli, & ſeniores fratres his qui ſunt Antiochiæ & Syriæ, & Ciciliæ fratribus ſalutem.*

Quare aut falſum eſt, quòd ſumma Eccleſiæ Poteſtas fuerit penes Apoſtolos, ſed illis adijciendi ſunt ſeniores, contrà quàm putas. Aut falſum, quòd qui rem illam geſſit, nullam poteſtatem, & Iuriſdictionem in eos haberet, ex quorum voto geſſit, quod aſſeruiſti. Pergis, & inquis.

Anonym. Et ex præcepto Chriſti apparet contrarium Matth. cap. 23. *Ne vocemini Rabbi, vnus eſt enim magiſter veſter Chriſtus, omnes autem vos eſtis fratres.*

Reſp. Hæc verba à Chriſto dicta ſunt non diſcipulis tantùm, ſed turbis etiam: *Tunc enim loquutus eſt ad turbas, & diſcipulos ſuos dicens.* An verò putas Anonyme, omnibus Chriſtianis interdictū à Chriſto fuiſſe magiſtri nomē? nō opinor, vtcumq; multa per ignorātiā, multa per malitiā delires, omnib⁹ tamē id nomen interdixiſſet Chriſtus, ſi iuxta ſenſum litteralē purum locus iſte intelligendus eſſet. Eſto tamen, non populo, & turbis, ſed Apoſtolis ſolis id prohibuerit Chriſtus, ſi in cortice litteræ perſiſtas, iam vocandus erit tibi in iudicium Paulus Apoſtolus, qui 2. ad Timoth. 2. palàm profitetur, ſe *poſitum eſſe prædicatorem & Apoſtolum & Magiſtrum gentium.* Et poſtremò ſi quibus magiſtri nomen prohibet, iis Iuriſdictionem etiam prohibet Chriſtus, vt ius, reliquum eſt, vt ne Apoſtolis quidem omnibus eam conceſſerit, cùm ſolùm ſe, nullumque præterea magiſtri nomine

vocari patiatur. Quare non magis Monarchiã noſtram, quàm Ariſtocratiam tuam, iuxta ſententiam tuam euertit hic locus, & ad Anarchiam redigit Eccleſiam Chriſti: Aethiologia, Anonyme hic opus eſt, quam ſi adhibeas, videris quòd non nomen, non rem Magiſtri hic prohibet Chriſtus ſuis, ſed faſtum Phariſaicum. Hunc enim redarguens dixerat: *Super Cathedram Moyſi ſederunt Scribæ, & Phariſæi, omnia ergo quacunque dixerint vobis, ſeruate, & facite, ſecundùm opera eorum nolite facere.* Quum ergo inter cætera Phariſæorum opera illud recenſeat: *Amant autem primos recubitus in cœnis, & primas Cathedras in Synagogis, & Salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi,* meritò humilitatem Chriſtianam tumori Phariſaico contraponit. *Vos autem nolite vocari Rabbi, &c.* Faſtum itaque Rabbinicum à Chriſto prohiberi tam certum eſt, quàm certum Chriſtum ea verba dixiſſe. Quod ſi tecum quis dicat, non faſtum, ſed Iuriſdictionem prohiberi, in Anabaptiſmum impingat neceſſe eſt. Non parallogizo, Anonyme, vt ſoles tu, ſed rectè colligo: *Eis enim, quibus prohibet Chriſtus magiſtri nomen, prohibet etiam Iuriſdictionem in fratres.* Hoc eſt, quod contendis. *At magiſtri nomen prohibet & diſcipulis ſuis, & omnibus Chriſtianis, vt Euangeliſta teſtatur. Ergo omnibus diſcipulis ſuis & omnibus Chriſtianis Iuriſdictionem in fratres* interdicit. Ecquid aliud Anabaptiſtæ dicunt? nonne ipſiſſimo iſto argumento vtuntur monſtra illa, & portenta generis humani ad euerſionem omnis Poteſtatis Politicæ? Hanc itaque notam non elues, niſi vel hæreſi addas blaſphemiam, & mentitum aſſeras Euangeliſtam dicentem: *Loquutus eſt ad turbas, & ad diſcipulos ſuos:* vel te, qui Iuriſdictionem hic prohiberi aſſeruiſti, imprudens. Vtuntur etiam Anabaptiſtæ contra Principatum politicum argumento, quod tandem opponis.

Auguſt. de vtilit. credend. c. 3.

Anonym. Et Matth. cap. 20. *Scitis quòd Principes gentium dominantur eis, & qui maiores ſunt; poteſtatem exercent in eis; non ita erit inter vos.* & Marc. 10. *Ieſus vocans Apoſtolos, ait illis: Scio quòd ij, qui videntur principari gentibus, dominantur eis, & principes eorum poteſtatem habent ipſorum; non ita autem eſt in vobis.* & Lucæ 23. *Reges gentium dominantur eis, & qui poteſtatem habent ſuper eos, benefici vocantur, vos autem non ſic.*

Reſp. Decem Apoſtoli audita ambitioſa petitione filiorum Zebedæi, qui ad primas Regni Chriſti per maternas preces conſcendere pertentauerant, indignabundi, quòd virtutis præmia aliena gratia præri pere voluiſſent, obliquis oculis eos aſpiciebant, quando Redemptor noſter eorum diſſidia cōponere volens & ſuperbiæ vulnera humilitatis virtute curare, omnibus accerſitis illos ita allocutus eſt: *Scitis quia Principes gentium dominantur eorum, & qui maiores ſunt, poteſtatem exercent in eos.* Perinde ac ſi dicat, Gentilium Princ ipes ſeruorum loco habent ſubditos ſuos, arbitratuque ſuo o mnia diſtribu unt, hoc enim propriè dominari ſignificat. Vbi legimus maiores, Græcè in poſitiuo μεγάλοι magni, quaſi dicat, & ſunt magni quidam viri, quos beneficos vocant, qui a pud eos plurimum poſſe ſolent. *Non ita erit inter vos:* h. e. Ne ſperetis hac via, gratiæ nimirum & interceſſionis cari cuiuſquam, vt quiſquam veſtrûm cæteris præferatur, ſed ſola humilitate, & ſeruitute fratrum ad dignitatis faſtigium vobis eſt contendendum, *Sed quicunque voluerit inter vos maior fieri, ſit veſter miniſter; & qui voluerit inter vos primus eſſe, erit veſter ſeruus, ſicut filius hominis nou venit miniſtrari, ſed miniſtrare, & dare animam ſuam redemptionem pro* multis. Hæc Chriſtus, qui dum miniſterio maioritatem, & ſeruituti Apoſtolorum primatum pollicetur, ſatis apertè adi mit ſpē omnem eius æqualitatis, quam Hæretici ſomniant. Regibus gentiū Chriſtus proportione reſpōdet, maioribus Regum mater filiorum Zebedæi, & cari quicunque: totaque antiphraſis conſiſtit in ſola methodo conferendi dignitates: Reges enim gratiæ interceſſorum honores & dignitates elargiebantur, non ita Chriſtus, ſed vni virtuti, humilitati, & charitati in fratres. Quare iuxta hanc expoſitionem verba illa, *& qui maiores ſunt, poteſtatem exercent in eos*: non de ſubditis intelliguntur, ſed de Principibus, apud quos iſti Deſpotachirij omnia poterant.

Poteſt aliter etiam hic locus interpretari, vt Regibus gentium Chriſtus, eorum Magnatibus Princeps Apoſtolorum, Dominatui Regum adminiſtratio Chriſti, abuſui poteſtatis Dynaſtarū miniſterium Primatus Apoſtolici contraponatur. Et neque hac

ratio-

ratione (ſi omnia rectè expendantur) Hæreticorum errori hoc teſtimonium patrocinari poteſt. Regimen ſcilicet duplex eſt, Deſpoticum, & Ciuile. Qui enim præſunt, & imperant, aut ſui, aut ſubditorum gratia præſunt, & imperant. Qui ſubditorum gratia, ij nedum alia omnia, ſed ſe ipſos etiam, & quicquid agunt, gerunt, cogitant, id omne ad ſubditorum vtilitatem, & cõmodum dirigunt, ſicut è contra, qui gratia ſui ſubditos tanquam mancipia ordinant ad ſui ſolius commodum, & bonum. *Sanctitas, pietas, fides, priuata bona ſunt: quà iuuat, Reges eant*, inquit Tyrannus ille. Hoc propriè dominari eſt, & Tyrannum conſtituit. *Sors iſta Tyrannis conuenit, inuideant claris forteſquè trucident, muniti gladijs viuant, ſeptiquè venenis, Ancipites habeant artes, trepidiquè minentur.* At adminiſtrare, & gubernare, populiſque parentis inſtar eſſe, hoc eſt, quod verum Principem facit, verè enim non homines propter Principatum, ſed Principatus propter hominẽ inſtitutus eſt. Hinc Ariſtoteles: *Conſtat igitur, quod quacunque Reſpublicæ ad communem vtilitatem intendunt, hæ certè rectæ ſunt ſecundùm ſimpliciter iuſtum; Quacunque verò ad propriã illorum, qui præſunt, vtilitatẽ ſolũ, aberrant quidẽ ſuntquè omnes rectarũ Rerũpub. tranſgreſſiones, & labes; gubernantur enim quaſi à Dominis; Ciuitas autem eſt liberorum ſocietas (Rectè proinde* Seneca: *Ciuium non tibi tradita ſeruitus, ſed tutela) & neque Reſpublica tua eſt, ſed tu Reipublicæ.* Et Antoninus Philoſophus ad Senatum: *Nos vſque adeò nihil habemus proprium, vt etiam veſtras ædes habitemus.*

Atreus apud Sen. in Thyeſte, act. 2.

Claud. de inſtit. Princ.

3. Polit. c. 4.

De clem. lib. 1. c. 18.

Cap. ſeq.

Quantum à vero Principis inſtituto defeciſſent & Tiberius, & cæteri eorum temporum Reges, nemo ignorare poteſt, qui vel in Romanorum, vel in aliarum gentium hiſtorijs mediocriter verſatus ſit. Et hoc eſt, quod Chriſtus dixit: *Reges gentium dominantur eorum*, nempe ſubditos ſeruorum loco habent, ſuo commodo per eorum incommoda proſpicientes. Hoc enim ſignificat propriè Græca dictio κατὰ κυριεύειν αὐτῶν: propoſitio enim κατὰ, adiecta verbo κυριεύειν non vſum ſimpliciter, ſed vſum poteſtatis aduerſus, & in malam partem exprimit.

Dion lib. 5.

Quod autem ſubdit: *Et qui maiores ſunt, poteſtatem exer-*

cent in eos, hoc eſt, & qui auctoritate, gratia, dignitate apud Reges cæteros antecellunt, ſuos Dominos imitati commodis ſuis per populorum incommoda proſpiciunt. Græca enim dictio κατεξουσιάζειν αὐτῶν ratione eiuſdem propoſitionis κατὰ eumdem poteſtatis abuſum aduerſus ſubditos nobis ingerit Quam Redemptoris ſententiam etiam Senica Tragicus ita expreſſit:

n Hercul. et.

Colit hic Reges, calcet vt omnes,
Perdatquè aliquos, nullumquè leuet;
Tantùm vt noceat, cupit eſſe potens.

Propoſita Tyrannide Regum, & magnatum Gentilium, quorum potentiam ſibi ſomniabant Apoſtoli, Chriſti Regnum eiuſdem generis futurum exiſtimantes, eorum errorem mox corripit, oſtendens Magnorum ſuorum poteſtatem verè Ciuilem futuram, quemadmodum Ciuilis erat etiam adminiſtratio ipſius. *Non ita erit inter vos, ſed quicunque voluerit inter vos maior fieri, ſit veſter miniſter, & quicunque voluerit inter vos primus eſſe, erit veſter ſeruus.* Nimirum, vt dicebamus, verus Princeps verè miniſter & ſerui inſtar eſt ſubditis ſuis. Contrapoſitis maioribus ſuis magnatibus gentilium, ſeipſum contraponit Regibus gentium; planè Ciuilem oſtendens adminiſtrationem ſuam: *Sicut filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare, & dare animam* (id eſt, vitam) *ſuam redemptionem pro multis.* Si itaque, qui inter Apoſtolos maior futurus erat, ita is miniſtrare debebat, ſicut fecerat Chriſtus, conſequens eſt, vt tale miniſterium poteſtatem Ciuilem inuoluat, non adimat. Chriſtus ſcilicet, qui dicebat Apoſtolis, *non veni miniſtrari, ſed miniſtrare*, eiſdem etiam dicebat, *vos vocatis me Magiſter & Domine, & bene dicitis; ſum etenim.* Quare tantùm abeſt, vt ex hoc loco vel tantillum minui poſſit Iuriſdictio Principis Apoſtolorum, ſicut putant hæretici, vt verius hinc neruoſiſſimè confirmetur. Maior enim, & primus Apoſtolorum, ex ſententia Chriſti, cæteris ita miniſtrare debebat, quemadmodum miniſtrauerat, & ſeruierat Chriſtus ipſe: ſeruitutem verò Chriſti excludere prælationem in eos, quibus ſeruiuit, nemo impius licèt, & amens affirmarit. Adeò tamē hæreticos excæcauit, & dementauit impietas, vt & in meridie

quaſi

quaſi veſpertiliones cæcutiant, & igni oleum inijcientes, incendium ſuũ ſe non extinguere, ſed augere non ſentiant. Poſtremò multa à Catholicis, ab Hæreticis hinc inde Anonymus corrógat, vt reprobet cum Soto, & alijs opinionem Petri de Palude, quæ, vt antè monuimus, aliorum etiam Catholicorum eſt: nimirum alios Apoſtolos Iuriſdictionem fori exterioris, ſiue Regiminis Politici accepiſſe per Petrum à Chriſto. Et quaſi accipere Iuriſdictionem immediatè à Chriſto, & accipere æqualem Iuriſdictionem à Chriſto ſit vna, & eadem res, tandem concludit.

Anonym. Hucuſque ſatis ſuperque probatum credimus, Apoſtolos æqualem poteſtatem tam ordinis quàm Iuriſdictionis à Chriſto habuiſſe.

Reſp. Sed erras Anonyme. Res admodum diuerſæ ſunt, accipere Iuriſdictionem, & gradus ſuos æquè immediatè à Principe, & accipere ab eo Iuriſdictionem æqualem, gradus æquales. AEquè immediatè à SPQR. primùm, & à Principibus pòſt creabantur Conſules, Cenſores, Prætores, Quæſtores, AEdiles, &c. Anne ideo colligas omnes hos Magiſtratus fuiſſe æquales inter ſe, & habuiſſe in omnibus æqualem poteſtatem? Antecedens illud Catholicum eſt, conſequentia Hæretica, & indigna homine non malè ſano, vt tu ipſe quoque confiteberis, ſi mores, & inſtituta hominum tantiſper inquiras, aut ſaltem ea exempla conſideres, quæ quotidie ante oculos tibi verſantur.

Habes nũc Lector omnia, quibus perſuaſus Anonymus apoſtatauit à fide. Vide tu, ſi propter tales nænias, & nugas quiſque, qui & Deum eſſe credat, & humana curare, deſeruiſſet vnquam eã Religionem, in qua natus eſt, quam ſuxit cum lacte materno, in cuius cultu maiorem æui ſui partem traduxit.

Explicatus ab æqualitate omnium Apoſtolorum profuſiſſimus eſt in probando Epiſcopos iure diuino Apoſtolis ſucceſſiſſe. Id verò etſi inter Catholicos controuerſum eſt, ego tamen quoad dignitatem, & munus Epiſcopatus verum eſſe concedo. Dixi quoad Epiſcopatus dignitatem, & munus, nam qui Apoſtolis Epiſcopos etiam in Apoſtolatu ſuccedere velit, vt audio velle M. Antonium de Dominis, hinc (vt cætera taceam) concedere

neceſſe eſt, Epiſcopos etiam teſtes oculatos eſſe debere Reſurrectionis, & Aſcenſionis Domini, habereque facultatem ſanandi ægrotos, & miracula patrandi, quæ ſuprà oſtendimus ad munus Apoſtolatus propriiſſimè pertinere. Id autem quàm verum ſit, infelix ille arbitratu ſuo poterit experiri.

Si Epiſcopi iure diuino ſuccedunt Apoſtolis, vt Anonymus vult, & ego lubens concedo, conſequens eſt, vt qui ex Epiſcopis Apoſtolo Petro ſuccedit, hic eodem iure ſit caput Eccleſiæ vniuerſalis, & ad eum reliqui omnes, quocunque nomine cenſeantur, habeant ſe tanquam oues ad Paſtorem ſuum. Ita colligit etiam Sanctus Leo ep. 84. *Sacerdotibus cùm non ſit dignitas communis, eſt tamen ordo generalis, quoniam & inter beatiſſimos Apoſtolos in ſimilitudine honoris fuit quædam diſcretio poteſtatis, & cùm omnium par eſſet electio, vni tamen datum eſt, vt cæteris præemineret, de qua forma Epiſcoporum quoque eſt orta diſtinctio, & magna diſpoſitione prouiſum eſt, ne omnes ſibi omnia vendicarent, ſed eſſent in ſingulis Prouincijs, quorum inter fratres haberetur prima ſententia, & rurſum quidam in maioribus vrbibus conſtituti ſolicitudinem ſuſciperent ampliorem, per quos ad vnam Petri ſedem vniuerſalis Eccleſiæ cura conflueret, & nihil vſquam à ſuo capite diſſideret.* Quiſnam ergo ille inter Epiſcopos ſit, qui Petro ſucceſſerit, inquiramus, priùs tamen quatuor alia verba de iure Primatus eius Anonymus importunè à nobis extorquet.

NON AB APOSTOLIS TANTVM, SED A Chriſto Primatus Beato Petro delatus eſt, quicquid Anonymus dicat.

CAPVT XIV.

SAnctus Hieronymus Epiſtola centeſima tertia, quæ eſt ad Paulinum, conſiderans, quàm miſera ſit hominum vitio conditio Theologiæ Chriſtianæ, inquit, *Agricolæ, cementarij, fabri, metallorum lignorumve caſores, lanarij quoque, & fullones, & cæteri, qui variam ſupellectilem, & vilia opuſcula fabricantur, abſque Doctore non poſſunt eſſe quod cupiunt. Quod medicorum eſt, promittunt medici, tractant fabrilia fabri, ſola ſcripturarum ars eſt, quam ſibi omnes paſſim vindicant.*

Scribimus indocti, doctique poëmata paſſim.

Hanc garrula anus, hanc delirus ſenex, hanc ſophiſta verboſus, hanc vniuerſi præſumunt, lacerant, antequam diſcant. Et infrà: *Puerilia ſunt hæc, & circulatorum ludo ſimilia, docere quod ignores: immo, vt cum ſtomacho loquar, ne hoc quidem ſcire quod neſcias.* Quod peccatum hæreticorum proprium & peculiare eſſe notauit Tertullianus: ***Omnes tument***, inquit, ***omnes ſcientiam pollicentur: antè sũt perfectè Catechumeni quàm educati***. Hæreticos propterea Apoſtolus conuerſos dicit in *Mateologiam, volentes eſſe legis Doctores; nõ intelligẽtes neq; quæ loquũtur, neq; de quib⁹ affirmãt*. Vnde tãdẽ fit, vt ait Iudas: *Quòd tanquã fluctus feri maris deſpumẽt tãtùm ſuas confuſiones, ſydera errantia, quib⁹ procella tenebrarũ ſeruata eſt in æternũ.* Ignorantiæ, impudentiæ, inconſtantiæ, aſineſis Hæreticorum ſingulare exemplum eſt miſer hic leguleius, qui quatuor vix paragraphis tinctus, quum auſus ſit in ſcripturæ ſacræ myſteria intrudere ſe, & de ſanctioribus fidei dogmatibus diſceptare, quàm turpiter circa Primatum Petri deſpumauerit confuſiones ſuas, poſtremo loco demonſtrandum reliqui.

De præſcript.

1. Timot. 1.

Audiſti hactenus, quãto argumentorũ apparatu probare conatus ſit [*Nullam neque Ordinis, neque Iuriſdictionis ratione inter Apoſtolos præcedentiam dari poſſe.*] Vidiſti cu nũc æquare ſingulos quoſq; Apoſtolos inter ſe, nũc omnibus ſubijcere Petrũ, nũc Petro Paulũ cõponere, interdũ etiã præferre. Audi modò quid ſcribat

Digitized by Google

cap. 2. pagin. 31. libelli ſui: [Primatum Diui Petri non negamus; ſed non ab ipſo Chriſto Saluatore habuiſſe, verùm à cæteris Apoſtolis prælatum eſſe.] & paulò pòſt: [Ab Apoſtolis igitur Princeps & caput is deputatus eſt, qui primus poteſtatem à Chriſto Saluatore accepit:] atque ita euertit, quicquid hucuſque conſtituit. Si enim Petrus fuit princeps, & caput Apoſtolorum, falſum eſt, inter Apoſtolos nullam neque ordinis, neque Iuriſdictionis præcedentiam dari poſſe; falſum ſuperiorem ab inferioribus mitti nequire, non corripi, & argui, falſum, prohibuiſſe Chriſtum Apoſtolis Primatum, & exercitium Iuriſdictionis, vel quando exemplo Regum Gentium vſus eſt, vel etiam quando prohibuit eis Rabbini nomen, falſum quicquid de paritate Petri, & Pauli Anonymus effutiuit; & denique fallacia, & deceptoria omnia ferme, quæ contra Petri Primatum vnquam congeſſit; æquè enim militant, ſi à Chriſto, ac ſi ab Apoſtolis Principatum, & Monarchiam ſuam Petrus accepit. Et ſi verum eſt, quòd Petrus poteſtatem à Chriſto primus accepit, vt poſtremo loco dicit Anonymus, falſum eſt, quod toties ab eo antè dictum eſt, omnes Apoſtolos, totamque Eccleſiam Chriſti ſimul cum Petro, & in Petro omnem poteſtatem accepiſſe. Intelligiſne quę loqueris, Anonyme? & de quibus affirmas? an veriùs deſpumas confuſiones tuas? At audire æquum eſt, qua ratione probes quod dixiſti.

Anonym. Ita & ipſi Pontifices Romani profitentur, qui in decreto 1. diſt. 2. cap. 2. in nou. ex epiſt. 2. Anacleti Papæ ita tranſcribunt, eiuſque dicta canonizant: *In nouo teſtamento poſt Chriſtum Dominum à Petro ſacerdotalis cœpit ordo, quia ipſi primo Põtificatus in Eccleſia Chriſti datus eſt, dicẽte Domino ad eũ, Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam, & tibi dabo claues regni Cœlorum. Hic ergo ligandi, atque ſoluendi poteſtatem primus accepit à Domino, primuſque ad fidem Domini populum virtute ſuæ prædicationis adduxit. Cæteri verò Apoſtoli cum eo pari conſortio honorem, & poteſtatem acceperunt, ipſumque Principem eorum eſſe voluerunt.* Ab Apoſtolis igitur Princeps & caput is deputatus eſt, qui primus poteſtatem à Chriſto Saluatore accepit.

Reſp. Anacleti nemo melior Interpres, quàm Anacletus ipſe, qui epiſt. 1. inquit: *Si difficiliores quæſtiones ortæ fuerint, aut Epiſcoporum, vel Martyrum iudicia, aut maiores cauſæ fuerint, ad ſedem Apoſtolicam (ſi appellatum fuerit) referantur. Quoniam Apoſtoli hoc ſtatuerunt iuſſione Saluatoris, vt maiores & difficiliores quæſtiones ſemper ad ſedem Apoſtolicam deferantur, ſuper quam Chriſtus vniuerſam conſtruxit Eccleſiam, dicente ipſo ad Beatum Principem Apoſtolorum Petrum: Tu es Petrus,* &c. Et epiſt. 3. *Hæc Sacroſancta Romana & Apoſtolica Eccleſia non ab Apoſtolis, ſed ab ipſo Domino Saluatore noſtro Primatum obtinuit, & eminentiam poteſtatis ſuper vniuerſas Eccleſias, ac totum Chriſtiani populi gregem aſſecuta eſt, ſicut ipſe Beato Petro Apoſtolo dixit, Tu es Petrus, &c.* Et infrà: *Inter Apoſtolos quædam fuit diſcretio, & licèt omnes eſſent Apoſtoli, Petro tamen à Domino eſt conceſſum, & ipſi inter ſe id ipſum voluerunt, vt reliquis omnibus præeſſet Apoſtolis, & Cephas, id eſt, caput, & principium teneret Apoſtolatus.* Et poſt nonnulla: *Si quæ verò cauſæ difficiliores inter vos ortæ fuerint, ad huius ſanctæ ſedis apicem eas, quaſi ad caput, referte, vt Apoſtolico terminentur iudicio, quia ſic Dominum velle, ab eoque ita conſtitutũ eſſe, antedictis teſtimonijs declaratur.* Quare ſi Anacletus cum Anacleto non pugnat, negare non poteſt, Apoſtolum Petrum à Domino, non ab Apoſtolis Primatum accepiſſe. Quod verò ait, id ipſum Apoſtolos voluiſſe, ipſumque Principem eorum eſſe voluiſſe, & ſi quæ ſunt huiuſmodi, alia ratione quàm putas interpretanda ſunt. Chriſtus, vt communi conſenſu Theologi docent, præter ea, quæ tangunt eſſentiam fidei, & Sacramentum, nullum reliquit præceptum poſitiuum, ſed ea omnia permiſit liberæ diſpoſitioni, & determinationi Eccleſiæ. Erat de eſſentia fidei, & Eccleſiæ, vt eſſet & caput vnũ, & vnꝰ paſtor eius vice Chriſti: hũc ipſe cõſtituit. Quæ negotia, quæ cauſæ, quarum perſonarum iudicia ad eum, vel ad alios deferri deberent, non expreſſit, ſed exprimendum, decernendumque Apoſtolis dimiſit. Apoſtoli verò in ordinanda Eccleſiæ Politia, habita ratione Primatus, & Principatus Petro à Chriſto collati, ad inſtitutionẽ Chriſti attemperarunt, accommodarũtq; decreta ſua, ſtatuẽtes, quòd omnia grauiora negotia, adeoque etiam ſuæ ipſorum cauſæ ad Petrum deferrentur: Pari-

quę ratione iudicia, & cauſæ grauiores ſucceſſorum ſuorum ad ſucceſſorem Petri tanquam ad caput,& Principem EccleſiæDei. Atque ita primarium ius primariæ dignitati tribuerunt, quoad actum ſecundum Petro eumdem Primatum deferentes, quem quoad actum primum acceperat Petrus à Chriſto, ſiue dicamus (& recidit eodem) quòd Eccleſiæ Principatum Chriſtus Petro conceſſit, Ius verò Principatus Petro Apoſtoli exhibuerunt; atque ita ille concedendo, iſti reddendo, dederũt Petro Primatũ. Quod ſuperioris eſt,præſtitit Chriſtus,quod inferioris,Apoſtoli: Hoc illud eſt, quod Anacletus vult, idque ita Chryſoſtomus expreſſit: *Apoſtoli gratiâ acceptâ, vbique Primatum Petro præbent. & in Concionibus eum anteponunt, quamuis cæteris rudior videretur.* Et certè nimis impudens eſt, *qui audito ab ore Chriſti, ſuper hanc Petram ædificabo, tibi dabo claues, paſce oues meas, confirma fratres tuos*, adhuc negare auſit, Chriſtum ædificaſſe, claues dediſſe, paſcere, & confirmare iuſſiſſe: quæ tamen negant, qui negant Petro Chriſtum Primatum detuliſſe.

omil. 51. Matth.

Digitized by Google

DISPVTATIO POSTERIOR DE SVCCESSIONE EPISCO-PI ROMANI IN PONTIFI-CATVM B. PETRI.

ARISTOCRATIAM ECCLESIAE, QVAM INducit Anonymus, pugnare cum primis principijs fidei Chriſtianæ, ex quibus demonſtratur ſucceſſio Romani Pontificis in Primatum B. Petri.

CAPVT I.

CHRISTVM D.N. & Beatum Apoſtolum Petrum ſummo Eccleſiæ Pontificatu potitos eſſe, vt quæſtione præcedenti dictum eſt, confitetur Anonymus; quamuis Primatum non à Chriſto, ſed ab Apoſtolis Petro collatum putet. At Petro per Neronem ſublato, Eccleſiæ regimen mutatum fuiſſe contendit, æquali tum loco, tum gradu cum cæteris Epiſcopis conſtituto Romano Pontifice. Proinde Monarchiam Eccleſiaſticam anno Chriſti 70. quo Cruci ſuffixum Petrum arbitratur, in Ariſtocratiam defeciſſe. Hac autem ratione id ſe probare putat cap. 2. [Quia præeminentiam ſuper alios nullo expreſſo iure oſtendere huc vſque potuit.] Et infrà: [Sed circumſcriptis Papæ confeſſionibus, quæ in iure Canonico aſſertæ fuêre, ſuper quibus tota Canoniſtarum, & Romæ ſcribentium multitudo fundari conſueuit, Papa Romæ Epiſcopus ex nulla Apoſtolorum ordinatione ſuperioritatem, quā prætendit,

fun-

fundare valet. Neque ex Patrum dictis probari poteſt, vt mox oſtendetur, ergo aſſerta præeminentia admittenda non eſt.] Totuſque eſt in hoc argumento vſque ad caput quartum.

Capite quarto diſtinguit Papatum in tres periodos, quas ſtatus appellat. Primam producit à morte Chriſti per quingentos viginti ſex annos vſque ad Iuſtinianum Imperatorem. Secundam per ducentos quadraginta ſex à Iuſtiniano ad Carolum Magnum. Tertiam à Carolo Magno ad Iulium ſecundum Romanũ Pontificẽ. In prima periodo aſſerit, Romanos Epiſcopos nihil vel in ſpiritualib⁹, vel in tẽporalib⁹ vltra ſuã diœceſim (quã intra centeſimũ ab Vrbe lapidem coarctat) ſtatuiſſe, aut decreuiſſe & ſpeciatim in reliquos Patriarchas Romano antiquiores: [Et quidem, inquit, ſi primum quingentorum annorum ſtatum à Chriſto Seruatore noſtro mortuo vſque ad Iuſtiniani tempora reuoluamus, nihil ipſum Pontificem in ſpiritualibus dumtaxat vltra ſibi ſubditos decreuiſſe apparebit.] & infrà de Patriarchis: [Sed Romani Pontifices nullam in hoc temporis ſtatu, neque in ſpiritualibus, neque in temporalibus ſuper præfatos Epiſcopos illo antiquiores, vel ſuper eorumdem ſucceſſores, vel ſuffraganeos, ne ſuper Eccleſiaſticis quidẽ, aut ſæcularibus aliquid ſtatuiſſe, aut decreuiſſe, legi poteſt. Negatiua iſta probatur ex inſpectione omnium librorum.] In hoc tamen ſtatu appellationem Athanaſij ad Iulium Romanum Pontificem, & Canones Concilij Sardicenſis de iure appellationum, quaſi primam Papatus conceptionem, & originem notat.

In ſecunda periodo nihil auguſtius, ſed inquit: [Si ſecundum ſtatum à temporibus Iuſtiniani primi Imperatoris, nimirum ab anno Chriſti 526. per ducentos quadraginta ſex ſubſequentes vſque ad tempora Caroli Magni ſpectabimus, Epiſcopos Romanos ſemper Imperatori ſubditos fuiſſe comperiemus.

In hac periodo duo obſeruat Anonymus, quaſi Papatus incunabula, Conſtitutiones editas à Iuſtiniano, Arcadio, & Honorio Imperatoribus pro libertate Eccleſiaſtica, & decretum Phocæ Imperatoris, quo titulus Vniuerſalis Romano Epiſcopo contra Conſtantinopolitanum adiudicatus eſt.

Digitized by Google

In tertia Periodo incrementa Papatus ad eam amplitudinem protendit, quâ eminet in Eccleſia; eiuſque duas cauſas aſſignat, Leges Caroli Magni, & ſub prætextu falſæ donationis Pipini Francorum Regis occupationem Patrimonij Sancti Petri, euerſo iam per Francos Longobardorum Regno. Ita paſſim, inquit, Eccleſia Romana Patrimonium in temporalibus occupante, Papæ pro tempore exiſtẽtes, qui Sanctitatis ſpeciem præ ſe ferebant, viros doctos vndique conuocare incipiunt, atque ingentia illis munera dignitateſque elargiri, vnde Romana Curia illuſtrari incœpit, doctiſque viris repleri, qui veluti ſydera in firmamento per totum mundum luceſcebant, Reges & Principes in Religionis ſimplicitate condentes, eorum regna, ſtatuſque orationibus Epiſcopi Romani commendant, eleemoſynas annuas dari iubent. Et mox, alij ſimplices credentes Romanam Eccleſiam vnum cum Deo facere conſiſtorium, ditiones ſuas illi ſuppoſuerunt, coronamque Regiam à Romano potius, quàm à Cæſare deſumere maluerunt. Cæteri omnes Reges, Principes, Epiſcopi, Archiepiſcopi, & cuiuſcunque conditionis viri pro habendis à tot ſapientibus conſilijs, litium euitandarum ergò, aut legatos, vel nuntios eò loci mittunt, aut litteras ſcribunt, aliquando ad eoſdem quaſi ad oracula conuolant, tantus concurſus cauſarum, & hominum in illos compromittentium ad Romanam Curiam confluunt, vt aliquos ab ipſa multitudine per pontem Sancti Angeli ad Palatium Papæ incedentes ſæpe ſæpius ſuffocatos eſſe à pluribus practicis ſcriptoribus adnotatum fuerit.

In hac poſtrema Periodo Papatum defeciſſe aſſerit in Iulio 2. Eo per ſimoniam ad Pontificatum aſſumpto, ſacrilegi huius libelli argumentum hoc eſt, in quo conſtituendo, & refellendis fundamentis Catholicæ veritatis homo, ſupra quàm credi poteſt, impius, & ſceleratus, ſine litteris, & ſine ingenio, reliquum nugarum, & blaſphemiarum ſuarum mendaciſſimè, & impudentiſſimè impendit.

Contra Anonymum, & omnes Hæreticos duas aſſertiones tenet, credit, & profitetur Eccleſia Catholica.

1. Romanum Pontificem in B. Petri Primatum ſucceſſiſſe,

 cam-

Digitized by Google

eamdemque cum illo in omnibus vbique Eccleſijs ligandi, atque ſoluendi poteſtatem ſemper obtinuiſſe.

2. Primatum verò inde vſque ab initio agnouiſſe, defendiſſe, exercuiſſe ex hiſtorijs Eccleſiaſticis eſſe ita perſpicuum, vt id negare non niſi mens vel nimis ſupina, vel nimis improba poſſit.

Et vt ab Apoſtolica traditione incipiamus, quam pro Primatu Pontificis ſtare inficiatur Anonymus. Illud ab Apoſtolica traditione deriuare ſemper creditum eſt, quod perpetuò illæ Eccleſiæ retinuerunt, quæ interruptâ Epiſcoporum ſucceſſione referunt originem ſuam ad Apoſtolos ipſos, à quibus fundatæ, inſtitutæ, & gubernatæ ſunt, ſed præ omnibus Eccleſia Romana. Si enim aſcēdendo per Epiſcopos ſibi inuicē ſuccedētes perueniam ad Apoſtolū aliquē, & nō poſſit oſtēdi, quòd vllus eorū Epiſcoporū introduxerit nouā doctrinā, certi ſumus, ibi conſeruari Apoſtolicas traditiones, quia Apoſtoli tradiderunt ſucceſſoribus ſuis cū officio Epiſcopatus etiā doctrinā Religionis. Hinc S. Irenęus lib. 3. c. 3. *Traditionē Apoſtolicā in toto mundo manifeſtatā, in omni Eccleſia adeſt perſpicere omnibus, qui vera velint audire, & habemus enumerare eos, qui ab Apoſtolis inſtituti ſunt Epiſcopi in Eccleſijs & ſucceſſores eorum vſque ad nos, qui nihil tale docuerūt: Sed quoniam valde longum eſt omnium Eccleſiarum ſucceſſiones enumerare, maximæ, & antiquiſſimæ & omnibus cognitæ, à glorioſiſſimis duobus Apoſtolis Petro, & Paulo Romæ fundatæ, & conſtitutæ Eccleſiæ, eam quam habet ab Apoſtolis traditionem, & anunciatam hominibus fidem, per ſucceſſiones Epiſcoporum peruenientem vſque ad nos indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquo modo præterquam oportet colligunt.* & lib. 4. c. 43. *Quapropter eis, qui ſunt in Eccleſia, Presbiteris obaudire oportet his, qui ſucceſſionem habent ab Apoſtolis, ſicut oſtendimus, qui cum Epiſcopatus ſucceſſione chariſma veritatis certum ſecundùm placitum Patris acceperunt. Reliquos verò, qui abſiſtunt à principali ſucceſſione, & quocūque loco colligūtur, ſuſpectos habere vel quaſi Hæreticos & malæ ſententiæ, vel quaſi ſcindentes, & elatos, & ſibi placentes.* Tertullian in. lib. de præſcriptionibus. *Edant ergo origines Eccleſiarum ſuarum, euoluant ordinem ſuorum Epiſcoporum, ita per ſucceſſionem ab initio decurrentem, vt primus ille Epiſcopus aliquem*

Digitized by Google

ex Apoſtolis, vel Apoſtolicis viris (qui tamen cum Apoſtolis perſeueraverit) habuerit auctorē, & anteceſſorē. Hoc enim modo Eccleſiæ Apoſtolicæ cēſus ſuos deferūt, ſicut Eccleſia Smyrneorū habens Polycarpum ab Ioanne conlocatum refert, ſicut Romanorum Clementem à Petro ordinatum edit, proinde vtique & cætera exhibent, quos ab Apoſtolis in Epiſcopatū conſtitutos Apoſtolici ſeminis traduces habeant. Confingant tale aliquid Hæretici, quid enim illis poſt blaſphemiam illicitū eſt? Et infrà, *Age iam, qui voles curioſitatem melius exercere in negocio ſalutis tuæ, percurre Eccleſias Apoſtolicas, apud quas ipſæ adhuc Cathedræ Apoſtolorum ſuis locis præſidentur, apud quas ipſæ authenticæ eorum litteræ recitantur ſonantes vocem, & repræſentantes faciem vniuſcuiuſque. Proxima eſt tibi Achaia, habes Corinthum. Si non longè es à Macedonia, habes Philippos, habes Theſſalonicenſes. Si potes in Aſiam tendere, habes Epheſum. Si autem Italiæ adiaces, habes Romā, vnde nobis quoque auctoritas præſtò eſt. Fœlix Eccleſia, cui totā doctrinā Apoſtoli cū ſanguine ſuo profuderūt. Vbi Petrus paſſioni Dominicæ adæquatur, vbi Paulus Ioannis exitu coronatur, vbi Apoſtolus Ioannes, poſteaquam in oleum igneum demerſus nihil paſſus eſt, in Inſulam relegatur. Videamus quid didicerit, quid docuerit.* Auguſtinus verò cō. Ep. fūdā. c. 4. *Multa sūt, quæ me iuſtiſſimè tenēt in Eccleſiæ Catholicæ gremio. Tenet conſenſio populorum, & gentium, tenet auctoritas miraculis inchoata, ſpe nutrita, charitate aucta, vetuſtate firmata.* Tenet ab ipſa ſede Petri *Apoſtoli vſque ad præſentem Epiſcopatum continuata ſucceſſio Sacerdotum.* Hac regula vſi ſunt Theodoſius Maior, Sanctus Hieronymus, & alij. Theodoſius, *Cunctos,* inquit, *populos, quos Clementiæ noſtræ regit temperamentum, in ea volumus Religione verſari, quam Diuinum Petrum Apoſtolum tradidiſſe Romanis religio vſque nunc ab ipſo inſinuata declarat, quamque Pontificem Damaſum ſequi daret, & Petrum Alexandriæ Epiſcopum virum Apoſtolicæ Sanctitatis.* Non pariat Petrum Damaſo Theodoſius dignitate, poteſtate, gradu, vt hallucinantur Hæretici, ſed Petrum Damaſo adijcit propter ſucceſſionem Apoſtolicam. Eadem ratione Hieronymus ad Marcum presbiterum: *Hæreticus vocor? ſi ab Arianis, meritò, ſi ab Orthodoxis, qui huiuſmodi arguunt fidem, Orthodoxi eſſe deſierunt, aut ſi eis placet, Hæreticum me cum Occidente, Hæreticum me cum Ægypto, hoc*

L. Cunctos populos, C. Theod. de fide Cath.

eſt, cum Damaſo, Petroquè condemnent. Si enim vna Romana ſedes orthodoxæ fidei argumentum ſufficientiſſimum erat, quanto efficacius eſſe debebat, ſi ad Romanã aliæ quoque Eccleſiæ Apoſtolicæ acceſſiſſent, maximè Patriarchales? *Iungamus dexteras, animos copulemus*, dicebat alibi idem Sanctus Pater, & *duos Orientis, atque Occidentis* τεωπανοφέρις alacri ſequamur inceſſu. Alludebat ad Anaſtaſium Papam, & ad Theophilum Epiſcopum Alexandriæ, quorum auctoritate, quòd ambo per continuam ſucceſſionem ad S. Petrum referrent ſuarum Eccleſiarum initia, Origenes damnatus fuerat. Defecit verò iam certa & continuata Epiſcoporum ſucceſſio in alijs Eccleſijs, quas fundarunt Apoſtoli, & ex peculiari Petri priuilegio ſola Romana ſupereſt, aduerſus quam portæ inferi non præualuerunt. Quare ſi aſcendentes à Sanctiſſimo Domino noſtro Paulo V. vſque ad Petrum Apoſtolum reperiamus, omnes Romanos Pontifices, quorum monumẽta extant, cõſtãtiſſimè docuiſſe, & retinuiſſe Primatum vniuerſalem Eccleſiæ Chriſti tanquam ſucceſſores in eo B. Petri, ſicut reuera docuerunt, *a* & retinuerunt, conſequens eſt, vt fa-

Apolog. 3. ad Ruf.

a Paulus V conſtit. 1 quod in omni Clem. VIII. conſtit. 61. diues. Greg. 145. conſtit. 6. Onus. Sixtus V. conſt 46. ad compeſcendam. Greg. 13. conſt 39. Saluatoris. Pius V. in ſent. con. Eliſab Reg. Ang. Pius 4. in confirm. Conc. Trid Paulus 3. conſt 7 quæ eſt damnatio Henr. VIII. Reg. Angl. Hadrian VI. conſt. 4. ſatis & pluſquam ſatis Leo X. conſt 41. Decet. Iul. 2. conſt. 27. Sacroſanctæ. Alex. VI. conſt. 2. inter cætera. Innoc. VIII. conſtit 18 Decet. Sixtus IV conſt. 20. & ſi de cunctarum. Paulus 2. conſt. VII. in ineffabiis. Pius 2. conſt. X in minoribus. Callixtus III. ep ad Frid. Imp. quæ apud Æneam S. iu eſt 371. Nicolaus V. conſt. 4. Imperator. Eugenius IIII. in bulla vnionis Græcorum, quæ eſt 17. lætentur Mart. V. conſtit inter cunctas. Greg. XI. conſtit. ſuper vniuerſas. Innoc. VI. conſtit. 1 cum onus. Clem. VI. conſt. 1. Sollicitudinis. Benedictus 12. conſtit. 4. Benedictus. Ioannes XXII. in extrauag. licèt con. Marſil. de Pad. & Io. de Iano. Clem. V. conſtit. 1. Regnans Bonifac 8 in proœm VI decret Martin. 4. conſtit. 1. Michaelem. Nicol III. conſt. 1. vineam. Greg X. conſt. 1. Saluatoris Vrbanus 4. conſtit. 2. licet. Alex IV. conſt. 7. firma Innocen IV. cap. ad Apoſtol: de ſent & re iud. in 6. Gregor. IX. conſt. 13. rationalis. Honor. 3. conſt. 1. has leges. Innoc. 3. cõſt. 5. Rex Reg. Alex. III. ep. ad Vigilien. Epiſc Eug. 3. ep. ad Ludou. Franc. Reg Innoc. 2. ep. ad Henric. Senon. Epiſc. Vrban. 2. ep ad Cler. populi Carnoten Greg. VII. lib. 4. ep. 28. Alex. 2 ep. ad Haral. Norman. Reg. Nicol. 2. ep. ad Eduar Reg. Angl. Leo IX. Ep. 1. Formoſus ep. 1. Stephan VI. ep. 1. Ioann. 8. ep. 73. Hadrian. 2. ep. 3. Nicolaus 1 ep. 8. ad Michaelem. Benedictus III. ep. 1. Leo. 4. ep. 2. Greg. 4. ep. 1. Paſchalis 1. ep. 2. Leo III ep 1. Hadrianus 1. ep. 1. Stephanus 4. ep 1. Paulus 1. in priuil. Eccl. S. Stephani. Steph. 3. ep. 4. Zachar. 1. ep 2. Greg. 11. ep. 1. Leo. 2. ep 1. Agatho ep. ad Impp. in 6. ſyn. act. 4. Adeodatus ep. 1. Vitallianus ep. 1 Martinus 1. ep. XI Honorius 1. ep. 2. Bonifac. V. ep. 1. Greg. Mag. lib. 6. ep. 17. Pelag. 2. ep. 8. Pelag. 1. ep. 4. Vigilius ep. 4. Agapetus ep. 4. Ioan. 2. ep. 2. Bonif. 2. ep. 1. Felix 4. ep. 1. Hormiſda ep. 45. Symmachus in Apologet Anaſt. 2. ad Anaſtaſ. Aug. Gelaſ. ep. 2. Felix 3. ep. 13. Simplicius ep. 9. Hilarius ep. 3. Leo Magnus epiſt 58. Cæleſtinus ep 6. Bonifac 1. ep. 3. Zoſimus ep 5. Innoc. 1. ep. 17. Anaſtaſius p. c. epiſt. 1. Siricius epiſt. 3. Damaſ. epiſt. 2. Felix 2 epiſt. 1. Liberius ep. 2. Reliquos à Liberio ad Petrum habes infrà cap. 2. ſub initium. Neque horum omnia hic relata ſunt, ſed ex multis pauca delibata.

teamur,

teamur, originem huius doctrinæ ab Apoſtolica Traditione deriuari. Ratio, quæ eò fortiùs vrget, quòd non Romani Epiſcopi tantùm(qui tamen ſoli ex regula Patrum ſufficiunt,)ſed reliqui etiam omnes Apoſtolici ſeminis traduces Romanis tamdiu in hoc dogmate conſenſerunt, quamdiu ab ea fide non exciderunt, quæ eorum præceſſoribus ſimul cum Epiſcopatu ab Apoſtolis primùm credita fuerat, vt paulò pòſt etiam cap. ſecundo, ac quinto demonſtrabo.

Præterea Sanctus Auguſtinus ep. 118. ad Ianuarium c. 1 *Illa*, inquit, *quæ non ſcripta, ſed tradita cuſtodimus, quæ quidem toto terrarũ orbe obſeruãtur, dãtur intelligi, vel ab ipſis Apoſtolis, vel plenarijs Cõcilijs, quorũ eſt in Eccleſia ſaluberrima auctoritas cõmẽdata atque ſtatuta retineri.* Quare dubium non eſt, quò minùs ab Apoſtolica traditione deſcendant ea, quæ ante Concilia Generalia, & abſque eorum decretis vniuerſim obſeruata in Eccleſia ſunt. vnde Auguſtinus ipſe de baptiſ. contra Donatiſtas lib. 4. c. 24. *Quod vniuerſa tenet Eccleſia, nec Concilijs inſtitutum, ſed ſemper retentum eſt, nonniſi auctoritate Apoſtolica traditum rectiſſimè creditur.* Et Tertullianus de Corona militis: *Quamdiu per hanc lineam ſerram reciprocabimus, habentes obſeruationem inueteratam, quæ præueniendo ſtatum fecit? Hanc ſi nulla ſcriptura determinauit, certè conſuetudo corroborauit, quæ ſine dubio de Traditione manauit. Quomodo enim vſurpari quid poſſet, ſi traditum priùs non eſt?* At ratione ſequenti, & capitibus ſecundo, & quinto huius diſputationis oſtendã, Eccleſiã vniuerſã & in Concilijs, & extra Concilia, & ante Cõcilia Generalia vbique gentium, vbique locorũ agnouiſſe ſupremã poteſtatẽ Pontificis Romani in omnes Eccleſias, in omnes Epiſcopos, in omnes fideles. Ergo ſucceſſio & eius in Primatum B. Petri ab Apoſtolica Traditione deſcendit, & ex Auguſtini præcepto; *Inſolentiſſimæ inſaniæ eſt, quin ita faciendum ſit diſputare: ſed eius contemptores ſicut præuaricatores Diuinarum legum coercendi ſunt.*

Ead. ep. 118. c. 5. & ep. 86. ad Caſul vt refertur à Gratiano cap. litteris XI. diſt.

Huc accedit, quòd quoties aliquid nouum in Eccleſia attentatum eſt, numquam defuere Zelatores Antiquitatis, qui nouatoribus obſtiterunt, maximè ſi alienæ Eccleſiæ iura quis occupatum iuit. Diutiſſimè Antiochenus reſtitit Hieroſolymitano

iura ſua inuadenti, neque turbæ illæ compoſitæ niſi in quinctâ Synodo. Reſtiterunt Theophilo Chryſoſtomus, Baſilius Antimo, Leo Anatolio, Hadrianus Ignatio, & alijs alij, quorum contentionibus & Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, & Acta omniū Conciliorū referta ſunt. At ſi repetamus res ſuperioribus ſæculis in Eccleſia geſtas, reperiemus, quòd quum omnes antiqui Pontifices exercuerint Iuriſdictionem in Eccleſia vniuerſa in omnes Epiſcopos, nemo omnium vnquam repertus eſt, qui eorum aliquē nouitatis, & occupatæ Iuriſdictionis accuſauerit. Quin potiùs ſtatim ac Primatum Romanū impugnare aggreſſi ſunt Marſilius, VVitteleffus, Lutherus, & alij, in eos tanquam in Nouatores vniuerſa Eccleſia Catholica commota eſt. Nouus ergo nunquam, illegitimus nunquam habitus eſt in Eccleſia Papæ Primatus. Quodſi nunquam illegitimus, nunquā nouus, alios certè auctores habere non poteſt, quàm Chriſtum & Apoſtolos, nimirum hac etiam ratione inſtituta Chriſti, & Apoſtolicas traditiones colligere ſolet Eccleſia.

Quod ergo originem Primatus refert Anonymus ad tempora Iulij Primi, id merum mendacium eſt, de quo arguunt eum Irenæus, Cyprianus, & omnis, quæ præceſſit, antiquitas, cui & legitimus & antiquus ſemper fuit. vnde Irenæus: *ad hanc, inquit, Eccleſiam (de Romana loquitur) propter potentiorem principalitatem neceſſe eſt omnem conuenire Eccleſiam, hoc eſt, eos qui ſunt vndique fideles, in qua ſemper conſeruata eſt ea, quæ eſt ab Apoſtolis traditio.* Non tantùm à proximis, ſicut alias Eccleſias Apoſtolicas, Romanam tunc adeundam fuiſſe, inquit Irenæus, ſed ab omnibus Eccleſijs (ergo etiam ab omnibus Epiſcopis,) quocumque demum terrarum loco eſſent: Neque ſicut aliàs tantùm propter ſucceſſionem Apoſtolicam, ſed propter potentiorem eius principalitatem, quam nos appellamus Primatum. Atque ita priſcis illis temporibus factitatum. Marcion enim excommunicatus à Patre, & Epiſcopo ſuo, ex Ponto vſque Romam pro abſolutione accedit ad Higinium. Fortunatus ex Fœlix in Africa loco moti à Cypriano, Cornelium Papam appellant. Cyprianus verò non nouitatis appellationem, non inuaſionis iudicium accuſat, ſed ad

Lib. 3. c. 3.

Epiphan. hær. 42.

Cornelium ipſum ita ſcribit: *Poſt iſta inſuper, Pſeudoepiſcopo ſibi ab*
Hæreticis conſtituto, nauigare audent, & ad Petri Cathedram, at- Ep. 55.
que Eccleſiam principalem, vnde vnitas Sacerdotalis exorta eſt, à
Schiſmaticis & profanis litteras ferre, neque cogitare, eos eſſe Ro-
manos (quorum fides Apoſtolo prædicante laudata eſt,) ad quos
perfidia non poſſit habere acceſſum. Paulò pòſt Baſilides ab
Hiſpanis depoſitus prouocat ad Romanum Epiſcopum
Stephanum, quòd ſciret, ab eius auctoritate amiſſam ſe-
dem ſe poſſe recuperare. Neque fruſtatus ſpe, deluſo mi- Ep. 68.
ris dolis Sancto Pontifice. Cyprianus verò hanc cauſam a-
gens contra auctoritatem Pontificis reſtituentis nihil peni-
tus, ſed [*Romam pergens Baſilides,* inquit, *Stephanum Collegam*
noſtrum longè poſitum, & geſtæ rei, & tacitæ veritatis igna-
rum fefellit, vt exambiret reſtitui in Epiſcopatu, de quo
iuſtè fuerat depoſitus. Hæc eò pertinent, vt Baſilidis non tam
abolita ſint, quam cumulata delicta, vt ad ſuperiora eius
peccata etiam fallaciæ, & circumuentionis crimen acceſſerit.
Neque enim tam culpandus eſt ille, cui negligenter obreptum
eſt, quàm hic accuſandus, qui fraudulenter obrepſit.] Eodem tem-
pore occupata à Martiano Nouatiano ſede Arelatenſi in Gallia,
idem Beatiſſimus Martyr eumdem Pontificem ſic interpel-
lat: *Dirigantur in Prouinciam & ad plebem Arelate conſiſtentem à te* Ep. 67.
litteræ, quibus abſtento Martiano, alius in locum eius ſubſtituatur,
& grex Chriſti, qui in hodiernum ab illo diſſipatus & vulneratus
contemnitur, colligatur. & infrà: *Significata planè nobis, quis in lo-*
cum Martiani fuerit ſubſtitutus, vt ſciamus, ad quẽ fratres noſtros
dirigere, & cui ſcribere debeamus. Decennio vix elapſo, ſuſ-
picantur nonnulli, Dionyſiũ Epiſcopũ Alexãdriæ de fide minùs
rectè ſentire: propterea quid geſſerint, audi ab Athanaſio: *Quum* Lib. de ſent. Dion.
Dionyſius Epiſcopus certior factus de Pentapolitanis, Zelo religionis
hãc Epiſtolã, quemadmodum dixi contra Hæreſim Sabellij, ad Ammo-
niũ & Euphranorẽ ſcripſiſſet, quidã ex Eccleſia rectè quidẽ ſentiẽtes,
ſed tamẽ ignari eius cauſæ, cur ab eo ita ſcriptũ eſſet, Romã aſcẽderũt,
ibique eum apud Dionyſium eiuſdem nominis Romanũ Præſulẽ accuſa-
uerũt. Re cõperta Alexandrinus ſimul & contra Sabellij ſectatores, &
Arij dogmata, propter quæ ab Eccleſia eiectus fuit, volumen com-

Digitized by Google

poſuit, &c. poſtulauitque à Romano Præſule, vt obiecta ſibi indicarent. Quibus acceptis opus edidit ſub nomine Elenchi, & Apologiæ. Eaque purgauit ſe Pontifici Dionyſio. *Origenes ipſe*, inquit Hieronymus, *in ea Epiſtola, quam ſcribit ad Fabianum Romanæ vrbis Epiſcopum, pænitentiam agit, cur talia ſcripſerit, & cauſam temeritatis in Ambroſium refert, quod ſecretò edita in publicum protulerit.* Diſſidentibus inter ſe Romanis, & Orientalibus Eccleſijs in celebratione Paſchatis, Polycarpus, quem *totius Aſiæ Principem* Hieronymus appellat, ex Oriente Romam ad Anicetum venit, pro qua controuerſia etiam Irenæus non multò pòſt ad Eleutherium ex Gallijs legatus eſt. Quid ita? dixit iam Irenæus, *Quoniam propter potentiorem principalitatem neceſſe erat, vt ad Romanam vndique conuenirent omnes Eccleſiæ, omnes fideles.* Quæ autem ea tempeſtate gerebantur, tum Romæ, tum alibi, rectiſſimè, & ad præſcriptum legis Chriſti geſta eſſe, luculentiſſimus teſtis eſt Hegeſippus. [*Quum eſſem Romæ*, inquit, *manſi ibi vſque ad Pontificis Aniceti tempora, cuius tum quidem Eleutherius diaconus erat. Huic ſucceſſit Soter, quo morte extincto, Eleutherius munus Epiſcopale capeſſit. Nulla Epiſcoporum ſedes (ſucceſſione ab Apoſtolis deducta,) nulla Ciuitas, in qua non ita obſeruata eſſent omnia, vt lex præſcripſerat, docuerant Prophetæ, & Dominus ipſe prædicauerat.*] Tandemque controuerſia de Paſchate maiora quotidie diſsidia germinante, Victor Eleutherij ſucceſſor anathematizauit omnes Orientales, qui diſſentirent in Paſchate ab Eccleſia Romana. Et quãuis ſeueritatis nimiæ à nonnullis notatus fuerit, non tamen à quoquam nouitatis, vel vſurpatæ Iuriſdictionis. Agebantur hæc à Romanis Pontificibus ſub oculis (vt ita dicam) Chriſti, & Apoſtolorum (qua libertate, vides.) Ad eos propter potentiorem principalitatem ſedis ſuæ omnium Eccleſiarum, omnium fidelium cauſæ deferebantur ex Gallia, ex Hiſpania, & Aphrica, ex AEgypto, ex Ponto, ex Græcia, ex orbe toto, à probis, ab improbis, ab omnibus. Ex teſtimonio ſcriptorum eius ſæculi Eccleſia Romana adminiſtrabatur, ſicut tradiderant Apoſtoli, præſcripſerat lex, docuerant Prophetæ, Dominus prædicauerat. Et non pudebit poſt mille ſexcentos à Chriſto annos accuſare nouitatis, & vſurpationis ius illud, quo intra vnum, aut alterum ſæculum

Ep. 65.

Euſeb l. 5 cap. 24. Hieron. in Catal.

Apud Euſeb. lib. 4. cap. 21.

Euſeb. l. 5. cap. 24.

lum à morte Apoſtolorum, tanta cum laude, tanta cum veneratione,tanta cum tranquillitate, & pace Romanus Epiſcopus patiebatur? non pudebit negare traditum ab Apoſtolis, quod & ſcriptis commendatum, & tanquam legitimum vſu receptum in Eccleſia videns ab eis, qui doctrina, & ſanctitate clari immediatè Apoſtolis ſucceſſerunt?

Quamquam Caluinus & nonnulli eius ſectarij negarint,ſymbolum Apoſtolicum ab Apoſtolis ipſis editum eſſe, more ſuo Sanctorum, & antiquorum Patrum *a* Traditionem ſacrilegè proterentes, deſeret tamen eos in hoc errore Anonymus, vt opinor, quum eos deſeruerit etiam Rex magnæ Britanniæ, cui infelix iſte iure mancipij deuinxit fidem ſuam.In hoc ergo ſymbolo, quod afflatu Spiritus Sancti compoſuerunt Apoſtoli, antequam per orbem diſpergerentur, vt eſſet quaſi prima teſſera militię Chriſtianę,inter cætera diffinitum eſt, *Eccleſiam* credendam eſſe eamque *Sanctam, & Catholicam.* Mox in Concilo Conſtantinopolitano primo ex Apoſtolica Traditione adiectum eſt, *vnam & Apoſtolicam.* Quare ſi probauero, eodem articulo, quo diffinitum eſt, Eccleſiam perpetuò Eccleſiam, & vnam, & Catholicam fore, eodem decretum eſſe & Petro & Petri ſucceſſoribus Primatum, reliquum erit, vt impudentiam ſuam confiteatur Anonymus, qui ita audacter aſſeruit, quòd *Papa Romæ Epiſcopus ex nulla Apoſtolorum ordinatione ſuperioritatem, quam prætendit, fundare valet. Probatio verò compendioſiſſima eſt.* Quid enim eſt Eccleſia? *Eccleſia*, inquit Cyprianus, *eſt plebs ſacerdoti adunata, & paſtori ſuo grex adhærens.* Itaque duæ ſunt partes eſſentiales Eccleſiæ, ex quibus conſtat hæc eius definitio, plebs & Sacerdos, grex & paſtor, prior habet ſe tanquam genus, ad inſtar differentiæ poſterior: Alterutram tolle, naturam & eſſentiam Eccleſiæ euertis, corrumpis. Dum ergo ab Apoſtolis definitum eſt Eccleſiam eſſe credendam, conſequenter conſtitutum eſt, credendum, eſſe aliquem vnum ſacerdotem, & paſtorem eius, à quo quiſquis de grege, & plebe recedat, ab Eccleſia recedat. Pugnat itaque cum fide Apoſtolorum illa mutatio regiminis, quam poſt Petrum Anonymus gratis & ſine vllo fundamento fingit ſibi: Si verò ſacerdos, & paſtor eſt eſſentialis Eccleſiæ, iſne

a Irenaeus lib 1. c. 2. Ambroſ. ep. 81. & ſerm. 38. Chryſoſt. Hom 1. in ſymb Hieron. ep ad Pammach. Auguſt. ſerm 1. 5. 181 de tēp. & l. de fid & oper. c 9. Ruffin. in expoſit. ſymb. Leo Mag. ep 13. Maxim. in expoſ ſymb Iſidor. de eccl. off lib. 2. c. 23. Chriſolog. paſſim Clem. Rom epiſt. 1. ad Iac. fr. Dō. Dionyſ. Areopag. de eccleſ. hierar. Ep. 69.

alius eſſe poteſt, quàm Romanus Pontifex Petri ſucceſſor? non opinor. Ecquando quiſquam mortalium alteri cuiquam hanc dignitatem tribuere auſus eſt? Nunquam certè vel Catholicus, vel Hæreticus quiſquam, quem ego legerim. Propterea Cyprianus, *Qui Cathedram Petri, ſuper quam fundata eſt Eccleſia, deſerit, in Eccleſia ſe eſſe confidit*? Hieronymus ad Damaſum: *Ego nullum primum niſi Chriſtum ſequens Beatitudini Tuæ, id eſt, Cathedræ Petri cõmunione conſocior. Super illam Petram ædificatam Eccleſiam ſcio. Quicunque extra hanc domum agnum comederit, profanus eſt.* Et infrà: *Quicunque tecum non colligit, ſpargit, hoc eſt, qui Chriſti non eſt, Antichriſti eſt.* Conciſius ſed acutius Ambroſius, *Vbi Petrus, ibi Eccleſia.* Et Optatus lib. 2. contra Parm. *Probatum eſt, nos eſſe in Eccleſia Sancta Catholica, apud quos & ſymbolum Trinitatis eſt, & per Cathedram Petri, quæ apud nos eſt.* Secundò ſi poſt Petrum mutata fuiſſet forma regiminis Eccleſiaſtici, perperam in ſymbolo perpetuo profiteri iuſſi eſſent fideles Eccleſiæ vnitatem, tum ob rationes ſuprà latè cum Cypriano diſcuſſas, tum quòd Eccleſia non fera, non agreſtis, & barbara, ſed politica eſt, & ciuilis quædam ſocietas: Ciuilis verò ſocietatis ſpecies ſunt tres, Monarchia, Ariſtocratia, Politia, ſiue Reſpublica, quarum differentia ſumitur non à Deo, aut à Chriſto (quod Hæretici in Eccleſia ſomniant;) ſed ab eis mortalium, penes quos ſumma eſt rerum adminiſtratio, & poteſtas. Monarchia ab vno, Ariſtocratia à paucis, & optimis, Reſpublica à pluribus. Quare tranſlata poteſtate ab vno Petro in omnes Epiſcopos, tranſiiſſet Eccleſia à Monarchia ad Ariſtocratiam, & conſequenter ab vna ſpecie Politica ad aliam. Propterea corrupta forma Eccleſiæ Primitiuæ, non eſſet amplius eadem Eccleſia, quæ ſub Chriſto, & ſub Apoſtolis fuit, & ideo vnam Sanctam Eccleſiam credere nos falsò profiteremur. Adde, quòd neque vna eſſet ratione fidei, & charitatis, quam vnitatem antequam pateretur, Chriſtus à Patre ei peculiari oratione precatus eſt, vbi enim non ſit vnus controuerſiarum iudex ſupremus, ſed omnes pares ſint poteſtate, illis de rebus fidei inter ſe diſſidentibus, quis eorum diſſidia componet? lites dirimet? Concilia

De vnit. Eccleſ.

In Pſal. 40.

cilia generalia, dicent Hæretici; ergone primis trecentis annis Eccleſiam Chriſtus reliquerit ſine hoc fundamento vnitatis? & tunc Eccleſiam vnam profiteri, & credere fideles debuiſſent, quando vna eſſe nulla poterat ratione? Aut ergo malè Eccleſiæ vnitas articulis fidei inſita, aut omnium vnus aliquis ſupremus in ea iudex eſt conſtitutus. Huc verò ſpectat, quod toties à Cypriano dictum eſt: *Vna eſt Eccleſia à Chriſto Domino ſuper Petrum origine vnitatis, & ratione fundata*; epiſt. 70. *vt vnitatem manifeſtaret, vnam Cathedram conſtituit*: de vnitat. Eccleſ. & paulò pòſt: *Primatus Petro datur, vt vna Chriſti Eccleſia, & Cathedra vna monſtretur*. Quæ verba hunc maximè ſenſum præ ſe ferunt, quòd ſi Chriſtus ad Patrem aſcendens vice ſua nullum ſupremum in Eccleſia Principem reliquiſſet, ſed omnes Apoſtolos loco pari, Eccleſiæ vnitas iam diſſoluta eſſet, contra quam innumeris Sacræ ſcripturæ monumentis teſtatum habebamus. Quare vt Eccleſiæ vnitas ſeruaretur, Primatus Eccleſiaſticus Petro datus eſt. Ab vno itaque Petri Primatu Eccleſiæ vnitas pendet. Si verò poſt Chriſtum Eccleſiæ vnitatem hac vna ratione ſeruare poſſibile fuit, vt Primatus alicuipiam Apoſtolorum deferretur, quomodo poſt Petrum eamdem vnitatem tueri poſſibile fuerit, ſublata ab Eccleſia ea dignitate, in qua vna omnis ratio vnitatis ſita eſt? Quare aut contra ſymbolum Eccleſia vna non eſt, aut contra Anonymum, & omnes Hæreticos etiamnum durat in Eccleſia Primatus Petri. Vbi verò? dicant Patres, taceant Pontifices, quorum fidei, & integritati diffidit Anonymus. Auguſtinus epiſtola centeſima ſexageſima ſecunda: *In Romana Eccleſia ſemper Apoſtolica Cathedra viguit Principatus*. Ante Auguſtinum Optatus libro ſecundo contra Parmenianum: *Negare non potes ſcire te, in Vrbe Roma Petro primò Cathedram Epiſcopalem eſſe collatam, in qua ſederit omnium Apoſtolorum caput Petrus, in qua vna Cathedra vnitas ab omnibus ſeruaretur. Ergo Cathedra vnica eſt, quæ eſt prima de dotibus: ſedit Prior Petrus, cui ſucceſſit Linus &c. Damaſo Syricius, hodie qui noſter eſt ſocius: cum quo nobis totus orbis commercio formatarum in vna communionis ſocietate concordat*. & ante Optatum Concilium Nicænũ primum

 Canone

Canone ſexto, ſicuti refertur in Concilio Chalcedonenſi act.16. *Eccleſia Romana ſemper habuit Primatum.* Et ante Concilium Nicænum Cyprianus: *Cùm Fabiani locus, id eſt, cùm locus Petri, & gradus Cathedræ ſacerdotalis vacaret.*

Concludamus, ſi Eccleſia caret ſummo Pontifice, vna non eſt, & falſum ſymbolum fidei, ſi Romanus Epiſcopus Pontifex non eſt, in Eccleſia nullus alius Pontifex eſt. Anonymus ergò vel concedat cum tota antiquitate Romano Primatum, vel neget contra totam Eccleſiam ſymbolum noſtræ fidei.

Tertiò ſi Eccleſia Vniuerſalis Romanum Pontificem paſtorem non haberet, eique tanquam capiti ſuo non adhæreret, falsò nuncuparetur Eccleſia Catholica: Catholico enim opponitur tam hæreticus quàm ſchiſmaticus; Hæreticus, quia malè ſentit de fide, ſchiſmaticus, quia non communicat cum Eccleſia. Quare Catholicum in ſe includit duo, fidem orthodoxam contra Hæreſim, communionemque & pacem cum Eccleſia iam definita contra ſchiſma. Hinc Auguſtinus: *Credimus Eccleſiam Sanctam, vtique Catholicam, nam & hæretici & ſchiſmatici congregationes ſuas Eccleſias vocant, ſed hæretici de Deo falſa ſentiendo, ipſam fidem violant, ſchiſmatici autem diſſenſionibus iniquis à fraterna charitate diſsiliunt, quamuis ea credant quæ credimus. Quapropter nec hæreticus pertinet ad Eccleſiam Catholicam, quia non diligit Deum, neque ſchiſmaticus, quia non diligit proximum.*

De fid. & ſymb. c. 10.

Cæterum duæ iſtæ Catholici conditiones nulli Eccleſiæ competunt primò & per ſe, niſi Romanæ, nulli fidelium primò & per ſe, niſi ſummo Pontifici, cæteris verò Eccleſijs, quatenus coniunguntur Romanæ tanquam radici, & matrici Eccleſiæ Chriſti, & Romano Pontifici tanquam ſupremo eius Capiti poſt Chriſtum, eique per communionem ſuperædificantur tanquam fundamento domus Dei. Quare Cyprianus epiſt. 45. *Scrupulo omni de ſingulorum pectoribus excuſſo, per omnes omnino iſtic poſitos litteræ fierent* (ſicuti fiunt,) *vt te vniuerſi Collegæ noſtri, & communionem tuam,* id eſt, *Catholicæ Eccleſiæ vnitatem pariter, & charitatem probarent firmiter, & tenerent.* Vides quomodo ſolam communionem Romani Pontificis appellat vnitatem Eccleſiæ Catholicæ! Hoc autem ideò dixit, quia iam

antè

antè comparauerat Eccleſiam vniuerſam radijs ſolis, qui ideo vnum lumen ſunt, quia vniuntur in ſole; ramis, qui vnam arborem conſtituunt, quia in trunco vno & vna radice conueniunt; riuulis, qui vna aqua ſunt, quia ab vno, & eodem fonte promanant. Eique ſol, fons, radix erat vna Eccleſia Romana, & ſedes Petri, in cuius communione vniuntur omnes Eccleſiæ particulares, omnes fideles. Ideoque redarguens Carthaginienſes ſuos dicebat: *Qui Cathedram Petri, ſuper quam fundata eſt Eccleſia, deſerit, in Eccleſia ſe eſſe confidit?* Et Hieronymus: *Fidem tuam, quam vocas? eamne, qua Romana pollet Eccleſia, an illam, quæ in Origenis voluminibus continetur? Si Romanam reſponderit; ergò Catholici ſumus.* Et Ambroſius, *Percunctatus eſt, ſi cum Epiſcopis Catholicis, h.e. ſi cum Romana Eccleſia conueniret.* Iam enim ei certam regulam eſſe vidiſti, *quòd vbi Petrus, ibi Eccleſia.* Adprobandum ergo, quemquam eſſe Catholicum, ſola vnitas, & communio cum Eccleſia Romana, & neceſſaria, & ſufficiens à Patribus credita eſt. Vnde Optatus ſuprà dicebat: *Probatum eſt, nos eſſe in Eccleſia Sancta Catholica; apud quos & ſymbolũ Trinitatis eſt, & per Cathedrã Petri, quæ apud nos eſt.* Iam ergò colligam⁹ etiã hoc caput: Si nulla Eccleſia in orbe Catholica eſt, niſi quæ & fide, & cõmunione cõiũgitur Põtifici Romano tãquã capiti, Eccleſia verò vniuerſalis (quæ ſc. conſtat ex omnibus Eccleſijs particularibus) Catholica eſt, reſtat ex neceſſitate, vt Eccleſia vniuerſalis Romanum Pontificem agnoſcat, tanquam caput, aut ſi minùs id faciat, Catholica non ſit, quod eſt contra ſymbolum. Apolog. 1. aduer. Ruf. Orat. in ſatyr.

His, alijſque (quas prætereo, quòd apud ſexcentos auctores leguntur) grauiſſimis rationibus permoti Patres Concilij Florentini in litteris vnionis expreſsè decreuerunt Primatum Romani Pontificis eſſe de fide. *Diffinimus Sanctam, & Apoſtolicam ſedem & Romanum Pontificem in vniuerſum orbem tenere Primatũ, & ipſum Pontificem Romanum eſſe ſucceſſorem Beati Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totius Eccleſiæ caput, & omnium Chriſtianorum Patrem, ac doctorem exiſtere, & ipſi in Beato Petro paſcendi, regendi, & gubernandi vniuerſalem Eccleſiam à Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quem*

admodum etiam in geſtis OEcumenicorum Conciliorum, & in ſacris Canonibus continetur. Blaterat canis iſte in ſacrum iſtud Concilium, multaque, emendicatis blaſphemijs, euomit contra Eugenium,& contra patres illos, quibus mox occurremus. Ante Florentinum in Concilio Conſtantienſi ſeſſione XV. inter errores Ioannis Huſs iſti ſpeciatim damnati ſunt: 27. *Non eſt ſcintilla apparentiæ, quòd oporteat eſſe vnum caput in ſpiritualibus regens Eccleſiam, quod ſemper cum ipſa Eccleſia militante conuerſetur, & conſeruetur. 28. Chriſtus ſine talibus capitibus monſtruoſis per ſuos veraces diſcipulos ſparſos per orbem terrarum melius ſuam Eccleſiam regularet.* 29. *Apoſtoli, & fideles Sacerdotes Domini ſtrenuè in neceſſarijs ad ſalutem regularunt Eccleſiam, antequam Papa officium foret introductum, ſic facerent, deficiente, per ſumme poßibile Papa vſque ad diem iudicij.*

Idem Concilium ſeſſ. 8. inter errores Ioannis VVittcleffi 41. articulo hunc ipſum damnat: *Non eſt de neceßitate ſalutis credere, Romanam Eccleſiam eſſe ſupremam inter alias Eccleſias*. & confirmauit pòſt Martinus Quintus ſpeciali ſua conſtitutione vtriuſque ſeſſionis cenſuram.

Addiderunt huic articulo tam Concilium quàm Pontifex hanc explicationem: *Error eſt, ſi per Romanam Eccleſiam intelligat vniuerſalem Eccleſiam, aut Concilium Generale, aut pro quanto negaret Primatum ſummi Pontificis ſuper alias Eccleſias particulares.* Quam declarationem audi, quomodo deprauet, detorqueat, eludat Anonymus. Martinus Quintus in bulla Concilij Conſtantienſis approbante eodem Concilio, cõdemnans illum articulum Ioannis VVittcleffi dicentis, non eſſe de neceſſitate ſalutis credere Romanam Eccleſiam eſſe ſuperiorem inter alias, declarat erroneum eſſe, ſi per Romanam Eccleſiam intelligatur vniuerſalis Eccleſia. Quamobrem Romana Eccleſia vniuerſalis non eſt, neque alijs ſuperior. Hæc tu Anonyme, pari cùm impudentia, tum ſtupiditate.

Enimuerò iuxta doctrinam Concilij nomen Eccleſiæ Romanæ tria ſignificare poteſt, primò Eccleſiam vniuerſalem, quæ ex omnibus Eccleſijs particularibus integratur, 2. Concilium generale, quod Eccleſiam vniuerſam repræſentat, 3. Eccleſiam

Vrbis Romæ, cuius Epiſcopus eſt ſucceſſor Petri. Iuxta omnes iſtos ſenſus Concilium declarat erroneum articulum VVitcleffi, & conſequenter, de fide eſſe decernit Primatum illum, quem negas. Quomodo ergo colligis à decreto Concilij, quòd Eccleſia Romana alijs ſuperior non ſit, ſi Concilium litteris pedalibus ſuperiorem eſſe decernit? Si declaraſſet Concilium articulum erroneum, vt fingis tu: iuxta primum ſenſum dumtaxat fateor te inde aliquid colligere potuiſſe, at hoc impudentiſſimum mendacium eſſe nemo non videt.

At dices (ſi tamen tantum ingenij tibi eſt) Eccleſia vrbis Romæ in hoc decreto diſtinguitur ab Eccleſia vniuerſali: Ergo Eccleſia vrbis Romæ, vtcunque per Papam ſuperior ſit omnibus Eccleſijs particularibus, ſicut Concilium decernit, ſaltem non erit Eccleſia vniuerſalis.

Reſpondeo, eo certè ſenſu, quo Eccleſiæ corpus vniuerſum vocatur Eccleſia vniuerſalis, eo inquam Eccleſia Romana non eſt vniuerſalis, ſed corporis illius vniuerſalis membrum præcipuum. At neque Concilium Generale eſt Eccleſia vniuerſalis in eo ſenſu, ſed (etiam ſecundùm ſententiam veſtram) caput tantùm Eccleſiæ vniuerſalis, & ideò in hoc decreto æquè diſtinguitur ab Eccleſia vniuerſali Concilium Generale atque Romana Eccleſia particularis: primò enim Eccleſia vniuerſalis, mox Concilium, & tandem Papa locatur: Nihilominus Concilium Generale à vobis Ariſtocraticis Eccleſia vniuerſalis nuncupatur. Proinde hoc argumentum nil magis perſtringit ſententiam noſtram quàm errorem veſtrum, cui nos ſic occurrimus.

Vniuerſale (pro ſubiecta materia) triplex eſt, in eſſendo, in repræſentando, in regendo: Eccleſiæ corpus, quod coaleſcit, & integratur ex omnibus fidelibus, qui communione ſociantur cũ ſummo Pontifice, eſt Eccleſia vniuerſalis in eſſendo. Concilium generale, quod conſtat ex omnibus Epiſcopis Catholicis, quorum vnuſquiſque repræſentat Eccleſiam ſuam iuxta illud Cypriani: *Eccleſia eſt in Epiſcopo*, iure dicitur Eccleſia vniuerſalis in repræſentando. Eccleſia Romana, cuius Epiſcopo totum ouile Chriſti commiſſum eſt, vocatur Eccleſia vniuerſalis in

regen-

regendo, vt alias rationes omittam opportuniori loco proferendas. Et quæſo, ſi Eccleſia vniuerſa, ex mente Concilij à Romano Pontifice non penderet, quid cauſæ aſſignares, quòd Concilium & Eccleſiam vniuerſam, & concilium generale appellaret Eccleſiam Romanam, non ita Alexandrinam, aut Antiochenam, aut Conſtantinopolitanam, aut aliam quamcunque? Sed non eſt, quòd de mente Concilij diſputemus. *Erroneum eſt*, inquit, *aſſertum VVitcleffi, ſi intendit negare Primatum ſummi Pontificis ſuper alias Eccleſias particulares*. Erronem ergò te negare non potes: faxit verò Deus, vt ita ſis erro, ſicut errorem diffinijt *a* Vlpianus.

a L. quid ſit fugitiuus 15. ff. de ædilit. edict. §. ſed propriè.

EX REBVS IN ECCLESIA ET SPECIATIM IN Oriente geſtis à morte Chriſti ad annum eius quingenteſimum, quæ eſt prima Anonymi periodus, demonſtratur ſumma poteſtas Pontificis Romani in vniuerſam Rempublicam Chriſtianam.

CAPVT II.

Eccleſiæ Monarchiam in Petro non defeciſſe, ſed eius loco Romano Epiſcopo totius Chriſtianæ Reipublicæ habenas commiſſas eſſe, quod ab Anonymo primo loco negatum, nobis primò demonſtrandum erat, etiam abſque vllo Romanorum Pontificum teſtimonio probatum eſt. Sequitur nunc, vt quod impudentia, & ignorantia pari ſecundò contendit, id refellamus, nimirum Epiſcopi Romani Poteſtatem ante tempora Caroli Magni vnius Romanæ Diœceſis limitibus quaſi clauſtris quibuſdam fuiſſe concluſam: Quod tantùm abeſt à vero, vt nihil certius ſit, quàm Romanos Pontifices eo maximè tempore in omnes Epiſcopos (Patriarchas præſertim) & in totam Eccleſiã ſupremam & ampliſſimam poteſtatem exercuiſſe. Et quoniam in duas periodos octo illa ſæcula diuiſit Anonymus, primam à Chriſto mortuo ad Iuſtinianum, ſecundam à Iuſtiniano ad Carolum: eamdem diuiſionem ſequutus ego illum refellam.

Capite

Digitized by Google

Capite 4. pagina 41. inquit, Petrus Cathedram Antiochenam ſeptem annis rexit, vbi relicto Epiſcopo Euodio anno 43. Romam petijt, Romanum Epiſcopatum ſuſcepit: Cumque omnes conueniant circa viginti quinque annos gubernaſſe, idcirco Linum & Cletum Coadiutores ſibi feciſſe dicendum eſt. Crucifigitur Petrus anno Chriſti 70. Clemens eiuſdem ſucceſſor deputatus eſt. Habemus itaque ab Anonymo, Beatum Petrum Epiſcopum Romanum toto ſpatio viginti quinque annorum, vt etiam tradunt Catholici.

Capite 2. pagina 3. inquit, Primatum Diui Petri non negamus, ſed non ab ipſo Chriſto Saluatore habuiſſe, verùm à cæteris Apoſtolis prælatum eſſe.

Exercuiſſe Petrum Primatum ſuum in vniuerſam Eccleſiam, apertè aſſerit eodem capite 2. pag. 25. vbi inducit tanquam validiſſimum fundamentum errorum ſuorum Clementis Petri diſcipuli & ſucceſſoris ex Epiſt. 1. ad Iacobum fratrem Domini hæc ipſa verba: *In illis Ciuitatibus, in quibus olim apud Ethnicos primi Flamines eorum atque primi legis Doctores erant, Epiſcoporum Primates poni vel Patriarchas Beatus Petrus præcepit, qui reliquorum Epiſcoporum cauſas, & maiora, quoties neceſſe foret, negotia in fide agitarent*. Et paulò pòſt, *In illis Ciuitatibus, in quibus dudum apud prædictos erant Archi Flamines, quos tamen minores tenebant, quàm memoratos Primates, Archiepiſcopos inſtitui præcepit*. Et infrà: *In ſingulis verò reliquis Ciuitatibus ſingulos, & non binos, vel ternos, aut plures Epiſcopos, conſtitui præcepit, qui non Primatum, aut Archiepiſcoporum, aut Metropolitanorum nomine, quia matres Ciuitates non tenent, ſed Epiſcoporum tantùm vocabulo potirentur.*

Nunc igitur, Anonyme, dic, obſecro te: Si Beatus Petrus fuit Epiſcopus Romæ, & exercuit per viginti quinque annos (hoc eſt, ad annum Chriſti 70.) Primatum ſuum in vniuerſam Eccleſiam, quomodo per totos octingentos annos, à morte Chriſti, extra ſuam Diœceſim Epiſcopus Romanus nihil decreuit, nihil iuris obtinuit, quod tu tanta cum audacia aſſeueraſti? nonne tu te mendacem arguis, & conuincis? Si Petrus non exercuit Primatum, falleris, dum cum Clemente ais, arbitrio Petri vni-

uerſam Eccleſiæ Politiam fuiſſe diſpoſitam; Si verò exercuit, mentiris, dum cum Veleno, & alijs Hęreticis noſtri, & ſuperioris ſæculi negas, per octo integra ſæcula à morte Chriſti Romanos Epiſcopos extra Diœceſim ſuam vlla in re exercuiſſe Primatum. Viden' ad quas anguſtias tua te adigit ignorantia? Sed quoniam hæc prima Clementis epiſtola adeò tibi probatur: videamus quàm perſpicuè in ea non Petri tantùm, ſed Clementis etiam Primatus eluceat.

Non admodum longè ab initio narrat, quomodo Pontifex inſtitutus fuerit à Beato Petro hiſcemet verbis: *In ipſis autem diebus, quibus vitæ finem ſibi imminere præſenſit, in Conuentu fratrum poſitus apprehenſa manu mea repentè conſurgens, in auribus totius Eccleſiæ hæc protulit verba: Audite me fratres, & conſerui mei, quoniam vt edoctus ſum ab eo, qui miſit me Domino, & magiſtro meo Ieſu Chriſto: dies mortis meæ inſtat, Clementem hunc Epiſcopum vobis ordino, cui ſoli meæ prædicationis, & doctrinæ Cathedram trado.* Et paulò infrà: *Propter quod ipſi trado à Domino mihi traditam poteſtatem ligandi atque ſoluendi, vt de omnibus, de quibus decreuerit in Terris, hoc decretum ſit & in Cælis: ligabit enim, quod oportet ligari, & ſoluet, quod expedit ſolui, tanquam qui ad liquidum Eccleſiæ regulam nouerit.* & poſt multa antè verba abs te citata: *Epiſcopos autem per ſingulas Ciuitates, quibus ille non miſerat perdoctos, & prudentes ſicut ſerpentes, ſimplicesque ſicut columbas, iuxta Domini præceptionem nobis mittere præcepit, quod etiam facere inchoauimus, & Domino opem ferente facturi ſumus.* Et paulò pòſt: *Aliquos verò ad Gallias, Hiſpaniaſque mittemus, & quoſdam ad Germaniam, & Italiam, atque ad reliquas gentes dirigere cupimus: Vbi autem ferociores, & rebelliores gentes eſſe cognouerimus, illuc dirigere ſapientiores, & auſteriores neceſſe habemus.*

Vides itaque Clementem ſucceſſorem Petri in Cathedra prędicationis, & doctrinæ: vides, ei Petrum, quam à Domino acceperat poteſtatē ligandi, & ſoluēdi, hanc omnē impertijſſe, ac deniquè nō intra centeſimum ab Vrbe lapidem, & ſuburbicarias

quaſdam regiones eius poteſtatis exercitium contineri, ſed dilatari ad totam Italiam, ad Hiſpaniam, Galliam, Germaniam, aliaſque ferociores, & rebelliores nationes.

Nonnulla alia eodem 2. c. Pontificum teſtimonia producis, quæ certè tu attigiſſes nunquam, niſi aut ſtupidiſſimus eſſes, aut agereris à Spiritu, ſicuti Cayphas. Inquis igitur [Anacletus ad Epiſcopos Italiæ epiſt. 2. *Leges diuinæ & Eccleſiæ in Ciuitatibus Patriarchas & Epiſcopos poni ſtatuerunt.* Et Paulò pòſt: *Inſtituente Domino formam ordinandi Epiſcopos Apoſtoli tradiderunt.* de quo in cap. Sacroſancta, diſt. 22. & in capite *porro*, diſt. 66 & Prouinciarum *diuiſio alias ab Apoſtolis & Clemente facta à nobis renouatur.* Item Epiſtola tertia: *Apoſtoli ſtatuerunt, qui eorum primus, & potior eſſet*] hæc tu. Si verò Prouincias in Patriarchias diuiſit poſt Apoſtolos Clemens, eamque diuiſionem poſt Clementem reperijt Anacletus, certè Clemens, & Anacletus in tota Eccleſia Primatum exercuerunt: Sed opus non eſt ſyllogiſmis ad concludendum Primatum ex litteris Anacleti. Audi illum ipſum hac eadem Epiſtola 2. non longè ab ea particula, quam citaſti de metropolitanis loquentem: *Primates tamen (ſicut præfixum eſt,) & tunc, & nunc habere iuſſi ſunt: ad quos poſt ſedem Apoſtolicam ſumma negocia conueniant, vt ibidem quibus neceſſe fuerit releuentur, & iuſtè reſtituantur, & hi, qui iniuſtè opprimuntur, iuſtè reformentur, atque refulciantur, Epiſcoporumque cauſæ, & ſummorum negociorum iudicia (ſalua Apoſtolicæ ſedis auctoritate) iuſtiſſimè terminentur: Hæc ab antiquis, hæc ab Apoſtolis, hæc à Sanctis Patribus accepimus* Quę antē fuerit ea ſedis Apoſtolicæ auctoritas, quā ſaluā eſſe iubet Anacletus, dixerat epiſtola prima ad omnes Epiſcopos, & Chriſti fideles: *Si difficiliores ortæ fuerint quæſtiones, aut Epiſcoporū, vel maiorū iudicia, aut maiores cauſæ fuerint, ad ſedē Apoſtolicā (ſi appellatum fuerit) referātur. Quoniā Apoſtoli hoc ſtatuerūt iuſſione Saluatoris, vt maiores & difficiliores quæſtiones ſemper ad ſedē deferātur Apoſtolicā, ſuper quā Chriſtus vniuerſam conſtruxit Eccleſiam, dicente ipſo ad Beatum Principem Apoſtolorum Petrum: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.* Et Epiſtola tertia ad omnes Epiſcopos: *Si quæ verò cauſæ difficiliores inter vos ortæ fuerint, ad huius Sanctæ*

ſedis apicem eas quaſi ad caput refert, vt Apoſtolico terminentur iudicio, quia ſic Dominum velle, ab eoqúe ſic conſtitutum eſſe antedictis teſtimonijs declaratur. Habes hic appellationes à Primatibus ad ſedem Apoſtolicam, habes ſedem Apoſtolicam iudicem Epiſcoporum omnium, Eccleſiæ vniuerſalis fundamentum, eam habes caput à Chriſto omnium Eccleſiarum, & ſtulte huc prouocaſti?

Quæ verò te adegit inſania ad mentionem Canonis *Sacroſancta*, diſtinct. 22. ex eadem 3. Anacleti? Eius Epiſtolæ, & Canonis verba ſunt hæc: *Hæc verò Sacroſancta Romana, & Apoſtolica Eccleſia non ab Apoſtolis, ſed ab ipſo Domino Saluatore noſtro Primatum obtinuit, & eminentiam poteſtatis ſuper vniuerſas Eccleſias, ac totum Chriſtiani populi gregem aſſequuta eſt, ſicut ipſe Beato Petro Apoſtolo dixerat: Tu es Petrus,* &c. Et poſt multa de Eccleſiæ Romanæ Primatu perquam honorificè commemorata Canon iſte concluditur illis eiuſdem Epiſtolæ verbis: *Hæc verò Apoſtolica ſedes, cardo & caput omnium Eccleſiarum à Domino, & non ab alio eſt conſtituta, & ſicut cardine oſtium regitur, ſic huius ſanctæ ſedis auctoritate omnes Eccleſiæ, Deo diſponente, reguntur.* Vide quanto cum iudicio agas, quod agis, & quàm penſiculatè hoc certamen depugnes?

Citas etiam ibi Calixtum primum. Calixtus primus, inquis, anno Domini 221. in epiſtola 2. cap. 3. *Primates, Metropolitani & Epiſcopi nihil extra eorum Prouincias nec iudicent, vt ab Apoſtolis & Patribus ſtatutum fuit,* & habetur in cap. nullus Primas in cauſa nona q. 3.

Sed homo vafer, & nequam corrupiſti poſtremam clauſulam, & reticuiſti ſequentia Canonis, & epiſtolæ verba, quibus iugularis, habet enim Calixtus: *Sed hoc obſeruet, quod ab Apoſtolis ac Patribus, & prædeceſſoribus noſtris eſt ſtatutum, & à nobis confirmatum.* A Calixto itaque & prædeceſſoribus leges latæ, quæ omnes Epiſcopos, & Primates ligabant. Neque quiſquam eius auctoritatem tunc reuocauit in dubium, quia, vt dixerat ipſe epiſt. 1. *Nulli dubium, quòd Apoſtolica Eccleſia mater ſit omnium Eccleſiarum, à cuius vos regulis nullatenus conuenit deuiare. Non decet enim à capite membra diſſidere, ſed iuxta ſacræ Scripturæ teſtimonium omnia*

Digitized by Google

nia membra caput ſequantur, & ſicut Dei filius venit facere voluntatem Patris, ſic & vos voluntatem veſtræ impleatis matris, quæ eſt Eccleſia, cuius caput (vt prædictum eſt) Romana exiſtit Eccleſia. Itaque illis ipſis teſtimonijs, quæ producis, ad annum 221. Romani Epiſcopi ingeruntur tibi Capita, & Paſtores Eccleſiæ vniuerſæ, & velis nolis, liberum vides ſupremæ eorum poteſtatis vſum vbique terrarum. Iuriſque adeò certi, & explorati tunc erat eorum Primatus, vt Tertullianus hoſtis iam manifeſtus Eccleſiæ Romanæ, ſtylo in eam verſo relaturus Romani Pontificis decretum, quod impugnare volebat, exiſtimauerit, titulum Primatus indicem non eſſe prætereundum: *Audio*, inquit, *edictum eſſe propoſitum, & quidem peremptorium: Pontifex ſcilicet Maximus, Epiſcopus Epiſcoporum dicit: Ego & mœchiæ, & fornicationis delicta pœnitentiâ functis dimitto.* Repete ex ſuperioribus capitibus, quæ geſſit Cyprianus, quæ ſcripſit, nonne ea omnia ſunt Romani Primatus æterna monumenta? Negant hæretici nunc Pontificis Romani ſupremum in tota Eccleſia ius, quod eo ſæculo à gentilibus ipſis etiam perſequutoribus Chriſtianorum neque ignoratum eſt, neque violatum. *Cùm enim Paulus Samoſatenus*, inquit Euſebius, *in Concilio Antiocheno de Epiſcopatu deiectus, ex Epiſcopi domo, quæ illius Eccleſiæ propria erat, exire nollet: Imperator Aurelianus rogatus ſententiam, ſanctiſſimè quid eſſet agendum decreuit. Præcepit enim, vt domus Eccleſiæ illis tribueretur, quibus Chriſtiani Italiæ, & Vrbis Romæ Epiſcopi per litteras tribuendum præſcriberent.* Gentilis & perſequutor eſt, qui decernit, Orientalis & Arianus, qui decretum tanquam ſanctiſſimum non audet non commendare. neuter certè teſtis ſuſpectæ fidei pro Romano Primatu. Adiecit verò Imperator Pontifici Chriſtianos Italiæ, quòd ſciret à Pontifice Dionyſio ob eamdem cauſam Epiſcoporum Italiæ Synodum conuocatam. Sed percurſis iam tribus prioribus ſæculis, de quibus aliqua etiam ſuperiori capite dicta ſunt, pergamus ad quartum, in quo liberè, & impunè Chriſtus coli, & adorari cœpit, & veniamus ad primum Concilium Nicænum, vnde, quaſi triumphato Primatu, Catholicis aduerſarij pæana canentes inſultant.

Lib. de pudicit.

Lib. 7. c. 24.

Anonymus cap. 5. libelli ſui, cuius Rubrica eſt, *in quibus Concilijs diſpoſitum fuerit Papam non habere praeminentiam ſuper cæteros Patriarchas*, inquit: Concilia recenſenda ſunt, quibus ſancitum fuit, vt ſua Diœceſi contentus ſit, & Primatum ſuper cæteros Patriarchas non prætendat. Synodus Nicææ congregata anno Domini 325. in capite ſexto ita decreuit: *Antiqua conſuetudo valeat, qua in AEgypto, Lybia, & Pentapoli fuit, vt Alexandrinus Epiſcopus ſuper his omnibus auctoritatem habeat, quoniam & Romano Epiſcopo hæc eadem conſuetudo. Similiter & apud Antiochiam, & in cæteris Prouincijs priuilegia conſeruentur. Illud autem planum eſt, quòd ſi quis ſine conſenſu Metropolitani fiat Epiſcopus, hoc magna Synodus ſtatuit Epiſcopum eſſe non oportere.*

Confirmatur auctoritate Ruffini decretum illud interpretãtis in libro 10. Eccleſ. hiſt. *Apud Alexandriam, & in Vrbe Roma hæc conſuetudo ſeruetur, vt & ille AEgypti, & hic ſuburbicarum Eccleſiarum ſollicitudinem gerat.* Itaque ſuburbicarum tantùm rerum Epiſcopatus Romani fines à ſancta Nicæna Synodo poſiti fuere. ergo Primatum ſuper totas mundi Eccleſias habere non poteſt. Hæc Anonymus, veteri hæreticorum cantilena, cui nuper ex Gallia Mineruæ ſuffragium acceſſit, h. e. alter ille libellus Anonymus de ſuburbicarijs regionibus, & Eccleſijs, de quo iam dictum mihi. Huius auctor perquam ſuperciliosè ſuburbicarias regiones intra centeſimum ab Vrbe lapidem contrahit. Et quia nomine Eccleſiarum ſuburbicariarum cenſeri putat Eccleſias iſtarum regionum, ideo centeſimum ab Vrbe lapidem terminum ponit Epiſcopo Romano, quem vltra ex Canone ſexto Nicæno procurrere non poſſit.

Ego verò conſtantiſſimè affirmo, Concilium Nicenum Romani Pontificis Primatum in totam Eccleſiam Chriſti, & omnes prorſus Epiſcopos agnouiſſe, iuſtiſque honoris, & venerationis officijs ſummam eius dignitatem eſſe proſequutum. Putoque teſtimonijs adeò illuſtribus id probari, vt faciliùs, quod ait ille, *humo infigi poſſint aſtra*, quàm homini non inſano Anonymorum ſententia perſuaderi.

Con-

Conſtantino Imperatore morte ſublato, hæreſis Ariana, quæ Nicæni Concilij auctoritate extincta videbatur, Conſtantij filij & ſucceſſoris auctoritate conſota reuixit, principe, architectoque omnium malorum Euſebio Nicomedienſi. Huic adſtipulabantur omnes Epiſcopi Orientis, qui Ariana peſte infecti (quales rabulæ loquuntur hiſtoriæ) metu Conſtantini quã diu vixit, virus iſtud in pectore occuluerant. Hi gregem Chriſtianum perdituri paſtoribus Orthodoxis eum primò ſpoliare conſtituunt. Quare varijs dolis & technis etiam per ſpeciem Concilij Antiochiæ congregati Athanaſium Epiſcopum Alexdriæ Arij antagoniſtam, & fidei Nicænę acerrimum defenſorem è gradu deijciunt, ſuffecto in eius locum Gregorio eiuſdem cum illis farinę. Poſt quem aggreſſi Paulum Conſtantinopolis, Aſclepiam Gazę, Marcellum Ancyræ, & Lucium Hadrianopolis Epiſcopos Catholicos, alioſque permultos ſuis deturbant ſedibus. Verùm antequam aperta in Athanaſium adorirentur, iure eum loco mouere conſtituunt. Quare, vt ipſe affirmat Apol. 2. trium grauiſſimorum criminum apud Iulium tum temporis Romanum Pontificem illum accuſant. Iulius vtramque partẽ ad ſe venire iubet: neque mora, & Athanaſius, & Euſebiani Romam legatos mittunt. Cauſa cognita, Euſebiani metuentes ſibi cauſari incipiunt, ſe ob locorum diſtantiam probare nequire crimina Athanaſij, inſtare, vt Alexandriæ Synodum Iulius indicat, vbi probari facilè obiecta poſſent, & interim clàm elapſi infecta re in Orientem reuertunt. Rem totam hoc ordine narrat Athanaſius ipſe in ſecunda Apologia. Anonymus ſemper mendax, & nequam non Euſebianos, ſed Athanaſium primùm conuolaſſe ait ad Iulium, & [Iulium arripuiſſe occaſionem, propter quam Eccleſia Romana ſuper Orientales acquirere poterat .] At oppoſitum ſcribit Iulius ad Orientales ipſos apud Athanaſium eadem Apologia ſecunda: *Scripſere*, inquit, *prius Euſebius cum ſuis contra Athanaſium, ſcripſiſtis & vos in præſentiarum, ſcripſere etiam plurimi ex AEgypto, & alijs Prouincijs pro Athanaſio.* Concordat Concilium Sardicenſę Epiſtola ad omnes Epiſcopos. *Quum igitur iam*

pridem

pridem litteras ſuas accuſatrices de Athanaſio, Aſclepia, Marcello, Comminiſtris noſtris Euſebiani ad Iulium Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum miſiſſent, contigit, vt etiam alij ex alijs locis Epiſcopi ad eumdem Iulium litteras ſuas mitterent, quibus & Athanaſii innocentiam & Euſebianorum ſycophantiam conteſtabantur. Si verò ante quatuordecim annos dumtaxat in Concilio Nicæno Romano Pontifici fibula impoſita fuit, (vt dicunt hæretici) poteſtate in alios & Patriarchas & Primates ſublata, eaque intra centeſimum tantùm ab Vrbe lapidem concluſa, cur tanto omnium conſenſu cauſa tantæ molis ad eius iudicium ex Oriente defertur? Si de poteſtate Romana decretum fuiſſet aliquid tale in Concilio Nicæno, quis credat, illos Epiſcopos, qui Nicæno Concilio interfuerant, eiuſque maximos cultores ſe eſſe etiamnum ſimulabant, Athanaſium Epiſcopum Alexandrinum ad Romanum Pontificem delaturos, quando Athanaſio in promptu futuram non ignorarent exceptionem Iudicis incompetentis? Aut quis ſibi perſuadeat, Athanaſium Nicæni Concilij ſcrupuloſiſſimum, & obſeruantiſſimum defenſorem contra Nicænos Canones tanto cum præiudicio ſedis ſuæ, mutæ pecudis inſtar, illegitimum iudicium ſubiturum? Iulius indicto Romæ Epiſcoporum Italorum Concilio, Athanaſium, & Euſebianos ſtata die coràm adeſſe iubet, cauſam terminaturus: quæ eò grauior euaſerat, quòd Paulus Conſtantinopolis, & alij Catholici Epiſcopi à Nicomedienſi, & fautoribus ſuis ſedibus pulſi Romam confugerant, iuſtitiam à Iulio, & reſtitutionem poſtulantes. Athanaſius ipſe Apologiæ ſuæ inſeruit hæc verba Iulij ad Orientales: *Præter hæc omnia annum totum, & integros ſex menſes apud nos hæſit, veſtram præſentiã expectans, aut quotquot comparere auderent, ſuaque præſentia pudefecit omnes; quippe, qui iudicio non ſtetiſſet, niſi ſui fiduciam habuiſſet. Neque enim ſpontè, ſed litteris noſtris ad iudicium vocatus comparuit, quemadmodum vos per litteras citauimus.* Et infrà: *Non enim ſolus Athanaſius, & Marcellus Epiſcopi, cum querimonijs de illatis iniurijs, ſed & plurimi alij Epiſcopi ex Thracia, Cœleſyria, Phœnicia, Palæſtina hûc conuenêre, Presbyteri item non pauci partim ex Alexandria, partim aliunde, &c.* Quo iure hæc tunc à Iulio, & apud Iulium agerentur, narrant Hiſtorici Græci, ijque (vno excepto)

omnes

omnes octauo ſæculo antiquiores, quos propterea Pontificum largitione de patrimonio ſancti Petri corruptos fingere nequit Anonymus; Theodoretus, qui proximè ſequenti ſæculo floruit, libro 2. hiſtor. capite quarto, *Athanaſius*, inquit, *intellectis eorum inſidiis, clam ſe ſubduxit Alexandria, & rectà in Occidẽtem contendit. Etenim Iulium Epiſcopum, qui tum Romanam rexit Eccleſiam, Euſebiani de criminibus, quæ falsò contra Athanaſium cõfinxerant, per litteras certiorem fecerant. Ille Eccleſiæ Canonem ſequutus, & eos iuſſit Romam venire, & diuinum Athanaſium, quò pro ſe in iudicio ipſe reſponderet, vocauit, qui vt primùm fuit accerſitus, eò maturè contendit. Tragœdiæ autem auctores Romam ideo non ſunt profecti, quòd intellexerunt ſua mendacia manifeſtò fore deprehenſa.* Socrates Theodoreti contemporaneus lib. 2. cap. 11. *Athanaſius vix dum in Italiam traiecerat.* Et mox: *Eodem tempore Paulus Epiſcopus Conſtantinopolis Aſclepias Gazæ, Marcellus Ancyræ vrbis minoris Galatiæ, & Lucius Hadrianopolis, alius ob aliam cauſſam accuſati, & Eccleſiis ſuis eiecti Romæ omnium Ciuitatum facile Principis verſantes Iulium Epiſcopum Romanum de ſuo ipſorum ſtatu certiorem faciunt. Ille verò, quoniam Eccleſia Romana priuilegium præter cæteras obtinebat, litteris ſuis ad Epiſcopos Orientis liberius præſcriptis, illorum partes tueri ſtudet, in Orientem litteras mittit, quò & ſuus cuique locus reſtitueretur, & eos, qui illos temerè abdicauerant, grauiter reprehenderet.*

Sozomenus contemporaneus Theodoreti & Socratis lib. 3. c. 7. recenſitis iiſdem Epiſcopis, inquit, *Quorum criminationes cũ Epiſcopus Romanus intellexiſſet, & omnes fidei Conciliĳ Nicæni conſentientes reperiſſet, in communionem recepit. At cùm propter ſedis dignitatem cura omnium ad ipſum ſpectaret, ſingulis ſuam Eccleſiam reſtituit, ſcripſitque ad Epiſcopos Orientis, eoſque incuſauit, quòd inconſultò de hiſce viris iudicaſſent, Eccleſiaſque perturbaſſent, cùm decretis Conciliĳ ſtare nollent.*

Nicephorus Calliſtus etiamſi durante Græcorum ſchiſmate Conſtantinopoli tertio decimo ſæculo ſcripſerit, nihilominus lib. 9. cap. 8. eandem rem hiſcemet verbis refert: *Horum cauſſa Iulius Antiſtes Romanus cognita, quòd conſentientes ſibi de Nicænis decretis inuenit, communione eos eſt dignatus. Pro amplitudine au-*

tem ſedis ſuæ ex veteri priuilegio, & prærogatiua perſuaſum habens omnium vbique Epiſcoporum curam & iudicium ad ſe pertinere, datis cuique liberrimè ſcriptis litteris ſuas eis Eccleſias reddidit, eoſque in Orientem remiſit.

Itaque non noua, non illegitima auctoritate, recenterque, & contra Canones vſurpata Iulius egit, quod egit, neque temerè ad eum confugerunt Orientales, ſed *pro amplitudine ſedis ſuæ & ex veteri priuilegio*, inquit Nicephorus, *quia propter ſedis dignitatē cura omnium ad eum ſpectabat*, inquit Sozomenus, *quia Eccleſia Romana præter cæteras priuilegium obtinebat*, inquit Socrates, & demum *Eccleſiæ Canonem ſequutus*, inquit Theodoretus. Quare tantum abeſt, vt in Concilio Nicæno coarctata fuerit Pontificia poteſtas ad eos fines, quos hæretici ſomniant, vt verius etiam tunc eam & antiquam fuiſſe, & in eo ſartam tectam conſeruatam eſſe luce clarius appareat.

At inquiunt Anonymi, Orientales Iulio non obtemperarunt, quin potius conuocato Antiochiæ Concilio, Athanaſio, & alijs Catholicis Epiſcopis ſucceſſores dederunt, litteriſque acrimonia plenis Iulio fibulam impoſuerunt. Id quidem verum eſſe fateor; at quiſnam Catholicorum iuris argumentum petendum eſſe dixerit non ab eo, quod Catholici, ſed ab eo, quod Ariani geſſerunt? Ergone Eccleſiæ totius lumen Athanaſius, cum tot ſanctiſsimis Epiſcopis Canones violarint, Euſebius, & cæteri Ariani ſe legitimè geſſerint? ô intolerabilem impudentiam! Cur non deletis etiam ex Symbolo verbum *omouſion*, quod illi ab Athanaſio & Catholicis Niceæ inſitum, ab Euſebio, & ſocijs Antiochiæ euulſum eſt? Quod ab Euſebianis ibi geſtum eſt, id illegitimè & contra Canones factum Græci ipſi fatentur. Socrat. lib. 2. cap. 5. ***Quin etiam Iulius Romanus Epiſcopus neutiquā aderat, neque quemquam, qui eius locum ſuppleret, eò miſit, idque cùm canon Eccleſiaſticus iubeat, non oportere abſque ſententia Epiſcopi Romani decreta Eccleſijs ſancire.*** Scripſerunt etiam temerè ad Iulium (non nego:) at nunquam obiecerunt, quòd limites ſuæ diœce-

ſis excelliſſet; qua tamen vna ratione Iulij cauſa promigata fuiſſet; tantùm dixerunt, excommunicatos ab alijs Epiſcopis ab ipſo recipiendos non eſſe, & damnatos à Synodis per ipſum reſtitui non debere. At quo caractere hæc Epiſtola à Catholica AEgypti Synodo tunc notata ſit, conſtat ex litteris eiuſdem Synodi apud Athanaſium Apologia ſecunda, cuius hic verba ſubijcio: *Eccleſiam in ſchiſma conijciunt, eaque paſſim ſcribunt, quæ & hæreſim commendant, & Eccleſiam conuitijs lacerant, vt ex litteris eorum ad Romanum Epiſcopum, & fortaſſe ad vos ipſos ſcriptis deprehendere poteſtis.* Quibus ergo teſtimonijs ſuffulciant Anonymi cauſam ſuam, maximè Italus iſte, qui hanc Orientalium epiſtolam totam verbatim exarauit, iam vides.

Arianis qua peruicacia Chriſti Deitatem Chriſti Vicario obedientiam negantibus, detrectantibuſque reſtituere Athanaſium, & Paulum in ſedes ſuas, anno ſalutis trecenteſimo quadrageſimo ſeptimo, rogatu cùm Athanaſij & Pauli, tum Imperatorum Conſtantis & Conſtantij, Sardicæ, quæ eſt Illyrij Ciuitas, à Iulio Romano Pontifice conuocatur generale Concilium. A Iulio Concilium illud conuocatum fuiſſe, ſatis conſtat ex Socratis lib. 2. cap. 16. aſſerens enim eò ſeptuaginta ſex tantùm Orientales Epiſcopos conueniſſe, hanc rationem ſubijcit: *Nam alij infirmitatem corporis cauſantur, alij de temporis præſtituti queruntur anguſtia, culpamque illius rei in Iulium Epiſcopum Romanum conferunt.* Iulius itaque fuerat, qui nimis anguſtum conueniendi tempus præſtituerat. Cuius precibus Concilium indixerit Iulius, & ſententiam ſuam iteratò diſcuti paſſus ſit, eodem loco habet idem autor hiſcemet verbis: *Paulus & Athanaſius aliud Concilium cogi poſtulant, vt cùm de eorum rebus, tum de fide in Concilio generali cognoſceretur, docentque, ſe abdicatos fuiſſe, quò ipſa penitus labefactaretur fides. Edicitur Concilium generale, vt omnes Sardicam commeent, idque* de ſententia *duorum Imperatorū, alterius per litteras illud flagitantis, alterius, qui in Oriente regnabat, alacri & parato animo eiſdem obtemperantis.* Quare mentitur, vt ſolet, Anonymus, dum pag. 58. ait, quòd

[huius Sardicenſis Concilij conuocandi nullæ Iulij Romani Epiſcopi partes extitêre.] Quòd autem Concilium initio litterarum ad omnes Epiſcopos, ſicut citatur ab Anonymo, dicat. *Etiam ipſi piiſſimi Principes ex diuerſis nos Prouincijs & Ciuitatibus colligentes , ſanctum hoc Concilium in Sardicenſium celebrari vrbe præceperunt* : id quidem falſum eſt, ſi inſpiciantur exemplaria Athanaſij, qui illius Concilij magna pars fuit. *Religioſiſſimi Principes nos*, inquiunt, *ex diuerſis mundi Prouincijs & Ciuitatibus in vnum conuocarunt, cupientes vt ſancta Synodus in Sardorum Ciuitatem conueniret.* Eſto tamen, dixerit Concilium, quod affert Anonymus ex collectione Conciliorum, hoc neque negat Iulij conuocationem, neque iuriſdictionem tribuit Imperatori ſupra Concilium, vt proximis retro annis à me probatum eſt contra Regem magnæ Britanniæ.

Præſederunt huic Concilio nomine Iulij Archidainus & Philoxenus Apoſtolicæ ſedis legati, quorum ſubſcriptionem hanc refert Athanaſius Apologia ſecunda. *Iulius Roma per Archidainum, & Philoxenum presbyteros ſuos.* Aduocatus ſiue Patronus eius Concilij fuit Oſius Epiſcopus Cordubenſis, quem etiam legatis Papæ annumerat Gratianus cap. *prima adnotatio*, diſt. 16. Huius muneris erat, vt obſeruat Baronius, definienda proponere, atque ſingulorum rogare ſententias. Ex hoc Patroni nomine, & munere (quod idem Latinè, ac Italicè ſignificare putauit Anonymus) colligit non legatos Papæ illi Concilio præfuiſſe, ſed Oſium, quàm conſequenter, viderit. Age tamen , præſederit Oſius caput & princeps Concilij, neque legatus fuerit , quis ei hanc auctoritatem contulerit? Pontifex? Imperatores? an Concilium? aliud à tribus his nemo fingere poteſt. Si Imperatores, vel Concilium, vbi? quando? dicant, proferant aduerſarij aliquod teſtimonium, quo alterutrum ſi non probari, conijci ſaltem poſſit. Quod ni faciant, confiteantur , Oſium eo loco à Pontifice collocatum, quum in omnibus Concilijs illi perpetuò præſederint, qui ab Apoſtolica ſede miſſi ſunt, vt edocebunt ſequentium Conciliorum exempla. Et ſicuti paci , & vnitati Eccleſiæ proſpiciens permiſit ex epychia Iulius iudicium à ſe factum in eo Concilio ad examinis lancem reuocari; ita ex eadem

Digitized by Google

virtute, quò res omni ſuſpicione vacaret, non legatos ſuos, ſed Oſium virum ea tempeſtate laudatiſſimum Principem in eo conſeſſu locum tenere voluit. Ex eis verò, quæ fiunt per epychiam, colligere vis commune, deliri potius, & inſani, quàm ignorantis eſt.

Interfuerunt quidem huic Concilio ex diuerſis Prouincijs Epiſcopi Catholici plus minus trecenti, vt aſſerit Athanaſius in epiſt. ad ſolit. vit. agent. Ex quibus ducenti ſex & octoginta ſubſcripſerunt in Concilio, quos nominatim recenſet Apologia ſecunda, ſcilicet ex Italia 78. ex Gallia 24. ex Africa 36. ex AEgypto 96. ex Canalio Italiæ 15. ex Cypro 12. ex Palæſtina 15. Baronio tamen probatur, quam Socratis & Sozomeni arbitratur, ſententia, vt conuenerint Sardicæ trecenti ex Occidente, ex Oriente verò ſeptuaginta ſex Epiſcopi ijdem omnes Catholicæ communionis. At indulgeat Baronius vir nunquam ſatis laudatus, vt eius argumentis præponamus expreſſum teſtimonium Athanaſij, quem ipſe ibidem fatetur præ cæteris audiendum, eoque maximè, quòd ſeptuaginta ſex illos Orientales ſupra tercentum non Catholicos, ſed Arianos fuiſſe Socrates & Sozomenus aſſerunt; apertiùs licèt Socrates, quàm Sozomenus. Quod obſeruauit etiam Leo Nonus epiſt. 1. Hos ſeptuaginta ſex, vbi ipſis cum Catholicis non conuenit de expulſione Athanaſij, & aliorum Catholicorum, relicta Sardica, Philippopolim abijſſe, ibique Conciliabulum celebraſſe, Athanaſius, Socrates, Sozomenus, & omnes ſcriptores conſentiunt.

Vt huius Concilij auctoritatem infringat, in quo Primatus Romani Pontificis in vniuerſam Eccleſiam mirificè effulſit, duo facit Anonymus. Primum ex Gratiano, quem paulò antè appellarat *omnium bonarum ſcripturarum corruptorem*, & ex collectore Conciliorum aſſumit, huic Concilio ſexaginta tantùm Epiſcopos ſubſcripſiſſe. Deinde ex Baronio fuiſſe in eo Epiſcopos 376. atque hinc colligit, geſta huius Concilij non valere ex regula iuris, *factum non dicitur, quod à maiori parte factum non fuit.* Nobis tamen inſtar omnium vnus eſt Athanaſius, qui ſemel, iterum, tertiò commemorat & nomina, & numerum & Prouincias eorum, qui Concilio iſti ſubſcripſerunt. Neminemque

adeo iniquum iudicem futurum ſperamus, qui Autographa Athanaſij non præferat codicibus vel Gratiani, vel Surij. Scribebat ſcilicet Athanaſius, quæ tum gerebantur, quibus intererat, nomina eorum, quos quotidie videbat, alloquebatur. Exſcripſerunt iſti, quod tot retro ſæculis geſtum erat, è codicibus corroſis, corruptis, & lacunoſis. Neque in eo Concilio veteres ſcriptores vllius inter Catholicos diſſidij meminerunt, ſed quæ geſta ſunt, communi conſenſu geſta fuiſſe conſentiunt, altiſſimamque concordiam, & charitatem ſpirant omnes Epiſtolæ, quas inde Patres diuerſas dederunt.

Maxima ſemper fuit huius Concilij auctoritas: quare à Sulpitio lib. 2. ſacræ hiſtoriæ appellatur *Concilium ex toto orbe conuocatum*, à Socrate lib. 2 cap. 16. *Generale Concilium*: & Nicolaus primus epiſt. 4. *Sardicenſe Concilium*, inquit, *omnis Eccleſia recepit*. Conſtituta, propugnataque Concilij Sardicenſis auctoritate, quid decreuerit, videamus.

Capite quarto, *Oſius Epiſcopus dixit; Si aliquis Epiſcopus adiudicatus fuerit in aliqua cauſa, & putat ſe bonam cauſam habere, vt iterum iudicium renouetur, ſi vobis placet, ſancti Petri memoriam honoremus, vt ſcribatur ab his, qui cauſam examinauerunt, Iulio Romano Epiſcopo, & ſi iudicauerit renouandum eſſe iudicium, renouetur, & det iudices. Si autem probauerit talem cauſam eſſe, vt non refricentur ea, quæ acta ſunt, quæ decreuerit, confirmata erunt, ſi hoc omnibus placet; Synodus reſpondit, placet.*

Cap. 7. vel ſecundum aliam verſionem 8. *Oſius dixit: Placuit autem, vt ſi Epiſcopus accuſatus fuerit, & iudicauerint congregati Epiſcopi regionis ipſius, & de gradu ſuo eum deiecerint, ſi appellauerit qui deiectus eſt, & confugerit ad Epiſcopum Romanæ Eccleſiæ, & voluerit ſe audiri, ſi iuſtum putauerit, vt renouetur iudicium, vel diſcuſſionis examen, ſcribere his Epiſcopis dignetur, qui in finitima & propinqua Prouincia ſunt, vt ipſi diligenter omnino requirant, & iuxta fidem veritatis requirant. Quodſi is, qui rogat cauſam ſuam iterum audiri, deprecatione ſua mouerit Epiſcopum Romanum, vt è latere ſuo presbyterum mittat, erit in poteſtate Epiſcopi, quid velit, & quid æſtimet: & ſi decreuerit, mittendos eſſe, qui præſentes cum Epiſcopis iudicent, habentes eius auctoritatem,*

ritatem, à quo deſtinati ſunt, erit in ſuo arbitrio; ſi verò crediderit Epiſcopos ſufficere, vt negocio terminum imponant, erit in ſuo ſapientiſſimo iudicio.

Hæc Concilium, ex quibus intelligas, quænam Eccleſiæ Catholicæ ſententia tunc fuerit de Romano Pontifice, & paremne, an ſuperiorem cæteris Epiſcopis eum eſſe crediderit. Immò Patres poſt Concilium epiſt. ad Iulium, cuius initium, *quod ſemper credidimus. Hos optimum*, inquiunt, *& valde congruentiſſimum eſſe videbitur, ſi ad caput, id eſt, ad Petri Apoſtoli ſedem de ſingulis quibuſque Prouincijs Domini referant Sacerdotes.* Quum verò Sardicenſe Concilium conuocatum fuerit tanquam propugnaculum Niceni, quis ſibi perſuadeat, Sardicenſe prolaturum fuiſſe ad aliorum Patriarchias Romani Pontificis poteſtatem, ſi Nicenum concluſiſſet eam intra clauſtra Romanæ Diœceſis? Cur aliquis hanc antitheſim nõ vidiſſet? non obiecisset? Tam Nicænũ, quàm Sardicenſe innumeros implacabiles hoſtes habuiſſe ignorat nemo, nihilominus de abrogato Nicæno Canone altum apud omnes ſilentium, ſolæ iſtæ ranæ ex putri Lutheri fæce nudiuſtertius enatæ obſtrepunt, ſolæ coaxant. At ſententiam Concilij Sardicenſis de Papæ poteſtate poſt Concilium Nicænum nemo melius explicauerit, quàm Concilium ipſum, vt mox dicam. Interim obſeruo, quòd in conſtituendo canone tertio non dicit Oſius: *Si vobis placet, honoremus Romanam Vrbem, Romanum Imperium, ſed honoremus memoriam Beati Petri.* Quare in iure appellationum, quod ibi Romano Pontifici firmatur, non ratione dignitatis Ciuilis, vt Suburbicarius putat, ſed rationem ſucceſſionis Apoſtolicæ ab Eccleſia ſpectatam eſſe, cæcus eſt, qui non videt. Niſi fortè dicamus, quòd Oſius, dum ea verba dixit, voluerit honorare Beatum Petrum, repetita memoria legis ab eo latæ de iure appellationum, quam Apoſtolicam eſſe latè à nobis antè probatum eſt, vtrum mauelint, concedant hæretici, nos admittemus vtrumque.

Duo ſuperſunt Anonymi mendacia circa Sardicenſe Concilium confutanda: primum [quòd ex iſto Canone Romanæ præeminentiæ ſuper Orientales originem produci velimus: ſecundũ, quòd Canon iſte nunquã vſu receptus fuerit, &

ideo

ideo tanquam exorbitans à iure originem Romanæ ſuper hoc præeminentiæ nullo modo probat.

Primum mendacium refellitur tum ſuperioribus probationibus, quæ omnes hoc Concilio ſunt antiquiores, tum teſtimonio eiuſdem Concilij in Epiſtola ad omnes Epiſcopos Catholicos, in qua non longè ab initio inquit: *Quum igitur iampridem litteras ſuas accuſatrices de Athanaſio, Marcello, & Aſclepa comminiſtris noſtris Euſebiani ad Iulium Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum miſiſſent, contigit, vt etiam alij ex alijs locis Epiſcopi ad eumdem Iulium litteras ſuas mitterent, quibus & Athanaſij innocentiã, & Euſebianorum ſycophantiam conteſtabantur, atque id ita eſſe, ex eo præcipuè apparuit; quod accerſiti à dilecto noſtro comminiſtro Iulio, iudicio non ſteterunt, ſtetiſſent enim, ſi ſui, authorumque ſuorum in comminiſtros noſtros fiduciam habuiſſent.* Dum ergo probatur Concilio, quòd partes confugerint ad Iulium tanquam ad iudicem, & arguuntur Euſebiani, quòd Iulij iudicium ſubterfugerint, fatentur certè Patres, etiam ante hunc ſuum Canonem, Romanum Epiſcopum omnium Epiſcoporum legitimum ſuperiorem, & iudicem extitiſſe. Quare non ea, quam Anonymus ſomniat, ſed hæc noſtra ſententia eſt, *Apoſtolica traditione omniũ Epiſcoporum appellationes Epiſcopo Romano debitas eſſe, & Concilium Sardicenſe non condidiſſe ius nouum, ſed nouo Canone antiquum ius roboraſſe.*

Secundum mendacium Anonymi non eſt, quod nunc ſigillatim refutem; omnibus huius & ſequentium ſæculorum teſtimonijs pateſcet, quàm immane ſit, & portentoſum.

Vrſatius, & Valens Epiſcopi, Arij alumni primarij, illius ſeditionis faces, poſtquam res Arianas in deterius labi proſpexerunt, ad eundem Pontificem non multò pòſt dederunt litteras hoc eodem exemplo: *Domino Beatiſſimo Papæ Iulio Vrſatius & Valens. Quoniam nemini obſcurum eſt, nos per litteras noſtras, quibus Tuæ S.^tis^ litteris reſpondimus, iampridem Athanaſio grauiter obtrectaſſe, ea de cauſa, quam ſignificabamus, in fraudem deductos, non potuiſſe rationem facti noſtri reddere, idcirco apud tuam pietatem, præſentibus omnibus presbyteris fratribus noſtris; ingenuè cõfitemur, omnia quæ ante hoc tempus ad aures noſtras de prædicto Athanaſio peruenerunt, falſa, commentitia, & ab eo reuera omnino aliena. Quamobrem*

obrem cum eo deinceps communicandi magna cupiditate ducimur, idq́ue maximè, quòd tua pietas propter inſitam ſibi bonitatem noſtro errori ignoſcere dignata eſt, quin etiam hoc quoque confitemur, ſi quando nos Epiſcopi Orientis, vel Athanaſius ipſe præ malitia in iudicium de hac re vocare voluerint, nos ab eo, quod tu ſtatueris, minimè deſciſſuros. Mox abiurato Ario, & eius hæreſi ſubſcribunt: *Ego Vrſatius huic mea confeſſioni coram ſubſcripſi. Similiter etiam & ego Valens.* Extant hæ litteræ apud Sozomenum lib. 3. cap. 22. Nicephorum lib. 9. c. 27. & alios; ex quibus intelligas, quanta Eccleſiaſticæ hiſtoriæ ignorantia laborant, qui centeſimum ab Vrbe lapidem immenſi huius Oceani litus conſtituunt.

Mortuo Conſtante Conſtantini filio, innocentiæ Athanaſij, & Nicænæ Confeſſionis primo Vindice ad vnum Conſtantiũ totius Romani Imperij ſumma deuoluta eſt, qui ſtatim ac à fratris virtute & armis liberum ſenſit ſe, furioſi, & amentis inſtar in Catholicos deſæuire cœpit, nullumq́ue lapidem non mouere, quò Sanctus Athanaſius damnaretur. Quare conuocato Mediolani frequenti Epiſcoporum Concilio, vi, metuq́ue multos è Catholicis adegit in ſententiam ſuam. Inde ad Liberium Romanum Pontificem Iulij ſucceſſorem tanquam ad arcem cauſæ totius conuerſus, quid egerit, narrant S. Athanaſius, & Ammianus Marcellinus gentilis eius temporis ſcriptor hunc in modum. Athanaſius ep. ad ſolit. vit. agen. *Ne Liberio quidem Romano Epiſcopo pepercerunt, nulla reuerentia ducti, vel quòd ſedes iſta Apoſtolica eſſet, vel quòd Roma metropolis eſſet Romanæ ditionis, vel quòd eos Apoſtolicos viros in ſuis litteris appellaſſent, ſed omnia ſimul miſcentes æquè omnium obliuiſcebantur, neque quicquam illis curæ, niſi ſola impietas fuit. Nam cùm Liberium vidiſſent Orthodoxum, & oſorem quidem Arianæ ſectæ, ſtudioſum verò in hoc, vt cunctos ab ea hæreſi retraheret, iſta ſecum impij cogitarunt: Si Liberium in noſtram ſententiam traxerimus, omnes breui ſuperabimus. Rem igitur ad Imperatorem deferunt, ille autem ſperans, per Liberium omnes ſe poſſe attrahere, mittit Eunuchum quemdam Euſebium, (hic erat præfectus Cubiculi) cum litteris & donis, vt donis quidem blandiretur, litteris autem minaretur.* Hæc Athanaſius. *Cur autem ſolo Liberio expugnato,* omnes alios facilè ſuperatos iri ſperaret,

expreſſit Ammianus lib. 15. *Hunc Athanaſium per ſubſcriptionem abijcere ſede Sacerdotali, paria ſentiens cæteris iubente Principe Liberius monitus perſeueranter renitebatur, nec viſum hominem, nec auditum damnare, nefas vltimum ſæpe exclamans, apertè ſcilicet recalcitrans Imperatoris arbitrio. Id enim ille Athanaſio ſemper infeſtus, licèt ſciret impletum, tamen auctoritate, qua potiuntur æternæ Vrbis Epiſcopi, firmari deſiderio nitebatur ardenti.* Spes itaque Conſtantij, & Arianorum expugnandi omnem Catholicorum conſtantiam ſola ſubſcriptione Liberij repoſita erat in ea auctoritate, *qua potiuntur æternæ Vrbis Epiſcopi.* Illuſtrat verò hunc Ammiani locum epiſtola Iulij ad Orientales apud Athanaſium Apologia ſecunda: *Sicut dicitis, omnino in culpa fuerunt, oportuit ſecundum Canonem, & non iſto modo iudicium fieri, oportuit ſcribere omnibus nobis, vt ita ab omnibus, quod iuſtum eſſet, decerneretur. Epiſcopi enim erant qui patiebantur, & non vulgares Eccleſiæ, ſed quas ipſi Apoſtoli ſuamet opera in fidem inſtruxerant. Cur igitur, & in primis de Alexandrina Ciuitate nihil nobis ſcribere voluiſtis? an ignari eſtis, hanc conſuetudinem eſſe, vt primùm nobis ſcribatur, vt hinc quod iuſtum eſt, definiri poſſit? Quapropter ſi iſtic huiuſmodi ſuſpicio in Epiſcopum concepta fuerat, id huc ad noſtram Eccleſiam referri oportuit.* Quare tã ex Canone (quod paulò antè etiam Socrates dixit) quàm ex conſuetudine tunc vſque ſupremã illam iuriſdictionis auctoritatem habebat Epiſcopus æternæ Vrbis in cauſis & iudicijs Epiſcoporũ (Primatum præſertim) quam ſubindicat Ammianus, ob cuius defectũ nunquam rata habita eſt in Eccleſia hæc depoſitio. Quocirca ſenſum Canonis à Iulio citati referens Sozomenus lib. 3. cap. 9. inquit, *legem eſſe ad Sacerdotij dignitatem ſpectantem, quæ pronunciat, acta illa irrita eſſe, quæ præter ſententiam Romani Epiſcopi conſtituuntur.* Exſufflandus eſt itaque auctor libelli de ſuburbicarijs, qui hunc Ammiani locum interpretatur *de ſumma Romani, non in Epiſcopos alios, verùm inter Epiſcopos auctoritate, ſeu dignitate, qua ratione inter reges vnus alio auctoritate potior eſt, ſiue perſonæ ſiue regni ſui merito.* Quod autẽ Marcellinus dicit, *(licèt ſciret impletum)* indulgendũ eſt externo ſcriptori, rerumque noſtrarum ignaro, Chriſtianas res metient pede gentilium, quibus ſumma religionis etiam tunc erat apud

Imperatorem tanquam apud Pontificem Maximum, qui etiam in facto Athanaſij falſa Arianorum relatione deceptus, ait, quòd *dicebatur fatidicarum ſortium fidem, quaue augurales portenderent alites, ſcientiſſimè callentes aliquoties prædixiſſe futura, & ſuper his intendebantur ei alia quoque à propoſito legis abhorrentia, cui præſidebat.* Quod non magis cum hiſtoriæ veritate concordat, quàm fides Catholica cum Ariana perfidia.

Concludo hanc cauſam argumento, auctoritate, verbis etiam Anonymi noſtri cap. 4. pagin. 41. [*Facta immediatè ſubſequentia præcedentibus præſtant erudentiſſimum intellectum. l. Iulianus* §. *proinde D. ad ſenatus conſultum Macedonianum l. vxori D de legatis* tertio; & obſeruantia immediatè ſubſequēs ea eſt, quæ declarat, quā auctoritatem in Concilio Nicæno Romani Epiſcopi habuerūt. Hæc eſt virtus obſeruantiæ ſubſequentis ad Bartol. in l *miſſi iu uatores* num. 14. C. *de exactoribus tributorum* lib. 10. & in cōſilio 59 Oſaſch. in deciſ. Pedemontana 136. in fin. Rota Romana in deciſ. 359. & in illis, quas vocant nouiter, nouiſſimas.] hæc Anonymus. At ſtatim à Cōcilio Nicæno Catholici Epiſcopi, Catholici Patriarchæ Orientales, iijque Nicæni Concilij propagatores & vindices agnouerunt poteſtatem Romani Pontificis in ſeipſos, & in vniuerſam Eccleſiam. Iſti ipſi pro eadem poteſtate citarunt tunc Eccleſiæ canonem, & conſuetudinem; contrariam verò eiuſdē Cōcilij diſpoſitionē nemo vnquam obiecit, reſtat ergo vt præfractior ſit, quàm ferat moralis verecūdia, qui vel ad centeſimu lapidē, vel ad alios limites Eccleſia vniuerſali anguſtiores auctoritate Cōcilij Nicæni ſupremā hanc Papæ Poteſtatē coarctat.

Si aduerſus vnum Anonymum hominem illiteratum, & rudem de hoc controuerſiæ capite decertandum fuiſſet, rem paucioribus trāſegiſſem, & ſatis fuiſſet aliquot Nicæni Cōcilij Canones, quos ſubijcio ex reſcripto Iulij (quod Anonymus genuinū agnoſcit) hunc in locū transferre, verùm prolixior fui, quòd neque inuectiuæ Euſebianorū, neque Iulij reſpōſū carēt difficultatibus.

Can. 18. *Vt omnes Epiſcopi, qui in quibuſdam grauioribus pulſantur, vel criminantur cauſis, quoties neceſſe fuerit, liberè Apoſtolicam appellent ſedem, atque ad eam quaſi matrem confugiant, vt ab ea, ſicut ſemper fuit, piè fulciantur, defendantur, & liberentur.*

Cuius diſpoſitioni omnes maiores Eccleſiaſticas cauſas, & Epiſcoporū iudicia antiqua Apoſtolorum, eorumque ſucceſſorum, atque Canonum auctoritas reſeruauit. Quoniam culpantur Epiſcopi, qui aliter erga fratres egerint, quàm eiuſdem ſedis Papæ fieri placuerit.

Can. 19. *Placuit, vt accuſatus, vel iudicatus à Comprouincialibus in aliqua cauſa Epiſcopis licenter appellet, & adeat Apoſtolicæ ſedis Pōtificem, qui aut per ſe, aut per Vicarios ſuos retractari negotium procuret. Et dum iterato iudicio Pontifex cauſam ſuam audit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Epiſcopus, quoniam quamquàm à Comprouincialibus accuſati cauſam Pontificis ſcrutari liceat, non tamen diffiniri, inconſulto Romano Pontifice permiſſum eſt, cùm Beato Petro Apoſtolo, & non ab alio, quàm ab ipſo dictum ſit Domino: Quæcunque ligaueris ſuper terram, erunt ligata & in cælis, & quæcunque ſolueris ſuper terram, erunt ſoluta & in cælis.*

Canon. 21. *Si quis putauerit ſe à proprio Metropolitano grauari, apud Primatem Diœceſis, aut penes vniuerſalis Eccleſiæ Apoſtolicæ Papam iudicetur.*

Canon. 5. *Placuit, vt ſi accuſatus vel damnatus Epiſcopus appellauerit Romanum Pontificem, id ſtatuendum, quod ipſe iuſtè cenſuerit.*

Canon. 55. *Salua Apoſtolicæ ſedis auctoritate, nullus Epiſcopus extra ſuam Prouinciam ad iudicium deuocetur.* & infra, *Nam ſi ipſe Metropolitanum aut iudices ſuſpectos habuerit, aut infenſos ſenſerit, apud Primates diœceſeos, aut apud Romanæ ſedis Pontifices iudicetur.*

Canon. 60. *Et Prouincialis Synodus retractetur per Vicarios Vrbis Romæ Epiſcopi, ſi ipſe decreuerit.*

Quare ſi hoc iure experiri velit Anonymus, rem ſibi ad reſtim rediiſſe videt.

Supereſſet nunc, vt ſexto Canoni Nicæno reſponderemus, verùm quia hiſtoriarum progreſſus ad eius veram intelligentiam nobis aperiet viam, ad calcem huius periodi eius explicationem reijcio.

Conſtantius bellum, quod Deitati Chriſti, & Innocentiæ Athanaſij ſemel indixit, quàm diu ſuperſtes fuit, depoſuit numquam, ſed contra vtramque animo planè gladiatorio terra (vt

aiunt)

aiunt) mariq́ue pugnauit. Quare poſt Mediolanenſe alio Arimini Concilio generali conuocato ex Epiſcopis quadringentis plus minus Nicænæ fidei damnationem extorquet, verùm Conſtantio elato, formula fidei Arimini decreta à Damaſo Papa reprobata eſt, eoq́ue maximè titulo, *quòd compoſita eſſet Epiſcopo Romano non conſentiente, cuius ſententia præ cæteris omnibus expectanda erat*. Litteras reprobationis ad Epiſcopos Illyrici referunt. Socrates lib. 4. cap. 24. Sozom. lib. 6. cap. 23. Sententiam Damaſi tota Eccleſia Catholica amplexata eſt.

Hoc eodem ſæculo in Oriente Baſilius & Hieronymus, in Occidente Ambroſius, ad Meridiem Optatus Mileuitanus illuſtria teſtimonia dederunt Primatui Romano: Eunomiana enim hæreſi orienre ex Ariana, quaſi ex gangræna vlcus permeante, Sanctus Baſilius Cæſareæ in Cappadocia Epiſcopus Eunomij Antagoniſta ſola Romani Pontificis auctoritate malis inde imminentibus occurri poſſe ratus ad Athanaſium ſcribit hunc in modum epiſt. 52. *Viſum eſt autem mihi conſentaneum, vt ſcribatur Epiſcopo Romæ, vt quæ hic geruntur, conſideret, detq́ue conſilium, & quoniam difficile eſt, vt communi, ac Synodico decreto aliqui illinc mittantur, ipſe ſua auctoritate in hac cauſa vſus, viros eligat adferendas quidem moleſtias idoneos, verùm iuxta adhuc quoque accommodos, vt manſuetudine & facilitate ingenij eos, qui diſtorti, atque obliqui ſunt, corrigant*. Quin etiam vrgens idem argumentum epiſt. 77. ad Epiſcopos Tranſmarinos vehementer dolet, quòd Pontifex nullum è ſuis in Orientem miſerit ad inſtituendum, & corrigendum, quod opus erat, eiuſq́ue poſtea cenſuræ, & iudicio ſe ſubiectum fatetur, quòd apud multos hæreſis ſuſpicione laboraret, quia cum Apollinari hæreſiarcha per litteras communicaſſet, & inquit: *Ecce iam litteris vos ipſi prouocamus, & cauſas huius, quæ nobis adſcribuntur, fatemur, parati veſtram hac in re inſtitutionem amplecti, hoc tantùm orantes, vt ſi quos admiſeritis, qui nos traducant, ac vituperent, in conſpectum noſtrum coram veſtra pietate conſtituantur*. Habes actorem & reum coram legitimo iudice, qui in reum ſententiam excommunicationis etiam ferre poteſt. *Nos enim ſi conuincamur, peccatum noſtrum agnoſcemus, & vobis poſt eam reprehenſionem à Do-*

mino non imputabitur, ſi communionem noſtram tanquam peccatorum declinaueritis, deinde & præmium habebitis, ſi nos reprehenderitis, vt qui occultam noſtram malitiam patefeceritis. Et quia ſcribebat ad omnes tranſmarinos, inter quos tenet principē locū Papa, cæteri cæteris Epiſcopis pares ſunt, ex eo quòd tàm Papa de ſua quàm reliqui de ſua in Eccleſiæ corpore dignitate ſentiebant, collegiſſe vel capiti, vel reliquis membris Eccleſiæ deſpicatui eſſe, æquum videri non poſſe, *ſiue caput vos ipſos vniuerſalis Eccleſiæ reputatis, non poteſt pedibus dicere caput, non eſt mihi opus vobis. Siue in reliquum vos Eccleſiaſticorum membrorum ordinem locatis, non poteſtis nobis dicere, qui in eodem vobiſcum corpore conſtituti ſumus, non eſtis nobis neceſſarij.* Quod verò dubius non fuerit Baſilius, an Papa eſſet caput Eccleſiæ vniuerſalis, apertius conſtat ex epiſtola 70. *Etiamſi habitationibus ſumus alter ab altero quàm longiſſime diſsiti, ac dirempti, ratione tamen huius coniunctionis ſumus propinqui inuicem. Quia igitur pedibus caput dicere non poteſt, non eſtis mihi neceſſarij, plane neque vos amicitiam nobis renuntiare ſuſtinebitis.* Morem geſſit Damaſus, ſcripſitque tandem, ſicuti refert Sozomenus lib. 6. cap 22. *Controuerſia cum contendendi ſtudio, vti credibile eſt, in dies magis magiſque creſceret, Epiſcopus Romanus de ea certior factus ſcripſit ad Eccleſias Orientis litteras, vt vnà cum Sacerdotibus & Epiſcopis Occidentis Trinitatem & conſubſtantialem eſſe, & gloria æqualem exiſtimarent. Quo facto, ſinguli rebus ab Eccleſia Romana ſemel iudicatis acquieuerunt, hæcque controuerſia finem habere viſa eſt.* Hinc cernis, quàm certus & illuſtris tunc eſſet in Oriente Romanus Primatus.

Pro eo teſtis multò locupletior Ambroſius, cuius poſt tot antè congeſta vnum tantùm, aut alterum teſtimonium produxiſſe ſat erit in epiſtol. 1. ad Timot. cap. 3. *Eccleſia*, inquit, *eſt domus Dei, cuius hodie rector eſt Damaſus.* Et quia tanquam rectorem Eccleſiæ vniuerſalis Romanum Pontificem ex corde venerabatur, ideo Theophilo Patriarchæ Alexandrino quærenti, quid agendum eſſet in cauſa Flauiani, & Euagrij, quorum diſſidia de Cathedra Antiochena à Synodo Capuenſi illi com-

miſſa fuerant, reſpondet epiſt. 9. ita vt Alexandrinus intelligat, quantum & ipſe Pontifici Romano deferret, & quantum ab Alexandrino etiam deferendum putaret. *Sanè referendum arbitramur ad ſanctum fratrem noſtrum Romanæ Sacerdotem Eccleſiæ, quoniam præſumimus, ea te iudicaturum, quæ etiam illi diſplicere nequeunt. Ita enim vtile erit conſultum ſententiæ, ita pacis & quietis ſecuritas, ſi id veſtro ſtatuatur conſilio, quod communioni noſtræ diſſenſionem non afferat, vt nos quoque accepta veſtrorum ſerie ſtatutorum, cùm id geſtum eſſe cognouerimus, quod Eccleſia Romana haud dubiè comprobauerit, læti fructum huiuſmodi examinis adipiſcamur.* Non repeto, quæ Romani Primatus monumenta in Africa reliquit Optatus, quòd copioſè ſemel & iterum à me antè commemorata ſunt, ſed in ſolo Oriente pedem figo, vbi Anonymus omnium librorum teſtimonio ait, ignotũ hoc tempore fuiſſe Papæ Primatum, Eccleſia Antiochena diuturno trium Patriarcharum, Paulini, Vitalis, & Meletij ſchiſmate lacerata, odijſque, & diſſenſionibus conflagrante, ad miſeriarum cumulum, quaſi noua incendij fax illud acceſſit, quòd nondum bene explicata ſignificatione nominum, *perſona*, & *hypoſtaſis*, plerique Græcorum tres perſonas, & viciſſim permulti Latinorum tres hypoſtaſes dicere detrectabant, vnde contentiones & turbæ grauiores. Degebat tum in Syria Sanctus Hieronymus, qui ea turbarum congerie vehementer exagitatus exemplum ſingulare dedit cuique pio, quanam ratione gerat ſe, vbi ſimilibus de cauſis fides & animarum ſalus periclitetur. Quid geſſerit, audi ab ipſo epiſt. 57. ad Damaſum: *Quoniam vetuſto Oriens inter ſe populorum furore colliſus indiſciſſam Domini tunicam, & deſuper textam minutatim per fruſta diſcerpit, & Chriſti vineam exterminant vulpes, & inter lacus contritos, qui aquam non habent, difficile, vbi fons ſignatus, & hortus ille concluſus ſit, poſſit intelligi, ideò mihi Cathedram Petri & fidem Apoſtolico ore laudatam cenſui conſulendam.* Et infrà: *Quanquam igitur tui me terreat magnitudo, inuitat tamen humanitas. A Sacerdote victimam ſalutis, à Paſtore præſidium ouis flagito. Faceſſat inuidia, Romani culminus recedat ambitio,*

cum

cum ſucceſſore piſcatoris, & diſcipulo crucis loquor. Ego nullum primum niſi Chriſtum ſequens Beatitudini tuæ, id eſt, Cathedræ Petri communione conſocior. Super illam Petram ædificatam Eccleſiam ſcio: Quicunque extra hanc domum agnum comederit, profanus eſt. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit, regnante diluuio, & quia pro meis facinoribus ad eam ſolitudinem commigraui, quæ Syriam iuncto Barbariæ fine diſterminat, nec poſſum ſanctum Domini tot interiacentibus ſpatijs à ſanctimonia tua ſemper expetere, ideo hic collegas tuos AEgyptios confeſſores ſequor, & ſub onerarÿs nauibus parua nauicula deliteſco. Non noui Vitalem, Meletium reſpuo, ignoro Paulinum: Quicumque tecum non colligit, ſpargit, hoc eſt, qui Chriſti non eſt, Antichriſti eſt. & poſtquàm oſtendit, ſibi minimè probari dicere tres hypoſtaſes in Deo, ſubiecit tamen: *Obteſtor Beatitudinem tuam per Crucifixum mundi ſalutem, per Omouſion Trinitatem, vt mihi epiſtolis tuis ſiue tacendarum, ſiue dicendarum hypoſtaſeon detur auctoritas.* Neque ſe tantùm ab arbitrio Pontificis pendere, ſed etiam hæreticos ipſos *Campenſes cum Tharſenſibus hæreticis copulati nihil aliud ambiunt, quàm vt auctoritate communionis veſtræ fulti tres hypoſtaſes cum antiquo ſenſu prædicent.* Expende cauſam, verba, & ſingulas huius Epiſtolæ partes, & iota non reperies, in quo meridie clarior non eluceat Primatus ille, quem Anonymus aſſerit in nullo libro reperiri poſſe. Seriùs quàm optaſſet, Damaſus reſpondit Hieronymo, quare vir ſanctus impatiens moræ poſt preces humillimè repetitas epiſtola 58. tandem concludit: *Hinc præſidÿs fulta mundi Ariana rabies fremit, hinc in tres partes diſciſſa Eccleſia ad ſe rapere me feſtinat. Monachorum circa manētium antiqua in me ſurgit auctoritas; ego interim clamito; Si quis Cathedræ Petri iungitur, meus eſt Meletius, Vitalis, atque Paulinus. Tibi communicare ſe dicunt. Poſſem credere, ſi hoc vnus aſſereret, nunc autem aut duo mentiuntur, aut omnes. Idcircò obteſtor Beatitudinem tuam per Crucem Domini, per neceſſarium fidei noſtræ decus, per paſſionē Chriſti, vt qui Apoſtolos honore ſequeris, ſequaris & merito, &c. Vt mihi litteris tuis, apud quem in Syria debeam communicare, ſignifices, noli deſpicere animam, pro qua Chriſtus mortuus eſt.* I modò effrons audacia, & nega, ſi potes, in Oriente vſum Primatus Petri, quando manibus ipſis contrectes, quòd non Catholici

tantùm,

tantùm, ſed ſchiſmatici etiam, & hæretici non alia ratione putarunt ſe Epiſcopalem Cathedram tenere poſſe, niſi impetrata pace, & communione ab Eccleſia Romana; quam etiam doloſè ſuffuratus eſt Vitalis primùm, & Paulinus pòſt legitimè obtinuit, Romæ ab vtroque ante Pontificem Damaſum cauſa dicta.

Athanaſio Alexandriæ ad cælos euocato, Petrus in eius locum ſuffectus eſt; vnde ſtatim Valentis Imperatoris Ariani nutu, manu verò Palladij Prouinciæ illius Præfecti, & magni Pręſidis per miſerabiles tragœdias exturbatus Romā cōtra Lucium confugit, ad eam ſedem elatum ab ijs, qui Imperatoris partes ſequebantur, *ibiquè coram Damaſo*, inquit Nazianzenus, *pro cadaueribus cruentas veſtes Eccleſiæ Romanæ protulit, & per tacitam accuſationem omnibus lachrymas mouit, vt calamitatis magnitudinem in oculis & aſpectu defigeret, atque auxilium nanciſceretur, quemadmodum etiam nactum eſſe ſcimus. Fit enim ferè, vt qui opibus & potentia præcellit, ad infirmi, afflictiquè miſeriam ſubleuandam maximè inflectatur, ac ſpontaneæ beneuolentiæ affectu ad eum, qui dignitate imminutus eſt, ſe adiungat.* Auxilium, quod impetrauit à Damaſo Petrus, fuit confirmatio electionis ſuæ, quæ quantum habuerit ponderis apud Eccleſiam Alexandrinam, narrat Socrates lib. 4. cap 30. *Magnopere recreati ſunt, propterea quòd Petrus Roma cum litteris Damaſi Epiſcopi Romani eò reuerſus erat, quæ quidem & Moyſis fidem confirmabant, & Petri creationem. Populus igitur illis confiſus expellit Lucium, Petrum autem in eius locum introducit.* & Sozomenus lib. 6. cap. 39. *Petro Roma cum litteris Damaſi, quæ & decreta Concilij Nicæni, & Petri creationem confirmabant, reuerſo, Eccleſias tradiderunt. Lucius autem inde eiectus Conſtantinopolim nauigauit.* & conſentit Nicephorus lib. 11. cap. 48. Non militum arma, non magiſtratus terror, non Imperatoris poteſtas, non deportationes, verbera, vincula, neces innumerabiles editæ, quarum recenti cruore madebant adhuc templi parietes, & altaria obſtiterunt tunc Papæ Primatui, ſed ad eius nutum & Lucius reiectus, & Petrus in ſuam Cathedram reſtitutus ab Eccleſia eſt. Quos itaque libros legiſſe putamus Anonymum, qui dixit hoc temporis ſtatu *Romanos*

Orat. 23. in laud. Heron. Alex.

Vide Theodor. lib. 4. c. 20.

Epiſcopos neque in ſpiritualibus, neque in temporalibus ſuper Epiſcopos Alexandrinos, vel ſuper eorum ſucceſſores, aut ſuffraganeos aliquid decreuiſſe, aut ſtatuiſſe? impudentiſſimamque hanc negatiuam ſuam probari ex inſpectione omnium librorum?

Vbi turpi, dedecoroſaque morte Valenti Orientis Imperium à Deo ereptum eſt, & Theodoſio à Gratiano donatum, in ipſis Principatus primordijs optimus Imperator hanc legem tulit: *Cunctos populos, quos clementiæ noſtræ regit temperamentum, in tali volumus religione verſari, quam Diuinum Petrum Apoſtolum tradidiſſe Romanis, Religio vſque nunc ab ipſo inſinuata declarat, quamque Pontificem Damaſum ſequi claret, & Petrum Alexandriæ Epiſcopum virum Apoſtolicæ Sanctitatis.* Roborata itaque vetuſta illa, quam hactenus vidiſti, conſuetudine, diuinis, Eccleſiæ, & ciuilibus legibus, firmatoque tot cardinibus Romano Primatu, *Inſtantius Saluianus, & Priſcillianus* (teſte Sulpitio) *in Synodo apud Cæſaraauguſtam in Hiſpania damnati Romam profecti ſunt, vt apud Damaſum Vrbis ea tempeſtate Epiſcopum obiecta purgarent; ſed vbi Romam peruenere Damaſo ſe purgare cupientes, ne in conſpectum quidem eius admiſſi ſunt.* Vides, Lector, quot monumenta, quot geſta, quot exempla maiorum relata ſunt, quibus quaſi antiquitatis digito cùm Papæ primatus, tùm hæreticorum veſania apertiſſimè demonſtratur, & tamen nondum quartum Eccleſiæ ſæculum totum luſtratum eſt. Immò nec plura ex eo tibi percenſeo, ne ſequentium, quorum res non minùs illuſtres ſunt, guſtum amittas. Ex his verò non minuta amplius & mediocria inquiram, ſed inſigniora tantùm, cuiuſmodi ſunt Conciliorum Generalium res geſtæ, & ea, quæ attinent ad ſedes Conſtantinopolis, Alexandriæ, Antiochiæ & ſimilia.

Lib. 1. de fid. Cath. C. Theodoſ.

Hiſt. ſac. lib. 2.

In primo quaſi quinti ſæculi limine occurrit nobis Sanctus Ioannes Chryſoſtomus Epiſcopus Conſtantinopolis; qualis, & quantus vir, non eſt quod dicam, qui à Theophilo Patriarcha Alexandrino cum ſuffragijs Concilij ad hunc finem Conſtantinopoli conuocati afflante aura Eudoxiæ Imperatricis, ſua ſede priuatus ad Romanum Pontificem Innocentium appellationem interpoſuit. Ad calcem appellationis extant hæc verba: *Scribite,*

Digitized by Google

precor, & auctoritate veſtra decernite, huiuſmodi iniqua geſta nobis abſentibus, & iudicium non declinantibus, nullius eſſe roboris, ſicut per ſuam naturam ſunt profectò & irrita & nulla. Porrò, qui talia geſſêre, eos Eccleſiæ Cenſuræ ſubijcite, nos autem inſontes, neque conuictos, neque deprehenſos, neque vllius criminis reos comprobatos Eccleſijs noſtris iubete reſtitui, vt charitate frui, & pace cum fratribus noſtris conſueta poſſimus. Scripſit etiam eodem tempore ad Pontificem Theophilus, ſicut refert Palladius. Antequam deponeretur à Concilio Chryſoſtomus, varijs rationibus tàm ipſe, quàm ſui periculum, quod imminebat, declinare tentarunt, eaque in primis, quam commemorat Palladius, quòd *Theophilus ſolueret Canones Nicænos, cauſaſquè extra terminos ſuos cognoſcere vellet.* An ergo ſimile vero quis credat, quod Chryſoſtomus, qui obiecerat Theophilo tranſgreſſionem ſexti Canonis Nicæni, quòd extra ſuam Diœceſim iudicia exercere tentaret, ad illud ipſum crimen mox prouocaſſet Innocentium Pontificem annullationem geſtorum Theophili, & reſtitutionem Epiſcopatus ab eo expoſcens? Aequè extra Romanæ atque extra Alexandriæ diœceſis fines erat Conſtantinopolis (maximè ſi, vt vis, centeſimo ab Vrbe milliario Romana Diœceſis diffinita erat) non tamen eam æquè liberam putat Chryſoſtomus à poteſtate Innocentij atque à poteſtate Theophili, ergo Nicæno Canone cenſuit non fuiſſe contractam poteſtatem Pontificis ad ſolam Romanam Diœceſim, ſicut ad ſolam Alexandrinam iura Alexandrini. Quare ibidem inquit, *Cùm hæc ita habere didiceritis, ſtudium veſtrum, & magnam diligentiam adhibete, quò retundatur hæc, quæ in Eccleſiam irrupit iniquitas. Quippe ſi mos hic inualuerit, & fas erit cuiuis in alienam paræciam irrumpere, idquè ex tantis interuallis, & eijcere quos voluerit, & auctoritate propria quæque pro libidine ſua facere, ſcitote quòd breui tranſibunt omnia, & totus Orbis premetur bello non indicto, omnibus ab omnibus eiectis, & omnes eijcientibus. Quapropter ne confuſio hæc omnem, quæ ſub cælo eſt, nationem inuadat, obſecro, vt ſcribas &c.* Ergo vel lex, quæ ligat Alexandrinum, non ligat Romanum, & ſolus præeſt Eccleſiæ vniuerſæ, aut eam legem violari Chryſoſtomus poſcit, quam violatam dolet. Ea ligari Innocentium, non Theophilus,

Epiſt. 1. Chryſoſt. tom. 5.

Dialog. de reb. geſt. Chryſoſt.

Digitized by Google

non Imperator, non alius quiſquam putauit, excommunicati enim ab Innocentio, vt refert Nicephorus lib. 13. cap. 34. de poteſtate iudicis ne muſſitarunt quidem, immò non Catholici tantùm, ſed hæretici & hæreſiarchæ ipſi illorum temporum minùs impudentes erant, quàm ſint hæretici noſtri. Cæleſtius enim, vt refert Aug. lib. 2. cap. 7. contra ipſum, & Pelagium, *Beati Papæ Innocentij litteris non eſt auſus obſiſtere, immo ſe omnia, quæ illa ſedes damnauit, damnaturum eſſe promiſit.* De quorum cauſa tota Proſper contra collatorem: *Tunc Pelagianorum machinæ fractæ ſunt, quando bonæ memoriæ Innocentius nefandi erroris capita Apoſtolico mucrone percuſſit.* Cur autem tantumdem Innocentio tribueret, hoc carmine expreſſit:

Carm. de ingr.

Peſtem ſubeuntem prima recidit
Sedes Roma Petri, quæ paſtoralis honoris
Facta caput mundo, quicquid non poſſidet armis,
Relligione tenet. Et proſa rurſum: *Roma per Apoſtolici Sacerdotij Principatum amplior facta eſt arce religionis quàm ſolio poteſtatis.*

De vocat. gent. lib. 2. c. 16.

Interiecto aliquot annorum ſpatio Neſtorius Epiſcopus Conſtantinopolis Chriſtum in duos filios, & duas perſonas diuidens prædicare incipit Beatiſſimam Virginem eſſe genitricem non Dei, ſed Chriſti, vnde inter ipſum, & Cyrillum Patriarcham Alexandrinum grauiſſimæ contentiones. Vterque ad Eccleſiæ verticem Cæleſtinum Romanum Pontificem cum litteris legatos deſtinat, iudicium eius expoſcens. Cyrillus explicato ſtatu cauſæ totius ad finem Epiſtolæ ſubijcit: *At quamuis res ita ſe habeat, non priùs tamen illius communionem confidenter deſerere auſi fuimus, quàm hac ipſa pietati tuæ indicaremus. Digneris proinde quid ſentias declarare, quò liquidò nobis conſtet, communicarène nos cum illo oporteat, an verò liberè eidem denunciare, neminem cum eo communicare, qui huiuſmodi erroneam doctrinam fouet, & prædicat. Porrò tuæ integritatis mens, ac ſuper hac re ſententiæ non modò pijſſimis, Deoque deuotiſſimis Macedoniæ Epiſcopis, ſed totius quoque Orientis Antiſtitibus perſpicuè per litteras exponi debet, nam cupientibus illis anſam dabimus, vt omnes vno animo in vna ſententia perſiſtant, rectaque fidei, quæ iam impugnatur, opẽ ferãt.*

Cyrill ad Io. Antioch ep quæ incipit perturbatiſſimum Concil. Colon. to. 1. pag. 723. Epiſt. 51. in reb pag. 129.

Re pro

Re pro dignitate diſcuſſa, Neſtorianoque dogmate damnato, reſpondet vtrique Cæleſtinus, monitoque Cyrillo, qua ratione cum Neſtorio agat, vt ſi vnquam fieri poſſit, ad mentem redeat, tandem concludit: *Quamobrem noſtræ ſedis auctoritate aſcita, noſtraque vice, & loco cum poteſtate vſus, eiuſmodi non abſque exquiſita ſeueritate ſententiam exequeris, nempe vt niſi decem dierum interuallo ab huiuſce noſtræ admonitionis die numerando ipſum nefariam doctrinam ſuam conceptis verbis anathematizet, eamque de Chriſti D. N. generatione fidem in poſterum confeſſurum ſe ſpondeat, quam & Romana & Tuæ Sanctitatis Eccleſia, & vniuerſa denique religio Chriſtiana prædicat, illico S.tas Tua illi Eccleſiæ proſpiciat, ſe verò modis omnibus à noſtro corpore ſegregatum eſſe intelligat.* Epiſt. incip. itera quæ to. 1. 716.

Ad Neſtorium vero poſt officia veri Paſtoris, & cætera, quæ huiuſmodi cauſa depoſcebat, ſubiecit: *Quamobrem hoc tibi perſuaſum habeas, velim, niſi de Chriſto D. N. ea tenueris, quæ & Romana & Alexandrina, & vniuerſa Eccleſia Catholica tenet, & docet, Sanctaque magna Conſtantinopolis Eccleſia vſque ad tuum Epiſcopatū tenuit, & docuit, & perfidam illam nouitatem, quæ ea diuellere nititur, quæ ſacra ſcriptura coniungit, intra decem dies poſt hanc admonitionem ad te perlatam enumerandos aperta, ſcriptaque confeſſione deteſtatus fueris, ac repudiaueris, ab vniuerſa Eccleſia Catholicæ communione quàm primùm te expulſum, proſcriptumque iri, & hoc nos planè facere in animum induxiſſe. Quam noſtri in te iudicij formulam cum cæteris omnibus cartis, & commentarijs per filium noſtrum Poſſidonium Diaconum, cuius ſuprà meminimus ad Sanctum Cyrillum memoratæ Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopum, qui ea ipſa quoque de re fuſius ad nos retulerat, tranſmiſimus, vt noſter hac in parte Vicarius efficiat, quò noſtrum decretum & tibi, & reliquis quoque omnibus fratribus pateſiat.* Epiſt. poſt incipiū 717

Conſentanea ſcribit ad Clerum & populum Conſtantinopolitanū, & ad Ioannem Patriarcham Antiochenū, eiſque tranſmittit formulam ſuæ in Neſtorium ſententiæ. Hæc Cæleſtinus tunc, qua libertate, vides, & in toto Oriente nemo repertus eſt (neque Neſtorius ipſe, licèt gradu deiectus) tam procax, qui eum de vſurpata, dilatatave iuriſdictione inſimulare auderet. Quin potius conuocato ob hanc cauſam Epheſi tertio Generali Ep. verba mihi 7.0. Ep. eſtare mus 722.

Concilio, in quo tanquã Cæleſtini legatus omnia egit Cyrillus, damnatus, & exauthoratus eſt Neſtorius hac ipſa forma: *Per ſa-*
750. *cros Canones, ſanctiſs. miquè Romanæ Eccleſiæ Epiſcopi Cæleſtini Patris noſtri litteras lachrymis ſuffuſi, & penè inuiti ad lugubrem hanc ſententiam vrgemur. Igitur Dominus Noſter Ieſus Chriſtus, quem ſuis ille blaſphemis vocibus impetiuit, per ſacram hanc Synodum eumdem Neſtorium omni prorſus Epiſcopali dignitate priuatum, & ab vniuerſo Sacerdotum conſortio, & cœtu alienum eſſe decernit.* Quem ſacra Synodus, & qualis Synodus? Patrem appellat, cuius litteris reuerentia filiali ad eam, quam tulit, ſententiam vrgeri ſe profitetur, ad quem tanquam ad ſuperiorem tam hæretici, quàm Catholici ex Oriente confugiunt, contra quem neque Neſtorius damnatus, excõmunicatus, degradatus, neque alius quiſquã vel digitũ tollere audet, hũc poſt duodecim ſæcula nihil iuriſdictionis tunc tẽporis in Oriẽte habuiſſe noſtri Innominabiles aſſerũt: & in hoc ſæculo reperiẽ, qui pedalibus iſtis ineptijs deludi ſe patiatur? Iuuenalis Epiſcopus Hieroſolymitanus cõtra Nouatores noſtros dixit in eodẽ Cõcilio grauiſſimũ hoc teſtimoniũ: *Oporte-*
Tom. 4 c. 4. *bit quidem religioſiſſimum Eccleſiæ Antiochenæ Epiſcopũ, hac Sancta, & magna & œcumenica Synodo cõſiderata, rectà mox citra vllã dilationẽ ad eorũ, quæ ei obijciũtur, dilutionẽ occurrere, Apoſtolicæquè ſedis magnæ Ciuitatis Romæ auctoritati nobis aſſiſtẽti, & Apoſtolico S. Dei Eccleſiæ Hieroſolymorũ Antiſtiti honorẽ, & obediẽtiã deferre, præſertim cũ Apoſtolica ordinatione, antiquaquè traditione in cõſuetudinẽ abierit, vt ſedes Antiochena perpetuò per Romanã dirigatur, ac iudicetur.*

Viginti circiter annis elapſis Eutichiana hæreſis à Neſtoriana nata eſt, quaſi ex cadauere vermis: Eutiches enim Monachus, & Archimandrita Conſtantinopolitanus, vt euerteret Neſtorium, qui duas in Chriſto ponebat perſonas, aſtruere cœpit, poſt incarnationem ne duas quidem diſtinctas in eo fuiſſe naturas. Re ad Flauianum Epiſcopũ delata, vocatus, citatus iudiciũ detrectãs & pertinax Eutiches damnatur. At ipſe cõfeſtim ad Romanũ Pontificem Leonẽ magnũ conuerſus, mendacijs, & dolis in Flauianũ eum irritare procurat. Præterquam enim quòd ſe Catholicũ eſſe ſimulauit, illud etiam adiecit, ſe in Cõcilio, à quo damnatus eſt, appellationem interpoſuiſſe ad Apoſtolicã ſedẽ, eamq; à Flaua-

no ne-

non neglectum iuiſſe. Quapropter acriter reprehẽſus eſt a Leone Flauianꝰ, adeo vt ei dixerit Leo: *Reſpiciẽtes ad cauſam facti tui noſſe volumus rationem, & vſque ad noſtram notitiã cuncta deferri.* Iuſſit propterea Flauianũ ad ſe legatos mittere rerũ geſtarũ rationẽ reddituros. Nõ caput attollit Flauianus, nõ vrbicarias, aut ſuburbicarias cõminiſcitur, ſed in Leone Petrũ reueritus, ita reſpõdet, vt & mendaciũ Eutichetis detegat, & ſubiectionẽ ſuã erga Leonẽ cõfiteatur: *Litteræ nobis datæ ſunt veſtræ Sanctitatis per admirabilẽ Comitem Panſophiũ, per quas ſumus edocti, quia idẽ Eutiches libellos direxit vobis plenos omni fallacia, atque calliditate dicens, iudicij tẽpore libellos ſe dediſſe appellationis & nobis. & huic cõuenientiSancto Cõcilio, & appellaſſe veſtrã S.m quod nequaquam ab eodẽ factũ eſt, ſed etiam & in hac parte mentitus eſt, tanquã per fallaciam mendacij ſubrepere ſe Sanctis veſtris auribus putãs. Cõmotus itaque, S.me Pater, in his omnibus, quæ ab eo præſumpta ſunt, & ob ea, quæ in nos, & S.mam Eccleſiã facta ſunt, atque fiunt, pro conſueta fiducia fiducialiter age, ſecundùm quod Sacerdotio cõpetit, propriã faciens cõmunem cauſam, & Sanctam Eccleſiarũ diſciplinã ſimul decernere dignare per propria ſcripta dãnationẽ aduerſus eum regulariter factã. Confortare autẽ & pijſſimi, & Chriſto deditiſſimi noſtri Imperatoris fidem: cauſa enim eget ſolũmodo veſtro ſolatio, atque defenſione, qua debeatis conſenſu proprio ad trãquillitatẽ, & pacẽ cũcta perducere: ſic enim hæreſis, quæ ſurrexit, & turbæ, quæ propter eam factæ ſũt, facillimè deſtruẽtur.* Videsꝰ quãta cũ veneratione Epiſcopus Cõſtantinopolis agnoſcit, & reueretur Romanũ Primatũ, neq; reprehẽſus, laceſſituſq; quicquã ſõniat, vel de Romana diœceſi, vel de ſuburbicarijs, ſed iugo Põtificio humilis ceruices ſubmittit? Qui ergo ait, in hoc ſæculo Romanos Põtifices nil iuris exercuiſſe in Cõſtantinopolitanã Eccleſiã, neq; in ſpiritualibus, neq; in tẽporalibus quicquã decreuiſſe, aut ſtatuiſſe cõcluſa iã à Patribus Nicænis intra cẽteſimũ lapidẽ poteſtate ipſorũ, hũc aut nullas legiſſe hiſtorias neceſſe eſt, aut ſi vllas legit, proſtituta verecũdia, cũ auita religione omnẽ exuiſſe pudorẽ. Res Eutichetis ad manifeſtũ ſchiſma interim vergere cœperãt, quod eiꝰ patrociniũ ſuſcepiſſẽt Dioſcorꝰ Patriarcha Alexãdrinꝰ, & Chriſaphiꝰ Eunuchꝰ Imperatoris Theodoſij D. ſui gratia potẽtiſſimꝰ. Indicitur ob id Epheſi Cõciliũ Generale, ad quod legatos mittit Leo

S. Leo Ep. 7.

Inter epiſt. Leon. an. 3. 940.

Digitized by Google

cum confirmatione geſtorum Flauiani, & damnatione Eutichetis. In eo Concilio non verbis, ſed armis, & fuſtibus omnia geſta ſunt: mortis metu extorta ſuffragia, fugati Papæ legati, Flauianus etiam appellans Leonem damnatus, occiſus, Eutiches abſolutus, nouo & inaudito exemplo Leo excommunicatus. Appellaſſe Flauianum habent acta Concilij Epheſini prædatorij recitata in Concilio Chalcedonen. act. prim. *Appello à te.* Appellaſſe Pont. aſſerunt Valentinianus, Placidia, & Eudoxia inter præambulares Cōcilij Chalcedonenſis epiſtola quā mox citabo. Hinc rugire Leonem, Concilium anathematizare, nouum indicere, ad Imperatorem, Imperatrices litteras vltrò citroque miſſitari. Quænam eo ſæculo eſſet ſententia de Papæ poteſtate, accipe ab ipſis Principibus. Galla Placidia Arcadij & Honorij AA. ſoror ad Theodoſium Imperatorem inquit: *In Apoſtolica ſede primus ille, qui cæleſtes claues dignus fuit accipere, Principatum Epiſcopatus ordinauit.* Valentinianus Imperator, Placidia, & Eudoxia Auguſtæ ad eundem Imperatorem: *Debemus dignitatem propriæ venerationis Beato Apoſtolo Petro intemeratam etiam noſtris temporibus conſeruare; quatenus Beatiſsimus Romanæ Ciuitatis Epiſcopus, cui Principatum Sacerdotij ſuper omnes antiquitas contulit, locum habeat, ac facultatem de fide ac Sacerdotibus iudicare: Hac enim gratia ſecundùm ſolemnitatem Conciliorum & Conſtantinopolitanus Epiſcopus eum appellauit, propter contentionem, quæ orta eſt de fide.* Habet itaque hucuſque Papa Principum teſtimonijs *Principatum Epiſcopatus ordine Beati Petri, ei Principatum ſuper omnes antiquitas contulit, de fidei, & Sacerdotij rebus ſupremus eſt iudex, ex ſententia Conciliorum Conſtantinopolitanus Antiſtes ad eum legitimè appellauit.* Et in hoc ſæculo Papa creditus eſt æqualis cuicunque Epiſcopo? & intra centeſimum lapidem tunc repreſſa erat eius poteſtas? Mortuo Theodoſio Martianus, qui eius Imperium ſuſcepit, ſtatim de conuocādo Concilio ad Leonem litteras dedit: *Tuam Sanctitatem Principatum in Epiſcopatu diuinæ fidei poſsidentem ſacris litteris noſtris principio iuſtum credimus alloquendam*, &c. *quatenus omni impio errore ſublato, per celebrandam Synodum, te autore, pax circa omnes Epiſcopos fidei Catholicæ fiat ab omni ſcelere pura, & intemerata conſiſtens.*

Audin'

Audin' Anonyme? *Principatum in Epiſcopatu diuinæ fidei poſſidentem? & per celebrandam Synodum te auctore?* Sequenti Epiſtola rogat Leonem, vt conuocet Concilium, cui & interſit; ſin minùs, ei inſinuet, quòd congreget, vbi libuerit, *vt omnes Sanctiſſimi Epiſcopi debeant conuenire, & quæ Chriſtianorum religioni, atque Catholicæ fidei proſint, ſicut Sanctitas tua ſecundum Eccleſiaſticas regulas definierit, ſua diſpoſitione declarẽt.* Viden' quàm magnificè ſentiant Principes de poteſtate Leonis? *Omnes Epiſcopi ſua diſpoſitione declarent, ſicut Sanctitas tua ſecundùm Eccleſiaſticas regulas definierit?* Et Imperatrix Pulcheria: *Propterea Tua Reuerentia, quocunque modo perſpexerit, ſignificare dignetur, vt omnes etiam totius Orientis Epiſcopi Thraciæ, atque Illyrici (ſicut etiam pijſſimo Domino Imperatori meo coniugi placuit) in vnam Ciuitatem velociter ab Orientalibus partibus valeant conuenire, & illic facto Concilio, & de Catholica confeſſione, & de his Epiſcopis, qui ante hoc ſegregati ſunt, ſicut fides, & Chriſtiana pietas exigit, te auctore decernant.* Anonyme, ſi vnquã hæc teſtimonia legiſſes, nõ dixiſſes, opinor, tuã negatiuam probari inſpectione omniũ librorum.

Conuocatur Concilium Chalcedone, quartum ſcilicet Generale, in quo damnatus eſt Eutiches, & mox duobus libellis accuſatus Dioſcorus hac inſcriptione: *Sanctiſſimo, & Beatiſſimo vniuerſali Patriarchæ magnæ Romæ Leoni, & ſanctæ & vniuerſali Synodo Chalcedonenſi.* Damnatur etiam Dioſcorus hac potiſſimùm præ cæteris cauſa expreſſa: *Quoniam ſecundis exceſſibus priorem iniquitatem valde tranſcendit, præſumpſit enim excommunicationem dictare aduerſus Sanctiſſimum, & Beatiſſimum magnæ Romæ Leonem.* Forma autem ſententię, quam promulgarunt Legati Papæ, & cui Concilium ſubſcripſit, hæc eſt:

Sanctiſſimus, ac Beatiſſimus Archiepiſcopus magnæ, & ſenioris Romæ Leo per nos, & per præſentem hanc Synodum vnà cum ter Beatiſſimo, & omni laude digno Beato Petro Apoſtolo, qui eſt Petra, & crepido Catholicæ Eccleſiæ, & ille, qui eſt rectæ fidei fundamentum, nudauit eum tam Epiſcopatus dignitate, quàm etiam ab omni Sacerdotali abalienauit miniſterio. Subſcripſerunt verò ſententiæ Papæ Legati primo loco hunc in modum:

Paſchaſinus Epiſcopus Eccleſiæ Lilibetanæ vice Beatiſſimi atque

Apoſtolici vniuerſalis Eccleſiæ Papa Vrbis Romæ Leonis Sanctæ Synodo præſidens in Dioſcori damnatione conſenſu vniuerſalis Concilij ſubſcripſi. Lucentius Epiſcopus Eſculanæ Eccleſiæ ſimiliter. Cælius Bonifacius presbyter Sanctæ Eccleſiæ Romanæ ſimiliter. Actione 10. Athanaſius Archiepiſcopus Conſtantinopolis dixit: *Deffinimus, nihil horum valere, quæ in ſecunda Synodo Epheſina ſunt facta, niſi circa maximum Antiochiæ Epiſcopum, quoniam & Sanctiſſimus Leo Romanus Archiepiſcopus in communicationem eum recipiens præeſſe eum Antiochenſium iudicauit Eccleſiæ.* Mitto innumera alia, & vnum hoc dico, quòd concluſo Concilio, Patres perquam honorificè agunt cum Sancto Leone eius arbitrio geſta omnia ſubijcientes, ab eoque filiali reuerentia confirmationem expoſcentes. *Quibus tu quidem Epiſcopis ſicut membris caput præeras in his, qui tuum tenebant ordinem, beneuolentiam præferens.* & infrà: *Et poſt hæc omnia inſuper & contra te ipſum, cui vineæ cuſtodia à Saluatore commiſſa eſt, ſuam extendit inſaniam, id eſt, contra tuam quoque Apoſtolicam Sanctitatem, & excommunicationem meditatus eſt contra te.* & in calce Epiſtolæ: *Rogamus igitur, & tuis decretis noſtrum honora iudicium, & ſicut nos capiti in bonis adiecimus conſonantiam, ſic & ſummitas tua filijs quod decet adimpleat.* Immo conſueuiſſe Pontifices gubernare Eccleſias Orientis, & interdum communicare vices ſuas Epiſcopis Conſtantinopolis, indicant Patres hac eadem Epiſtola: *Confidentes quòd lucente apud vos Apoſtolico radio, & vſque ad Conſtantinopolitanam Eccleſiam conſuetè gubernando illum ſpargentes huc ſæpius expanditis, eò quòd abſque inuidia conſueueritis veſtrorum bonorum participatione ditare domeſticos.* Quare Gelaſius Papa epiſt. ad Epiſc. Dardaniæ cùm ob multa crimina Acatium Conſtantinopolis Epiſcopum iuſtè damnatum aſſerit, tum ob illud in primis, *quòd multa reticuiſſet, quæ ad ſedem Apoſtolicam referre debuiſſet, à qua ſibi curam illarum Regionum nouerat demandatam.* Hoc illud eſt, quod ſibi volunt ea Chalcedonenſium verba. Vide, Lector, quot in hoc vno Concilio (quod Anonymus ipſe inſtar Euangelij venerandum eſſe profitetur) ſunt monumenta Primatus? Vocatur Leo Patriarcha vniuerſalis. Cùm omnes alij Epiſcopi excommunicari poſſint, ſolus ipſe non po-

teſt,

Digitized by Google

teſt, propterea damnatur Dioſcorus. Appellatur Concilij caput, & Pater, & honoratur titulo ſummitatis. Vineæ, hoc eſt, Eccleſiæ cuſtodia ei commiſſa dicitur, eius ordinaria poteſtas in ſedem Conſtantinopolis palàm aſſeritur: Geſtorũ Concilij ab eo cõfirmatio poſtulatur, nihilominus hæretici audacter enunciãt, cum in hoc ſæculo cuicumque alij Epiſcopo parem fuiſſe. O impudẽtiam! Meliùs, & lõgè meliùs certè quàm miſeri iſti, nouerat, quis in hoc ſæculo fuerit ſtatus Epiſcopatus Romani, Theodoretus Epiſcopus Cypri, qui in Synodo Epheſina prædatoria damnatus, & ſede pulſus Leonem Pontificem appellauit epiſt. 113. cuius particula hæc eſt: *Ego autem Apoſtolicæ veſtræ ſedis expecto ſententiã, & ſupplico, & obſecro veſtram S.tem. vt mihi appellanti iuſtum veſtrum, & rectum iudiciũ opem ferat, & iubeat ad vos accurrere, & oſtendere meam doctrinam Apoſtolica veſtigia ſequentem.* Et infrà, *Sed ſupplicationem meam, quæſo, ne reſpuatis, nec miſerã meam caniciẽ deſpiciatis, quæ poſt tot labores affecta eſt contumelijs. Ante omnia autem rogo, vt ſciam à vobis, an in iniuſta hac depoſitione me oporteat acquieſcere, an non. Veſtram enim expecto ſententiam, & ſi iudicatis me ſtare, ſtabo, nec vlli deinceps homini moleſtiam exhibebo;* ſed *Dei & Saluatoris noſtri expectabo iudicium.* Et ad Renatum, qui fuerat Leonis legatus in Synodo prædatoria: *Tuam oro Sanctitatem, vt perſuadeas Sanctiſſimo, ac Beatiſſimo Archiepiſcopo, vt Apoſtolica vtatur auctoritate, & præcipiat ad veſtrũ conuolare Concilium, habet enim Sanctiſſima illa ſedes omnium per orbem Eccleſiarum Ducatum, & Principatum.*

In hoc Concilio Anatolius Archiepiſcopus Conſtãtinopolis homo ventoſiſſimus tẽtauit transferre terminos antiquos, quos rebus Eccleſiaſticis Patres noſtri poſuerant, neque tantùm inter Patriarchas locum ſibi quærere, & locum à Romano primũ, reiectis in nouiſſimum Alexandrino, & Antiocheno, ſed quod maius eſt, paria priuilegia, & æqualem Maieſtatem cum Romano & præter hæc omnia ordinationes trium Diœceſeon, Aſiæ, Ponti, & Thraciæ. Quum verò huic nouitati refragantes reperiſſet Legatos Pontificios, eorum abſentia expectata, locum, & ius exambitum, à ducentis Græcis Epiſcopis (qui non erant tertia Concilij pars) impetrauit, re duplici prætextu cohoneſtata. Primùm, quòd ita ſtatutum eſſet

in primo Concilio Conſtantinopolitano; Deinde quod Conſtantinopolis eſſet noua Roma. Quare cùm Romano Epiſcopo Primatum Canones detuliſſent, quià Roma eſſet caput Imperij, eadem ratione ijſdem priuilegijs potiri debere Epiſcopum nouæ Romæ. Vtrumque malè, vtrumque falsò: ſi enim ante ſeptuaginta annos, qui interceſſerunt inter primam Synodum Conſtantinopolitanam, & hanc Chalcedonenſem, delatus fuiſſet Conſtantinopolitano Primatus, cur non ſtatim à Synodo Primatibus fuiſſet adſcriptus? Cur Sanctus Ioannes Chryſoſtomus, dum adhuc recens eſſet Canon ille, depoſitus ab Alexandrino, excommunicatus, ſede deiectus, eius Canonis clypeo non protexiſſet ſe? Cur, ſicut dixit Theophilum proculcare Canones Nicænos, quòd extra ſuam Diœceſim iuriſdictionem exerceret, non dixit violare etiam Conſtantinopolitanos, quòd ſuperiori ſuo ius dicere vellet? An veriſimile eſt, Canones Conſtantinopolitanos notiores fuiſſe poſt ſeptuaginta, quàm poſt viginti annos? Quare hunc Canonem veris Conſtantinopolitanis Canonibus aſſutum ab Anatolio probabiliſſimum eſt, eoque magis, quòd cùm ad Damaſum miſſa fuiſſent acta Concilij Cōſtantinopolitani pro cōfirmatione, Canonē hunc tranſmiſſum non fuiſſe aſſerit S. Leo epiſt. 53. ad Anatoliū ipſum: *Perſuaſioni tuæ in nullo penitus ſuffragatur quorumdam Epiſcoporum ante ſexaginta (vt iactas) annos facta ſubſcriptio, nunquam à prædeceſſoribus tuis ad Apoſtolicæ ſedis tranſmiſſa notitiam.*

Quod ſecundò dicitur de ratione Primatus Romanæ Cathedræ, quòd Imperij intuitu ei tributus ſit, id certè falſiſſimum eſt. Sed quòd fuiſſet Apoſtolorum ſedes, & eius Epiſcopi Petri ſucceſſores, ideo habita ſemper caput, & princeps omnium Eccleſiarum. Quod etſi copiosè ſatis ſuprà monſtratum eſt, vberiùs tamen infrà in explicatione Canonis ſexti Nicæni, & deinceps.

Legati Leonis audita fraude Anatolij, ſeſſione ſequenti eius conatui oppoſuerunt ſe, à Concilio ſubrepti Canonis reuocationem poſtulantes. Anatolianis verò è contra admittentibus, Patres ea moderatione vſi ſunt, vt vtrique parti aliquid concederent, neutri omnino gratificarentur. In gratiam Legatorum ſuſtulerunt paritatem illam priuilegiorum, & æquam il-

Iam Maieſtatem in negocijs Eccleſiæ, ad quam anhelabat Anatolius, neque originem Primatus Romanæ Cathedræ ad Imperium, & ſenatum retulerunt. In gratiam Anatolianorum ſedi Conſtātinopolis decreuerunt Primatum honorarium dumtaxat, hoc eſt, primum à Romano locum, & ordinationem trium Diœceſeon, Aſiæ, Ponti, & Thraciæ. At Legati Romani, quibus Nicænorum Canonum cuſtos, & vindex Leo præceperat, ne contra eos quicquam innouari paterentur, à Concilio ad Pontificem prouocarunt, *vt ipſe de ſuæ ſedis iniuria, & de Canonum euerſione poſſet ferre ſententiam.*

Pacatiſſimè Legatorum interceſſio audita à Patribus eſt, & cauſa de integro ad Leonem delata, ei humiliter ſupplicatum pro confirmatione huius decreti. Concilij verba ſupra relata ſunt. Agebatur de inſtitutione nouæ ſedis Patriarchalis in Oriente: agebatur de præferendo nouo Patriarchatu antiquioribus: agebatur de approbatione vel reprobatione decreti Concilij Generalis: hæc tamen omnia ab vnius Epiſcopi Romani (etiam abſentis) arbitrio pendere Concilium cenſuit. Credidit ergo Concilium, Epiſcopum Romanum ſuperiorem eſſe Conſtantinopolitano, quem & attollere poterat, & deijcere. Credidit ſuperiorem Alexandrino, & Antiocheno, quorum iura derogare poterat, & tueri. Credidit ſuperiorem Concilio Generali, cuius decreta approbare poterat, & reprobare. Ad huius Concilij amuſſim (quod tanquam Euangelium dicis te venerari) velim vt referas Anonyme libellum hunc tuum: ſic enim intelliges, quàm verè, & quàm Catholicè ſcribas, quæ ſcribis de poteſtate Papæ, deque eius cognitione & vſu in Oriente octo prioribus ſæculis.

Leo acceptis Concilij litteris decretum hoc irritauit, obiurgato Anatolio grauiter & ſeuerè epiſt. 53. Cui etiam, ni reſipiſcat, excommunicationem, & depoſitionem ita denunciat: *Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. Nam ſi inconceſſa quæſieris, ipſe te tuo opere, atque iudicio vniuerſalis Eccleſiæ pace priuabis.* Et epiſt. 54. ad Martianum: *Habeat, ſicut optamus, Conſtantinopolitana Ciuitas gloriam ſuam, ac protegente dextera Dei, diuturno clementiæ veſtræ fruatur imperio. Alia tamen ratio eſt*

rerum ſæcularium, alia diuinarum, nec præter illam petram, quam Dominus in fundamento poſuit ſtabilis erit vlla conſtructio. Propria perdit, qui indebita concupiſcit, ſatis ſit prædicto, quòd veſtræ pietatis auxilio, & mei fauoris aſſenſu Epiſcopatum tantæ Vrbis obtinuit. Non dedignetur regiam Ciuitatem, quam Apoſtolicam non poteſt facere ſedem, nec vllo ſperet modo, quod per aliorum poſſit aſcenſiones augeri. Et ad Pulcheriam epiſt. 55. poſt multa contra ambitũ Anatolij grauiter dicta: *Conſcenſiones verò Epiſcoporũ Sanctorum Canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes* (cuiuſmodi erat Canon iſte) *vnita nobiſcũ veſtræ fidei pietate, in irritum mittimus, & per authoritatem Beati Petri Apoſtoli generali prorſus definitione caſſamus.* Neque tantùm in hac, ſed in omnibus alijs Epiſtolis vrget hunc Canonem, & Anatoliũ cum Canone, quòd hac nouitate violatus eſſet ſextus Canon Nicænus. Non tamen vel Imperator, vel Imperatrix, vel Conciliũ, vel denique Anatolius ipſe vnquam in eam ſuſpicionem venére, quòd Leo illos Canones violaret, quos propugnabat. Si verò tunc Eccleſia de ſexto Canone Nicæno eam habuiſſet ſententiã, quam modò obtrudunt hęretici, quis putat vel Leonem adeo ſtupidum, vt obijceret eum Canonem, quem violabat, aut Anatolium adeo modeſtũ, vt in obiurgatorē ſuum culpam, qua notabatur, non regereret? Quod tantum à vero abeſt, vt potiùs perterritus Anatolius ceſſerit tandem auctoritati Leonis, abiecta penitus à ſe cura Primatus. Quocirca Leo Epiſt. 71. ad ipſummet Anatolium inquit, *Illam autem culpam, quam de augenda poteſtate, aliena, vt aſſeris, culpa contraxeras, efficacius, atque ſincerius tua claritas diluiſſet, ſi quod tētari ſine tua voluntate non potuit, non ad ſola Clericorum conſilia tranſtuliſſes, quia ſicut in mala ſuaſione delinquitur, ita in mala conſenſione peccatur; ſed gratum mihi frater cariſſime eſt, quòd dilectio tua profitetur, ſibi diſplicere quod tunc etiam placere non debuit.* Verba Anatolij ſunt hæc: *De hoc autem, quod Conſtantinopolitana gratia ſedis factum eſt in Chalcedonenſi nuper vniuerſali Synodo, pro certo Beatitudo veſtra hoc habeat, nullam eſſe culpam in me homine, qui ſemper ocium, & quietem in humilitate me continens ab ineunte mea ætate dilexerim, ſed Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ reuerendiſſimus clerus eſt, qui hoc habuit ſtudium, & in iſta-*

Digitized by Google

rum partium religioſiſsimi Sacerdotes, qui in hoc fuère concordes, & ſibi pariter adiutores, quum & ſic geſtorum vis omnis, & confirmatio auctoritati veſtræ Beatitudinis fuerit reſeruata. Hoc igitur bene compertũ Sanctitas veſtra cognoſcat, nihil ex me iſtius cauſa factum eſſe negocij, qui ſemper omnem iactantiæ leuitatem, & alienũ appetendi cupiditatem mihi vitandam crediderim. Vnde Epiſtolam hanc aſſequutus ſim, dicam pòſt. Indulgentia verò Imperatoris precibus Anatolio impetrata eſt, vt Leo ad Iulianum ſcribit epiſt. 68. *Chriſtianiſsimus Princeps ad nos Epiſtolam dedit interueniẽs pro Anatolio Epiſcopo, vt noſtri animi gratia illi præbeatur, quoniã correctionem eius promittit, & in omnibus ſe ſatis facturum eſſe, quæ ad fidei obſeruantiam pertinent, pollicetur.* Erantne verò Principes illi, Epiſcopi illi, cæci omnes, fatui omnes, qui ignorarent iura ſua, & iura Leonis? paterenturne illum arbitratu ſuo confirmare, & infirmare geſta Conciliorũ, minitari Epiſcopis extra Diœceſim ſuam excommunicationes, depoſitiones, & dira quæque, niſi exploratum fuiſſet eo ſæculo, Pontificis poteſtatem illã ipſam eſſe, quã tuemur? Anatoliuſne homo Græcus, æmulæ Vrbis Epiſcopus, Dioſcori alumnus, amantior ſui quã Lucifer, æquo tuliſſet animo hanc repulſam contra duo Cõcilia generalia, ſi in Eccleſia Catholica de ſũma poteſtate Leonis in Cõcilia vel leuiſſimus ſcrupulus fuiſſet? Prætereo pleraq; huius Põtificis geſta circa promulgationẽ eiuſdẽ Cõcilij, aliaq; ab eo in Sicilia, Gallia, Hiſpania, Mauritania, & alibi pro dignitate geſta: neq; enim iã noua teſtimonia opus eſſe crediderim, vbi totus terrarũ Orbis tanta omnium conſenſione, & verbis & factis ſententiam dixiſſe videtur.

Controuerſiam de Patriarchatu ſedis Conſtantinopolitanæ excitatam in hoc Concilio Sanctus Leo inuictiſſimi animi Pontifex virtute ſua reſtinxit, nulla habita ratione, quòd Martianus Imperator patrocinaretur Anatolio. Quod optimus Imperator nedũ ægrè non tulit, ſed etiã, vt teſtatur Gelaſius ep. 13. ad Epiſc. Dard. *Leonem miris laudibus proſequutus eſt, quòd Canonum regulas violari nulla fuerit ratione perpeſſus.* At mortuis Martiano Imperatore, & Leone, ac Hilario Pontificibus, precibus Leonis Imperatoris à Simplicio Romano Pont. Patriarchatum impetrare tẽtauit iterum Anatolius. Cæterũ eandẽ repulſã tulit à Simplicio,

quam à

quam a Leone, vt aſſerit Gelaſius eadẽ epiſtola. Cedo Anonyme, ſi Epiſcopi Romani nil iuris habuiſſent in Eccleſiam Conſtantinopolitanam: ſi eorum poteſtati Concilia Generalia ſubiecta non fuiſſent, cur poſt decretum ſibi à Concilio Chalcedonenſi Patriarchatum, Anatolius adeo importunè & Pontifices, & Imperatores fatigaſſet, vt Patriarchatum ſuum Romana auctoritate firmaret? Qua in re poſtquam vidit ſe operam perdere, omni ſpe deſperata, conticuit, quamdiu vixit. Neque hoc vlcus contrectauit eius ſucceſſor Gennadius vir ſanctiſſimus, immò neque Acatius tertius ab Anatolio Romanos Pontifices metuens, niſi ſub impijſſimo Tyranno Baſiliſco, occaſione, quam dico.

Ad annũ Chriſti 470. præter propter Baſiliſcus hæreticus Eutichianus homo omnium ſcriptorum calamis ſordidatus Zenoni Principi arripuit Imperium Orientis, & lege lata grauiſſimis pœnis interdixit Concilium Chalcedonenſe. At poſt paucos menſes, dum Zeno collectis viribus Imperium repetiturus eius ceruicibus immineret, ſenſit infelix egere ſe ope, auxilioque Epiſcopi Conſtantinopolitani, & Catholicorum, quos illa ſua lege exacerbauerat. Quare, vt Nicephorus ait, cogente Acatio, aliam legem conſcripſit, qua prior de Concilio Chalcedonenſi abrogabatur. Referunt eam Euagrius lib. 3. c. 7. & Nicephorus lib. 17. c. 7. Acatius nactus occaſionẽ Tyranni meticuloſi, egentis, & hæretici, eam arripiendam eſſe duxit: ſi enim à tali viro, & in eas anguſtias adacto id non extorqueretur, vidit, nullam ampliùs affore Patriarchatus ſpem, quòd probi liberi, legitimi, & Catholici Principes contra Romanæ ſedis Antiſtites ire non auderent.

Effecit igitur Acatius, vt Baſiliſcus ad calcem illius edicti apponeret hanc appendicem: *Quin etiam Prouincias, quarum Epiſcoporum creatio penes ſedem huius regiæ, & illuſtris Ciuitatis eſt, Reuerendiſſimo & Sanctiſſimo Patriarchæ & Epiſcopo Acatio reſtitui.* Qui reſtitutionem expoſcit, is certò non habet, quod reſtitui ſibi vult, habuerat tamen antè eo Concilij decreto, quod Leo Romanus Pontifex irritauerat. Hæc igitur Baſiliſci Tyranni conſtitutio Patriarchatus Conſtantinopolitani poſt Concilium

non eſt caput ſuæ Diœceſis tantum, & veria vice.

Quartum. Tam reſponſionem Proteſtantium, quàm Baſileenſium euertere doctrinam Anonymi tanto argumentorum apparatu ab initio fundatam. ſiue enim Patriarchæ præſunt omnibus Epiſcopis ſuæ Diœceſis tantùm, ſiue Romanus ſimpliciter omnibus, quomodo iure diuino Epiſcopos Epiſcopis præeſſe vetitum eſt? Aut ergo fateatur Anonymus Epiſcopos Apoſtolis non ſuccedere, aut Apoſtolos pari inter ſe gradu fuiſſe neget.

Quintum, & poſtremum eſt explicatio ſexti Canonis Nicænæ Synodi, quum enim falſum eſſe conſtet, quod hæretici comminiſcuntur de limitata poteſtate Papæ ad illas anguſtias Romanæ Præfecturæ, quid Canon ille ſibi velit ad mentem Concilij inueſtigandum eſt.

EXPLICATVR SEXTVS CANON NICAENVS, & refelluntur coniecturæ Libelli de Suburbicarijs, de conſtitutione Eccleſiaſticæ Politiæ ad formam Politiæ temporalis.

CAPVT III.

SExagesimvs iam vertitur annus, poſtquam Carolus Molinæus longè infenſior Romanæ ſedi, quàm Græci, ei obijcere cœpit, cum Epitome Rufini Canonem ſextum Nicænum: eoque homo audax perſuadere ſe poſſe ſperauit, quòd primis Eccleſiæ temporibus coarctauerint Patres Papæ poteſtatem non ad fines Imperij Occidentalis, vt Græci aſſeuerabant, ſed ad Romanas ſuburbicarias tantùm tanquam ad limites peculiares ſui Patriarchatus, vltra quos nullam prorſus iuriſdictionem exerceret. Poſt Molinæum verò vix vllus in Pontificem virus exeruit, quin hoc ipſum argumentum obiectarit, & nouiſſimè Anonymus Auctor Libelli de ſuburbicarijs ex eodem muſtaceo laureolam quæſiturus hoc vnum argumentum proſequutus eſt, acutè quidem, vt ſibi videtur, & eruditè, mea verò ſententia longè infeliciori Minerua quàm ſperaſſem, ſcilicet tota eius

cum confirmatione geſtorum Flauiani , & damnatione Eutichetis. In eo Concilio non verbis, ſed armis, & fuſtibus omnia geſta ſunt: mortis metu extorta ſuffragia, fugati Papæ legati, Flauianus etiam appellans Leonem damnatus, occiſus, Eutiches abſolutus, nouo & inaudito exemplo Leo excommunicatus. Appellaſſe Flauianum habent acta Concilij Epheſini prædatorij recitata in Concilio Chalcedonen. act. prim. *Appello à te.* Appellaſſe Pont. aſſerunt Valentinianus, Placidia, & Eudoxia inter præambulares Cōcilij Chalcedonenſis epiſtola quā mox citabo. Hinc rugire Leonem, Concilium anathematizare, nouum indicere, ad Imperatorem, Imperatrices litteras vltrò citroque miſſitari. Quænam eo ſæculo eſſet ſententia de Papæ poteſtate, accipe ab ipſis Principibus. Galla Placidia Arcadij & Honorij AA. ſoror ad Theodoſium Imperatorem inquit: *In Apoſtolica ſede primus ille, qui cæleſtes claues dignus fuit accipere, Principatum Epiſcopatus ordinauit.* Valentinianus Imperator, Placidia, & Eudoxia Auguſtæ ad eundem Imperatorem: *Debemus dignitatem propriæ venerationis Beato Apoſtolo Petro intemeratam etiam noſtris temporibus conſeruare; quatenus Beatiſsimus Romanæ Ciuitatis Epiſcopus, cui Principatum Sacerdotij ſuper omnes antiquitas contulit, locum habeat, ac facultatem de fide ac Sacerdotibus iudicare: Hac enim gratia ſecundùm ſolemnitatem Conciliorum & Conſtantinopolitanus Epiſcopus eum appellauit, propter contentionem, quæ orta eſt de fide.* Habet itaque hucuſque Papa Principum teſtimonijs *Principatum Epiſcopatus ordine Beati Petri, ei Principatum ſuper omnes antiquitas contulit, de fidei, & Sacerdotij rebus ſupremus eſt iudex, ex ſententia Conciliorum Conſtantinopolitanus Antiſtes ad eum legitimè appellauit.* Et in hoc ſæculo Papa creditus eſt æqualis cuicunque Epiſcopo? & intra centeſimum lapidem tunc repreſſa erat eius poteſtas? Mortuo Theodoſio Martianus, qui eius Imperium ſuſcepit, ſtatim de conuocādo Concilio ad Leonem litteras dedit: *Tuam Sanctitatem Principatum in Epiſcopatu diuinæ fidei poſsidentem ſacris litteris noſtris principio iuſtum credimus alloquendam*, &c. *quatenus omni impio errore ſublato, per celebrandam Synodum, te autore, pax circa omnes Epiſcopos fidei Catholicæ fiat ab omni ſcelere pura, & intemerata conſiſtens.*

Audin'

Audin' Anonyme? *Principatum in Epiſcopatu diuinæ fidei poſſidentem? & per celebrandam Synodum te auctore?* Sequenti Epiſtola rogat Leonem, vt conuocet Concilium, cui & interſit; ſin minùs, ei inſinuet, quòd congreget, vbi libuerit, *vt omnes Sanctiſſimi Epiſcopi debeant conuenire, & quæ Chriſtianorum religioni, atque Catholicæ fidei proſint, ſicut Sanctitas tua ſecundum Eccleſiaſticas regulas definierit, ſua diſpoſitione declarēt.* Viden' quàm magnificè ſentiant Principes de poteſtate Leonis? *Omnes Epiſcopi ſua diſpoſitione declarent, ſicut Sanctitas tua ſecundùm Eccleſiaſticas regulas definierit?* Et Imperatrix Pulcheria: *Propterea Tua Reuerentia, quocunque modo perſpexerit, ſignificare dignetur, vt omnes etiam totius Orientis Epiſcopi Thraciæ, atque Illyrici (ſicut etiam pijſſimo Domino Imperatori meo coniugi placuit) in vnam Ciuitatem velociter ab Orientalibus partibus valeant conuenire, & illic facto Concilio, & de Catholica confeſſione, & de his Epiſcopis, qui ante hoc ſegregati ſunt, ſicut fides, & Chriſtiana pietas exigit, te auctore decernant.* Anonyme, ſi vnquā hæc teſtimonia legiſſes, nō dixiſſes, opinor, tuā negatiuam probari inſpectione omniū librorum.

Conuocatur Concilium Chalcedone, quartum ſcilicet Generale, in quo damnatus eſt Eutiches, & mox duobus libellis accuſatus Dioſcorus hac inſcriptione: *Sanctiſſimo, & Beatiſſimo vniuerſali Patriarchæ magnæ Romæ Leoni, & ſanctæ & vniuerſali Synodo Chalcedonenſi.* Damnatur etiam Dioſcorus hac potiſſimùm præ cæteris cauſa expreſſa: *Quoniam ſecundis exceſſibus priorem iniquitatem valde tranſcendit, præſumpſit enim excommunicationem dictare aduerſus Sanctiſſimum, & Beatiſſimum magnæ Romæ Leonem.* Forma autem ſententię, quam promulgarunt Legati Papæ, & cui Concilium ſubſcripſit, hæc eſt:

Sanctiſſimus, ac Beatiſſimus Archiepiſcopus magnæ, & ſenioris Romæ Leo per nos, & per præſentem hanc Synodum vnà cum ter Beatiſſimo, & omni laude digno Beato Petro Apoſtolo, qui eſt Petra, & crepido Catholicæ Eccleſiæ, & ille, qui eſt rectæ fidei fundamentum, nudauit eum tam Epiſcopatus dignitate, quàm etiam ab omni Sacerdotali abalienauit miniſterio. Subſcripſerunt verò ſententiæ Papæ Legati primo loco hunc in modum:

Paſchaſinus Epiſcopus Eccleſiæ Lilibetanæ vice Beatiſſimi atque

Apoſtolicæ vniuerſalis Eccleſiæ Papa Vrbis Romæ Leonis Sanctæ Synodo præſidens in Dioſcori damnatione conſenſu vniuerſalis Concilij ſubſcripſi. Lucentius Epiſcopus Eſculanæ Eccleſiæ ſimiliter. Cælius Bonifacius presbyter Sanctæ Eccleſiæ Romanæ ſimiliter. Actione 10. Athanaſius Archiepiſcopus Conſtantinopolis dixit: *Deffinimus, nihil horum valere, quæ in ſecunda Synodo Epheſina ſunt facta, niſi circa maximum Antiochiæ Epiſcopum, quoniam & Sanctiſſimus Leo Romanus Archiepiſcopus in communicationem eum recipiens præeſſe eum Antiochenſium iudicauit Eccleſiæ.* Mitto innumera alia, & vnum hoc dico, quòd concluſo Concilio, Patres perquam honorificè agunt cum Sancto Leone eius arbitrio geſta omnia ſubijcientes, ab eoque filiali reuerentia confirmationem expoſcentes. *Quibus tu quidem Epiſcopis ſicut membris caput præeras in his, qui tuum tenebant ordinem, beneuolentiam præferens.* & infrà: *Et poſt hæc omnia inſuper & contra te ipſum, cui vineæ cuſtodia à Saluatore commiſſa eſt, ſuam extendit inſaniam, id eſt, contra tuam quoque Apoſtolicam Sanctitatem, & excommunicationem meditatus eſt contra te.* & in calce Epiſtolæ: *Rogamus igitur, & tuis decretis noſtrum honora iudicium, & ſicut nos capiti in bonis adiecimus conſonantiam, ſic & ſummitas tua filijs quod decet adimpleat.* Immo conſueuiſſe Pontifices gubernare Eccleſias Orientis, & interdum communicare vices ſuas Epiſcopis Conſtantinopolis, indicant Patres hac eadem Epiſtola: *Confidentes quòd lucente apud vos Apoſtolico radio, & vſque ad Conſtantinopolitanam Eccleſiam conſuetè gubernando illum ſpargentes huc ſæpius expanditis, eò quòd abſque inuidia conſueueritis veſtrorum bonorum participatione ditare domeſticos.* Quare Gelaſius Papa epiſt. ad Epiſc. Dardaniæ cùm ob multa crimina Acatium Conſtantinopolis Epiſcopum iuſtè damnatum aſſerit, tum ob illud in primis, *quòd multa reticuiſſet, quæ ad ſedem Apoſtolicam referre debuiſſet, à qua ſibi curam illarum Regionum nouerat demandatam.* Hoc illud eſt, quod ſibi volunt ea Chalcedonenſium verba. Vide, Lector, quot in hoc vno Concilio (quod Anonymus ipſe inſtar Euangelij venerandum eſſe profitetur) ſunt monumenta Primatus? Vocatur Leo Patriarcha vniuerſalis. Cùm omnes alij Epiſcopi excommunicari poſſint, ſolus ipſe non poteſt,

teſt,propterea damnatur Dioſcorus. Appellatur Concilij caput, & Pater,& honoratur titulo ſummitatis. Vineæ,hoc eſt,Eccleſiæ cuſtodia ei commiſſa dicitur, eius ordinaria poteſtas in ſedem Conſtantinopolis palàm aſſeritur:Geſtorũ Concilij ab eo cõfirmatio poſtulatur,nihilominus hæretici audacter enunciãt,eum in hoc ſæculo cuicumque alij Epiſcopo parem fuiſſe. O impudẽtiam! Melius,& lõgè meliùs certè quàm miſeri iſti,nouerat,quis in hoc ſæculo fuerit ſtatus Epiſcopatus Romani, Theodoretus Epiſcopus Cypri,qui in Synodo Epheſina prædatoria damnatus, & ſede pulſus Leonem Pontificem appellauit epiſt.113.cuius particula hæc eſt: *Ego autem Apoſtolicæ veſtræ ſedis expecto ſententiã,& ſupplico,& obſecro veſtram S.tem. vt mihi appellanti iuſtum veſtrum, & rectum iudiciũ opem ferat,& iubeat ad vos accurrere,& oſtendere meam doctrinam Apoſtolica veſtigia ſequentem.* Et infrà, *Sed ſupplicationem meam,quæſo,ne reſpuatis,nec miſerã meam caniciẽ deſpiciatis, quæ poſt tot labores affecta eſt contumelijs. Ante omnia autem rogo,vt ſciam à vobis,an in iniuſta hac depoſitione me oporteat acquieſcere,an non. Veſtram enim expecto ſententiam,& ſi iudicatis me ſtare, ſtabo, nec vlli deinceps homini moleſtiam exhibebo;* ſed *Dei & Saluatoris noſtri expectabo iudicium.* Et ad Renatum,qui fuerat Leonis legatus in Synodo prædatoria: *Tuam oro Sanctitatem, vt perſuadeas Sanctiſſimo,ac Beatiſſimo Archiepiſcopo,vt Apoſtolica vtatur auctoritate, & præcipiat ad veſtrũ conuolare Concilium,habet enim Sanctiſſima illa ſedes omnium per orbem Eccleſiarum Ducatum, & Principatum.*

In hoc Concilio Anatolius Archiepiſcopus Conſtãtinopolis homo ventoſiſſimus tẽtauit transferre terminos antiquos,quos rebus Eccleſiaſticis Patres noſtri poſuerant,neque tantùm inter Patriarchas locum ſibi quærere,& locum à Romano primũ, reiectis in nouiſſimum Alexandrino,& Antiocheno, ſed quod maius eſt,paria priuilegia, & æqualem Maieſtatem cum Romano & præter hæc omnia ordinationes trium Diœceſeon, Aſiæ, Ponti, & Thraciæ. Quum verò huic nouitati refragantes reperiſſet Legatos Pontificios, eorum abſentia expectata, locum, & ius exambitum, à ducentis Græcis Epiſcopis (qui non erant tertia Concilij pars) impetrauit, re duplici prætextu cohoneſtata. Primùm, quòd ita ſtatutum eſſet

in primo Concilio Conſtantinopolitano; Deinde quod Conſtantinopolis eſſet noua Roma. Quare cùm Romano Epiſcopo Primatum Canones detuliſſent, quià Roma eſſet caput Imperij, eadem ratione iiſdem priuilegijs potiri debere Epiſcopum nouæ Romæ. Vtrumque malè, vtrumque falsò: ſi enim ante ſeptuaginta annos, qui interceſſerunt inter primam Synodum Conſtantinopolitanam, & hanc Chalcedonenſem, delatus fuiſſet Conſtantinopolitano Primatus, cur non ſtatim à Synodo Primatibus fuiſſet adſcriptus? Cur Sanctus Ioannes Chryſoſtomus, dum adhuc recens eſſet Canon ille, depoſitus ab Alexandrino, excommunicatus, ſede deiectus, eius Canonis clypeo non protexiſſet ſe? Cur, ſicut dixit Theophilum proculcare Canones Nicænos, quòd extra ſuam Diœceſim iuriſdictionem exerceret, non dixit violare etiam Conſtantinopolitanos, quòd ſuperiori ſuo ius dicere vellet? An veriſimile eſt, Canones Conſtantinopolitanos notiores fuiſſe poſt ſeptuaginta, quàm poſt viginti annos? Quare hunc Canonem veris Conſtantinopolitanis Canonibus aſſutum ab Anatolio probabiliſſimum eſt, eoque magis, quòd cùm ad Damaſum miſſa fuiſſent acta Concilij Cõſtantinopolitani pro cõfirmatione, Canonē hunc tranſmiſſum non fuiſſe aſſerit S. Leo epiſt. 53. ad Anatoliū ipſum: *Perſuaſioni tuæ in nullo penitus ſuffragatur quorumdam Epiſcoporum ante ſexaginta (vt iactas) annos facta ſubſcriptio, nunquam à prædeceſſoribus tuis ad Apoſtolicæ ſedis tranſmiſſa notitiam.*

Quod ſecundò dicitur de ratione Primatus Romanæ Cathedræ, quòd Imperij intuitu ei tributus ſit, id certè falſiſſimum eſt. Sed quòd fuiſſet Apoſtolorum ſedes, & eius Epiſcopi Petri ſucceſſores, ideo habita ſemper caput, & princeps omnium Eccleſiarum. Quod etſi copiosè ſatis ſuprà monſtratum eſt, vberiùs tamen infrà in explicatione Canonis ſexti Nicæni, & deinceps.

Legati Leonis audita fraude Anatolij, ſeſſione ſequenti eius conatui oppoſuerunt ſe, à Concilio ſubrepti Canonis reuocationem poſtulantes. Anatolianis verò è contra admittentibus, Patres ea moderatione vſi ſunt, vt vtrique parti aliquid concederent, neutri omnino gratificarentur. In gratiam Legatorum ſuſtulerunt paritatem illam priuilegiorum, & æquam il-

Digitized by Google

lam Maieſtatem in negocijs Eccleſiæ, ad quam anhelabat Anatolius, neque originem Primatus Romanæ Cathedræ ad Imperium, & ſenatum retulerunt. In gratiam Anatolianorum ſedi Conſtātinopolis decreuerunt Primatum honorarium dumtaxat, hoc eſt, primum à Romano locum, & ordinationem trium Diœceſeon, Aſiæ, Ponti, & Thraciæ. At Legati Romani, quibus Nicænorum Canonum cuſtos, & vindex Leo præceperat, ne contra eos quicquam innouari paterentur, à Concilio ad Pontificem prouocarunt, *vt ipſe de ſuæ ſedis iniuria, & de Canonum euerſione poſſet ferre ſententiam.*

Pacatiſſimè Legatorum interceſſio audita à Patribus eſt, & cauſa de integro ad Leonem delata, ei humiliter ſupplicatum pro confirmatione huius decreti. Concilij verba ſuprà relata ſunt. Agebatur de inſtitutione nouæ ſedis Patriarchalis in Oriente: agebatur de præferendo nouo Patriarchatu antiquioribus: agebatur de approbatione vel reprobatione decreti Concilij Generalis: hæc tamen omnia ab vnius Epiſcopi Romani (etiam abſentis) arbitrio pendere Concilium cenſuit. Credidit ergo Concilium, Epiſcopum Romanum ſuperiorem eſſe Conſtantinopolitano, quem & attollere poterat, & deijcere. Credidit ſuperiorem Alexandrino, & Antiocheno, quorum iura derogare poterat, & tueri. Credidit ſuperiorem Concilio Generali, cuius decreta approbare poterat, & reprobare. Ad huius Concilij amuſſim (quod tanquam Euangelium dicis te venerari) velim vt referas Anonyme libellum hunc tuum: ſic enim intelliges, quàm verè, & quàm Catholicè ſcribas, quæ ſcribis de poteſtate Papæ, deque eius cognitione & vſu in Oriente octo prioribus ſæculis.

Leo acceptis Concilij litteris decretum hoc irritauit, obiurgato Anatolio grauiter & ſeuerè epiſt. 53. Cui etiam, ni reſipiſcat, excommunicationem, & depoſitionem ita denunciat: *Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. Nam ſi inconceſſa quæſieris, ipſe te tuo opere, atque iudicio vniuerſalis Eccleſiæ pace priuabis.* Et epiſt. 54. ad Martianum: *Habeat, ſicut optamus, Conſtantinopolitana Ciuitas gloriam ſuam, ac protegente dextera Dei, diuturno clementiæ veſtræ fruatur imperio. Alia tamen ratio eſt*

rerum ſæcularium, alia diuinarum, nec præter illam petram, quam Dominus in fundamento poſuit ſtabilis erit vlla conſtructio. Propria perdit, qui indebita concupiſcit, ſatis ſit prædicto, quòd veſtra pietatis auxilio, & mei fauoris aſſenſu Epiſcopatum tantæ Vrbis obtinuit. Non dedignetur regiam Ciuitatem, quam Apoſtolicam non poteſt facere ſedem, nec vllo ſperet modo, quod per aliorum poſſit aſcenſiones augeri. Et ad Pulcheriam epiſt. 55. poſt multa contra ambitũ Anatolij grauiter dicta: *Conſcenſiones verò Epiſcoporũ Sanctorum Canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes* (cuiuſmodi erat Canon iſte) *vnita nobiſcũ veſtræ fidei pietate, in irritum mittimus, & per authoritatem Beati Petri Apoſtoli generali prorſus definitione caſſamus.* Neque tantùm in hac, ſed in omnibus alijs Epiſtolis vrget hunc Canonem, & Anatoliũ cum Canone, quòd hac nouitate violatus eſſet ſextus Canon Nicænus. Non tamen vel Imperator, vel Imperatrix, vel Conciliũ, vel denique Anatolius ipſe vnquam in eam ſuſpicionem venêre, quòd Leo illos Canones violaret, quos propugnabat. Si verò tunc Eccleſia de ſexto Canone Nicæno eam habuiſſet ſententiã, quam modò obtrudunt hęretici, quis putat vel Leonem adeo ſtupidum, vt obijceret eum Canonem, quem violabat, aut Anatolium adeo modeſtũ, vt in obiurgatorẽ ſuum culpam, qua notabatur, non regereret? Quod tantum à vero abeſt, vt potiùs perterritus Anatolius ceſſerit tandem auctoritati Leonis, abiecta penitus à ſe cura Primatus. Quocirca Leo Epiſt. 71. ad ipſummet Anatolium inquit, *Illam autem culpam, quam de augenda poteſtate, aliena, vt aſſeris, culpa contraxeras, efficacius, atque ſincerius tua claritas diluiſſet, ſi quod tẽtari ſine tua voluntate non potuit, non ad ſola Clericorum conſilia tranſtuliſſes, quia ſicut in mala ſuaſione delinquitur, ita in mala conſenſione peccatur; ſed gratum mihi frater cariſſime eſt, quòd dilectio tua profitetur, ſibi diſplicere. quod tunc etiam placere non debuit.* Verba Anatolij ſunt hæc: *De hoc autem, quod Conſtantinopolitanæ gratia ſedis factum eſt in Chalcedonenſi nuper vniuerſali Synodo, pro certo Beatitudo veſtra hoc habeat, nullam eſſe culpam in me homine, qui ſemper ocium, & quietem in humilitate me continens ab ineunte mea ætate dilexerim, ſed Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ reuerendiſſimus clerus eſt, qui hoc habuit ſtudium, & in iſta-*

rum partium religioſiſſimi Sacerdotes, qui in hoc fuère concordes, & ſibi pariter adiutores, quum & ſic geſtorum vis omnis, & confirmatio auctoritati veſtræ Beatitudinis fuerit reſeruata. Hoc igitur bene compertũ Sanctitas veſtra cognoſcat, nihil ex me iſtius cauſa factum eſſe negocij, qui ſemper omnem iactantiæ leuitatem, & alienũ appetendi cupiditatem mihi vitandam crediderim. Vnde Epiſtolam hanc aſſequutus ſim, dicam pòſt. Indulgentia verò Imperatoris precibus Anatolio impetrata eſt, vt Leo ad Iulianum ſcribit epiſt. 68. *Chriſtianiſſimus Princeps ad nos Epiſtolam dedit interueniẽs pro Anatolio Epiſcopo, vt noſtri animi gratia illi præbeatur, quoniã correctionem eius promittit, & in omnibus ſe ſatisfacturum eſſe, quæ ad fidei obſeruantiam pertinent, pollicetur.* Erantne verò Principes illi, Epiſcopi illi, cæci omnes, fatui omnes, qui ignorarent iura ſua, & iura Leonis? paterenturne illum arbitratu ſuo confirmare, & infirmare geſta Conciliorũ, minitari Epiſcopis extra Diœceſim ſuam excommunicationes, depoſitiones, & dira quæque, niſi exploratum fuiſſet eo ſæculo, Pontificis poteſtatem illã ipſam eſſe, quã tuemur? Anatoliuſne homo Græcus, æmulæ Vrbis Epiſcopus, Dioſcori alumnus, amantior ſui quã Lucifer, æquo tuliſſet animo hanc repulſam contra duo Cõcilia generalia, ſi in Eccleſia Catholica de ſũma poteſtate Leonis in Cõcilia vel leuiſſimus ſcrupulus fuiſſet? Prætereo pleraq; huius Põtificis geſta circa promulgationẽ eiuſdẽ Cõcilij, aliaq; ab eo in Sicilia, Gallia, Hiſpania, Mauritania, & alibi pro dignitate geſta: neq; enim iã noua teſtimonia opus eſſe crediderim, vbi totus terrarũ Orbis tanta omnium conſenſione, & verbis & factis ſententiam dixiſſe videtur.

Controuerſiam de Patriarchatu ſedis Conſtantinopolitanæ excitatam in hoc Concilio Sanctus Leo inuictiſſimi animi Pontifex virtute ſua reſtinxit, nulla habita ratione, quòd Martianus Imperator patrocinaretur Anatolio. Quod optimus Imperator nedũ ægrè non tulit, ſed etiã, vt teſtatur Gelaſius ep. 13. ad Epiſc. Dard. *Leonem miris laudibus proſequutus eſt, quòd Canonum regulas violari nulla fuerit ratione perpeſſus.* At mortuis Martiano Imperatore, & Leone, ac Hilario Pontificibus, precibus Leonis Imperatoris à Simplicio Romano Pont. Patriarchatum impetrare tẽtauit iterum Anatolius. Cæterũ eandẽ repulſã tulit à Simplicio,

quam à

quam a Leone, vt aſſerit Gelaſius eadē epiſtola. Cedo Anonyme, ſi Epiſcopi Romani nil iuris habuiſſent in Eccleſiam Conſtantinopolitanam: ſi eorum poteſtati Concilia Generalia ſubiecta non fuiſſent, cur poſt decretum ſibi à Concilio Chalcedonenſi Patriarchatum, Anatolius adeo importunè & Pontifices, & Imperatores fatigaſſet, vt Patriarchatum ſuum Romana auctoritate firmaret? Qua in re poſtquam vidit ſe operam perdere, omni ſpe deſperata, conticuit, quamdiu vixit. Neque hoc vlcus contrectauit eius ſucceſſor Gennadius vir ſanctiſſimus, immò neque Acatius tertius ab Anatolio Romanos Pontifices metuens, niſi ſub impijſſimo Tyranno Baſiliſco, occaſione, quam dico.

Ad annū Chriſti 470. præter propter Baſiliſcus hæreticus Eutichianus homo omnium ſcriptorum calamis ſordidatus Zenoni Principi arripuit Imperium Orientis, & lege lata grauiſſimis pœnis interdixit Concilium Chalcedonenſe. At poſt paucos menſes, dum Zeno collectis viribus Imperium repetiturus eius ceruicibus immineret, ſenſit infelix egere ſe ope, auxilioque Epiſcopi Conſtantinopolitani, & Catholicorum, quos illa ſua lege exacerbauerat. Quare, vt Nicephorus ait, cogente Acatio, aliam legem conſcripſit, qua prior de Concilio Chalcedonenſi abrogabatur. Referunt eam Euagrius lib. 3. c. 7. & Nicephorus lib. 17. c. 7. Acatius nactus occaſionē Tyranni meticuloſi, egentis, & hæretici, eam arripiendam eſſe duxit: ſi enim à tali viro, & in eas anguſtias adacto id non extorqueretur, vidit, nullam ampliùs affore Patriarchatus ſpem, quòd probi liberi, legitimi, & Catholici Principes contra Romanæ ſedis Antiſtites ire non auderent.

Effecit igitur Acatius, vt Baſiliſcus ad calcem illius edicti apponeret hanc appendicem: *Quin etiam Prouincias, quarum Epiſcoporum creatio penes ſedem huius regia, & illuſtris Ciuitatis eſt, Reuerendiſſimo & Sanctiſſimo Patriarcha & Epiſcopo Acatio reſtitui.* Qui reſtitutionem expoſcit, is certò non habet, quod reſtitui ſibi vult, habuerat tamen antè eo Concilij decreto, quod Leo Romanus Pontifex irritauerat. Hæc igitur Baſiliſci Tyranni conſtitutio Patriarchatus Conſtantinopolitani poſt Concilium

non eſt caput ſuæ Diœceſis tantùm, & vera vice.

Quartum. Tam reſponſionem Proteſtantium, quàm Baſileenſium euertere doctrinam Anonymi tanto argumentorum apparatu ab initio fundatam. ſiue enim Patriarchæ præſunt omnibus Epiſcopis ſuæ Diœceſis tantùm, ſiue Romanus ſimpliciter omnibus, quomodo iure diuino Epiſcopos Epiſcopis præeſſe vetitum eſt? Aut ergo fateatur Anonymus Epiſcopos Apoſtolis non ſuccedere, aut Apoſtolos pari inter ſe gradu fuiſſe neget.

Quintum, & poſtremum eſt explicatio ſexti Canonis Nicænæ Synodi, quum enim falſum eſſe conſtet, quod hæretici comminiſcuntur de limitata poteſtate Papæ ad illas anguſtias Romanæ Præfecturæ, quid Canon ille ſibi velit ad mentem Concilij inueſtigandum eſt.

EXPLICATVR SEXTVS CANON NICAENVS, & refelluntur coniecturæ Libelli de Suburbicarijs, de conſtitutione Eccleſiaſticæ Politiæ ad formam Politiæ temporalis.

CAPVT III.

SEXAGESIMVS iam vertitur annus, poſtquam Carolus Molinæus longè infenſior Romanæ ſedi, quàm Græci, ei obijcere cœpit, cum Epitome Rufini Canonem ſextum Nicænum: eoque homo audax perſuadere ſe poſſe ſperauit, quòd primis Eccleſiæ temporibus coarctauerint Patres Papæ poteſtatem non ad fines Imperij Occidentalis, vt Græci aſſeuerabant, ſed ad Romanas ſuburbicarias tantùm tanquam ad limites peculiares ſui Patriarchatus, vltra quos nullam prorſus iuriſdictionem exerceret. Poſt Molinæum verò vix vllus in Pontificem virus exeruit, quin hoc ipſum argumentum obiectarit, & nouiſſimè Anonymus Auctor Libelli de ſuburbicarijs ex eodem muſtaceo laureolam quæſiturus hoc vnum argumentum proſequutus eſt, acutè quidem, vt ſibi videtur, & eruditè, mea verò ſententia longè infeliciori Minerua quàm ſperaſſem, ſcilicet tota eius

cum confirmatione geſtorum Flauiani , & damnatione Eutichetis. In eo Concilio non verbis, ſed armis, & fuſtibus omnia geſta ſunt: mortis metu extorta ſuffragia, fugati Papæ legati, Flauianus etiam appellans Leonem damnatus, occiſus, Eutiches abſolutus, nouo & inaudito exemplo Leo excommunicatus. Appellaſſe Flauianum habent acta Concilij Epheſini prædatorij recitata in Concilio Chalcedonen. act. prim. *Appello à te.* Appellaſſe Pont. aſſerunt Valentinianus, Placidia, & Eudoxia inter præambulares Cōcilij Chalcedonenſis epiſtola quā mox citabo. Hinc rugire Leonem, Concilium anathematizare, nouum indicere, ad Imperatorem , Imperatrices litteras vltrò citroque miſſitari. Quænam eo ſæculo eſſet ſententia de Papæ poteſtate, accipe ab ipſis Principibus. Galla Placidia Arcadij & Honorij AA. ſoror ad Theodoſium Imperatorem inquit: *In Apoſtolica ſede primus ille, qui cæleſtes claues dignus fuit accipere, Principatum Epiſcopatus ordinauit.* Valentinianus Imperator, Placidia, & Eudoxia Auguſtæ ad eundem Imperatorem: *Debemus dignitatem propriæ venerationis Beato Apoſtolo Petro intemeratam etiam noſtris temporibus conſeruare; quatenus Beatiſſimus Romanæ Ciuitatis Epiſcopus, cui Principatum Sacerdotij ſuper omnes antiquitas contulit, locum habeat, ac facultatem de fide ac Sacerdotibus iudicare: Hac enim gratia ſecundùm ſolemnitatem Conciliorum & Conſtantinopolitanus Epiſcopus eum appellauit, propter contentionem, quæ orta eſt de fide.* Habet itaque hucuſque Papa Principum teſtimonijs *Principatum Epiſcopatus ordine Beati Petri, ei Principatum ſuper omnes antiquitas contulit, de fidei, & Sacerdotij rebus ſupremus eſt iudex, ex ſententia Conciliorum Conſtantinopolitanus Antiſtes ad eum legitimè appellauit.* Et in hoc ſæculo Papa creditus eſt æqualis cuicunque Epiſcopo? & intra centeſimum lapidem tunc repreſſa erat eius poteſtas? Mortuo Theodoſio Martianus, qui eius Imperium ſuſcepit, ſtatim de conuocādo Concilio ad Leonem litteras dedit: *Tuam Sanctitatem Principatum in Epiſcopatu diuinæ fidei poſſidentem ſacris litteris noſtris principio iuſtum credimus alloquendam*, &c. *quatenus omni impio errore ſublato, per celebrandam Synodum, te autore, pax circa omnes Epiſcopos fidei Catholicæ fiat ab omni ſcelere pura, & intemerata conſiſtens.*

Audin'

Audin' Anonyme? *Principatum in Epiſcopatu diuinæ fidei poſſidentem? & per celebrandam Synodum te auctore?* Sequenti Epiſtola rogat Leonem, vt conuocet Concilium, cui & interſit; ſin minùs, ei inſinuet, quòd congreget, vbi libuerit, *vt omnes Sanctiſſimi Epiſcopi debeant conuenire, & quæ Chriſtianorum religioni, atque Catholicæ fidei proſint, ſicut Sanctitas tua ſecundum Eccleſiaſticas regulas definierit, ſua diſpoſitione declarēt.* Viden' quàm magnificè ſentiant Principes de poteſtate Leonis? *Omnes Epiſcopi ſua diſpoſitione declarent, ſicut Sanctitas tua ſecundùm Eccleſiaſticas regulas definierit?* Et Imperatrix Pulcheria: *Propterea Tua Reuerentia, quocunque modo perſpexerit, ſignificare dignetur, vt omnes etiam totius Orientis Epiſcopi Thraciæ, atque Illyrici (ſicut etiam pijſſimo Domino Imperatori meo coniugi placuit) in vnam Ciuitatem velociter ab Orientalibus partibus valeant conuenire, & illic facto Concilio, & de Catholica confeſſione, & de his Epiſcopis, qui ante hoc ſegregati ſunt, ſicut fides, & Chriſtiana pietas exigit, te auctore decernant* Anonyme, ſi vnquā hæc teſtimonia legiſſes, nō dixiſſes, opinor, tuā negatiuam probari inſpectione omniū librorum.

Conuocatur Concilium Chalcedone, quartum ſcilicet Generale, in quo damnatus eſt Eutiches, & mox duobus libellis accuſatus Dioſcorus hac inſcriptione: *Sanctiſſimo, & Beatiſſimo vniuerſali Patriarchæ magnæ Romæ Leoni, & ſanctæ & vniuerſali Synodo Chalcedonenſi.* Damnatur etiam Dioſcorus hac potiſſimùm præ cæteris cauſa expreſſa: *Quoniam ſecundis exceſſibus priorem iniquitatem valde tranſcendit, præſumpſit enim excommunicationem dictare aduerſus Sanctiſſimum, & Beatiſſimum magnæ Romæ Leonem.* Forma autem ſententię, quam promulgarunt Legati Papæ, & cui Concilium ſubſcripſit, hæc eſt:

Sanctiſſimus, ac Beatiſſimus Archiepiſcopus magnæ, & ſenioris Romæ Leo per nos, & per præſentem hanc Synodum vnà cum ter Beatiſſimo, & omni laude digno Beato Petro Apoſtolo, qui eſt Petra, & crepido Catholicæ Eccleſiæ, & ille, qui eſt rectæ fidei fundamentum, nudauit eum tam Epiſcopatus dignitate, quàm etiam ab omni Sacerdotali abalienauit miniſterio. Subſcripſerunt verò ſententiæ Papæ Legati primo loco hunc in modum:

Paſchaſinus Epiſcopus Eccleſiæ Lilibetanæ vice Beatiſſimi atque

Apoſtolici vniuerſalis Eccleſiæ Papa Vrbis Romæ Leonis Sanctæ Synodo præſidens in Dioſcori damnatione conſenſu vniuerſalis Concilij ſubſcripſi. Lucentius Epiſcopus Eſculanæ Eccleſiæ ſimiliter. Cælius Bonifacius presbyter Sanctæ Eccleſiæ Romanæ ſimiliter. Actione 10. Athanaſius Archiepiſcopus Conſtantinopolis dixit: *Deffinimus, nihil horum valere, quæ in ſecunda Synodo Epheſina ſunt facta, niſi circa maximum Antiochiæ Epiſcopum, quoniam & Sanctiſſimus Leo Romanus Archiepiſcopus in communicationem eum recipiens præeſſe eum Antiochenſium iudicauit Eccleſiæ.* Mitto innumera alia, & vnum hoc dico, quòd concluſo Concilio, Patres perquam honorificè agunt cum Sancto Leone eius arbitrio geſta omnia ſubijcientes, ab eoque filiali reuerentia confirmationem expoſcentes. *Quibus tu quidem Epiſcopis ſicut membris caput præeras in his, qui tuum tenebant ordinem, beneuolentiam præferens.* & infrà: *Et poſt hæc omnia inſuper & contra te ipſum, cui vineæ cuſtodia à Saluatore commiſſa eſt, ſuam extendit inſaniam, id eſt, contra tuam quoque Apoſtolicam Sanctitatem, & excommunicationem meditatus eſt contra te.* & in calce Epiſtolæ *: Rogamus igitur, & tuis decretis noſtrum honora iudicium, & ſicut nos capiti in bonis adiecimus conſonantiam, ſic & ſummitas tua filijs quod decet adimpleat.* Immo conſueuiſſe Pontifices gubernare Eccleſias Orientis, & interdum communicare vices ſuas Epiſcopis Conſtantinopolis, indicant Patres hac eadem Epiſtola: *Confidentes quòd lucente apud vos Apoſtolico radio, & vſque ad Conſtantinopolitanam Eccleſiam conſuetè gubernando illum ſpargentes huc ſæpius expanditis, eò quòd abſque inuidia conſueueritis veſtrorum bonorum participatione ditare domeſticos.* Quare Gelaſius Papa epiſt. ad Epiſc. Dardaniæ cùm ob multa crimina Acatium Conſtantinopolis Epiſcopum iuſtè damnatum aſſerit, tum ob illud in primis, *quòd multa reticuiſſet, quæ ad ſedem Apoſtolicam referre debuiſſet, à qua ſibi curam illarum Regionum nouerat demandatam.* Hoc illud eſt, quod ſibi volunt ea Chalcedonenſium verba. Vide, Lector, quot in hoc vno Concilio (quod Anonymus ipſe inſtar Euangelij venerandum eſſe profitetur) ſunt monumenta Primatus? Vocatur Leo Patriarcha vniuerſalis. Cùm omnes alij Epiſcopi excommunicari poſſint, ſolus ipſe non po-

teſt,

teſt,propterea damnatur Dioſcorus. Appellatur Concilij caput, & Pater,& honoratur titulo ſummitatis. Vineæ,hoc eſt,Eccleſiæ cuſtodia ei commiſſa dicitur, eius ordinaria poteſtas in ſedem Conſtantinopolis palàm aſſeritur:Geſtorũ Concilij ab eo cõfirmatio poſtulatur,nihilominus hæretici audacter enunciãt,cum in hoc ſæculo cuicumque alij Epiſcopo parem fuiſſe. O impudẽtiam! Meliùs,& lõgè meliùs certè quàm miſeri iſti,nouerat,quis in hoc ſæculo fuerit ſtatus Epiſcopatus Romani, Theodoretus Epiſcopus Cypri,qui in Synodo Epheſina prædatoria damnatus, & ſede pulſus Leonem Pontificem appellauit epiſt.113 cuius particula hæc eſt: *Ego autem Apoſtolicæ veſtræ ſedis expecto ſententiã,& ſupplico,& obſecro veſtram S.tem. vt mihi appellanti iuſtum veſtrum, & rectum iudiciũ opem ferat,& iubeat ad vos accurrere,& oſtendere meam doctrinam Apoſtolica veſtigia ſequentem.* Et infrà, *Sed ſupplicationem meam,quæſo,ne reſpuatis,nec miſerã meam caniciẽ deſpiciatis, quæ poſt tot labores affecta eſt contumelijs. Ante omnia autem rogo,vt ſciam à vobis,an in iniuſta hac depoſitione me oporteat acquieſcere,an non. Veſtram enim expecto ſententiam,& ſi iudicatis me ſtare, ſtabo, nec vlli deinceps homini moleſtiam exhibebo;* ſed *Dei & Saluatoris noſtri expectabo iudicium.* Et ad Renatum,qui fuerat Leonis legatus in Synodo prædatoria: *Tuam oro Sanctitatem, vt perſuadeas Sanctiſſimo,ac Beatiſſimo Archiepiſcopo,vt Apoſtolica vtatur auctoritate, & præcipiat ad veſtrũ conuolare Concilium,habet enim Sanctiſſima illa ſedes omnium per orbem Eccleſiarum Ducatum, & Principatum.*

In hoc Concilio Anatolius Archiepiſcopus Conſtãtinopolis homo ventoſiſſimus tẽtauit transferre terminos antiquos,quos rebus Eccleſiaſticis Patres noſtri poſuerant,neque tantùm inter Patriarchas locum ſibi quærere,& locum à Romano primũ, reiectis in nouiſſimum Alexandrino,& Antiocheno , ſed quod maius eſt,paria priuilegia, & æqualem Maieſtatem cum Romano & præter hæc omnia ordinationes trium Diœceſeon , Aſiæ, Ponti, & Thraciæ. Quum verò huic nouitati refragantes reperiſſet Legatos Pontificios, eorum abſentia expectata , locum, & ius exambitum, à ducentis Græcis Epiſcopis (qui non erant tertia Concilij pars) impetrauit, re duplici prætextu cohoneſtata. Primùm , quòd ita ſtatutum eſſet

in primo Concilio Conſtantinopolitano; Deinde quod Conſtantinopolis eſſet noua Roma. Quare cùm Romano Epiſcopo Primatum Canones detuliſſent, quià Roma eſſet caput Imperij, eadem ratione iiſdem priuilegijs potiri debere Epiſcopum nouæ Romæ. Vtrumque malè, vtrumque falsò: ſi enim ante ſeptuaginta annos, qui interceſſerunt inter primam Synodum Conſtantinopolitanam, & hanc Chalcedonenſem, delatus fuiſſet Conſtantinopolitano Primatus, cur non ſtatim à Synodo Primatibus fuiſſet adſcriptus? Cur Sanctus Ioannes Chryſoſtomus, dum adhuc recens eſſet Canon ille, depoſitus ab Alexandrino, excommunicatus, ſede deiectus, eius Canonis clypeo non protexiſſet ſe? Cur, ſicut dixit Theophilum proculcare Canones Nicænos, quòd extra ſuam Diœceſim iuriſdictionem exerceret, non dixit violare etiam Conſtantinopolitanos, quòd ſuperiori ſuo ius dicere vellet? An veriſimile eſt, Canones Conſtantinopolitanos notiores fuiſſe poſt ſeptuaginta, quàm poſt viginti annos? Quare hunc Canonem veris Conſtantinopolitanis Canonibus aſſutum ab Anatolio probabiliſſimum eſt, eoque magis, quòd cùm ad Damaſum miſſa fuiſſent acta Concilij Cōſtantinopolitani pro cōfirmatione, Canonē hunc tranſmiſſum non fuiſſe aſſerit S. Leo epiſt. 53. ad Anatoliū ipſum: *Perſuaſioni tuæ in nullo penitus ſuffragatur quorumdam Epiſcoporum ante ſexaginta (vt iactas) annos facta ſubſcriptio, nunquam à prædeceſſoribus tuis ad Apoſtolicæ ſedis tranſmiſſa notitiam.*

Quod ſecundò dicitur de ratione Primatus Romanæ Cathedræ, quòd Imperij intuitu ei tributus ſit, id certè falſiſſimum eſt. Sed quòd fuiſſet Apoſtolorum ſedes, & eius Epiſcopi Petri ſucceſſores, ideo habita ſemper caput, & princeps omnium Eccleſiarum. Quod etſi copiosè ſatis ſuprà monſtratum eſt, vberiùs tamen infrà in explicatione Canonis ſexti Nicæni, & deinceps.

Legati Leonis audita fraude Anatolij, ſeſſione ſequenti eius conatui oppoſuerunt ſe, à Concilio ſubrepti Canonis reuocationem poſtulantes. Anatolianis verò è contra admittentibus, Patres ea moderatione vſi ſunt, vt vtrique parti aliquid concederent, neutri omnino gratificarentur. In gratiam Legatorum ſuſtulerunt paritatem illam priuilegiorum, & æquam il-

Digitized by Google

iam Maieſtatem in negocijs Eccleſiæ, ad quam anhelabat Anatolius, neque originem Primatus Romanæ Cathedræ ad Imperium, & ſenatum retulerunt. In gratiam Anatolianorum ſedi Conſtãtinopolis decreuerunt Primatum honorarium dumtaxat, hoc eſt, primum à Romano locum, & ordinationem trium Diœceſeon, Aſiæ, Ponti, & Thraciæ. At Legati Romani, quibus Nicænorum Canonum cuſtos, & vindex Leo præceperat, ne contra eos quicquam innouari paterentur, à Concilio ad Pontificem prouocarunt, *vt ipſe de ſuæ ſedis iniuria, & de Canonum euerſione poſſet ferre ſententiam.*

Pacatiſſimè Legatorum interceſſio audita à Patribus eſt, & cauſa de integro ad Leonem delata, ei humiliter ſupplicatum pro confirmatione huius decreti. Concilij verba ſuprà relata ſunt. Agebatur de inſtitutione nouæ ſedis Patriarchalis in Oriente: agebatur de præferendo nouo Patriarchatu antiquioribus: agebatur de approbatione vel reprobatione decreti Concilij Generalis: hæc tamen omnia ab vnius Epiſcopi Romani (etiam abſentis) arbitrio pendere Concilium cenſuit. Credidit ergo Concilium, Epiſcopum Romanum ſuperiorem eſſe Conſtantinopolitano, quem & attollere poterat, & deijcere. Credidit ſuperiorem Alexandrino, & Antiocheno, quorum iura derogare poterat, & tueri. Credidit ſuperiorem Concilio Generali, cuius decreta approbare poterat, & reprobare. Ad huius Concilij amuſſim (quod tanquam Euangelium dicis te venerari) velim vt referas Anonyme libellum hunc tuum: ſic enim intelliges, quàm verè, & quàm Catholicè ſcribas, quæ ſcribis de poteſtate Papæ, deque eius cognitione & vſu in Oriente octo prioribus ſæculis.

Leo acceptis Concilij litteris decretum hoc irritauit, obiurgato Anatolio grauiter & ſeuerè epiſt. 53. Cui etiam, ni reſipiſcat, excommunicationem, & depoſitionem ita denunciat: *Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. Nam ſi inconceſſa quæſieris, ipſe te tuo opere, atque iudicio vniuerſalis Eccleſiæ pace priuabis.* Et epiſt. 54. ad Martianum: *Habeat, ſicut optamus, Conſtantinopolitana Ciuitas gloriam ſuam, ac protegente dextera Dei, diuturno clementiæ veſtræ fruatur imperio. Alia tamen ratio eſt*

rerum ſæcularium, alia diuinarum, nec præter illam petram, quam Dominus in fundamento poſuit ſtabilis erit vlla conſtructio. Propria perdit, qui indebita concupiſcit, ſatis ſit prædicto, quòd veſtræ pietatis auxilio, & mei fauoris aſſenſu Epiſcopatum tantæ Vrbis obtinuit. Non dedignetur regiam Ciuitatem, quam Apoſtolicam non poteſt facere ſedem, nec vllo ſperet modo, quod per aliorum poſſit aſcenſiones augeri. Et ad Pulcheriam epiſt. 55. poſt multa contra ambitũ Anatolij grauiter dicta: *Conſcenſiones verò Epiſcoporũ Sanctorum Canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes* (cuiuſmodi erat Canon iſte) *vnita nobiſcũ veſtræ fidei pietate, in irritum mittimus, & per authoritatem Beati Petri Apoſtoli generali prorſus definitione caſſamus.* Neque tantùm in hac, ſed in omnibus alijs Epiſtolis vrget hunc Canonem, & Anatoliũ cum Canone, quòd hac nouitate violatus eſſet ſextus Canon Nicænus. Non tamen vel Imperator, vel Imperatrix, vel Conciliũ, vel denique Anatolius ipſe vnquam in eam ſuſpicionem venêre, quòd Leo illos Canones violaret, quos propugnabat. Si verò tunc Eccleſia de ſexto Canone Nicæno eam habuiſſet ſententiã, quam modò obtrudunt hæretici, quis putat vel Leonem adeo ſtupidum, vt obijceret eum Canonem, quem violabat, aut Anatolium adeo modeſtũ, vt in obiurgatorẽ ſuum culpam, qua notabatur, non regereret? Quod tantum à vero abeſt, vt potiùs perterritus Anatolius ceſſerit tandem auctoritati Leonis, abiecta penitus à ſe cura Primatus. Quocirca Leo Epiſt. 71. ad ipſummet Anatolium inquit, *Illam autem culpam, quam de augenda poteſtate, aliena, vt aſſeris, culpa contraxeras, efficacius, atque ſincerius tua claritas diluiſſet, ſi quod tẽtari ſine tua voluntate non potuit, non ad ſola Clericorum conſilia tranſtuliſſes, quia ſicut in mala ſuaſione delinquitur, ita in mala conſenſione peccatur; ſed gratum mihi frater cariſſime eſt, quòd dilectio tua profitetur, ſibi diſplicere quod tunc etiam placere non debuit.* Verba Anatolij ſunt hæc: *De hoc autem, quod Conſtantinopolitanæ gratia ſedis factum eſt in Chalcedonenſi nuper vniuerſali Synodo, pro certo Beatitudo veſtra hoc habeat, nullam eſſe culpam in me homine, qui ſemper ocium, & quietem in humilitate me continens ab ineunte mea ætate dilexerim, ſed Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ reuerendiſſimus clerus eſt, qui hoc habuit ſtudium, & in iſta-*

rum

Digitized by Google

rum partium religioſiſsimi Sacerdotes, qui in hoc fuère concordes, & ſibi pariter adiutores, quum & ſic geſtorum vis omnis, & confirmatio auctoritati veſtræ Beatitudinis fuerit reſeruata. Hoc igitur bene compertũ Sanctitas veſtra cognoſcat, nihil ex me iſtius cauſa factum eſſe negocij, qui ſemper omnem iactantiæ leuitatem, & alienũ appetendi cupiditatem mihi vitandam crediderim. Vnde Epiſtolam hanc aſſequutus ſim, dicam pòſt. Indulgentia verò Imperatoris precibus Anatolio impetrata eſt, vt Leo ad Iulianum ſcribit epiſt. 68. *Chriſtianiſsimus Princeps ad nos Epiſtolam dedit interueniẽs pro Anatolio Epiſcopo, vt noſtri animi gratia illi præbeatur, quoniã correctionem eius promittit, & in omnibus ſe ſatis facturum eſſe, quæ ad fidei obſeruantiam pertinent, pollicetur.* Erantne verò Principes illi, Epiſcopi illi, cæci omnes, fatui omnes, qui ignorarent iura ſua, & iura Leonis? paterenturne illum arbitratu ſuo confirmare, & infirmare geſta Conciliorũ, minitari Epiſcopis extra Diœceſim ſuam excommunicationes, depoſitiones, & dira quæque, niſi exploratum fuiſſet eo ſæculo, Pontificis poteſtatem illã ipſam eſſe, quã tuemur? Anatoliuſne homo Græcus, æmulæ Vrbis Epiſcopus, Dioſcori alumnus, amantior ſui quã Lucifer, æquo tuliſſet animo hanc repulſam contra duo Cõcilia generalia, ſi in Eccleſia Catholica de ſũma poteſtate Leonis in Cõcilia vel leuiſſimus ſcrupulus fuiſſet? Prætereo pleraq; huius Põtificis geſta circa promulgationẽ eiuſdẽ Cõcilij, aliaq; ab eo in Sicilia, Gallia, Hiſpania, Mauritania, & alibi pro dignitate geſta: neq; enim iã noua teſtimonia opus eſſe crediderim, vbi totus terrarũ Orbis tanta omnium conſenſione, & verbis & factis ſententiam dixiſſe videtur.

Controuerſiam de Patriarchatu ſedis Conſtantinopolitanæ excitatam in hoc Concilio Sanctus Leo inuictiſſimi animi Pontifex virtute ſua reſtinxit, nulla habita ratione, quòd Martianus Imperator patrocinaretur Anatolio. Quod optimus Imperator nedũ ægrè non tulit, ſed etiã, vt teſtatur Gelaſius ep. 13. ad Epiſc. Dard. *Leonem miris laudibus proſequutus eſt, quòd Canonum regulas violari nulla fuerit ratione perpeſſus.* At mortuis Martiano Imperatore, & Leone, ac Hilario Pontificibus, precibus Leonis Imperatoris à Simplicio Romano Pont. Patriarchatum impetrare tẽtauit iterum Anatolius. Cæterũ eandẽ repulſã tulit à Simplicio,

quam à

non eſt caput ſuæ Diœceſis tantum, & verſa vice.

Quartum. Tam reſponſionem Proteſtantium, quàm Baſileenſium euertere doctrinam Anonymi tanto argumentorum apparatu ab initio fundatam. ſiue enim Patriarchæ præſunt omnibus Epiſcopis ſuæ Diœceſis tantùm, ſiue Romanus ſimpliciter omnibus, quomodo iure diuino Epiſcopos Epiſcopis præeſſe vetitum eſt? Aut ergo fateatur Anonymus Epiſcopos Apoſtolis non ſuccedere, aut Apoſtolos pari inter ſe gradu fuiſſe neget.

Quintum, & poſtremum eſt explicatio ſexti Canonis Nicænæ Synodi, quum enim falſum eſſe conſtet, quod hæretici comminiſcuntur de limitata poteſtate Papæ ad illas anguſtias Romanæ Præfecturæ, quid Canon ille ſibi velit ad mentem Concilij inueſtigandum eſt.

EXPLICATVR SEXTVS CANON NICAENVS, & refelluntur coniecturæ Libelli de Suburbicarijs, de conſtitutione Eccleſiaſticæ Politiæ ad formam Politiæ temporalis.

CAPVT III.

Sexagesimvs iam vertitur annus, poſtquam Carolus Molinæus longè infenſior Romanæ ſedi, quàm Græci, ei obijcere cœpit, cum Epitome Rufini Canonem ſextum Nicænum: eoque homo audax perſuadere ſe poſſe ſperauit, quòd primis Eccleſiæ temporibus coarctauerint Patres Papæ poteſtatem non ad fines Imperij Occidentalis, vt Græci aſſeuerabant, ſed ad Romanas ſuburbicarias tantùm tanquam ad limites peculiares ſui Patriarchatus, vltra quos nullam prorſus iuriſdictionem exerceret. Poſt Molinæum verò vix vllus in Pontificem virus exeruit, quin hoc ipſum argumentum obiectarit, & nouiſſimè Anonymus Auctor Libelli de ſuburbicarijs ex eodem muſtaceo laureolam quæſiturus hoc vnum argumentum proſequutus eſt, acutè quidem, vt ſibi videtur, & eruditè, mea verò ſententia longè infeliciori Mineruа quàm ſperaſſem, ſcilicet tota eius

Tertul. de præſcr.

libelli eruditio eſt Diatubarum Berterij, Anonymi ſolum virus. Non malè propterea quærat ab eo *Berterius, quo iure ſiluam ſuam cædat, & quid in ſuo agat non ſuus.*

Summa libelli eius hæc eſt, Politiam Eccleſiæ ita cum Politia publica coniunctam eſſe, vt non modò conſtitutio Eccleſiaſticæ à conſtitutione publicæ pendeat tanquam ab idæa, & exemplari, ſed ad eius alterationem moueatur, muteturque, & illam vbique tanquam vmbra corpus conſequatur. Idcirco veterem Eccleſiam, quia in Romana Republica conſtituta erat, Politiam quoque ſuam, Epiſcoporum dignitatem, gradus, atque Diœceſes ad ciuilem eiuſdem Reipublicæ typum & formam conſtituiſſe. Quum verò Politicus ordo Romanæ Reipublicæ à ſola dignitate Ciuitatum deductus eſſet, inde quoque varium Epiſcoporum in Eccleſia ordinem, varias eorum dignitates manaſſe. Cæteris omnibus Romanam Ciuitatem dignitate prælatam, Præfectum etiam cæteris digniorem ſortitam eſſe, & conſequenter Epiſcopum omnibus alijs honorabiliorem, ex alijs Ciuitatibus cùm quædam eſſent minores, maiores aliæ, aliæ maximæ, nimirum, quædam Ciuitates ſimplices, quædam Metropoles Prouinciarum, quædam Metropoles Diœceſeon (Diœceſis enim multas Prouincias complectitur, ſicut Prouincia multas Ciuitates) eis propterea Magiſtratus impares, & conſequenter etiam impares Epiſcopos obtigiſſe, Epiſcopos minorum Ciuitatum Epiſcopos ſimplices, maiorum Metropolitanos, maximarum Patriarchas, Primates, & Exarchos Diœceſeon priſcos illos Patres nuncupaſſe. Hinc factum, vt quot erant in Imperio Prouinciæ, tot Metropolitani eſſent in Eccleſia, & tot in iſta Patriarchæ, quot in illo Diœceſes. Sicuti Magiſtratus ſimplicium Ciuitatum vltra earum territorium nullam iuriſdictionem habuére: ità neque vltra Prouinciam ſuam Rectores Prouinciarum, neque vltra ſuam Diœceſim Rectores Diœceſeon, eiſdem prorſus finibus concluſam Iuriſdictionem, & poteſtatem Epiſcoporum, Metropolitanorum, & Patriarcharum. Quare cùm Diœceſis Præfecti Vrbi Romæ vltra centeſimum ab Vrbe lapidem (quod

integra

integra diſſertatione priori probare contendit) non procurrerit, cuius Regionis, Prouinciæ, Vrbicariæ, Suburbicariæ, & Suburbanæ appellatæ ſunt, eiſdem prorſus Suburbicarijs terminus Romani Pontificis iuriſdictionem fuiſſe concluſam. Vnde factum, quòd ſicuti ceteris Patriarchis fas non erat, vltra ſuorum Præfectorum Diœceſim iuriſdictionem exercere, ità neque Romano Epiſcopo vltra Suburbicarias. Fauere Concilium Nicenum, à quo Canone ſexto ita decretum: *Antiqui mores obtineant, qui ſunt in Aegypto, Libya, & Pentapoli, vt Alexandrinus Epiſcopus horum omnium habeat poteſtatem, quoniam illa etiam Romano Epiſcopo eſt conſuetudo.* Quod Gratianus reddidit: *quoniam Epiſcopo Romano parilis mos eſt*; exploratum eſſe, hoc Canone Epiſcopi Alexandrini iuriſdictionem coarctari ad limites ſuæ Diœceſis ſolo exemplo Romani, ſuam proinde etiam Romanum Diœceſim habere, intra quam ſe contineat. Rufinum ideo lib. 1. hiſt. Eccleſ. cap. 6. in epitome Canonum Concilij Niceni ſextum hunc ita retuliſſe, *vt apud Alexandriam, & in Vrbe Roma antiqua conſuetudo ſeruetur; vt vel ille AEgypti, vel hic ſuburbicariarum ſollicitudinem gerat.* Sollicitudinem itaque Papæ ita ad ſuburbicarias coarctari, vt ad AEgypti Eccleſias Alexandrini. Hæc neruorum omnium iſtius libelli ſumma eſt.

Ceterum antequam de huius Canonis interpretatione diſſeramus, Lector monendus eſt, varias eſſe eius editiones, & à varietate editionum varietatem etiam interpretationum deriuaſſe. Legati Sancti Leonis in Concilio Chalcedonenſi, dum ageretur de inſtitutione Patriarchatus Conſtantinopolitani, canonem huuc ex Archiuijs Romanis produxerunt hac forma: *Teneat autem & AEgyptus, vt Epiſcopus Alexandriæ omnium habeat poteſtatem, quoniam etiam Romano Epiſcopo hæc eſt conſuetudo.* Paulò diuerſus ab Anatolianis ibidem ita productus eſt: *Antiquæ conſuetudines teneant in AEgypto, vt Alexandrinus Epiſcopus omnium habeat poteſtatem, quoniam & Romano Epiſcopo hæc conſuetudo eſt.* Eum etiam iiſdem expreſſum verbis habuére Rufinus, & Arabes,

Digitized by Google

ſed ab vtraque harum editionum vulgata diuerſa eſt, ex qua his verbis concipitur: *Antiqui mores teneant in AEgypto, Libya, & Pentapoli, vt Alexandrinus horum omnium habeat poteſtatem, quoniam & Vrbis Romæ Epiſcopo eadem eſt conſuetudo.* Et hac forma ex Archiuijs Alexandriæ, Antiochiæ, & Conſtantinopolis ad ſextum Concilium Carthaginienſe miſſus eſt.

Quod in hoc Canone difficultatem affert, eſt clauſula illa, *quoniam Epiſcopo Romano hæc, vel eadem conſuetudo eſt*, quæ eſt tota ratio, & anima ipſius. Ambiguum enim videtur, & incertum, quomodo Romana conſuetudo inſita Canoni ſit, an tanquam exemplum auctoritatis, à qua in adminiſtratione Eccleſiæ deuiare non liceat, an tanquam exemplar, & idæa, ad cuius ſimilitudinem Alexandrini adminiſtratio à Patribus dirigatur. Iuxta priorem ſententiam ſenſus Canonis eſt: In Alexandrini poteſtate ſit AEgyptus (vt habent priores editiones) vel AEgyptus, Libya, & Pentapolis (vt habet vulgata) quoniam & Epiſcopus Romanus ita vel tenere, vel permittere, & concedere conſueuit. Iuxta poſteriorem: Epiſcopus Alexandrinus ſubiecta habeat poteſtati ſuæ omnia in AEgypto, vel præterea Libya, & Pentapoli, quoniam etiam Epiſcopus Romanus ſimili modo omnia habet ſubiecta.

Hæc autem ſecunda ſententia in duas ſubdiuiditur, ſi enim omiſſis Libya & Pentapoli, nominat ſolam AEgyptum, comparare poteſt adminiſtrationem Archiepiſcopalem ſolam, non Patriarchalem, & Prouinciæ, non Diœceſis, vt mox oſtendam. Si addit AEgypto Libyam, & Pentapolim, certum eſt, quòd non comparat Archiepiſcopatum, ſed Patriarchatum, non Prouinciam peculiarem, ſed Diœceſim, has enim regiones non iure Metropolitico, ſed Patriarchali regebat Alexandrinus, vt omnes fatentur. Huius Canonis explicationes totidem ſunt, & ferme omnes habent grauiſſimos aſſertores. Eas omnes ego ſingillatim nunc explicabo, oſtenſurus, quacunque velis, admiſſa, Primatui Papæ Canonem nihil obeſſe. Quæ tamen ex eis verior, & ſincerior ſit, haud facilè iudices, niſi antè cognoueris, quænam huius Canonis promulgandi cauſa fuerit, de qua nunc dico.

lium Chalcedonenſe fuit origo prima. Quæ tamen non profuit Baſiliſco, cui vigeſimo tyrannidis menſe, fauente Acatio, vitam cum Imperio eripuit Zeno. Zeno autem Imperium aſſequutus, *è veſtigio legem ſancit*, inquit Euagrius, *quæ decreta Baſiliſci Tyranni in litteris generatim ad omnes perſcriptis comprehenſa abrogata fuêre*: quod totidem verbis aſſerit etiam Nicephorus. Retulit hanc legem in codicem ſuum Iuſtinianus, ſed vel librariorum, vel aliorum culpa effectum eſt, vt lex Leone prorſus indigna tribueretur Leoni, & Anthemio. At eſſe eam Zenônis, duo euincunt. Primùm Conſulatus Armati, quo notatur, nullum enim Armatum Conſulem edunt Faſti toto Leonis tempore, ſed ſolus ſecundus annus Zenonis Baſiliſco, & Armato Coſſ. ſignatur. Ita in Faſtis Caſſiodori, Marcellini Comitis, Incerti auctoris apud Cuſpinianum, Victoris Tununenſis, qui omnes vel eo tempore, vel proximo floruerunt. Et hoc Cōſulatu Imperium à Baſiliſco amiſſum, & à Zenone recuperatum diſertis verbis ſcripſère Victor & Euagrius, quod etiam reliqui innuunt. Solum verò Armatum Zeno Conſulem nominat, tum ob inuiſum nomen Baſiliſci, tum quòd, vt Tununenſis obſeruat, priùs omni dignitate, & pòſt vita etiam illum priuauit. Quod ſecundò refragatur titulo Leonis, & Anthemij, eſt, quod auctor illius legis aſſerit ſe *antiquare & infirmare omnia, quæ tempore tyrannidis innouatā ſunt contra venerabiles Eccleſias, quarum Sacerdotium gerit Beatiſſimus Patriarcha Pietatis Pater Acatius.* At in Oriente fuiſſe Tyrannum vllum, Leone Imperatore, & Acatio Epiſcopo, nemo vnquam meminit. Hinc etiam corrigas errorem ſupinum Gloſſæ in hanc legem, quæ de Odoacre Erulo & Leone imperatore eam interpretatur, quum tamen neque Odoacer in Oriente, ſed in Italia, neque tempore Leonis, ſed Zenonis, depoſito Auguſtulo, & occiſo Oreſte Patricio eius patre, regnum occupârit. Zenonis igitur ea lex eſt, & illa penitus, quam memorant Nicephorus, & Euagrius. Vtcumque verò Baſiliſci decreta irritauerit Zeno, memor beneficiorum acceptorum ab Acatio, & metuens eius auctoritatem, quæ apud populum Conſtantinopolis (eo etiam mortuo, vt conſtat ex epiſtolis Gelaſij, & Hormiſdæ) ſemper

Lib. 16. c. 9

Lib. 15. de-cernimus C. de Sacroſ. Eccl.

maxima fuit, decreta de priuilegijs Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ non ſolùm non irritauit, immò quaſi à Baſilio infirmata fuiſſent, hæreticus etiam ipſe & flagitioſiſſimus confirmauit, & exaggeratiſſimè cumulauit: vt ſi corpus in animam poteſtatem haberet, præ Conſtantinopolitano Romanus nil iam cenſeri poſſet, legemque illam hac clauſula obſignauit: *Omnia, quæ ante noſtrum Imperium, vel nobis imperantibus habuiſſe dignoſcitur, habere in perpetuum firmiter regiæ Vrbis intuitu iudicamus, & ſancimus.* Promouit Patriarchatum Conſtantinopolis Iuſtinianus, & tolerantiam Romanæ ſedis impetrauit à Vigilio Romano Pontifice: quare, vt ambitioſum ſuum ſtudium aliorum erroribus conueſtiret, vndecunque potuit, ſimilia monumenta corrogauit. Hac Zenonis Conſtitutione, & eius gratia munitus Acatius, audacior, & inſolētior effectus, vt benefactori ſuo vices rependeret, abuſus poteſtate ſibi à Pontificibus cōceſſa in Oriente, Petrum Mogum Eutichianum Alexandriæ Epiſcopū conſtituit, ea ſede deiecto Ioanne Talaida viro Orthodoxo. *Ioannes autem Talaida eiectus de ſede Alexandrina*, inquit Liberatus, *Simplicium Romanum Pontificem appellauit, ſicut & Beatus fecerat Athanaſius*, eique conſentanea ſcribunt Nicephorus, & Euagrius. Simplicius per litteras Imperatorem corripuit, & Acatium, ſed morte præuentus neque Ioannem coràm audire, neque cauſam eius ad exitum perducere potuit. Effecit vtrumque Felix, qui pro Concilio, audito Ioanne, Zenoni adhortatorias ſcripſit, Acatium Romam citauit ad dicendum cauſam, Petrum Fullonem, aliàs Cnaphæum, Principem Theopaſchitarum non ſine aura Acatij intruſum in Cathedram Antiochenam vna opera priuauit. Hunc Acatius, etiam antequam Papæ litteras acciperet, anathemate proſequutus fuerat, ac vbi hæ litteræ ad eum delatæ ſunt, furijs exagitatus, poſt malè habitos Papæ legatos, nedum Mogum Alexandriæ, ſed Cnaphæum etiam Antiochiæ confirmauit. Quare excommunicatus, & degradatus eſt à Felice; ſed ipſe viciſſim Zenonis præſidijs innixus anathematis fulmen in Felicem retorſit, nomen eius è dyptichis eraſit, & pro eo Mogum repoſuit, atque ita diuturni ſchiſmatis inter Orientales & Occidentales

Digitized by Google

Eccleſias altiſſima iecit fundamenta. In hoc tamen ſchiſmate facies Romani Primatus obnubilari potuit, non ecclipſari, immò inter illius nebulas, & procellas frequentiſſimè ſolis inſtar effulſit. Vt enim Baſilius inquit: *Quemadmodum accenſione incenſæ ac flagrantis materiæ flamma in maius attollitur, ſic ſemper contingit, vt qui toto anniſu ſtuduêre demoliri Eccleſiam violenta impreſſione tentationum, eam ad auguſtiorem, & ampliorem ſemper extulerint gloriam ac poteſtatem.* Quod Eccleſiæ Romanæ in hac cauſa vſu veniſſe mox videbis. Mortuo tandem Acatio, Flauitas, vel Flauianus malis artibus ſucceſſor ei datus eſt. *Qui*, vt Liberatus inquit, *non conſenſit ſine Romano Pontifice intronizari, ſed tranſmiſit Synodicam Papæ Romano Felici. Verùm vbi Felici malæ Flauitæ artes innotuiſſent, Legati eius cum contumelia Roma expulſi ſunt.*

Euphemius breui tempore ſucceſſit Flauitæ, de quo Nicephorus Calliſtus: *Euphemius ſimul atque Epiſcopatum inijt, nihil moratus ſuis ipſe manibus in ſacris tabulis Mogi nomen expunxit, & Felicis appellationem repoſuit, atque in ſacro ſuggeſtu conſidens Synodales more recepto epiſtolas Romam ad Felicem dedit. Porrò Papa ſcripta quidem illius recepit, & Euphemio velut Orthodoxo fauit, ſed illum in Epiſcopalem communionem non admiſit, propterea quòd Acatij quoque, & Flauitæ nomen in ſacro libro non induxiſſet.* Et Nicephorus Monachus: *Felix Synodicis Euphemij receptis, ei quidem tanquam Orthodoxo appoſitus eſt, Epiſcopum autem illum non recepit, eò quòd nomen Acatij, & ſucceſſoris Phrauitæ de dypthicis non eraſerit.*

Noluit itaque Acatij nomen expungere Euphemius: propterea neque à Felice, neque à Gelaſio eius ſucceſſore communionem Epiſcopalem impetrare potuit, quamquam ſedulò id tentauit perquam honorificis legationibus ad vtrumque. Tandēque Deo inimicos ſuos de inimicis ſuis vindicante ab Anaſtaſio Zenonis tam fidei, quàm Imperij ſucceſſore in exiliū pulſus, inglorius deceſſit. Vnico teſtimonio hanc periodū claudo, ex quo intelligas, qualiſnam eſſet hoc tempore Eccleſiæ Africanæ ſenſus de poteſtate Papæ. Narrat Victor lib. 2. de perſecut. Vandal.

Ante Conſtantiniana tempora Eccleſia perſequutionum turbinibus agitata impedire nequierat, quo minùs in electione, & ordinatione Epiſcoporum, & aliorum ordinum inferiorum irreperent variç corruptelç, & præſertim ex Chorepiſcoporum licentia, qui paſſim vſurpauerant ſibi munera Epiſcoporum, & iura. Qua de re extant diuerſa *a* Pontificum & *b* Conciliorum decreta. Reſque hæc eò audaciæ tandem progreſſa erat, vt Meletius Epiſcopus Lycopolis Chorepiſcopus Petri Alexandrini, ordinatis Epiſcopis in AEgypto, Thebaide, Libya, & Pentapoli, pleraſque Eccleſias illius Patriarchatus bicipites reddiderit. Aſſerunt id *c* Epiphanius *d* Sozomenus, *e* Theodoretus, & *f* Nicephorus, Ordinatorumque nomina & numerum refert *g* Athanaſius ex libello, quem Meletius ipſe Petro dedit in Concilio Nicæno. Ad hos itaque, & ſimiles abuſus tollendos viſum eſt Patribus Nicænis, conſtituendam eſſe certam formam electioni, & ordinationi Epiſcoporum, aliiſque negocijs, qua non ſeruata, omnia irrita eſſent. Præſtiterunt id Canone 4. his verbis: *Epiſcopum conuenit maximè quidem ab omnibus, qui ſunt in Prouincia, Epiſcopis ordinari. Si autem hoc difficile fuerit aut propter inſtantem neceſſitatem, aut propter itineris longitudinem, tribus tamen omnimodis in id ipſum conuenientibus, & abſentibus quoque pari modo decernentibus, & per ſcripta conſentientibus, tunc ordinatio celebretur. Firmitas autem eorum, quæ per vnamquamque Prouinciam fiunt, Metropolitano tribuatur Epiſcopo.*

a *Damaſ. ep.* 5. *Leon ep.* 88.
b *Neocæſar. c.* 13. *Ancyr c.* 12.
c *Hær.* 68.
d *Lib.* 1. *c.* 3.
e *Lib.* 1. *c.* 9.
f *Lib.* 1. *c.* 19.
g *Apolog.* 2.

Cæterùm conceſſo iure confirmationis vnicuique Metropolitano in ſua Prouincia dubium oriebatur, an hoc Canone derogatum eſſet antiquis Priuilegijs Epiſcoporum Alexandriæ, & Antiochiæ, qui ſingulari prærogatiua præpoſiti fuerant pluribus ſimul iunctis & Metropolitanis & Prouincijs, Alexandrinus quatuor, Antiochenus quindecim. Idque eo iure, vt in hiſce Diœceſibus inferiorum geſta rata non eſſent, niſi quæ Alexandrinus, & Antiochenus auctoritate ſua confirmaſſent. Tollit hanc difficultatem Concilium Canone ſexto, & inquit: *Teneat autem & Aegyptus*, ſiue, *antiqui mores ſeruentur in Aegypto*,

vel *in Aegypto, Libya, & Pentapoli, vt Epiſcopus Alexandriæ omnium*, vel *horum omnium habeat poteſtatem, quoniam & Romano Epiſcopo hæc conſuetudo eſt; ſimiliter autem & in Antiochia, & in alijs Prouincijs ſua priuilegia ſeruentur Eccleſijs. Vniuerſaliter autem notum eſt, quòd ſi quis præter ſententiam Metropolitani fuerit factus Epiſcopus, hunc magna Synodus diffiniuit non eſſe Epiſcopum.*

Iuxta editionem Romano-Chalcedonenſem ſenſus huius Canonis eſſe videtur, Quoniam Epiſcopus Romanus tenere conſueuit, quòd Epiſcopus Alexandriæ poteſtatem habeat confirmandi omnia, quæ in Aegypto gerũtur, ideo Aegyptus etiam id teneat: Siue quoniam Epiſcopus Romanus tenere, vel iubere, aut permittere cõſueuit, vt Alexãdrinus ſubiectas habeat poteſtati ſuæ Prouincias Aegypti, Libyæ, & Pentapolis, ideo Aegyptus etiam, Libya & Pentapolis id teneant, & antiquas iſtas conſuetudines ſeruent. Quam interpretationem ſequuti ſunt Cardinales Baronius, & Bellarminus, & plerique omnes Catholici ſcriptores, qui ante eos pro Catholica fide certarunt. Hinc verò euidentiſſimè colligitur Papæ Primatus. Quis enim neget Papę poteſtati Aegyptum ſubiectam eſſe, ſi ideo antiquas iſtas conſuetudines ſeruare debet Aegyptus, quia ita vel iubere, vel tenere Papam mos eſt? Hunc fuiſſe ſenſum Eccleſiæ Romanę de hoc Canone, oſtendit titulus ei præfixus, & Chalcedone vnà cum Canone lectus: *Quòd Eccleſia Romana ſemper habuit Primatum.* Quorſum enim hunc titulum Canon in fronte gereret, ſi aut ad Primatum Papæ non pertineret, aut (quod aduerſarij volunt) ei refragaretur? Eumdem ſenſum, quem habuit Eccleſia Romana de hoc Canone, habuiſſe etiam Concilium Chalcedonenſe, & Græcos omnes, duo argumenta ſunt. Primum, quòd, canone diſcuſſo, iudices ſubiecerunt: *Ex his quæ geſta ſunt, vel ab vnoquoque depoſita, perpendimus, omnem quidem Primatum, & honorem præcipuum ſecundùm Canones Antiquæ Romæ Sanctiſſimo Archiepiſcopo conſeruari oportere.* Secundum, quòd in recognitionem talis Primatus, quum referre vellent Epiſcopum Conſtantinopolis in numerum Patriarcharum, eique ſubijcere Aſiam, Pontum, & Thraciam, cenſuerunt, ſi-

ne con-

ne conſenſu Papæ omnia hæc priuilegia irrita fore, valida tantùm futura, ſi ipſe eis aſſentiret. Quare & in Synodo per litteras, & poſtea varijs modis centum aſſiduis annis, vt aſſentiretur, moleſtiſſimè illum interpellarunt. Aſſenſit tandem Vigilius in Quinta Synodo. Poſtquam verò Vigilius aſſenſus eſt, ſucceſſores illum imitati reliquerunt Conſtantinopolitanos in pacifica poſſeſſione earum Eccleſiarum, quas ab initio tyrannicè ſibi ſubiecerant. Quod contigit Patriarchæ Conſtantinopolitano, hocipſum, *a* Tyrio aſſertore, euenit etiam Hieroſolymitano, & demum alijs omnibus, qui vſquam titulum iſtum aſſequuti ſunt, vt mox dicam. Declararunt exempla hæc ſenſum Eccleſiæ Vniuerſæ de iure Patriarcharum, quorum omnium inſtitutionem, dignitatem, & poteſtatem omnino pendere cenſuit à conſenſu, & approbatione Pontificum, & conſequenter, quid ſibi vellent ea huius Canonis verba, *quoniam Epiſcopo Romano eadem conſuetudo eſt*. Fac enim, poſt ducentos, aut trecentos annos à Quinta Synodo in aliquo Concilio dubitaſſe quemquam, an Thracia, Pontus, & Aſia ſubiectæ eſſe deberent Epiſcopo Conſtantinopolitano, an eodem iure, quo antiquitus erant, nonne rectiſſimè Patres potuiſſent ſic reſpondere: Teneant Aſia, Pontus, & Thracia, quòd Epiſcopus Conſtantinopolis horum omnium poteſtatem habeat, quoniã & Epiſcopus Romanus ita conſueuit? Ecquis poſt hinc colligeret comparari hîc Papæ poteſtatem cum poteſtate Conſtantinopolitani? Aut Diœceſim alteram cum altera? Sed non fingantur exempla, vbi ſuppetunt vera. Metropolitani Diœceſis Orientis vſurpauerant ſibi poteſtatem ordinandi Epiſcopos ſibi ſubiectos ſine conſenſu Epiſcopi Antiocheni Patriarchæ ſui. Conſuluit ideo Alexander Epiſcopus Antiochiæ Innocentium Primum Rom. Pontificem, quid agendum? cui ita reſpondet Innocentius epiſt. 18. [*Arbitramur, frater cariſſime, vt ſicut Metropolitanos auctoritate ordinas ſingulari, ſic & cæteros non ſine permiſſu conſcientiaqúe tua ſinas Epiſcopos procreari, in quibus hunc modum rectè ſeruabis, vt longè poſitos, litteris datis, ordinari cenſeas ab his, qui nunc eos ſuo tantùm ordinant arbitratu. Vicinos autem, ſi æſtimas, ad manus impoſitionem*

a De bell. ſac. lib. 14. c. 12.

Cōſtātinopoli ſcribat Luitprandus Epiſcopus Cremonēſis in legatione ſua pro Othonibus,& Adelhaida: *Cū Cōſtātinopolitana Eccleſia noſtræ Sācta Catholicæ, & Apoſtolica Eccleſia Romanæ meritò ſit ſubiecta, ſcimus, immò videmus, Conſtantinopolitanū Epiſcopū Pallio vti non niſi Sancti Patris noſtri permiſſu: verùm cùm impijſsimus Albericus* (fuerat hic Romanæ Vrbis Tyrannus) quem non ſtillatim *cupiditas, ſed velut torrens impleuerat, Romanam Ciuitatem ſibi vſurparet, Dominumque Apoſtolicum quaſi ſeruum proprium in conclaui teneret, Romanus Imperator filium ſuum Theophylactum Eunuchum Patriarcham conſtituit, cumque eum Alberici cupiditas non lateret, miſsis ei muneribus ſatis magnis, effecit, vt ex Papæ nomine Theophylacto Patriarchæ litteræ mitterentur, qua auctoritate tùm ipſe, tum ſucceſſores eius abſque Paparum permiſſu pallijs vterentur.* Scripſit autem Luitprandus hæc, quæ eo viuente & vidente geſta ſunt. Epiſcopum Theſſalonicæ fuiſſe Primatem Illyrici, ſi neſcis, paulò pòſt te docebo; audies tamen Leonem magnum delegaſſe illi vices Apoſtolicæ ſedis in ea Diœceſi, & Nicolaum Primum mittere Conſtantinopolim antiqua ipſa delegationum autographa.

Certè ſedes Antiochena fuit Patriarchalis, attamen Iuuenalis Epiſcopus Hieroſolymitanus in Concilio Epheſino aſſeruit, *Apoſtolica ordinatione, & antiqua traditione in conſuetudinem abijſſe, vt ſedes Antiochena perpetuò per Romanam dirigatur, ac iudicetur.* & Pallium Antiocheno dat Sanctus Gregorius lib. 1. epiſt. 27. *Tom 4. c 4.*

Quam poteſtatem habuit Alexandrinus in Aegypto, Antiochenus in Oriente, & Theſſalonicenſis in Illyrico, eandem habuit in Africa tota Epiſcopus Carthaginienſis: quare Aurelius Epiſcopus Carthaginis dixit: *Ego cunctarum Eccleſiarum, vt ſcitis fratres, ſollicitudinem ſuſtineo. Fuit ſemper hæc licentia huic ſedi, vt vnde vellet, de cuius nomine fuiſſet Cōuentui, pro deſiderio cuiuſque Eccleſia ordinare Epiſcopum.* Hæc erant antiqua iura illius Eccleſiæ. Nihilominus Dominicus eius Ciuitatis Epiſcopus Gregorium magnū orauit, vt ei ſeruaret priuilegia ſua; cui Romano more ita reſpondet Gregorius: *De Eccleſiaſticis priuilegijs, quod veſtra fraternitas ſcribit, hoc poſtpoſita dubitatione teneat, quia* *Conc. Carthag. 4. c. 20.* *Lib. 2. ep. vlt.*

 ſicut

ſicut noſtra defendimus, ita ſingulis quibuſque Eccleſijs ſua priuilegia ſeruamus, nec cuilibet, fauente gratia, vltra quàm meretur, impartior, nec vlli hoc, quod ſui iuris eſt, ambitu ſtimulante derogo, ſed fratres meos per omnia honorare cupio, ſicquè ſtudeo honore ſingulos ſubuehi, dummodo non ſit, quod alteri ab altero iure poßit opponi. Suppoſito hoc, & ſimilibus Pontificum reſponſis nonne appoſitiſſimè conſtitui potuiſſet in Africa: *Teneat Africa vniuerſa, quòd Epiſcopus Carthaginienſis omnium habeat poteſtatem, quoniam & Epiſcopus Romanus ita conſueuit*: Vel, *Decernimus quòd Antiquæ Africæ conſuetudines retineantur, vt Carthaginienſis omnium habeat poteſtatem, quoniam & Epiſcopus Romanus ita conſueuit*?

Si Alexandrina Eccleſia non cõſueuiſſet tunc per Romanam dirigi, & regulari, certè Sanctus Athanaſius Epiſcopus Alexandrinus non inſeruiſſet Apologiæ ſuæ ea Iulij Pontificis verba ad Orientales: *Cur igitur & inprimis de Alexandrina Ciuitate nihil nobis ſcribere voluiſtis? An ignari eſtis, hanc conſuetudinem eſſe, vt primùm nobis ſcribatur, vt hinc, quod iuſtum eſt, diffiniri poßit?* Vnicum exemplum poſcebas Suburbicari, habuiſti ſex, & multò plura dabunt Italia, Gallia, Germania, Hiſpania, & Eccleſia tota, in qua nullus Primas, vel Patriarcha eſt, qui Apoſtolicæ ſedi acceptam non ferat dignitatem ſuam, & non profiteatur ouem eſſe ſe Romani Paſtoris. Vos verò, qui contenditis, Epiſcopos Apoſtolis ſucceſſiſſe iure diuino, non negabitis, quam proportionẽ habuit Marcus ad Petrũ, eandẽ habuiſſe etiam ſucceſſores Marci ad ſucceſſores Petri. An autem veroſimile vobis videtur, quòd Marcus Alumnus Petri magiſtro, & ordinatori ſuo noluerit ſedem ſuam eſſe ſubiectam? &, vt inquit Iulius, non ſemper Romam ſcripſerit, vt hinc, quod iuſtum eſſet, diffiniri poſſet? Si ergo talis conſuetudo tenuit ſemper, vt inquit Iulius: ſi Apoſtolica ordinatione, & antiqua traditione in conſuetudinem abijt, vt ſedes Patriarchales perpetuò per Romanam dirigantur, & gubernentur, vt inquit Iuuenalis, iam perſpicuum eſt, tuque intelligere potes, quid ſibi velint Patres, dum Alexandrinis antiqua priuilegia ſeruari iubent, *quoniam etiam Epiſcopus Romanus ita conſueuit*. At vrges rurſum, & inquis:

Deinde hic ego Bellarmini, & Baronij fidem & conſcientiam

interpello. Canonis verba ſuperiùs prolata (faſtidioſè hîc repetenda) inſpiciantur vel leuiter; obſecro, num ex illis aliquod vel minimum delegationis argumentum quibuſcunque fidiculis exprimi poteſt? Contrà, non illis apertiſſimè comparatio Epiſcopi Alexandrini, & Romani inſtituitur? hæc videlicet, vt quemadmodum Epiſcopi Vrbis Romæ mos hic eſt, vt intra Præfecturam *Vrbis omnem Diœceſim ſuam extendat, ita & in Alexandrinæ Vrbis Epiſcopo parilis mos ſeruetur.*

Nos, Suburbicari, ſine vllis fidiculis ad mentem Patrum Nicænorum nullo verbo adiecto, nullo adempto, elicuimus ex Canone antiquam vel ordinationem, vel conſtitutionē, vel delegationem, vel permiſſionem, vel conceſſionē Apoſtolicæ ſedis in Diœceſi Aegypti, quam vnam Patres conſtituunt animā, & rationem huius Canonis. Quare non eſt, quòd hac de cauſa vel Bellarmini, vel Baronij aut fidem, aut conſcientiam interpelles. Tu verò qua conſcientia, qua fide inſeris Canoni & Præfecturā Auguſtalē & Præfecturā Vrbanam, quæ Patribus Nicænis nūquā venerunt in mentem? Ex Baronij & Bellarmini ſententia non inſtituunt Patres comparationem inter Epiſcopum & Epiſcopum, Præfecturam & Præfecturam, Diœceſim & Diœceſim, poteſtatem & poteſtatē (hæc eſt arx Controuerſiæ totius, quā tu ſupponis, nec probas) ſed circa poteſtatem Alexandrini ideo ſeruari iubent antiquas conſuetudines, quoniam & Epiſcopus Romanus, quod ipſi faciunt, facere conſueuerat. Fingis tu arbitratu tuo ratiocinationem Canonis, & tandem concludis:

Quæſo, ſi ex delegatione Epiſcopi Romani ius iſtud Alexandrinus haberet, cur mori antiquo id Nicæni Patres tribuerent? aut ſi morem antiquum pro conſueta Romani Epiſcopi delegatione intelligebāt, cur nouæ & ſecundæ rationi, à pari ſcilicet deſumptæ particulam & notam καὶ ſubijcerent? ἐπειδὴ καὶ τῷ, &c. Hunc nodum ſoluant illi mihi, quibus ſolemne fallere rerum coniunctarum diuiſione.

Nodum iſtum à te in ſcyrpo quæſitum nullo labore ſoluemus. Nō Baronius vel Bellarminus viri doctiſſimi, & ſummæ integritatis quemquā fallere volunt rerum cōiunctarum diuiſione, ſed tu, duas quippe ex vna tibi fingis huius Canonis rationes: primam à

more

more antiquo verbis illis: *Antiquæ conſuetudines teneant* : ſecundam à ſimili ſupremo loco poſitam , *quoniam Epiſcopo Romano parilis mos eſt.* Sed erras, & ſupinè quidem. Nam clauſula, *antiquæ conſuetudines ſeruentur*, non eſt ratio Canonis, ſed concluſio, & reſolutio quæſiti. Et ideo enunciatur per verba imperatiua, τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατείτω, *antiquæ conſuetudines ſeruantor*, de quibus dubitabatur, an eſſent ſeruandæ. Reſolutionis verò, & decreti tota ratio eſt, quoniam & Epiſcopus *Romanus hoc habet* in more. Quare dum dicis:

Si ex delegatione Epiſcopi Romani ius iſtud Alexandrinus haberet, cur mori antiquo id Nicæni Patres tribuerent?

Reſpondemus, quia dubitabatur, ſeruanduſne in Aegypto eſſet mos antiquus, vt Alexandrinus omnes Prouincias Aegypti ſubiectas haberet, ideo quæſtioni propoſitæ reſpondentes, nihil aliud Nicæni Patres dicere poterant, *niſi* aut *ſeruentur*, aut *non ſeruentur antiqui mores*. At ſubijcis:

Aut ſi morem antiquum pro conſueta Epiſcopi Romani delegatione intelligebant, cur nouæ, & ſecundæ rationis à pari ſcilicet deſumptæ particulam & notam καὶ ſubijciunt?

Supponamus ea verba, *antiqui mores teneant*, fuiſſe in Canone, ſupponamus à Græcis ſeruatum fuiſſe Canonē fide Latina, non eſt quod tu diuines, quid velint ſibi Patres verbis illis. Ipſimet explicāt ſe verbis diſertis, *vt Alexādrinus horum omnium poteſtatem habeat*. Neque ſecundam & nouam, ſed primam, & ſingularem hanc rationem reddunt, *quoniam & Epiſcopo Romano eadem cōſuetudo eſt*. Addunt vero particulam & notam καὶ ad emphaſis, non ad ſimilitudinis & paritatis expreſſionem propter ſupremam Pontificis Romani in Eccleſia poteſtatem, cuius vnius fuit ſemper omnibus controuerſijs Eccleſiaſticis extremam manum imponere. Tu ipſe incautè ſuggeris duo exempla ſimilia, quæ commodiſſimè explicant proprietatem, & energiam huius particulæ, ex primo Optati lib. de cauſa Cæciliani: *Cæcilianus omnium ſuprà memoratorum ſententijs innocens eſt pronunciatus. Etiam Melchiadis ſententia, qua iudicium clauſum eſt.* Ex Ammiani 15. de cauſa Athanaſij, cuius damna-

tionem

tionem Conſtantius confirmari volebat à Liberio: *Id enim ille Athanaſio ſemper infeſtus, licèt ſciret impletum, tamen auctoritate quoque, qua potiuntur æternæ Vrbis Epiſcopi, firmari deſiderio nitebatur ardenti.* Hoc ſenſu Rex *a* Aſſuerus dixit: *Etiam Reginam, me præſente, vult opprimere in domo mea.* & *b* Cæſar in Brutũ, καὶ σὺ εἶ ἐκείνων, καὶ σὺ τέκνων. Quũ ergo ipſi quoq; Romani Pontifices probare conſueuiſsẽt, quòd iuxta antiquas cõſuetudines Alexandrinus ſollicitudinẽ gereret Aegypti, Libiæ, & Pentapolis, id vnum Patribus ſufficere viſum eſt ad robur decreti ſui *pro auctoritate, qua potiũtur æternæ Vrbis Epiſcopi.* Hactenus de prima explicatione, venio nũc ad ſecũdã.

a *Eſth. c. 7. v. 8*
b *Sueton in Cæſar*

Nicolaus I. epiſt. 8. videtur fuiſſe in ſecunda ſententia, quòd Eccleſia Romana proponatur tanquã exemplar & idæa, ad cuius inſtitutionẽ dirigenda ſit forma Eccleſiæ Alexandrinæ. *Denique,* inquit, *ſi inſtituta Nicanæ Synodi diligenter inſpiciãtur, inuenietur profectò, quia Romanæ Eccleſiæ nullũ eadẽ Synodus cõtulit incrementũ, ſed potius ex eius forma, quod Alexandrinæ Eccleſiæ tribueret, particulariter ſumpſit exemplũ.* Quum.n. Rom. Pontifex ex ſucceſſione B. Petri primus ſit inter Epiſcopos, primus inter Metropolitas, & primus inter Patriarchas, æquũ eſt, vt à forma regiminis eius exemplum ſumant oẽs Eccleſiæ Chriſti Rectores. Quod.n. in vnoquoq; genere primũ eſt, hoc eſſe metrũ, & menſurã omniũ aliorũ, ſummi Philoſophi receptiſſima ſententia eſt. Hinc S. *c* Leo in illud: *Tibi dabo claues Petro,* inquit, *hoc ſingulariter creditur, quia cunctis Eccleſiæ Rectoribus Petri forma proponitur.* Proponunt idcircò ſibi in hoc Can. Nicæni Patres formam Eccleſiæ Romanæ, vt ad eius ſimilitudinẽ inſtituant Alexandrinã. An verò exemplum ſumatur ab adminiſtratione Prouinciæ, an Diœceſis, ſicut antè dicebam, varij varia ſentiunt. Iam ergo de vtraq; comparatione ſeorſim dicamus, & primò de Prouinciæ. Fundamenta huius ſententiæ duo mihi videntur. Primũ, ea editio Canonis, quã ſequitur Rufinus, & quę lecta eſt in Concil. Chalced. in qua ſolius Aegypti fit mentio, non Libiæ vel Pentapolis, cui ego præ cæteris fidẽ habẽdã duco. Cur.n. non, ſi ex Archiuijs duarũ Eccleſiarũ Romanę, & Conſtantinopolitanæ in contradictorio iudicio corã tanto Cõcilio producta neminẽ aduerſantẽ habuit, ſed vnanimi cõſenſu ab omnibus recepta eſt? Aegypti verò nomine interdum cenſeri ſolebat ſpecialis illa

c *Serm. 3 de anniu aſſumpt. ſua.*

Prouincia, quæ Deltam cõſtituit, interdum & hæc, & Thebais, interdum & duæ iſtæ, & præterea Libya, quę pòſt diuiſa fuit in Libyã & Pentapolim, ſicut Aegyptus in Aegyptum, & Auguſtamnicam. *Tres Prouincias Aegyptus fertur habuiſſe tẽporibus priſcis*, inquit Ammianus, *Aegyptum ipſam, & Thebaidẽ & Libyã, quibus duas adiecit poſteritas, ab Aegypto Auguſtamnicam, & Pentapolim à Libya ſicciore diſparatam*. Habebat verò hæc Prouincia notitiæ tempore ſuum peculiarem Præſidem, qui ad diſtinctionem cæterorum vocabatur Præſes Aegypti. Hoc igitur anguſtiore ſenſu Aegyptum acceptam eſſe iuxta hanc interpretationem dicendum eſt.

Lib. 22.

Secundum fundamentum eſt, quòd Rom. Põtifex præter curã vniuerſalem totius Eccleſiæ, & curã particularem Eccleſiæ Vrbis Romę, ẽt oneribus intermedijs ſuppoſuit humeros, & ſicut in vnaquaq; Prouincia, quoad perſonalem, & immediatã adminiſtrationem oẽs Epiſcopos ſubiecit Metropolitano (ſeruato tamen vbiq; iure ſuo Apoſtolicæ ſedi) ita eos Epiſcopos, qui Romã circumſtãt, reſeruauit ſibi tãquã ſpeciali Metropolitano Prouinciæ Romanę. Idem iuramentum præſtabant olim Põtifici Rom. Epiſcopi huius Prouinciæ, ꝙ cęteris Metropolitanis ſuffraganei. Gregor IX. ad Patriarcham Gradenſem c. *dilecti* de maior. & obed. *Mandamus tibi*, inquit, *quatenus contentus forma canonica, quã nos à Coepiſcopis noſtris nobis immediatè ſubiectis accipimus, nil amplius à Caſtellano Epiſcopo obtentu alicuius conſuetudinis exigas*. Eoſdẽ Epiſcopos Synodus Rõ. ſub Zacharia vocat Epiſcopos, *qui Apoſtolicæ ordinationi ſubiacẽt*, vt habetur c. *iuxta*, diſt. 93. Forumq; notitiã ex antiquo M.S. Vaticano edidit Baron. ad ann. 1057. Quod in Epiſcopatu Rom. ab initio vſus obtinuit, idipſum in Alexandrino, & Antiocheno, quorum Epiſcopis (præter curam Patriarchalem, quam ille in Aegypto, & vtraq; Libya gerebat, hic in toto Oriente) iniunctum fuit ſpeciale munus Metropolitani, illi in Aegypto, cuius Metropolis erat Alexandria, iſti in Syria Cœle, cuius vertex erat Antiochia.

C. dilecti de maior. & obed.

Relat. c. iuxta. diſt. 93.

Decreuerant Patres Can. 4. quòd confirmatio eorum, quæ per vnamquamq; Prouinciam fiunt, Metropolitano tribuatur Epiſcopo. Reſtabat declarandum, quinã tanquam Metropolitani habendi eſſent, maximè ꝙ Prouinciarum Metropoles frequẽter Imperatorum arbitrio mutabãtur. Accedebat, ꝙ Patriarchatus Alexã-

Digitized by Google

drinus erat moles oneris immēſi, quum Diodorus aſſerat fuiſſe in Aegypto Ciuitates & Oppida inſignia vltra 18.millia,& Plin. vltra 20.millia.Neq; minor Antiochenus(cuius Diœceſim terrarū maximā appellat Plin.) quum Oriens 15 ampliſſimas Prouincias cōplecteretur. Quare onus Metropoliticum, & ius ab ampliori illo diuidēdum eſſe videri poterat, vt cura Patriarchalis diuiſa in duos eſſet minùs moleſta. Poſtremò Patriarchis refragari videbatur exemplum adminiſtrationis publicæ,quā .n. Diœceſim adminiſtrabat Epiſcopus Alexandrinus in ſpiritualibus,hāc regebat in temporalibus Præfectus Auguſtalis,& quam Patriarcha Antiochiæ in Eccleſiaſticis,eandem in Ciuilibus Comes Orientis, & perinde ac Patriarcharum iſtius ſedes erat Antiochia,illius Alexādria. Ita tamen & Comes Orientis,& Præfectus Aegypti curam gerebāt ſuæ quiſq; Diœceſeos, vt neuter cuiquā peculiari Prouinciæ addictus eſſet,nec illis quidem,in quibus reſidebant,ſed Aegyptum Præſes, Syriam Conſularis gubernabat. Nunquam defuêre Nouatores,vt mox videbimus,qui aſſererent Politiam Eccleſię eſſe ordinandam iuxta formas ciuiles: quare nō eſt inueriſimile,fuiſſe ēt tunc, qui aſſererent, Alexandrinum,& Antiochenum cōtentos eſſe debere cura Patriarchali,eiſq; Metropolitanos ſubſtituēdos eſſe, quaſi eorum Præſides,& Cōſulares in Syria, & in Aegypto. Tollunt vtrāq; difficultatem Patres Can. 6. & inquiunt: *Antiqua conſuetudines teneant in Aegypto,vt Alexandrinus horum omniū habeat poteſtatē,quoniā & Epiſcopo Romano eadem cōſuetudo eſt*. Quaſi dicant,ſi Epiſcopo Rom. neq; Patriarchatus,neq; vniuerſalis Eccleſię cura obſtat,quò minus in ſua Prouincia ſpeciali Concilia conuocet, electiones Epiſcoporum ſuffraganeorum diſcutiat,eoſq; ordinet; cur Patriarchalis cura Alexandrino adimet adminiſtrationem ſpecialē Prouinciæ Aegypti? Quoniam ergo Romanus ita conſueuit, ēt Alexandrinus antiquas Aegypti cōſuetudines ſeruet, & tāquā Metropolitanus Prouinciæ ſuæ omnium Eccleſiarum eius curā gerat. Ita Canonē hunc intellexerūt Arabes, à quibus hac forma cōcipitur: *Cōſtitutū eſt,vt Epiſcopus Aegypti i.Patriarcha Alexādriæ præſideat,& habeat poteſtatē toti⁹ Aegypti & omniū locorū,Ciuitatū,& Caſtellorū, q ſūt circa eā,q a ſic cōuenit,ſiq dē ſimiliter Epiſ Romæ.i.ſucceſſor Petri Apoſt. poteſtatē habet omniū Ciuitatū,& Caſtellorū, q ſūt circa eā*. Quas Ara-

Lib. 5.c. 12.

Can. 8. Nica. ex Arab.

Digitized by Google

bes dixêre Ciuitates & loca, quæ ſunt circa Romam, has elegãtiùs *ſuburbicariarũ* nomine Rufinus expreſſit, Canonẽ ita cõplexus: *Vt apud Alexandriã, & in vrbe Roma vetuſta conſuetudo ſeruetur, vt vel ille AEgypti, vel hic ſuburbicariarũ Eccleſiarũ ſollicitudinẽ gerat.* Suburbicarius multa nugatur, vt Rufinũ defendat, qui dixit, *vel, & vel,* ſed tandẽ ait, fuiſſe corruptũ, & cõmodiſſimè legi poſſe, *Vt ille Aegypti, velut hic ſuburbicariarũ ſollicitudinẽ gerat.* Nos verò & veniã Rufino damus, & caſtigationẽ Suburbicarij nõ reijcimus. Neq;. n. hinc aliud colligi poteſt, niſi quòd ita Metropolitani ſollicitudinẽ gereret Alexãdrinus in Prouincia Aegypti, quemadmodum Epiſcopus Romanus eandẽ ſollicitudinẽ gerebat in ſuburbicarijs Cõfirmato Metropolitano in Prouincia Aegypti pergunt ad cæteras Prouincias Patres, & dicũt: *Similiter autẽ & in Antiochia, & in alijs Prouincijs ſua priuilegia ſeruentur Eccleſiis.* Arabes: *Ac ſimiliter Epiſcopus Antiochiæ .i. Patriarcha poteſtatẽ habeat Prouinciæ illius totius, & eorũ locorũ, quæ circum eã ſunt. Et in alijs locis ſeruari debet, quod in præterito cõſtitutũ eſt.* Quare videtur Concilium loqui de Alexandrino & Antiocheno tanquam de Metropolitanis, non tanquam de Patriarchis, & de cura Prouinciæ, non de cura Diœceſis. Ita ſenſit Hincmarus Remenſis in opuſc. LV. c. non longè à fine. *Metropolitanis Epiſcopis, ac Metropolitanis ſedib* inquit, *priuilegia tribuerunt, decernentes, vt antiqua cõſuetudo ſeruetur Alexãdrino Epiſcopo, quatenus ſuorũ omniũ (ſc. quæ ſunt in Prouincia ſua Diœceſis, velut Innocentius ad Alexandrũ Epiſcopũ Antiochenũ oſtendit, & Africanum Concil. ad Cæleſtinũ Papã exponit) habeat poteſtatẽ, quia & vrbis Romæ Epiſcopo parilis mos eſt.* Quod argumentum ibi latè proſequitur. Et quidẽ audiuimus ſup. Innocentium I. cõſulẽtem Patriarchæ Antiocheno, vt Epiſcopos ſuæ Diœceſis *longè poſitos* nõ ordinaret ipſe, ſed *vicinos* tantùm. Nõ malè propterea ſuburbicarias eas Eccleſias appellauit Rufinus, quarum Epiſcopos, qui reſpõdent in Patriarchatu Antiocheno, Innocentius vicinos vrbi dixit. Hi verò in Italia qui ab initio fuerint, facilè colligas, ſi ab Italia, & Inſulis adiacentibus excipias eos, qui Aquileienſi, Mediolanenſi, & Rauennati Metropolitanis ſubiecti erant: (Eccleſiaſtici enim omnes viri Metropolitico Papa regebat, vt ex hiſtorijs ſacris perſpicuum eſt.) Quũ ergo hoc Canone nõ coarctetur poteſtas vel Alexandrini, vel Antioche-

tiocheni ad ſolã Prouinciã vel Syrię, vel Aegypti, ſed præter curam Patriarchalẽ vtriq: iniungatur etiã peculiaris adminiſtratio Prouinciæ ſuæ iure Archiepiſcopali; nonne deploranda cæcitas eſt, ex hoc Canone coarctare velle oẽm poteſtatem Papæ ad Romanam Prouinciã, & ſolas ſuburbicarias? Cõfirmare videtur Hincmari & Rufini ſententiam clauſula Canonis, quæ ſubijcitur: *Vniuerſaliter autem notum ſit, quòd ſi quis præter voluntatem Metropolitani fiat Epiſcopus, hunc ſancta Synodus diffiniuit non eſſe Epiſcopum.* Poſtquam .n. cõſtitutum erat, quinã vbiq; Metropolitani cenſendi eſsẽt, reliquũ videbatur, vt explicaretur, quorsũ tenderet hæc declaratio, ꝙ faciũt Patres hac clauſula. Nõ refello Metamorphoſim Suburbicarij, qui ἐπαρχίας vertit in Diœceſes, & Metropolitanos in Patriarchas; riſu.n. vel miſeratione potius, quã cõfutatione digna sũt hæc deliria. Suppoſita ergo interpretatione Rufini, argumentũ Suburbicarij nõ ſolũ vanũ, ſed ẽt ridiculũ eſt, & hac ſimilitudine colligitur oppoſitũ eius, quod vellet. Quum.n. certum apud oẽs ſit, quod præter poteſtatẽ Syriæ & Aegypti, quæ ad exẽplũ Romani hic decernitur duob⁹ Patriarchis, vterq; haberet Primatũ amphorẽ, quo tot gentiũ & Prouinciarũ Eccleſijs maiora iura dabãt; ſi ſimilitudo currit, certè cõſequens eſt, vt Romano ẽt pręter ſuburbicarias cura maior, & latior ſupereſſet. Neq; Rufinus ipſe aliter vnquã arbitratus eſt, qui cõſtitutus lõgè vltra centeſimũ ab Vrbe lapidẽ, & ſuburbicarias, ad Damaſum inquit: *Si quid parum cautè poſitũ, emẽdari cupimus à te, qui & Petri ſedem tenes & fidem.* Et Romana Cenſura ſãnatus alto premit corde dolorẽ, deq; vſurpata iuriſdictione cõtra Canones mutus magis, quã piſces: *Quid*, inquit Hieron. in Rufin. *de Papa Anaſtaſio, de quo nulli, vt ais, verũ videtur, vt tantæ vrbis ſacerdos vel innocenti tibi iniuriã facere potuerit, vel abſẽti?* Et pòſt: *Innocentẽ te vocas, ad cuius interpretationẽ Roma cõtremuit? abſentẽ, qui accuſatus reſpõdere nõ audes, & tãtũ Romanæ vrbis fugis iudiciũ, vt magis obſidionẽ Barbaricã, quã pacatæ vrbis velis ſententiam ſuſtinere?* Nihil reſpondet Rufin. de ſuburbicarijs cõtra Anaſtaſiũ; alia omnia diuerticula quærit, hoc vnũ nec tãgit, nec comminiſcitur. Vnde nã verò rectius mens, & ſententia Rufini inueſtigari poteſt? ab his ne, quæ viuens Rufinus geſſit, an potiùs à vecordiũ quorũdam coniecturis, qui mille ducẽtis annis poſt eius mortẽ in Deũ, Sãctos,

Expoſit Symb.

Apolog 3. aduer Rufin c. 5 Cap. 6.

fidem, Religionem Catholicam fanda atque infanda fundentes, ipſo, quo aguntur, furore Deo violatæ pietatis pœnas pendunt? Quid horum verba audiam, quum facta Rufini videam? Neque plura de ſecunda interpretatione, iam dicamus de tertia.

Eccleſia tota ab initio per B. Petrum in tres Patriarchatus diuiſa fuit, Romanũ, Alexandrinum, & Antiochenum; Alexãdrino attributa eſt Aegyptus cum annexis Prouincijs Africę, q̃ in Canone expreſſæ ſunt, Antiocheno Oriens, qui oẽm eam regionem cõplectitur, q̃ à Cilicia, Cypro, & Arabia, excepta Aſia minore, vſque ad Tigrim extenditur. Quicquid Eccleſiæ reliquum eſt, totum cõceſſit in Patriarchatum Rom. Quare Nicolaus I. ep. 8 ad Michael. inquit: *Per has igitur tres præcipuas Eccleſias omniũ Eccleſiarũ ſollicitudo beatorum Apoſt. Principum Petri & Pauli procul dubio moderamẽ expectat.* Ad q̃ diuiſionem Hieron. ẽt ſic alludit: *Quid facient Oriẽtis Eccleſiæ? quid Aegypti, & ſedis Apoſtolicæ?* Quicquid Eccleſiaſticũ in vnoquoque Patriarchatu gerebatur, id omne Patriarchæ ſui poteſtati ſubiectum erat; ita tamen, vt & Patriarchæ, & Patriarchatus vniuerſi titulo altiori Pontificis Rom. iuriſdictioni ſubiecti eſſent, vt grauiſſimis teſtimonijs antè mõſtratũ eſt. Can. 6. Nic. ſermonẽ haberi nõ de Prouincia, & iure Metropoleos, ſed de Diœceſi, & de hoc iure Patriarcharũ, quâ Patriarchæ sũt, ſẽſerũt olim viri lõgè grauiſſimi. Innocẽt. I. ad Alexãdrũ Epiſc. Antioch. *Reuoluẽtes, a* inq̃t, *auctoritatẽ Nicænæ Synodi, ſuper Diæceſim ſuã nõ ſuper Prouinciã aliquã prædictã Eccleſiã* (Antiochenã) *recognoſcimus cõſtitutã.* S b Hierõ. *Ibi* (in Cõcil. Nic.) *ſtatuitur, vt Palæſtinæ Metropolis Cæſarea ſit, toti⁹ Oriẽtis Antiochia.* Synodus 2. c Generalis: *Oriẽtis Epiſcopi Oriẽtẽ gubernẽt ſeruatis Priuilegijs Primatus Eccleſiæ Antiochenæ, quæ ei in Cõc. Nic. tributa sũt.* De cui⁹ Cõcilij Patrib⁹ d Theodor *Cõſona ijs, quæ in Nicæa ſtatuta sũt à SS. Patrib. ibi cõgregatis ſtatuerũt, & Diæceſes diſtinxerũt, & vnicuiq; Diæceſi, quæ ipſi cõueniebãt, tribuerũt.* Si ergo de Diœceſi, & iure Patriarchali loquũtur Patres Nicæni, quid ſibi vult clauſula illa: *horũ omnium poteſtatẽ habeat, quoniã ẽt Epiſc. Rõ. eadẽ cõſuetudo eſt?* Dico.

Decreuerãt Cã. 4. Epiſcopis Metrop. poteſtatẽ cõfirmãdi electiones ſuffraganeorum, & omnia, q̃ in Prouincia geruntur, cũ iure ordinãdi eos, quos cõfirmaſſent. Decreuerãt can. 5. q̃ eſſet poteſtas Synodi Prouincialis circa excõmunicatos ab Epiſc. cõprouincialib.

a Ep. 18. c. 1.

Aduerſ. Vigilant.

b Aduerſus errores Ioan. Hieroſolym

c Canone 1.

d Ep. 86

& ea quãdo, & à quo cogẽda. Ne verò hæc priuilegia cõceſſa putaẽtur in præiudiciũ poteſtatis Patriarcharũ Aegypti, & Oriẽtis, vt progreſſu tẽporis putatũ eſt, ſtatim cã. 6. ſubijciũt: *Antiquæ cõſuetudines teneãt in Aegypto, Libya, & Pẽtapoli, vt Alexãdrinus horũ omniũ habeat poteſtatẽ, quoniã ẽt Epiſc. Rõ. eadẽ cõſuetudo eſt. Similiter ãt & in Antiochia.* Ac ſi diceret; quoniã Epiſc. Rõ. in Patriarchatu ſuo ita cõſueuit cõcedere Metropolitanis hæc priuilegia, vt tamẽ retineat ẽt ſibi tãq̃ Patriarchæ poteſtatẽ horũ omniũ, ſc. cõfirmãdi electiones, ordinandi ſuffraganeos, decernẽdi de iudicijs Metropolitanorũ, de cõuocatiõe, loco, tẽpore, iudicijs ſuorũ Cõcil. Prouincialiũ, idcirco priuilegia, q̃ Metropolitanis, eorũq; Synodis à nobis cõceſſa sũt, tã in Aegypto, q̃ in Oriẽte, ita cõceſſa ſunt, vt antiquas nihilominus cõſuetudines vtrobiq; retineri velim⁹, nimirũ, vt Epiſcop⁹ Alexãd. & Antiochiæ in ſua quiſq; Diœceſi (quũ ẽt ipſi Patriarchæ ſint) horũ omniũ poteſtatẽ habeãt. Et certè verba illa *horũ omniũ* nõ poſſunt referri ad Prouincias Aegypti, quas regebat Præf. Auguſt. vt putant hæretici (eſſet.n. turpiſſimus ſolæciſmus) ſed neceſſariò referenda ſũt ad res, & iudicia, quorũ antè mentio facta eſt. Tota igitur huius Canonis intẽtio eſt, ꝙ poteſtas, q̃ Synodis Prouinciarũ, & Metropolitanis cõceſſa eſt, ea nõ ſit abſoluta, & indepẽdens, ſed ſubordinata in omnib. & ſubiecta poteſtati duorũ Patriarcharũ. Quare Innocẽt. ad Alexã. Epiſc. Antioch. de ordinatione Epiſcoporum Oriẽtalis Diœceſeos rogatus, poſt euolutos canones Nicęnos ita reſpondet: *Arbitramur frater chariſſ. vt ſicut Metropolitanos auctoritate ordinas ſingulari, ſic & cæteros nõ ſine permiſſu, cõſciẽtiaq́ue tua ſinas Epiſcopos procreari.* Patres ipſi Nic. ad Epiſc. Aegypti, Libiæ, & Pẽtapolis: *Quod ſi fortè q̃ſpiã eorũ, q. Eccleſia fũgũtur munerib. diẽ ſuũ obierit. tũ vnus ex illis, q. nuper in Eccleſiã aſciti sũt (modò idoneus videatur, & populus illũ eligat, Epiſcopuſq; Alexãdr. ei ſuffragetur, atq; adeò populi electionẽ cõfirmet) in locũ ſuccedat demortui.* S. Leo ad Anaſt. Epiſc. Theſſal. Vicar. ad. Apoſt. in Illyrico: *De perſona cõſecrãdi Epiſcopi, & de Cleri plebiſq; cõſẽſu Metropolitanus ad fraternitatẽ ſuã referat, ꝙq. in Prouincia beneplacuit, ſcire te faciat, vt ordinationẽ rite celebrãdã tua quoque firmet auctoritas.* Quæ de Epiſcoporũ ordinationib. in trib. Patriarchatib. oſtenſa ſunt, de iudicijs, rebuſque cæteris probare putidum eſt. Erexerat aliquando cornua Metropolitan. contra Patriarchas, &

Ep. qua ſuprà

Apud Socr. lib. 1. c. 6.

Ep. 84. c. 6.

Digitized by Google

ad Synodos Diœceſeō ēt vocati accedere detrectabāt, cauſsātes canonicam neceſſitatem præſidendi bis in anno Cōcilijs Prouincialibus, à quibus etiam ſe iudicari debere dicebant. Conatibus eorū obuiam eunt Patres Synodi quartæ Cōſtantinopolitanæ & generalis octauæ ex Can.6.Niceno, & ex clauſula illa *horum omniū* oſtēdunt, hæc ab illis iniquè tentari. *Sancta*, inquit, *& vniuerſalis Prior Synodus Nicæna antiqua conſuetudine iubet ſeruari per Aegyptū, & Prouincias, quæ ſub ipſa ſunt, ita vt horum omniū Alexandrinus Epiſcopus habeat poteſtatē, dicens, quia & in Romanorum Ciuitate huiuſmodi mos præualuit. Qua pro cauſa & hæc ſancta, & magna Synodus tā in ſeniori, & noua Roma quàm in ſede Alexandriæ, Antiochiæ, & Hieroſolymorū priſcam conſuetudinē decernit in omnibus conſeruari, ita vt eorū Præſules vniuerſorum Metropolitanorum, qui ab ipſis promouentur, &c. habeant poteſtatem ad conuocandum eos, vrgente neceſſitate ad Synodalē conuentum, vel etiam ad coercendū illos, & corrigendum, cùm fama eos ſuper quibuſdam delictis accuſauerit.* Quum ergo Can.6.Niceno nihil cōſtituatur vel de libertate, vel de ſubiectione Patriarcharum inter ſe, ſed cōfirmetur tantū Alexandrini, & Antiocheni poteſtas Patriarchalis in rebus ſuarum Diœceſeon ſupra Metropolitanos, exemplo Romani, miſerabilis certè vel cæcitas, vel demētia eſt, hinc eruere velle aliorū Patriarcharū libertatē à Romano. Etiā ex Cōc. Nic. oēs Metropolitani ita poterāt iudicare, ordinare, & vocare ad Synodos Prouinciæ ſuffraganeos ſuos, ſicut Patriarchæ in ſua Prouincia ſuos; ergone ex Concilio Nicæno Metropolitani Patriarchis pares sūt poteſtate, & à Patriarchis in regimine Prouinciæ independentes? deliria ſunt indigna quę refutentur. Iam ergo Canone explicato, videamus, quā vera ſint, quæ homo iſte comminiſcitur de origine Politiæ ſacræ à Conſtitutione Politiæ temporalis.

A Chriſto nato vſq; ad tēpora Cōc. Nicæni tres Imperij Romani diuiſiones, & cōſtitutiones recēſeri; ab Auguſto primā; ſecūdam ab Hadriano; tertiā à Cōſtātino, neminē fugit. Quare ſi oſtēdero, ꝙ in cōſtituēda Eccleſiæ Politia ad nullā harū diuiſionū Patres collinearūt, cōiecturæ Anonymi ſōniorū inſtar euaneſcent. Auguſtus toto Rō. Imp. in Prouinciarū formā redacto, quo cū ſuſpiciōe regni odiū ſenatus à ſe remoueret, ꝑ ſpeciē charitatis Prouincias pacatiores ſenatui diſtribuit, ac ſi ad ꝗetē, & otiū illū deſtinaret, potētiores

Digitized by Google

verò & ferociores ſibi quaſi domandas retinuit, pollicitus has etiam pacatas ſe mox redditurum. Exarmatoque penitus, & nudato Senatu, hoc prætextu arma, militeſque ad ſe ſolum traduxit. Ita Dion. lib. 53. Sueton. in Auguſto, Strabo lib. vlt. & alij paſſim.

Inter Prouincias Senatui decretas Dion. & Strabo referunt Libyam, & Cyrenaicam, quæ alio nomine Pentapolis nuncupabatur; inter Prouincias Auguſti Aegyptū; ſuos in ſuas Cæſar; ſuos in ſuas Senatus Magiſtratus mittebāt. Itaque ex Cōſtitutione Auguſti, duæ ſaltē adminiſtrationes fuerunt, Aegyptus, Libyæ, & Pentapolis. At Patres Nicæni ſexto Canone dicunt: *Antiquæ conſuetudines teneant in Aegypto, Libya & Pentapoli, vt Alexandrinus horum omnium habeat poteſtatem.* Quare Patriarchatum Alexandrinum ad typum Præfecturæ Aegypti Patres ab eius origine non conſtituerunt.

Multò minùs Antiochenum; nam Antiochia, quæ Orientis Metropolis eſt, Auguſto ceſſit: Cyprus Auguſto primùm, Senatui mox. Attamen vſque ad tempora Zenonis ſub ditione Epiſcopi Antiocheni Cyprum fuiſſe, ſcribit Nicephorus lib. 16. cap. 37.

Non dicam nunc, quàm immenſum diſcrimen fuerit inter Præfecturam Vrbanam & Diœceſim ſpecialem Romani Pontificis, de hoc enim paulò pòſt, & capite altero accuratiùs dicendum erit. Sequitur Conſtitutio Imperij ab Hadriano, ad quam Apoſtolos reſpexiſſe in ordinanda Eccleſiæ Politia, impoſſibile eſt, quum non niſi ad annum Chriſti 120. Imperio potitus ſit, ad quem nullus Apoſtolorum ſuperuixit. Præterea poſt Auguſtum, & ante Conſtantinum ad duos Præfectos Prætorio ſumma totius Imperij tranſlata fuit, ſicuti libro ſecundo Zoſimus aſſerit, ſubiecto eis etiam Præfecto Vrbis. *Cùm eſſent*, inquit, *duo Præfecti Prætorio, qui hoc Officium communiter gerebant, nec palatini tantùm ordines eorum cura, poteſtateque gubernabantur, ſed etiam ij, quibus Vrbis erat commiſſa cuſtodia, & quotquot in omnibus limitibus erant collocati.* Itaque ſi Politia Eccleſiæ ex hac conſtitutione ordinata fuiſſet, ante Conſtantinianam diuiſionem reperire oporteret duos Epiſcopos Papa maiores, qui vni-

Digitized by Google

uerſum Romanum Orbem, adeoque & Romam ipſam ſua complecterentur poteſtate; quorum nulla ad hanc vſque diem memoria extat.

Non fuiſſe demum conſtitutam ad formam Imperij Conſtantiniani, contrà quàm & hæretici & Græci paſſim aſſerunt, luce clarius apparet. Primùm quòd Conſtantinus, vt ait Zoſimus, Magiſtratum Præfecti Prætorio in quatuor Imperia diuiſit, atque ita è duobus quatuor præfecti prætorio orti ſunt; præfectus prætorio Orientis, præfectus prætorio Illyrici, præfectus prætorio Italię, prefectus pretorio Galliarum. Ad quos accedebant duo prefecti, Vrbis Romę alter, alter Conſtantinopolis. Sub diſpoſitione prefecti pretorio Orientis erant quinque Diœceſes: Oriens, Aegyptus, Aſiana, Pontica, Thracia, qua duas de quinquaginta Prouincias complectebantur. Ecquem Epiſcopum (Romano excepto) vnquam Eccleſia edidit, qui omnibus his Prouincijs pręſideret? Pręfecti Pretorio Orientis Antiochiam Metropolim fuiſſe inter omnes conuenit: quare ex hac diuiſione cùm Aegypto pręeſſet Prefectus P. Orientis, etiam Epiſcopus Antiochenus pręfuiſſet Aegypto, & Alexandrię, quod tantum à vero abeſt, vt potiùs Antiochenus primas honoris, & dignitatis ſemper conceſſerit Alexandrino.

Notitia Imp. & Zoſimus.

Hoc ſubterfugio minùs ſuccedente, ad ſacrum illud hæreticorum aſylum fortè conuertet ſe Suburbicarius; Alexandriam fuiſſe ſecundam Vrbem Imperij Romani, id enim mutuatus à Berterio varijs eruditiunculis probare contendit, vt ſi non ratione Magiſtratus, ſaltem ratione dignitatis & amplitudinis Vrbis ſuæ Epiſcopus Alexandrinus ſecundum inter Epiſcopos locum ſortitus videri poſſit. hanc enim præ cæteris rationem Diatribæ 2. c. 1. lectori commendat. Cæterùm id ſi concedamus, Suburbicario viciſſim concedendum erit, falſam eſſe ſententiam ſuam de conſtitutione Politiæ ſacræ ad formam Politiæ temporalis, peribitque ei omnis diſſertationum ſuarum fundus, & fundamentum. Et nihil tamen firmior erit poſterior hæc coniectura priori, nam ſi Vrbium dignitatem, & Maieſtatem ſpectaſſent Patres in conſtitutione ſacræ Politiæ, vt alia taceam, primum poſt Romanum locum non Alexandrino Epiſcopo, ſed Car-

thagi-

Digitized by Google

thaginienſi dediſſent, aut ſaltem aliquem inter Patriarchas: Tritum eſt enim Auſonianum illud:

Conſtantinopoli aſſurgit Carthago priori,
Non toto ceſſura gradu, quia tertia dici
Faſtidit, non auſa locum ſperare ſecundum.
Et:
Accuſat Carthago Deos iam plena pudoris,
Nunc quoque ſi cedat, Romam vix paſſa priorem.

Nihilominus certum eſt, quòd inter Patriarchas non tantùm nō obtinuit, ſed ne ſperauit quidem vnquam locum vllum Epiſcopus Carthaginienſis. Sed redeamus ad diuiſionem Conſtantinianam, in qua licèt pugnãtia dicat, conſtanter tamen perſiſtit. Præfectus Prætorio Galliarũ in ſua diſpoſitione habebat tres Diœceſes, & in eis ſeptem Prouincias Hiſpaniæ, ſeptemdecim Galliarũ, Britãniarum quinque. Ecquiſnam Galliarũ Epiſcopus omnium harum Prouinciarum Eccleſias vnquam moderatus eſt? Epiſcopum Mediolanenſem, cuius ſedes erat etiam ſedes Præfecti P. Italiæ quis vnquam præpoſuit Rauennati, Aquileienſi, & Italiæ vniuerſæ, quam omnem eius Præfectus Prætorio adminiſtrabat? Illud etiam incommodum ſequitur hanc ſententiam, quòd Præfecti Prætorio, & Præfecti Vrbi erant *indiſcretæ penitus dignitatis*, vt loquitur Imp. l. 1. de Præfect. Præt. C. Theodoſ. ordine tamen, dum magiſtratum gerebant PV. cedebat Præfecto Prætorio. Quare in Notitia Imperij Orientalis primus locus tribuitur Præfecto Prætorio Orientis, ſecundus P P. Illyrici, tertius P. Vrbis Conſtantinopolis. In Occidentali primus PP. Italiæ, ſecundus PP. Galliarum, tertius P. Vrbi Romæ. Et in Concilio Chalcedonenſi quoties memorantur Præfectus Prætorio & Præfectus Vrbi, qui diuerſis illius Concilij actionibus interfuerunt, ſemper Palladius Præfectus Prætorio præponitur Tatiano Præfecto Vrbi Conſtantinopolis; Metropolim PP. Italiæ Anonymus facit Mediolanum. Metropolim Illyrici fuiſſe Theſſalonicã, infrà demonſtrabo. Quum ergo ex ſententia Anonymi eadē proportio

Notitia & Zoſimus.

eſſe deberet inter Epiſcopos, quæ erat inter Magiſtratus ciuiles, Epiſcopus Romanus & honore, & loco, & dignitate fuiſſet par Mediolanenſi, & Theſſalonicenſi ordine verò inferior vtroque. Fatetur tamen Anonymus, primas honoris & dignitatis inter omnes Epiſcopos ſemper habuiſſe Romanum. Quo obſequio, qua reuerentia Mediolanenſes Romanum proſequerentur, grauiſſima teſtimonia ſunt, quæ ſuprà retulimus ex Ambroſio. Theſſalonicenſes ſummi ſemper honoris loco duxiſſe tenere vices Apoſtolicæ ſedis in ipſiſmet Prouincijs Præfecturæ Illyricianæ, audi Leonem Magnum, qui ep. 84. ad Anaſtaſium Epiſcopum Theſſalonicæ ſcribit: *Quoniam ſicut præceſſores mei præceſſoribus tuis, ita etiam ego dilectionis tuæ priorum ſequutus exemplum vices mei moderaminis delegaui, vt curam, quam vniuerſis Eccleſijs principaliter ex diuina inſtitutione debemus, imitator noſtræ manſuetudinis effectus adiuuares, & longinquis ab Apoſtolica ſede Prouincijs præſentiam quodammodo noſtræ viſitationis impenderes, quia de continenti opportunoquè proſpectu promptum tibi eſſet agnoſcere, quid in quibuſque rebus vel tuo ſtudio componeres, vel noſtro iudicio reſeruares.* Agebatur tunc cauſa Metropolitani Epyrotarum, qui grauatus à Theſſalonicenſe ad Leonem confugerat. Epyrum verò in Illyrici Præfectura fuiſſe, non eſt qui dubitet.

De Præfecto Vrbi dicendum aliquid eſt, quem Suburbicarius typum eſſe vult Romani Patriarchæ. Italia omnis cùm adiacentibus inſulis in ſeptemdecim Prouincias diuiſa fuit, quas referam pòſt: Romana Vrbs in extremo Thuſciæ conſtituta Campaniam, & Valeriam terminabat. Paulus Diac. de geſt. Longob. lib. 2. *Septima quoque Prouincia Campania ab Vrbe Roma vſque ad Siler Lucaniæ fluuium producitur, in qua opulentiſſimæ Vrbes, Capua, Neapolis, & Salernus conſtitutæ ſunt.* Et poſt: *Porrò tertiadecima Prouincia Valeria, cui eſt Nurſia annexa, inter Vmbriam & Campaniam, Picenumquè conſiſtit, quæ ab Oriente Samnitum Regionem attingit. Huius pars occidua, quæ ab Vrbe Roma initium capit, olim ab Etruſcorum populo Etruria dicta eſt. Hæc habet Vrbes Tiburim, Carſeolis, Reate, Furcone & Amiternum, regionemquè Marſorum, & eorum lacum, qui Fucinus appellatur.* Vnaquæque

Prouincia

Digitized by Google

Prouincia ſuum peculiarem Magiſtratum habebat, a quo admi-niſtrabatur cum titulo aut Conſularis, aut Præſidis, aut Correctoris. Ex his Thuſcia, & Campania Conſulares, Valeria Præſidē habuit. Omnes Prouinciarū Magiſtratus non Pręfecto Vrbi, ſed Pręfecto Prætorio Italiæ ſubditi erant, & vni ex duobus eius Vicarijs, Vrbis ſcilicet, & Italiæ, qui tamen finitimas Vrbi Prouincias adminiſtrabant, Vicario Vrbis Romę. Hęc notitię omnium ſcriptorum conſenſu recepta probare putidum eſſet. Etſi verò neque Prouincias regere, neque Pręſidibus earum imperare quidpiam poterat Pręfectus Vrbi, quod aut ad bellum, aut ad publicam adminiſtrationem pertineret: (ſiquidem ſola quędam officia Vrbana habebat in diſpoſitione ſua) appellationes tamen omnes intra centeſimū ab Vrbe lapidem à Præſidibus Prouinciarum ad ipſum deferebantur, non ad Vicarios Vrbis, aut ad Pręfectum Pretorio. Idque bene probat Suburbicarius.

Qui ergo vult, Patriarchatum Romanum formatum eſſe ad typum Vrbanę Pręfecturę, is oſtendat, oportet, omnes Epiſcopos, qui vndique Romam circumſtant, habuiſſe ſuos Metropolitanos, à quibus ordinarentur, & regerentur Campani, Thuſci, Valeriani, Picentes, & ſi qui alij ſunt in finitimis Vrbi Prouincijs, eoſque nulla in re (appellatione excepta) ſubiectos fuiſſe Epiſcopo Romano. Ad hæc in Vrbe Roma alium quemdam Epiſcopum reperiat neceſſe eſt, qui omnibus his Metropolitanis cum imperio præſit, eoſque & eorum Prouincias, excluſo Papa, altiori quodam iure regat, & moderetur. Quis verò adeo aut inſanus ſit, aut infenſus Pontifici, vt tales Chimæras vel ex ore, vel ex calamo ſinat excidere ſibi? Ergo Politiam Eccleſiæ iuxta Politiam Imperij conſtitutam fuiſſe, falſiſſimum eſt: Immò, neque iuxta Ciuiles Imperij Conſtantiniani formas mutandam & alterandam eſſe antiquam formam Reipublicæ ſacræ ſatis apertè decretum iſto ipſo ſexto Canone, quem tractamus. Quum enim ſtatim abſoluto Concilio Nicæno decreuiſſet Conſtantinus mutare totam Romanæ Reipublicæ formam, & ſubijcere Aegyptum Metropoli Orientis, ſuſque deque vertere veterem illam Imperij Politiam, multa dubia emergebant. Primùm dubitari poterat, an Aegypti Patriarcha cum ſua Diœ-

ceſſi in Antiocheni ditionem ceſſurus eſſet : Deinde an ad quaſcunque Vrbes ſuam iuriſdictionem extenderent Præfecti Prætorio, ad eaſdem ſuam protenderent etiam Metropolitani Præfecturarum: Et poſtremò quem locum habere deberet Epiſcopus Nouæ Romæ. Quare omnibus his controuerſijs fortè occurrere volens Concilium, decreuit, Antiquas conſuetudines retinendas eſſe in Aegypto, vt Alexandrinus omnium habeat poteſtatem. Similiter & Eccleſiæ Antiochenæ, & omnibus alijs Eccleſijs priuilegia ſua eſſe ſeruanda. Atque hunc in modum recepta, confirmataque veteri Eccleſiæ Conſtitutione, præcluſa eſt à Concilio via innouandi quicquam in Politia ſacra ob eam, quæ fieri cœperat, nouam Reipublicæ Romanæ conſtitutionem. Quare dum Epiſcopus Conſtantinopolis, ex Conſtantiniana diuiſione Primatum quæreret ſibi, ſubiectiſque ſibi alijs Patriarchis ad Maieſtatem Romanam aſpiraret, ad reprimendum ſecularem hunc typhum, rectè à Legatis obiectus ei eſt Canon iſte, ex quo Heracleenſem tanquam Metropolitanum agnoſcere debuiſſet. Igitur tantum abeſt, quòd Politia Eccleſiæ ad Conſtantinianam Imperij conſtitutionem formata ſit, vt potiùs tunc maximè ab eo ordine cauendum ſibi Eccleſia ipſa decreuerit. Quare non niſi poſt LX. annos à Cōcilio Nicæno (ſi Canon Conſtantinopolitanus verus eſt) Epiſcopi Cōſtantinopolis prætextu Imperij, & ſuæ Nouæ Romæ auſi ſunt erigere ceruices, idque necubi fieret, ante Concilium Chalcedonenſe Innocentius, in Concilio Chalcedonenſi Leo, poſt Concilium Chalcedonenſe Gelaſius, & alij ſummi Pontifices cauerunt, Nicænorum Patrum regulas religiosè ſequuti. Plura, quæ huc attinent, dicemus infrà capite quinto, in quo de ſpeciali Diœceſi Papæ cum Suburbicario congreſſuri ſumus.

DILVVN-

DILVVNTVR OBIECTIONES Suburbicarÿ.

CAPVT IV.

SVBVRBICARIVS in ea ſententia, vt dixi, pertinax eſt, quòd Eccleſiaſtica Politiâ quoad dignitatem, gradus, & Diœceſes Epiſcoporum, ita pendeat à dignitate, gradu, & adminiſtratione Magiſtratuum Ciuilium, vt non tantùm ab initio iuxta eam conſtituta ſit, ſed illam quoque tanquam vmbra corpus conſequatur. *Proinde*, inquit, *olim etiam prout noua aliqua dignitate Prouinciæ, & Ciuitates efferebantur, ita etiam Epiſcoporum earum Prouinciarum, vel Ciuitatum auctoritas pariter augebatur, ſic, vt Ciuiles Prouinciarũ typos Eccleſiaſticæ formæ ſequerentur, priorumque* ἡ τῶν θρόνων ἀρχιερατικὴ τάξις *Sedium Eccleſiaſticus ordo condecideret*, vt Anna Alexiados I. ſcribit. Quod decimo ſeptimo Chalcedonenſis Concilij Canone firmatum verbis diſertiſſimis: [*Si qua verò Ciuitas poteſtate Imperiali innouata eſt, vel deinceps innouata fuerit, ciuiles & publicas formas Eccleſiaſticarum quoque Parochiarũ ordo conſequatur.*] Vbi *Parochiæ nomen pro Epiſcopi territorio.* Hæc Suburbicarius, qui vno iſto teſtimonio euerſum arbitratus Pontificatum Romanum, hunc Canonem in Præfatione, hunc in libello, hunc vbique iuueniliter iactitat. quare me etiam in eius explicatione paulò prolixiorem eſſe compellit. Dico igitur, ſenſum, quem huic Canoni affingit, non tantùm alienum eſſe à mente Concilij, ſed etiam decretis eius adeo contrarium, vt illi adſcribi non poſſit ſine grauiſſima iniuria illorum Patrum, idque demonſtro ex ipſis actis Concilij.

Actione quincta (quæ in Græcis Codicibus habetur, ſed deſideratur in Latinis) inter Euſtachium Berythi, & Photiam Tyri Epiſcopos diſceptatum eſt de iure Metropoleos Prouinciæ Primæ Phœniciæ, cuius cauſæ ſtatus hic erat. Secundùm diuiſionem Eccleſiaſticæ Politiæ ab initio per

Canones

Digitized by Google

Canones factam Tyrus erat Metropolis Prouinciæ Primę Phœniciæ. Hanc Prouinciam Theodoſius iunior Imperator pragmatica ſanctione in duas diuiſit, ademptiſque Tyro ſex Ciuitatibus, Berythum earum Metropolim inſtituit. Euſtathius Epiſcopus Berythi contendebat, quòd Eccleſiaſtica Politia publicam ſequeretur, proinde eſſe Epiſcopum Berythi Metropolitanum in Eccleſiaſticis omnium earum Ciuitatum, quarum eſſet Berythus Metropolis in Ciuilibus. Obſiſtebat Photius, negans formas Eccleſiaſticas publicos, & ciuiles typos ſequi debere, & in rebus Eccleſiaſticis pragmaticas Imperatorum ſanctiones locum habere, aſſerebatque à ſolis Eccleſiæ Canonibus Epiſcoporum, Eccleſiarumque ordinem, & iura pendere. Res ad Concilium Conſtantinopolitanum, cui Anatolius præſidebat, delata eſt. Bonus vir Anatolius, qui videbat, ſi Eccleſiæ Politia publicam ſequeretur, Roma Conſtantinopolim Pontificatum facilè trahi poſſe, cauſam ſuam agens, ius Metropoleos adiudicauit Euſtathio, & excommunicato Photio, non eum priùs abſolui permiſit, quàm Concilij ſui decreto ſubſcripſiſſet. Patribus Chalcedone conuocatis, actione quinctaPhotius Concilium rogat, vt cauſam ſuam de integro cognoſcat. Euſtathius reſpondere iuſſus, percunctatur Patres, num ſecundùm Canones, an ſecundùm leges Imperatoris cauſa dirimenda eſſet, ſperans iudices, qui aderant nomine Imperatoris, propitios ſibi, occaſione obiecta proferendi Imperij, ius in Eccleſiaſticum ordinē; ſed deceptus eſt; iudices enim dixere: *Sacratiſsimo Domino Orbis placuit, non iuxta ſacras Imperatoris litteras, aut pragmaticos typos res Sanctiſs. Epiſcoporum procedere, ſed ſecundùm Canones à Sanctis Patribus datos.* Magiſtratu ſententiam Concilij mox rogante, *Sancta Synodus dixit, Contra Canones nihil pragmaticum valebit, regulæ Patrum teneant.* Iterumque ſciſcitante, *an liceat ex ſacris pragmaticis alienæ Eccleſiæ iura ab alijs Epiſcopis auerti, Sancta Synodus dixit, Non licet hoc, eſt præter regulas.* Multaque à Patribus grauiter dicta ſunt in cauſam Euſtathij, accuſataque ſcandali, ſeditionis, & iniuriæ in Canones, tandemque iudices ita interloquuti ſunt; *Iuxta regulas CCCXIIX. Patrum, & iuxta ſententiam totius Sanctæ Synodi Photius Reuerendiſsimus Epiſcopus*

totius

totius Tyriorum metropolis omnem poteſtatem ordinandi in vniuerſis Ciuitatibus primæ Phœniciæ Prouinciæ habebit. Euſtathius verò Reuerendiſsimus Epiſcopus à ſacro pragmatico typo nihil amplius ſibi vindicet quàm reliqui Epiſcopi eiuſdem Prouinciæ, & approbatio Patrum ſequuta eſt. Per ſimiles Pragmaticas in alijs quoque Prouincijs antiquus Eccleſiæ ordo conturbatus erat, quare veriti Patres, ne talibus controuerſijs dirimendis nimium diſtinerentur ſuggerente Cecropio Epiſcopo Sebaſtopolis conſenſerunt, vt idipſum in omnibus alijs Prouincijs locum haberet, conclamaruntque, *Vniuerſa pragmatica ceſſabunt, Canones teneant, & hoc à vobis fiat.* Et Iudices dixerunt: *Ex ſententia totius ſanctæ ſynodi, in alijs quoque omnibus Prouincijs teneant.* Atque ita vniuerſim decretum à Concilio, ne ad mutationem poteſtatis Ciuilis mutarentur etiam Poteſtas, Diæceſis, & Iuriſdictio Epiſcopalis. Quare in particula iſta Canonis noni, contrarium ſtatui nequit, niſi quis dicat, Patres illos Andabatanorũ inſtar ſecum ipſis pugnaſſe, & quaſi nullis conſcientię ſtimulis tangerentur, lege lata, illud ipſum iuſsiſſe, quod pridie eo ipſo in loco decreto vniuerſali prohibuerant, non ſine nota iniuriæ in Canones, ſeditionis, ſcandali, & impietatis. Adde quod Legati Papæ actione in vulgatis XVI. legerunt Commonitorium Leonis, & ex eo hęc verba: *Sanctorum Canonum conſtitutionem prolatam* (erat hæc ſextus Canon Nicænus, qui in vniuerſa Eccleſiæ Policia ſeruare iubet antiquas conſuetudines, & omnibus Eccleſijs vetera priuilegia) *nulla patiamini temeritate violari, ſeruantes omnimodis perſonæ noſtræ in vobis quos vice noſtra transmiſimus, dignitatem. At ſi qui fortè Ciuitatum ſuarum ſplendore confiſi, aliquid ſibi tentauerint vſurpare, hoc qua dignum eſt, conſtantia retundatis.* Obſtiterunt ideò conſtantiſſimè decreto de Primatu ſedis Conſtantinopolitanæ contra Anatolium, qui ſplendore ſuæ Ciuitatis confiſus ad Patriarchatum Eccleſiaſticum aſpirabat, aſſerens dignitatem, & poteſtatem Eccleſiaſticam, dignitatem & poteſtatem publicam ſequi debere. An autem ſimile vero eſt, Legatos ore clauſo permiſiſſe, legem vniuerſalem ſanciri contra Canonem, & contra Commonitorium, qui tamen pro Canone, & pro Commonitorio adeò ſtrenuè certarunt? Si canone

Digitized by Google

nono id à Concilio decretum fuiſſet, iam Canone 28. Legatos irriſiſſet Anatolius, quod Primatui Romæ Nouæ obniterentur, quem eidem paulo ante lege vniuerſali decreuiſſent. Quum ergo neque huic canoni reclamarint Legati, neq; hunc Canonem obiecerit Anatolius, quid aliud reſtat, niſi vt de eius intelligentia nihil tale illucuſq; Concilio in mentem venerit? Neque dicas, Legatos non reclamaſſe, quod hic Canon ſimul cum 28. ab Anatolianis ſtatutus fuiſſet illis abſentibus, repugnat enim hoc actis Concilij, ex quibus conſtat, tunc ſolum 28. conſtitutum. Etſi ita hunc cum hoc ſenſu ſicut 28. Anatoliani in Canones retuliſſent, poſtridie æque in hunc, atque in 28. inſurrexiſſent Legati: Immo vehemẽtius in hunc quàm in illum, quod non tantum derogaret Canoni Nicæno, ſicut 28. ſed quaſi contraria lex illum omnino tolleret, & abrogaret, commonitoriumque Papæ vſquequaque diſſolueret. Quum ergo Concilium in Canone nono ad Anonymi ſenſum intendere non potuerit, videamus, an verba Canonis admittant alium ſenſum veriorem.

Ad dirimendas Epiſcoporum contentiones de Parochijs ruralibus & ſuburbanis Canon iſte dirigitur, de quibus tria decernũtur. Primũ Epiſcopos, qui ſunt in poſſeſsione Parochiarũ ruſticarũ per 30. annos eas habere incõcuſſas. Secundũ, ſi intra 30. annos poſſeſsionis cõtrouerſia oriatur, litem intenrandã eſſe ante Synodum Prouincialẽ. Tertium, ſi quis de hiſce Parochijs litẽ habeat, nõ cũ alio Epiſcopo, ſed cũ metropolitano, is non ſubeat iudiciũ Cõcilij Prouincialis (quod in eo metropolitanus primas teneat) ſed vel Primatis Diæceſeos (qui præerat metropolitanis, ſuberat Patriarchis) vel Archiepiſcopi Cõſtãtinopolitani. Supererat quarta difficultas de Ciuitatibus deſtructis, quas reſtaurauerant, vel reſtauraturi erãt Imperatores. quũ enim earũ parœciæ tranſijſsẽt iã ad iura proximorũ Epiſcoporũ poſſeſſę fortaſsis vel vltra 30. annos, dubium erat, an hæ etiã hac lege tenerẽtur. Reſpõdet Canõ, illas hac lege triennali nõ teneri. Sed vbi reſtitutę fuerint eis Ciuiles, & publicę formæ, etiã paręcias Eccleſiaſticas ſequi debere. Habes sẽtẽtiã Canonis, & germãnã ni fallor, hãc cõfer cũ verbis eius, quæ ſubij-

cio, *Singularũ Eccleſiarũ ruſticas parochias firmas & incõcuſſas manere illis Epiſcopis, qui illas retinere noſcũtur & maximè ſi per tricẽniũ eas abſq; vi obtinẽtes ſub diſpenſatione rexerunt. Quodſi intra tricẽniũ facta eſt de his vel fiat altercatio licere eis, qui ſe læſos aſſerunt, apud Sanctam Synodum Prouinciæ de his mouere certamen. Quod ſi quiſquã à metropolitano læditur, apud Primatem Diœceſeos, aut apud ſanctam Conſtantinopolitanam ſedem iudicetur, ſicut dictum eſt. Si qua verò Ciuitas poteſtate Imperiali innouata eſt, aut in poſterum renouabitur, ciuiles & publicas diſpoſitiones Eccleſiaſticarum quoque Parochiarum ordo ſubſequatur.* Quare ex hoc Canone hoc vnũ recte colligi poteſt, quod poſtquam Ciuitatibus reſtauratis reſtituti ſunt à Principibus magiſtratus ciuiles, reſtituendæ ſunt etiam earum Epiſcopis parochiæ rurales, & ſuburbanæ. Hoc autem longè aliud eſt, quàm quod ſuburbicarius arbitratur.

Immo vt intelligas, quanta conſenſione conſpirarent Imperium & Eccleſia ad reprobãdam doctrinam, quam obtrudit, & ad executionem decreti quinctæ actionis *Aetio & Studio Coſſ.* hoc eſt tribus annis poſt abſolutum Concilium Chalcedonẽſe, Martianus Imperator legem promulgauit, in qua inter cætera inquit: *Omnes ſanè pragmaticas ſanctiones, quæ contra Canones Eccleſiaſticos interuentu gratiæ vel ambitionis elicitæ ſunt, ſuo robore, & firmitate carere præcipimus.* Sequitur ſuburbicarius. *l. xij. C. de Sacroſ. Eccleſ.*

Inſignis eam in rem non priuati alicuius hominis, pauco. rumue auctoritas, verum Oecumenici Concilij quarti, Chalcedonenſis videlicet, quod celebratũ anno Domini 451. Canon. 28. quo vnica hæc, & originalis prærogatiuæ Epiſcopi Romani cauſa aſsignatur, quod vrbs cui præeſſet Regina foret. Verba eius ſunt: *Etenim ſedi ſenioris Romæ, quod vrbs illa imperaret, Patres vtique prærogatiuam dederunt, & eadem conſideratione moti CL. Deo amantiſſimi Epiſcopi æquam prærogatiuam tribuerunt ſanctiſſimæ ſedi Nouæ Romæ rectè iudicantes vrbem, quæ & imperio, & ſenatu honorata eſſet & æqualibus priuilegijs cum ſeniore Roma regia frueretur, etiam in Eccleſiaſticis rebus nonſecus ac illam extolli, & magni fieri oportere.*

Reſpondeo. Quando Canon iſte decretus eſt, aberãt Legati Põtificij, ſine quibus Conciliũ illegitimũ cẽſetur, vt inſequẽti

Periodo demonſtrabo. Aberant Aegyptij, carebantque Patriarcha, cuius iuribus eo Canone derogatum eſt. Aut aberat, aut diſſenſit maior Epiſcoporum pars. Quum enim conſtaret Concilium ex Patribus ſexcentis triginta, non ſubſcripſerunt niſi 138. præſentes, & computatis abſentibus, pro quibus metropolitani ſubſcripſerunt, 208. Diſceſſerant cum Legatis, cum Iudicibus, & Epiſcopis Beronicianus Secretarius Concilij & Cōſtantinus eius Coadiutor. Liber Actorum Concilij aſportatus fuerat, quare vbi poſtridie Anatoliani legere iuſsi ſunt, quę pridie, abſentibus Legatis, & Iudicibus geſta erant. *Oblata ſcheda ab Aetio Archidiacono Conſtantinopolitano, Beronicianus vir deuotus Secretarius Diuini Conſiſtorij legit; Definitiones &c.* Et hunc, qui abſentibus Legatis, & maiori Epiſcoporum parte, inauditis eis, quorum intererat, decretus eſt, non in Actis Concilij, ſed (dictu indignæ res, quadam in ſcheda notatus, non à Secretario, aut à Coadiutore Concilij; ſed à potiſsimo miniſtro partium Anatolij, hunc, inquam, tu appellabis Canonem Concilij? decretum Patrum ſexcentorum triginta? regulam ſynodi quartæ generalis? Tantum id abeſt à vero, vt potius quando ad plenarium Concilium poſtridie delatus eſt, his auditis, quæ modò ſuburbicarius obiectauit, ea omnia reſecauerint Patres, reiecerintque, vt iam oſtendo. Canonis verba ſunt hæc:

act Chalced. 16.

Deffinitiones ſanctorum Patrum vbique ſequentes, & regulam, & quæ nunc relecta ſunt CL. Deo amantiſs. Epiſcoporum, qui congregati ſunt ſub pia memoria Imperatore Theodoſio in Regia Ciuitate Conſtantinopoli Noua Roma, cognoſcentes, & nos eadem definiuimus de priuilegijs eiuſdem ſanctiſsimæ Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ nouæ Romæ. Etenim ſedi ſenioris Romæ propter Imperium Ciuitatis illius Patres conſequenter priuilegia reddiderunt. & eadem intentione permoti CL. Deo amantiſsimi Epiſcopi æ qua ſanctiſsimæ ſedi nouæ Romæ priuilegia tribuêre, rationabiliter iudicantes Imperio, & ſenatu vrbem ornatam æquis ſenioris Romæ priuilegijs frui. & in Eccleſiaſticis ſicut illam maieſtatem habere negotijs & ſecundam poſt illam exiſtere. Et vt his qui de Ponto ſunt & de Aſia, & Thracia Diæceſibus metropolitanos ſolos, rurſus autē & qui ſunt inter barbaros Epiſcopos præfatarū Diæce-

ſum ordinare &c. quæ ſequuntur de forma,& modo ordinandi illos Epiſcopos.

Hunc canonem duplici titulo accuſarunt Legati, & quod dolo malo extortus eſſet ab Anatolio,& quod eſſet contra regulas Eccleſiaſticas, petieruntq; vt legeretur,& annullaretur; Lectus eſt, & ab vtraque parte multa pro, & contra illum dicta ſunt productuſque hinc inde ſextus Canon Nicęnus,ac deniq; *glorioſiſſimi Iudices dixerunt. Ex his,quæ geſta ſunt,vel ab vno quoq; depoſita, perpendimus, omnem quidem Primatum & honorem præcipuum ſecundum Canones antiquæ Romæ ſanctiſſimo Archiepiſcopo conſeruari oportere Sanctiſſimum autem Archiepiſcopum Regiæ Conſtantinopolis nouæ Romæ eiſdem Primatibus honoris,& ipſum dignum eſſe, & poteſtatem habere ordinandi metropolitas in Aſiana,& Thracica & Pontica Diæceſibus ſecundum hunc modum &c.* Quomodo explicato ſubijciunt. *Quæ autem videntur ſanctum & vniuerſale concilium edicat. Reuerendiſſimi Epiſcopi dixerunt: Hæc iuſta ſententia, hæc omnes dicimus,hæc omnibus placent.* At quamuis hæc priuilegia longè minora & mitigatiora eſſent prioribus, vtcunque alijs placerent, non placuere legatis, quibus præceperat Pontifex, ne contra Canones Nicænos quicquam innouari paterentur. Quare poſtquam reuocationem fruſtra poſtularunt, contradictione ſua actis inſerta, conticuerunt, cauſam ad Pontificem delaturi. Habes itaq; Canonem,habes iudicium Concilij de Canone, ex quo intelligis quàm turpiter ſuburbicarius mentitus ſit,qui cap.4. differit, 2. aſſerit, Canonem Nicænum, quem produxerunt legati,à toto Concilio de falſo conuictũ eſſe, quum tamen contra eum nihil penitus à Patribus dictum videas. Immo iuxta eum concludunt omnem primatum & honorem pręcipuum ſeruari oportere Epiſcopo Romano,quod vnum in eo Canone diſplicet ſuburbicario. Expendamus nũc, an Canon de Priuilegijs Conſtantinopolitanis à Concilio ita approbatus ſit, vt ſine mendacio verba Concilij nuncupari poſſint,quæ ex eo ſuburbicarius ſupra obiecit nobis.

Canon dicebat,Patres dediſſe priuilegia Romanę ſedi propter Imperium Ciuitatis illius,Concilium pro hac hæreſi ne verbum quidem, Canon dicebat quod Concilium Conſtan-

tinopolitanum primum conceſſerat eadem priuilegia ſedi Conſtantinopolitanæ, eo quod vrbs illa ornata eſſet Imperio, & Senatu De hoc mendacio Concilium nihil omnino. Canō dicebat: Patres Conſtantinopolitanos ſedi ſuæ tribuiſſe non tantum Priuilegia Romanis æqualia, ſed etiam in negotijs Eccleſiaſticis maieſtatem parem. Id tanquam meram falſitatem Patres Chalcedonenſes prætereunt. Et Conſtantinopolitanæ ſedi tantum decernunt, (ſicut etiam in Conſtantinopolitano primo decretum arbitrabantur) eumdem Primatum honoris cum Romano, & ordinationem metropolitanorum trium Diœceſeon, Aſiæ, Ponti, & Thracię, prætereaq; ordinationem Epiſcoporum barbarorū, qui erant in eiſdem Diæceſibus.

Primatus autem honoris non dicit Iuriſdictionem, & auctoritatem, Sed meram, & nudam præcedentiam. Talis fuit, ſi non vſque ad quinctam ſynodum, ſaltem vſque ad hoc Concilium Primatus Epiſcopi Hieroſolymitani ex vij. Canone Nicæno, ſaluo iure Cæſareenſis, cui ſuberat quamuis ei præſideret in Concilijs. Talis honor in hoc Concilio act 6. inter Epiſcopos Bithyniæ decretus eſt Epiſcopo Chalcedonēſi, & act. 13. Epiſcopo Nicęno. Atq; hinc natus xij. Canō Chalcedonēſis, in quo ita ſancitur, *Quæcunque Ciuitates iam litteris Imperialibus metropolitani nominis honore ſubnixa ſunt, honore tantummodo perfruātur & qui Eccleſiam eius gubernat Epiſcopus, ſaluis ſcilicet veræ metropolis priuilegijs ſuis.* Quare Patres poſtulantes à Leone confirmationem huius decreti, præter ordinationem trium illarū Diæceſeon, hoc vnum dicunt. *Confirmauimus autem, & centum quinquaginta SS. Patrum, qui Conſtantinopoli congregati ſunt regulam ſub piæ memoriæ maiore Theodoſio. quæ præcepit poſt veſtram ſanctiſſimam & Apoſtolicam ſedem honorem habere Conſtantinopolitanam quæ ſecunda eſt ordinata.* Neque Gręci veteres ex hoc decreto aliud collegerunt quàm nudam præcedentiam, de Iuriſdictione omnino muti. Euagrius: *Ad extremum decretum fuit, vt. Epiſcopalis ſedes Conſtantinopolis proximum locum poſt Romanam obtineret.* Nicephorus. *Poſtremo omnium ſynodus Conſtantinopolitano throno ius illud tribuit, & confirmauit, vt alterum ſtatim à Romana ſede locum, & ordinem obtineret*, locum, & ordinem, inquiunt, non pa-

Digitized by Google

ria priuilegia, poteſtatem parem, maieſtatem æquam, vt Canō ſubreptus habebat. Falſo igitur, & nefariè tribuitur Concilio Chalcedonenſi Canon, qui à Concilio formatus non eſt, ſed ne à tertia quidem Concilij parte ſubreptus, á Concilio plenario correctus primum, & à Pontifice poſt omnino reiectus eſt. Cui non tantum erroris pœnitens manus denique dedit Anatolius, ſed etiam Martianus ipſe, *miris laudibus Leonem proſequutus, quod Canonum regulas violari nulla fuerit ratione perpeſſus.* Non erant neſcij Patres Chalcedonenſes (maior ſaltem, & melior eorum pars) quod Anatoliani dixerant, Epiſcopum Romanum prærogatiuas ſuas habuiſſe à Patribus propter imperium vrbis, id non tantum in hiſtoria falſum, ſed etiam in fide hæreticum eſſe Certum eſt enim quod Beatus Petrus primus Epiſcopus Romæ eas non accepit à Patribus, ſed à Chriſto, nō poſtquam Romam venit, ſed diu, multumque antequam Romam cogitaret. Quare ſi Catholicè loquendum eſt, non Roma Petro, ſed Romæ Petrus Pontificatum dedit, dum ſuſcepit Epiſcopatum eius, & quam ſolus à Chriſto acceperat, hanc in ea Cathedram collocauit. Tantumq; abeſt quod Romanus Pontifex ideo ſit caput Eccleſiæ quia Roma caput, & vertex Imperij, vt potius è contra Roma ideo mundi totius caput cenſeatur, quia habet Epiſcopum Petri ſucceſſorem, cui totum Orbem Chriſtus ipſe ſubiecit. *Iſti ſunt*, inquit Sanctus Leo, *qui te ad hanc gloriam prouexerunt, vt gens ſancta populus electus, Ciuitas ſacerdotalis & regia per ſacram Beati Petri ſedem caput Orbis effecta latius præſideres religione diuina, quàm dominatione terrena.* Et hoc tibi Proſper voluit, dum dixit:

Gelas. ep. 3. ad Epiſ. Dardan.

Sedes Roma Petri, quæ Paſtoralis honoris
Facta caput mundo quidquid non poſſidet armis
Relligione tenet.

Obijcit tertio ſuburbicarius ſolemnem illam controuerſiā de Capadociæ diuiſione inter Baſilium Cæſareæ, & Antimum Tianorum Epiſcopos, de qua Gregorius Nazianzenus in Epitaph. Baſilij magni, in qua ſuperiorem euaſiſſe Anthimum, res & experiētia teſtātur *qui*, vt Nanzianzenus loquitur, *vnà cū publicis ſeu Ciuilibus, & Eccleſiaſtica quoq; diuidi oportere, prætēdebat.* „

Nos verò, vt factum Anthimi non negamus, ita mera vi, & aperta tyrannide contra ius & fas ſuperiorem euaſiſſe, reſpondemus. Neque Iuris Baſilij teſtes & Iudices habemus Patres Chalcedonēſes tātum & Principem Martianum, qui vniuerſim improbarunt tales diuiſiones, qualem Anthimus prætendebat tanquam contrarias regulis Patrum, & ſeditioſas, ſed Nazianzenum ipſum eodem in loco, qui inquit: *Baſilius contrà veteri conſuetudine nitebatur, atque huic diuiſioni quæ olim à Patribus facta fuiſſet, inhærebat & optimo quidem iure.* Iniuria ergo ſuperior fuit Anthimus, quando optimo iure nitebatur Baſilius.

Obijcit 4. ſuburbicarius ex teſtimonio Iuſtiniani nouellam xi. quam elegantem appellat. " *Quod cùm Illyrici faſtigium Sirmij* " *(vbi ſedes Præfect. Prat. fuerat) tam in Ciuilibus quàm in Epiſcopalibus* " *cauſis aliquando fuiſſet, poſtea translata ſede Præfect. Prat. Theſſalonicam* " *ipſam Præfecturam ſacerdotalis quoque honor ſequutus fuerit, & Theſſalonicenſis Epiſcopus non ſua auctoritate, ſed ſub vmbra* " *Præfecturæ aliquam prærogatiuam meruerit.*

Reſp. quod Iuſtinianus ea nouella aſſerat, poſt euerſum Sirmium per Attilam, Regem Hunnorum tranſlatam fuiſſe cum Præfectura Illyrici prærogatiua Epiſcopi Sirmienſis Sirmio Theſſalonicam, verum eſt. At an verè aſſerat, quod ante Attilana tempora Sirmium eſſet faſtigium Illyrici, vtroque iure, vehementer dubito, grauiſsimis enim antiquitatis monumentis teſtatum habemus, etiam ante tempora Attilæ Theſſalonicam fuiſſe metropolim Illyrici tam in Ciuilibus, quàm in Eccleſiaſticis. Et quidem quoad Eccleſiaſtica, tempore Concilij Nicæni Theſſalonicam fuiſſe metropolim Illyrici, teſtatur Gelaſius Cizicenus libro 2. eiuſdem Concilij. Referens enim nomina Epiſcoporum, qui eidem Concilio interfuerant. *Alexander* inquit, *Theſſalonicæ, cum ijs qui ei annumerantur Eccleſiis per Macedoniam primam, & ſecundam cum tota Græcia & per totam Europam, Scythiam vtramque, omnibus Eccleſiis per Illyricum, Theſſaliam, & Achaiam.* Hunc Epiſcoporum cœtum ducebat tunc Epiſcopus Theſſalonicæ, proinde omnes Illyricos. Quare in Concilio Sardicenſi poſt Nicænum paulo celebratum Canone 16. *Aetius Epiſcopus dixit: Nō ignoratis, cuiuſmodi, & quāta ſit Theſſaloni*

ſaloni

Digitized by Google

ſalonicenſium Metropolis.ſæpe igitur ad eam ex alijs Prouincijs Preſbyteri, & Diaconi accedunt, & breuis temporis, mora non contenti permanent, & omne tempus illic agentes tranſigunt vel vix tandem poſt multum tempus in ſuas Eccleſias reuerti coguntur: Erat igitur Theſſalonica magna Metropolis, neque vnius Prouinciæ tantùm, ſed multarum proinde vertex, & faſtigium Diæceſeos. Idipſum colligas ex ſancti Leonis epiſtola 84. ad Anaſtaſium eiuſdem Vrbis Epiſcopum, in qua diſertis verbis affirmat, Epiſcopũ Theſſalonicæ præſidere permultis Epiſcopis & Metropolitanis ex antiqua conſuetudine, & conceſsione Apoſtolicę ſedis, & inter cęteros Epyrotis, cuius Metropolitani cauſſa eam epiſtolam ſcribit. At Nicolaus primus epiſt. 2. ad Michaelem rem extra omnem controuerſiam ponit. *Oportet*, inquit, *Veſtrum Imperiale decus, quod in omnibus Eccleſiaſticis vtilitatibus vigere audiuimus, vt antiquum morem quem veſtra Eccleſia habuit, veſtris temporibus reſtaurare dignemini, quatenus vicem, quam noſtra ſedes per Epiſcopos veſtros in partibus conſtitutos habuit, videlicet Theſſalonicenſem, qui Romanæ ſedis per Epyrum veterem, Epyrumque nouam atq; Illyricum, Macedoniam, Theſſaliam, Achaiam, Daciam Ripenſem, Daciamque Mediterraneam, Miſiam, Dardaniam, & Præualim B. Petro Apoſtolorum Principi contradicere nullus præſumat, quæ anteceſſorum noſtrorum temporibus, ſcilicet Damaſi Liricij, Innocentij, Bonifacij Cæleſtini, Sixti, Leonis, Hylari, Simplicij Felicis atque Hormiſdæ ſanctorum Pontificum ſacris diſpoſitionibus augebatur. Quorum denique inſtructiones ab eis illis in partibus deſtinatas per noſtros Miſſos vt rei veritatem cognoſcere queatis, veſtræ Auguſtali potentiæ dirigere curauimus.*

Quod eſſet etiam Metropolis in temporalibus, & ſedes Præfecti Prætorio Theſſalonica, hæc perſuadent. Theodoretus lib. 5. c. 17. hiſt. Eccleſ. *Theſſalonica*, inquit, *vrbs eſt ampliſsima illa quidem & multis hominibus frequentata. quæ tametſi ſubiecta eſt ditioni Macedonum, præ cunctis tamen vrbibus Theſſaliæ, Achaiæ & aliarum gẽtium plurimarum quas Præfectus Illyriæ moderatur primas obtinet.* Quas gentes moderaretur Pręfectus Prætorio Illyrici, ex diſpoſitione Conſtantini, habes a Zoſimo lib. 2. *Macedones* ſcilicet, & *Theſſalos & Cretenſes, & Græciam, & circumſitas Inſulas, & Epy*

Digitized by Google

rum vtramque, & præter has Illyrios, & Dacas, & Triballos & Pannonios ad Valeriam vſque, præterea & ſuperiorem Myſiam.

In eaque vrbe Præfectum reſidere ſolitum, inſinuat Cedrenus in Theodoſio. *Cùm milites turbas in vrbe Theſſalonica ob metata ſeu hoſpitia excitaſſent, Theſſalonicenſes Imperatorem contumelijs inſequuti ſunt, & magiſtratus quoſdam lapidibus obruerunt.* At imperator, re cognita, iræ impatiens *vrbis illius Præfecto facinus vindicandum commiſit.* Præfectum Prætorio Illyrici Præfectũ illius vrbis appellauit, quod ea in vrbe ſedem ſuam haberet: niſi velimus Theſſalonicā proprium Præfectũ vrbis habuiſſe Romæ, & Conſtantinopolis inſtar, quod nemo niſi in Antiquitate peregrinus affirmaret. Expreſsè vero Hormiſda ep. 39 quod paulo inuolutius Cedrenus. *Hormiſda Præfecto Prætorio Theſſalonicenſi, & cæteris illuſtribus a pari.* Præfecto Prætorio dixit, non vrbi.

Cum ergo faſtigium Illyrici ante Attilana tempora fuiſſe Theſſalonicæ conſtet ex duobus Concilijs, Nicæno, & Sardicenſi, quæ ea tempora præceſſerunt, & aſſerant Theodoretus & Leo, qui illis ipſis temporibus vixerunt, Nicolaus verò etiam ipſamet antiquorum Pontificum autographa producat, neſcio, quis talibus teſtibus præponere auſit Iuſtinianum, qui vt Spartā ſuā ornaret, centũ annis poſt euerſum Sirmiũ eā Neazā ſcripſit. Hic de auditis, illi de viſu teſtātur, præfer quos lubet.

Addit alia ſubcēturiata teſtimonia Suburbicarius, quibus illud
vnum aſſequitur vt lector intelligat, eum cauſæ penitus deplo-
ratæ patrociniũ ſuſcepiſſe. *Hac de cauſſa*, inquit, *etiā Epiſcopus Ro-*
" *manus* apud Euſebium l. 3. de vita Conſtantini. c. 7. & Socratem
" l. 1. c. 5. hiſce verbis deſignatur ὁ τῆς βασιλευούσης πόλεως προεστώς.
" *Vrbis penes quam Imperium eſt.)*
"

At ſi Epiſcopi iuriſdictio, & dignitas ſequitur naturā Præfecturæ, non Imperij, vt vult Suburbicarius, & rationem dignitatis Epiſcopalis ſpectaſſent hic Socrates, & Euſebius, non Epiſcopũ eius vrbis, penes quā Imperiũ eſt, ſed penes quā Præfectura eſt, dicere debuiſsēt. Verũ quis nō videt, eos deſcribere, nō rationē dignitatis & poteſtatis Epiſcopalis, ſed tātũ vrbis, cuius ille erat Epiſcopus? Inſulſum id quidē eſt, nec minus quod ſequitur.

Et Valentinianus quoque iij. Placidiæ F. (circa eadem ſer-

mè

mè Chalcedonenſis Concilij tempora) Nouella de Epiſcoporum ordinatione inter Theodoſianas 24. hãc eandem pariter Primatus Romani (quem tamen is aliò ad Leonis ſuggeſtionem, fatẽte Baronio, traducit, cauſam agnoſcit, *Cũ*. inquit, *Sedis Apoſtolicæ Primatum ſancti Petri meritum, qui Princeps eſt Epiſcopalis Corona, & Romanæ dignitas Ciuitatis, ſacræ etiam ſynodi firmarit auctoritas*.

Reſp. à Leone requiſitum eam Epiſtolam ſcripſiſſe Valentinianum, & Baronius dicit, & Valentinianus ipſe profitetur. At Leone ſuggerente detorſiſſe Dignitatem Epiſcopi Romani ad B. Petrum, vt aſſeris Suburbicari. nunquam ſomniauit Baronius, tuamq; fidem hic ego deſidero. Tu tu es, qui torques, & detorques Valentinianũ: Nõ enim dicit ille quod Romanæ dignitas Ciuitatis firmarit Primatum Apoſtolicę ſedis, vt velle videris, ſed affert duo firmamenta Primatus. Primum ſancti Petri meritum. Secundum Authoritatem ſacrę ſynodi, laudans ſanctum Petrum appellat eum Principem Coronę Epiſcopalis, & dignitatẽ Romanæ Ciuitatis. *Sancti Petri meritum*, inquit, *qui Princeps eſt Epiſcopalis Corona, & Romana dignitas Ciuitatis*, & erat ita quidẽ, quia vt Sanctus Leo dicebat, *Roma per ſacrã B. Petri ſedẽ caput orbis effecta latius præſidebat Religione diuina, quàm dominatione terrena*. Alia leuiora prętereo tanquã ſagittas paruuli.

Refellitur error Suburbicarij de Speciali Diæceſi Patriarchatus Romani, cuius antiqui, & Canonici limites deſignantur.

CAP. V.

GRauiſsimè lapſum eſſe Suburbicarium in pleriſque ſuarum diſſertationum capitibus, ſatis, vt opinor, huc vſque monſtratum eſt. Nuſquam tamẽ ſupinè magis, quàm dum centeſimũ ab vrbe milliarium terminũ ſtatuit Romanę Diœceſeos ſpecialis. Pugnat id primũ cum eius principijs. Epiſcopos enim diſtinguit in tres gradus, in Epiſcopos ſimplices, Metropolitas & Patriarchas, ſeu Primates. Primos fatetur prǽeſſe ſingulis Ciuitatibus, alios ſolidis Prouincijs, tertios Diœceſibus

integris,& concludit quod hoc *Exarcharum, ſiue Patriarcharum numero Romanus, Alexandrinus, & Antiochenus, Epiſcopi habiti ſunt vt pote quibus ſolidæ Diæceſes, id eſt, plures iunctim Prouinciæ more antiquo commiſſæ fuêre.* Quare fatendum eſt ei, Romanum Epiſcopum in ſua ſpeciali Diæceſi ſicut habuit multas Prouincias, ſic etiam habuiſſe multos Metropolitas. Quod ingenuè fatetur differt.2.c.1.laudans Hincmarum Epiſcopum Remenſem, qui epiſt. 6. ad Epiſcopos Remenſis Diæceſis, c. 4. aſſerit, *ſanctam Eccleſiam Romanam in ſua ſpeciali Diæceſi habere plures Metropolitanos.* Cæterum ſi veteris Eccleſiæ monumenta ſcrutetur in tota Italia, præter Romanum nõ reperiet niſi tres Metropolitanos, Mediolanenſem, Rauennatem & Aquileienſem, & nullum eorum intra centeſimum lapidem. Quum ergo plures Prouinciæ, & Metropolitani plures ſint de eſſentia Diæceſes, & Patriarchatus, male ſuburbicarius centeſimum ab vrbe milliarium conſtituit terminum Romanæ Diæceſis.

Adde, quod nullum certius argumentum Primatis, ſiue Patriarchæ eſt, quàm Eccleſiarum diſpoſitio, Metropolitanorum ordinationes, & iudicia, Conciliorum Diæceſeos conuocatio, quando fuiſſe hæc potiſsima iura vniuſcuiuſque Patriarchæ in ſua Diæceſi, non ſit qui ignoret. At in Italia tota omnia hæc Romanus Pontifex ſolus ſemper vindicauit ſibi, & nullus alius vnquam ad hoc ius aſpirauit: perperam ergo ad ſuburbicariarum fines Romanæ Diæceſis coarctatur. Ego ex innumeris pauca delibabo, tuque ab vno Pontifice diſces omnes. Gregorius Magnus auctoritate ſua vnit[a] Eccleſias Cumanam, & Muiſitanam, Cumanum Epiſcopum ſacrandum ad ſe venire iubet; [b] Aquileienſem iudicandum ad ſynodum citat, [c] Rauennatem monet, [d] vt grauiora quæque ad ſedem Apoſtolicam referat more maiorum. Mediolanenſem electum ordinari concedit. [e] Neapolitanos hortatur, [f] vt eligant Epiſcopum, qui Romæ initietur. Carinenſem Epiſcopatum vnit Epiſcopo Regitano. [g] Operam ludam in re notiſsima ſi exemplis illuſtrandum ſuſcipiam, quod vel Italicæ Diæceſeos Concilia ab vno Romano perpetuo conuocata fuere, vel quod omnes Eccleſiæ Nationis noſtræ hunc vnum paſtorem vniuerſim ſequutæ ſint. Audi vnicum

a li.1. ep. 32.
b li.1. ep.19.
c li.1. ep 16.
d li.1. ep 22.
e li.2. ep 25.
f l.2 ep.15. l. 2. ep.20.
g lib.5. ep.9.

Digitized by Google

nicum [b] teſtimonium omnium Epiſcoporum Italię ex Concilio Romano ſub Felice iij. in cauſa trium Patriarcharum Orientis. *Quoties intra Italiam propter Eccleſiaſticas cauſas præcipuè fidei, colliguntur Domini ſacerdotes, Conſuetudo retinetur, vt ſucceſſor Præſulum ſedis Apoſtolicæ ex perſona cunctorum totius Italiæ ſacerdotum iuxta ſolicitudinem ſibi Eccleſiarum omnium competentem cuncta conſtituat, qui caput eſt omnium.* Et huc ſpectat quod ſcripſit Iulius ad Euſebianos apud Athan, apolog. 2. *Tametſi ſolus ſum, qui ſcripſi, non mea tamē ſolius ſentētia eſt, ſed omniū Italorum, omniumq; his in regionibus Epiſcoporum.* In Sicilia tantiſper immorabor, in qua, ſuburbicari, tuæ nimium te fallunt coniecturæ. h Concil. v. edit Colo. a 230.

Sanctus Leo Magnus ad eius Inſulæ Epiſcopos, ſcribit hunc in modum: *Quia ſaluberrime à ſanctis Patribus conſtitutum eſt, binos in annis ſingulis Epiſcoporum debere eſſe conuentus, terni ſemper ex vobis ad diem iij. Kal. Octob. Romam fraterno ſociandi Concilio indiſsimulanter concurrant.* Conſtitutum ſanctorum Patrum quod citat Leo, eſt quinctus Canon Nicænus, cuius verba ſunt iſta: *Viſum eſt, per ſingulos annos in ſingulis Prouincijs Concilia fieri, vt ſimul in vnum conuenientes ex communi Prouincia huiuſmodi examinent quæſtiones.* Et infra: *Fiant autem Concilia ſemel quidem ante dies quadrageſimæ* &c. *ſecundum verò agant circa autumni tempus.* Et hoc illud eſt ad quod Siculos quotannis vocabat Leo. Negare ergo non potes, Siciliam ad Romanam Dięceſim pertinuiſſe. Hinc vt alia prętercam, in Concilio Lateranenſi ſub Martino Primo reperias Epiſcopos Maiſanenſem, Agrigentinum, & Panormitanum, & in ſexto Romano ſub Symmacho, Meſſanenſem, Meſenatem, & Lyparitanum. ep 4.

Progreſſu temporis mutatum eſt Leonis Magni decretum ſi quare Gregorius Magnus Cypriano Diacono: *Nouit dilectio tua Lancolim conſuetudinem tenuiſſe; vt fratres & Coepiſcopi noſtri Romam ſemel in triennio de Sicilia conuenirent, ſed nos eorum labori conſulentes, conſtituiſſe vt ſuā hic ſemel in quinquennio præſentiam exhiberent.* Tandemque omninò auulſa eſt Sicilia ab Eccleſia Romana, & ſubiecta Epiſcopo Conſtantinopolitano, vt cum Balſamone, [a] aſſerit ſuburbicarius. [b] Verum id factum ait poſtquam Iuſtinianus prouocationes à Siciliæ iudicibus ad PP. Lib. 6. ep. 19. a in 2. Can. Conc. Conſtantinop b Diuer. 2. 1 3.

c Italiæ fieri ſolitas Quæſtori d, in vrbe Conſtantinopolitana delegaſſet, vt ſic Ciuiles, & publicas formas Eccleſiaſticus ordo ſequeretur; ſed errat. Enimuerò Gregorium Magnum Pontificem fuiſſe poſt Imperium Iuſtiniani, ignorare nō poteſt: ſupra tamen Gregorius auditus eſt citare Epiſcopos Siculos ad ſynodum Prouinciæ. Audi vero quid rurſum ſcribat lib. 1. epiſt. 1. *Petro ſubdiacono ſedis noſtræ intra Prouinciam Siciliam vices noſtras, Deo auxiliante, commiſimus, ſicut Prædeceſſorum noſtrorum fuit iudicium, vni perſonæ omnia committere.* Et lib. 2. ep. 4. *Maximianum Epiſcopum Syracuſanum ſuper cunctas Siciliæ Eccleſias vices ſedis Apoſtolicæ miniſtrare decernimus, vt non ſit neceſſe pro paruulis cauſis Romam ire.* Eidemque præcepit, vt examinet quemdam, qui ferebatur idoneus ad Epiſcopatum, eumque ad ſe ordinandum tranſmittat. Immo Defenſores à Gregorio in Siciliam miſſos videas lib. 7. ab. epiſt. 17. ad 21. Tunc ſolummodo à Romana Diæceſi Sicilia diuiſa eſt, quum Leo Iſauricus à Gregorio Secundo multatus Imperio, vicissim interdixit Gregorio iuribus Siciliæ, vt aſſerit auctor Miſcellæ. Has Eccleſias Hadrianus Primus à Conſtantino Iſaurici Pronepote requirens dicebat. *Immo & conſecrationes Epiſcoporum, ſeu Archiepiſcoporum, ſicut Olitana conſtat traditio, noſtræ Diæceſis exiſtentes penitus Canonice Sanctæ Romanæ noſtræ reſtituantur Eccleſiæ.* Et Nicolaus Primus ad Michaelem. *Inter iſta, & ſuperius dicta, volumus; vt conſecratio Syracuſano Archiepiſcopo noſtra à ſede impendatur, vt traditio ab Apoſtolis inſtituta nullatenus veſtris temporibus violetur* Ergo ante Iſauricum Sicilia fuerat Romanæ Diæceſis, ſicut Siciliam Iſauricus, ſic Calabriam, & Apuliam Nicephorus Tyrannus Orientis poſt ducentos annos eripuit Romanæ Diæceſi: commiſſa earum ordinatione Epiſcopo Hidruntino, quem per Conſtantinopolitanum Epiſcopum Polieuitum Archiepiſcopum inſtituerat. Neque ab his teſtimonijs tantū, ſed vel à Balſamone ipſo didiciſſe poterat Suburbicarius, Siciliam longè poſt Iuſtinianum Romanæ Diæceſi eremptam eſſe, hæc enim ſunt eius verba loco citato. *Iam verò & Sicilia certis ab hinc annis vrbis Conſtantinopolitanæ throno ſubiecta, tyrannicis manibus ab ea auulſa eſt.* Si vero vſq; à Iuſtiniano Sicilia ſubiecta fuiſſet Eccleſiæ Cōſtantis

[Margin notes: l. 17. C. Theodoſ. de appellat. | l Nouel. 75. & 104. | ep. 1. | ep. 1. | Luit prand. in legat. pro Othon.]

ſtantinopolitanæ, non dixiſſet Balſamo, *certis ab hinc annis*, quũ ſeptingentis propemodum annis Balſamonem præceſſerit Iuſtinianus. Quum ergo mutata forma regiminis politici, & tranſlatis appellationibus Siciliæ ex Italia Canſtantinopolim, nihilominus res Eccleſiæ immotę perſtiterint, totis ducentis annis, reſtat Anonyme, vt confiteare, etiam tum ad Ciuiles & publicas formas mutari non conſueuiſſe res ſacras. Agnoſce præterea, te aut male contraxiſſe Romanã Diæceſim ad ſuburbicarias, aut male ſuburbicarias ad centeſimum lapidem, quum ſine iniuria totius antiquitatis ſaltem Italiam totam, & inſulas adiacentes à Romana Diæceſi ſubducere non poſsis. Immo ſi repetas quę tu ipſe ſcripſiſti, videris te (inconſiderate opinor) confeſſum eſſe tam Romanam Eccleſiam, quàm Romanas ſuburbicarias non modo vltra centeſimum lapidem, verum etiam vltra fines Italiæ, immo etiam longe vltra ſupremos limites Imperij occidentalis procurriſſe.

Caput primum ſecundę diſſertationis ſic incipis, ſuburbicariarum Regionum tractatum excipiat alter, hic de ſuburbicarijs Eccleſijs, quarum apud Rufinum mentio, id eſt, de Eccleſijs quæ per ſuburbicarias regiones propriam antiquo more epiſcopi, ſeu mauis cum recentiore ęuo, Patriarchę Romani Dięceſim conſtituere. Certè Hincmarus quoq; ad Epiſcopos Rhemenſis Dięceſeos ſcribens ep. 6. c. 4. Specialẽ Romanę Eccleſię Dięceſim memorat his verbis. *Sancta*, inquit, *Romana Eccleſia plures Metropolitanos in ſua ſpeciali Diæceſi habet, ſimiliter & Alexandrina Eccleſia in ſua Diæceſi* &c. ſentis ergo, eas omnes Eccleſias, & Regiones eſſe ſuburbicarias ex quibus iuxta Hincmarũ conſtituebatur ſpecialis Dięceſis Romani Patriarchæ. Audiamus itaque Hincmarum de integro, & ex eius ſententia de tota re iudicemus. Verba eius ſunt hęc, quę tu mala mẽte mutila retuliſti, *& quia ſancta Romana Eccleſia cui ſollicitudo omnium Eccleſiarum in B. Petro Principe Apoſtolorum eſt commiſſa, plures Metropolitanos in ſua ſpeciali Diæceſi habet, ſicut SANCTVS LEO ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem Epiſcopum monſtrat, ſimiliter & Alexandrina ECCLESIA in ſua Diæceſi, ſed & Antiochena ſedes nonnullos Metropolitanos, in ſua*

Diæceſi

Diœceſi Romana. Tuncque primum eis ad fidem ex gentilitate redeuntibus, illorum ordinationes arripuerunt ſibi Græci Patriarchæ, vt teſtantur tam acta Concilij, quàm variæ Epiſtolæ Ioannis Papæ octaui. Ex multis inſeram hic particulas vnius aut alterius. Epiſtola nonageſima nona habet hoc initiũ: *Omnibus Epiſcopis, & cæteris Clericis Græcis Bulgariæ Diœceſeos inuaſoribus, ac per hoc excõmunicatis. Miramur, vos, & vehementer obſtupeſcimus ſanctorum Patrum Canones obſcuratis oculis relegiſſe, & calcata conſcientia terminos æternos à Patribus poſitos tranſtuliſſe, & in alienam meſſem iudicij falcem miſiſſe, in Illyrici Prouincias, quas nunc Bulgarum natio retinet ingredientes, & ordinationes illicitas perpetrantes, cum & ſacra Concilia ſub ſede B. Petri Apoſtolorum Principis, has olim Prouincias deguiſſe patenter innuant, & rerum geſtarum à Sancto Damaſo Papa conſcripta manifeſtè denuncient.* Et extrema epiſtola 201. ad Plotium: *Præterea ſicut veſtra pars ſuum velle conatur accipere, ita & nos Diœceſim noſtram Bulgariam, quam Apoſtolicæ recordationis Sanctiſſimi Domini Papæ Nicolai certamine ſedes Apoſtolica recepit, ac Hadriani æque Beat.*mi *Præſulis tempore poſſederat, ſumma nobis celeritate reſtitui volumus, & de cætero omnem ordinationem Eccleſiaſticam ab Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Præſulibus in eadem Diœceſi Bulgarica auctoritate Apoſtolica amputamus, ipſos autẽ ordinatos ibid. Epiſcopos, & omnes alios inferioris ordinis clericos, vt inde ſe ſubſtrahant, & ab inuaſione Bulgaricæ noſtræ Diœceſis ſe omninò compeſcant, decertare procures.*

Sed audi lector, & conſidera, quàm mirabilia ſunt opera Dei, vidiſti capite 3. Leonem magnum aſſerentem, ſe exemplo maiorum delegaſſe vices ſuas Epiſcopo Theſſalonicæ, quæ erat Metropolis Illyrici, vidiſti capite pręcedenti, Nicolaum primũ mittentem ad Michaelem ipſamet exemplaria delegationum Damaſij, Siricij, Simplicij, Felicis, Hormiſdæ, quibus Epiſcopus Theſſalonicenſis conſtituebatur Vicarius Apoſtolicæ ſedis in vtraque Epyro, in Illyrico, Macedonia, Theſſalia, Achaia, Dacia Ripenſi, & Dacia Mediterranea, Myſia, Dardania, & Præuali, ex quibus Prouincijs conſtabat Præfectura Illyrici tota, vidiſti iam in prima noſtra Periodo ex epiſtola Leonis 71.

Anatolium Epiſcopum Conſtantinopolis humiliatum ſub manu illius ſancti Pontificis, reijcere in alios culpam Primatus, quam attentarat in Concilio Chalcedonenſi. At deſiderabatur Epiſtola ipſa Anatolij, quæ nuſquam apparebat: deſiderabantur delegationes & Leonis, & cæterorum Pontificum miſſæ Conſtantinopolim à Nicolao, quæ poſtquam miſſę ſunt, interiore. Magna certè iactura, & quam ego vehementer dolebam, quod viderem huiuſmodi monumentis, ſi extaſſent, paulo grauius frangi potuiſſe impudentiam hæreticorum. Quando ecce Deus conſolatus eſt me nil minus cogitantem, occaſione, quam dico. Diebus ſuperioribus Illuſtriſsimus, & Reuerēdiſsimus Dominus Scipio S.R.E. Cardinalis ſanctę Suſannæ, & eiuſdem S. E. Bibliothecarius conſeruandæ, & reparandæ antiquitati totus intentus, aſſequitus reliquias Bibliothecæ Monaſterij Bobienſis & nobilis & peruetuſtæ, eas in Vaticanum deferri præceperat. Has ego alia de cauſa ſcrutari permiſſus, reperio in antiquiſsimo, & ob id lectu difficillimo manu ſcripto Concilium quoddam Romanum ſub Bonifacio ſecundo celebratum P.C. Lampadij, & Oreſtis, in quo ipſimet Epiſcopi Illyrici Romam profecti accuſant Iuriſdictionis occupatæ Ephiphanium Epiſcopum Conſtantinopolis; & productis ijs delegationibus, quæ deſiderabantur, (inter quas eſt etiam epiſtola Anatolij ad Leonem), demonſtrant. Illyricum ſpecialiter pertinuiſſe ad curam Pontificis Romani. Mature prodibit in lucem, & tunc intelliges, Deum ipſum, etiam dormientibus nobis, pugnare contra inſenſatos. Habes ergo huc vſq; Italiã, & Illyricũ in ſpeciali Patriarchatu Epiſcopi Romani. Oſtẽdo iã in eius Diœceſi etiam Thraciam, Pontum, & Aſiam, ex quibus in Concilio Chalcedonenſi Dięceſis Patriarchæ, Conſtantinopolitani formata eſt.

Nullũ certius argumentũ Primatis, vel Patriarchę eſt, vt dicebamus quã ordinatio, & iudicia Archiepiſcoporũ Diœceſeos, quũ ideo Patriarchę appellati ſint, quod ſint, quaſi Patres Archiepiſcoporũ. Quare Innocẽtius primus alludẽs ad Priuilegiũ Patriarchale epiſt. 18. ad Alexandrũ Antiochenũ inquit, *Metropolitanos auctoritate ordinas ſingulari*. Et Patres Chalcedonẽſes, quã-

do

do adſcripſerũt Patriarchis Conſtãtinopolitanũ,decreuerunt, *vt poteſtatē haberet ordinãdi Metropolitanos in Aſiana & Pontica & Thracia Diœceſibus*. Reddenteſq; rationē Leoni ſummo Pontifici cur retulerint Conſtãtinopolitanũ interPatriarchas,ſe id feciſſe dicunt, *tribuentes Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, quantum Metropolitanis vrbibus ad quietē congruere viſum eſt*. Et vt Conſtantinopolitani priuilegia Patriarchalia innoteſcerẽt, canone nono, & decimo ſeptimo ita conſtituerunt. *Si aduerſus eiuſdem Prouinciæ Metropolitanum Epiſcopus vel Clericus habet querelam, petat aut Primatem Diœceſeos, aut ſedem Regiæ vrbis Conſtantinopolis, & apud ipſam iudicetur.* *act.15. & 16.* *Epiſt. Concil. ad Leonem.*

Fuiſſe vero eouſq; hoc munus, & ius proprium Apoſtolicæ ſedis in illis Diœceſibus, docent verba Epiſtolę Concilij ad Leonem. Poſtquam enim dixêre, ſe Patriarchatu Conſtantinopolitano conſuluiſſe quieti Vrbium Metropolitanarum, ſubijciũt: *Eo quod frequenter Epiſcopis vitam finientibus multæ turbæ naſcuntur, abſq; rectore, Clericis ac populis remanentibus, qui per eaſdē ſunt Ciuitates, & Eccleſiaſticum confundentes ordinem, quod nec veſtram latuit ſanctitatem, quam maxime propter Epheſios, vnde quidam vobis ſæpius importuni fuerunt*). Et poſt pauca. *Confidentes, quod lucente apud vos Apoſtolico radio, & vſq; ad Conſtantinopolitanam Eccleſiam conſuete gubernando illum ſpargentes huc ſæpius expanditis.* Habes ergo, & in Aſia, in qua Epheſus, & in Thracia, in qua Conſtantinopolis, & in Ponto Patriarchatum Romanum. Adhæc, Legati Romani intercedentes iudicio Concilij dixêre; *Contradictio noſtra his geſtis inhæreat, vt nouerimus, quid Apoſtolico viro vniuerſalis Eccleſiæ Papæ referre debeamus, vt aut de ſuæ ſedis iniuria, aut de Canonum euerſione poſſit ferre ſententiam.* Ius ergo ordinationum illarum Diœceſeon collatum Conſtantinopolitano proprium erat Apoſtolicæ ſedis, quando collatio hæc iniuriam eiuſdem ſedis annexam habebat. Clarius id Leo ad Principem Martianum epiſt. 54. *Satis ſit prædicto* (Anatolio) *Quod veſtræ Pietatis auxilio, & mei fauoris aſſenſu, Epiſcopatum tantæ vrbis obtinuit. Non dedignetur Regiam Ciuitatem, quam APOSTOLICAM non poteſt facere ſedem.* Ergo Primatus collatus

Digitized by Google

Conſtantinopolitano proprius erat Apoſtolicæ ſedis, quando, antequam Anatolius crearetur Patriarcha, ſine fauore, & aſſenſu Leonis nunquam fuiſſet Epiſcopus Conſtantinopolis. Et adeò proprium erat illud ius Apoſtolicæ ſedis, vt ideò non poſſet aſſequi Patriarchatum illarũ Diœceſeon Anatolius, quia efficere nequibat, vt ſedes Conſtantinopolis eſſet ſedes Apoſtolica. Certè Martiõ [a] genere Põticus excõmunicatus ab Epiſcopo Sinopenſi patre ſuo, non vertit ſe aut ad Epiſcopum Antiochiæ, aut ad alium quemcunque pro abſolutione, ſed Romam ad Higinium. Non prætergrediebatur ergo Patriarchatus Papę Suburbicarias tantum Italiam, & Illyricum, ſed ingreſſus viſcera Orientis, è quinque Diæceſibus, quæ erant ſub diſpoſitione Præfectorum Prætorio Orientis, tres integras occupabat; maiorem ſcilicet, & nobiliorem eius partem, in qua erat Conſtantinopolis ipſa caput, & vertex Imperij.

a apud Epiph. ſer 42.

Eam Africæ partem, quæ tempore Notitiæ ſubiecta PP. Italiæ parebat eius vicario, fuiſſe in Diæceſi Patriarchæ Romani latè oſtendam cap. ſequenti & poſt cap. x. Illyricum Occidentale. Hiſpaniam, Galliam, Britanniam, & quicquid Terrarum ab Oriente, & Occidente ad Septentrionem protenditur (quamdiu Catholicè vixerunt) nullum aliũ Patriarchã, & Primatem agnouiſſe, niſi Romanum, & quos dedit Romanus, omnes harum gentium hiſtoriæ conſtanter aſſerunt, quas putidi laboris eſſet referre ſingillatim. Neque aliter vel dicere, vel cogitare poſſibile eſt, ſi, vt dicebat Nicolaus primus, duos acceſſorios Patriarchas contemnens, *per has tres præcipuas Eccleſias omnium Eccleſiarum, Dei ſollicitudo BB. Petri, & Pauli moderamen expectat.* Quos tamen non contempſit Theodorus Studites, qui contra Iconomachos ſcribens. *Orientem non habent,* inquit,[b] *Occidente priuati ſunt, à quini, verticis Eccleſiaſtico corpore auulſi ſunt.* Quini verticem appellauit Eccleſiam vniuerſam ratione quinque ſedium Patriarchalium, in quarum Diœceſes tota diuiſa eſt. Quum verò ab initio in tres, non in quinque Diæceſes diuiſa eſſet, vbi de duorum Patriarcharum Diæceſibus conſtiterit, tertia latere non poterit.

b apud Baron to. 9. ad an. 819.

Diæceſim Alexandrini habes in VI. Canone Nicæno, Aegyptum

tum, Libyam & Pentapolim. Diæceſim Antiocheni in ſecundo canone primi Cōcilij Cōſtātinopolitani, cuius verba ſunt hæc: *Epiſcopi ad Eccleſias, quæ ſunt vltra ſuam Diæceſim ſuoſque limites ne accedant, nec Eccleſias confundant, ſed ſecundum canones. Alexandriæ quidem Epiſcopus Aegyptum ſolum regat, Orientis autem Epiſcopi ſolum Orientem adminiſtrent, ſeruatis priuilegijs Primatus, quæ in Nicænis Canonibus Eccleſiæ Antiochenæ tributa ſunt*: Quare ſola Diæceſis Orientis ad Primatum Antiochiæ pertinebat, non Aſia, Pontus, & Thracia, & ideo ſequitur Canon. *Et Aſianæ Diæceſis Epiſcopi, quæ ſunt in ſola Aſia, adminiſtrent. Nec non & Ponti Epiſcopi ea tantum quæ ſunt in Ponto, Thraciæ vero ipſius, tantummodo Thraciæ.* Hinc in Concilio Chalcedonenſi act. 14. Epiſcopus Antiochenus nuncupatur *Exarchus Orientalis Diæceſis*, in Concilio Epheſino primo tom. 3. c. 1. *Metropolitanus Diæceſis Orientis.* Et S.tus Io. Chryſoſt. de Epiſcopo Antiocheno ad Imp. profecto inquit: *Nouit ille plane, quod non pro vna ſibi nunc Ciuitate negotium, ſed pro Oriente toto, Ciuitatum enim ſub Oriente poſitarum caput, & mater eſt Ciuitas noſtra.* Si ergo Antiochenus Orientis, qui & Syria Maior, & Alexandrinus Aegypti tantum ab initio geſsêre ſollicitudinem Patriarchalem, reliquum eſt, vt quicquid extra Aegyptum & Syriam eſſet, id omne ab initio eſſet in ſpeciali Diæceſi Romana. Quare qui Romanum Pontificem appellāt Patriarcham Occidentis, interpretandi ſunt ratione Metropolis, quæ eſt in Occidente, qua ratione nunc Rex Catholicus vocatur Rex Hiſpaniæ, quum tamen habeat in ditione ſua dimidium Orbis, & olim Pręf. Præt. Italiæ, Galliæ, Illyrici, & Orientis.

hom. 3. ad prop. Antioch.

Certo tempore ſextæ ſynodi eripuerant Græci magnam partem Romanæ Diœceſis Patriarchę Romano, adhuc tamen, conuocato Romæ Concilio reliquiarum ſuarum Agatho. Rom. Pont. epiſtolæ, quæ lecta eſt act. 4. ſubſcribit hunc in modum: *Agatho Epiſcopus ſanctæ Dei Catholicæ, atque Apoſtolicæ Eccleſiæ vrbis Romæ huic ſuggeſtioni cum generalitate totius Apoſtolicæ ſedis Concilij pro rectitudine Apoſtolicæ confeſſionis factæ conſenſi & ſubſcripſi*). & in fronte Epiſtolæ: *Agatho Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei cum vniuerſis Epiſcopis ſubiacentibus Concilio Apoſtolicæ ſedis*) Excedebat vero Occidentem hæc ſynodus. Quare in Epiſtola

Patres dicunt, *Omnes nos exigui Eccleſiarum Præſules veſtri Chriſtiani Imperij famuli in ſeptentrionalibus, vel occiduis partibus conſtituti*). Et intra: *Numeroſa multitudo noſtrorum vſque ad Oceani regiones extēditur*). & tertio: *Omnium noſtrorum, id eſt vniuerſorū per ſeptentrionales, vel occiduas regiones Epiſcoporum*). Subſcripſit etiam in ea ſynodo Ioannes Theſſalonicenſis tanquam legatus natus Apoſtolicæ ſedis vrbis Romæ.

Priſcam, & primæuam illam ſpecialem Diœceſim Patriarchę Romani ſi referas ad Conſtitutionem Romanæ Politiæ intelliges, quanto interuallo diſtēt Diœceſes Eccleſiaſticę à Ciuilibus, & quàm inſigne mendacium ſit, quod tot eſſent in Eccleſia Patriarchę, quot erant in Imperio Diœceſes, ſola nimirū Diœceſis Romani Patriarchæ conſtabat ex XI. Imperij Diœceſibus, & hæ ex 95. Prouincijs vt ex ſubiecta Imperij notitia perſpicuum eſt.

Diœceſis Italiæ conſtabat ex Prouinciis ſeptendecim, quæ ſunt, Prouincia
- Venetiæ
- Aemiliæ
- Flaminiæ & Piceni Annonarij
- Tuſciæ, & Vmbrię
- Piceni Suburbicarij
- Campaniæ
- Siciliæ
- Apuliæ & Calabriæ
- Lucaniæ & Brutiorū
- Alpium Cottiarum
- Reſiæ Primæ
- Reſiæ Secundæ
- Samij
- Valeriæ
- Sardiniæ
- Corſicæ

Diœceſis Illyrici occidentalis conſtabat ſex Prouincijs
- Panoniæ ſecundæ
- Sauiæ
- Dalmatiarum
- Pannoniæ primæ
- Norici Mediterranei
- Norici Ripenſis

In Diæceſi Africæ erant ſex Prouinciæ
- Africa
- Bizatium
- Numidia
- Mauritania Sitifenſis
- Mauritania Cæſarienſis
- Tripolis

Ex tribus his Diœceſibus conſtabat Præfectura PP. Italiæ.

In Diœceſi Hiſpaniæ Prouinciæ ſeptem
- Bœtica
- Luſitania
- Gallecia
- Tarraconenſis
- Carthaginēſis
- Tingotania
- Balleares

In Galliæ Diœceſi erant Prouinciæ decem & ſeptem:
Viennenſis,
Lugdunenſis Prima,
Germania Prima,
Germania Secunda,
Belgica Prima,
Belgica Secunda,
Alpes Maritimæ,
Alpes Penninæ & Graiæ,
Maxima Sequanorum,
Aquitania Prima,
Aquitania Secunda,
Nouem populi,
Narbonenſis Prima,
Narbonenſis Secunda,
Lugdunenſis Secunda,
Lugdunenſis Tertia,
Lugdunenſis Senonia.

In Diœceſi Britanniarum erant quinque Prouinciæ:
Maxima Cæſarienſis,
Valentia,
Britannia Prima,
Britannia Secunda,
Flauia Cæſarienſis.

Tres ſuperiores Diœceſes erant ſub poteſtate PP. Galliarum. Duæ ſequentes ſub poteſtate PP. Illyrici.

In Macedonia prima Diœceſi PP. Illyrici Prouinciæ ſex:
Achaia,
Macedonia,
Creta,
Theſſalia,
Epirus noua,
Epirus vetus.

In Dacia ſecunda Diœceſi eius & PP. Prouinciæ quinq;:
Dacia Mediterranea,
Dacia Ripenſis,
Mæſia Prima,
Dardania,
Præualitana & pars
Macedoniæ ſalutaris.

Sequuntur tres Diœceſes Præfecti P. Orientis:

In Diœceſi Thraciæ Prouinciæ ſex:
Europa,
Thracia,
Hæmimontus,
Rhodopa,
Mæſia Secunda,
Scythia.

In Diœceſi Prouinciæ vndecim:
Bythinia,
Galacia,
Paphlagonia,
Honorias,
Galacia Salutaris,
Cappadocia Prima,
Cappadocia Secunda,
Hellenopontus,
Pontus Polemoniacus,
Armenia Prima,
Armenia Secunda.

In Diœceſi Aſiæ erant Octo Prouinciæ:
Pamphylia,
Lydia,
Caria,
Lycia,
Lycaonia,
Piſidia,
Phrygia Pacatiana,
Phrygia ſalutaris.

Hæc erat rota,& prima illa Diæceſis Patriarchæ Romani in Imperio Romano, ex qua intelligis, quid ſibi vellent Patres Cōcilij Arelatenſis,quando ad S.um Siluestrum ſcripsére. *Placuit etiam,antequam à te,qui maiores Diæceſes tenes, per te potiſsimum omnibus inſinuari.* Intelligere prætereà potes, cùm longè maior fuerit hæc Diæceſis cæteris Patriarchalibus, ſumma æquitate vſos fuiſſe Apoſtolos in Eccleſiaſtico corpore diuidundo, maximę Eccleſię maximam Diæceſim tribuentes. Stare propterea Bellarminianum argumentum,quod tu deludis. *Si ſolis ſuburbicarijs Romana diæceſis diffinnia fuiſſet, minor fuiſſet Alexandrina & Antiochena,quod eſt abſurdum.* Et quidem apud omnes, qui iuſtè viuunt, abſurdū,& iniquū eſt, aut æqualibus inæqualia, aut inæqualibus ęqualia diſpertiri, pugnatq; id cū ea ratione, qua Deus vniuerſum adminiſtrat. Tuq; ſi vel in iure, vel in Philoſophia morali tantiſper verſatus es, id ignorare non potes. Oſtendit igitur à priori, vt Logici loquuntur, hoc argumentum, quod nos à poſteriori, & quaſi digito tibi demonſtrauimus.

Et cur Irenęum putas, iam tum Eccleſiæ Romanæ non ſolum potentiorem principatum tribuiſſe, ſed & maximę titulū? Tu vaticinare quod lubet, ego illum poteſtatis, hunc amplitudinis, indices eſſe reor. Ex ingenti hac Eccleſiæ Romanæ Diæceſi ſubtractę ſunt, vt dictum ante eſt, tres poſtremæ Imperij Dięceſes, vt conſtitueretur Dięceſis Patriarchę Conſtantinopolitano. Quare neque Romana Dięceſis, neq; Conſtantinopolitana conſtiturę ſunt iuxta formam Ciuilium Dięceſeon. In ſola Pręfectura Orientis tribus reliquis Patriarchis Dięceſes datę fuêre, duęq́, ex eis in ſola Comitiua. Quare ſi Patriarchas cum Pręfectis, & Eccleſiarum Dięceſes cum Pręfecturis, ſeu Dięceſibus Imperij enumerare pergas, dicam tibi *& ſolem geminum,& duplices ſe oſtendere Thebas.*

Neque Diæceſes ſolæ, ſed ipſæ etiam Prouincię Eccleſiaſticę frequenter diuerſę erant à Prouincijs Ciuilibus. Exemplo ſit Italia, cuius in Notitia erant Prouincię ſeptendecim: attamen in Eccleſia antiquitus non fuerunt niſi quatuor Metropolitani, Romanus, Mediolanēſis, Rauennas, Aquileienſis. In Dięceſi

Aegyp-

Aegypti erant ſex Imperij Prouinciæ, Aegyptus, Thebais, Libya, Pentapolis, Arcadica, Auguſtamnica. At in Diœceſi Eccleſiaſtica erant decem Metropoles, ſic enim ſcribunt Theodoſius & Arcadius ad Dioſcorum epiſtola, quæ recitata eſt actione prima Concilij Chalcedonenſis. *Igitur Tua Sanctitas, ſumptis ſecum decem Metropolitanis Epiſcopis, qui ſub tua degunt Diœceſi, & alijs ſimiliter decem ſanctis Epiſcopis, Kal. Aug. Epheſum Metropolim Aſiæ conuenire feſtinet.* In Diœceſi Britanniarum erant quinq; Prouinciç. Attamen Sanctus Gregorius Magnus duos tantùm in ea Metropolitas inſtituit, Cantuarienſem, & Eboracenſem. Quid plura? Tempore Caroli Magni in toto Imperio eius non fuerunt in Eccleſia niſi viginti duę Prouinciç, tot enim Metropolitanos enumerat ipſe anno Domini 811. In teſtamento ſuo, quum tamen duę ſolę eius Diœceſes Gallica, & Italica conſtarēt ex 34. Prouincijs. Poſſem id ipſum demonſtrare in alijs partibus Eccleſię & Imperij, ſed vereor ne ſim faſtidio lectori, dum in re nimis nota moroſè eum detineo.

Soluuntur argumenta, quibus Suburbicarius contrahit Romanum Patriarchatum ad centeſimum lapidem.

CAPVT VI.

Tribus argumentis cap. 4. diſſ. 2. Suburbicarius centeſimum lapidem conſtituit terminū Romanę Diœceſi, quorum primum eſt chimæricum, ſecundum euertit ſententiam eius, meamq; confirmat; tertium, & petit principium, & nihil concludit. Primum eſt conuenientia Politiæ Eccleſiaſticę cum Publica, quæ omni argumentorum genere reprobata, nouam reſponſionem non requirit.

Secundum eſt lex 62. de hæret. C. Theod. in qua Impp. Theodoſius, & Valentinianus ſchiſmaticos Romanos arcent ad centeſimum lapidem: ſchiſmaticorum ſcilicet pœna, inquit, hæc inter alias fuit, vt extra Epiſcopatus eius terminos relega-

 ren-

rentur,intra quem abEpiſcopi communione ſe ſeparaſſent,ſed hoc aſſertum hoc vno exemplo probat,quod ad eum modum Donatiſtas Carthagine,& Prouincia adeo Proconſulari Africa pulſos,teſtatur Optatus , & Hieronymus Chronico : hæc ille.

Dixi ego,hoc argumentum euertere ſententiam Suburbicarij,& meam confirmare,quo modo audi. Epiſcopum Carthaginenſem fuiſſe Metropolitanũ Africæ Proconſularis, & Primatem Diœceſis Africanæ,& nos ante probauimus,& fatetur Suburbicarius ipſe huius diſſertationis cap. 2. Donatiſtæ communione ab eo ſeparati Carthaginenſem Eccleſiam grauiſsimo ſchiſmate lacerauerant. Eijciuntur verò hac lege non extra Diœceſim Africæ,ſed extra Prouinciam Africæ Proconſularis,cuius hic erat Metropolitanus.Quare ab hoc exemplo id vnum colligi poteſt,ſchiſmaticos abigi conſueuiſſe extra illas Prouincias,in quibus deliquiſſent, non etiam extra Diœceſes Epiſcoporum ſuorum. Quum igitur ſchiſmaticos Romanos Impp.citata lege pelli iubeãt ad cẽteſimũ ab V.lapidẽ,reſtat, vt ex hypotheſi cẽteſimus lapis Prouinciæ nõ Diœceſis Romanę terminus eſſet,ſed ne id quidem ſequitur,ſiquidem ad centeſimum lapidem ſchiſmatici Romani ideo pelli iubentur , quia ad centeſimum ab vnaquaq; vrbe,quam ſcindebant , milliare, ſchiſmaticos omnes relegare,iuſtum videbatur , quod poſtea iure firmatum eſt,vt habetur in li, 35.C. Theodoſ. de Epiſc. & cler.

In tertio argumento ſupponit,duplicem tantum fuiſſe Italiæ notionem,& alteram altera anguſtiorem,prima & latiore Italiam generaliter dictam complexam eſſe totam Italiam cum vrbe Roma,& Suburbicarijs regionibus;ſecunda,& anguſtiore,eam tantum Italiæ partem , quæ vltra centeſimum ab vrbe milliarium conſtituta Mediolanum Metropolim habebat,quæ ab Vrbanis regionibus Italiæ nomine diſtinguebatur , ſimili modo à Roma Romanæque Vrbis,& Epiſcopi Diœceſi,Italiã, Italiæque Epiſcopos ſolitos ſeparari, illos Romanũ,iſtos Mediolanẽſem Epiſcopos,Metropolitanos habuiſſe. Atq; ita demon-

monſtratum putat, Romanam Diœceſim, Mediolanēſi longe minorem fuiſſe, quum longe maior Italiæ pars eſſet extra ſuburbicarias, & centeſimum lapidem quàm intra.

Quod Epiſcopus Mediolanenſis fuit Metropolitanus Italię, verisſimum eſt, quum & Sanctus Athanaſius epiſt. ad ſolit. & Theodoret. lib. 2. c. 15. Dionyſium Epiſcopum Mediolanenſem Italiæ Metropolitanum appellent. Cæterum ſicut Aepyptus Aegypti, Syria Syriæ, Africa Africæ, Thracia Thraciæ, Europa Europæ, ſic etiam Italia Italiæ ſpecialis Prouincia fuit, eiuſque Metropolis Mediolanum. Inter Patres Concilij Arelatenſis reperias Epiſcopum Mediolanenſem hac nota. *Ex Prouincia Italia ciuitate Mediolanenſi Oroſius Epiſcopus, Nazaraus lector.* Quæ Prouincia non complectebatur certe taliam totam vltra centeſimum lapidem; Enim vero in eodem numero fuêre *Ex Prouincia Campania, ciuitate Capuana Protus Epiſcopus &c. Ex Prouincia Apulia, Ciuitate Arpienſium Pardus Epiſcopus* &c. Neq; ierim inficias, Hieronymum in Chronico, hoc ſenſu Italiam accepiſſe, cum dixit: *Poſt Auxentij ſeram mortem, Mediolani Ambroſio Epiſcopo conſtituto, omnis ad rectam fidem Italia conuertitur* & Ambroſium in Luc. c. 20. *Diſſenſionum omnium procella deferbuit, cuncti ſæcularis cupiditatis ardores, æſtuſque omnes, quibus Italia populus per Iudaica olim Ariana proxime ſæuitatis incendia coquebatur, ſereno iam ſpiramine temperantur.* Solam nimirum Prouinciam ſuam, quę hinc Gallię, hinc Venetię agris terminabatur, auctoritate ſua Auxentius infecerat Ariana lue.

QVARE cum inde ad contiguos Venetos, & Gallos virus ſpargi cœpiſſet, *Damaſus in Eccleſia Romana Primatu ſucceſſor Liberij*, inquit Theodoretus, *Nonaginta habuit Epiſcopos ex Italia, & Gallia in vnum coactos*, quorum conſenſu ſynodice Auxentius nominatim damnatus eſt, eiuſque iniquis conatibus obuiam itum. Huius ſynodi Patres ep. ad Illyricos ſcribunt. *Significatum eſt nobis à fratribus, qui in Gallia, & in agro Venatoris habitant, nonnullos ad hæreſim amplexandam omni ſtudio incumbere.* Igitur Italia. quæ cum Auxentio

 defece-

deſecerat , neque porrigebat ſe in agrum Venetum, cui iure Archiepiſcopali præſidebat Epiſcopus Aquileienſes, tunc Valerianus in ſynodo Damaſo proximus, neque in alias Italiæ partes; ex quibus Romam tantus Epiſcoporum numerus conuenerat. ſi enim alias Italiæ partes infeciſſet, quid erat, quod prima Galliæ, & Venetiæ contagione expreſſa, aliæ reticerentur? Quę eſſet hæc Prouincia, diſertè monet teſtamētum, quod ante Pipini mortem cōdidit Carolus Magnus. *Italia quæ Longobardia dicitur.* Hæc igitur eſt illa Italia tota, quæ poſt Auxentij mortem ad rectam fidem conuerſa eſt, & cuius Metropolitanus erat, & eſt Epiſcopus Mediolanenſis. Ad quam ſcribens Ambroſius ipſe lib. 7. ep. 1. *Ambroſius*, inquit, *Seruus Chriſti, vocatus Epiſcopus fratribus per omnem Italiam conſtitutis ſalutem in Domino æternam.*

Apud H. Mutium. Germ. Chron. l. 8. ad an. 794.

Hinc intelligere potes, grauiter erraſſe te, dum duas tantùm Italiæ notiones feciſti, quum reuera ſint tres, & niſi tecum de vna litigem, quatuor, quas dum ignoras, in caſſes inextricabiles te conieciſti. De latiori notione nulla inter nos controuerſia eſt, quod ſeptendecim Prouincias complectatur. Anguſtiores probaui, duæ reliquæ reſtant, de quibus nunc dico, neque de meo capite quicquam, ſed ea tantum quæ tu ipſe confeſſus es.

Italiam generatim acceptam in duas Diœceſes diuiſam fuiſſe fateris, & bene cap. 4. primæ Diatribæ pag. 23. *Vt hoc proinde ſenſu*, inquit, *duæ iam nobis in Italia generalius accepta Diœceſes conſtituendæ ſint, Italia videlicet ἰδιωτικῶς ſic dicta, & Roma cum vrbicariis, ſeu ſuburbicariis regionibus.* Accipiamus id aſſertum, & addamus alterum pag. ſequenti. *Ad eum quoque modum Vicarius Italiæ, à Vicario vrbis Romæ diſtinguitur.* Atq; ita tecum dicamus, duas eſſe in Italia Diœceſes, Vrbanam vnā, Italicam alteram, ita inter ſe diſtinctas, ſicut vicariatus Italiæ, & vicariatus vrbis: ex quibus vni Italicę Italię ſpecialiter acceptę nomen lęſit. Neque vero ſudandum eſt, vt ſciamus, quænam eſſet vicarij Italiæ Diœceſis, ſiquidem in Notitia Imperij Occidentalis, grandioribus litteris legitur. *Sub diſpoſitione VI. Vicarij vrbis Romæ Prouinciæ infraſcriptæ. Conſularis Campaniæ, Tuſciæ & Vmbriæ, Piceni*

ceni ſuburbicarij. Sicilia, Corrector Apuliæ & Calabriæ, Brutiorum & Lucaniæ. Præſides Samnij, Sardinicæ, Corſicæ, Valeriæ Hæc in Notitia reſtabant, ideo ſub diſpoſitione VI. Vicarij Italiæ Conſulares quatuor *Venetia, & Hiſtria, Aemilia Liguria, Flaminia, & Picenum annonarium. Præſidiales tres. Alpes Cottiæ, Rhetia prima, & Rhetia ſecunda.* Quare per tua principia ex ſolis iſtis prouincijs cōſtabat Italia ſpecialiter accepta. Huc ſpectat, quod diſſert. 2. c. 4. citas ex Athanaſio ad ſolitariam vitam agentes. (*Erant enim plures in hac Synodo quàm quadringenti, tum è magna Roma, atq; vniuerſa Italia, Calabria, Apulia, Campania, Bruccia, Sicilia, Sardinia Corſica*). Vides quomodo diſtinguit Athanaſius Italiam, non tantum à centeſimo lapide: ſed etiam à Prouincijs Vrbicarijs, quæ etſi Vicario vrbis erant ſubiectæ, ab vrbe tamen, pro maiori parte longe, lateque diſtabant. Quod fecit Athanaſius, hoc ipſum fecit & ſynodus Sardicenſis, de qua ibi loquitur Athanaſius, hunc titulum affigens ſynodicæ ſuæ. *Sancta Synodus Dei gratia Sardicæ congregata ex vrbe Roma Hiſpanijs, Gallijs, Italia, Campania, Calabria, Apulia &c.* Certe vero iſti Concilio interfuêre, ex Prouincia Venetiæ, Fortunatianus Epiſcopus Aquileienſis. Ex Prouincia Italiæ, Procaſius Mediolanenſis, Vrſacius Brixienſis. Ex Prouincia Flaminiæ Seuerus Rauennas, & ex alijs Prouincijs alij, qui ſubſcripſerunt hac forma, vt videre eſt in fragmento, quod inter opera Hilarij publicauit Pithæus. *Lucius ab Italia de Verona, Fortunatianus ab Italia de Aquileia, Seuerus ab Italia de Rauenna, Vrſacius ab Italia de Brixia, Protaſius ab Italia de Mediolano.* Hi omnes ex Diœceſi Italica, & ideo ſic ſubſcripſerunt. Cæteri Vrbanę Diœceſis non ita *ſed Vincentius à Campania de Capua Ianuarius à Campania de Beneuento, Maximus à Thuſcia de Luca, Stercorius ab Apulia de Canuſio, Calepodius à Campania.* Hanc igitur fuiſſe notionem Italiæ ſpeciatim acceptam, negare non potes, niſi cum ratione ſenſum exuas, & quod ſemel ædificaſti, iterum deſtruas.

Reliqua eſt, quæ tua eſt, quarta Italiæ acceptio, de qua non prius dico, quam abs te circa iſtam acceptionem vnius argumenti ſolutionem expoſcam, & ne, vt Baronio, & Bellarmino, mihi etiam ἀσὺΜογίσαρ obiectes, dicam in forma. Regiones illę

 erant

Diaconi cedunt,ſiue Romę ſit,ſiue Eugubij,ſiue Tanais,quum vbicumque ſit eiuſdem meriti,eiuſdem ſacerdotij. Loquitur ideo Hieronymus de Epiſcopatu, quo ad ordinem Sacramenti cum cæteris ordinibus,non quo ad ordinem politicum reſpectu Epiſcopalium dignitatum. Nos etiam fatemur,Romanum Pontificem,quo ad ordinem Epiſcopalem omnes alios Epiſcopos pares habere,ſiue Eugubij ſint,ſiue Tanais,ſiue alterius cuiuſlibet loci. At quo ad ordinem ſacræ Politiæ, Epiſcopos Archiepiſcopis,hos Patriarchis, Patriarchas Pontifici ſubiectos eſſe tenemus. Idque nunquam negauit, millies aſſeruit ſanctus Hieronymus verbis paulo diuerſis eamdem rem. Sic Nicolaus primus. *Communes Eccleſiæ contumelias repellamus, qui commune ſacerdotij culmen in Chriſti Eccleſia ſinguli ſecundum ſuorum qualitatem priuilegiorum promeruiſſe dignoſcimur.* ep. 70.

Tuebatur Epiphanius ſentētiam ſuam conſuetudine Vrbis, in qua *ad teſtimonium Diaconi Presbyteri ordinabantur.* Cui reſpondet Hieronymus. *Si auctoritas quæritur, Orbis maior eſt Vrbe.* Cæterum ſi ſine inuidiæ conſpicillijs rem intueare, hic, qui tibi videtur Elephas, vix, ac ne vix quidem erit formica. Auctoritas duplex eſt, Poteſtatis, ſiue Iuriſdictionis, & vſus ſiue conſuetudinis, nam hęc etiam conſtituit ius, quod tu, vt pote IC.tus ignorare non potes. In hoc genere tantum totius Orbis maior auctoritas eſt, quàm ſolius vrbis; vt enim inquit ſanctus Auguſtinus, *Illa, quæ non ſcripta ſed tradita, cuſtodimus, quæ quidem toto terrarum Orbe obſeruantur, dantur intelligi, vel ab ipſis Apoſtolis, vel plenarijs Concilijs, quorum eſt in Eccleſia ſaluberrima auctoritas, commendata, atque ſtatuta retineri.* Supponunt ideo huiuſmodi res conſenſum ſummi Pontificis & ab eius Poteſtate pēdent. Si enim ab Apoſtolis inſtituta ſunt, non ſine Petro, ſi à Cōcilijs plenarijs, non ſine Papa. At ſecundum auctoritatem Poteſtatis, & Iuriſdictionis vrbs maior eſt orbe, quod de antiqua Republica ciuili tu non negares & de Rep. Eccleſiaſtica à me monſtratum eſt; nulla enim gregis vtcumq; magni in paſtorem poteſtas. Opponebat Epiphanius non poteſtatem poteſtati, aut iuriſdictionem iuriſdictioni, ſed conſuetudinem conſuetudini & ideo rectè Hieronymus, *Si auctoritas quæritur, Orbis* ep. 118. ad Ianuar.

maior eſt Vrbe. Tantum vero abeſt, vt in hoc genere Pontifex ex conſuetudinibus Eccleſiæ Romanæ præiudicium inferat Orbi vniuerſo, vt potius conſuetudines ſuas (quæ tamen fidei & bonis moribus non aduerſantur) inuiolatas relinquat omnibus Eccleſijs Orientis, Occidentis, & Italiæ ipſius, & ideò, vt inquit Auguſtinus, *diſciplina nulla eſt in his melior graui prudentique Chriſtiano, quàm vt eo modo agat, quo agere viderit Eccleſiam, ad quamcunque forte deuenerit.* Itaque tranſcendis tu (callidè, an inſcienter non dico) ab vno genere auctoritatis ad aliud, & ideo vt ſoles, verbis tantum pugnas, non re.

Riſum non potui continere, vbi vidi, te ſubijcere Pontificem Epiſcopis Italiæ quia Aurelianus prius nominauit Epiſcopos Italię, & poſtea Romanum. Etiam Apoſtolus ad Galatas c. 4. *Abraham*, inquit, *duos filios habuit, vnum de ancilla, & vnum de libera.* Et 1. ad Corinth. 3. *Quid igitur eſt Apollo? quid verò Paulus?* Num ideo tu, aut filio Ancillæ ſubijcies filium liberæ, aut Paulum Apollo? Sed nimium antiquus ego, qui quaſi quiſque cauillis hiſce tuis decipi poſsit, in huiuſmodi nugis tempus tero.

" Poſtquam probaſti, quod nos ſponte conceſsimus, Epiſcopum Mediolanenſem eſſe Metropolitanum Italiæ, pergis, & inquis.

" O mitto alia ſciens volens innumera. Ex his enim vel ſolis
" iam ſatis apparet, à Romanis Eccleſijs Italicas, vt nominibus, i-
" ta etiam inſpectione, ſeu κηδεμονία diſtinctas fuiſſe, quarum Me-
" tropolis Mediolanum fuit, vt totius Italiæ generalius acce-
" ptæ Roma Metropolis erat. Et hoc ſenſu Liberius ipſe apud So-
" cratem lib. 4. c. 11. ſe ἐπίσκοπον ἰταλίας nominat.

Fateor vtique, Liberium ibi (nouo tamen, & ſingulari exemplo) reperiri Epiſcopum Italiæ, ſed ratione, quam dico. Eccleſias aliarum regionum ſuæ Diœceſeos Romani Pontifices committere ſolebant alijs Epiſcopis cum titulo Vicarij primum, Primatis poſt, & Patriarchæ tandem ſic in Illyrico Theſſalonicenſi, *a* in Bulgaria Epiſcopo primæ Iuſtinianæ, *b* in Gallia, vel Lugdunenſi, *c* vel Rhemenſi *d* (id enim non litigo) in Suetia *e* Lundenſi, in Hiſpania *f* Hiſpalenſi, & alibi alijs. Italicas

a *Leo. ep.* 84.
b *Iuſtin. Nouel.* 131. *Greg. mag.* l. *ep.* 59.
c *Iuo. ep.* 236. 237.
d *Hormiſd. ep.* 1.
e *Innoc.* 3. *li.* 1. *ep.* 419.
f *Hormiſda. ep.* 26.

licas vero nemini vnquam hoc iure commiſerunt, ſed eas immediate tanquam Patriarchæ rexerunt ſemper. Audiſti ſupra omnes Epiſcopos Italię in Synodo Romana ſub Felice Tertio. *Quoties intra Italiam propter Eccleſiaſticas cauſas præcipuè fidei colliguntur Domini ſacerdotes, conſuetudo retinetur, vt ſucceſſor Præſulum ſedis Apoſtolicæ, ex perſona cunctorum totius Italiæ ſacerdotum, iuxta ſollicitudinem ſibi Eccleſiarum omnium competentem, cuncta conſtituat, qui caput eſt omnium.* Ante quos Iulius Primus apud Athan. Apol. *2. Tametſi ſolus ſum qui ſcripſi, non mea tamen ſolius ſententia eſt, ſed omnium Italiæ, omniumque in his regionibus Epiſcoporũ.* Etiam Epiſcopus Antiochiæ habebat duos Primates in ſua Diœceſi; vt aſſerit Volateranus in Antropologia, & Conſtãtinopolitanus alios, vt conſtat ex can. 9. & 17. Concilij Chalcedonenſis, in quibus grauati à Metropolitanis, aut Primatem Diœceſeos adire iubentur, aut ſedem Regiæ Vrbis Conſtantinopolis. Malo nimirum ſic Primatem interpretari cum Gregorio IV. c. Decreto 2 q. 6. quàm aliter cum Nicolao Primo, quamuis & Nicolai interpretationem probabilem eſſe putem, vt aliàs dicam. Itaque reſpectu principalis, & immediatæ ſuperintendentiæ Patriarchalis reſeruatæ ſibi, Liberius appellari potuit *Epiſcopus Italiæ.* Hac etiam ratione Paulus vocatur Doctor gentium, & non Doctor Iudæorum, & Chriſtus dixit: *Non ſum miſſus niſi ad oues quæ perierunt domus Iſrael:* nihilominus Paulus cum gentibus docuit etiam Iudæos, & Chriſtus miſſus eſt pro totius mundi ſalute.

Sed illud notatu dignum eſt, quod tu diſtinxeras Italiam generaliter acceptam in Suburbicarias, & Italiam ἰδιωτικῶς dictam. Iſtam Epiſcopo Mediolanenſi, illam Romano ſubieceras. Neque huius Diœceſim vltra centeſimum lapidem porrigi poſſe aſſerebas: Nunc autem Romanum facis Metropolitanum totius Italiæ generaliter acceptæ, eique conſequenter ſubijcis, & Mediolanenſem, & cæteros omnes Epiſcopos Italiæ. Quæ immemoria hæc? Certe pœnitet, dixiſſe me, hominem eſſe te ingenij minimè obtuſi. Neque tamen diu hîc pedem figis, ſed hac deſerta, confeſtim repetis primam cantionẽ, & inquis. Certe hic & illud prioribus conſequenter obiter adno-

tandum,in Occidente ſummam,ſed æquam Epiſcopi Romani, & Mediolanẽſis auctoritatem fuiſſe.Sulpitius Seuerus noſter, qui circa annum Domini 400. ſcripſit lib. 2. ſacræ hiſtoriæ. *Priſcillianiſtæ vbi Romam peruenêre,Damaſo ſe purgare cupientes ne in conſpectum quidem eius admiſſi ſunt. Regreſſi Mediolanum æquè aduerſantem ſibi Ambroſium repererunt. Tum vertêre Conſilia, vt quia duobus Epiſcopis, quorum ea tempeſtate ſumma auctoritas erat, non illuſerant, largiendo, & ambiendo ab Imperatore cupita extorquerent.*

Tu ex eorum numero es, Suburbicari, *quorum ego nequitiam*, dicebat ille,*duplici odio dignam iudico, vel eo quod hæreſeos venenum propinare alijs non extimeſcunt, vel eo etiam quod ſancti cuiuſq; viri memoriam tanquam ſopitos iam cineres profana manu ventilant,& quæ ſilentio ſepeliri oportebat,rediuiua opinione diffamant.*

Poterat quidem Sulpitius & apertiùs, & cautiùs loqui , ſed poſsibile non eſt,omnia verba ita trutinare , vt non interdum aliquid minus limatum excidat nobis.Id tamen limaſſet etiam Sulpitius,ſi aut ei veniſſet in mentem , vllo vnquam tempore hinc impugnatum iri Romanum Primatum,aut vaticinari potuiſſet,poſt annos mille ducentos hominem naſciturum, qui ob iſthæc verba æquaturus eſſet Cathedram Mediolanenſem Romanæ.Sacrilegium , quo non modo Ambroſius quamdiu vixit numquam impiauit ſe ,ſed, vt oſtendi ante,omnem operam dedit,vt ab alijs(etiam Orientalibus)quàm maximè caueretur.Damaſi auctoritas triplici titulo ſumma erat , Sanctitate, Doctrina,Cathedra;Ambroſij itidem triplici, ſanctitate , doctrina,familiaritate Imperatoris, qui tum Mediolani degebat. Quod ſi Cathedræ auctoritatem reſpexiſſent Priſcllianiſtæ, nũquam adijſſent Ambroſium, quid enim iuris Eccleſiæ Mediolanenſi in Eccleſias Hiſpaniarum , ad quas per Ambroſium reſtitui cupiebant?Si tu miſiſſes Romam Diatribas tuas ad Paulũ V.Pontificem Maximum,& ad Robertum S. R.E.Cardinalem Bellarminum,vt eorum auctoritate probarentur , rogatus cur ita feceris,rectiſsimè reſponderes , quia in Eccleſia Chriſti vtriuſque viri ſumma auctoritas eſt.Iniuriam nihilominus tibi faceret,quiſquis colligeret hinc,vel putaſſe te ſummam vtriuſq;

auct c-

ritatem eiuſdem generis eſſe, vel te hoc reſponſo Cardinalem æquare voluiſſe Pontifici. Pudeat ergo & te auctoritatem cum poteſtate confundere nugariq; ita fallaciter, & captioſè tanta in re.

Neruis ſecundæ tuæ Diatribæ hunc in modum conciſis, reliquum eſſet, Suburbicari, vt in primam etiam calamum ſtringeremus in qua certè errorum ſeges paulo minus copioſa eſt. Cæterum neque patientia Lectoris abuti honeſtum eſt, & huiuſmodi inutiles quęſtiones, genealogiaſque interminatas ſectari prohibet verbum Dei. Inutilem dico quia ſi à poteſtate Pontificis ſubducere te volebas (quod vnum ſcriptionis tuæ ſcopus eſt) oſtendere primo debuiſſes, Romanum Pontificem nullam habere poteſtatem niſi in ſua Diœceſi ſpeciali. Deinde eius Diœceſim ſpecialem Eccleſijs ſuburbicarijs cõtineri. Poſt, Suburbicarias Eccleſias eas eſſe, quæ regionibus ſuburbicarijs concluduntur. Et tum demum inquirere, regiones ſuburbicarię, quę nam eſſent. Sed primum nõ attigiſti, & nos contra hanc hæreſim toto hoc libro pugnamus. Secundum probaſti ſola auctoritate Ruffini, qui tamen apertiſsimè ſuburbicarias Eccleſias appellat eas, quæ ſub vrbana Metropoli conſtitutæ, vrbanam, ſeu mauis vrbicariam, vel ſuburbicariam Prouinciam formant. Quare de tertio, & quarto non eſt quod laboremus.

Quum igitur à Ruffino tuo cum omnibus hiſce tuis diſſertationibus hoc vnum aſſequi poſsis, ne in Gallia conſtitutus Papæ ſubiectus ſis tanquam Metropolitano (neq; enim ab eius Patriarchatu potes ſubducere te) tu quoq; huic labori parcere potuiſſes, id enim citra omnem Dei offenſam, & ſine vlla animæ, nominiſq; iactura à nobis pacificè impetraſſes, ſit per nos quicumq; vult (& ſanctus etiam) extra Prouinciã Papæ, at non ita extra Eccleſiam, cuius caput eſt Papa, *quicunque enim extra hanc domum agnum comederit profanus eſt*. Iam ergo, hoc primæ periodi ſcopulo ſuperato, ad ſecundam calamum conuertamus.

Ex rebus in Oriente geſtis ab Anno Chriſti 500. ad 800. quę eſt ſecunda Anonymi periodus, demonſtratur, Catholicos Orientales toto eo tempore agnouiſſe, & veneratos eſſe Romanum Pontificem tanquam ſupremum Caput Eccleſiæ Chriſti.

CAPVT VII.

CONſtantinopolis Epiſcopatum Macedonius Orthodoxus, Imperium Anaſtaſius Eutichianus, Acatianarum partium ſtudioſiſsimus initio ſexti ſæculi obtinebant, contrarijs inter ſe ſtudijs Chalcedonenſe Concilium proſequentes, eoq; iniquior erat Anaſtaſius Macedonio, quod hac de cauſa Symmachus Papa à communione fidelium illũ ſegregauerat. *Porro Imperator*, inquit Nicephorus Monachus. *Macedonium Conſtantinopoleos Epiſcopum cogebat anathematizare Chalcedonenſe Concilium, quemadmodum & Helias Hieroſolymitanus. At Macedonius abſque vniuerſali ſynodo quæ Præſulem haberet Romanum Epiſcopum, impoſsibile fore, hoc ſe facere, fatebatur*. Et Theodorus lector. *Macedonium Imperator vehementer vrſit, vt idem ipſe faceret*, (quod Helias) *Ille verò ſine vniuerſali ſynodo, cui magnæ Romæ Epiſcopus præſideret, nihil ſe facturum dixit*. Epiſcopi Eccleſiarum Illyrici (quod, vt dixi, erat ſecunda Præfectura Imperij Orientalis) qui in ſchiſmate Acatiano deteriorem partem ſequuti fuerant, pœnitẽtia ducti, Symmachum Romanum Pontificem, per litteras humillimè obteſtantur, vt eos Catholicæ communioni reſtituat. Extant hę litterę in Bibliotheca Patrum, tom. 3 in quibus (bone Deus) quàm præclarè prædicant Romanũ Primatum. *Hæc dicimus, Sanctiſsime, auſi ſupplicare non pro perditione vnius ouis, neque pro perditione vnius drachmæ, ſed pro amica nobis ſalute, non Orientalium partium tantum, ſed triũ prope plagarum habitabilis mundi, non corruptibili auro, aut argento redemptorum, de vana con-*

uerſatione à parentibus tradita, ſed pretioſo ſanguine agni Dei, ſicut docuit Beatus glorioſorum Apoſtolorum Princeps Petrus cuius Cathedram Beatitudini tuæ credidit Chriſtus optimus paſtor. & infra. *Feſtina ad liberandum nos, quia non in ligando tantum poteſtas tibi eſt data, ſed in ſoluendo quoque diu vinctos, ad imitationẽ magiſtri. Neque in eradicando, aut diruendo ſed in plantando, atque ædificando ſecundum B. Hieremiam, magis ſecundum Saluatorem mundi Chriſtum, in cuius ille extitit typo. Neque in tradendo tantum ſathanæ in interitum carnis, ſed & in Charitate formando longa aduerſione deiectos ne (quod abſit) maiori triſtitia abſorptis nobis à ſathana videamini pertuliſſe ſtipendium. Non enim ignoras eius ingenium qui quotidie à ſacro doctore tuo Petro doceris, oues Chriſti per totum habitabilem mundum creditas tibi paſcere.* Et poſt multa lectu digna. *Feſtina, & noli tardare ad Orientis auxilium, magis autem ad maiores partes habitabilis mundi, quia non tantum pro centum viginti millibus illis in magna cõſtitutis Ciuitate Niniue, ſed à multo plurimis ſpera ſpectari tuam poſt Deum medicinam?* Eodem, & pro eodem Pontifice Ennodius edidit apologeticum ſuum in quo poſt multa, inquit, *Sanctorum voce patet Pontificum dignitatem ſedis Romanæ factam toto Orbe venerabilem, dum illi quidquid fidelium eſt, vbique ſubmittitur, cùm totius corporis caput eſſe deſignatur.* Inſtitutum meum ſequutus mitto ſcripta à Gelaſio, ab Anaſtaſio, & Symmacho contra Imperatorem Anaſtaſium, & cæteros Acatianos, in quibus illuſtriſſima teſtimonia ſunt pro Papæ Primatu. Et vnum hoc dico Acatianum ſchiſma non prius finitum eſſe, quàm eraſerint Græci ex Diptichis nomen Acatij, & omnium ſectatorũ. Vbi enim Anaſtaſius à Deo fulmine ictus interijt, & Imperium Iuſtino ſeniori delatum eſt, clariſſima legatione ad Hormiſdam Romanum Pontificem deſtinata, de Eccleſiarũ pace concilianda tractari cœpit. Aſſenſit Hormiſda, modo Acatiani formula ab eo præſcripta Acatium, & eius errores eiurarent, quod & præſtiterunt, Concilio in hunc finem Conſtantinopoli conuocato. Qua de re ad Hormiſdam ita ſcribit Iuſtinus ipſe. *Negatum eſt inter diuina myſteria memoriam in poſterum fieri (pro tenore libelli quem diximus) Acacij præuarica-* *extat inter epiſt. Hormiſd. to. 1. epiſt. Rom. Pont.*

toris

toris huius vrbis Epiſcopi, nec non aliorum ſacerdotum, qui vel primi contra conſtituta venerunt Apoſtolica, vel ſucceſſores errorꝰ facti ſunt, nulla vſque ad vltimum diem ſuum pœnitentia correcti.

Occaſione librorum Fauſti Regienſis Epiſcopi, qui Conſtantinopoli ſpargebantur, Pelagiana hęreſis eodem tempore ea in vrbe pullulare cœperat, de quibus Poſſeſſor Africanus Epiſcopus qui tũ ibi degebat, Hormiſdã ita cõſulit, vt & re, & nomine illũ Eccleſię totius caput indigitaret. *Decet, & expedit, ad capitis recurrere medicamentum; Quis enim circa ſubiectos ſollicitudinem gerit, aut à quo magis nutãtis fidei ſtabilitas expectanda, quàm ab eius ſedis Præſide, cuius primus à Chriſto Rector audiuit: Tu es Petrus & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.*

inter epiſt. Hormiſd.

Decedit interim Ioannes Epiſcopus Conſtantinopolis, ſub quo Eccleſiæ Orientis conciliatæ fuerant, eique ſuccedit Epiphanius, qui cum Concilio Conſtantinopoli conuocato ſynodicas de electione ſua ad Hormiſdam litteras ſcribit, & inter cætera. *Eſt mihi*, inquit *ratio magnopere, Beatiſſime, vniri me vobis, & diuina amplecti dogmata, quæ ex Beatis & Sanctis diſcipulis, & Apoſtolis Dei, præcipuè ſummi Petri Apoſtolorum ſanctæ ſedi veſtræ ſunt tradita, & nihil eis pretioſius exiſtimare.* Mox profitetur ſingulatim iuxta formulam fidei ab Hormiſda præſcriptam. Concilium verò hoc titulo præmiſſo. *Domino noſtro ſancto ac Beatiſſimo Patri Patrum Archiepiſcopo, & Patriarchæ Hormiſdæ Theophilus Baſiliſcus.* Poſt multa, cur ſynodicas iſtas de electione Conſtantinopolitani ad Hormiſdam litteras daret, his verbis explicat. *Igitur Eccleſiaſticam legem implentes Apoſtolatui veſtro debitum perſoluentes officium, ſperamus, vt amplius charitatis vinculum, & paternum affectum circa nos charitas veſtra cuſtodire dignetur, & ſapienti gubernatione & humilitate quæ Chriſtianum decet, & manſuetudine, quæ ad rationabilis traditi vobis Ouilis ſalutem pertinet, peragatis.* In Diœceſibus Pontica, Aſiana, & Orientis multi renitebantur, expungere è diptichis nomina omnium Epiſcoporum, qui, durante ſchiſmate, in Acatiana communione deceſſerãt. Ideo Iuſtinus Imperator Hormiſdam ſupplex orat, vt paci proſpiciens hoc indulgere dignetur. *Veniam*, inquit, *itaq. nominum poſtulamus, non Acacij non vtriuſq; Petri, non Dioſcori, vel Timothei*

inter epiſt. Hormiſd.

Ibidem.

Digitized by Google

quorum vocabula ad nos datæ tuæ ſanctitatis litteræ continebant, ſed quos in alijs celebrauit Ciuitatibus Epiſcopalis reuerentia. Et hoc, exceptis vrbibus, vbi Beatitudinis veſtræ libellus iam in plenum admiſſus eſt, niſi hanc quoque partem beneuolentia ſtatuerit, veſtra mitius corrigendam. Negauit id Hormiſda epiſt. 75. aſſerens, *melius eſſe, & magis Deo placitum, ſi ſalua fide Eccleſiaſtico corpori iungantur abſciſſi, quàm in abſciſſos tranſeant, qui in Beati Petri immaculata communione manſerunt.* Atque ita factum. Multis retrò annorum decurſijs ceciderat Imperium Occidentis, Roma auaritię, & crudelitati Barbarorum obiecta, ſpoliati, direptique orbis pœnas perſoluerat, Italia, amiſſa libertate, graui Regum Gothorum iugo premebatur, Oriens ſolus tunc mundo leges dabat, Occaſum nemo, Ortum omnes ſpectabant. In hoc tamen rerum mundanarum ſqualore vides omnes Orientis Eccleſias (& Conſtantinopolitanam prę ſertim) Romano Pontifici ouium inſtar Paſtori ceruices ſubmittere, eius ſe ouile profiteri, ab eo tanquam à capite membra pendere, totum habitabilem orbem ei commiſſum agnoſcere, eius arbitratu ex hominum memorijs Epiſcopos, ipſoſque Imperatores ſuos prorſus delere, ſalutem totius Orbis in eius ſolius communione poſitam prædicare. Et Eccleſiarum dignitas, & Maieſtas, antiquitatis iudicio, ſæculares Magiſtratus ſequuta fuerit? in ſola eorum conſtitutione Eccleſiarum ordo radices egerit? vltra centeſimum ab Vrbe milliarium Pontifex hoc tempore nullam iuriſdictionem exercuerit? Quis neget, non in Cymmerijs, ſed in Aegyptijs tenebris eũ verſari, in viam Chani abire, & in cõtradictione Choræ periturum, qui hoc ſæculo Romanum verticem toto orbe conſpicuum non proſpicit, eiq; cum Imperatoribus, cum Patriarchis, cum tota Eccleſia Chriſti humilis non aſſurgit? Iuſtinianus ipſe hæres Imperij, ſed non moderationis Iuſtini, quamuis audacior, quàm patiatur religio in alienam meſſem plerumque falcem immiſerit, Romanum nihilominus Primatum grauiſsimis monumentis teſtatum reliquit. Retulit enim ipſe in leges ſuas in C. ti. 1. de ſumma Trinit. tum Epiſtolam Ioannis Papæ ad ipſum, tum ſuum ad eumdem Pontificem reſponſum. Dixerat ad eum Pontifex: *Inter claras ſapientiæ, ac*

Digitized by Google

manſuetudinis veſtræ laudes Chriſtianiſſime Principum puriore luce tanquam aliquod ſydus irradiat, quod amore fidei, quod charitatus ſtudio edocti, Eccleſiaſticis diſciplinis Romanæ ſedis reuerentiam conſeruatis, & ei cuncta ſubijcitis, & ad eius deducitis vnitatem, ad cuius auctorem, hoc eſt Apoſtolorum primum, Domino loquente, præceptum eſt, Paſce oues meas. Quam eſſe omnium Eccleſiarum caput, & Patrum regulæ, & Principum ſtatuta declarant, & pietatis veſtræ reuerendiſſimi teſtantur affatus. Cui reſpondens Imp. inquit: *Nos reddentes honorem Apoſtolicæ ſedi, & veſtræ ſanctitati* &c. *omnes ſacerdotes vniuerſi Orientalis tractus, & ſubijcere, & vnire veſtræ Sanctitatis ſedi properauimus. In præſenti ergo quæ commota ſunt (quamuis manifeſta, & indubitata ſint, & ſecundum Apoſtolicæ veſtræ ſedis doctrinā ab omnibus ſemper ſacerdotibus firmè cuſtodita, & prædicata) neceſſarium duximus, vt ad notitiam veſtræ Sanctitatis perueniant. Nec enim patimur, quicquam quod ad Eccleſiarum ſtatum pertinet, quamuis manifeſtum, & indubitatum ſit, quod mouetur, vt non etiam veſtræ innoteſcat ſanctitati, quæ caput eſt omnium ſanctarum Eccleſiarum.* Idem Imperator ad eundem Pontificem in Authent. vt Rom. Eccleſ. centum annorum gaudeat præſcriptione, *Vt legum originem,* inquit, *anterior Roma ſortita eſt, ita & ſummi Pontificatus apicem apud eam eſſe, nemo eſt, qui dubitet, vnde & nos neceſſarium duximus patriam legum, fontem ſacerdotij ſpeciali noſtri numinis lege illuſtrare*, Et l. 7. C. de ſum. Trinit. ad Epiphanium Archiepiſcopum Conſtantinopolis. *Cùm comperiſſemus, quoſdam alienos à Sancta Catholica, & Apoſtolica Eccleſia, impiorum Neſtorij & Eutichetis ſequutos deceptionem, diuinum antehac promulgauimus edictum (quod & tua nouit Sanctitas) per quod hæreticorum furores reprehendimus, ita vt nullo quouis omnino modo immutauerimus, aut immutemus, aut prætergreſſi ſumus eum, qui nunc vſque, coadiuuante DEO, ſeruatus eſt ECCLESIASTICVM ſtatum, quemadmodum & tua nouit Sanctitas: ſed in omnibus ſeruato ſtatu vnitatis SANCTISSIMARVM ECCLESIARVM cum ipſo SANCTISSIMO Papa veteris Romæ, ad quem ſimilia hiſce præſcripſimus. Nec enim patimur quicquam eorum, quæ ad Ec-*

Digitized by Google

cleſiaſticum ſpectant ſtatum, non etiam ad eiuſdem referatur Beatitudinem, cùm ea ſit caput omnium ſanctiſsimorum Dei ſacerdotum, vel eo maximè quod quoties in his locis hæretici pullularunt, & ſententia, & recto iudicio illius venerabilis ſedis correcti ſint. Clarius conſtaret ex iſtis conſtitutionibus Primatus Papæ, ſi non nuda earum verba, ſed cauſæ cur ſcriptæ ſunt, inquirerentur, quas prætermitto, faſtidioſum quippe nimis eſt, adijcere lumen ſoli.

Theodahatus ſocors ille Gothorum Rex, qui tunc in Italia rerum potiebatur, comminatus Romanis, ſenatorios omnes cum filijs ſe necaturum, niſi Papa Conſtantinopolim iuiſſet, eique à Iuſtiniano pacem impetraſſet, Agapetum Romanum Paſtorem adegit ad ſuſcipiendum hoc iter, grauiora etiam ſubiturum pro incolumitate gregis ſibi commiſsi. Tenebat tunc ſedem Conſtantinopolis Anchimus Eutichianæ hæreſis ſuſpectus, gratia Theodoræ Auguſtæ, quę eodem morbo laborabat, è Trapezuntis Eccleſia ad eam tranſlatus. Non prædicabat quidem hæreſim palam, ſed neque dogma Orthodoxum. Dicebat, ſe quatuor Concilia generalia venerari, execrarique Arium, Macedonium, Neſtorium, & Eutichem, tolerabat tamen mutus, & patiens quæcunque ab Eutichianis dicebantur. Quare ab Imperatore monitus ne deeſſet officio boni Paſtoris, quid ei reſponderit, Patres Concilij Conſtantinopolitani hac de cauſa poſt Agapeti mortem congregati narrant in ſententia aduerſus Anchimum lata. *Promiſit*, inquiunt, *ſe omnia facere quæcumque ſummus Pontifex magnæ ſedis Apoſtolicæ decerneret, & ad ſanctiſsimos Patriarchas ſcripſit, ſe ſequi per omnia Apoſtolicam ſedem.* Atque ita eluſit Imperatorem, & Orthodoxos. Vbi vero diuina prouidētia Conſtantinopolim Agapetus appulit, cùm apud eum, etiam antequam Roma diſcederet, tam à monachis, quàm ab alijs in hæreſis ſuſpicionem Anchimus adductus eſſet, quomodo cum eo Pontifex geſſerit ſe, ita narrat liberatus. *Primum quidem honorificè ſuſcipiens directos ſibi ab Imperatore ſpreuit quidem Anchimi præſentiam, eumq ad ſalutandū admittere noluit. Neq; aut precibus, aut minis adduci potuit, vt eū admitteret. Deniq; petentibus Principibus, vt Anchimum Agapetus Papa in*

ſalutatione, & communione ſuſciperet, illud inquit fieri poſſe ſi ſe libello
probaret Orthodoxum, & ad Cathedram ſuam reuerteretur. Impoſſi
bile eſſe, aiebat translatitium hominem in ea ſede permanere, Augu-
ſta verò promittente munera multa, & rurſus Papa minas intentante,
in hoc Papa perſtitit ne eius audiret petitionem. Hæc idem Author.
Zonaras verò, ad Imperatorias minas Agapetum riſiſſe, addit,
his verbis: *Cùm autem Pontifex ad minas riſiſſet, ſeque eadem etiam*
æquo laturum eſſe animo reſpondiſſet, ac beatū fore, ſi ſibi vitæ talis ex-
itus daretur, verecundatus Imperator, mutataque ſententia rem exa-
minandam propoſuit. Quid mox Agapetus in Anchimum con-
ſtituerit, narrant Archimandritæ in libello ad Iuſtinianum Im-
peratorem poſt Agapeti mortem. *Miſit itaquè Deus huic Ciuita*
ti Agapetum qui verè ἀγαπητος, id eſt, dilectus à Deo, & hominibus,
Pontificem antiquæ Romæ in depoſitionem Anchimi &c. tanquam o
lim Petrum magnum Apoſtolum Romanis in depoſitione Simonis Cre-
tani. Iſte enim venerabilis vir ſciens per libellos plurimorum noſtro-
rum ea, quæ iniquè contra Eccleſias præſumpta fuère, ea ipſa viſu ſemel
accipiendo; neque ad viſum ſuſcipere voluit Anchimum furentem ad-
uerſus Canones ſed tunc iuſtè deiecit, de ſede ſacerdotali Ciuitatis ſuæ,
& coopitulante, & eo adiuuante Catholicæ fidei, & diuinis Canonibus
veſtro Imperio præfecit ipſi Eccleſiæ Sanctiſſimū Menam; & Agape-
tus ipſe ſynodali ad Petrum tūc temporis Epiſcopum Hieroſo-
lymorum hoc ipſum ſcribit, addēs ſe, quod expectaret eius pœ-
nitentiam, noluiſſe eum priuare abſolutè omni Epiſcopatu, &
declarare ſimpliciter hæreticū, niſi *donec omnia à Patribus tradi-*
ta, per quæ fidei, & veræ religionis fides, & diſciplina cuſtoditur ſecun
dum congruentem ſatisfactionem ſuſcipiat. Hoc ipſum aſſerunt Pa-
tres in ſuprema ſententia, quam in Achimum poſt eius perti-
naciam promulgarunt. Hnc Nicephorus: *Agapetus cùm de rebus*
l.17 c.9. *Anchimi inquireret, multoſque ab Archimandritis eius Vrbis, & aliis*
libellos oblatos acciperet, illi ne in conſpectum quidem admiſſo Epiſco
patum abrogauit. Archimandritæ & Monachi Hieroſolymo-
rum, Conſtantinopolis, & totius Diœceſis Orientis non con
tenti, quòd Anchimus ſub hac conditione tantùm depoſitus
eſſet, Agapetum, oblato nouo libello, ſollicitant, vt Anchimo
conſtituat terminum certum, quo reſipiſcat, ſin minus abſo

lutè

lutè eum declaret hæreticum, & priuet etiam Epiſcopatu Trapezuntis. Extat libellus in prima Act. Synodi mox congregatæ contra Anchimum cum hac inſcriptione: *Domino noſtro Sanctiſſimo, & Beatiſſimo Archiepiſcopo antiquæ Romæ, & Oecumenico Patriarchæ Agapeto*, in quo non longe à fine dicunt: *Adiuramus veſtrã Beatitudinem (licet audacius quid faciamus) per ſanctam, & conſubſtantialem Trinitatem ac per Principem Apoſtolorum Petrum, & ſalutem, ac victoriam pijſſ. Imperatoris noſtri, non contemnere diuinos Canones qui ab ipſo peſſundantur, neque Eccleſiam ei traditam, quæ ab ipſo deſpicitur, ſed ſequendo in omnibus eos, qui ante veſtram Beatitudinem in ſede veſtra claruerunt facere in ipſum adhuc & nunc contra auctoritatem Canonum inualeſcentem, & qui prætulit vitam facere cum hæreticis, quam cum propria Eccleſia, ea quæ Sanctus Cæleſtinus contra Neſtorium liquet fecisſe, aſſignando ei terminum, ſicut & ille Neſtorio, intra quem, niſi occurrens prædictum libellum Apoſtolicæ veſtræ ſedi porrexerit, ac veſtræ Beatitudini, & ſanctiſſimo Archiepiſcopo Vrbis regiæ, & à morbo hæretico ſe ipſum liberauerit, atque ad Eccleſiam Trapezundarum ſibi creditam proficiſcatur, definite Sanctiſſime ipſum alienum eſſe, & nudum ab omni Pontificali dignitate, atque efficacia, & ſe ipſum ſubmittere condemnationi hæreticorum, & partem illorum accepiſſe, alterum verò pro ipſo Eccleſiæ Trapezuntinæ ordinandum eſſe*: Hoc ipſum ſupplici libello ab Agapeto expoſcunt 43. Epiſcopi Orĩetales, cuius exemplar in eadem Synodo relatum hoc habet exordium. *Ex quo Chriſtus Deus noſter pro debitis nobis præmijs, propter ipſum in omni tempore cum vera fiducia ſua inuiſibili, ac terribili virtute diuulgatam confeſſionem ſuper venerabile caput veſtrum requieſcere fecit, cùm ſedem Apoſtolorum vobis Pater Beatiſſime commiſit, & firmauit ſupra firmam petram pedes veſtros*, eique hunc titulum præpoſuerunt: *Domino noſtro per omnia ſanctiſſimo, & Beatiſſimo Patri Patrum Archiepiſcopo Romanorum, & Patriarchæ Agapeto*. At priuſquam id faceret Agapetus, animam reddidit Creatori ſuo. Non tamen mortuum minus quàm viuentem reueriti ſunt Patres, qui aderant, ſed conciliariter congregati, ex præſcripto Agapeti, quæ ſola reſtabat, in Anchimũ ſententiam abſolutam hoc ordine tulerunt. Actione prima illius Concilij leguntur libelli ſupplices Imperatori, & Agapeto

porrecti contra Anchimum, & decernuntur Nuntij, qui Anchimum requirant, eique tres dies aſsignent ad ſiſtendum ſe coram Concilio. Actione Secunda cum non comparuiſſet, alij Nuncij,& aliud triduum termini cōceditur. Actione tertia tertium triduum Anchimo aſsignant Patres, addentes niſi interim ſiſteret ſe, *quod ſequentes venerabiles Canones,& ea, quæ à ſancta Memoria Agapeto definita ſunt,attendentes,iuſtam in eum ferent ſententiam*. Actione quarta cùm non cōpareret Anchimus, rogantur Romanorum legatorum ſententiæ,qui reſpondent, *diffinitionem ſanctæ recordationis Patris noſtri quondā Agapeti ſynodicis epiſtolis pro Menna ſanctiſſimo Archiepiſcopo huius regiæ vrbis Cōſtantinopolitana factis, additam, de perſona Anchimi Trapezuntij quondam Epiſcopi nos ſequi per omnia profitemur*. Mox Patrum omnium ſuffragia exiguntur,qui recenſitis rebus abAnchimo patratis,cum eius contumacia,concludunt. *Apertam hanc ſuæ heresis demonſtrationem accipientes, ſequenteſq; ea quæ à Beatiſsimo Papa bene examinata ſunt,conſpicimus (ſi hic nobis adſtaret) omninò ipſum tāquam membrum inutile,& putridum abijci de corpore ſanctarum Dei Eccleſiarum,& extra Epiſcopatum Trapezuntinum eſſe, & alienum ab omni ſacra dignitate,& efficacia & iuxta ipſius ſanctiſſimi Papæ ſententiam à Catholica appellatione.* Tandemq; Mennas Archiepiſcopus Conſtantinopolis promulgat ſententiam, cuius nerui omnes vnius Agapeti iudicium, *Reſpiciētes ea,quæ pridē à ſancta memoria Agapeto Papa Antiquæ Romæ decreta ſūt & quod nullū pœnitētiæ tēpus accipiat,&c.decernimus ipſū Anchimū cōſtitui extra Pōtificatū Trapezūtinū,& alienū eſſe ab omni ſacra appellatione ſimul & dignitate,& efficacia de cætero omnino inter Orthodoxos nō numerari.*

Repete quæſo te lector, poneque tibi ob oculos vſque ab initio totam hanc tragœdiā,& cōſidera, ſi nō in meridie cæcutiunt & qui imperio ſæculari conſtituunt fundamenta Romani Primatus,& qui intra centeſimū abVrbe lapidē eius iura cōcludunt,& qui omnium librorū teſtimonio, hoc ſæculo conſtare,aiunt,quod extra Suburbicarias ſuas Papa nullum ius exercuerit,maximè inOriēte, Afflictis ſcilicet,proſtratiſq; Romanę vrbis,& Reip.rebus,à Rege Ariano, &Barbaro è ſuis ſedibus Romanus Pōtifex Cōſtātinopolim ablegatur. Tanta pauperie

pre-

premitur,vt non niſi oppigneratis vaſis ſacris pecuniam ſibi ad itercomparare queat. Vbi tamen Conſtantinopolim venit, in qua vna cor,caput,& viſcera Imperij, Epiſcopum illius vrbis ne ſalutatum quidem admittit,Epiſcopum,quem in eo throno Imperatores ipſi collocârant. Eum nihilominus nemo arguit, corripit nemo,neque Anchimus ipſe, ſed Patres, Imperatores, totus deniqueOriens vt legitimum Conſtantinopolitani iudicem agnoſcit,ſupplicat,interpellat. Anchimus ipſe hac vna ratione ſuſpicionem hæreſis eluerat, quod imperata Pontificis Romani ſe facturum pollicitus fuiſſet. Renitentibus primo ipſis ſummis Principibus, Anchimum ègradu deijcit Pōtifex; alium ſufficit,reum ab Epiſcopali Iuriſdictione ſuſpendit,ſuſpēdit à nuncupatione Catholici,de fide ſibi ſatis facere iubet, ni ſatis faciat abſolutā vtriuſq; priuationē cōminatur,mortuum Pontificē Cōſtātinopolitanus Antiſtes cū frequēti Patrū OriētisCōcilio ſāctè,auguſteq; colit & veneratur,ex eius definitione æquè,ac ex ſacris Canonibus in illum ipſum Orientalem Epiſcopum ferens ſententiam. Deſinant ergo,deſinant aliquādo hęretici cęcutire,& inſanire,neq; ſi ſapiunt, amplius nobis cōmemorent Suburbicarias,Imperij ſedem,&octo prima ſæcula; Nugæ enim ſunt,& manifeſta deliria.

Poſt Agapeti mortē Siluerius in eius locū ſubrogatur, à quo Theodora Auguſta Romæ Domina, vrbe tūc à Iuſtiniano per Beliſarium recepta vnum illud obnixè poſtulat,nec tamen impetrat, vt in ſedem Conſtantinopolitanam Anchimum illum ſibi percarum reſtituat: Mauultque Sanctus Pontifex vrbe pelli,deportari,ſanctas ceruices ſuas mucroni obijcere, quàm inſanæ Herodiadi morem gerere. *Beatiſſimus Siluerius*, inquit Anaſtaſius, *fiduciam habens in Domino & Beato Petro, reſcripſit dicens, Domina Auguſta rem iſtam nunquam ero facturus, vt reuocem hominem hæreticum in ſua nequitia damnatum.* Tanta verò reſtituendi Anchimum prurigine torrebatur hæc mulier, vt Vigilio Agapeti Diacono Pontificatum polliceretur, modò ipſe Anchimum reſtitueret. Quod etſi facturum ſe recepit,tunc Vigilius,vbi tamen legitima Cleri Romani electione eam Cathedram aſſequutus eſt,quā ante malis artibus quę

epiſt. 1. Vigilio; epiſt. Rom. Pont. ſicerat, non modo Anchimum non reſtituit, ſed diro anathemate illum, & eius complices proſequutus eſt & cum Conſtantinopoli conſtitutum vrgerent Iuſtinianus, & Theodora hoc

Anaſtaſ. in Vigil. caput, *& cautionem manus ſuæ oſtenderent, cum promiſerat, eum in ordine ſuo reuocare, nullatenus voluit eis conſentire, ſed tanta virtute roboratus mori magis deſiderabat, quàm viuere.* Tandemque, vt aſſe-

l. 2 epiſt. 36. rit, Sanctus Gregorius contra ipſammet Theodoram (Balaami inſtar), & Acephalos damnationis promulgauit ſententiam. Si nullum in Oriente ius habebant Epiſcopi Romæ, cur ſine eorum arbitrio non potuiſſet reſtitui Anchimus? Prece ſcilicet, pretio, minis, terrore, fraudibus, præmijs extorquendus erat Pontificis aſſenſus, qui tamen nihil prorſus intererat, an præſtaretur. Quam bene Eſaias *a* ex hæreticorum, & ſchiſmaticorum perſona,

a Eſa. 59. 10. *Expectauimus lucem & ecce tenebræ, ſplendorem, & in tenebris ambulauimus palpauimus ſicut cæci parietem, & quaſi abſq; oculis attrectauimus, impegimus meridie, quaſi in tenebris, in caliginoſis quaſi mortui.* Et certè Anonyme aut poterant fieri Epiſcopi Conſtantinopolis inuito Pontifice, aut non poterant, ſi non poterant, fatere Primatum, quem negas, ſi poterant, dic cur non fecerint Principes, quod omninò volebant.

Neque derogarunt Pontificis Primatui carceres, vincula, deportationes, & cætera, quæ ab iniquis Principibus Siluerius, & Vigilius paſſi ſunt, ne Petri ſedem aliqua vel leui macula contaminarent. Si enim hæc Pontificiam dignitatem imminuerēt, neque Chriſtus, neque Petrus ſummi Eccleſiæ Pontifices fuiſſent, quod alterum Pilatus, Nero alterum, & detruſerunt in Carceres & egerunt in Crucem. Excitauit etiam Deus quaſi nouum Heliam Epiſcopum Patarenſem, qui pro Siluerio Iuſtinianum aggreſſus, *& iudicium Dei conteſtatus eſt de tantæ ſedis Epiſcopi expulſione, & multos eſſe, dixit, in hoc mundo Reges, & non eſſe vnum ſicut ille Papa eſt ſuper Eccleſiam mundi totius à ſede ſua*

Breu. c. 22. *expulſus. Quem audiens Imperator reuocari Romam Siluerium iuſſit.* Hæc Liberatus eorum temporum ſcriptor.

In poſtrema huius ſæculi periodo, nouas turbas ciet Anonymus, quas verò, audi.

Pelagi-

Pelagius ad Epiſcopos à Conſtantinopolitano conuocatos ſcribit. *Nullus Patriarcharum vniuerſitatis vocabulo vnquam vtatur, quia ſi vnus Patriarcha vniuerſalis dicitur, Patriarcharum nomen cæteris derogatur, ſed abſit hoc, abſit à fidelis cuiusquam mente, hoc ſibi velle quempiam arripere, vnde honorem fratrum ſuorum imminuere ex quantulacunque parte videatur. Quapropter Charitas veſtra neminem vnquam ſuis in epiſtolis vniuerſalem nominet, ne ſibi debitum ſubtrahat, cum alteri honorem offert indebitum.*

Item Gregorius Eulogio Patriarchæ Alexandrino l. 7. epiſt. 30. *Ecce in præfatione epiſtolæ, quam ad me ipſum qui prohibui, direxiſtis ſuperbæ appellationis verbum, vniuerſalem me Papam dicentes, imprimere curaſtis, quod peto, dulciſſima mihi ſanctitas veſtra, vltra non faciat, quia vobis ſubtrahitur, quod alteri plusquam ratio exigit, præbetur. Ego enim non verbis quæro proſperari ſed moribus, nec honorem eſſe deputo, in quo fratres meos honorem ſuum perdere cognoſco, meus namque honor, eſt honor vniuerſalis Eccleſiæ meus honor eſt fratrum meorum ſolidus vigor, tunc ego verè honoratus ſum, cum ſingulis quibusque honor debitus non negatur. ſi enim vniuerſalem me Papam veſtra ſanctitas dicit, negat ſe hoc eſſe, quod me fatetur vniuerſum. ſed abſit hoc, recedant verba, quæ vanitates inflant, & charitatem vulnerant.*

Hæc omnia in quatuor Capitulis 2. & 3. & 4. & 5. diſtinctionis nonageſimæ nonę canonizata ſunt, quibus clarius nihil legi poteſt, ad probandam ſummam vanitatem, ſummamque arrogantiam Pontificum Romanorum noſtri ſæculi, qui ſe vniuerſales, Deiq́ Vicarios immediatos vocari, & adorari volunt, & alibi.

Prætereà, hoc tempore Papę nomen, quod omnibus Epiſcopis commune erat, ſoli Epiſcopo Romano dari incepit, nam cum inter ipſum & Patriarcham Conſtantinopolitanum ſuper nomine Oecumenici controuerſia haberetur, vter eorum, vel vterque ita appellandus foret, atque controuerſia ſub Imperatore Mauritio definita non eſſet, tandem ſub Phoca ordinatum eſt, vt Romano nomen Papæ adderetur, Conſtantinopolitanus verò ſemper ſe Oecumenicum inſcriberet, atque vo-

redoleret. Summus abſtinentiæ rigor Ieiunatoris ei nomen indiderat. Erga pauperes liberalitas tanta, vt nedum ſua illis erogaret, ſed prætereà cum ab Imperatore multa talenta, mutuo ſumpſiſſet, ne obolus quidem, eo mortuo, in bonis repertus ſit, veſtitus adeo tenuis, vt eius hęreditas poſt decennium Patriarchatus fuerit, *lectulus ligneus, amiculus laneus, & penula deformis.* Vacante Epiſcopatu, audiens Tiberij optimi Principis, & electorum animos ad ſe conuerſos, eo indignum eſſe ſe clamitans, fugam oſtentauit, quum tamen hoc vnum, vt fugeret, vereretur.

At vbi Epiſcopatum aſſequutus eſt homo Acatianorũ ſpirituum, ſtatim hypochriſim detexit ſuam, & prodidit, quos perferebat labores, quas ieiunabat vigilias, quas erogabat pecunias, quas detrectabat curas, vnum ſcopum habere Dominium, & Imperium. Vix enim Epiſcopalem Cathedram conſcenderat quum fretus gratia Mauritij Imperatoris, quem vnà cũ Tiberio hiſce virtutũ ſpectris demẽtauerat, nouũ, & inſolẽtẽ Patriarchę vniuerſalis titulũ primò ſibi arrogauit. Mox arreptis quotquot occaſionibus potuit, dilatãdi fimbrias, neglectis alijs Patriarchis ad ſe vnũ totũ Orientẽ trahere conatus eſt, auſus etiã ſine conſenſu Papę cõuocare Concilia generalia; & hinc illæ lachrymę: Doloſos hoſce rabulas, quorum ſemper in Orbe fuit luxorioſa ſeges, & Dominus cauere præcepit, eoſque expertus ille, Ethnicus licet, & in cothurno exclamat:

O vita fallax abditos ſenſus geris,
Animiſque pulchram turbidis faciem induis,
Pudor impudentem celat, audacem quies,
Pietas nefandum, vera fallaces probant.

Vnde S. Gregorius Magnus octo annis poſt eũ perſtringẽs, *Vehemẽter admiror,* inquit, *quia ne ad Epiſcopatũ venire potuiſſes fugiſſe velle te memini, quẽ tamen adeptum ita exercere deſideras, ac ſi ad eũ ambitioſo deſiderio concurriſſes, qui enim indignũ te eſſe fatebaris, vt Epiſcopus dici debuiſſes, ad hoc quandoq; perductus es, vt deſpectis fratribus, Epiſcopus appetas ſolus vocari.* Sãctus Pelagius ſecũdus Papa, re audita, eã ad Epiſcopos à Ioãne cõuocatos ſcripſit Epiſtolã, quã Anonymus Cẽturiatores ſequutus modo obiecit. Eandẽ

 moli-

molinæus, eādē Rex Angliæ, & eius miniſtri, eādē oēs hæretic[i] paſsim obiectare ſolent, miris laudibus Pelagium efferentes. At ipſi particulā; ego, ſi non totā, maximam ſaltē eius partem tibi reddo, quæ ſi contra Primatum faciat, tu iudex eris. *Dilectiſſimis fratribus uniuerſis Epiſcopis, qui illicita vocatione Ioannis Conſtantinopolitani, Epiſcopi, ad ſynodum Conſtantinopoli conuenerunt, Pelagius.*

Manifeſto (ſicut optauimus) per gratiam Dei lumine Euangelicæ veritatis ab vniuerſali Eccleſia pernicioſiſſimi erroris nocte depulſa, ineffabiliter gaudemus in Domino, ſed non modico contriſtamur mœrore, quia illa, quæ olim calcata fuerant, & funditus damnata, nec vnquam fieri debuerant rediuiuis radicibus germinant, & quoniam multa quæ poſſunt pœnitudinem generare, proueniunt, neceſſe eſt, ea caſſare, quæ contra ordinem, & omnem auctoritatem facta eſſe noſcuntur Vnde fratres reiecta penitus audacia quæ contra Apoſtolicam ſedem & contra ipſam Domini ſaluatoris vocem, quâ dictum eſt: Tu es Petrus & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, ſumpta eſt, diſputandi contra Domini præcepta, vana errantium corda conquieſcant, nec liceat defendi quod non liceat agere.

Delatum eſt ad Apoſtolicam ſedem Ioannem Conſtantinopolitanum Epiſcopum vniuerſalem ſe ſubſcribere, Voſque ex hac ſua præſumptione ad Synodum conuocare generalem, cùm generalium ſynodorum conuocandi auctoritas Apoſtolicæ ſedi Beati Petri ſingulari priuilegio ſit tradita: & nulla vnquam ſynodus rata legatur, quæ Apoſtolicâ auctoritate non fuerit fulta. Quapropter quicquid in prædicto veſtro Conuēticulo (quia ſynodus taliter præſumpta eſſe non potuit) ſtatuiſtis, ex auctoritate ſancti Petri Apoſtolorum Principis, & Domini ſaluatoris voce quâ Beato Petro poteſtatem ligandi, atque ſoluendi ipſe ſaluator dedit: quæ etiam poteſtas in ſucceſſoribus eius indubitanter tranſiuit, præcipio omnia quæ ibi ſtatuiſtis, & vana & caſſata eſſe, ita vt deinceps nunquam appareant nec ventilentur. Etenim ipſe ſaluator Beato Petro Apoſtolo tanquam ipſa veritas pro ſe loquitur, dicens: Quæcunque ligaueris ſuper terram, erunt ligata & in Cælo, & quæcunque ſolueris ſuper terram erunt ſoluta & in Cælo, multis denuo Apoſtolicis, & Canonicis, atque Eccleſiaſticis inſtruitur regulis non debere abſque ſententia Pontificis Romani Concilia celebrari. Quapropter (ut iam di

ctum

ctum eſt) rectè non Concilium, ſed veſtrum Conuenticulum, vel Conciliabulum caſſatur, & quicquid actum eſt in eo, irritum habetur, ac vacuum. Vos quoque deinceps vt nullius hortatu talia præſumatis ſi Apoſtolicæ ſedis communione carere non vultis. Modo verò ideò ſuſpenditur vltio, vt locum poßit habere correctio.

Prædeceſſores verò Ioannis & ipſe Ioannes non ſemel, ſed ſæpiſſimè epiſtolas atque libellos propria manu ſubſcriptos ſanctis anteceſſoribus noſtris miſerunt, quibus coram Deo proteſtati ſunt, nihil vnquã præterue contra Apoſtolicam ſedem agere nec de illius, aut aliorum priuilegijs quicquam vſurpare, qui hactenus in archiuo S. R. E. ſub ſigillis ac chyrographis eorum roborati habentur integri. In ipſis enim epiſtolis, vel libellis anathematis vinculo ſe & ſucceſſores eorum conſtrinxerunt ſi vnquam aliquid, aut contra Apoſtolicam, aut vllius alterius Epiſcopi ſedem, quicquam aduerſi eſſent moliti. Idcirco eos non eſt neceſſe excommunicare, aut anathematizare, qui ipſi anathematis vinculo proprijs manibus profeſſiones ſuas, ſuaque ſcripta roborando conſtrinxerũt. Sciat ſe tamen & ipſe Ioannes, niſi errorem ſuum cito correxerit, à nobis excommunicandum fore, & Apoſtolicæ ſedis, atq; omnium Epiſcoporum communione carere.

Vniuerſalitatis quoque nomen, quod ſibi illicitè vſurpauit, nolite attendere nec vocatione eius ad ſynodum abſque auctoritate ſedis Apoſtolicæ vnquam venire ſi Apoſtolicæ ſedis ac cæterorum Epiſcoporũ communione vultis frui. Nullus enim Patriarcharum hoc tam profano vocabulo vnquam vtatur: quia ſi ſummus Patriarcha vniuerſalis dicitur, Patriarcharum nomen cæteris derogatur ſed abſit hoc, abſit à fidelis cuiusquam mente hoc ſibi velle quempiam arripere, vnde honorẽ fratrũ ſuorũ imminuere ex qualicũq; parte videatur. Quapropter Charitas veſtra neminem unquam ſuis in epiſtolis vniuerſalem nominet ne ſibi debitum ſubtrahat, cum alteri honorem offert indebitum. Hæc Pelagius qui vbi multa contra hunc Ioannis titulum congeſsit, inquit: *Orate fratres vt honor Eccleſiaſticus noſtris diebus non euacuetur nec vnquam Romana ſedes quæ inſtituente Domino caput eſt omnium Eccleſiarum, priuilegijs ſuis vnquam careat, aut expolietur.* Quare vbi ad eorum Epiſcoporum conſulta de forma Iudiciorum reſpondiſſet, concludit: *Maiores, & difficiliores*

ſcopus omniũ Prouinciatũ, vel Patriarcha omniũ Diœceſeon, ſed ſolo Põtificio iure caput omniũ. Quare poteſtas illa, quam habet Põtifex in vniuerſã Eccleſiã, neq; cõpetit ei quâ Epiſcopus, neq; quâ Metropolita, neq; quâ Patriarcha, ſed præciſè quatenus eſt Petri ſucceſſor, & caput Eccleſiæ. *Certè Petrus Apoſtolus*, inquit Gregorius, hãc cõtrouerſiã tractãs *primũ mẽbrũ ſanctæ, & vniuerſalis Eccleſiæ eſt. Paulus, Andreas, Ioannes, quid aliud quã ſingularium sũt plebiũ capita?* quũ ergo nõ totũ corpus, non quoduis aliud peculiare mẽbrũ ſacri iſtius corporis ſit Petrus, & Põtifex ſed caput tantũ; iuxta Apoſtolũ, nõ poteſt dicere pedibus, nõ eſtis mihi neceſſarij. Superbus ille Ieiunator, dũ Epiſcopi & Patriarchæ Oecumenici titulũ ſibi arripiebat, à ſuo cũ munere tũ iure, & dignitate omnes alij Patriarchæ excludebãtur. Cũ enim *οἰκουμενὴ* Græcè orbẽ terrarũ ſignificet, humilis homo, dũ Patriarcha *οἰκουμενικὸς* volebat nuncupari hoc vno verbo dicebat, eſſe ſe totius orbis terrarũ Patriarchã. Attamen certũ eſt, quod quando habuiſſet etiã illũ Patriarchatũ, qui ei à Cõcilio Chalcedonẽſi deſignatus fuerat, eius Diœceſis, tres tãtũ Imperiales Diœceſes complexa fuiſſet, Thraciã ſcilicet, Aſianam & Põticam. Itaque non exercebat Pelagius in vniuerſa Eccleſia eam rem, cuius titulum arguebat; nunquam enim exercuit munus vel Epiſcopi, vel Archiepiſcopi, vel Patriarchæ in toto orbe terrarũ, ſed munus tantũ propriũ Apoſtolicæ ſedis, quod vt re, ita & nomine diſtingueretur ab alijs, quæ Papæ cum cæteris Præpoſitis ſunt cõmunia, nõ ita pridẽ Papatus, & Pontificatus ſingulariter appellari cœpit. Neq; eo tẽpore, quo aſſerit. Anonymus, id factũ dicit Panuinius, ſed multo poſt, nempe poſt octauũ ſynodũ, neq; tamẽ poſt eã ita immediatè tranſactũ, vt putat Panuinius. Agitata enim eſt eadẽ hæc controuerſia vſq; ad annum Chriſti 1054. contra Michaelem Cerularium Patriarchã Conſtantinopolitanum, cuius faſtum redarguens Leo IX. ep. 6. inter cætera inquit. *Et quis poſt Chriſtum conuenientius poſſet inſigniri hoc vocabulo, quàm cui dicitur diuina voce: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo eccleſiam meam &c. Verum tamen, quia illa non inuenitur vniuerſalis Apoſtolus dictus; quamuis Princeps Apoſtolorũ ſit cõſtitutus, nullus ſucceſſorum eius tam prodigioſo pronomine* lib. 4. ep. 38.

conſen-

Digitized by Google

conſenſit appellari penitus , licet magno Leoni prædeceſſori noſtro, & ſucceſſoribus ipſius hoc ſancta decreuerit Chalcedonenſis ſynodus.

At dices ſi Papa non eſt Epiſcopus vniuerſalis omnium Eccleſiarum,quomodo appellatur Epiſcopus Eccleſiæ Catholicæ quum Catholicum & vniuerſale ſit vnum & idem? Reſpondeo,aliud eſt Epiſcopus vniuerſalis, aliud Epiſcopus Eccleſiæ Catholicæ.Papa non ſubſcribit Epiſcopus, Archiepiſcopus,Patriarcha vniuerſalis,ſed tantum,*Epiſcopus Eccleſia Catholica*. Quid verò intelligant Pontifices nomine Eccleſiæ Catholicæ, non mihi videtur vſquequaque certum;hoc enim nomine ſignificari ſolet interdum Eccleſia vniuerſa; quæ conſtat ex omnibus Eccleſijs particularibus, interdum ſola Eccleſia Romana ſpecialis.Hac poſteriori acceptione nomen Eccleſiæ Catholicæ à plurimis Pontificibus acceptum eſſe negari non poteſt,ſic expreſſè Damaſus ep.4. *Damaſus ſeruus ſeruorum Dei atq; per gratiam eius Epiſcopus ſanctæ Eccleſia Catholicæ vrbis Romæ.* Sic Leo magnus ep.12.13.Sic Pelagius ſecundus ep.5.ſic Felix iij.ep. 6.Symmachus ep.3. Martinus primus in omnibus epiſtolis, & plerique alij,ſubſcripſerunt alij hac forma. *N. Epiſcopus ſanctæ Dei Eccleſia Catholica,& Apoſtolicæ Romanæ.* Ita Zacharias primus & alij.Quod ſi ſcire cupias,qua ratione Eccleſia Romana ſit vniuerſalis, quum ipſa ſit pars Eccleſiæ vniuerſalis,audi Innocentium Tertium lib.ſecundo epiſt.148. *Eccleſia duabus de cauſis vniuerſalis vocatur (intelligentia namque dictorum ex cauſis eſt aſſumenda dicendi , cum non res ſermoni ſed rei ſit ſermo ſubiectus) dicitur vniuerſalis eccleſia illa vna, quæ de vniuerſis conſtat Eccleſiis, quæ Græco vocabulo Catholica nominatur,& ſecundum hanc acceptionem vocabuli Eccleſia Romana non eſt vniuerſalis Eccleſia,ſed pars vniuerſalis Eccleſiæ,prima videlicet,& præcipua,velut caput in corpore,quoniam in ea plenitudo poteſtatis exiſtit , ad cæteras autem pars aliqua plenitudinis deriuatur.* Et dicitur vniuerſalis. *Eccleſia illa vna,quæ ſub ſe continet Eccleſias vniuerſas,& ſecundum hanc nominis rationem Romana tantum Eccleſia vniuerſalis nuncupatur; quoniam ipſa ſola ſingulari priuilegio dignitatis cæteris eſt prælata.*

Alia etiam ratione Eccleſia Romana Catholica cenſetur

h.e. ratione communionis, & fidei. Iam enim ante à nobis probatum eſt, quod Catholicus non eſt, niſi qui vnitur Romanæ ſedi per fidem, & communionem. Quare vt pridem dicebamus cum Cypriano, quemadmodum radij in ſole, rami in radice, in fonte riui; ſic in Eccleſia Romana omnes Eccleſię particulares, omnes fideles ſunt vna Eccleſia Catholica. Eſt igitur Eccleſia Romana, Eccleſia Catholica ratione poteſtatis, quæ vbique protenditur, ratione fidei, & ratione communionis, quibus quaſi vinculis ligat in vnum corpus omnes fideles. Et hęc interpretatio accommodatiſsima eſt Græcæ ſignificationi huius vocis. Græci enim Catholicum appellant non illud vniuerſale tantum, quod conſtat ex particularibus, ſiue quod prædicatur de illis, ſed etiam quicquid ratione aliqua ſpectat ad vniuerſitatem. Sic medicamentum Catholicum eſt, non quod vel conſtat ex omnibus medicamentis, vel de eis prædicatur, ſed quod purgat omnes humores. Et præceptum Catholicum quod eſt vniuerſale, & durat ſemper. Quare ſi hoc ſenſu intelligunt Eccleſiam Catholicam Pontifices, falſum eſt, quod poſteriores aſsūpſerint ſibi titulū, quē Gregorius & Pelagius reſpuêre.

Fac tamen Anonyme verum eſſe, quod Epiſcopi Romani aſſumpſerint ſibi titulum Epiſcopi vniuerſalis (quod ego nunquam reperi, neque tu opinor reperies, quamuis millies à Græcis eis tributus ſit) Fac Eccleſiam Catholicam ſignificare Eccleſiam vniuerſam, vt placet viris doctiſsimis, nō ideo deſertam putes velim, eam reſponſionem Canoniſtarum, cuius gratia tu eos pauperes appellas, & quaſi eſſes in litteris Crœſus, hoc nomine deſpicis. Audi etiam extra numerum Canoniſtarum Cardinalem Bellarminum. *Duobus modis poteſt intelligi nomen vniuerſalis Epiſcopi, vno modo, vt ille qui dicitur vniuerſalis, intelligatur eſſe ſolus Epiſcopus omnium Vrbium Chriſtianarum, ita vt cæteri non ſint Epiſcopi, ſed vicarij tantum illius, qui dicitur epiſcopus vniuerſalis, & hoc modo nomen hoc eſt verè profanum, ſacrilegum, & Antichriſtianum, & de hac ſignificatione loquitur Gregorius. Altero modo dici poteſt Epiſcopus vniuerſalis, qui habet curam totius Eccleſiæ, ſed generalem, ita vt non excludat particulares Epiſcopos & hoc modo nomen hoc poſſe tribui Romano Pontifici ex mente Gregorij* De Rom. Pont li. 2 c. 31.

 pro

probatur &c. Cæterum, vt intelligas quid dicat Cardinalis, audi. Nomen Epiſcopi dupliciter ſpectari poteſt, vel ratione ſignificationis ſuæ, vel ratione vſus & acceptionis communis. Ratione ſignificationis ſuæ idem eſt quod ſpeculator, ſuperintendens, & cuſtos. Quare cuiuſcunque rei cuſtodia, & cura cuiquã commiſſa eſt, is ex vi vocabuli proprijſsimè nuncupari poteſt eius Epiſcopus. Ita Cicero ad Atticum lib. 7. *Vult me Pompeius eſſe, quem tota hac Campania, & maritima ora habeat Epiſcopum, ad quem negocij, & delectus ſumma deferatur.* Quare quot in Eccleſia ſunt ſuperiores & Præfecti, totidem ex vi vocabuli in ea ſunt Epiſcopi. Et hoc ſenſu Metropolitanus poſſet nuncupari Epiſcopus Prouinciæ; Patriarcha Epiſcopus Diœceſis; Romanus Pontifex Epiſcopus Eccleſiæ vniuerſalis. Cæterum ſi ad vſum communem huius nominis reſpiciamus, non ita. Vſu enim receptum in Eccleſia eſt, vt ille tantum vocetur Epiſcopus, cui vnica Ciuitas immediatè commiſſa eſt, Archiepiſcopus cui immediatè vnica Prouincia; Patriarcha cui immediatè vnica Diœceſis, cum ſubordinatione inferioris ad ſuperiorem. Et ideo ex vſu nullus in orbe eſt Epiſcopus, Archiepiſcopus, Patriarcha vniuerſalis, quia nullus immediatã, & perſonalẽ curã gerit omniũ, & reuera ſi in hoc ſẽſu vnus eſſet vniuerſalis, tollerẽtur alij, quia nulla Ciuitas duos Epiſcopos, nulla Prouincia duos Archiepiſcopos, nulla Diœceſis duos Patriarchas habere poſsũt, ſicut neq; Cœlũ duos ſoles. Hãc poſteriorẽ Epiſcopi, Archiepiſcopi, & Patriarchę acceptionẽ, reſpexerũt Gregorius, & Pelagius, quãdo Epiſcopi & Patriarchæ vniuerſalis titulos reiecerũt. Priorẽ verò cęteri, qui eoſdẽ titulos admiſerũt. Immò in hoc enituit mirificè eorũ modeſtia, quũ enim nõ minus propriè vocari poſſent Archiepiſcopi, & Patriarchę Eccleſię vniuerſalis, quã Epiſcopi, humiliori iſto cõtẽti, ſublimiores illos neglexerunt.

Sed dices, ſi hoc nomen, bonum ſenſum habere poteſt, quare Gregorius abſolutè pronunciat eſſe ſuperbum, ſacrilegum & abſolutè vetat illius vſum?

Reſpõdeo, nomẽ Chriſtotocos bonũ ſenſũ habet, & tamẽ Patres vetuerũt vsũ illius, ne videlicet ſub illo nomine lateret hæreſis Neſtorij, qui Mariã Chriſti Matrẽ, nõ Dei matrẽ, appella-

bat.

bat. Quod tamē, ceſſato periculo admiſsū in Eccleſia eſt, & nūc in litanijs paſsim cātatur. Eadē ratione à Pelagio, & à Gregorio tūc titulus Epiſcopi vniuerſalis reiectus eſt. Viderāt enim ſapiētiſsimi Patres, futurū aliquādo, vt prętextu Imperij Cōſtātinopolitani, eius vrbis Epiſcopi aſpirarēt ad eandē poteſtatē in Eccleſia, quā habebāt Imperatores in Rep. Iā huius tyrannidis prēludia viderāt in Cōcilijs Cōſtātinopolitano, & Chalcedonēſi. Quare, vt occurrerēt huic incēdio, vetuerunt abſolutè id nomē, quod Cōſtātinopolitanis neq; ratione vſus, neq, ratione ſignificationis cōpetebat. At, ceſſato periculo, vrgentibus alijs neceſsitatibus, illū reſumere coacti sūt, nō iuxta vulgarē, & cōmunē eius vſum, ſed iuxta formalem eius nominis ſenſum, qui inferiores Præſules, & cuſtodes non excludit. Nullius ergo momenti eſt iſthæc obiectio, quare cætera proſequamur.

Territus auctoritate Pelagij, & Gregorij qui Pelagio ſucceſsit, Neuſteutes continuit quidē ſe intra limites ſuæ Patriarchiæ, at Oecumenici titulum deponere voluit nūquam. Quare *l.6. epi.* 194. indicat Gregorius ſe à Mauritio Imperatore monitum *ne propter appellationem friuoli nominis inter eos ſcandalum generaretur*. Et quandiu Mauritius Imperij habenas tenuit, fouit perpetuo hanc peruicaciam Neſteutæ. Fieri nimirū ſolet, vt ab eis, quos humiles, honeſtos, & probos arbitramur, nihil nō humile, inhoneſtum nihil, nihil immoderatum proficiſci poſſe credamus. Quæ verò talia putant, qui verè tales ſunt, ea pertinaciſsimè propugnant. Quare nihil facilius, quā quod iſta ſepulchra dealbata bonis etiam paſtoribus illudant, eoſque per ſpeciem boni, factos miniſtros paſsionū ſuarū, in manifeſtas iniquitates interdū pertrahāt. Ita Neſteutes ea virtutum larua, quā audiſti, capto Mauritio, Principe alioquin pijſsimo, eum primo Romanis Pontificibus quaſi inimicis ſplendorum nouæ Romæ ſubinfensū reddidit. Mox perſuaſum (quod erat cardo ſuæ vniuerſitatis) rem ſacram à Republica pendere, eò adegit Principem, vt Eccleſiæ poteſtatem, & libertatem grauiter affligeret, & eneruaret, vnde ſub eiusduro ſeruitutis iugo Gregoriū ſæpe ſæpius in regiſtro, & alibi gemētē repperias. In pſal. 4. pœnit. *Symoniachus Rex*, inquit, *in tantum ſua temeritatem ex-*

tendit veſania, vt caput omnium Eccleſiarum Romanam Eccleſiam ſibi vendicet; & in Dominam gentium terrenæ ius poteſtatis vſurpet. Quod omnino ille fieri prohibuit, qui hanc Beato Petro Apoſtolo ſpecialiter commiſit, dicens, tibi dabo Eccleſiam meam. At Deum tandem Mauritius ſenſit grauiſsimum vindicem, & vltorem, factus cum domo ſua miſerabiliſsimum tragœdiarum exemplum. Sicut verò Gregorius Pelagium imitatus eſt grauiter inſectando titulum Patriarchæ vniuerſalis, ita eius veſtigia ſequutus eſt, exercendo ſedis ſuæ poteſtatem vbique terrarum, garriant, vt lubet hæretici. In Italia lib. 1. epiſt. 18. 19. 22. 31. lib. 2. epiſt. 1. 15. 20. 26. 29. 30. lib. 3. epiſt. 33. lib. 5. epiſt. 9. lib. 6. epiſt 13. lib. 7. epiſt. 10. lib. 10. epiſt. 56. lib. 11. ep. 33. In Sicilia lib. 1. epiſt. 1. lib. 2. ep. 4. lib. 6. epiſt. 19. lib. 7. ep. 8. 62. lib. 11. ep. 42 lib. 12. ep. 31. In Corſica lib. 1. ep. 76. In Sardinia lib. 4. epiſt. 33. & lib. 7. epiſt. 2. In Africa lib. 1. ep. 72. & 75. lib. 2. ep. 33. 47. 48. lib. 7. epiſt. 32. lib. 10. ep. 8. & 32. In Hiſpania lib. 11. ep. 50. 53. In Hibernia lib. 9. ep. 61. In Anglia lib. 12. epiſt. 15. Quare à Beda hiſt. Angl. lib. 2. cap. 1. illud glorioſum elogium aſſequutus eſt. *Beatus Papa Gregorius, cum primum in vniuerſo orbe gereret Pontificatum, & conuerſus iam dudū ad fidem veritatis eſſet Prælatus Eccleſiæ, Anglorum gentem eatenus idolis mancipatam Chriſti fecit Eccleſiam, ita vt Apoſtolicum illum de eo liceat nobis proferre ſermonem, quia etſi alijs non eſt Apoſtolus ſed tamen nobis eſt.* Hæc Beda. Nunc autem Anglia (proh pudor) Arietis alituram Eccleſiæ Romanæ rependit, ſed pergamus. In Gallia lib. 4. ep. 52. 53 54. li. 4. ep. 2. 51. li. 7. ep. 112. Et in priuilegio Monaſterij ſancti Medardi. In Dalmatia lib. 10. ep. 19. lib. 2. ep. 14 22. li. 4. ep. 9. lib 5. epiſ. 7 26. 48. In Oriente lib. 2. ep. 6. 7. lib. 4 ep. 15. 50. 55. 56. lib. 10. ep. 36. lib. 12. ep. 2. Exiſtimauit ergo verum quod libro 7. ep 95. ſcripſit ad Magiſtrum militum in Iſtria. *Nullum illic ab Apoſtolica ſegregatum remanere vultis Eccleſia, tantuſque vos Beati Petri Apoſtolorum Principis amor accendit, vt ouile ipſius, cui à Domino omnes creaturæ ſunt traditæ, ſummo cum deſiderio redintegrare cupiatis.* Huiuſque ſui ouilis ouem ſpecialem Conſtantinopolitanum Epiſcopum agnoſcit lib. 7 ep 63. *De Conſtantinopolitana Eccleſia quod dicunt, quis eam dubitet ſedi Apoſtolicæ eſſe ſubiectam? Quod & Dominus Imperator, & frater noſter*

Euſebi-

Euſebius eiuſdem Ciuitatis Epiſcopus aſſiduè profitentur. Et certè quomodo eum ſubiectum non agnoſceret, qui accuſato ſibi Primate Bizaceno in Africa lib. 7. ep 64. ait. *Si qua culpa in Epiſcopis inuenitur, neſcio quis Epiſcopus Apoſtolicæ ſedi ſubiectus non ſit.* Atque ita ſextum à Chriſto ſæculum concludo.

Principi Mauritio initio ſeptimi ſæculi Phocas miles ſimul cum vita Imperium eripuerat. Poſt Sabinianum Gregorij ſucceſſorem Pontificatum obtinuerat Bonifacius huius nominis tertius, & Cònſtantinopolitanam Eccleſiam Cyriacus olim Mauritio cariſsimus, idemq́, tituli Oecumenici tenaciſsimus, etiamnum gubernabat. Quando Phocas, homo licet perditus, & multo nequior, quàm vt dici queat, ſtomacatus ſumma hac Epiſcopi Conſtantinopolitani vanitate, eum auctoritate ſua ſeuerè compeſcuit, ita rogatus à Bonifacio Papa. Quid egerit, narrant Paulus Diaconus & Anaſtaſius Bibliothecarius hunc in modum: Diaconus *Phocas Imperator, rogante Papa Bonifacio, ſtatuit, ſedem Romanæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ primam eſſe, quum prius Conſtantinopolitana ſe primam omnium ſcriberet,* & Bibliothecarius. *Bonifacius obtinuit apud Phocam Principem, vt ſedes Apoſtolica B. Petri Apoſtoli caput eſſet omnium Eccleſiarum, id eſt, Romana Eccleſia, quia Eccleſia Conſtantinopolitana primam ſe omnium Eccleſiarum ſcribebat.* Vidiſti, Lector, controuerſiam non fuiſſe de re, an ſcilicet Epiſcopus Romanus eſſet Eccleſiæ caput, an Conſtantinopolitanus; iam enim Conſtantinopolitani Romanum tanquam ſuperiorē agnoſcebant, ſed merum, & purum nomen controuertebatur, nimirum an Conſtantinopolitanus nūcupari poſſet, vel Patriarcha, vel Epiſcopus vniuerſalis. Quare hi authores æquiuocarunt in terminis, & rationem decreti vice concluſionis retulerunt, ſi enim contra Conſtantinopolitanos Phocas iudicauit, hoc vnum conſtituere potuit, quod Epiſcopus Conſtantinopolis impoſterum ab vniuerſalis titulo abſtineret qui ſi alterutri deberetur, Romano potius quā Cōſtantinopolitano, quum *Eccleſia Romana ſit caput omnium Eccleſiarum.* Quicquid ſit, qui negāt Papæ Primatum, eos omnium mortalium nequiſsimos eſſe oportet, quando negare audeant quod totius antiquitatis auctoritatem reueritus Phocas nega-

De geſt. longob. lib. 4. c. xi.

In Bonif.

re erubuit. Qualis autem Phocas fuerit, audi Cedrenum, *vinoſus, mulieroſus, ſanguinarius, rigidus, in dicendo ferox, à miſeratione alienus, moribus ferus, hæreticus.* Contra nos facere putant Hæretici conditiones Phocæ, ego contra illos, quàm enim ſcelerate impium eſſe oportet, qui audeat, quod tale monſtrum exhorruit?

Heraclio Phocæ ſucceſſore imperante, noua in Oriente hæreſis exorta eſt, cuius ſectatores Monothelitæ nuncupati ſunt. Cùm enim Oriens diuerſis ſcateret hæreſibus, Neſtorianis, Eutichianis, Apollinariſtis, facile omnes eorum controuerſias dirimi, eoſq; vniri poſſe à nonnullis iudicatum eſt. Si faterētur omnes, in Chriſto duas quidem fuiſſe naturas, ac vnicam dumtaxat voluntatem, à quo loquendi modo etiam nonnulli Catholici Patres non abhorruiſſe videbantur. Id vero Apollinariſtis non poterat diſplicere, qui loco animæ intellectiua verbum in Chriſto ponebant. Non Neſtorianis, qui Deum homini vnitū aſſeuerabant, ſolo amore & affectu. Non Eutichianis, quorum peculiare dogma erat Diuinitatem & humanitatē in Incarnatione in vnam tertiam Naturam coaluiſſe: Quare Imperator homo ſimplex, Sergij Conſtantinopolis, Cyri Alexandriæ, & Athanaſij Antiochæ Epiſcoporum perſuaſionibus deluſus, dum pacificator Eccleſiæ eſſe vult, hæreſis Anteſignanus euadit, & ad grauiſsimum incendium faces præfert. *Dictante enim Sergio promulgat edictum, quod Ecthesim nominari vult, hoc eſt expoſitionem*, qua in totius Orbis theatro egregium iſtud dogma profitetur. Mox Ecthesis Orientalium Patriarcharum calculis comprobata Romam mittitur pro confirmatione ad Sanctum Seuerinum Papam. Verùm vt aſſerit Martinus primus in Concilio Lateranenſi: *Nec ſuſcepta eſt omnino, aut admiſſa ſecundum eorum vanam ſpem, magis autem condemnata eſt & anathematizata ab Apoſtolica auctoritate.* Et cùm ſanctus hic Pontifex, varijs ærumnis ab Heraclij miniſtris confectus obijſſet, & Ioannes 4. ſubrogatus eſt, qui ſtatim Romæ conuocato Concilio *publicè reiecta Ectheſi*, vt Theophanes ait, *Monothelitarum hæreſim anathematizauit.* Id verò cùm audiſſet Heraclius, quomo-

Syn. Lateran ſub Mar. 1. ſecret. 1.

Secret. 3.

Secret. 4.

Digitized by Google

do geſſerit ſe, habent Acta Concilij Conſtantinopolitani ſub Conſtante Monothelita: *Edicto ſe liberauit omni Eccleſiaſtica reprehenſione, hacque ſcripſit: Ecthesis mea non eſt, nec ego dictaui, aut fieri iuſſi, verùm cùm Sergius Patriarcha, quinque ante annis condidiſſet, quàm ab Oriente redirem, orauit me poſtquam ad hanc felicem vrbem adueni, vt nomine meo promulgaretur cum ſubſcriptione, eius hortatu id feci. Nunc verò cùm cognouerim, eam à nonnullis oppugnari, declaro ad omnes, non eſſe meam.* Atque hoc edicto Ioanni Papę purgauit ſe, quod ita indicatur in Actis. *Hoc iuſſum fecit ad Beatum Ioannem Papam qui damnârat Ecthesim.*

Tanti itaque ponderis erat etiam in Oriente tunc temporis Papæ iudicium, vt Patriarchæ omnes, Concilia, edicta Imperatorum huic vni cederent, adeo vt mallent ſummi Principes in re iam eorum nomine promulgata, cuius approbatio cum eorum dignitate apertè coniuncta erat; huiuſmodi palinodias publicè canere, quàm Romanam cenſuram experiri. Eant igitur cum omnibus ſuis nugis, qui Romanum Pontificem nil pluris faciunt, quàm alium quemlibet minimum Epiſcopum.

Mortuo Sergio ſubſtituitur Pyrrhus Monothelita; Heraclio decem menſium ſpacio, duo filij ſuccedunt, Conſtantius, & Heracleonas, & huic Conſtans ex Conſtantio nepos, auitæ tam impietatis, quàm poteſtatis hæres; Cuius metu ſibi de nece Conſtantij conſcius Pyrrhus, quum ſolum vertiſſet, Paulum hâc eâdem hæreſi laborantem accepit ſucceſſorem. Ipſe interim in Africam nauigauit, ibique in publico Epiſcoporum Africæ conſeſſu celeberrimam illam diſputationem habuit cum ſancto Maximo grauiſsimo Monothelitarum Antagoniſta, quæ notariorum manu accuratiſsime excepta, extat ad hanc vſque diem. In qua cùm Pyrrhus ſuccubuiſſet, & victum ſe fateretur à Maximo, tandem ſubiecit:

Hoc ſolum rogo, vt dignus habear inprimis templorum Apoſtolorum, ac potius ipſorum Principum Apoſtolorum adoratione, deinde vt to. 2. Conc. Colon. pag 1039.

vide-

videam faciem ſanctiſſimi Papæ, eique tradam libellum eorum, quæ abſurdè facta ſunt. Maximus & Gregorius Patricius dixerunt, quandoquidem tua propoſitio bona eſt & Eccleſiæ vtilis ſic fiat. Mox verò ita acta illa obſignantur: *In hac ergo celeberrima vrbe Roma cum adeſſet nobiſcum promiſſum præſtitit, damnauitque dogma impiæ expoſitionis, ſeque per rectam profeſſionem cum ſancta Catholica, & Apoſtolica Eccleſia coniunxit, gratia & operatione magni Dei.* Hæc ex Actis, quibus conſentiunt Concilium Romanum, ſub Martino, act. 1. Theophanes, & Photius, Theodorus Romanus Pontifex, pœnitentem filium charitate planè paterna excepit, maximis honoris, & beneficentiæ teſtimonijs eum proſequutus. Id cùm innotuiſſet Paulo, metuēs ſibi, ne Pyrrhus à Theodoro reſtitutus, eum loco pelleret, in apertiorem, & contumelioſiorem errorem pellexit totum clerum; propoſita pro foribus Eccleſiæ nomine omnium formula fidei Monotheliticæ, ſperans quos erroris conſortes habebat, eoſdem habiturum ſe etiam vindices ſuæ & dignitatis, & contumaciæ. Id vbi auditum in Africa, omnes illas Eccleſias excitauit ad zelandum Zelum Domini. Quare eodem tempore quatuor Concilia Prouincialia conuocata ſunt, datæque ea de re litteræ cùm ad Romanum Pontificem Theodorum, tum ad Paulum ipſum. Ad hunc, vt reſipiſceret, ad illum ni iſte reſipiſceret, vt ferro vlcus curaret. Quæ ad Pontificem communi trium Conciliorum Numidiæ, Bizarenæ, Mauritaniæ nomine ſcriptæ ſunt, hunc titulum præferunt.

Domino Beatiſſimo, & Apoſtolico culmine ſublimato ſancto Patri Patrum Theodoro Papæ, & ſummo omnium Præſulum Pontifici Colūbus ac Magnum, & indeficientem omnibus Chriſtianis fluenta redundantem, apud Apoſtolicam ſedem conſiſtere fontem, nullus ambigere poſſit, de quo riuuli prodeunt affluentes, vniuerſum largiſſimè irrigantes orbem Chriſtianorum Cui etiam in honore Beatiſſimi Petri Patrū decreta peculiarem omnem decreuere reuerentiam in requirendis Dei rebus, quæ omnino & ſollicitè debent, maximè verò, iuſteque ab ipſo præſulum examinari vertice Apoſtolico, cuius vetuſta ſollicitudo eſt, tam mala damnare, quàm probare laudanda. Antiquis enim regulis ſancitum eſt, vt quicquid quamuis in remotis (audite ſuburbicarij)

Vel in longinquo poſitis ageretur Prouincijs, non prius tractandum, vel accipiendum ſit, niſi ad notitiam almæ ſedis veſtræ fuit deductum, vt huius anctoritate, iuſta, quæ fuiſſet pronunciatio, firmaretur, indeque ſumerent cæteræ Eccleſiæ velut de natali ſuo fonte prædicationis exordium & per diuerſas totius mundi regiones puritatis incorruptæ maneāt fidei ſacramēta, ſalutis. Lectę ſūt hę litterę in ſecūdo ſecretario Concilij Romani paulo poſt ſub Martino primo. Lectæ prętęrea ſunt ibi hæ litteræ Sergij Metropolitani Cyprij ad eumdem Pontificem in eadem cauſa. *Sanctiſſimo, & Beatiſſimo à Deo noſtro honorabili Patri Patrum Archiepiſcopo, & vniuerſali Papæ Domino Theodoro, Sergius humilis in Domino ſalutem. Firmamentum à Deo fixum & immobile, atque tituli formam lucidiſſimam fidei veſtrā Apoſtolicam ſedem conſtituit, ô ſacer vertex Chriſtus Deus noſter. Tu es enim ſicut diuinum veraciter pronunciat verbum, Petrus, & ſuper fundamentum tuum Eccleſiæ columnæ confirmatæ ſunt tibi, & claues regni Cælorum commiſit, atque ligare & ſoluere poteſtatiue quæ in terra, & in cælis ſunt, promulgauit. Tu profanarum hæreſum depoſitor exiſtis, tu Princeps, & Doctor Orthodoxæ, & immaculatæ fidei.* Paulus pertinax, & Pyrrhus ſpe recuperandæ ſedis iam relapſus, mox à Theodoro damnantur. Cōſtans quo ſynagoga Monothelitica cum honore ſepeliretur, ſuaſu Pauli edictum fidei promulgat, quod Typum nominat, in quo & formulam fidei à Paulo Eccleſiæ foribus affixam refigi iubet, & tam Orthodoxis quàm Monothelitis de controuerſia duarum voluntatum ſilentium indicit. Romam mittitur Typus ad Martinum Papam, Martinus conuocato Romæ frequenti Epiſcoporum Concilio Typum cum anathemate proſcripſit, eodem fulmine proſequutus cum Phyrrho, & Paulo Cyrum, Sergium, & Theodorum Pharanitanum Monothelitarum anteſignanos, & (Monothelitis exceptis) Eccleſia vniuerſa in Italia, in Gallia, in Hiſpania, in Anglia, in tota Africa, in Illyrico Patris, & Paſtoris ſui vocem ſequuta eſt: Contra hunc Typum, & Monothelitas Sophronius Patriarcha Hieruſalem miſit ad Martinum Stephanum Epiſcopum Dorenſem, qui auditus in ſecundo ſecretario rationem ſuæ legationis explicans inter cætera dixit, ſe ideo miſſum, vt rogaret Pōtificem pro fidei & Eccleſiæ Catho-

Anaſt. in Theod. Theoph. an 20. Heracl.

licæ incolumitate. *Quippe quoniam hoc poteſtatiuè olim, & ab antiquitùs facere per Apoſtolicam ſiue Canonicam conſueuit auctoritatem, dum aperta lucubratione non ſolum claues regni Cælorũ creditæ ſunt ei, atque ipſe tantummodo ad aperiendum eas fidelibus quidem dignè, minimè autem Euangelicè gratiæ credentibus iuſtè claudere magnus ſecundum veritatem & Princeps Apoſtolorum meruit Petrus ſed etiam & paſcere primus iuſſus eſt oues Catholicæ Eccleſiæ, cum Dominus dicit: Petre amas me? paſce oues meas; & iterum ipſe præcipuè ac ſpecialiter firmam præ omnibus habere in Dominum D E V M noſtrum, & immutabilem fidem, conuertere aliquando, & confirmare exagitatos conſortes ſuos & ſpirituales meruit fratres, vtpote diſpenſatiuè ſuper omnes ab ipſo qui propter nos incarnatus eſt Deus poteſtatem accipiens, & ſacerdotalem auctoritatem. Quod vtique ſciens Beatus Sophronius quantocius inquit de finibus terræ ad terminos eius deambula, donec ad Apoſtolicam ſedem, vbi Orthodoxa dogmatum fundamenta exiſtunt, peruenias, non ſemel aut bis, ſed multo ſæpius aperiens ſacris viris ibidem conſiſtentibus, omnia ſecundum veritatem, quæ in iſtis partibus mota ſunt, & non quieſcas inſtantiùs expetens, atque oxorans eos, donec ex Apoſtolica prudentia quæ in Deo eſt, ad victoriam iudicium perducere debeant.* Eadem actione lectus eſt libellus ſupplex multorum Abbatum, Presbyterorum & Monachorum Orientalium, in quo prope medium, ad Pontificem aiunt, *omnium corda poſt Deum in vos pendent, ſummum Eccleſiarum ſcientes vos caput à Chriſto DEO noſtro præpoſitum.* His itaque, aliiſque inſtantibus Imperialis Typus damnatus eſt. Quod vbi Imperator reſciuit, ita percitus inſidias ſtruere Martino incipit, ſi quà ratione eum vel interficere, vel (quod multo gratius) captum Conſtantinopolim rapere poſſet. Imperterritus Martinus non intermittit curam ouium ſuarum, ſed ne pleræq; Orientis regiones, quas Saraceni occuparant debito pabulo fraudarentur, deſtinat interim ſuum in Oriente Vicarium Ioannem Epiſcopum Philadelphienſem hiſce

Epi. 5. Mart. præ cæteris verbis: *Charitatem tuam exhortamur religioſiſſime frater, noſtram iſtic vicem implere, id eſt in Orientis partibus in omnibus Eccleſiaſticis functionibus, atq; officiis, vt in hoc maximè, ſicut oportet*

ſuſci-

ſuſcites gratiam Dei, quæ in te eſt per impoſitionem ſacerdotalis dignitatis, & noſtræ Apoſtolicæ vicis. Non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed fortitudinis, & vt ſic proſperans in Domino ea, quæ deſunt, corrigas & conſtituas per omnem Eccleſiam Ciuitatum earum quæ ſedi tum Hieroſolymitanæ, tũ Antiochenæ ſubſunt Epiſcopos & Presbyteros, & Diaconos, hoc tibi omnino facere præcipientibus nobis ex Apoſtolica auctoritate, quæ data eſt nobis à Domino per Petrum ſanctiſſimum Principem Apoſtolorum. Vnde intelligas, neque totum Orientem ab Eccleſia Romana defeciſſe, ſed Deum reliquiſſe ſibi adhuc ſeptem millia virorũ in ipſis viſceribus Oriẽtis, qui non flecterent genua ſua ante Baal. Sublati demum ſunt à Conſtante Martinus & Maximus, & ambo pro tuenda fide Catholica martyrio coronati. Durauit hoc ſchiſma totis 46. annis, vt aſſerũt Legati Papæ in Sexta ſynodo act. 1. quo tempore Eccleſia Romana grauiſsimas calamitates experta eſt. Sed tandem Agathone Pontifice, & Conſtantino Pogonato Imperatore reſpirauit, conuocato Conſtantinopoli ſexto Concilio Generali, in quo communi totius Eccleſiæ conſenſu Monotheliſmus cum auctoribus ſuis damnatus eſt. Intelligis itaque lector, quotquot in Oriente Romanę Eccleſiæ Primatui reſtiterunt eos ſemper, quocunque nomine cenſerentur, in ipſomet Oriente à Græcis ipſis, vel hæreticos, vel ſchiſmaticos habitos, & declaratos eſſe. Vnde colligas quo loco habẽdi ſint, qui hoc ſæculo faciũt, quod olim Ariani tantũ, Macedoniani, Neſtoriani, Eutichiani, Monothelitę, & ſimilia mõſtra fecêre. Petijt Cõfirmationem hæc ſynodus ab Agathone per litteras, in quibus Patres eũ vt caput venerati ſunt, profeſsi etiã ſe ſequutos fuiſſe eius in decernendo ſententiam hiſce verbis: *Itaque tibi, vt primæ ſedis Antiſtiti vniuerſalis Eccleſiæ quid gerendum ſit permittimus, ſtanti ſuper firmam fidei Petram, acquieſcentes veræ confeſſionis litteris à veſtra paterna Beatitudine ad Pijſſimum Imperatorem miſſis, quas vt à ſummo Apoſtolorum vertice diuinitus præſcriptas agnoſcimus, per quas exortam multiplicis erroris hæreticam ſectam depulimus.* Et ad calcem. *Quam etiam fidem, vt per honorabilia veſtra reſcripta confirmetis, veſtram oramus paternam ſanctitatem.* Alias præterea litteras dederunt

Digitized by Google

ad Epiſcopos Occidentis eodem tempore Romæ conuocatos, in quibus circa medium inquiunt. *Interfuiſtis namque, & vos cũ vniuerſali Principe paſtorum ſimul cum ipſo loquentes tam in ſpiritu, quàm in littera.* Et paulo poſt: *Tanquam ipſius diuini Petri vocem Agathonis relationem ſuper mirati ſumus, nemo enim diſcrepauit, niſi vnus.* Is fuit Macarius Epiſcopus Antiochenus, qui ſecũ nonnullos alios etiam pertraxit, quare cum eis damnatus eſt, & exauctoratus à ſynodo. Verum ſicut Patres ſubiecerunt Agathonis arbitrio reliquas omnes diffinitiones, ita etiam ſuum iſtud de reis pernicacibus iudicium, quod ita indicat Imperator ſuis ad Agathonem litteris. *Ipſi autem* (Macarius & Socij) *ſcriptis precibus ſerenitatem noſtram communiter omnes deprecati ſunt, vt ſe ad veſtram Beatitudinem mitteremus: Sic igitur fecimus, eoſque ad vos miſimus veſtro paterno iudicio omnem ipſorum cauſam permittentes.* Refractarios vidiſti, vidiſti Anonyme, qui obſequantur in Oriente Pontifici: Si verò tu talium hominum exemplo colligi poſſe putas, Orientem non agnouiſſe Primatum Papæ in totam Eccleſiam Chriſti, eadem ratione concludes, Paradiſum non agnouiſſe Principatum Dei in omnes creaturas, quum neque ibi defuerit, qui dixerit, *in Cælum conſcendam, ſuper aſtra Cæli exaltabo ſolium meum, ſimilis ero Altiſſimo.* Quæ hoc ſæculo Hiſpania, Gallia, Anglia, Hibernia & omnes demum Eccleſiæ ediderint clariſsima teſtimonia pro Papæ Primatu, non percenſeo tum quod de Oriente nominatim cum Anonymo decertamus, tum quod ex obſequijs, quę Papę exhibuit Oriens, cum Catholicus fuit, facile quiſque colligat, quomodo cum Papa geſſerit ſeſe reliquus orbis, vbi neque fides labefactata, neque fomenta ſchiſmatum, Imperij ſedes, & tituli Nouæ Romæ.

Conſtantinus Papa, & Iuſtinianus Iunior Imperator nobis octauum ſæculum aperiunt, in cuius initijs ſingulare illud reuerentiæ erga Pontificẽ argumentum edidit Imperator, quod Pontifici Conſtantinopolim proficiſcenti, *& vltra Nicæam obuiam progreſſus eſt. Et vbi ſe inuicem viderunt, Auguſtus Chriſtianiſſimus cum Regno in capite ſeſe proſtrauit, pedes oſculans Pontificis.* Dum Pontifex in Occidentem reuertitur, Philippicus, occiſo

Anaſt. in Conſtant.

Iuſtiniano Imperium arripit, ſuaſuque Monachi Monothelitę mathematici, qui illi Imperium prædixerat, coacta Conſtantinopoli noua ſynodo Epiſcoporum Orientis tantum, ſextam generalem abrogat, pulſoque de Conſtantinopolitana ſede Patriarcha, alium ſuæ fidei illi ſubrogat. Non diu tamen impunè tulit tot ſcelera Philippicus, ſed anno ſecundo ſuæ Tyrannidis, vltrice Dei dextera, & purpura ſpoliatus, & vita, Anaſtaſio viro Catholico locum ceſsit; hic Theodoſio, & Theodoſius tandē Leoni Iſaurico. Iſauricus, Hebręo quodam datam fidem repoſcente, qui ei Imperium præſagierat, ſacris imaginibus grauiſsimum bellum indicit, interdicens ſenatus conſulto earum cultum. Tentat Gregorium ſecundum, qui Conſtantino ſucceſſerat, & Germanum Patriarcham Conſtantinopolis virum ſanctiſsimum, blanditijs, minis, pollicitationibus, terrore, ſed fruſtra, vtroque pro legibus patrijs infractū animi robur oſtentante. Rogat Gregorium pro conuocatione Concilij Generalis, Gregorius renuit. *Scripſiſti*, inquit Gregorius, *vt Concilium vniuerſale cogeretur, & nobis inutilis ea res viſa eſt.* Tandem ſimulata cum Gregorio pace, ad ſtabiliendam hæreſim in Oriente totus conuerſus Sanctum Germanum ſua ſede pellit. Suffecto in eius locum Anaſtaſio eadem impietate contaminato, ſtatim verò Anaſtaſius (impius licet & ſceleratus) Gregorium tanquam ſuperiorem ſuum reueretur, datis ad eum de more ſynodicis litteris. *Sed Gregorius*, inquit Theophanes, *Sanctiſſimus Præſul Romanus (quemadmodum prædixi) Anaſtaſium vnà cum libellis abiecit:* Id ipſum conteſtatur Anaſtaſius Bibliothecarius in Gregorio. Et tandem cum peruicaciam Leonis videret ſanctus Pontifex, vbi fulmen anathematis in eum intorſit, totius etiam Italiæ Imperio ipſum mulctauit, interdicens omnia quæ ex ea vectigalia capiebat Theophanes. *Gregorius ſanctiſſimus Præſul Romanus Leonem per epiſtolas tanquam inique agentē redarguens, Romam cum tota Italia ab ipſius Imperio recedere facit.* Zonaras: *Gregorius, qui tum Romæ veteris Eccleſiam gubernabat, repudiata ſocietate Præſidis Nouæ Romæ, Leonis ſcilicet Imperatoris nec non illorum, qui illum ſequerentur, illos vnà cum Imperatore ſynodico anathemate obſtrinxit, & vectigalia quæ ad id vſque tempus Imperio impen-*

Concil. to. 3. par 1. pag. 183.

 deban-

debantur, inhibuit. Idipſum teſtantur omnes Græci ſcriptores. Nemo tamen tunc fuit, vel in Gręcia, vel in Italia qui dixerit, id à Pontifice fieri non potuiſſe, ſed Oriens Imperium ſuum tali membro mutilari pertulit mutus, & Italia læta paſsis palmis libertatem excepit.

Neque Græcia ſola, aut Italia tantum, ſed etiam Chriſtianiſsimũ Galliarũ Regnũ quàm præclare ſentiret de ſumma Romanorũ Pontificum poteſtate æternis monumentis hoc ipſo ſæculo poſteris teſtatum reliquit. Quæ vero audiamus ab eorum annalibus *An. 749. Burchartus VVirciburgenſis Epiſcopus, & Folradus presbyter Capellanus miſsi ſunt Romam ad Zachariam Papã, vt conſulerent Pontificem de cauſa Regum, qui illo tempore fuerunt in Francia, qui nomen tantum Regis, ſed nullam poteſtatem regiam habuerunt. Per quos prædictus Pontifex mandauit, melius eſſe illum vocari Regem apud quem ſumma poteſtatis conſiſteret, dataque auctoritate ſua, iuſsit Pipinum Regem conſtitui Anno 750. Hoc anno ſecundum Romani Pontificis ſanctionem Pipinus Rex Francorum appellatus eſt, & ad eius dignitatem honoris vnctus ſacra vnctione.* Annales etiam Francorum Fuldenſes, narrata legatione ſub anno 751 anno ſtatim ſequenti ſubdunt. *Zacharias Papa ex auctoritate ſancti Petri Apoſtoli mandat populo Francorum, vt Pipinus, qui poteſtate regia vtebatur, regni totius, & nominis quoque dignitate frueretur.*

Ita Hildricus Rex qui vltimus Meroingorum Francis imperauit, depoſitus, & in monaſterium miſſus eſt, Pipinus vero in Ciuitate ſucceſsionum à ſancto Bonifacio Archiepiſcopo in Regem vnctus Regni honore ſublimatus eſt. Annalibus vero conſentiunt Rhegino Chron. lib. 2. an. 749. 750. Lambertus Schafnaburgen. hiſt. germ. an 750. Marianus Scotus lib. 3. ætat. 6. ann. 750. Sigibertus in Chronographia ad an. 750. Siffridus in epitome ad eũdẽ annũ. Auctor cõpilationis Chronologicę eodẽ anno, & alij.

Quare mirari ſubit impudentiam Anonymi, qui c. 9. ſui Papatus p. 154. falſi arguit, c. alius 15. q. 6. in quo id à Zacharia Papa factũ narratur. Quod enim (inquit Anonymus) Zacharię
„ à Gratiano adſcribitur, cæteriſq; Canoniſtis recipitur, falſum
„ eſt, cum omnes illius temporis ſcriptores fateantur, Stephanũ
„ ſecun-

ſecundum fuiſſe, qui Pipinum in Italia contra ſibi infeſtos Lōgobardos vocauit, atq; venientem abſoluit à iuramento præſtito Regi ſuo Chilperico, eodemque inaudito, non vocato, non defenſo, non accuſato, aut delato, vt ait Abbas Vrſpergenſis, & Eutropius lib. 22. ſcribit, atque Eginhartus in vita Caroli magni, qui illius Cancellarius erat.

Sed ſi Anonymus non odio, & inuidia tranſuerſus ageretur, vidiſſe poterat, veriſsimū eſſe Capitulū *alius* Gratiani, & nihil minus verū quod Eginhartus & alij prodiderūt. Nimirum. Pipinus bis vnctus in Regē eſt, prima vice à ſancto Bonifacio Archiepiſcopo Moguntino iuſſu Zachariæ, ſecunda vice à Stephano ſecundo Pontifice manibus proprijs non in Italia, vt Anonymus fingit, ſed in Gallia, nō antequā Rex Hilpericus deponeretur, ſed poſtquā depoſitus monaſticam vitam agebat. Remq; ita ſe habere, Annales ipſi teſtantur, qui narrata vnctione Pipini, & depoſitione Hilperici ſub anno 750. ad annum 753. Stephanum veniſſe tradunt ad Pipinum in Galliam, *in villa, quæ vocabatur Cariſiacus auxilia petentem*, & anno 754. his ipſis verbis nouam vnctionem Pipini, *Stephanus Papa, poſtquam à Rege Pipino Eccleſiæ Romanæ defenſionis firmitatem accepit, ipſum ſacra vnctione ad regiæ dignitatis honorem conſecrauit, & cum eo duos filios eius Carolum & Carolomannum, manſitque hyberno tempore in Francia.* Chronicon vero Laurishamenſe, quod illis ipſis temporibus ſcriptum eſt, fundationem Laurishamenſis Monaſterij referens ſic incipit: *Anno Dominicæ Incarnationis DCCLXIV. Pipini vero Regis Francorum, qui ex ſententia Zacharia Papæ, depoſito Hilderico, per Beatum Bonifacium Moguntinæ ſedis Archiepiſcopum, & martyrem ex Præfecto Palatij in regiam dignitatem eſt vnctus, ac poſtea per Stephanum Papam Apoſtolica vnctione confirmatus, anno XII.* Itaque verum eſt & quod apud Gratianum extat, & quod ab alijs ſcriptoribus proditū eſt. Quod verò addit Anonymus, *non vocato, non defenſo, nō accuſato, aut delato*, gratis dicitur, malignè, & ſine fundamēto, nulla enim extat memoria, quod quiſquā de Zacharię indicio cōqueſtus ſit, ne quidē Hilpericus ipſe. Anonymus ſecūdo ſubijcit Papā nō detuliſſe Regnū Pipino, nā & ante Zachariā primū, &

mendacium eſt nullo teſtimonio ſubnixum. Immo Eginhartus contra anonymum ait: *Quo officio(* Maioris domus *) tunc cum Hilpericus deponebatur, Pipinus Pater Caroli Regis iam velut hæreditario iure fungebatur. Nam Pater eius Carolus, qui tyrannos per totam Franciam dominatum ſibi vendicantes oppreſſit, & Saracenos Galliam occupare tentantes duobus magnis prælijs ita deuicit, vt in Hiſpaniam eos redire compelleret, eumdem magiſtratum à Patre Pipino ſibi dimiſſum egregiè adminiſtrauit.* Non ergo vſurpauerat Regnum Galliæ Carolus Pipini Pater, ſi Gallorum tyrannos oppreſſerat; ſi è Galliæ finibus Saracenos expulerat, ſi filio Pipino Magiſtratum Regio minorem dimiſerat, quem ei Pipinus Pater legitimè acceptum reliquerat Quare exufflans cætera, quæ prioribus iſtis mendacijs ſuperſtructa poſt nongentos fermè annos contra Zachariam effundere non vereris, Anonyme, de tota hac cauſa nihil grauius in te conſtituo, quam quod tu ipſe in Pontificem Zachariam, *in depoſitione Hilperici tuam ignorantiam atque corrupti affectus peruicaciam prodidiſti.* Sed redeamus in Orientem. Mortuo Leoni ſuccedit Conſtantinus Copronymus filius, in quo duplex καππα malum apud Græcos omen non ſefellit. Hic qualis futurus eſſet erga Deum, præmonſtrauerat, dũ baptizaretur, egeſto in ſacra ſtercore; Imperium aſſequutus homo omnium ſcriptorum teſtimonio nulli religioni addictus, & mortalium omnium perditiſsimus, veſtigijs paternis quum inſiſtere decreuiſſet, longe grauius quam Pater Eccleſiam Catholicam afflixit, & quantum in ipſo fuit, Orthodoxam fidem delere, & extinguere conatus eſt.

Vbi deieciſſet quotquot in Oriente potuit orthodoxos Epiſcopos, & ſuæ farinæ homines vbique repoſuiſſet, conuocato Conſtantinopoli eorum Concilio, quod ſeptimum Oecumenicum Concilium nuncupauit, ſanctarum Imaginum cultum eorum iudicio anathematizari fecit; Mox ad patibula, ad tormenta, ad cædes Catholicorum, conuerſus omnes ſuas machinas traduxit ad expugnationem ſancti Stephani iunioris Abbatis inſignis cuiuſdam monaſterij Conſtantinopolis, cuius vitam, & martyrium ſanctus Ioannes Damaſcenus eius contemporaneus peculiari libro proſequutus eſt.

Antequam verò ad tormenta veniret, miſit ad Stephanum inſigniores aliquot è ſuis Epiſcopis, qui eũ rationibus expugnarent. In eo congreſſu Imperatorijs obijcientibus auctoritatem Concilij Oecumenici, Stephanus, Damaſceno teſte, ita reſpondet: *O ſingularem abſurditatem! Iam qui Oecumenicum iſtud Concilium vocari queat, quod nec Romanus Antiſtes (citra cuius auctoritatem nullo modo fieri poteſt, vt res Eccleſiaſticæ ad normam dirigantur) gratum habuit, nec Alexandrinus comprobauit, nec Antiochenus, nec demum Hieroſolymitanus?* Et grauiſsima quæque perpeti maluit ſanctus vir, mortemque ipſam denique ſubire, quàm huiuſmodi Concilio obtemperare.

Copronymo ſublato, Leo filius Imperij hęres fuit, in quo non fefellit prouerbum, *talis pullus, quale ouum.* Sed Dei iuſtitia præuentus iniquitatem, quam conceperat diu parturire non potuit, relictiſque ſceptris Irenæ coniugi fœminæ ſanctiſsimæ, & Conſtantino filio, anno adepti Imperij quincto ad Dei Tribunal iudicandus migrauit. Non multo poſt Pauli Patriarchę Iconomachi morientis exemplo, & verbis conſternati Principes, & populi de Catholico ſucceſſore, & de abolenda Iconomachia cogitare cœperunt. Electo itaq; Taraſio ad illud munus (viro laico licet, Catholico tamen) ſtatim tã à Patriarcha Synodicæ, quã ab Imperatoribus pro Cõcilio Generali litteræ familiares pacẽ & pietatẽ ſpirantes ad Hadrianũ Pontificẽ datæ ſunt. His litteris Principes Hadrianum rogantes pro Synodo generali, inter cætera primatum eius, & ſucceſsionem Petri confitentes dicunt *& tanquam verus primus ſacerdos, & is qui in loco & in ſede ſancti, & ſuperlaudabilis Petri Apoſtoli præſidet (ſicut dictum eſt) aſcẽdat & ſimul cũ omnibus ſacerdotibus qui hic ſunt, inueniatur, & voluntas Dei fiat.* Approbauit electionẽ Taraſij Hadrianus, vt Theophanes ait. *Octauo Kalend. Ianuarij ipſius octaua indictionis conſecratus eſt almus Pater noſter Taraſius Patriarcha Conſtantinopolitanus, qui miſſis Synodicis Romam viris, & libello fidei ſuæ receptus eſt ab Hadriano Papa.* Nõ tamẽ ita ſimpliciter Taraſius receptus eſt ab Hadriano (quod ante electionẽ laicus eſſet) ſed hac adiecta clauſula, vt teſtatur Nicolaus primus ad Photiũ ep. 6. *Niſi in erigendis*

Imaginibus feruẽtius cõtra illarũ depoſitores, atq; illarũ cõculcatores, vt verus miles Chriſti reſiſteres, nequaquã veſtræ cõſecrationi aſſẽsũ præberemus, aut in ordine Patriarchatus veſtrã dilectionẽ ſuſciperemus. Reprobauit tamẽ titulũ vniuerſalis Patriarchæ, quem Taraſius præceſſores imitatus ſibi arrogauerat. Aſſenſus verò Pontifex cõuocationi Concilij Generalis, inter cętera ad Taraſium, quid in Synodo agendum ſit, præſcribit his verbis: *Veſtra Sanctitas y̆ſdem py̆ſſimis, & triumphatoribus alacriter ſuggerat, vt inprimis pſeudo-ſyllogus (id eſt falſum Collegium) ille, qui ſine Apoſtolica ſede inordinatè, & inſyllogiſticè factus eſt, aduerſus venerabilium Patrum traditionem, contra diuinas imagines, anathematizetur, præſentibus Apochriſarÿs noſtris, & omne zizanium eradicetur ab Eccleſia, & Domini noſtri IESV Chriſti ſermo compleatur, quia portæ inferi non prævalebunt aduerſus eam. Ac rurſus: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam: cuius ſedes in omnem terrarum orbem Primatum tenens reſulget, & caput omnium Eccleſiarum conſiſtit. Vnde idem Beatus Petrus Apoſtolus Domini præcepto paſcens Eccleſiam nihil diſſolutum dimiſit, ſed tenuit ſemper, & retinet Principatum.* Atque ita vt præceperat Pontifex factum eſt, Actione 6. eiuſdem Synodi, quę fuit ſecunda Nicęna & ſeptima Generalis. Ibi enim Patres refellẽtes ſeptimam pſeudo-ſynodum inter alias rationes hanc adducũt: *Quomodo autem magna, & vniuerſalis, in quam neque omnes conſenſerunt, & reliquarum Eccleſiarum Præfecti non admiſerunt, ſed anathematę eam deuouerunt? Non habuit cooperatorium (vt hæc quæ nunc celebratur) Romanum Papã, neq; illius ſacerdotes, neq; vicarios, neq; per Prouinciales litteras, quẽadmodũ fieri in ſynodis debet.* Sequuti sũt Patres in omnibus epiſtolã Hadriani Papæ, cuius nomine duo Petri Synodo præſederunt. Taraſius ipſe ſcribens ad Hadrianum de rebus in Concilio geſtis eum hoc titulo alloquitur: *Veſtra fraterna, & ſummo Pontificio decorata ſanctitas.* Anathematizati ſunt Iconomachi in hoc Concilio, & Oriens Occidenti coniunctus.

epi. 1. Hadr. tom. 3. par. 1. pag. 255.

tom. 3. conc. par. 1. pag. 260.

Sed paulo poſt, denuò turbatis rebus, Imperiũ Orientis iã diu inclinatũ cõcidere, & ad pietatis occaſũ palã vergere videbatur. Quare Leo Tertius Romanus Põtifex, ne Eccleſia Chriſti portẽtis Orientalibus obnoxia nouas quotidie ærũnas perpetiretur

anno

anno Domini octingenteſimo, vel octingenteſimo primo Carolum magnum Francorum Regem optimum, & fortiſsimum Principem nil minus cogitantem Imperatorem dixit, collatis in eum iuribus Imperij Orientalis.

Res quam omnium ſcriptorum tam Græcorum, quam Latinorum conſenſu certam, & teſtatam habemus, Zonaræ annal. tom. 3. Cedreni in Conſtan. & Iren. Pauli Diaconi li. 23. Rer. Ro. Eginharti in vita Caroli Magni; Annal. Franco. ad annum 801. Adonis in chrō. ętat. 6. Rheginonis l. 2. Chron. Vitichindi Corbeienſis li. 3. regnor. Sax. Herman. Contracti in chron. Otho. Friſingen. l. 5. ca. 31. Godefridi Viterbienſis, Abbatis Vrſpergenſis in Chron. & aliorum omnium.

Quod autem in Imperio Caroli mirabile eſt, ante poſtremos noſtros Nouatores toto ſpatio ſeptingentorum annorum (ſi Tyrannum Nicephorum excipias) nemo in orbe fuit, qui vel factum negare vel auctoritatem facientis in dubium reuocare auſus ſit, adeo exploratum erat apud omnes gentes, quid Romanus Pontifex poſſet.

Ergo in octauo ſæculo non poſſunt cōuocari Concilia Generalia, inuito Romano Pontifice, quę conuocare audent Imperatores, & reliqui Patriarchæ, ex albo Generalium expunguntur, quod Romani Pontificis aſſenſu & approbatione deſtitutæ ſint, res Eccleſiaſticæ quacunque alia auctoritate munitæ ad normam redigi nequeunt ſine Romano Pontifice, Conſtantinopolitani Antiſtites non tantum Catholici, ſed ipſi etiā hæretici, ſtatim, ac creati ſunt, per legatos, & litteras Romanū Pontificem tanquam ſuperiorem agnoſcunt, & venerantur, vnus iſte Pontifex Imperatores vectigalibus priuat, Reges aliarum Nationum deijcit, alios inſtituit, transfert Imperia.

Hæc omnia (Regno Pipini excepto) quum in ſolo Oriente, & ex ſolis teſtimonijs Orientalium habeantur, hoc vnum reliquum eſſet (ſi per modeſtiam Chriſtianam liceret) vt clamoribus atque ſibilis è Catholicorum & doctorum hominum cætu exploderentur Anonymi, qui huic noſtro ſæculo adeo erudito & oculato paritatem Epiſcoporum, & ſuas illas ſuburbi-

carias

carias fabulas obtrudere conati ſunt, illeque præcipue qui aſſeruit, primis octingentis annis, Græcos Romanis nunquam paruiſſe. Recordare lector, quod pollicitus ſum, id mihi Religionim fuiſſe: nimirum nullum Romanum Pontificem poteſtatis ſuæ teſtem adhibere, & hac præſertim periodo ſolas res Orientis easque illuſtriores tantum quam expeditiſsime luſtrare. Quod ſi omnia Romanorum Pontificum monumenta euoluere, alias Chriſtiani orbis plagas ſcrutari, & minuta quæque proſequi voluiſſem, teſteſque alios, quam Græcos abhibere, tu certè, cum Pſalmiſta diceres: *Fundatur exultatione vniuerſæ Terræ mons Sion.* Verum quæ contuli, ſatis ſuperque euincunt, quod volebam *Peccator*, qui hęc uiderit, *iraſcetur, ſcio dentibus ſuis fremet & tabeſcet.* obtrectet tamen, clamet, ſtridat, ſtylum exacuat, vt lubet, ſi Chriſtus non mentitur, portæ Inferi, vnde terra, & funeſta hæc monſtra, hæ portentoſæ mendaciorum chimeræ ſemper erumpunt, aduerſus Romanam Eccleſiam nunquam præualebunt, & deſiderium peccatorum in æternum peribit. Nunc quæ ſuper ſunt, aduerſariorum argumenta diluamus.

Diluuntur argumenta ex ſecundo Anonymi capite contra Primatum PAPÆ.

CAPVT VIII.

EX ſecundo Anonymi capite tria colliguntur argumenta. „Primum: Pontifex Romanus Primatum ſuper alios Orbis „Epiſcopos ex eo prætendere non poteſt, quod Petri ſucceſſor „in Epiſcopatu Romæ extiterit, ita enim & Ignatius, qui Pe- „tri ſucceſſor in Antiochia factus eſt, & alij eiuſdem ſucceſſo- „res in illa ſede prætendere poſſent, quoniam Petrus ibi primum ſuam ſedem conſtituit, ſeptemque annis habitauit.

Reſp. non Ignatius, Anonyme, ſed Euodius in Epiſcopatu

habeat conſequenter honorem ſuum manẽte tamen Metropolitanæ Ciuitatis propria dignitate. Quare ſanctus Hieronymus ſcribens cõtra errores Ioannis Epiſcopi Hieroſolymitani ep. 61. inquit: *Tu qui regulas quæris Eccleſiaſticas, & Nicæni Cõcilij Canonibus vteris, & alienos clericos & cum ſuis Epiſcopus commorantes niteris vſurpare, reſponde mihi ad Alexandrinum Epiſcopum Palæſtina quid pertinet? ni fallor, hoc ibi decernitur, vt Palæſtinæ Metropolis Cæſarea ſit, & totius Orientis Antiochia. Aut igitur ad Cæſareẽſem Epiſcopũ referre debueras, cui ſpreta cõmunione tua, communicare nos noueras, aut ſi procul expetẽdũ iudiciũ erat, Antiochiã potius litteræ dirigẽdæ.* A ſola Synodo Chalcedonẽſi vt olim à me ſępe dictũ eſt, honor, & iuriſdictio Patriarchalis (poſtremo tamẽ loco) delata eſt Epiſcopo Hieroſolymitano, dẽptis Antiocheno tribus Palęſtinis, eiſq; Hieroſolymitano Epiſcopo cõceſsis. Neq; tamẽ tũc benè firmata hęc dignitas Hieroſolymitano, nouitatib' eius Cõcilij acerrimè repugnãte sãcto Leone Papa, ſed tãtũ in quincta Synodo, vt aſſerit Gulielmus Tyrius l. 14. c. 12. & cõſtat ex eiuſdẽ Cõcilij fragmẽto, quod tomo ſecũdo Cõciliorũ B. nius nuper inſeruit. Nullã itaq; rationẽ Anonyme tui argumenti in præiudicium Cathedræ Romanę habuit vnquã Eccleſia. Immo odoratus illud videtur Nicolaus primus, qui ad cõſulta Bulgarorum c. 93. inquit: *Hieroſolymitanus autem Præſul licet & ipſe Patriarcha dicatur, & ſecundum antiquam conſuetudinem, ac Nicænam Synodum honorandus ſit ſalua tamen Metropoli propria dignitate ſed & in eadem ſancta & magna Synodo nequaquã Hieroſolymitanus, ſed Heliæ Epiſcopus dicitur. Nam vera Hieruſalem tantum in Cælis eſt, quæ eſt mater noſtra: Illa verò Hieruſalem terreſtris iuxta quod Dominus prædixit, adeo funditus ab Helio Hadriano Imperatore Romano deſtructa eſt, vt in ea nec lapis ſuper lapidem ſit derelictus, & ab eodem Helio Hadriano in alio loco eſt conſtructa, ita vt locus Dominicæ crucis, nunc extra portam nunc intra portam cernatur, & à prædicto Helio Hadriano vrbs illa Helia vocetur.*

III. Arg. In Concilio Africano 4. cap. 6. hoc expreſsè definitum fuit, quod primæ ſedis Epiſcopus non appelletur Princeps ſacerdotum, vel ſummus ſacerdos, aut aliquid huiuſmodi, ſed tantum primæ ſedis

Epiſcopus

Epiſcopus,ergo hoc nomen Primatus omnino in ipſo Concilio abolitum eſt.

Reſp. Malè ſyllogizas Anonyme, *Concilium conſtituit, quod primæ ſedis Epiſcopus non appelletur alio titulo quam prima ſedis Epiſcopus: Ergo nomen Primatus abolitum eſt.* Si enim Primas Primatu eſt Primas, & Primatus Primi Primatus, dum Primam ſedem Concilium vocari vult, non abolet, ſed confirmat nomen Primatus, & certe in Concilijs Africanis, (& in hoc nominatim) familiariſsimum eſt, & frequentiſsimè occurrit Primatis nomen. Perinde vero eſt cogitare ſine Primatu Primatem, ac ſine Prudentia Prudentem, ſine ſapientia ſapientem, ſine doctrina, doctum. Adde Anonyme, quod Epiſcopi Africæ non de aliarũ Eccleſiarum rebus ſed de ſuis conſtituunt, quod enim ius eis in Eccleſiam Romanam? Itaque vnum id cauent, vt Epiſcopus primæ ſedis ſuæ (diœceſeos ſcilicet Africanæ) neq; ſummus ſacerdos, neque Princeps ſacerdotum (quos titulos affectabant Græci, qui non amplius Primates, ſed Exarchi Diœceſeon ſalutari volebant) nuncupetur, ſed tantum Epiſcopus Primæ ſedis. Hoc autem nihil ad nos.

Concil. Chalced. act. 14 & can. 4.

Solent tamen hæretici huic Canoni addere hanc eandem, *Vniuerſalis autem neque etiam Pontifex Romanus appelletur*, quod etiam feciſti tu pag. 28. At hoc in Concilio nuſquam reperitur. Eſto tamen reperiatur, nos Epiſcopum Romanum, Epiſcopum Romanum tantum eſſe dicimus, non Neapolitanum, aut Carthaginienſem, & conſequenter fatemur, eum non eſſe proprie Epiſcopum vniuerſalem huius mundi. Cum hoc tamen ſtare dicimus, quod ſit Eccleſiæ caput, & Paſtor vniuerſalis, cui iure ſummi Pontificatus omnes Eccleſiæ, omnes Epiſcopi, Archiepiſcopi, & Patriarchæ ſubijciantur.

Diluuntur

Digitized by Google

Diluuntur Argumenta ex Tertio Capite.

CAPVT IX.

QVatuor Argumentis abſoluit tertium caput Anonymus. Primum ſi Romanus Pontifex poteſtatem in totam Eccleſiam exercere non poteſt, quomodo Chriſti vicarius vniuerſalis dici poteſt?

Reſp. Si Romanus Pontifex poteſtatem in totam Eccleſiam exercere & poteſt, & debet, vt demonſtratum eſt, quomodo Chriſti vicarius vniuerſalis nuncupandus non eſt?

II. Argumentum. Quanam ratione Chriſti ſe vicarium immediatum profitetur, ſi ipſemet Petrum Chriſti Vicarium eſſe aſſerit? cap. *ita Dominus* diſt. *19.* & ca. *in nouo* diſt. *21.* mendax debet eſſe memor, ergo alibi centies mentitus eſt, cùm ſe Chriſti Vicarium immediatum dixerit, vt in ca. *quanto* & c. fin. de tranſlat. Prælat. &c.

Reſp. Immediatio duplex, ſucceſsionis & Iuriſdictionis. Petrus fuit immediatus Chriſti Vicarius, vtroque titulo, Petri ſucceſſores Iuriſdictione tantùm, non etiam ſucceſsione. Nimis impudenter agis, quod ignorantiæ tenebris obcęcatus, mendacij arguere non vereris Pontifices Maximos. Recordare quod Paulus Apoſtolus (etiam percuti iuſſus) quum appellaſſet iſtorum vmbram parietem dealbatum, veniam confeſtim petijt, *neſciebam*, dicens, *quia Princeps eſt ſacerdotum: ſcriptum eſt enim Principem populi tui non maledices.* At nimium ſimplex ego, qui tibi Paulum propono; quid enim cæco cum ſpeculo.

III. Arg. Interdum ſe Petri Vicarium eſſe acceptauit, atque profeſſus eſt vt in cap. *ega Ludouicus* diſt. *63.* cap. *non quales* 1. q. *1.* & cap. *quoties* 1. q. 7. ſed vicarius vicarium facere non poteſt, vt expreſsè idem Pontifex ſanciuit in cap. *Clericos* de offic. vicarij, & probant omnes Canoniſtæ.

Reſp. Vicarium à vice deriuari dubium non eſt, quare quic-

Digitized by Google

quid alterius cuiuſque vel perſonæ, vel rei vices ſubibat, quacunque demum ratione ſubiret, antiquitus id omne perſonę & rei Vicariæ nomen ſortiebatur, idq; ijs qui mediocriter latinè ſciũt, magis exploratum eſt, quàm vt probari queat. Quũ ergo alter alterius vices duplici ratione ſubire contingat, vel ſucceſſione, vel ſubſtitutione, ideo tam ſucceſſor præceſſoris, quàm ſubſtitutus ſubſtituentis vicarij antiquitus nuncupari ſolebãt. Hinc ſanctus Cyprianus epiſt. 67. ad Stephanum Papam: *ſeruandus eſt enim anteceſſorum noſtrorum Beatorum Martyrum Cornelij & Lucij honor glorioſus, quorum memoriam quum nos honoremus, multo magis tu frater chariſſime honorificare, & ſeruare grauitate, & auctoritate tua debes qui Vicarius, & ſucceſſor eorum factus es.* Hac igitur ratione Petri Vicarium Pontifex nuncupat ſe locis abs te citatis, qua hic Vicarium Cornelij. & Lucij Stephanum Cyprianus appellat. Apud S. Anſelumum ep. 154. Ro. Pontificem reperies Vicarium & ſucceſſorem Petri Apoſtoli. Vicarius Vicarium facere non poteſt, veriſsimum eſt de Vicario tantum per ſubſtitutionem, quo ſenſu Canoniſtæ nunc id nomen vſurpãt, falſum de Vicario per ſucceſsionem, qua ſignificatione non ſolum locis à te citatis, ſed mille alijs, non tantum in antiquitate Eccleſiaſtica, ſed etiam nunc in conſecratione Epiſcoporum Papa tanquam Petri Vicarius nobis occurrit.

IIII. Arg. Sancti Patres Epiſcopos loca tenentes Apoſtolorum, ipſorumq; ſucceſſores appellarunt, quos in ſuperiori c. 1. allegauimus: Ipſe verò contra decreta Patrum, contra proprios Canones, quos profitetur, Chriſti immediatum ſe eſſe Vicarium millies appellauit.

Reſp. Si Pontifex eſt Petri ſucceſſor, vt confiteris, & locum eius tenet in Eccleſia, quomodo quoad iuriſdictionem non erit immediatus ipſe Vicarius Chriſti? ſi ex omnibus Apoſtolis ſolus Petrus à Chriſto hanc dignitatem obtinuit?

Occurritur argumentis Ex cap. Quarto Anonymi, & defenduntur donationes Caroli Magni,& Ludouici Pij,

CAPVT X.

CApite quarto totus,vt dixi,eſt in explicando ſuo illo triplici Eccleſiæ ſtatu,ſed quæ ibi dicit, pleraq; omnia vel portentoſa mendacia , vel meræ nugæ ſunt,ſine fundamento,& gratis effutitæ. Permiſcet nihilominus eis interdum aliquot argumenta,quæ ſubijcio.

I. Arg. Victor decimus quintus Epiſcopus Romanus poſt Petrũ anno Chriſti *194*. ordinauit,quòd Paſcha Reſurrectionis in die dominico ab omnibus perpetuo celebraretur. Huic decreto immediatè contradixit Polycrates Epiſcopus Epheſi, atque Polycarpus, Thraſea, Melitus,& Narciſſus Epiſcopus Hieroſolymitanus acerrimè oppugnarunt. At Victor anno Chriſti *196*. Concilium Romę ſuper hoc haberi voluit, vti Bardus,& Panuinius in Chron. huius anni atteſtantur,ſed Conc ij reſolutio vltra Pontificatum Romanum apud alios recepta non fuit?

Reſp. Decretum Eccleſiæ Romanæ de Paſchate vltra Pontificatum Romanum certè receptum non eſt, quia non vltra Eccleſiam Chriſti, quam Pontificatus Romanus omnem complectitur. At voluiſti dicere,ſcio, non fuiſſe receptam vltra Epiſcopatum Romanum,quo vno cõcludi arbitraris Romanũ Primatum. Id verò ſolemniſsimũ,& putidiſsimũ mendacium eſſe teſtantur tam Conſtantinus,quàm Patres Nicęni. Conſtantinus,abſoluto Concilio Nicęno, ſcribẽs ad Eccleſias de rebus in eo geſtis,dũ de Paſchate loquitur,indicat,ex toto orbe quàm pauciſsimos in Orientis diœceſi ſola fuiſſe,qui Victori refragari auſi ſint, inquit enim, *Modus ille eximius , decoruſque ſeruandus,quem omnes Eccleſiæ ſeruant,quæ orbis partes,vel verſus Occidentem,vel verſus meridiem vel verſus ſeptentrionem ſitas incolunt,*

ac nonnulla quoq; quæ in locis ad Orientem ſpectantibus habitant. Ipſe que etiam in me recepi veſtram ſapientiam facilè aſſenſuram, vos videlicet quod in vrbe Roma, in Italia, in Africa, in Ægypto, in Hiſpania, Gallia, & Britannia, in Libya & vniuerſa Græcia in Diœceſi Aſiatica, & Pontica in Cilicia denique vna & conſentiente ſententia conſeruatur, hoc etiam veſtra prudentia lubenter approbaturos. Extant hæ litteræ apud Euſeb. de vita Conſtant. li. 3. ca. 16. Socratem l. 1. ca. 6. Theodoretum li. 1. c. 10. Nicephorum, & alios. Ex quibus intelligis, & omnes fermè gentes obtemperaſſe Victori, & Quartadecimanos tanquam excommunicatos non interfuiſſe Cõcilio. Idipſum conſtat ex litteris Concilij ipſius ad Epiſcopos Aegypti, Libyæ, & Pentapolis quæ leguntur apud eoſdem auctores. *Quod autem ad omnium conſenſum de ſacratiſſimo feſto Paſchatis celebrando attinet, ſcitote, quod veſtris precibus controuerſia de re ſuſcepta prudenter, & commodè ſedata eſt, ita vt omnes fratres, qui Orientem incolunt, quique Iudæorum conſuetudinem in eo feſto celebrando imitari ſolent iam Romanos, nos, & omnes vos, qui eundem morem, quem nos in illo recolendo à primis temporibus tenuiſtis ſunt conſentientibus animis in eodem celebrando deinceps ſedulo ſequuturi.*

Victoris præcepto non paruit Polycrates (confiteor) at quod aſſeris, Polycarpum, & cæteros à te commemoratos Victori imperanti cum Polycrate non obtemperaſſe, more tuo turpiſsimè mentiris. Si enim ante Victorem in Domino obdormiuerant, quomodo Victori imperanti refragari potuerint? Audi Polycratum ipſum epiſt. ad Victorem. *Quid Polycarpum cõmemorem qui Smyrnæ Epiſcopus, & martyr fuit? Quid Thraſeam Epiſcopum & martyrem Eumeniæ natum citem, qui Smyrnæ ex hac luce migrauit? Quid attinet dicere de Sagari Epiſcopo & martyre qui Laodiceæ mortem oppetijt? Quid porrò Beatum Papirium & Melitonem Eunuchum recenſeam, qui ſpiritus ſancti inſtinctu afflatus totum vitæ ſuæ tempus piè, ſancteque exegit, qui Sardis tumulo conditus eſt?* Hi omnes ergo, quamdiu Chriſto militarunt, Polycrate teſte, celebrauerant Paſcha decimo quarto die, at vbi per anathema à Romano Pontifice Victore id fieri vetitum eſt; quomodo ei eſiſtere pot[e]rant, ſi iam pridem ad cœlos euolarant? O infelix

Apud Euſeb. 5. C. 23

aſtutia

aſtutia: mortuos Pontifici refragantes inducis? eſto tamen, vixerint omnes, & cum Polycrate conſpirauerint, an paucorum in obedientia totius orbis obſequio præponderare debet? ſi à refractarijs ius ſacrum, & dogmata religionis Chriſti petenda ſunt, expungamus è ſymbolo omnes articulos fidei, nullus enim ex eis eſt, qui ſuos aduerſarios, & obtrectatores non habuerit.

II. Arg. Idem Victor, cum omni aqua in caſu neceſsitatis baptizari poſſe ſtatuit. Huic etiam cōtradictum eſt, & pro contradictione firmanda in Alexandria Palçſtinæ Concilium conuocatum nihil concluſit, ita vt vtrumq; poſtea in Concilio Nicæno determinari opus fuerit. ,, ,, ,,

Reſp. Tempore Victoris habitum eſſe Concilium Cæſareæ in Palæſtina à Theophylo eius Prouinciæ Metropolitano, iuſſu Victoris, in eoque Quartadecimanorum errorem reprobatum fuiſſe, verum eſt, & eius Concilij fragmentum extat apud Bedā de Æquinoctio vernali. At vllum in Palçſtina Concilium conuocatum contra decretum Victoris de aqua baptiſmatis, nemo omnium meminit. Tuum itaq; figmentum eſt illud Concilium, Anonyme, neque tuum tantùm, ſed etiam tuo ingenio dignum. Nam cùm multæ Alexandriæ ſint, nulla earū eſt in Palæſtina, & quam tu forte putas, ea eſt in Aegypto, ipſaque totius Aegypti caput, & vertex, quod etiam ſtipites ſciūt. Quare dum Concilium Alexandriæ in Palæſtina celebratum affirmas, tu te vna opera & mendaciſsimum, & ignoratiſsimum probas. In Concilio Nicæno hac de re actum nuſquam legi.

III. Argumentum. Multa Concilia conuocata fuiſſe, affirmat ante Conſtantiniana tempora citra auctoritatem Pontificis, eaque mira eruditionis oſtentatione homo doctus recenſet, ſtatimque ipſe ita ſibi reſpondet. Quod ſi præfata Concilia nequaquam Generalia fuiſſe diceremus, cùm ante Conſtantini tempora, perſequutione contra Chriſtianos ſeruente, Epiſcopis in vnum conueniendi licentia, & facultas non erat, vt dicit Iſidorus, & idem etiam poſt Conſtantini tempora, poſt quam facultatem Epiſcopis in vnum conueniendi conceſſam ,, ,, ,, ,, ,,

aperiemus,nuſquam enim (ſi contra veritatem obſtinati eſſe nolumus) Romani Pontificis in Generalibus Concilijs conuocandis auctoritatem interueniſſe,fatendum eſt.

Poſtquã enim Alexander Cõſtantinopolitanus primus Epiſcopus Chriſti anno 317. creatus fuerat,Cõſtãtinus ipſe an.325. Nicænũ Conciliũ cõgregari iubet,quo anno in Niçęni cõformitatẽ duo alia ſynodalia,teſte Panuinio , & Bardo in allegatis locis Romæ congregantur. Itaq; nulla Romani Epiſcopi auctoritas ſuper Nicæno interueniſſe potuit.

Reſp. Ad quem finem ingeras Epiſcopatum Alexandri & hũc primum eius vrbis Epiſcopũ,ego prorſus ignoro, niſi vt arreptis quotquot occaſionibus potes,quã ſoles eruditionẽ rerũ Eccleſiaſticarũ oſtẽtes; ſed miſelle quãto cõſultius intra tuos paragraphos te cõtinuiſſes. Alexandrũ fuiſſe primũ Epiſcopũ Cõſtantinopolis,falsũ eſt. Duo Nicephori Cathalogũ Epiſcoporũ Bizantinorũ cõtinuata ſucceſsione ab Apoſtolis ad Metrophanẽ anteceſſorẽ Alexandri perducunt. Multo pauciores enumerat Cedrenus in compendio Annalium. *Nonum annum imperante Conſtantino Metrophanes quartus Epiſcopus Bizantij creatus eſt.* Tres ſaltem ante Alexandrum recenſet Zonaras in Conſtãtino. *Erat eo tempore Bizantij Epiſcopus Metrophanes vir ſanctiſſimus,Domitij filius, frater is fuit Probi Imperatoris,qui ob Chriſtianam Religionis profeſsionem Roma Bizantium profectus in Epiſcopatus ſpeculam euectus eſt. Poſtquàm Probus alter filius huius Pontificium thronum conſcendit; ei Metrophanes frater ſucceſsit.* Metrophan ſucceſsiſſe Alexandrum,ad vnum conſentiunt omnes. Quare tua eruditio pari cũ pietate, & veritate paſſu ſemper procedit. At dices fortẽ,non aſſerere te,fuiſſe iſtum primum Epiſcopũ Bizantij,dum eſſet Bizantium,ſed poſtquam Bizantius in Conſtãtinopolim,mutatum eſt. Fateor, nõ deeſſe viros graues,qui ita ſentiũt,ſed fuiſſe eũ Epiſcopũ Cõſtantinopolis tẽpore Concilij Nicæni,defendi non poteſt, ſi vera eſt Gelaſij Ciziceni hiſtoria Cõcilij Niçeni,in qua Alexander inter Patres his verbis poſtremo loco refertur. *Alexander Conſtantinopolis tunc adhuc Presbyter, poſtea verò Eccleſiæ illius ſacerdotium epiſcopale ſortitus.*

Quod

Quod in cõuocãdis Cõcilijs Generalibus aſſeris nullas fuiſſe partes Epiſcopi Romani, nos ſupra, falſum eſſe copioſè probauimus. De Nicæno Theodoretus l. 1. c. 7. *Epiſcopus autem Romanus propter ætatem ingraueſcentem abfuit, verum duos illò miſit preſbyteros poteſtate illis cõceſſa, actis illius Cõcilij aſſentiẽdi.* In ſexta ſynodo act. 18. legitur, *Conſtantinũ & Silueſtrũ magnã ſynodũ apud Nicæam congregaſſe* Quare in Concilio Chalcedonenſi act. 1. Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus inter Epiſcopos ſedere prohibetur, quod ſynodum facere auſus fuiſſet ſine auctoritate Apoſtolicæ ſedis, quod nunquã licuit, nunquam factum eſt, & Gelaſius Cizicenus Oſium legatum Papæ in eo fuiſſe, ſcribit.

IV. Arg. Falſa eſt inſcriptio Canonis ſacro ſancta diſt. 16. quę „ ſcribit auctoritate Romani Pontificis octo Concilia roborari, „ Non enim confirmare dicitur, qui omnino illa ſequi cogẽdus „ eſt. Ex libro diurno vbi profeſsio Romani Põtificis ſcripta eſt, „ ita legitur, ſancta octo vniuerſalia Concilia & profeſsionẽ Papę „ de obſeruatione octo Conciliorum Generaliũ ad verbũ refert.

Reſp. Cõcilia Generalia nõ confirmata, Papa vel cõfirmat, vel reprobat confirmata ſequi, & tueri ſe, profitetur. *Digna enim vox eſt Maieſtate regnãtis, legibus alligatum ſe profiteri. l. i. digna* vox de leg. Leges tamen legis vim conſequuntur à conſenſu & poteſtate regnantis, neq; tuam hanc conſequentiam vllus Princeps, vllus ſanus admittet.

Hinc ad alia trãſit Anonymus, cõmiſcetq; Cõcilia Nationalia, Prouincialia, Catholica, hæretica, cauſã Athanaſij, reſcriptũ Iulij, inuectiuam Orientaliũ, aliaq; permulta, & paginas implet ſine iudicio, & ſine ratione. Hæc verò fermè omnia ſupra explicata, & refutata ſatis hic repetẽda nõ ſunt. Mox cõuerſus ad libertatẽ Eccleſiaſticã, eã redigere conatur ad ſola Principũ tẽporaliũ Priuilegia. Verum quia quæ dicit, & millies profligata ſunt, & non pertinent ad hoc controuerſiæ caput, quod nunc tractamus, ſed ad illud, quod à nobis diſcuſſum eſt, in alio libro, quẽ anno ſuperiore ſcripſimus *de iure Religionis in Politia benè & ritè inſtituta*, ſi quicquã afferat reſpõſione dignum, vbi libellus ille in lucem prodierit, id ibi accuratiſsimè refutatum reperies.

Nunc tamen Anonyme, illud inſigne mendaciũ præterire nõ

poſſum, quod collocaſti in capite tui tertij ſtatus, nimirum poſt extinctum Lōgobardorū Regnum, Romanos Pontifices occupaſſe Italiæ Ciuitates prætextu falſæ donationis Pipini, & Caroli magni Regum Gallorum, & mox nomine patrimonij diuitijs, & opibus præpollere cœpiſſe.

Non quia extinctum fuerit Longobardorum Regnum, ideò Pontifices occuparunt vrbes Patrimonij, & ditari cœperunt, ſed è contra Longobardorum Regnum à Pipino debilitatum & à Carolo poſt extinctum eſt, quia Longobardorum Reges occupato Patrimonio ſancti Petri, gazas, æraria, & ditiones ſuas Pontificum bonis cumulare volebant. Tu Anonyme quicquid malignitas tibi ſuggerit, impudentiſsimè cornicaris, & ſomnia tua lectori venditas tanquam hiſtorias nobis religio eſt, ſine grauiſsimis teſtibus quicquam aſſerere.

Annales Francorum Fuldenſes. Anno 753. *Stephanus Papa Romanus auxilium contra Haiſtulphum Longobardorum Regem petens ad Pipinum in Franciam venit. Anno 756. Iterum Pipinus Italiam ingreſſus Haiſtulphum Papiæ incluſum obſidet, Rauennam cum Pentapoli reddere compellit, & per Folradum miſſum ſuum Sancto Petro Apoſtolo, & Stephano Papæ vicario eius tradit.*

Annales rerum geſtarum à Pipino. Anno 756. *Haiſtulphus Rex Longobardorū quāquam anno ſuperiore obſides dediſſet & ad reddendum ea, quæ Romanæ Eccleſiæ abſtulerat tam ſe, quàm optimates ſuos iureiurando obſtrinxiſſet, nihil promiſſorum opere compleuit. Propter hoc Pipinus Rex iterum cum exercitu Italiam intrauit, & Haiſtulphum in Papiæ Ciuitate ſe includentem obſedit & obſidione ad impletionem promiſſorum compulit, redditamque ſibi Rauennam, & Pentapolim, & omnem exarchatum ad Rauennam pertinentem ad ſanctum Petrum tradidit.*

Eginhartus in vita Caroli Magni. *Pipinus Haiſtulphum paucorum dierū obſidione apud Ticinum compulit, & obſides dare, & erepta Romanis oppida, Caſtellaq; reſtituere, atque vt reddita non repeterentur, ſacramento fidem dare.* Hi omnes illius temporis ſcriptores, quibus conſentiunt Paulus Diaconus, Regino, Marianus, Scotus, Sigebertus & alij. Qua ergo fronte Anonyme poſt octin-

Digitized by Google

gentos annos contra tot grauiſsimos teſtes aſſerere non vereris, Pipini, & Caroli donationes à Pontificibus fictas, & Patrimonij Ciuitates non recuperatas, ſed occupatas?

Gundelandi primi Abbatis Laurishamenſis operâ vſum fuiſſe Pontificem, vt Pipinum pelliceret in Italiam, tradit idem Chronicon Laurishamenſe, quod ſupra citaui. *Gundelandus inter cætera valdè mirabilia, Stephanum Papam ad Galliam euocans, & Pipinum cum totis Francorum viribus contra Longobardorum Tyrannidem accingens, exarchatum Rauennatem, pluraque Beati Petri patrimonia Romanæ ſedi reſtitui, iuge ſtudium, & operam impendit.*

Itaque teſtimonijs illorum temporum, iiſq; omnibus omni exceptione maioribus, conſtat, quod neq; Rauennam, neque alias Patrimonij vrbes vel Pipinus donauit Pontifici, vel Pontifex vſurpauit à Longobardis, ſed hoc vnum effecit Pipinus, ne Longobardi vrbes Patrimonij B. Petri, quæ ſupererant, occuparent, & quas nuper occupauerant, eas vt reſtituerent.

Hoc ipſum præſtitit Carolus Magnus, ſi vlla eſt adhibenda fides iiſdem auctoribus. Eginhartus: *Finis tamen huius belli fuit ſubacta Italia, & Rex Deſiderius perpetuo exilio deportatus, & filius eius Aldagiſus Italia pulſus, & res à Longobardorum Regibus erepta Adriano Romanæ Eccleſiæ Rectori reſtitutæ).* Eginharto conſentanea ſcribunt & reliqui. Hæ autem, quæ propriè reſtitutiones erant, eius æui ſtylo donationes appellatæ ſunt, ſicut & vidiſti, & prætereà docere te poteſt Paulus Diaconus, qui eo ipſo tempore ſcripſit lib. 6. de geſt. Longobard. *Hoc tempore*, inquit, *Aripertus Rex Longobardorum donationem Patrimonij Alpium Cottiarum quæ quondam ad ius pertinuerant Apoſtolicæ ſedis, ſed à Longobardis multo tempore fuerant ablatæ, reſtituit, & hanc donationem aureis exaratam litteris Romam direxit.)*

Quas recenter occupaſſent Patrimonij vrbes Longobardi, quando ab Hadriano Pontifice Carolus Magnus in Italiam vocatus eſt, habet Paulus Diaconus de geſtis Longobardorum eodem lib. 6. qui quod apud Deſiderium ipſum tunc floreret, de re ignota non ſcripſit. Diaconi verba ſunt: *Deſide-*

rius confirmato Regno, cùm iam per annos plures regnaſſet, imitator factus Haiſtulphi, abſtulit Ciuitatem Fauentiam, & Ducatum Ferrariæ ſeu Comachium de Exarchatu Rauennæ, ad quem Hadrianus Papa ſæpius ſuos miſſos direxit, & obſecratorias litteras, vt à tantis malis reſipiſceret, & eas, quas abſtulerat, ad ſedem Apoſtolicam redderet Ciuitates, ſed nequaquam eius cor lapideum potuit commolliri,& narrata legatione Pontificia ad Carolum ſubdit: *Carolus confeſtim direxit eidem Deſiderio ſuos miſſos deprecans, vt eaſdem B. Petro, quas abſtulerat, redderet Ciuitates, promittens ei dare quatuordecim millia ſolidorum, ſed neque deprecationibus neque muneribus, eius ferociſſimum cor flectere valuit.*) Atq; hinc excidium Regni Longobardorum ſequutum eſt. Verè ergò Anonyme mendacem te eſſe dixi, qui Patrimonij originem referas ad occaſum Regni Longobardorum, & ad occupationem Vrbiũ Iuris illius, quam affingis Pontifici, quum è contra ob occupatas tãtùm Romanæ Patrimonij vrbes, & iura Longobardorum Regnum à Gallis euerſum ſit.

Neq; eas tãtũ Patrimonij vrbes, quas nũc cõmemoraui, occupatas à Longobardis apud Diaconum reperias Anonyme, ſed ante cẽtũ annos vidiſti occupatas, & reſtitutas Alpes Cottias, videbis occupatas, & recuperatas Cumas, obſeſſũ, & liberatum Peruſiũ, & 200. annis ante Carolũ Magnũ apud S. Gregoriũ inuenies Patrimoniũ S. Petri in Africa ep. 9. & 73. li. prim. Patrimonium Neapoli. li. 5. ep. 1. in Campania lib. 2. ep. 49. & alibi per Italiam lib. 1. ep. 23. In Dalmatia li. 2. ep. 41. 44. 61. In Gallijs li. 2. ep. 72. l. 5. ep. 5. 10. 52. 55. Patrimoniũ Siciliæ l. 1. ep. 2. 3. 6. 8. 70. l. 2. ep. 76. Et Diacono teſte lib. 21. rer. Roman. *Sicilia quotannis tria talenta, & dimidium auri Romanæ Eccleſiæ pendebat.* Sardinia de iure Eccleſiæ lib. 4. ep. 60. 62. Aliaq; plura bona Papatus lib. 6. epi. 22. Si ampliſsimi huius patrimonij originem requiras, audi Luitprandũ Epiſcopum Cremonẽſem in legatione ſua apud Nicephorũ Phocã pro Othonibus, & Adelahida ad annum 963. qui Conſtantinopoli à Græcis pro libertate Romanę Vrbis interpellatus, poſt alia, inquit, *Conſtantinus Imp. Auguſtus, qui hanc ex ſuo nomine condidit Ciuitatem S. Romanæ Eccleſiæ, vti erat Coſmocrator, multa donaria contulit, non in*

edita ab Henrico Caniſio Ingolſtadij 1600.

Italia

Italia ſolùm, ſed in omnibus penè Occidentalibus regnis, nec non de Orientalibus, atque Meridianis, Gracia Scilicet, Iudaa, Perſide Meſopotamia, Babylonia, Aegypto, Libya, vt ipſius teſtantur Priuilegia, qua penes nos ſunt. Sanè quicquid in Italia, ſed in Saxonia, Baoaria omnibus Domini mei regnis eſt quod ad Apoſtolorum Beatorum Eccleſiam reſpicit, ſanctiſſimorum Apoſtolorum Vicario cõtulit. Et ſi eſt, vt Dominus meus ex his omnibus Ciuitates, villas, milites, aut familiam obtineat, Deum negaui. Cur Imperator itidem facit, vt ea qua in ſuis inſunt regnis, Apoſtolorum Eccleſia reddat & per laborem atque munificentiam Domini mei ditem ac liberam ditiorem ipſe, ac liberiorem reddat. Non negat Nicephori miniſter Eccleſiæ Romanæ iura à Græcis occupata. *Sed hoc, ait Baſilius Parakis momenos faciet, cum ad nutum ſuum Roma, & Romana Eccleſia ordinabitur.* Mitto alia huius generis monumenta, tum quod ſpero maiorem opportunitatem iſta diſcutiendi, tum quod è re litteraria non eſt, quod quiſquam propter id genus homunculos proferat de theſauris ſuis noua, & vetera.

Etſi vero donationes iſtæ alieniſsimæ ſunt, à cauſa Primatus, nolo tamen Anonyme nũc indiſcuſſa manere, quæ vel obijcis tu, vel prolixiſsimè refers ex Molinæo contra *ca. ego Ludouicus 63.* diſt. vt intelligas non minus Molinæi, quàm Guldinaſti, & tuas eſſe leuiſsimas nugas.

In hoc Capitulo Ludouicus Pius Imperator Auum & Patrẽ Pipinum & Carolum imitatus, donauit, & reſtituit Romanæ Eccleſię maximam Italię partem, & declarauit nil Iuris habere Imperatorem in electione Pontificis Romani.

Obijcis primo tu cum Guldinaſto, quod nullus hiſtoricus Antonino vetuſtior men i nit donationum Caroli & Ludouici.

At ego (vt taceam Leonẽ Hoſtienſem, Anaſtaſiũ Bibliothecariũ, & alios) donationis Caroli teſtes adduxi Eginhartũ ipsũ Caroli Secretariũ, Diaconũ, & alios. Tu ipſe p. 130. producis Eutropium, quem ex Goldaſto ais, fuiſſe ante Othonem primum dicentem. *Accipiente Carolo hoc Regnum profectus eſt Romam, deditque ibi donaria multa qua vſque hodie Romanum tenet Dominium de regni eius confinibus.*

De donatione Ludouici in c. *ego Ludouicus.* tu modò ais, modò negas. Nunc enim illam falſam, & ſtramentitiam eſſe vis, & contra eam cum Molinæo omnes machinas admoues. Attamen c. 8. pa. 123. 124. & 139. in ſola leuitate, & inſtabilitate conſtans, veram, legitimam, authenticam eſſe contendis. Sed quicquid ſit de ignorantia, & inconſtantia tua, futiliora ſunt argumenta Molinæi, quàm tu putas.

I. Arg. Non eſſe credendum Bibliothecario, à quo cap. illud accepit Gratianus, quòd eſſet Papæ miniſter, neque Gratiano fautori ambitionis Paparum, qui non aliunde quàm à Bibliothecario dictum Capitulum *ego Lodouicus* tranſumpſit, & ſic de alijs qui tantum dictum eiuſdem Bibliothecarij recitant, nec aliunde ſciunt, nec examinant.

Reſp. Neque Bibliothecarius vſquam retulit inſtrumentum Donationis Ludouici Pij, neq; è ſcriptis Bibliothecarij ipſum Gratianus accepit, & miror inuerecundiam Molinæi adeò proſtitutè mentientis. Qui ſi quam fidem derogat Bibliothecario, hanc homo Gallus habuiſſet annalibus Francorum, qui eo ipſo tempore ſcripti ſunt, nunquam reuocaſſet in dubium hanc donationem. In eis enim ad annum Chriſti 817. ſatis apertè refertur his verbis.

A Reubero publicatis.

Paſchalis pactum, quod præceſſoribus ſuis factum erat, etiam ſecum fieri, ac firmari rogauit. Hanc legationem Theodorus Nomenclator & detulit, & ea, quæ petierat, impetrauit. Hoc ipſum, quod Annales, paulo expreſsius Leo Hoſtienſis. *Hic* Ludouicus *pactum Conſtitutionis, & confirmationis fecit B. Petro eiuſq, Vicario Domino Paſchali Parentes ſuos Pipinum & Carolum imitatus, manuſque ſua & filiorum ſuorum ſubſcriptione corroborans decem Epiſcopos octo Abbates, & Comites quindecim, Bibliothecarium, Mantionarium, & Oſtiarium vnum ſubſcribere fecit, & per legatum S. R. E. Theodorum Nomenclatorem Domino Paſchali Papæ tranſmiſit.* Extat demum autographum ipſum in Caſtro ſancti Angeli, cuius exemplum collatis quatuor exemplaribus, Baronius retulit in Annales ad annum 817.

II. Arg. Paſchalis vi coactus à populo Pontificium munus obire contra liberam auctoritatem Imperatoris Legatos

excu-

excuſatum,& ad culpam inficiandam, ſed in populum transferendam miſit ad Ludouicum Pium, qui, vt erat manſuetus, ſatisfactionem quidem accepit, ſed cum increpatione Cleri, & populi,& adiecto præcepto, maiorum inſtituta, pactaque ſeruandi, ne deinceps ſimili exemplo Maieſtatem læderent, vt expreſsè Platina,& Sabellicus teſtantur.

Reſp. Si de rebus Ludouici Imperatoris credendum non eſſe contenditis Leoni Hoſtienſi, qui floruit in xi. ſæculo, quaſi nimio interuallo ab ætate Ludouici diuiſus eſſet, cur Platinam, & Sabellicum obtruditis, qui aliquot ſæculis poſt Hoſtienſem Paſchalis & Ludouici res geſtas, ſcribere aggreſsi ſunt? quibus nullus antiquiorum ſcriptorum ſuffragatur? immò quibuſcum (vt vidiſti) pugnant expreſsè ij, qui rebus Ludouici interfuerunt,& eas quaſi per Ephemerides digeſſerunt? Platinam,& Sabellicum, vt opinor, decepit praua intelligentia verborum vitæ Ludouici. Quum enim Paſchalis renitens, & inuitus ad Pontificatum aſſumptus eſſet, viſum ei eſt, id ſignificandum eſſe Imperatori, quod & fecit. Verba eius auctoris ſunt hæc: *Poſt expletam conſecrationem ſolemnem legatos cum epiſtola Apologetica & muneribus Imperatori Paſchalis miſit, inſinuans, non ſe ambitione ac voluntate, ſed electione, & populi acclamatione huic ſuccubuiſſe potius, quàm inſiluiſſe dignitati.* Hinc Platina,& Sabellicus errorem illum hauſerant, quem audiſti, detorquẽtes, quæ pro humilitate contra ambitum ſcripta ſunt, ad ius Imperatoris in electione Pontificum decepti falſa illa (eorum tamen ſæculo præiudicata) opinione de priuilegijs Carolo ab Hadriano conceſsis.

III. Arg. Tempore Eugenij ſecundi, Ludouico Pio adhuc viuo Lotharius eius filius in Imperium aſſumptus Romæ politiam ordinauit,& Magiſtratus inſtituit. Hoc autem fieri non potuiſſet, ſi Ludouicus Pius Romam ipſam caput Imperij Papæ dediſſet.

Reſp. Solutionem huius obiectionis ſuggerunt Annales rerum geſtarum à Ludouico ad annum 824. qui id factum à Lothario afferunt, *memorati Pontifices beneuola aſſenſione.*

IIII. Arg. Eſt diuerſitas donationis apud Gratianum

&Volateranum,quare vt ſuſpectam eam reijciendam eſſe concludit.

Reſp. Gratianus nõ raro,è toto ſcripturarũ corpore excerpit, quæ ſpectant,quò tendit,omiſsis cæteris. Idque ab eo in illo capite factum,vident etiã talpę.Porro nihil omiſſum vel à Volaterano eſt,vel à Baronio,ſic enim & illius & iſtorum inſtitutum requirebat.Verbórum Inſtrumenti ſeries paulo quidem diuerſa eſt apud Volateranum,& apud Gratianum,eadẽ tamen eſt vtrobiq; ſentẽtia. Quod vero ex diuerſitate verborũ Inſtrumẽti etiam donationis falſitatem concludit Molinæus, male facit, ſic enim librorum fere omnium exemplaria , ſuſpicione falſitatis non carerent,quum iniuria temporis,incuria librariorum, varietate interpretum in omnibus fermè libris frequens occurrat verborum,& rerum ſeries in pleriſque diuerſa.

„ *VI.* Arg.Volateranus ibi Calabriam inferiorem,& ſuperiorẽ,
„ & Ducatum Neapolitanum includit,& alia,quæ conſtat ex fœ-
„ dere diuiſionis inter Carolum Magnum,& Imp. Conſtantino-
„ politanum facto,Græcorum Imperio ceſsiſſe.

Reſp. Sub Principatu Mauritij Autharit Longobardorũ Rex Italiam totam vſq; ad extremos Calabriæ fines Græcis eripuerat,vt teſtatur Diaconus. *Fama eſt*,inquit,*tunc eumdem Regem per Spoletum , Beneuentum perueniſſe , eamdemque Regionem cepiſſe, & vſque etiam Regium extremam Italiæ Ciuitatem vicinam Siciliæ perambulaſſe. Et quia ibidem intra maris vndas columna quadam eſſe poſita dicitur,vſque eam equo ſedens acceſſiſſe eamque de haſta ſua cuſpide tetigiſſe dicens:Vſque hic erunt Longobardorum fines. Quæ columna vſque hodie dicitur perſiſtere , & columna Autharit, appellari.* (De geſt. Lõgob. lib. 3.)

Calabriã tenuerũt Lõgobardi ad tẽpora Caroli Magni,Quare quũ Sergius Siciliæ Prætor anno ſecũdo Iſaurici Maieſtatis reus ad necem quæreretur,auctor Miſcellæ,confugiſſe,ait,*ad propinquos Calabriæ Longobardos*,Ibique in tuto fuiſſe vſque quo impunitas data ei eſt à nouo Siciliæ Pratore. Ceſſere Longobārdorum iura Carolo,& Eccleſiæ Romanæ, non Græcis. quâ ergo via Calabria , totaque citerior Sicilia tranſijt ad iura Græcorũ? Eginhartus Caroli ſecretarius imperiũ eius protẽdit (b. 21.)

ad vltimos Italiæ fines,& includit Calabriam. Zonaras Carolo tribuit Italiā vniuerſam abſq; vlla exceptione(ſed qua ratione interpretandus ſit,dicam paulo poſt)ſicut etiam Paulus Diaconus de geſtis Longobardorū,& de Epiſcopis Metēſibus,quē Anonymus ipſe ex Goldaſto producit. Quare,aut hanc diuiſionē non fecēre,aut ſaltem effectum ſortita non eſt , rupto fœdere propter Venetiam & Dalmatiam.

VI. Arg. Subdit Molinæus, regiones illas Græcis remanſiſſe vſque ad Gulielmum Ferabrach Normannū,qui anno 1007.in Italiam traijciens occupauit Regnum Apuliç,& Siciliç,Grçcis tamen ſacerdotibus relictis.

Reſp. Saraceni occuparūt Calabriā,& Apuliā , Ludouico Pio & Michaële Balbo Impp. vt probat Baronius ad annum *827.* ex Ioāne Curopolata,Eginharto,& alijs. Ioannes PP. x1.& Romanus Imp. Cōſtātinopolis cōiūctis viribus eaſdē Prouincias recuperarūt,Agarenis attritis,ad *a* annū *923.* Tēpore intermerdio varia forte ab Italis , & a Græcis cōtra Saracenos dimicatū eſt. Anno *969.* Otho *b* primus Imperator Mahumetanos & Græcos permixtos Apulia,& Calabria eiecit , donationē Pij cōfirmauit,iureiurādo Pontifici fidē ſuā deuinxit. Grçci,& Saraceni delecto florentiſsimo exercitu Othonis ſecundi,Calabriam , & Apuliam iterum inuaſerūt ad annum *c 982.* Inde verò expulſi nō ſūt,niſi circa annū *d* Domini *1040.* auxilio,& opera Roberti Guiſcardi Normanni,qui tunc eas Prouincias quæſiuit, non ſibi,ſed Papæ legitimo Domino. Cæterum poſt adductus in ſpē principatus, paucis annis interiectis,Papæ rebellauit. Quare Leo Nonus anno *e 1053.* ex Germania in eum ingentes copias duxit,ſed & à Pontifice bellum infeliciter geſtum eſt , & Normanni victoris perfidia,recenti proſperitate confirmata. Non neſciebat verò Robertus , ſe eas Prouincias illegitimè poſsidere ſine conſenſu Papæ , quare omnium ſcriptorum teſtimonio , inueſtituram adeò importunè quæſiuit, adeò ſtrenuè mereri conatus eſt vt impetrarit tandē à Nicolao ſecūdo ad annū 1054 & ſucceſsiuè poſteri eius à ſucceſſoribus Nicolai,Tādemq; ab Innocētio ſecūdo Rogerius ſecūdus Rex vtriuſque Siciliæ creatus eſt. Si verò Sicilia,Apulia, & Calabria

Ponti-

in vita Caroli. M.

lib. 6.

a *Sigib in Chron. Luitpran Ticin.l.2.c.14.*

b *Leo Hoſt l. 3.c. 63. Luithp. Cremō. in legat. pro Othone Rhegino lib. 2. ad calcē.*

c *Herman. Contract. Lamber. Srafnab. Marian. Scot. ad hūc ann Otho Friſingen. l. 6.c.25.*

d *Leo Hoſt. l 2.c. 68 Sigiber. ad annum 1038.*

e *Herman. Contract. in fine Chron. Otho Friſing. lib.6.c. 22. Bertholdus presb Conſtantien. ad init. Chron. Leo Hoſt li. 2.c.85.& ſeq Sigiber. Marianū Scot. ad hūc annum & alij.*

f Leo Hoſt l. 3 c 15 Rober. de mon. app. ad Sizeber. Pandulphus IC. Neap. l. 3. h. Neap. Michael Diſtius Neap l. 1. de regn. Siciliæ. Volateran. in Sicil. Platin. in Nicol. 2.

Pontificij iuris non fuiſſent, neque à Pontifice Normanni rebellaſſent, neque eas Pontifex armis repetijſſet, neque à Pontifice Rogerius, & eius poſteri earum inueſtituram poſtulaſſent.

VII. Argumentum. Sicut Regnum Francorum alienare non poterat, ita nec imperium, & regiones Imperij Occidentalis, quæ ex dicta diuiſione Carolo ceſſerant, & ſucceſſoribus ſuis, & multo minus Romam caput Imperij, Alberico in l. 1. de ſum. Trinit. &c.

Reſp. Alienatio ſupponit rem, quæ alienatur, eſſe eius qui alienat. At iura Eccleſiæ Romanæ non erant Ludouici, ſed Eccleſiæ Romanæ, non donata, ſed recuperata, & reſtituta ei à Carolo, & à Pipino. Quare non tangit nos controuerſia, an Imperator alienare poſſit Imperium. Tantumque abeſt, quòd Carolus Magnus tunc fuerit Romæ dominus, vt potiùs anno g primo Conſtantini, & Irænes, qui fuit Chriſti 783. & ſeptimus poſt captum Ticinum, & reſtitutas res Eccleſiæ Romanæ, magno ornamento ſibi futurum duxerit dignitatem Patritia, & vt ſcias, quidnam eſſet hæc, paucis eam tibi ob oculos pono. Imperator Conſtantinus illam primus inſtituitus *h, lataque lege ſanxit, vt qui eam conſequuti fuiſſent ſupra Præfectos Prætorio ſeſſitarent. Nemini ad ſublimem Patritiatus honorem, qui cæteris omnibus anteponitur, aſcendere liceat* inquit Zeno *i, niſi prius aut Conſulatus honore potiatur, aut Præfectura Prætorij Orientis, vel Illyrici, vel vrbis adminiſtratione, aut magiſtri militum, aut magiſtri officiorum in actu videlicet poſitus geſſiſſe noſcatur.* Et Iuſtinianus *k Sācimus viros excelſos Patritios, quos in huiuſmodi dignitatis apicem Auguſta Maieſtas retulerit, illicò ab Imperialibus Codicillis præſtitis Patresfamilias fieri, & à poteſtate liberari paterna, ne videantur, qui à nobis loco patris honorantur, alieno iuri eſſe ſubiecti,* Quare non dicebantur Patritij, à Patribus, ſicut antiquæ familiæ Romanorum, ſed quòd parentum loco ab Imperatoribus haberentur. Et ſi verò inter ſenatores tanta erat dignitas Patritiatus, nullam tamen iuriſdictionem peculiarem annexam habebat, quod eius Inſtitutionis formula monet apud Caſsiodorum. Quam vero tempore Caroli proportionem haberet cum Imperio, inde intelligas,

g Otho Friſingen l. 5. c. 18.

h Zoſim. l. 2.

i lib. 3. C. de Conſul.

k l. vl. eod. tit.

l var l. 6. c. 2

gas,

gas, *quod anno ſecundo* m *Imperij Eirenæ, Paſchalis feſtiuitatis feria ſecunda, proceſſit Eirena à ſanctis Apoſtolis in curru aureo vecta, qui quatuor albis equis trahebatur, & à quatuor Patritijs tenebatur, Bardanio videlicet Prætore Thraceſiorum, Siſinno Prætore Thracæ, Niceta Domeſtico Scholarum, & Conſtantino Bohila,* Patritiumque tunc inter alios eadem Imperatrix crearat Aetium miniſtrũ, & Eunuchum ſuum. Ergo ſi Carolus Longobardis triumphatis, Patritiatum Romanum aſſumpſit, (qui quantũ à Romano Principatu diſtaret, tu ipſe vides, ſi Romam, Rauennam, Ferrariam & cætera omnia, quæ Eccleſiæ Romanæ occupauerãt Longobardi, Hadriano Pontifici reſtituit, vt omnes conſentiũt. Si Venetiam poſſedit nunquam, vt grauiſſimi auctores aſſertum eunt, quomodo arripuit ſibi dominium ſupremum, & abſolutũ Romanæ Vrbis, & Italiæ vniuerſæ. Si neque Africam, neq; Hiſpaniam, neque Angliam Carolus vnquam obtinuit, quomodo in hac diuiſione totum Imperium Occidentis datum eſt ei? Et rurſum quot erant in Oriente gentes, quæ Conſtantinopolitani Imperatoris iugo excuſſo ſe in libertatem vindicauerant? quas, irridearis, ſi dicas, ex hac diuiſione libertatem ſuam amiſiſſe, & Conſtantinopolitani iuris effectas eſſe? Ea Imperij diuiſio facta eſt, non vt transferrentur aliorum legitima iura, aut in Francum, aut in Græcum, ſed vt certi vtrique Principi fines conſtituerentur, vltra quos neutri liceret aſpirare Imperij prætextũ. Talis non ita pridem fuit diuiſio Noui orbis inter Reges Hiſpaniæ, & Luſitaniæ. Quum ergo Eccleſiæ iura Imperij prætextu Pontifici erepta non fuerint, nullo ex capite metuendum eſt, quo minus donatio Ludouici ſubſiſtat, & valida ſit.

m *Auctor Miſcella lib. 23.*

VIII. Arg. Donatio Ludouici, ſi qua fuit, ex eiſdem cauſis „ nulla eſſet, ex quibus prætenſa Donatio Conſtantini Magni „ quam Gloſſa, & Doctores communiter, qui eam factam eſſe „ putant, tũ non valuiſſe concludunt, ac Gloſſa Accurſij in Auth. „ *quoniam oporteat Epiſcopos* &c. tenet, quod valere non potuit ſi- „ ne conſenſu populi. Atqui prætenſæ Donationi Ludouici populus Romanus nunquam, ſicut nec prætenſæ donationi Conſtantini Magni, conſenſit.

Reſp. Et ſi Accurſius citato loco, & alij nonnulli tenent Conſtantinianam donationem non valuiſſe, Bartholus tamen vertex Iuris peritorum valuiſſe cenſet, & hanc eſſe ferme communem IC. teſtantur additiones ad Panormitanum in c. 13. *qui filij ſint legit*. Eſſe communem etiam Theologorum, atque Canoniſtarum aſſerit S. Antoninus, ſed quicquid ſit, de paucorum plurimũue ICtorum aut aſſertione, aut negatione, Anonymũ interrogo. Potuerunt ne Romani tranſire à Regibus ad Conſules, ad Dictatores, Decemuiros, Tribunos, Conſules iterũ, & demũ ad Imperatores? potuerunt opinor. Cur ergo non ab Imperatoribus ſuis ad Põtifices ſuos? Erant ne alienationes illę, an ſolę regiminis mutationes, mutationes dices nõ alienationes. Cur ergo appellaueris alienationẽ hãc, qua ab Imperatore ad Pontificẽ Reipublicæ ſumma defertur, forſan per te, aut ab homine anima, aut à Ciuitate Religio eſt aliena? Negaueris poteſtatẽ Imperatoris? At tritũ in Iure eſt illud Vlpiani: *Quod Principi placuit, legis habet vigorem, vtpote cum lege Regia, quæ de eius Imperio lata eſt, populus ei, & in eum omne ſuum Imperium, & poteſtatem contulerit*. Exquires conſenſum populi? vtrãque donationẽ lege, & reperies, adeoque diſertè, vt valdè mirer, id à quoquam negari.

'Victor par. tit 8. c. 2. 8.

l. 1. ff. de conſtit. Pr.

Pontifices in Romana Republica ſummã ſemper poteſtatẽ habuiſſe non eſt qui ignoret, vnde Cicero ad eos: *Quum multa diuinit us Pontifices à maioribus noſtris inuenta, atq; inſtituta ſunt, tum nihil præclarius quam quod vos eoſdem, & Religionibus Deorũ immortalium, & ſummæ Reipublicæ præeſſe voluerunt*. Hac de cauſa poſtquàm oppreſſã Rep. ſumma rerũ ad Impp. delata eſt, nunquã ab eis Imperium ſine Pontificatu receptum vidimus: vbi verò Conſtantinus, ex lege Chriſti, imperiũ à Pontificatu diuiſum cognouit, intellexitque dignitatẽ illã ſe retinere nõ poſſe, ſi Romã, & Imperij partem Pontifici conceſſit: nihil aliud fecit, niſi quod in Romana Vrbe, in Romana Republica illum honorẽ detulit Deo, & veræ Religioni, quẽ ex ſolo naturæ lumine Deo, & Religioni tanquam debitũ deferre ſemper voluerunt Romani. Ecquis vero ſani capitis id tanquam illegitimum, & contra Reipublicæ inſtitutum reprehendere auſit?

Pro doma ua ad Põt.

Militant autem multo minus eæ rationes contra Ludouicũ,

quàm

Digitized by Google

quã contra Conſtantinũ, quod Ludouicus nõ donauit, ſed reſtituit, immo verius neque reſtituit, ſed reſtitutiones Patris, & aui Pipini confirmauit. Fac tamen Ludouicũ donaſſe propriè, & donaſſe inſcio populo: nonne iure belli à Longobardis, à Gottis, à Græcis occupata erat Italia vniuerſa? nonne ab earũ Nationum Principibus inuitis, & gemẽtibus Romanis cuncta adminiſtrabantur? Eorũ in locũ & ius ſucceſſit Ludouicus poſt patrẽ, & auũ. inuitis ergo Romanis Italiã donare potuit Pontifici, ſi voluit. *At qui inuitis alienare poteſt, multo magis & ignorãtibus & absẽtibus.*

IX. Arg. & reſp. Nõ erubeſcit Molinæus, vt probet populi diſſensũ, obijcere ſeditiones, & populares turbas cõtra Eugenium iij. Hadrianũ iiij. Alexandrũ iij. Luciũ iij. Vrbanũ iiij. Neque videt, quod ſimilia, & frequentiora exẽpla occurrũt contra Imperatores, quorũ nõ pauci Imperio, & vita à ſubditis priuati ſunt. Neque tamen ideò, quiſquã dixerit Imperiũ à Cęſaribus iniuſtè poſſideri. Cõſpirationes, ſeditiones, & rebelliones quis vnquam exiſtimauit eſſe argumenta iuris? Adde quod ex quinq; enumeratis Pontificibus, quatuor Petri ſedẽ tenuêre ab an. 1150. ad annũ 1180. quinctus an. 1261. An verò totis trecentis triginta annis expectandũ erat, vt populus aſſentiret? Fac tamen tantumdẽ expectandum fuiſſe, cur non à fine tumultuum, & ſeditionum, ſed à principijs de mente populi iudicari vult Molinæus?

X. Arg. Nullus Papa vnquam inuentus eſt, qui ſe fundauit in prætẽſa donatione Ludouici, nec qui eam vnquam allegauerit. Non Nicolaus iij. non Gregorius vij. non Benedictus xij.

Reſp. Duplici priuilegio vti poterant Pontifices iſti, nempe, & quod acceperant à Chriſto, & quod à Ludouico. Certius primũ, quod innititur primæ, & infallibili veritati, Infirmius ſecundũ, quod humana fide ſubſiſtit: Si vero hæretici, & ſciſmatici negant Diuinum, quid putas, de humano dicturos? Nihil aliud opinor, niſi quod Molinæus, Anonymus, & id genus ſcriptores.

XI. Arg. Præterea adhuc viuo Ludouico Pio, & biẽnio ante eius mortẽ Gregorius iiij. electus vnquã voluit inire Põtificatũ, "
niſi prius ſua electione ab Imperatore, legatiſq; ſuis ad hoc de- "
ſtinatis diligenter examinata, & confirmata, vt omnes teſtãtur "

& addit Platina, quod præfatus Ludouicus hoc non faciebat ex ſuperbia, ſed ne iura Imperij amitteret.

Reſp. Ego etſi omnes ſcriptores legere non potui, perplures tamen legi, & nuſquam id repperi, quod Molinæus affirmat. Non id aſſerit Anaſtaſius Bibliothecarius illi ætati proximus; non Luithprandus, qui vitas Pontificum accuratiſſimè proſequuti ſunt, non Hermannus Contractus, non Marianus Scotus, non Sigebertus, & demum quis alius? Platina quem ego legi id certè non dicit, dixerit tamen; Anaſtaſio Platinam quis præponat? Immò non fuiſſe Ludouicum in ſententia Molinæi, Anonyme, tu ipſe confiteberis: Si conſideres creationem Hadriani relatam à Gratiano his ipſis verbis. *Cùm Hadrianus ſecundus ad Romanum Pontificatum ab Eccleſia Dei genitricis Dominæ noſtræ, quæ dicitur ad Præſepe, traheretur ad Lateranenſe Patriarchium, certatim à Clero & proceribus, & plebe deportatus eſt. Quod audientes miſſi Ludouici Imperatoris moleſte tulerũt, indignati ſcilicet, quod dum præſentes eſſent, non fuerint inuitati, nec optatæ à ſe futuræ electioni Præſulis intereſſe meruerunt. Qui accepta ratione, quod non cauſa contemptus Auguſti, ſed futuri temporis proſpectu omiſſum hoc fuerit (ne videlicet Legatos Principum in electione Romanorum Præſulum expectandi mos per huiuſmodi fomitem inoleſceret) omnem indignationẽ medullitus ſedauerũt, & ad ſalutandũ electum etiã ipſi humiliter acceſſerunt*. Hæc ex manuſcriptis Pontificalibus de Hadriano 2. Gratianus. Addunt eadem ſcripta. *Audiens hoc Ludouicus Imp. Chriſtianiſſimus, mox Imperialẽ ſcribens Epiſtolam cũctos Romanos, qui dignum tanto peregiſſent officio Præſulem collaudauit*. Addidit Platina de litteris Ludouici: *ſuperuenère à Ludouico Imp. litteræ quibus Romanos admodum laudat, quod ſummum Pontificem ſanctè, & integrè creaſſent, non expectato aliorum voto, qui fortè ea in re ob ignorationem perſonarum minus iudicij habuiſſent. Qui enim fieri poſſe dicebat, vt peregrinus & hoſpes dignoſcere poſſit quis in aliena Republica, quis potiſſimũ cæteris præferendus ſit*. Si litteræ Ludouici eam redoleãt opinionem, quam Ludouico affingit Molinæus, Lectoris eſto iudicium.

Dist. 63.

Et quia, vt in prouerbio eſt: *Natura ſemper ſimilem ducit ad ſimilem*, à Molinæo ad Gunterum, & Spigellium, ad Eutropium

Gul-

Guldinaſti ſui, ad Auentinum & Crantzium, iiſque paulò melioris notæ ſcriptorem Radeuicum tranſit Anonymus: Ex Radeuico obijcit epiſtolam Friderici primi ad Epiſcopos Tranſmontanos, qua aſſerit, poteſtatem congregandi Concilia eſſe penes ſe. Ius quod palam idem Imp. aſſeruit etiam ſibi in præfatione ad Epiſcopos, quos conuocauerat ad Synodum Papiēſem, in qua Octauianus contra Alexandrum iij. Pontifex declaratus eſt, receptuſque, & confirmatus in Pontificatu à Friderico ipſo. Qua de re Radeuico cæteri omnes conſentiunt, quos citat Anonymus.

De geſtu Frider. I. Imp. l. 2. c. 56.

Cæterum Concilium illud tanquam Conciliabulum Sathanæ non tantùm Eccleſia Dei execrata eſt, & eius adhęrentes tāquam Schiſmaticos: ſed Imperator ipſe tandem coram populo in vrbe Venetiarum diſertiſſimis verbis hoc ipſum profeſſus eſt, à Pontifice Alexandro rerum à ſe geſtearum veniam humillimè precatus. Ex manuſcriptis Romulandi Archiepiſcopi Salernitani, qui nomine Regis Siciliæ interfuit reconciliationi Friderici, retulit hæc ipſa Friderici verba Baronius in Annales ad annum 1187. *Totus igitur mundus euidenter agnoſcat, quod licet nos Romani Imperij dignitate, & gloria fulgiamus, tamen à nobis humana conditionis proprium dignitas Romana non abſtulit, nec ignorantiæ vitium Maieſtas Imperialis excluſit. Nam ſuggeſtione prauorum hominum ignorātiæ fuimus tenebris inuoluti, & per viam veritatis credētes incedere, extra iuſtitiæ ſemitam nos inuenimus. Ecce enim Dei Eccleſiā, quā credebamus defendere, impugnauimus, & quā ſperabamus extollere, penè deſtruximus. Occaſione noſtra Domini Noſtri Ieſu Chriſti tunica inconſutilis eſt diuiſa, & quātum in nobis fuit per hæreſes, & ſchiſmata violata. Decepit nos cauſæ meritum & color negotij perturbauit, quia dū in facto Eccleſiæ potius virtutem potentiæ quā rationem iuſtitiæ voluimus exercere, cōſtat nos in errorem meritò deueniſſe. Iuſtitia enim fortitudinem reſpuit, æquitas violentiam non admittit, ſicque factū eſt, quod ille qui humilia reſpuit & alta à longè cognoſcit, potentiam noſtram; & aduerſæ partis humilitatē conſiderans, more ſuo potentes de ſede depoſuit, & humiles exaltauit, ſed quia diuina Clementia nos ad correctionē noſtram ad tempus errare voluit, ſed deuiare in perpetuū nō permiſit,*

vniuerſa hæc fidelium turba cognoſcat, quod nos de cætero, errore totius falſitatis abiecto ad veritatem conuertimur, de ſchiſmate ad vnitatem redimus, & ad gremium matris noſtræ ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ gratanter accedimus, Dominum Alexandrum, qui eſt in præſentiarum, & ſucceſſores eius in Catholicum Papam recipimus, & ipſi tanquam Patri debitam reuerentiam exhibere proponimus. Hæc Fridericus de rebus ad ſe contra Alexandrum geſtis. Quare ſi Anonymus Friderici peccatum contra Apoſtolicam ſedem ſtare putat, nos pro ea pœnitentiam quæ omnium ſcriptorum calamis, omnium pictorum penicillis detrita eſt: improbi vero eſt, peccantem ſequi malle, quàm pœnitentem.

Ne inter iura Pontificum quidquam omnino ſit, in quod Anonymus non egerat virus ſuum, conuerſus ad ius eligendi, & confirmandi Cæſarem, in hoc etiam calamũ ſtringit, quẽadmodũ ſuggerit ei Caluiniſta Goldaſtus ex Leopoldo Bambergenſi, libro de Zelo veterum Principum Germaniæ.

Duo obijcit Leopoldus (ſi ingenuè verba eius refert Anonymus) contra hoc ius. Primum, quod in hiſtorijs Germanis geſta Regum ſiue Imperatorum continentibus non reperiatur expreſſum ius, & poteſtatem eligendi Regem Romanorum ab Eccleſia Romana ad certos Germaniæ Principes perueniſſe.

Nos verò, etſi putamus non ea tantùm vera eſſe, quæ ab hiſtoricis Germanis ſcriptis mandata ſunt; reſpondemus tamen non deeſſe Apoſtolicæ ſedi etiam ex Germania teſtes. Multis retro annis Ill.mus D. Cardinalis Bellarminus de Tranſlat Imperij l. 3. c. 3. ex Illyrico ipſo produxit Iordanem quemdam dicentem. *Factum eſt quod ſanctus Carolus Magnus Imp. de conſenſu & mandato Romani Pontificis ordinationem ſibi diuinitus inſpiratam inſtituit & præcepit, vt Imperium Romanum apud electionem Canonicã Principum Germanorum in perpetuum remaneret.* Adiecit Iacobum [a] VVimphelingum, Albertum [b] Crantzium, Ioannem [c] Nauclerum, Ioannem [d] Carionem, Ioannem [e] Cuſpinianum & demum Illyricum [f] ipſum cum Centuriatoribus. Confirmauit

a epiſt. rer. germ. c. 20.
b l. 4. Saxõ c. 25.
c Chronol. vol. 2. gene 34.
d l. 3 chron
e in vita Otho. iij.
f Cẽtur. 10. c. 10. column. 546.

hoc

hoc ipſum decreto ; Concilij generalis Vienneṅſis, tandem publico Inſtrumento Principum Germanorum, quod ex ipſo autographo deſcriptum ibidem ſubiecit. Baronius vero non ad annum 996. non profert electorum litteras tantū, ſed ipſam quoq; confeſſionem, & recognitionem Alberti Primi, quibus ius eligendi Cæſarem ſedi Apoſtolicæ Germania diſertiſſimis verbis acceptum refert. Additque Cardinalis: *Quod ſi de his quis dubitet, oſtendi locum, vbi aſſeruantur autographa, petant ipſa, & ego curabo, quò benè conſultum ſit veritati, vt liberaliter oſtendantur.* Mitto aliarum Nationum innumeros teſtes, & permulta neruoſiſſima argumenta, tum quod ab Ill.mo Domino Cardinale Bellarmino contra Illyricum cumulatiſſimè pertractata ſunt, tum quod indignum puto propter vnum Anonymum in re notiſſima fatigare lectorem.

; Clem Rō. 'rinc. de ır. ıur.

Quod ſecundo loco obijcit Leopoldus apud Anonymum eſt, „ quod etſi nonnulli electores agnouerunt ius confirmandi Cæ- „ ſarem ad Pontificem pertinere, res tamen ante Innocentium iij. „ fuit inaudita, neq; Imperatorum ſingularia facta maieſtati Im- „ perij præiudicant. Et ideò Electores ſequentes melius informati „ prædeceſſorum Conſtitutiones, decreta, edicta, reſponſa caſſa- „ uerunt, irrita fecerunt, & annullarunt, nulliuſque penitus mo- „ menti, atq; valoris eſſe voluerunt. Ita nimirum ſcribunt Electo- „ res Imperij ad Benedictum Papam ex Comitijs Rhenenſibus. §. „ 2. *Cum alijs omnibus.* „

Reſp. Quod ante Innocentiū iij. ius confirmandi Cæſarē fuerit res inaudita, vt alia taceam, falſum oſtendit illud ipſum cap. *venerabilem. de elect.* quod ibi Leopoldus impugnat. In eo nimirum Innocentius iij. affert exemplum Innocentij ij. à quo Lotharius Saxoniç Dux ad Imperium electus confirmationem obtinuit contra Conradum Henrici iiij. nepotem, qui Rex à nonnullis Germaniæ Principibus, ſalutatus, Romam ad capeſcendum Imperium per arma pergebat. Quç dicit Otho Friſingenſis ſcriptor Germanus lib. 7. c. 17. & 16. huic capiti non parum luminis afferunt.

Epiſtolam datam ab Electoribus, ex Comitijs Rhenenſibus ad Pontificem Benedictum xij. ægrè inducor, vt credam Germa-

nam

nã eſſe, & non potius imperiti alicuius figmentũ. Anno ſcilicet 1338. quo ſcripta ſupponitur Marchio Brãdeburgenſis erat Ludouic⁹ Ludouici Bauari filius, quẽ anno 1319. Waldemaro Marchioni Brãdeburgico defuncto pater ſuffecerat. Albertũ Argentinẽſem, & Henricũ Rebdorfiũ eius tẽporis, earũque rerũ oculatos ſcriptores teſtes adhibeo. Nõ potuit ideo Comitijs Rhẽnẽſibus anno 1338 intereſſe elector Waldemar⁹, quod iã ante annos vndeuiginti è viuis exceſſiſſet. Id tamẽ ignorãs auctor illius epiſtolæ induxit in ea Waldemarũ cũ cæteris Electoribus anno 1336. in Comitijs Rhenenſibus conſulcantem, iurantem, ſcribentem, & omnia agentem quæ cæteri. Si tibi, Anonyme, falſi hoc argumentum non eſt, mihi certè, & cuique ſano. Sed fac epiſtolã eſſe veram, & Ludouicum in Waldemarum audacia, & inſcitia, neſcio cuius, mutatum fuiſſe, quid tum? Reuocarunt, dicis, Comitia hæc, quæ priora firmarant. Reuocaſſe fatebor; Extat enim conſtitutio, *licet*, apud Albericum de Roſate in ca 3. de quadrien. præſcript. & apud Hierony. Balbum Epiſcopũ Gurcẽſem lib. de Coronat. ad Carolũ. V. in qua id apertè ſatis decernitur. Cæterum ignoras tu conſtitutionem illam (ſi tamen conſtitutionem appellare fas eſt) & ſancitam, & promulgatam eſſe auſpicijs Ludouici Bauari, qui ad Imperium electus, à duobus Pontificibus Ioanne xxij. & Benedicto xij. pluries confirmationem precatus, ſemper repulſam tulit? Quare ex eius ſententia, ſi ſpes confirmationis affulgebat, totum Imperium à Papæ confirmatione pendebat? Cur hoc decreto, non potiorem ducas totius Germaniæ ſenſum, quæ quando primum ad Pontificem Ioannem Ludouicus, & Fridericus competitores pro confirmatione miſêre, *ita habebat*, (inquit Mucius, & ipſe ſcriptor Germanus) *vt nulli dubium eſſet, fore Imperatorem, quem approbaturus eſſet Pontifex Romanus?* Vnde nec Carolus Imperatoris titulum vnquam aſſumpſit, niſi poſtquam anno 1355. à Cardinali Hoſtienſi iuſſu Innocentij VI. in vrbe Imperator coronatus eſt. Eumque ſucceſſores imitati ſunt, vt omnes hiſtoriæ teſtantur.

Lib. 27.

Monet poſtremò Anonymus Lectorem, vt videat Bullam

Digitized by Google

aurcam huius Imperatoris,ſed quorſum tendat,ignoro,quum ex ea ne per ſuſpicionem quidem colligi poſsit, quod ius eligendi Cæſarem à Pontifice Germanis conceſſum non ſit, de quo vno,nunc homo iſte nobiſcum confflictatur.

Enodantur argumenta Capitis quinctí, in quo ex auctoritate Conciliorum impugnatur Primatus PAPAE.

CAPVT XI.

Capite quincto Anonymus auctoritatibus Conciliorum agit nobiſcum, idque facturum ſe pollicetur hoc titulo, *In quibus Concilijs diſpoſitum fuerit, Papam non habere præeminentiam ſuper cæteros Patriarchas*. Obijcit primò Canonem ſextum Nicænum cum Epitome Ruffini (quam etiam deprauat) quibus cumulatè ſatisfactum eſt. Mox Canonem ſecundum primi Concilij Conſtantinopolitani, in quo cauetur, vt *vnuſquiſque Epiſcopus ſuam Diæceſim curet nec extra ingerat ſe, ſed ſecundum Canones Alexandriæ quidem Epiſcopus ea, quæ in Aegypto ſunt, tantùm gubernet, Orientis verò Epiſcopi ſolum Orientem adminiſtrent, conſerueturque ſua Eccleſiæ dignitas quæ in Nicæna Synodo declarata eſt. Et Epiſcopi Aſiæ Diæceſis ſiue Præfecturæ, ea tantùm quæ in Aſia ſunt, gubernent. Qui in Ponto ſunt, ea quæ in Ponto tantùm, Thracij verò ea quæ in Thracia. Epiſcopi autem niſi aduocati, ne in alienam Diæceſim, & Præfecturam, ſe inferant ſiue ad ſuffragia, ſiue ad alias vllas adminiſtrationes Eccleſiaſticas &c.* Multa quidem de hoc canone à nobis dicta ſunt in prima periodo, ſuperſunt tamen adhuc nonnulla, ex quibus magis intelligas, quàm conſtanter Anonymus ineptiat.

Valentinianus ſenior poſtquam ad Imperium aſſumptus eſt, Valentem fratrem elegit Imperij conſortem, eique conceſsit a illum terrarum tractum, qui PP. Orientis parere ſolebat. a Theodor. l. 4 c. 5. Sozom l. 6. ca. 6.

Cōſtabat hic quinq; Diœceſibus, ſicut Notitia[b] monet, id eſt Orientis, Aegypti, Aſiæ, Ponti, & Thraciæ. Arianus fuit & acerrimus perſecutor Catholicorum, in quos nullum ſæuitiæ genus nō exercuit. Quamdiu hęc perſequutio durauit, Epiſcopos Catholicos Fidei conſulentes vbicunq; ſe offerret occaſio, exercuiſſe munera Epiſcopalia nulla habita ratione diſtinctionis vel Prouinciarū, vel Diœceſium (quod etiam ante Cōſtātinianā tempora factum fuerat) Græci [c] ſcriptores conſentiunt. At poſtquam perſequutor interijt, & Imperium eius à Gratiano Theodoſio ſeniori donatū eſt, Principi verè optimo & ſanctiſſimo cētū, & quinquaginta Epiſcopi Catholici illarū Diœceſeō Conſtantinopoli conuocati, vagū illud Epiſcoporū miniſteriū tollendum eſſe cenſuerunt, quod & factum ab eis hoc Canone tradūt ijdē auctores. Quid verò tale decretū ad poteſtatē Pōtificis Romani? Conſtituat Parlamentum ſiue Conciliabulū aliquod Anglicanū, vt miniſtri Hiberniæ Hiberniam, Anglię Angliam, Scotię Scotiā gubernent, an ideò colliges hos omnes poteſtati Regis non eſſe ſubiectos? Caue ne tale quid in Anglia excidat tibi. Sentis ergò, ſi viuis, canonem hunc, ſiue verba ſpectes, ſiue mentem Legiſlatorum, ſupremæ poteſtati Pontificis nihil officere, ſed audi præclariora.

Nicephorus lib. 11. c. 1.
b in Notit. PP. Orien.
c Socrat. li. 5. c. 8. Sozo. l. 7. c. 9. Nicepho. lib. 12. ca. 13.

Duo ſunt Patriarchę, quibus tu ineptiſsimè aſsētaris, & quos ſatagis nunc ęquare, nunc præferre Romano. Conſtantinopolitanus ſcilicet, & Hieroſolymitanus. Quàm appoſitè id facias, videamus. Vtrumque canone iſto comprehenſum eſſe, negare non potes, quòd huius ſedes eſſet in Diœceſi Orientis, illius in Thraciæ, at non ita Romanum, qui in nulla illarum quinque Diœceſeon, de quibus Canon ſancitur, ſedem habet.

Tam hoc loco, quā capite ſeptimo diffuſiſsimè probas, fines Diœceſeon & Epiſcopatuum eſſe ita imperſcriptibiles, vt neq; tempus immemorabile, neque bona fides, neque ſcientia, & patientia illorum quibus præiudicatur, eorū præſcriptionē inducāt. Quare in eodē ſtatu nunc vis eſſe Romanū, & cæteros, quo erant tempore Nicæni Concilij, concludiſque, quòd *poſſeſſio occupata potius arrogantiā, quā ius certū conſtituit*. Sit ita, Anonyme, & inquiramus, quonam loco tunc eſſent duo iſti poſthumi

Patriarchæ, vt ſcias, quam mercedem tibi debeant pro tutela.

Hieroſolymitanum tempore Concilij Nicęni ſubiectum fuiſſe Epiſcopo Cæſareæ tanquam Metropolitano, & Antiocheno tanquã Patriarchæ, ignorare non potes, ſi vnquam legiſti Canonem ſeptimum Nicænum. Conſtantinopolitanũ vſq; ad ſecundã Synodũ generalẽ ſubiectũ fuiſſe Epiſcopo Heracleę tãquam Metropolitano Thraciæ, lippis, & tonſoribus notũ eſt. Quare Hieronymus in Ioannẽ Epiſcopũ Hieroſolymitanũ, *Tu* (dicebat) *qui regulas quæris Eccleſiaſticas, & Nicæni Concilij Canonibus vteris, & alienos Clericos & cũ ſuis Epiſcopis cõmorãtes tibi niteris vſurpare, reſpõde mihi, ad Alexandrinũ Epiſcopũ Palæſtina quid pertinet? ni fallor hoc ibi decernitur, vt Palæſtinæ Metropolis Cæſarea ſit, totius Oriẽtis Antiochia.* & S. Gelaſius in Acatiũ Epiſcopũ Cõſtãtinopolis. *An ſedẽ Apoſtolicã cõgruebat, Parœcia Heracleẽſis Eccleſiæ, id eſt, Conſtantinopolitani Pontificis, vel quorũlibet aliorũ qui cũ eo fuerunt congregati iudicium præſtolari?* Et infra: *Dicant, qua ſymodo hac ille præſumpſit, quod ne ſit quidem abſque Apoſtolicæ ſede fas haberet efficere, cuius ſedis Epiſcopus? Cuius Metropolitanæ Ciuitatis antiſtes? nonne parœcia Heracleenſis Eccleſiæ.* ep. 61. ep 13. ad Epiſ. Dardania.

Certè Conſtantinopolitani ipſi, neq; in Concilio Chalcedonenſi, vbi hęc controuerſia primùm agitata, neq; alibi vnquam in alium auctorem retulerunt originẽ dignitatis, & poteſtatis ſuæ, quam in Concilium iſtud Conſtantinopolitanũ, à quo Patriarchæ primum dicti ſunt. Non tamen pluriũ Diœceſeon, ſed Thracię ſolius, quod & apertè aſſerũt Socrates, & Nicephorus, neque aliter interpretari poteſt canon ab aduerſario citatus. *Diſpartitis Prouincijs Patriarchas cõſtituunt*, inquit Socrates, *deciduntque, vt nullus Epiſcopus relicta ſua Diœceſi ad exteras Eccleſias demigraret; nam antea propter perſequutionum tempeſtates iſtud facere cuique liberum erat. Nectario igitur ampla illa Ciuitas Conſtantinopolis & tota Thracia ſorte obuenit.* Et Nicephorus: *Prouincijs diuiſis Patriarchas conſtituerunt. ſanxerunt quoque iuxta veteres Canones, vt Epiſcopi in Eccleſiis ſuis manentes non temerè in aliarum diœceſium fines tranſirent, neue ſe illegitimis conſecrationibus non vocati ingererent id quod antea, quum vniuerſalis Eccleſia perſequutionibus exagitaretur factum fuerat* &c. lib 5. c. 8. li. 12. c. 13.

Digitized by Google

Nectarius quidem Thraciam ſortitus eſt & Megalopolim. Quemadmodum vero è viſceribus ſuis Thracia ſuum Patriarcham accepit, ſic etiam è ſuis Pontus, & Aſia, ſi his auctoribus fides eſt adhibenda. At ſicut in Diœceſi Aegypti, ſic & in Diœceſi Orientis nihil ab hac ſynodo immutatum. Quare ſecundus Canō, qui neſcio vnde erutus, corruptè citatur ab Anonymo, integer, inquit, *Orientis autem Epiſcopi ſolius Orientis curam gerant, ſeruatis honoribus Primatus Eccleſiæ Antiochenæ, qui in regulis Nicænæ ſynodi continentur.* Vides iam Anonyme violatos Canones Nicænos in gratiam Conſtantinopolitani cui tota (ſola tamen) Thracia committitur cum nouo titulo Patriarchæ, cæterum ea lege, vt iſtius Diœceſis fines non tranſiliat. At Hieroſolymitanus nihil huc vſque præter legem tentarat. Tentauit tamen etiam hic poſt in Concilio Epheſino, quod ille in Conſtantinopolitano, ſed non eadem felicitate; qua de re Leo Magnus ad Maximum Antiochenum. *Subrependi occaſiones non prætermittit ambitio & quoties ob incurrentes cauſas generalis Congregatio facta fuerit ſacerdotum, difficile eſt, vt cupiditas improborum non aliquid ſupra menſuram ſuam moliatur, appetere, ſicut etiam in Epheſina ſynodo, quæ impium Neſtorium cum ſuo dogmate perculit. Iuuenalis Epiſcopus ad obtinendum Palæſtinæ Prouinciæ Principatum credidit ſe poſſe ſufficere & inſolētes auſus per commentitia ſcripta firmare. Quod ſanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus Epiſcopus meritò perhorreſcens, ſcriptis ſuis mihi, quid prædicta cupiditas auſa ſit, indicauit: & ſolicita prece multum popoſcit, vt nulla illicitis conatibus præberetur aſſenſio.*

Immò nouitates contra Nicænos Canones, & contra antiquas Eccleſiæ conſuetudines adeò deteſtata eſt Synodus Epheſina, vt terminata controuerſia de iuribus Epiſcopi Antiocheni in Eccleſias Cypri, hanc regulam promulgaret: *Iſtud autem etiam in aliis diœceſibus, & in omnibus prouinciis ſeruetur, & nullus pientiſſimorum Epiſcoporum aliam prouinciam, quæ non antea, & ab initio fuit ſua, ſub ſuam, vel ſaltem eorum qui præſunt, manum trahat: ſed ſi quis apprehenderit, & ſuam fecerit, eam reſtituat, vt neque Patrum canones prætereant, neque ſub prætextu ſacerdotii mundanæ poteſtatis faſtum ſubintroducāt, ne paulatim & clam libertas amittatur.*

Cōcil Ephe. to. 2. appen. 1 c. 4:

quam

quàm nobis donauit Dominus noſter Ieſus Chriſtus omnium hominum liberator: Viſum igitur eſt Sanctæ & vniuerſali Synodo ſeruare vnamquamque Prouinciam puram, & nullam tyrannidem paſſum ius vetus, ac conſuetudinem veterem, opus habente vnoquoq; Metropolitano, vt ad ſuam ſecuritatem exemplaria actorum excipiat. Et ſi quis his quæ nunc decreta ſunt, pugnantes litteras attulerit, irritas eſſe decreuit ſancta & vniuerſalis ſynodus.

Hoc tanti Concilij decreto repreſſa videbatur ambitio Conſtantinopolitani, & Hieroſolymitani, ſed Conſtantinopolitani præſertim, qui hac conſtitutione reijciebatur denuò ad antiqua ſubſellia Heracleenſis. At oleum igni fuit vtriuſque imperandi cupiditati iſtud decretum; nam Conſtantinopolitanus non ſolùm intra fines Thraciæ, quos ei præſcripſerat Concilium Conſtantinopolitanum nō continuit ſe, ſed Concilia omnia floccipendens Aſiæ, & Pōti Eccleſias inuaſit. Hieroſolymitanus verò, non vnicam Palæſtinam, ſed tres, & præterea Arabiam, duaſque Phænicas. Quare in Concilio Chalcedonenſi actione vij. Iuuenalis Hieroſolymitanus Maximum Antiochenum ad eam tranſactionem adegit. Vt Antiochenus ius haberet ſibi Arabiam, & duas Phænicas: Hieroſolymitanus vero tres Palæſtinas, hoc eſt, præter eam quam primum exambierat Palæſtinam ſecundam, & Palæſtinam ſalutarem. Et eiuſdem Concilij actione vltima Anatolius Epiſcopus Conſtantinopolitanus per teſtes probat, præceſſores ſuos iuriſdictionem exercuiſſe, & nonnullas ordinationes habuiſſe in Pōto, & Aſia.

Quod idem erat, ac ſi probaſſet Conſtantinopolitanos contra decreta trium Conciliorum Generalium Nicæni. Conſtantinopolitani, Epheſini, & contra antiquam, & Apoſtolicam Eccleſiæ inſtitutionem, inuaſiſſe aliena iura: Quid poſt Concilium Chalcedonenſe ſequutum ſit, audiſti in prima periodo. Neque tamen Conſtantinopolitanus intra hęc littora coërcuit tumentes fluctus ſuos, ſed arreptis nunc ſchiſmatum, nunc tyrannorum varijs occaſionibus, Illyricum primò, Siciliam poſt, & tandem Calabriam occupauit. Hæc fuit Anonymæ origo, hic progeſſus illorum Patriarcharum, quos Romano & componis, & præponis.

Repete modò argumentũ tuũ,& dic, *Eccleſiarũ fines præſcribi nõ poſſunt. ſed omnes eo loco, & gradu eſſe debẽt, quo erant tẽpore Concilij Nicæni, & poſſeſſio occupata potius arrogantiã quàm ius certũ cõſtituit.* Adde hãc minorẽ demõſtratã. At eo tẽpore Hieroſolymitanus ſubiectus erat Epiſcopo Cæſareenſi,& Cõſtãtinopolitanus Heracleẽſi,& quæ poſtea ambo adepti ſunt, fuerũt intra antiquos aliarum Eccleſiarũ fines. Atque ita colliges, quantum à te honorẽtur,& quas gratias tibi debeãt pro huiuſmodi nugis,& ineptijs, ſi Patriarchæ nihil futuri, ſi hic Romano,& ille Antiocheno reſtituant, quæ vſurparunt. Quàm verè Paræmiaſtes *Via impiorum tenebroſa, neſciunt vbi corruant.*

Objicit tertiò Anonymus partẽ illius Decreti Epheſini, quo vno euerti vidiſti duos Patriarchas, quos tuetur; inde Canonẽ 28. Chalcedonensẽ, quẽ ante diſcuſsimus,& 36. Pſeudo-ſynodi Quini ſextę, quã nõ totus Occidẽs tãtũ, ſed magna etiã Oriẽtaliũ pars aliquando anathematizauit, de renouatis priuilegijs ſedis Cõſtãtinopolitanę: ſed Lector, audi,& miſereare ſũmã hominis ignorãtiã. Poſtquã reprẽhẽdit Gratianũ, quod Canonẽ hũc malè retulerit, ſubdit hæc verba: ſed hæc lectura eſt vera, quia Iuſtinianus Imperator in Authentica de priuilegijs Archiepiſcopi Iuſtinianę Primę ita ſcribit. Multis ac varijs modis patriã noſtrã augere cupientes in qua Deus præſtitit nobis ad hunc mundũ venire, iubemus, vt eius ſacroſanctus Antiſtes non ſolùm Metropolitanus, ſed etiam Archiepiſcopus fiat,& certa Prouincia ſub eius auctoritate, id eſt, Dacia Mediterranea, Dacia Ripẽſis, Myſia ſuperior: & in fine dicit &c. Archiepiſcopũ eius à Venerabili Concilio Metropolitanorum ordinari ſancimus. Verba canonis ſunt: *Renouantes quæ à ſanctis 150. Patribus in hac Dei obſeruatrice, & regia vrbe conuenêrunt & ſexcentorum triginta, qui Chalcedonem conuenere conſtituta ſunt, decernimus &c. thronus Conſtantinopolitanus æqualia priuilegia cum antiquæ Romæ throno obtineat, & in Eccleſiaſticis vt illa magni fiat.*

Atque ita homo ingenioſus, & doctus arbitratus eſt, primam Iuſtinianam eſſe Conſtantinopolim. Aſt, audiat Procopium grauiſsimum ſcriptorem illorum temporum, qui de ædificijs Imperatoris Iuſtiniani lib. 4. hæc habet: *Apud*

Dardanos Europæ qui iam poſt Epidamiorum terminos habitant; eſt locus Taureſia dictus, hinc Iuſtinianus Rex Orbis reparator oriundus erat, hunc locum muro circumdans quadrangula figura ſingulis angulis turrim impoſuit, effecitque, vt eſſet, & diceretur quadriturrita. Iuxta hunc locum vrbem nobiliſſimam condidit quam Iuſtinianam latina voce appellauit, atque hoc modo nutricationis officium altrici patriæ rependit. Et infra: *Magna planè vrbs eſt, & totius regionis Metropolis, Illyriciorum Archiepiſcopum ſortita aliis vrbibus ipſi tanquam magnitudine præſtanti cedentibus.* Hæc priuilegia, quæ in rebus Eccleſiaſticis Prima Iuſtiniana ſortita eſt, ei à Vigilio Pontifice Romano impetrauit Iuſtinianus, vt ipſemet teſtatur Nouella 131. *Per tempus autem Beatiſſimum Primæ Iuſtinianæ noſtræ patriæ Archiepiſcopum habere ſemper ſub ſua Iuriſdictione Epiſcopos Prouinciarũ &c. Ipſum verò à proprio ordinari Cõcilio, & in ſubiectis ſibi Prouinciis locũ obtinere eũ ſedis Apoſtolicæ antiq; Romæ ſecundum ea, quæ diffinita ſunt à ſanctiſſimo Papa Vigilio.* Si Metropolitanus Illyrici maximi beneficii loco ducit in Prouincias ſibi ſubiectas gerere vices Papæ, quomodo Papa in alienis diœceſibus ius nullum habebat? Et rurſum, ſi Iuſtinianus hæc priuilegia Primæ Iuſtinianæ diffinitioni Vigilii accepta refert, quomodo ad ſolas ſuburbicarias tunc temporis contrahebatur omnis poteſtas Papæ, aut ſuburbicariæ intra centeſimum ab vrbe milliarium? vapulet etiam Anonymus, quod primam Iuſtinianam crediderit eſſe Conſtantinopolim, quum Conſtantinopolis in Thracia, Prima Iuſtiniana in Dardania ſit, illa à Conſtantino ædificata, hæc à Iuſtiniano, illa in Præfectura Orientis, iſta in Illyrici; & ſi Anonymus eſt merus leguleius, neque aut Zozimum, aut Procopium, aut alios bonos autores vnquam vidit, vidiſſe poterat ſaltem Notitiam Imperii, atque inde didiciſſet, qua in Præfectura eſſent illæ Prouinciæ, quarum Metropolim Iuſtinianam Primam fecit Iuſtinianus.

Audi rurſũ nouũ acumẽ hominis, & ſolertiã, & inde quã grates inimicitias gerat cũ mẽte, & cũ veritate. Vbi retuliſſet S. ſan-

cimus ex Nouella 131. quem modò explicabamus, in quo adhęrens Concilijs Conſtantinopolitano, & Chalcedonenſi, Epiſcopo Conſtantinopolitano ea priuilegia ſeruari Iuſtinianus vult, quæ ab hiſce Concilijs ſedi Conſtantinopolitana conceſſa arbitrabatur, Anonymus ſubiungit hæc verba. De
„ poteſtate Imperatoris ita diſponentis dubitari non oportet;
„ nam eidem Papam ſuppoſitum eſſe, atque cæteros etiam Epi
„ ſcopos inueſtiri ab illo debere, inferiùs oſtendetur. Quamo
„ brem ſi definitum eſt, parem in omnibus dignitatem habere:
„ ergo Primatum ſuper Conſtantinopolitanum, neq; de iure, ne-
„ que de facto prætendere poteſt.

Probat vero c. 8. pa. 118. & 119. quod hic inferiùs ſe probaturū pollicetur hac ratione quod anno Domini 774. omne ius
„ confirmandæ Pontificiæ electionis ad Cæſarem, Regemque
„ pertinere declaratum fuerit, cap. *Hadrianus* diſt. 63. & quamuis
„ huic priuilegio renuntiauerit Ludouicus Caroli filius cap. *ego*
„ *Ludouicus*, ead. diſt. nihilominus Leo octauus huic renūtiationi
„ iterum renunciauit an. 963. eodem priuilegio iterum collato
Othoni Primo Imperatori.

Anonyme, ſi Iuſtinianus imperat in ſexto ſæculo, Carolus ab Hadriano per te priuilegiū impetrat, an. 774. Otho à Leone anno 963. quomodo autē Iuſtinianus ex priuilegio Caroli, & Othonis rebus Eccleſiaſticis legitimè ſe ſe immiſcebat? Rurſum nil iuris habere ius in Oriente Epiſcopum Romanum, vis tamen, ex iure à Papa Imperatori conceſſo Conſtantinopolis Epiſcopum alijs Patriarchis legitimè præferri, Romano æquari, Archiepiſcopum primæ Iuſtinianæ ea priuilegia adipiſci, quæ recenſentur. Anonyme ſi me conſuluiſſes, hanc ne in arcenam deſcenderes,

I, bibe dixiſſem, purgantes pectora ſuccos,
Quicquid & in tota naſcitur Anticyra.

Interim ex rebus Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, quæ ſupra à nobis commemoratæ ſunt, intelligere potes, quod Epiſcopi Conſtantinopolis etiam poſt Concilia Conſtantinopolitanū, & Chalcedonenſe, & poſt hanc ipſam Conſtitutionem Iuſtiniani nunquam (dum Catholicè vixerunt) crediderunt per

hæc

hæc priuilegia, ſe ſubtractos eſſe à poteſtate Papæ, ſed tantùm ius Primatis trium Diœceſeon ſe aſſequutos cum honore poſt Romanum primo. Ex ea verò regula iuris, quam probaſti, facta immediatè ſubſequentia præcedentibus præſtant euidentiſſimum intellectum. Pergis:

In ſexta ſynodo Carthaginenſi, cui ſanctus Auguſtinus præfuit in cap. 105. aduerſus Papam ſancitum eſt, ne ex tranſmarinis Eccleſiis ad ipſius ſedem prouocaretur. *Si quis autem prouocare auderet, anathema ſit.*

Gratianus compilator decreti, dicit, idem in Concilio Mileuitano cap. 22. diſpoſitum eſſe, cuius verba refert in c. *placuit*, quod eſt 35. in can. 2. q. 6. *Placuit, vt Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici in cauſis, quas habuerint, ſi de iudicijs Epiſcoporum ſuorum queſti fuerint, vicini Epiſcopi eos audiant, & inter eos quicquid eſt finiant, adhibiti ab eis ex conſenſu Epiſcoporum ſuorum. Quod ſi & ab eis prouocandum putauerint non prouocent niſi ad Africana Concilia, vel ad Primates Prouinciarum ſuarum. Ad tranſmarina autem qui putauerit appellandum; à nullo intra Africam in communione ſuſcipiatur.*

Antequam explicem duos iſtos ab hæreticis decantatos canones, quibus ego Romanum Primatum mirificè illuſtrari, confirmarique puto, vera primum à falſis ſunt ſecernenda; nonnulla poſt illuſtranda, quæ inobſeruata fecerunt, vt res nihili, diu multumq; torſerit multos viros doctos, & eruditos.

Primò falſum eſt, quod Anonymus dicit, in ſexto Concilio Carthaginenſi appellationes ex tranſmarinis ad Sedem Apoſtolicam vniuerſim interdictas fuiſſe, quum Carthaginenſis, & Mileuitani verba eadem omnino ſint, quibus non Epiſcoporum, non Primatum, ſed Presbyterorum tantũ, & aliorum ordinum inferiorum appellationes prohiberi, nemo non videt. Dum vero Africa inferiores appellare ſic vetat, & non vetat Superiores, colligere eam Pontificis Primatum repuliſſe, nonniſi vel nequiſſimus, vel ignorantiſſimus poteſt.

Secundò falſum eſt, quod in Concilio Mileuitano id conſtitutum ſit, ſed in ſolo Carthaginenſi ea de re actum; quod quanti animaduertiſſe referat, tunc apparebit, quando non aduerſus Papam, quod eſt tertium Anonymi mẽdaciũ, ſed ex præſcripto Papæ ibi oĩa geſta fuiſſe demonſtrauero.

Canones, qui à Collectoribus Concilio Mileuitano ſecundo tribuuntur, eius reuera nõ eſſe, multa concludunt. In Præfatione habitum ſcribitur i. Kal. Decẽb. Arcadio, & Honorio Coſſ. In eo tamen articulatim damnatur hæreſis Pelagiana, quę vt ſcribit Proſper in Chronico, pullulare nõ cœpit, niſi in Conſulatu Luciani, qui tantum diſtat à quincto, & poſtremo vtriuſque Principis Conſulatu, quantum annus Chriſti 413. ab anno eiuſdem 402. Hùc accedit, quod damnatio hæreſis Pelagianæ incidit in annũ penultimum Innocentii, hoc Concilium in primum: iſtud Antiſtitem ha-

Digitized by Google

buit Aurelium, illud Siluanum, illius, et iſtius Epiſcopi diuerſi ſunt, et alia permulta, quæ prætereo, quando enim cætera omnia deeſſent, illud vnum vt puto ſatis eſſet, quod omnes illi Concilio tributæ partes alios hab[u]erunt auctores. vt ſingillatim demonſtro.

an.Chr. 402. Præfatio, et Caput xiii. ſunt Concilii Mileuitani habiti Arcadio, et Honorio V. Coſſ. Apparet hoc ex Concilio Africano loco 52. et 53. in quo referuntur varia Concilia habita tempore Aurelii Epiſcopi Carthaginenſis, et hoc inter cætera.

an.Chr. 418. Octo priores Canones contra Pelagium ſunt Concilii Africani ſub Zoſimo habiti Carthagine Honorio xii. et Theodoſio viii. Coſſ. Kal. Maii. Et ad teſtimonium Concilii Africani in Tomis Conciliorum accedit Proſper in Chronico ad hunc annum.

an.Chr. 407. In eodem reperiuntur canones 15. 21. 22. 24. 25. 26. 27. Nonus. 12. 14. 16. 17. 18. 19. 20. ſunt Concilii Carthaginenſis Honorio vii. et Theodoſio ij. Coſſ. Decimus tandem, et Vndecimus ſunt Concilii Carthaginenſis Vin-
an.Chr. 401. centio, et Fluuita Coſſ. Quare ſi ad ſuos auctores hi Canones referantur, Concilium Mileuitanum ſecundum vt vocant, præter conſtitutionem de Epiſcoporum præcedentia; quæ habetur cap. 13. nullos edidit canones. Cuius ergo ſit canon 22. de Appellationibus ad tranſmarina, inueſtigemus.

Duo ſunt Concilia Carthaginenſia, quibus tribuitur, vnum, quod habitum eſt Honorio xij. et Theodoſio viij. Coſſ. alterum anni ſequentis. Priori tribuitur in collectione vulgata; poſteriori in epitome canonum, quam Hadrianus Primus dedit Carolo Magno. Hanc vnam veram eſſe, rerum geſtarum ſeries mihi perſuadet, quæ ita ſe habet.

Conſulatu Honorii xiij. et Theodoſii viii. conuocata in Concilium Africa vniuerſa legibus ſancitura, quæ incolumitati Fidei, et Eccleſiaſtico regimini neceſſaria tunc videbantur, Zoſimus R.P. cui non tantùm iure Primatus ſupremi, ſed etiam iure Patriarchali ſubiecta erat; eò legauit Fauſtinum Epiſcopum Potentinum cum duobus Presbyteris, vt nomine ſuo Concilio intereſſent. Multa eis in mandatis dedit, et hæc inter cætera. *Nicænos canones, & antiquas Eccleſiæ conſuetudines conſeruari. Epiſcopos à vicinis Epiſcopis condemnatos ſemel, & iterum appellare poſſe. Romanam Sedem. Eoſdem importune ad comitatum non nauigare. Presbyteros, & alios inferiores Clericos excommunicatos ab Epiſcopis ſuis, antequam ad concilia prouinciæ prouocarent, à vicinis Epiſcopis audiri poſſe. Vrbanum Epiſcopum Siccenſem, ſi non corrigeret emendanda, aut excommunicari, aut Romam mitti.* Quæ de Concilio Niceno, et conſuetudinibus à Legatis relata ſunt, libenter audita fuerunt à Patribus. quæ verò de appellationibus non ita. Quare, à ſe ea ſeruata iri eouſque tantum, Zoſimo polliciti ſunt, quouſque Nicæni Canones, quos ſeruari iubebat, et tunc ipſi præ manibus non habebant, reperirentur. Ita ſcripſerunt ipſi anno ſe-

quenti ad Bonifacium Zoſimi ſucceſſorem. *Quorum omnium, de primo, & tertio, ideſt vt Romam liceat Epiſcopis prouocare, & vt Clericorum cauſa apud Prouinciarum ſuarum Epiſcopos finiantur, iam priore anno etiam literis noſtris ad eundem Venerabilis memoria Zoſimum Epiſcopum inſinuare curauimus, vt ea ſeruare ſine vlla eius iniuria paulisper ſineremus, vſque ad inquiſitionem Concilij Nicani.* Hinc colligo, canonẽ de Appellationibus Presbyterorum decretum non fuiſſe in eo Concilio; inde enim diſertè Patres ad Pontificem ſcribunt id ſe non paſſuros, niſi vſquequo exemplaria Nicæna reperiantur. Hæc dum requiruntur, Zoſimus migrat è vita, et in locum eius ſufficitur Bonifacius. Poſtquam vero Canones, quos Cæcilianus vnus ex Patribus cccxiii. attulerat Nicæa Carthaginem reperti ſunt, anno ſequenti, Chriſti ſcilicet 419. iterum Carthagine coeunt Legati cum Patribus Africanis. Sed cõtrouerſia exorta de fide Canonum Nicænorum, quod Canones à Zoſimo in Commonitorio citati tanquam Nicæni non reperirentur in exemplari Africano, communi conſenſu decernitur, vt peculiari legatione Canones Nicæni petantur ex Archiuiis Alexandriæ, Antiochiæ, et Conſtantinopolis. Interea tamen ſeruarentur mandata Zoſimi, de omnibus certior fieret Bonifacius, ab eoque geſtorum approbatio peteretur quod faciunt his verbis. *Et nunc de tua poſcimus Sanctitate vt quemadmodum ea apud Nicæam* (ob reuerentiã Papæ Sardicenſes Canones Nicænos appellabant.) *à Patribus acta, vel conſtituta ſunt, ſic ea à nobis facias cuſtodiri, ideſt*, etc. Rogant Pontificem, vt quæ Zoſimus iuſſerat, ſeruari faciat in Africa, nihilominus hæretici dicunt, Patres illos tunc excuſſiſſe iugum poteſtatis Pontificiæ, quam impudenter? Tandem Aurelii Epiſcopi Carthaginenſis rogatio ſequuta eſt vt legerentur Canones Nicæni, *& quæ hic ſalubriter*, inquit, *à noſtris deceſſoribus, ſecundum eiuſdem Concilij normam, vel quæ nunc à nobis ordinata ſunt.* Placuit hoc Patribus lectumque eſt ſymbolum Nicænum. Habentur hæc in Concilio Carthaginenſi ſexto, ſed cætera, quæ ſequuta ſunt, deſiderantur. Canones tamen, qui in ea Synodo lecti, et conſtituti fuere, habentur in epitome Hadriani Papæ ad Carolum M. cum hac Præfatione. *Poſt Conſulatum Honorij, & Theodoſij Augg. viij. Kal. Iunias in ſecretario Baſilicæ Fauſti cum Aurelius Papa vna cum Legatis Romana Eccleſiæ Fauſtino Epiſcopo Eccleſiæ Potentinæ Prouinciæ Italiæ Picenæ, & Philippo, & Aſello Presbyteris, necnon Auguſtinus Epiſcopus Hipponenſis, & reliqui CCXVII. Epiſcopi conſediſſent, primum recitato Commonitorio, quod Zoſimus Papa ad Prædictos Legatos direxit, deinde etiam xx. capitulis Nicæni Concilij recitatis, vt ſuperius deſcripta inueniuntur, communi decreto ſtatuerunt capita* 37. *quæ ſubſequuntur.* Inter quæ duodetriceſimum eſt, capitulum de appellationibus. Subſcripſerunt inter cæteros Presbyteri Legati hunc in modum. *Philippus, & Aſel-*

Digitized by Google

lus Presbyteri R.E.Legati bis geſtis ſubſcripſimus.per nos relictis, & directis. Colligas hinc, Lector, Canones iſtos per legatos à Papa ad Concilium miſſos, ibique eorum manu obſignatos relictos fuiſſe. Non ergo canon à Prioribus Africanis contra Pontificem, ſed potius Pontificis iuſſu Patribus vtcumque reluctantibus decretus eſt. Quod ſi ita eſt, quis ſibi perſuadeat, hunc canonē aduerſari Pontificis Primatui? Ipſe ſcilicet Pontifex tabulis obſignatis euerſum ierit dignitatem ſuam? Legati Romani Africam etiam reluctantem, et inuitam à Romanæ Sedis Regimine ad Libertatem compulerint? Sunt Paradoxa prorſus incredibilia. Iam ergo mendaciis hæreticorum detectis intelligentiam canonis ex occaſione, et circumſtantiis eius inquiramus.

Poſtquam Patres Nicæni can. 4. conceſſerunt Metropolitanis confirmationes ſuffraganeorum, et can. 5. Synodis Prouincialibus Ius cognoſcendi de iudiciis Epiſcoporum comprouincialium, ſi Clericos, vel laicos excommunicaſſent, canone ſexto declararunt, vt diximus ante. Se ideo nō derogaſſe Patriarcharum iuribus, qui ex antiqua conſuetudine Romani inſtar horum omnium poteſtatem habebant, quam ſartam tectam conſeruari iuſſerunt. Idcirco ex Concilio Nicæno liberum erat excommunicatis ab Epiſcopis ſimplicibus, prouocare immediate, vel ad Concilia Prouincialia, vel ad Patriarchas. Romani Pontifices in quorum Diœceſi Africa erat, iure vtentes ſuo, quoties inde ab excommunicatis Presbyteris, et Clericis appellabatur eos audiebant, etiam antequam de iudiciis Epiſcoporum a Cōciliis prouincialibus cognoſceretur multa abſurda ob locorum diſtantiam ſequebantur has appellationes, et tunc maxime vſu venerat, vt Appiarius Presbyter Siccenſis, cui tanquā innocenti Zoſimus communionem reſtituerat, iudicio coram Legatis in Africa, repetito, ore proprio ſe reum fateretur omnium delictorum, de quibus ab Epiſcopo Siccenſi damnatus Romæ abſolutus fuerat, tanquam innocens. Quare ne amplius ſimilia contingerent, Zoſimus conſtitui iuſſit, ne Presbyteri, et Clerici inferiores excommunicati à ſuis ordinariis ab eorum iudiciis appellarent Apoſtolicam Sedem, ſed adirent vicinos Epiſcopos primum, ſi vellent, dein Concilia Prouincialia, et Metropolitanos, vt vel cauſę hac iudiciorum ſerie diſcuſſæ in Prouinciis propriis finirentur, vel ſaltem fraudibus reorum, et dolis, antequam Romam venirent, via præcluderetur. Hoc illud eſt, quod canone illo cauetur, addito, quod ſi quiſpiam ita excommunicatus à iudiciis, non Conciliorum, aut Primatum, ſed ordinariorum tantum appellaret Apoſtolicam Sedem, appellatio ēi non ſuffragaretur, quominus ea pendente in Africa haberetur tanquam excommunicatus. Quid hic, quæſo, eſt contra Primatum Papæ? Non tolluntur hoc canone appellationes à Primatibus, et à Conciliis Africæ ad Pontificem; quis enim in Patriarchatu Romano id negaret Papæ, quod in propria cuiuſq; Diœceſi omnibus

nibus Patriarchis iure debetur? Solæ, Solæ immediatæ appellationes ab Epiſcopis ſimplicibus Africæ ad Romanam Sedem interdicuntur, et hoc obſtat Primatui? Si ita eſſet, nullus Princeps ſupremus eſſet ſuæ Reip. caput, quia nonniſi per intermedios Magiſtratus ad eorum iudicia ſubditorum cauſæ deuoluuntur. Immo cauſas humiliores non ſolent audire ipſi, ſed permittere eas Magiſtratibus ſuis à quibus interdum etiam appellari ſe non patiuntur. Quò ſpectaſſe videntur Africani ad Cæleſtinum ſcribentes. *Presbyterorum, & aliorum ordinum inferiorum improba refugia, ſicut te dignum eſt, repellat Sanctitas T.* Quaſi dignæ nō eſſent huiuſmodi cauſæ, in quibus occuparetur Romana Maieſtas. Quod ſi quiſquam hinc colligat, Africam repuliſſe iugum Romanæ Sedis, multo facilius alius quiſpiam collegerit Imperatori Præfectos Prætorio non fuiſſe ſubiectos, *quorum auctoritas in tantum meruit augeri, vt appellari à Præf. Prat. omnino non poſſet.* l. 1. ff. de off. præf. Præt. Tentarunt etiam Patres Africani, quod de Presbyteris, et inferioribus Clericis decretum fuerat à Zoſimo, hoc ipſum impetrare à ſucceſſoribus de cauſis Epiſcoporum, ſed fruſtra, quia cauſas grauiores, & Epiſcoporum iudicia ſemper reſeruauit ſibi Apoſtolica Sedes. Certe poſtquam anno 422. acceperunt ex oriente exemplaria Nicæna, ad Cæleſtinum Bonifacii ſucceſſorem ſcribentes dixerunt. *Præfato itaq; debita ſalutationis officio, impendio deprecamur, vt deinceps ad veſtras aures hinc venientes non facilius admittatis, nec à nobis excommunicatos in communionem vltro velitis excipere, quia hoc etiam Niceno Concilio definitum, facile aduertet, Ven. T. Nam etſi de inferioribus Clericis vel Laicis videtur ibi præcaueri, quanto magis hoc de Epiſcopis voluit obſeruari? ne in ſua Prouincia communione ſuſpenſi, à tua Sanctitate, vel feſtinato, vel præproperè, vel indebitè videantur communioni reſtitui.* Nō dicunt Cæleſtino ne admittat, ſed addunt, *facilius*, non dicunt, excommunicatos in Africa nō poſſe reſtitui Romæ, ſiue Clerici ſint, ſiue laici, ſed ſe rogare tantum, ne reſtituerentur *feſtinatò, præproperè, indebitè*, vt Appiarius à Zoſimo, quia præuenerat iudicia Metropolitani, & Synodi Prouincialis. Dum vero rogant Pontificem, ne reſtituat *feſtinatò, præproperè, indebitè*, quis non videt laudare eos rogare petere, vt conſideratè tantum, & iuſtè reſtituat? Siccine verò impugnatur Primatus? Quanti Africa fecerit iudicia Papæ, ſi à Conciliis ad eum prouocaretur, docebit te Auguſtinus ep. 162. ſcriptorum omnium calamis celebrata.

Refelluntur obiectiones Anonymi contra Concilia Lateranenſe quartum ſub Innocentio Tertio; & Florentinum ſub Eugenio Quarto.

CAPVT XII.

CAPITE Sexto ſui Papatus ſolita ſua modeſtia, eruditione, & ſolertia Anonymus verſat ſe circa duo Cōcilia Generalia, Lateranenſe quartum, & Florentinum eius nugas, & mendacia ſingillatim nec refero nec refello, quia (ita me Deus amet) pudet iam puditiſſimis hiſce rebus immorari. Concilium Lateranenſe frequentiſſimum, & celeberrimū agnoſcit, & ex Æmilii lib. 6. refert hæc verba: *Porrò hoc Conciliū duodecimū generale cēſetur, quòd omniū quæ vnquā fuerunt in vniuerſa Eccleſia celeberrimū extitit. Præter Rom. Pontificē, qui Cōcilio præfuit, ex quatuor orbis terrarū nobiliſſimis Patriarchis duo interfuere, Bizātinorū ſcilicet, & Hieroſolymitanorū. Antiochenſis excuſatione morbi vſus, Sacerdotes Legatos ſanctos viros miſit, Alexādrinus ab Aegyptijs vetitus eſt proficiſci, ſed à ſuis Oratores miſſi ſunt.* Adiicere potuiſſet Anonymus Abbatē Vrſpergēſem, & Matthæū Pariſiū eorū tēporū ſcriptores, quorum iſta vtriuſq; ferè verba ſubiicio. *Eodē anno, id eſt Dominicæ Incarnationis 1215. celebrata eſt Romæ ſancta, & vniuerſalis ſynodus in Eccleſia S. Saluatoris, quæ Cōſtantiniana appellatur menſe Nouēbri præſidente Papa D. Innocentio iij. Pōtificatus eius anno xviij. In quo fuerūt Epiſcopi 412. inter quos fuerunt de præcipuis Patriarchæ duo, Cōſtantinopolitanus, & Hieroſolymitanus. Antiochenus vero graui languore detentus, venire nō potuit, ſed miſit pro ſe Vicariū ſuū Antididenſem Epiſcopū. Alexādrinus vero ſub Saracenorū dominio cōſtitutus fecit quod potuit, mittens pro ſe Germanum ſuū. Primates vero, & Metropolitani 77. Abbates & Priores vltra 800. Procuratores quoque Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum, Priorum, Capitulorum abſentium tantus non fuit numerus. Legatorum vero Imperatoris Conſtantinopolitani, Regis Siciliæ in Romanorum Imperatorem electi, Regis Franciæ, Regis Angliæ, Hungariæ, Hieroſolymitani, Cypri, Aragonum, nec non aliorum Principum, & magnarum Ciuitatum, & aliorum locorum ingens adfuit multitudo.*

In hoc Cōcilio Capite quincto ita decretum eſt: *Antiqua Patriarchalium ſedium priuilegia renouantes ſacra vniuerſali Synodo approbante ſancimus, vt poſt Romanam Eccleſiā, quæ diſponēte Domino ſuper omnes alias ordinariæ poteſtatis obtinet Principatum, vt pote mater Vniuerſorum Chriſtifidelium, & magiſtra, Cōſtantinopolitana primum, Alexādri-*

na,

na, ſecundum, Antiochena tertium, Hieroſolymitana quartum locum obtineant, ſeruata cuilibet propria dignitate, ita quod poſtquã eorum Antiſtites à Rom. Põtifice receperint palliũ, quod eſt plenitudinis officij Põtificalis inſigne, præſtito ſibi fidelitatis, & obedientiæ iuramento, licenter & ipſi ſuis ſuffraganeis pallium largiantur, recipientes pro ſe profeſſionẽ canonicam, & pro Romana Eccleſia ſponſionem obedientiæ ab eiſdem.

Dominicæ verò Crucis vexillum ante ſe faciant vbiq; deferri, niſi in vrbe Roma, & vbicumq; ſummus Pontifex præſens extiterit, vel eius Legatus vtens inſignijs Apoſtolicæ dignitatis.

In oĩbus autẽ Prouincijs eorum iuriſdictioni ſubiectis ad eos, cum neceſſe fuerit, prouocetur, ſaluis appellationibus ad Sedẽ Apoſtolicã interpoſitis, quibus eſt ab omnibus humiliter deferendum. Hactenus Concilium.

Huic decreto oblatrat Anonymus ipſumq; falſitatis accuſat, & impoſturę maximus ipſe falſarius, & impoſtor falsũ eſſe dicit, quia neq; Antoninus eius mẽtionẽ fecit in hiſtoria, neq; Innocẽtius 4. cõmẽtarijs ipsũ illuſtrauit. Neq; eũ pudet aſſerere, quod Antoninus oĩa acta eius Cõcilii ſcripſerit; et Innocẽtius oẽs Decretales Greg. IX. interpretatus ſit. Quaſi nemo, aut Innocẽtii Comẽtarios, aut Antonini hiſtorias habere poſſit, vnde mẽdaciſſimã eius impudẽtiã arguere queat. Obiecta mox alia. Primũ quod Innocẽtius finxerit, ortã eſſe cõtrouerſiã de præcedẽtia inter Patriarchas, Alexãdrinũ, et Cõſtãtinopolitanũ, vt hac occõne ſe cæteris Patriarchis ſuperiorẽ faceret. Secũdũ quod Patriarcha Alexãdrinus huic Cõcilio nõ interfuit & nõ cõſtat de mãdato oratorũ miſſorũ ad tractãdũ de hac cauſa. Tertiũ quod hæc aſſerta diſcordia iã definita fuerat in Cõcilio Cõſtãtinopolitano, cuius ſententiæ vigore Patriarcha Conſtantinopolitanus à Iuſtiniano confirmationem, ſpeciale priuilegium, atque poſſeſſionem obtinuit.

Cur igitur ea, quæ ſemel ſancita fuerũt, et diuturno tẽpore obſeruata, iterũ in dubiũ reuocari oportuit? Pontifex Romanus cæteris Patriarchis ſuperior nõ eſt, ſed per dictũ Canonẽ ſe ſuperiorẽ cõſtituit, vt obediẽtiã, ac fidelitatẽ cõtra expreſſa Cõcilia illi iurent, ideò sẽtẽtia lata cõtra Cõcilia nõ valet. Quartũ quod trãslata poteſtate Papæ in Imperatorẽ an. 963. de anno 1215. Innocẽtius nõ poterat iudicare, neq; ad Rom. Põtificẽ, ſed ad Imperatorẽ ipsũ pertinebat. Ergo aſſerta Innocẽtii sẽtẽtia tãquã à priuato lata remanet, et nullius valoris eſt, de quo poteſtatis defectu omni perpetuo tẽpore, & à quocũq; opponi põt. Quintũ quod hæc sẽtẽtia nunquã in Patriarchatu Cõſtãtinopolitano recepta eſt, & hæc omnia epilogo ſtringẽs ſic tãdẽ cõcludit. Quare cũ Patriarcha Alexãdrinus Romã nõ venerit, eiuſq; miſſi legati ad hoc mandatũ nõ habuerint, et Põtifex Romanus in alienam meſſem poteſtate carens falcẽ immiſerit ſeq, ſuperiorẽ fecerit contra decreta Conciliorum, quæ tanquam Euangelica obſeruanda ſunt, neque ipſa diſpoſitio vſu recepta fuerit, quis vnquam ſani iudicii

gumento vſus eſt contra Anatoliũ in Concilio Chalcedonenſi Lucenſius Romanus Legatus *Si his temporibus hoc beneficio vſi ſunt, quare requirunt?* Requiſierunt verò à Pontifice conſenſum in hoc Concilio Conſtantinopolitani, quia ſicut nunquam fuerunt legitimi Patriarchæ, niſi poſtquam Conciliorum decretis calculum ſuum adiecère Pontifices, ita ſciebant, ſe eſſe malæ fidei poſſeſſores, quamdiu ſecundum inter Patriarchas locum tenerent, repugnante Romana Sede. Neque diuturnitas temporis eis ſuffragabatur, ſi vera à te ſcribuntur, c. 7. *Quãdo enim conſtat de titulo inualido*, inquis, *tunc ceſſat bona fides, & clarè apparet mala, quæ impedit præſcriptionem etiam mille annorum* ca. fin. de præſcript. Quare cùm præcedentiam ſuam Conſtantinopolitani referrent ad Canonem Conſtantinopolitanum, qui in Synodicis non habebatur, & ad Chalcedonenſem ſubreptitium, quem reprobauerat Pontifex, quo repugnante Canones Eccleſiaſtici nulli ſunt, eaque infantili ratione, quod Conſtantinopolis eſſet Noua Roma, ornataq; Imperio, & Senatu, titulum inualidum, & nullum prætexebant, & conſequenter præcedentiam illam nunquam præſcripſiſſent. Hæc illa cauſa eſt, propter quam tamdiu poſt Concilium Chalcedonenſe Conſtantinopolitani hoc decretum à Romano Pontifice Innocentio popoſcerunt, & impetrarunt, qui ideò hanc controuerſiam non renouauit, vt garris, ſed terminauit.

Quod addis, ex Conciliorum ſententia Papam cæteris Patriarchis ſuperiorem non eſſe, quale mendacium ſit, iam ſupra oſtendi, ſolereque Patriarchas Conſtantinopolis ſtatim ac electi fuiſſent, dare Synodicas ad Romanum Pontificem, fidem, & obedientiam profitentes, ſexcentis teſtimonijs demonſtratum eſt.

Ad quartum, tranſtuliſſe Papam poteſtatem ſuam in Imperatorem, falſiſsimum eſt, neque vnquam id probaſti, vel tu, vel Caluiniſta Goldaſtus, à quo omnes tuas nugas mutuaris. Eſto tamen tranſtulerit; Huic Concilio interfuerunt, qui Imperatorum tam Orientis, quàm Occidentis, & omnium Principum Chriſtianorum vices gererent; quare decretum ob defectum poteſtatis illegitimum eſſe non poteſt

Digitized by Google

Ad quinctũ, ſi decreta Conciliorũ nõ obligant, niſi vſu recipiãtur, neq; Ariani peccabũt cõtra Nicænũ, neq; Macedoniani contra Conſtantinopolitanũ, neq; Armeni contra Epheſinũ, & deniq; vnuſquiſq; in ſua fide ſaluus erit. Addimus verò, iſtud decretũ poſt hominum memoriam in vſu fuiſſe in Eccleſia Orientis, quando Græci Catholici fuerunt, vt in prima, & ſecunda periodo probatũ eſt. Explicatus à Cõcilio Lateranẽſi conuertit ſe Anonymus ad Florẽtinũ, ipsũq; hiſce obiectionibus arietat.

I. obiectio Concilio Conſtantinopolitano nullo modo repugnat Florẽtinum, quod nunquam in Eccleſia Græca vſu receptum fuit.

Reſp. Diſtinguimus Eccleſiã Grçcã, Catholicã ab hçretica; hçreticã cõcedimus, Catholicã negamus non recepiſſe Cõciliũ, ipſosq; Patriarchas Grçcos pro noſtra negatiua paulo poſt teſtes producemus. Adde quod nos quoq; fatemur Florẽtinũ nõ repugnare Cõſtãtinopolitano, ſiquidẽ decernit, Romanũ Põtificẽ eſſe Caput Eccleſię, quod Cõſtãtinopolitanũ negauit nũquã; imò cõfeſſũ eſt, dũ Cõſtãtinopolitanũ ſecũdũ à Romano eſſe decreuit.

II. obiectio Quomodo recipi potuit, quod ab Eugenio Romano iam depoſito in ipſo Concilio Florentino nulla auctoritate congregato, definitum fuit?

Reſp. Depoſitum fuiſſe à conciliabulo Baſileenſi Eugenium, cõfitemur; at eadem prorſus ratione, qua in ſecundo Epheſino prędatorio ſanctus Leo, excommunicatus eſt. Quare qui eũ Baſileę deiecerunt, eodem quo Dioſcorus crimine obſtricti, iure eâdẽ cum Dioſcoro pœnâ mulctandi erant, *quod contra eum ſuam extendiſſent inſaniam, cui vineæ cuſtodia à Domino commiſſa fuerat*. De auctoritate vtriuſq; Concilij mox videbimus.

III. obiect. Quomodo recipi, quod ab Imperatore Orientis Ioanne Palæologo, à Turcis de ſede ſua expulſo, atq; profugo facto, in Italiam pro auxilio habendo (vti omnes illius temporis ſcriptores atteſtantur) impetratum eſt?

Reſp. Imperatorũ auctoritatẽ, vel irritare, vel validare acta Cõciliorũ generaliũ nemo Catholicus credit; & exẽpla Cõciliorum, Ariminenſis, Mediolanẽſis, Cõſtãtinopolitani pſeudoſeptimi, Epheſini prædatorij, & aliorũ obuia sũt in prima, & ſecũda periodo. eſto tamẽ confirmẽt; Palæologũ Turcarũ armis tũc pulſum

ſum à ſede ſua, eſt vna è ſolitis Anonymi veritatibus. Nam Græcorũ Imperatorũ ſedẽ fuiſſe Cõſtãtinopolim quis ignorat? Hæc autem omnium ſcriptorum conſenſu à Turcis capta non eſt, niſi anno Domini *1453*. Concilium vero Florentinum abſolutum eſſe anno Domini 1442. acta ipſa teſtantur.

Quomodo recipi, quod in Conciliabulo Florentino tribus tantum Epiſcopis Græcis Nicęno, Epheſino, & Ruſsio interuenientibus attentatum fuit? *IV. obiect.*

Concilia Generalia à Conciliabulis ideo diſtinguuntur, ſi recordaris quę ſupra ex antiquitate Eccleſiaſtica relata sũt, quod Conciliorum & cõuocationi, & progreſſui aſsiſtat, & aſſentiat Papa, vel immediatè, ſicut in quinta ſynodo, vel mediatè ſicut in reliquis ſeptem ex primis octo. Si vel non aſsiſtat, vel non aſſentiatur, aut alteri, aut vtrique, non Concilia, ſed Conciliabula cẽſẽtur. Cõuocationi ſecũdi Epheſini aſſẽſit Papa, & eius initijs interfuerũt Legati Leonis, at progreſſui, & fini nequaquã. Quare Conciliabulũ ſemper iudicatũ eſt. Cõcilij Ariminenſis diffinitionibus Papa nõ pręſtitit cõsẽsũ, abolitũ ideo, & inter Cõciliabula reiectum. Concilium pſeudoſeptimum Generale Patres ſeptimæ Synodi ideo ex albo generaliũ expunxerunt, quod ſine Papa celebratum fuerit. Longè vero deterrima habita ſunt, in quibus neq; Papa, neq; alij Patriarchę interfuerunt, quod ſpeciatim ſpeudoſeptimo à vero ſeptimo obiectatum eſt. Florẽtię erat Papa cum omnibus alijs Patriarchis, Baſileæ nullus; ergo vtcumq; Baſileenſe cœperit, in progreſſu, Florentinum erat verũ Concilium, Baſileenſe (quod ſacroſanctum appellas,) Epheſini inſtar merum Conciliabulum. Adde quod Baſileę Orientalium nullus, omnes erant Florentiæ, non ergo illud, ſed iſtud ex vniuerſa Eccleſia conuocatum. *Reſp.*

Quod dicis, eos tantũ Epiſcopos Gręcos, quos nominas, interfuiſſe Cõcilio Florẽtino, more tuo agis. Lege ſubſcriptiones Patrũ quæ in manibus, & oculis omniũ verſantur, & videbis vltra tres Patriarchas, & alios Patres Græcos ſexdecim Metropolitanos ſubſcripſiſſe. Quod ſi in Occidẽte maiorẽ numerũ Oriẽtaliũ neceſſariũ putas ad Conciliũ generale conſtituendũ, iã delebis è numero generaliũ omnia prima octo Oriẽtalia, in quibus nũ-

buit Aurelium, illud Siluanum, illius, et iſtius Epiſcopi diuerſi ſunt, et ali permulta, quæ prætereo, quando enim cætera omnia deeſſent, illud vnum vt puto ſatis eſſet, quod omnes illi Concilio tributæ partes alios hab ere runt auctores, vt ſingillatim demonſtro.

an.Chr. 402. Præfatio, et Caput xiii. ſunt Concilii Mileuitani habiti Arcadio, et Ho
norio, V. Coſſ. Apparet hoc ex Concilio Africano loco 52. et 53. in quo re
feruntur varia Concilia habita tempore Aurelii Epiſcopi Carthaginenſis
et hoc inter cætera.

Octo priores Canones contra Pelagium ſunt Concilii Africani ſub Zo
an.Chr. 418. ſimo habiti Carthagine Honorio xii. et Theodoſii viii. Coſſ. Kal. Maii. Et
ad teſtimonium Concilii Africani in Tomis Conciliorum accedit Proſper
in Chronico ad hunc annum.

In eodem reperiuntur canones 15. 21. 22. 24. 25. 26. 27. Nonus. 12. 14.
an.Chr. 407. 16. 17. 18. 19. 20. ſunt Concilii Carthaginenſis Honorio vii. et Theodoſio
ij. Coſſ. Decimus tandem, et Vndecimus ſunt Concilii Carthaginenſis Vin
an.Chr. 401. centio, et Fluuita Coſſ. Quare ſi ad ſuos auctores hi Canones referantur,
Concilium Mileuitanum ſecundum, vt vocant, præter conſtitutionem de
Epiſcoporum præcedentia; quæ habetur cap. 13. nullos edidit canones.
Cuius ergo ſit canon 22. de Appellationibus ad trãſmarina, inueſtigemus.

Duo ſunt Concilia Carthaginenſia, quibus tribuitur, vnum, quod habitum eſt Honorio xij. et Theodoſio viij. Coſſ. alterum anni ſequentis. Priori tribuitur in collectione vulgata; poſteriori in epitome canonum, quam Hadrianus Primus dedit Carolo Magno. Hanc vnam veram eſſe, rerum geſtarum ſeries mihi perſuadet, quæ ita ſe habet.

Conſulatu Honorii xiij. et Theodoſii viij. conuocata in Concilium Africa vniuerſa legibus ſancitura, quæ incolumitati Fidei, et Eccleſiaſtico regimini neceſſaria tunc videbantur, Zoſimus R.P. cui non tãtùm iure Primatus ſupremi, ſed etiam iure Patriarchali ſubiecta erat, eò legauit Fauſtinum Epiſcopum Potentinum cum duobus Presbyteris, vt nomine ſuo Concilio intereſſent. Multa eis in mandatis dedit, et hæc inter cætera. *Nicænos canones, & antiquas Eccleſiæ conſuetudines conſeruari. Epiſcopos à vicinis Epiſcopis condemnatos ſemel, & iterum appellare poſſe. Romanam Sedem. Eoſdem importune ad comitatum non nauigare. Presbyteros, & alios inferiores Clericos excommunicatos ab Epiſcopis ſuis, antequam ad concilia prouinciæ prouocarent, à vicinis Epiſcopis audiri poſſe. Vrbanum Epiſcopum Siccenſem, ſi non corrigeret emendanda, aut excommunicari, aut Romam mitti.* Quæ de Concilio Nicæno, et conſuetudinibus à Legatis relata ſunt, libenter audita fuerunt à Patribus. quæ verò de appellationibus non ita. Quare, à ſe ea ſeruata iri eouſque tantum, Zoſimo polliciti ſunt, quouſque Nicæni Canones, quos ſeruari iubebat, et tũc ipſi præ manibus non habebant, reperirentur. Ita ſcripſerunt ipſi anno ſe-

quenti

quenti ad Bonifacium Zoſimi ſucceſſorem. *Quorum omnium, de primo, & tertio, ideſt vt Romam liceat Epiſcopis prouocare, & vt Clericorum cauſæ apud Prouinciarum ſuarum Epiſcopos finiantur, iam priore anno etiam literis noſtris ad eundem Venerabilis memoriæ Zoſimum Epiſcopum inſinuare curauimus, vt ea ſeruare ſine vlla eius iniuria pauliſper ſineremus, vſque ad inquiſitionem Concilij Nicæni.* Hinc colligo canonẽ de Appellationibus Presbyterorum decretum non fuiſſe in eo Concilio; inde enim diſertè Patres ad Pontificem ſcribunt id ſe non paſſuros niſi vſquequo exemplaria Nicæna reperiantur. Hæc dum requiruntur Zoſimus migrat è vita, et in locum eius ſufficitur Bonifacius. Poſtquam vero Canones, quos Cæcilianus vnus ex Patribus cccxiii. attulerat Nicæa Carthaginem reperti ſunt, anno ſequenti, Chriſti ſcilicet 419. iterum Carthagine coeunt Legati cum Patribus Africanis. Sed cõtrouerſia exorta de fide Canonum Nicænorum, quod Canones à Zoſimo in Commonitorio citati tanquam Nicæni non reperirentur in exemplari Africano, communi conſenſu decernitur, vt peculiari legatione Canones Nicæni petantur ex Archiuiis Alexandriæ, Antiochiæ, et Conſtantinopolis. Interea tamen ſeruarentur mandata Zoſimi, de omnibus certior fieret Bonifacius, ab eoque geſtorum approbatio peteretur quod faciunt his verbis. *Et nunc de tua poſcimus Sanctitate vt quemadmodum ea apud Nicæam* (ob reuerentiã Papæ Sardicenſes Canones Nicænos appellabant) *à Patribus acta, vel conſtituta ſunt, ſic ea à nobis facias cuſtodiri, ideſt*, etc. Rogant Pontificem, vt quæ Zoſimus iuſſerat, ſeruari faciat in Africa, nihilominus hæretici dicunt, Patres illos tunc excuſſiſſe iugum poteſtatis Pontificiæ, quam impudenter? Tandem Aurelii Epiſcopi Carthaginenſis rogatio ſequuta eſt vt legerentur Canones Nicæni, *& quæ hic ſalubriter*, inquit, *à noſtris deceſſoribus, ſecundum eiuſdem Concilij normam, vel quæ nunc à nobis ordinata ſunt.* Placuit hoc Patribus lectumque eſt ſymbolum Nicænum. Habentur hæc in Concilio Carthaginenſi ſexto, ſed cætera, quæ ſequuta ſunt, deſiderantur. Canones tamen, qui in ea Synodo lecti, et conſtituti fuere, habentur in epitome Hadriani Papæ ad Carolum M. cum hac Præfatione. *Poſt Conſulatum Honorij, & Theodoſij Augg. viij. Kal. Iunias in ſecretario Baſilicæ Fauſti cum Aurelius Papa vna cum Legatis Romanæ Eccleſiæ Fauſtino Epiſcopo Eccleſiæ Potentinæ Prouinciæ Italiæ Picenæ, & Philippo, & Aſello Presbyteris, necnon Auguſtinus Epiſcopus Hipponenſis, & reliqui CCXVII. Epiſcopi conſediſſent, primum recitato Commonitorio, quod Zoſimus Papa ad Prædictos Legatos direxit, deinde etiam xx. capitulis Nicæni Concilij recitatis, vt ſuperius deſcripta inueniuntur, communi decreto ſtatuerunt capita 37. quæ ſubſequuntur.* Inter quæ duodetriceſimum eſt, capitulum de appellationibus. Subſcripſerunt inter cæteros Presbyteri Legati hunc in modum. *Philippus, & Aſel*

*lus Presbyteri R.E.Legati bis geſtis ſubſcripſimus per nos relictis,& di rectis.*Colligas hinc,Lector, Canones iſtos per legatos à Papa ad Concilium miſſos,ibique eorum manu obſignatos relictos fuiſſe. Non ergo ca non à Prioribus Africanis contra Pontificem, ſed potius Pontificis iuſſ Patribus vtcumque reluctantibus decretus eſt. Quod ſi ita eſt, quis ſib perſuadeat,hunc canonẽ aduerſari Pontificis Primatui? Ipſe ſcilicet Pontifex tabulis obſignatis euerſum ierit dignitatem ſuam? Legati Roman Africam etiam reluctantem et inuitam à Romanæ Sedis Regimine ad Libertatem compulerint? Sunt Paradoxa prorſus incredibilia. Iam ergo mendaciis hæreticorum detectis intelligentiam canonis ex occaſione, e circumſtantiis eius inquiramus.

Poſtquam Patres Nicæni can. 4. conceſſerunt Metropolitanis confirmationes ſuffraganeorum, et can. 5. Synodis Prouincialibus Ius cognoſcendi de iudiciis Epiſcoporum comprouincialium,ſi Clericos,vel laico excommunicaſſent,canone ſexto declararunt,vt diximus ante.Se ideo ni derogaſſe Patriarcharum iuribus, qui ex antiqua conſuetudine Roman inſtar horum omnium poteſtatem habebant, quam ſartam tectam conſeruari iuſſerunt. Idcirco ex Concilio Nicæno liberum erat excommunicatis ab Epiſcopis ſimplicibus,prouocare immediate,vel ad Concilia Prouincialia,vel ad Patriarchas.Romani Pontifices in quorum Diœceſi Africa erat,iure vtentes ſuo,quoties inde ab excommunicatis Presbyteris,e Clericis appellabatur eos audiebant, etiam antequam de iudiciis Epiſcoporum a Cõciliis prouincialibus cognoſceretur multa abſurda ob locorum diſtantiam ſequebantur has appellationes,et tunc maxime vſu venerat,vt Appiarius Presbyter Siccenſis,cui tanquã innocenti Zoſimus communionem reſtituerat,iudicio coram Legatis in Africa,repetito,ore proprio ſe reum fateretur omnium delictorum, de quibus ab Epiſcopo Siccenſi damnatus Romæ abſolutus fuerat,tanquam innocens.Quare ne amplius ſimilia contingerent,Zoſimus conſtitui iuſſit,ne Presbyteri,et Clerici inferiores excommunicati à ſuis ordinariis ab eorum iudiciis appellarent Apoſtolicam Sedem,ſed adirent vicinos Epiſcopos primum, ſi vellent.dein Concilia Prouincialia et Metropolitanos, vt vel cauſę hac iudiciorum ſerie diſcuſſæ in Prouinciis propriis finirentur,vel ſaltem fraudibus reorum,et dolis,antequam Romam venirent,via præcluderetur.Hoc illud eſt,quod canone illo cauetur,addito,quod ſi quiſpiam ita excommunicatus à iudiciis,non Conciliorum,aut Primatum,ſed ordinariorum ta tum appellaret Apoſtolicam Sedem,appellatio ei non ſuffragaretur quo minus ea pendente in Africa haberetur tanquam excommunicatus. Quid hic,quæſo,eſt contra Primatum Papæ? Non tolluntur hoc canone appellationes à Primatibus,et à Conciliis Africa ad Pontificem;quis enim in Patriarchatu Romano id negaret Papæ,quod in propria cuiuſq;Diœceſi on

nibus

nibus Patriarchis iure debetur? Solæ, Solæ immediatæ appellationes ab Epiſcopis ſimplicibus Africæ ad Romanam Sedem interdicuntur, et hoc obſtat Primatui?Si ita eſſet, nullus Princeps ſupremus eſſet ſuæ Reip. caput, quia nonniſi per intermedios Magiſtratus ad eorum iudicia ſubditorum cauſæ deuoluuntur:Immo cauſas humiliores non ſolent audire ipſi, ſed permittere eas Magiſtratibus ſuis à quibus interdum etiam appellari ſe non patiuntur. Quò ſpectaſſe videntur Africani ad Cæleſtinum ſcribentes. *Presbyterorum,& aliorum ordinum inferiorum improba refugia, ſicut te dignum eſt, repellat Sanctitas T.* Quaſi dignæ nō eſſent huiuſmodi cauſæ,in quibus occuparetur Romana Maieſtas. Quod ſi quiſquam hinc colligat, Africam repuliſſe iugum Romanæ Sedis, multo facilius alius quiſpiam collegerit Imperatori Præfectos Prætorio non fuiſſe ſubiectos, *quorum auctoritas in tantum meruit augeri, vt appellari à Praf. Prat. omnino non poſset.* Tentarunt etiam Patres Africani, quod de Presbyteris, et inferioribus Clericis decretum fuerat à Zoſimo, hoc ipſum impetrare à ſucceſſoribus de cauſis Epiſcoporum, ſed fruſtra, quia cauſas grauiores, & Epiſcoporum iudicia ſemper reſeruauit ſibi Apoſtolica Sedes. Certe poſtquam anno 422. acceperunt ex oriente exemplaria Nicæna, ad Cæleſtinum Bonifacii ſucceſſorem ſcribentes dixerunt. *Præfato itaq; debita ſalutationis officio, impendio deprecamur, vt deinceps ad veſtras aures hinc venientes non facilius admittatis, nec à nobis excommunicatos in communionem vltro velitis excipere, quia hoc etiam Nicæno Concilio definitum, facile aduertet Ven. T. Nam etſi de inferioribus Clericis vel Laicis videtur ibi præcaueri, quanto magis hoc de Epiſcopis voluit obſeruari? ne in ſua Prouincia communione ſuſpenſi, à tua Sanctitate, vel feſtinato, vel præproperè, vel indebitè videantur communioni reſtitui.* Nō dicunt Cæleſtino ne admittat, ſed addunt *facilius*, non dicunt, excommunicatos in Africa nō poſſe reſtitui Romæ, ſiue Clerici ſint, ſiue laici, ſed ſe rogare tantum, ne reſtituerentur *feſtinatò, præproperè, indebitè*, vt Appiarius à Zoſimo, quia præuenerat iudicia Metropolitani, & Synodi Prouincialis. Dum vero rogant Pontificem, ne reſtituat *feſtinatò, præproperè, indebitè*, quis non videt laudare eos rogare petere, vt conſideratè tantum, & iuſtè reſtituat? Siccine verò impugnatur Primatus? Quanti Africa fecerit iudicia Papæ, ſi à Conciliis ad eum prouocaretur, docebit te Auguſtinus ep. 162. ſcriptorum omnium calamis celebrata.

l. 1. ff. de off. Præf. Prat.

Digitized by Google

Refelluntur obiectiones Anonymi contra Concilia Lateranenſe quartum ſub Innocentio Tertio; & Florentinum ſub Eugenio Quarto.

CAPVT XII.

CAPITE Sexto ſui Papatus ſolita ſua modeſtia, eruditione, & ſolertia Anonymus verſat ſe circa duo Cõcilia Generalia Lateranenſe quartum, & Florentinum eius nugas, & mendacia ſingillatim nec refero nec refello, quia (ita me Deus amet) pudet iam puditiſſimis hiſce rebus immorari. Concilium Lateranenſe frequentiſſimum, & celeberrimũ agnoſcit, & ex Æmilii lib. 6. refert hæc verba: *Porrò hoc Conciliũ duodecimũ generale cẽſetur, quòd omniũ quæ vnquã fuerunt in vniuerſa Eccleſia celeberrimũ extitit. Præter Rom. Pontificẽ, qui Cõcilio præfuit, ex quatuor orbis terrarũ nobiliſſimis Patriarchis duo interfuere, Bizãtinorũ ſcilicet, & Hieroſolymitanorũ. Antiochenſis excuſatione morbi vſus, Sacerdotes Legatos ſanctos viros miſit, Alexãdrinus ab Aegyptijs vetitus eſt proficiſci, ſed ſuis Oratores miſſi ſunt.* Adiicere potuiſſet Anonymus Abbatẽ Vrſpergẽſem, & Matthæũ Pariſiũ eorũ tẽporũ ſcriptores, quorum iſta vtriuſq; ſcr verba ſubiicio. *Eodẽ anno, id eſt Dominicæ Incarnationis 1215. celebrata eſt Romæ ſancta, & vniuerſalis ſynodus in Eccleſia S. Saluatoris, quæ Cõſtantiniana appellatur menſe Nouẽbri præſidente Papa D. Innocentio iij. Põtificatus eius anno xviij. In quo fuerũt Epiſcopi 412. inter quos fuerunt de præcipuis Patriarchæ duo, Cõſtantinopolitanus, & Hieroſolymitanus. Antiochenus vero graui languore detentus, venire nõ potuit, ſed miſit pro ſe Vicariũ ſuũ Antididenſem Epiſcopũ. Alexãdrinus vero ſub Saracenorũ dominio cõſtitutus fecit quod potuit, mittens pro ſe Germanum ſuũ. Primates vero, & Metropolitani 77. Abbates & Priores vltra 800 Procuratores quoque Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum, Priorum, Capitulorum abſentium tantus non fuit numerus. Legatorum vero Imperatoris Conſtantinopolitani, Regis Siciliæ in Romanorum Imperatorem electi, Regis Franciæ, Regis Angliæ, Hungariæ, Hieroſolymitani Cypri, Aragonum, nec non aliorum Principum, & magnarum Ciuitatum, & aliorum locorum ingens adfuit multitudo.*

In hoc Cõcilio Capite quincto ita decretum eſt: *Antiqua Patriarchalium ſedium priuilegia renouantes ſacra vniuerſali Synodo approbante ſancimus, vt poſt Romanam Eccleſiã, quæ diſponẽte Domino ſuper omnes alias ordinariæ poteſtatis obtinet Principatum, vt pote mater Vniuerſorum Chriſtifidelium, & magiſtra, Cõſtantinopolitana primum, Alexãdrina,*

Digitized by Google

na, ſecundum, Antiochena tertium, Hieroſolymitana quartum locum obtineant, ſeruata cuilibet propria dignitate, ita quod poſtquã eorum Antiſtites à Rom. Põtifice receperint palliũ, quod eſt plenitudinis officij Põtificalis inſigne, præſtito ſibi fidelitatis, & obedientiæ iuramento, licenter & ipſi ſuis ſuffraganeis pallium largiantur, recipientes pro ſe profeſſionẽ canonicam, & pro Romana Eccleſia ſponſionem obedientiæ ab eiſdem.

Dominicæ verò Crucis vexillum ante ſe faciant vbiq; deferri, niſi in vrbe Roma, & vbicumq; ſummus Pontifex præſens extiterit, vel eius Legatus vtens inſignijs Apoſtolicæ dignitatis.

In oĩbus autẽ Prouincijs eorum iuriſdictioni ſubiectis ad eos, cum neceſſe fuerit, prouocetur, ſaluis appellationibus ad Sedẽ Apoſtolicã interpoſitis, quibus eſt ab omnibus humiliter deferendum. Hactenus Concilium

Huic decreto oblatrat Anonymus ipſumq; falſitatis accuſat, & impoſture maximus ipſe falſarius, & impoſtor. falsũ eſſe dicit, quia neq; Antoninus eius mẽtionẽ fecit in hiſtoria, neq; Innocẽtius 4. cõmẽtariis ipsũ illuſtrauit. Neq; eũ pudet aſſerere, quod Antoninus oĩa acta eius Cõcilii ſcripſerit; et Innocẽtius oẽs Decretales Greg. IX. interpretatus ſit. Quaſi nemo, aut Innocẽtii Comẽtarios, aut Antonini hiſtorias habere poſſit, vnde mẽdaciſſimã eius impudẽtiã arguere queat. Obiecta mox alia. Primũ quod Innocẽtius finxerit, ortã eſſe cõtrouerſiã de præcedẽtia inter Patriarchas, Alexãdrinũ, et Cõſtãtinopolitanũ, vt hac occõne ſe cæteris Patriarchis ſuperiorẽ faceret. Secũdũ quod Patriarcha Alexãdrinus huic Cõcilio nõ interfuit & nõ cõſtat de mãdato oratorũ miſſorũ ad tractãdũ de hac cauſa. Tertiũ quod hæc aſſerta diſcordia iã definita fuerat in Cõcilio Cõſtãtinopolitano, cuius ſententiæ vigore Patriarcha Conſtantinopolitanus à Iuſtiniano confirmationem, ſpeciale priuilegium, atque poſſeſſionem obtinuit.

Cur igitur ea, quæ ſemel ſancita fuerũt, et diuturno tẽpore obſeruata, iterũ in dubiũ reuocari oportuit? Pontifex Romanus cæteris Patriarchis ſuperior nõ eſt, ſed per dictũ Canonẽ ſe ſuperiorẽ cõſtituit, vt obediẽtiã, ac fidelitatẽ cõtra expreſſa Cõcilia illi iurent, ideò ſẽtẽtia lata cõtra Cõcilia nõ valet. Quartũ quod trãslata poteſtate Papæ in Imperatorẽ an. 963. de anno 1215. Innocẽtius nõ poterat iudicare, neq; ad Rom. Põtificẽ, ſed ad Imperatorẽ ipsũ pertinebat. Ergo aſſerta Innocẽtii ſẽtẽtia tãquã à priuato lata remanet, et nullius valoris eſt, de quo poteſtatis defectu omni perpetuo tẽpore, & à quocũq; opponi põt. Quintũ quod hæc ſẽtẽtia nunquã in Patriarchatu Cõſtãtinopolitano recepta eſt, & hæc omnia epilogo ſtringẽs ſic tãdẽ cõcludit. Quare cũ Patriarcha Alexãdrinus Romã nõ venerit, eiuſq; miſſi legati ad hoc mandatũ nõ habuerint, et Põtifex Romanus in alienam meſſem poteſtate carens falcẽ immiſerit ſeq, ſuperiorẽ fecerit contra decreta Conciliorum, quæ tanquam Euangelica obſeruanda ſunt, neque ipſa diſpoſitio vſu recepta fuerit, quis vnquam ſani iudicii

Google

gumento vſus eſt contra Anatoliū in Concilio Chalcedonenſi Lucenſius Romanus Legatus. *Si his temporibus hoc beneficio vſi ſunt, quare requirunt?* Requiſierunt verò à Pontifice conſenſum in hoc Concilio Conſtantinopolitani, quia ſicut nunquam fuerunt legitimi Patriarchæ, niſi poſtquam Conciliorum decretis calculum ſuum adiecêre Pontifices, ita ſciebant, ſe eſſe malæ fidei poſſeſſores, quamdiu ſecundum inter Patriarchas locum tenerent, repugnante Romana Sede. Neque diuturnitas temporis eis ſuffragabatur, ſi vera à te ſcribuntur, c. 7. *Quādo enim conſtat de titulo inualido*, inquis, *tunc ceſſat bona fides, & clarè apparet mala, quæ impedit præſcriptionem etiam mille annorum* ca. fin. de præſcript. Quare cùm præcedentiam ſuam Conſtantinopolitani referrent ad Canonem Conſtantinopolitanum, qui in Synodicis non habebatur, & ad Chalcedonenſem ſubreptitium, quem reprobauerat Pontifex, quo repugnante Canones Eccleſiaſtici nulli ſunt, eaque infantili ratione, quod Conſtantinopolis eſſet Noua Roma, ornataq; Imperio, & Senatu, titulum inualidum, & nullum prætexebant, & conſequenter præcedentiam illam nunquam præſcripſiſſent. Hæc illa cauſa eſt, propter quam tamdiu poſt Concilium Chalcedonenſe Conſtantinopolitani hoc decretum à Romano Pontifice Innocentio popoſcerunt, & impetrarunt, qui ideò hanc controuerſiam non renouauit, vt garris, ſed terminauit.

Quod addis, ex Conciliorum ſententia Papam cæteris Patriarchis ſuperiorem non eſſe, quale mendacium ſit, iam ſupra oſtendi, ſolereque Patriarchas Conſtantinopolis ſtatim ac electi fuiſſent, dare Synodicas ad Romanum Pontificem, fidem, & obedientiam profitentes, ſexcentis teſtimonijs demonſtratum eſt.

Ad quartum, tranſtuliſſe Papam poteſtatem ſuam in Imperatorem, falſiſsimum eſt, neque vnquam id probaſti, vel tu, vel Caluiniſta Goldaſtus, à quo omnes tuas nugas mutuaris. Eſto tamen tranſtulerit, Huic Concilio interfuerunt, qui Imperatorum tam Orientis, quàm Occidentis, & omnium Principum Chriſtianorum vices gererent; quare decretum ob defectum poteſtatis illegitimum eſſe non poteſt

Digitized by Google

ſum à ſede ſua,eſt vna è ſolitis Anonymi veritatibus. Nam Græcorũ Imperatorũ ſedẽ fuiſſe Cõſtãtinopolim quis ignorat? Hęc autem omnium ſcriptorum conſenſu à Turcis capta non eſt, niſi anno Domini 1453. Concilium vero Florentinum abſolutum eſſe anno Domini 1442. acta ipſa teſtantur.

Quomodo recipi, quod in Conciliabulo Florentino tribus tantum Epiſcopis Græcis Nicęno, Epheſino, & Ruſsio interuenientibus attentatum fuit? *IV. obiect.*

Reſp. Concilia Generalia à Conciliabulis ideo diſtinguuntur, ſi recordaris quę ſupra ex antiquitate Eccleſiaſtica relata sũt, quod Conciliorum & cõuocationi, & progreſſui aſsiſtat, & aſſentiat Papa, vel immediatè, ſicut in quincta ſynodo, vel mediatè ſicut in reliquis ſeptem ex primis octo. Si vel non aſsiſtat, vel non aſſentiatur, aut alteri, aut vtrique, non Concilia, ſed Conciliabula cẽſẽtur. Cõuocationi ſecũdi Epheſini aſsẽſit Papa, & eius initijs interfuerũt Legati Leonis, at progreſſui, & fini nequaquã. Quare Conciliabulũ ſemper iudicatũ eſt. Cõcilij Ariminenſis diffinitionibus Papa nõ prę ſtitit cõsẽsũ, abolitũ ideo, & inter Cõciliabula reiectum. Concilium pſeudoſeptimum Generale Patres ſeptimæ Synodi ideo ex albo generaliũ expunxerunt, quod ſine Papa celebratum fuerit. Longè vero deterrima habita ſunt, in quibus neq; Papa, neq; alij Patriarchę interfuerunt, quod ſpeciatim ſpeudoſeptimo à vero ſeptimo obiectatum eſt. Florẽtię erat Papa cum omnibus alijs Patriarchis, Baſileæ nullus; ergo vtrumq; Baſileenſe cœperit, in progreſſu, Florentinum erat verũ Concilium, Baſileenſe (quod ſacroſanctum appellas,) Epheſini inſtar merum Conciliabulum. Adde quod Baſileę Orientalium nullus, omnes erant Florentiæ, non ergo illud, ſed iſtud ex vniuerſa Eccleſia conuocatum.

Quod dicis, eos tantũ Epiſcopos Græcos, quos nominas, interfuiſſe Cõcilio Florẽtino, more tuo agis. Lege ſubſcriptiones Patrũ quæ in manibus, & oculis omniũ verſantur, & videbis vltra tres Patriarchas, & alios Patres Græcos ſexdecim Metropolitanos ſubſcripſiſſe. Quod ſi in Occidẽte maiorẽ numerũ Oriẽtaliũ neceſſariũ putas ad Conciliũ generale conſtituendũ, iã delebis è numero generaliũ omnia prima octo Oriẽtalia, in quibus nũ-

quam tantum Occidentalium numerũ reperias, atq; ita in bullas ibunt priuilegia Conſtantinopolitana, quæ adeò inſolenter tu iactas. Illud tamen mirandum quod Baſileenſe appellas Oecumenicum & ſacroſanctum, cui nullus Græcorum interfuit; Florentinum Conciliabulum eſſe vis, quod pauci in eo Græci. Quare pauci Greci Conciliabulum conſtituunt, nulli Oecumenicum. Nollent, opi nor, Græci talem patronum.

V. obiectio. Quomodo recipi, ſi Epiſcopus Epheſinus, qui concluſionem ſuſtinuit cum Latinis, inſatisfactus inde diſcedens, per totam Græciam contrarium prædicare incepit?

Reſp. Etiam Ariani, Macedoniani, Neſtoriani, & Eutichiani (vt ſuis verbis, licet cum nauſea, vtar) concluſionem ſuſtinuerunt in Nicæno, in Conſtantinopolitano, in Epheſino, in Chalcedonenſi, & inſatisfacti inde diſcedentes contrarium vbique prædicare cœperunt, attamen tu ipſe fateris, iſta quatuor Concilia ſacrorum Euangeliorum inſtar habenda eſſe.

VI. obiect. Et quod Epiſcopus Nicænus Beſſarion nuncupatus, & Archiepiſcopus Ruſsius Iſidorus Monachus ſancti Baſilij propter Cardinalatum ab Eugenio obtentum ſuffragia præſtiterunt, illiuſque poteſtati colla ſubiecerunt.

Reſp. Beſſarionem, & Iſidorum Cardinales fuiſſe, non eſt qui ignoret; at creatos Cardinales, vt ſuffragarentur vnioni, falſum eſt, cum vnio promulgata fuerit anno 1439. pridie nonas Iulij. Cardinales creati 22. Nouembris, vt Platina in Eugenio Quarto teſtis eſt. Et æquum erat, etiam Eccleſiam Orientalem nos conſortem habere ampliſsimæ dignitatis, qua Græcis pateret aditus ad ſummum Pontificatum, ne Eccleſia Romana cõmunis parens fidelium, Græciæ ſoli nouerca videretur. *Numquid verò ego malus ſum*, inquit Redemptor, *quia oculus tuus nequam eſt?*

VII obiect. Deniq; quomodo recipi potuit, ſi Ioſephus Patriarcha Conſtantinopolitanus, qui cum ipſo Imperatore Palæologo profugi in Italiam venerant, infra paucos dies in eodem Conciliabulo mortuus eſt?

Reſp. Non à Patriarchæ Conſtantinopolis aſſenſu pendere debet Oriẽs, alioquin in Cõcilio Epheſino primo ſequi oportuiſſet

Neſtorium

Neſtorium, Monotheliſmoque, & Iconomachiſmo inualeſcentibus,portenta illa,quæ Conſtantinopolitanam Sedem tenuerunt. Si tamen ſequendus vnus fuiſſet Orientalibus Ioſephus,ſciat Anonymus illum obijſſe non intra paucos dies, ſed poſtquam cum Latinis Græci conuenerant de præcipuo capite controuerſiæ,quanquam vnionis litteræ nondum eſſent expeditæ,vt videre eſt in vltima eiuſdem Concilij ſeſsione,cuius tēpore obijt,Immò qua ratione obierit Ioſephus , Græci ipſi in Concilio ita narrant:

Dum autem hæc agerentur, inclinante iam die increbuit, Patriarcham Noſtrum mortem ſubitam obijſſe. Accurrimus, ac ipſum mortuum vidimus. Et nobis cauſam tam ſubitæ mortis quærentibus, eius famuli reſponderunt, ipſum poſtquam cænaſſet, in penetrale domus ſcribendi cauſa (vt ſui moris erat) intraſſe, dum verò ſcriberet, tremore, ac animi languore affectum ſtatim occubuiſſe. Cupientes autem videre, quidnam tum litteris mandaret, has litteras iam iam ſcriptas offendimus.

Ioſeph miſeratione diuina Conſtantinopolis nouæ Romæ Archiepiſcopus, ac Oecumenicus Patriarcha.

Quoniam ad extremum vitæ meæ perueni idcircò pro meo munere dilectis filijs benignitate Dei meam ſentētiam his litteris palam facio. Nam quæ Domini Ieſu Chriſti Catholica, & Apoſtolica Eccleſia Romæ veteris ſentiat, ac celebret, omnia me quoque ſentire, credereque profiteor: ac ipſis plurimum acquieſco. Beatiſsimum autem Patrum Patrem, & ſummum Pontificem Romæ veteris Papam Domini Noſtri Ieſu Chriſti Vicarium eſſe concedere, atque animarum purgatorium eſſe non inficior. Datum Florentiæ die octauo menſis Iunij 1439. Eiuſque ſententiam ad amuſsim ſequuti ſunt Patres Græci. Iam ergò omnia diuerticula perfidiæ Anonyme præcluſa vides, quando Patriarcha Ioſephus, dum ante Dei Tribunal iam iam ſiſtendus eſſet, liber proinde ab omnibus iſtis curis, quæ humanam mentem obnubilare poſſunt, Primatus controuerſiam hac ſuprema ſententia, quaſi Cygnæa voce diremit.

Probare mox pergit Anonymus, Concilium Florentinum *6. obiect.*

in Græcia nõ fuiſſe receptũ,quod vtinã bono illius glorioſiſsimæ gẽtis,ſicut pleraq; omnia mentiretur,ſed audiat illum ipsũ Gẽnadiũ,quẽ hic falſo aſſerit ſucceſsiſſe Ioſepho in Patriarchatu, cùm Panuinij & aliorum omnium teſtimonio ſucceſserit Gregorio Protoſyngelo. Gennadius itaq; poſt euerſum Imperium Oriẽtis aduerſus defectionẽ Græcorũ grauiſsimè ſcribẽs, inter cætera inquit: *Quid euenit nunc noſtra memoria ſub Nicolao Quincto Pontifice Maximo? Cùm Legati à Conſtantino Imperatore qui vocabatur Dragaſes, ad eum miſſi adhuc ſuperſint, quibus litteras dedit plenas timoris & horroris, vbi apertè cũ execratione prophetizat excidium, & internecionem extremam infeliciũ Græcorũ, in quibus poſt alia multa (cum conuitia, & probra reſciſſet quæ quotidie à Græcis impudentiſſimè iactabantur) mirè, & hoc dicit. Omnes gentes decretum quod ſancitum eſt, receperunt: Græci verò neque receperunt, neque ſpes eſt eos vnquam recepturos, quæ ſuper concordia, & vnione decreta ſunt. Procraſtinationes enim procraſtinationibus ab eis ſemper prætexuntur excuſationes, & reſponſiones in ſingulis. Neque verò Græci arbitrentur Romanũ Pontificẽ ita eſſe mente deſtitutũ, omnemq; Occidentalẽ Eccleſiã, vt nõ intelligat quæ in ſingulis dilationibus reſpõdẽdo nugãtur. Optimè cũcta nouimus, ſed toleramus in Ieſũ reſpiciẽtes ſẽpiternũ ſacerdotẽ, & dominũ qui ſterilem illã ficũ vſq; ad annũ tertiũ iuſſit aſſeruari. Agricola iã ad excindendã arborem ſe accingente, quia nullum ferebat fructum O magnam calamitatem! anno 451. hanc conſcripſit Epiſtolã & 1453. capta eſt Cõſtãtinopolis. Nũ poteſtis dicere hæc vera nõ eſſe: minimè gentiũ, quũ id ſit manifeſtũ, & res ipſa apertè loquatur. Tres inquit annos expectabimus, ſi vos forte à ſchiſmate & ſeparatione cõuerteritis, & vos verè decreto adiunxeritis ſecũdũ ſaluatoris de ficu præceptum. Si verò non, excindemini; ne terram otioſam & inutilem reddatis, Hoc miraculorũ miraculũ maximũ, quod in epiſtola ipſa inquit Nicolaus Papa, Græcorum gens illa magna, & formidabilis, ſapiens, clara, fortis, terrarum domina ob diuinam vltionem ita in Barbarorum ſeruitutem abducta ſit.* Hæc Gennadius, qui vbi miſerabiliſsimè gentis ſuę excidiũ deploraſſet, varijſq; argumẽtis in hãc ſolã defectionẽ cauſam tantarũ cladiũ retuliſſet, cõmemoratis peccatis, propter quę potiſsimũ Hebręorum natio euerſa,

& diſperſa eſt, ſubdit hæc verba: *Noſtra verò natio (proh infortunium , proh dolor) neque idolis ſeruiuit vnquam , neque Dei filium crucifixit, qua de cauſa tam acerbè vexatur? ſed non ſolum eadem, verum etiam multo peiora quàm impij Iudæi perpetitur. Ii namque in ſeruitutem abducti omnium gentium facti ſunt ſerui, vt omnibus inuiſi, & Dei hoſtes; nos verò non ſolum gentium facti ſumus ſerui, ſed etiam Iudæis ipſis qui ſunt ſerui omnium gentium. O meam calamitatem! Nonne reliquum eſt plorare , & lamentari, ac diſquirere cauſam , & videre propter quæ patimur hæc. Ego verò aliam non poſſum inuenire (neque enim virtute noſtra natio cæteris gentibus peior eſt, imò verò melior, nam dictum eſt, vereque dictum nationem noſtram omnes nationes virtute, & moribus antecellere) niſi ſchiſma, & quòd ſe ſubtraxerit ab obedientia , & ſubiectione Eccleſiæ Romanæ, eam , & ſolam decerno cauſam interitus noſtræ gentis, quia poſtquam ab ea diuiſi ſumus, maledictionem accepimus, & patimur quæ nos patimur. Nec ideò pœnitet nos, ſed deteriores euadimus & maledictis impetimus ipſam Eccleſiã, dicẽda & tacẽda aduerſus eã impudenter euomimus.* Hactenus Patriarcha Conſtãtinopolis, qui alijs permultis neruoſiſsimis argumẽtis, & grauiſsimis auctoritatibus decretũ Florẽtinũ de Primatu Romani Pontificis cõfirmat, è quibus vnã aut alterã Anonymũ græcizãtẽ audire volo, ſeſsione 8. c. 4. ex actis sãcti Martyris Maximi cũ Theodoſio Epiſcopo Cæſareæ Monothelita, Maximũ ita loquẽtem inducit: *Domine nõ audeo hac de re à vobis capere aſſentionem, cũ ſim ſimplex monachus ſed quoniã pupugit vos Deus, vt exciperetis ſãctorũ Patrũ voces, vt Canõ docet, Romã de hac re ſcribite, vel Imperator, vel Patriarcha, vel Synodus quæ ibi eſt,* & poſt alia: *Neq; vitabit Imperator, vel Patriarcha imitari Dei humilitatẽ inter ſe ſeq; cõcorditer cõſtituere, ſynodali petitione ad Romanũ Põtificẽ trãſmiſſa* ſeſ. 12. ex Theſauris S. Cyr. Alexãdrini. *Oportet nos tãquã mẽbra caput ſequi Romanũ Põtificẽ, & Apoſtol. ſedẽ à qua debemus petere quid credere & ſentire debemus, ac tenere: quia ipſius tãtũ eſt cõfutare, redarguere, cõfirmare, ordinare ſoluere, & ligare.* ſeſſ. 16. ex Theodoro Studite epi. ad Paſchalẽ Papã. *Audi Apoſtol. cap. à Deo electe paſtor Ouiũ Chriſti, clauiger Regni Cælorũ, Petra fidei, per quã ædificata eſt Catholica Eccleſia. Nã tu es Petrus Petri ſedem exornãs & gubernãs,* & poſt quędã: *Huc ades*

ab Occi-

Digitized by Google

ab Occidente; exurge, & ne repellas in finem, tibi namque dixit Chriſtus Deus noſter, & tu quandoque conuerſus confirma fratres tuos. Et infra: *Vos igitur verè illimus fons, ac ſincerus iam inde à principio veræ fidei, vos ab omni hæreticorum proceſſu longè poſiti, ſecurus totius Eccleſiæ portus. Vos electa à Deo Ciuitas ad ſalutis refugium.* Et demum ſeſſ. 17. ex Theodoro Studite ex perſona omnium Præpoſitorum ad Michaelem Imperatorem: *Nos diluimus omnes dubitationes veſtras. Si verò aliquid dubitare, vel non credere videtur veſtra diuina magnificentia, eius rei explicatio à Pontifice piè eſt poſtulanda, magna & à Deo firmata manus veſtra, vt publicæ cupida vtilitatis, iubeat à veteri Roma capere declarationem, vt à principio à patribus noſtris eſt traditum. Ea ô Chriſti imitator Imperator inter omnes Eccleſias Dei ſummum, & ſupremum obtinet locum, cuius Petrus tenuit primam ſedem* & ad Nauratium: *Nō implebitur auris mea à vocibus auditionis, teſtor nunc coram Deo, & hominibus, diuiſi ſunt à corpore Chriſti, & à ſuprema ſede, apud quam Chriſtus depoſuit claues fidei, aduerſus quam portæ inferi à ſæculo non præualuerunt, nec præualebunt, vſque ad conſummationē eius, hæreticorum videlicet effrenata ora, ſecundum promiſſionem veracis Domini.* Hæc pro Concilio Florentino Græcus Patriarcha Catholicus ex antiquis Græcis Catholicis; quare ſine piaculo non poteſt Anonymus defectionis notam inurere Græciæ vniuerſæ. Græcos, ſed hæreticos, ſed Arianos, ſed Neſtorianos, ſed Monothelitas, Iconomachos, & alios ſui ſimiles, dicat Primatui repugnaſſe, & obſtitiſſe, & aſſentio.

Probationes ſuas proſequitur Anonymus, & inquit: Nunc ſupereſt nullitatem deſcribere atque in primis quantum ad præfatum Patriarchatum relationem habet, non potuit Ioſephus illi præſtare conſenſum, quoniam Prælatum ſuæ Eccleſiæ nullo modo præiudicium facere poſſe ſuppoſitum eſt. Abbas &c. Imò ſi per præiudicium factum reditus ad ius commune fieret, puta quod Prælatus contra priuilegium Eccleſiæ ſuæ conceſſum ageret, abſque totius ſui Capituli conſenſu hoc facere non poſſe firmatum fuit in deciſ. &c. Sed quale maius præiudicium eſſe poteſt, quàm totam Patriarchatus Conſtantinopolitani præeminentiam Papatui Romano ſubijcere? Non potuiſſet

ſolus

ſolus Leo octauus Othoni primo Imperatori totam Papatus electionem,atque confirmationem transferre,aliaque priuilegia ſuper Eccleſiam Romanam concedere, niſi in Concilio Romæ ad hoc conuocato actum eſſet,atque ab omnibus inibi approbatum fuiſſet,vt in ſequenti Cap.demonſtrabitur,cur dicendum eſt,ſolum Patriarcham abſq; Generali Conuentu omnium Epiſcoporum Græcorum, & Armenorum illi Patriarchatui ſubiectorum,quorum omnium intererat, Conciabulo conſenſum præſtare potuiſſe.

Reſp. Nõ cõceſsiſſe Ioſephũ quicquam Eccleſiæ Romanæ, ſed illam ei obedientiam præſtitiſſe,quam Chriſtus præcepit,Catholica fide tenemus,neque neceſſarium putamus conſenſum cuiuſquam hominis ad ea peragenda,quę imperantur à Chriſto. Si autem doctrina Anonymi vera eſſet,de neceſsitate Concilij Epiſcoporum ſubiectorum ad præſtandum conſenſum,quoties agitur de præiudicio Metropolitanæ, quomodo potuiſſet ſubtrahi(vt ipſe putat) in quocumque Concilio Orientali Eccleſię Conſtantinopolis ab Eccleſia Romana,& ille Patriarcha huic æquiparari, quum talia Occidentalium Epiſcoporum Concilia ad eum finem nunquam celebrata fuerint, & apertè conſtet de repugnantia perpetua Papæ,& Legatorum eius? Alias ſimiles nugas profundit Anonymus indignas, quibus reſpondeamus,quaſi,vt inquit Hieronymus,*non etiam Cirratorum turba Mileſiorum in ſcholis figmenta decantet, & teſtamentum ſuis Beſſorum cachinno membra concutiat, atque inter ſcurrarum epulas nugæ iſtiuſmodi frequententur.*

Satisfit obiectionibus Capitis Septimi.

CAPVT XIII.

CApite ſeptimo, ſuppoſito quod Papa poteſtatem habeat limitatam ad ſuam diœceſim peculiarem, Anonymus colligit, non potuiſſe preſcribere præeminentiam ſuper alios Patriarchas,quia Iuriſdictio Epiſcopalis præſcribi nullo modo

 poteſt.

poteſt.Nos vero per regulam de oppoſitis,quia iura Epiſcopalia præſcribi non poſſunt,colligimus,Epiſcopos Orientis non potuiſſe pręſcribere libertatem à Romana ſede,quum iure tam diuino,quàm humano Romanus Pontifex ſit caput vniuerſale Eccleſiæ Chriſti.

Adde quod ſi argumentũ concluderet,quũ demõſtratũ ſit, ab initio Epiſcopũ Conſtantinopolis fuiſſe in ſpeciali Diœceſi Patriarchatus Romani ſubiectũ Metropolitano Heracleenſi iã renunciare deberet illi Patriarchatui,pro quo aſſerendo canones toties violati ſunt,toties Eccleſia diuiſa. Vtinã nunquã temeratus eſſet ſextus Canõ Nicænus,& ſeruata fuiſſent omnibus Eccleſijs antiqua priuilegia;non enim fortè nunc parerent ſucceſſoribus Mahometis,qui recuſarũt olim parere ſucceſſoribus S.Petri ſuis legitimis & Pontificibus,& Patriarchis.

Refelluntur commentitia Priuilegia Caroli Magni, & Othonis Primi Imperatorum,in quibus aſſerendis verſatur Anonymus Cap. Octauo.

CAP. XIV.

ANonymus capiti octauo Marſilianũ hunc titulũ præfigit: *Papã ex diſpoſitione Cõcilij Generalis eſſe ſubditũ Imperatori, & ab eo inueſtituram petere oportere.* In eo vero poſt nugas,conuitia, & mendacia contra Cardinalẽ Baroniũ in arenã deſcendit de duobus capitulis diſt.63.*Hadrianus*;& *In ſynodo*,quorũ vtrumq; falſi arguit Cardinalis. Mutuatuſq; à Guldinaſto ſuo varias obiectiunculas,ſus Mineruã nõ docere tantũ, ſed etiam caſtigare pręſumit. In c.*Hadrianus*,quod ex hiſtoria Sigeberti à Gratiano cõpilatũ eſt,narratur,quod poſtquã Carolus Magnus, obſeſſa Papia,in deditionem accepit Deſideriũ Longobardorũ Regẽ, Romã reuerſus eſt,& ibi cũ Põtifice Adriano celebrauit Synodũ 153.Epiſcoporum,in qua Carolo tria conceſſa ſunt.1. Pote-

Digitized by Google

ſtas eligendi Pontificem, & ordinandi ſedem Apoſtolicam. 2. Dignitas Patriarchatus. 3. Inueſtituræ omnium Epiſcoporũ, & Archiepiſcoporũ. Huius capitis falſitatẽ, & impoſturã quinq; rationibus Baronius probat ad annum Chriſti 774.

Primo, quia Sigebertus ſcripſit poſt captũ à Carolo Deſideriũ annis 333. homo ſchiſmaticus, acerrimus defenſor Henrici iiij. qui inueſtituras Eccleſię ſibi vẽdicabat; & ideo in eius gratiã Sigebertus ſcripſit, quod ille prętẽdebat. At ex ſcriptoribus rerum Frãcorũ, qui Sigebertũ tẽpore præceſſerũt, nullus penitus reperitur, qui de Carolo id aſſeruerit, cũ tamẽ qui vitã eius ſcripſerũt, nec nõ per ſingulos annos res ab eo geſtas quã diligẽtiſsimè digeſſerunt, de his nihil penitus, cũ tamen alioqui ijdẽ ſcriptores nec minimũ prætermiſerint cõuẽtũ publicè habitũ, quẽ ſcriptis non reddiderint ſuo quolibet anno. Quonam igitur tantum mendacium introducit auctore?

Reſpondet Anonymus, tribus annis ante Sigebertum illud ipſum ſcripſiſſe VValtramum Nauburgenſem in l. de Epiſc. inueſt. quum Sigebertus ſcripſerit ad annũ 1112. VValtramus 1109. cõſcio ergo, & auctore VValtramo Sigebertus id ſcripſit. „ „ „ „

Quis fuerit VValtramus iſte, & cuius farinæ homo, inde cõijcias, quod S. Anſelmus Cantuarienſis ad eũ ſcribens tẽpore ſchiſmatis Henrici iij. hoc vtitur exordio. *Anſelmus ſeruus Eccleſiæ Cantuarienſis Valtramo Naumburgẽſi Epiſcopo. Scienti breuiter loquor. Si certus eſſem, prudentiam veſtrã non fauere ſucceſſori Iulij Cæſaris & Neronis & Iuliani Apoſtatæ contra ſucceſſorẽ, & Vicariũ Petri Apoſtoli, libentiſsimè vos, vt amiciſsimum, & reuerendum Epiſcopum ſalutarem.* Immò opinio eſt, ſcripſiſſe VValtramum poſt Henrici mortem illam ſacrilegam Apologiã contra Gregoriũ vij. quã Hulricus Huttenus publicauit an. 1600. Neq; miror, quod VValtramus ſcripſerit pro Henrico, & inueſtituris, nunquam enim fuiſſet Epiſcopus, niſi violata Eccleſię libertate per ſimoniam ab Henrico Epiſcopatum ſibi comparaſſet. Paulus Langius, qui ſcripſit accuratiſsimum chronicon Eccleſiæ Citizenſis (, quæ & Nauburgenſis nũcupatur) narrata Guntheri Epiſcopi morte, & legitima electione Friderici, ait, hũc Veronæ adijſſe Henricum pro inueſtitura. *Qui cauſam itineris audi-*

Confut.

Apud Dodechium ad annũ 1094 inter epiſtolas Anſelmi 134.

ens, agrè cœpit ferre eius quod ſine permiſſione electus fuit. Illo quippè tempore ſub regia poteſtate Eccleſiæ libertas periclitabatur. Epiſcopos, & Abbates non virtutū merita, ſed commendabat pecunia. Cui erat minor numerus, ad regimen animarum minus erat idoneus. Itaq; Citzenſis Eccleſia pro electo ſuo interpellantibus durius reſpondetur. Sed nec Rex per inueſtituram electionem confirmare voluit, ſed abiectum Archiabbatiæ Heroueldenſi præpoſuit, & eius loco VValrabonum, qui ſequitur, creauit Epiſcopum VValtramus, qui & VValrabonus appellatur &c. Apud Dodechinum ad annum 1090. extat eiuſdem VValtrami epiſtola ad Comitem Ludouicum, ex qua conijcias tāquam ex vngue Leonem, quę eſſet hominis pietas, & religio, ſed eum ſuis coloribus delineatum videas alia epiſtola, quam ei Ludouici nomine reſpondit Stephanus Epiſcopus Haluerſtatenſis *in qua*, vt inquit Dodechinus, *primum præſcriptumVValtramum Hæreticum Simoniacum redarguit.* Quare mirum non eſt, ſi ei aue dicere noluit Sanctus Anſelmus. Huius ergo auctoris libellus, quem citat Anonymus, totis quadringentis, & quinquaginta annis in tenebris iacuit orbi prorſus ignotus. Et primus, qui in conſpectum hominum illum produxit, fuit Illyricus, cuius fidei, & integritatis homo, nouit Eccleſia. An verò honeſtum erat, huiuſmodi quiſquilijs Baronium conſpurcare annales ſuos? & fœtus, quibus ſolus obſtetricatur Illyricus, inter antiquos auctores referre. Sed eſto, voluerit. Quis ei reuelauerat quod Sigebertus libellū iſtū vidiſſet, vt VValtramo auctore Chronographiæ ſuæ insereret hoc mendacium? Vidiſtine tu Anonyme libros omnes, quos tulit hęc ętas? Etſi verò Sigebertus Chronographiam ſuam produxit ad annum 1112. & VValtramus ſcripſit libellum iſtum anno 1109. non tamen ideo ſequitur, vt VValtramus ante Sigebertum ſcripſerit iſtud mendacium. Enim verò Chronographia Sigeberti non eſt opus vnius, aut duorum annorum, ſed plurium, at VValtrami libellus eſt opus quatuor dierum. Iſte eodem anno, quo cœptus eſt, eodem finem accepit; ille non ita. Ab anno 774. quo Carolus Ticinū recepit, ad annum 1112. quo perijt Sigebertus, interceſſerunt anni 338. Quæ verò hoc temporis ſpatio in vniuerſo orbe geſta ſunt, ea colligere, & enucleare adeo accuratè vt Sige-

bertus

bertus fecit,homo in alijs & agendis, & ſcribendis occupatus, quis neſcit,rem eſſe diuturni laboris?ſed vtèr prius,poſteriusue id ſcripſerit,parui refert;neque enim à VValtramo, ſed à Sigeberto Gratianus accepit capitulum *Hadrianus*,quare nō VValtramum,ſed Sigebertum mendacij arguit Cardinalis,& quęrit quonam auctore tantum inuexit mendacium? Reſpondet Anonymus cum Goldaſto, Auctore VValtramo Nauburgenſi; lepidum ſanè reſponſum,& ſuo auctore dignum. Non quærit, Anonyme,Cardinalis, an in mendacio ſocios habuerit Sigebertus,ſed ideo mendacij arguit illum,quod aſſerat tale Concilium præſente Carolo celebratū, quod nullum ab antiquioribus ſcriptoribus habeat teſtimonium;quum tamen ij qui ſcripſerunt res geſtas Carqli eo ipſo tempore,quo geſtæ ſunt, ne minimum quidem prætermiſerint Conuentū publicè habitū, quem ſcriptis non reddiderint ſuo quolibet anno. Vidit Goldaſtus vanitatem ſuam, quare ad antiquiores auctores prouocat Cardinalem,& inquit.

Eutropius Longobardus,qui fuit ante Othonem primum, & ſic annis circiter ducentis ante Sigebertum, in libro de ſtatu Romanorum ſub Græcis,& Francis dictæ cōuentionis ita meminit. Accipiente autē Carolo hoc regnum profectus eſt Romam,deditque ibi donaria multa,quæ vſque hodie Romanum tenet dominium de regni huius confinibus, fecitque pactum cum Romanis,eorumque Pontifice,& de adoratione Pontificis,vt intereſſet quis legatus,& vt contentioſas lites ipſe deliberaret.

Cōfutatio. Eutropius libellum iſtum ſcripſit nunquam, quod non tantum docere te potuit Trithemius, qui omnia ſcripta eius accuratiſsimè inueſtigauit, ſed vel Illyricus ipſe, qui primus cum ſuo Catalogo teſtium veritatis illum euulgauit.

Aſſerit enim,eſſe appendicem ad volumen Eutropij ſcriptam à quodam non admodum litterato. Is tamē quiſquis eſt,quem anteriorem Sigeberto nemo probauerit, non vindicat Sigebertum à mendacio.Tria enim aſſeruntur Carolo in Capitulo *Hadrianus*. Ordinatio Apoſtolicæ Sedis, Patritiatus, Inueſtitu-

Digitized by Google

rę,& omnia hęc in ſynodo. At citatis verbis nil horum memoratur; quid ergo facit illitteratus iſte ad Capitulum *Hadrianus*. Inſuſurrat, video, neſcio quid tenebricoſi de adoratione Pōtificis, de legato, de litibus dirimendis; verùm etiamſi hæc aſſuta nō eſſent ab Illyrico, ſed ſcripta ab iſto ipſo illitterato auctore appendicis, non iuſtificant Capitulum *Hadrianus*, quod verificari non poteſt ſine Inueſtitura, Patritiatu, Ordinatione, Concilio. Pergit Anonymus cum Goldaſto.

Item Paulus Diaconus ipſis rebus geſtis interfuit, & à Carolo captiuus abductus eſt, qui in libro de Epiſcopis Metenſis Eccleſiæ ita ſcripſit. *Denique inter plura admiranda, quæ geſſit, Longobardorum gentem bis ita à patre deuictam, altero eorum Rege cui Deſiderius nomen erat, capto &c. vniuerſam ſine graui prælio ſuæ ſubdidit ditioni, & quod rarò fieri aſſolet, clementi moderatione victoriam temperauit. Romanos præterea, ipſamque vrbem Romuleam iam pridem præſentiam eius deſiderantem, quæ aliquando mundi totius domina fuerat, & tunc à Longobardis depreſſa gemebat, duris anguſtijs eximens ſuis addidit ſceptris, cunctaq; nihilominus Italia miti dominatione potitus eſt.*

ſputatio. Quod Paulus Diaconus ſcripſerit librum de Epiſcopis Metēſibus nō deſunt grauiſsima teſtimonia; verū non permiſit Deus eū incidere in manus Catholicorū, vt ſine fraudibus, & impoſturis poſſet in lucē prodire. Poſtquàm delituit aliquādiu apud Melchiorē Goldaſtum, an. 1613. editus eſt à Marquardo Frehero typis VVechelianis. Quàm pura ad nos peruenerit diaconi lectio per tales aquęductus, iudicet cordatus lector. Eſto tamen hęc ſcripſerit Paulus, quæ publicauit Goldaſtus, vbi Concilium? vbi Patritiatus? vbi ordinatio Apoſtolicæ ſedis? vbi Inueſtituræ Epiſcoporum pro quibus mendacij, & impoſturæ reus agitur Sigebertus? Non hoc anno, qui fuit 774. ſed anno primo Conſtantini, & Irænes, ſeptingenteſimo ſcilicet octuageſimo primo, vt aſſerit Otho Friſingenſis, Patritiatus Romanus Carolo *s. ca. 28.* delatus eſt. Stat ergo primum argumentum Cardinalis, qui Sigebertum ita redarguere pergit.

Arg. ...ronij. Omnes affirmant, quod poſt captum Ticinum, non Romam venerit iterū Carolus, ſed quā celeriter in Galliam redierit, vt

aduer-

aduerſus rebellantes Saxones expeditionem pararet. Illo igitur periculoſo Saxonum bello vrgente locus induciarum eſſe non poterat, & longiſsimæ moræ celebrandi adeo numeroſi Concilij, videlicet eundi Ticinum, redeundi Romam, conuocandi, & expectandi centum, & quinquaginta Epiſcopos etiam longè euocatos.

Reſpondet Anonymus, merum mendacium eſſe, omnes affirmare, poſt captum Ticinum Carolum non Romā rediſſe, ſed Galliam & obijcit Andream quendā Presbyterū in hiſtoria Longobardorū Remingum Præpoſitum S. Galli, Marianum Scotum, Hermānū Contractū: Verùm Hermānus Contractus diſertis verbis fauet Card. reliquos ex vno intelliges omnes.

Poſtquàm Carolus fugatis Longobardis, & Italia recepta, Deſideriū obſedit Papiæ, relicto ad obſidionem exercitu an. 773. Romā iuiſſe, ibiq; cū Hadriano Pontifice Paſcha celebraſſe, & poſt Paſcha ad obſidionē rediſſe, tradūt Annales Frācorū Fludēſes, Annales alij rerū à Carolo, & Ludouico geſtarū, Paulus Diaconus de geſt. Longobard. l. 6. Regino, Sigebertus, Otho Friſingēſis, Hermannus Cōtractus, Anaſtaſius Bibliothecarius, & omnes. Quare Annales Caroli, & Ludouici, qui à Paſchate annorū initiū ſumūt, referunt obſidionem Ticini ad annum 773. deditionem ad annum 774. Attamen Marianus Scotus lib. 3. æta. 6. ad annum 774. inquit. *Rogatu Hadriani Papæ in Italiam perrexit, ibi Deſiderium Longobardorum Regem longa obſidione fatigans, in deditionem ſuam ſuſcepit, filiumq; eius Aldegiſum, in quo omnes ſpem inclinabāt ab Italia compulit, atque Italiam totam ſubegit, & omnia à Longobardorum Regibus erepta, tā Romanis quàm Hadriano Papæ reſtituit, & tūc primū Romā venit.*

Quum igitur conſentiant omnes, Ticinum receptum eſſe poſt Paſcha, niſi velimus Marianum mentiri, dicendū eſt, Marianum referre quidem res omnes eo anno à Carolo geſtas, non tamen ſecundum eundem ordinem temporis, quo geſtæ ſunt. Et eorum verborum (*tunc primum Romam peruenit ſabbato Sancto Paſchæ*) ſenſum eſſe hunc: Eo anno prima vice Romam venit, ſabbato ſancto Paſchæ. Quæ tranſpoſitio non in Mariano tantùm, ſed in omnibus

Chro-

Chronographis paſsim occurrit; & ita reliqui etiam interpretandi ſunt.

Ad argumentum de temporis anguſtia propter bellum Saxonicum quod ingruebat, reſpondet Anonymus cum Goldaſto, habuiſſe Carolum in exercitu ſuo omnes Principes tam laicos, quàm Eccleſiaſticos regni ſui; Eccleſiaſticos verò Romam ſecum duxiſſe, vbi eos reliquit. Et adducit tres teſtes, Anaſtaſium Bibliothecarium, Notherum Balbulum, Marſilium Patauinum, quare cum illis Epiſcopis commodè potuit Hadrianus Romæ celebrare Concilium generale.

Verùm Anaſtaſius nil tale dicit, nihil Balbulus, ſed ſolus Marſilius Patauinus Romanæ Eccleſiæ hoſtis longè infenſior quā Sigebertus, à Sigeberto tanquam aſpis à vipera venenum mutuatus. Cęterum ſi poſt Paſcha Carolus Papiam aliquandiu obſedit (obſidio enim, Diacono teſte, durauit ſeptem menſes) antequam dederetur; ſi poſt deditionem Italiæ rēs ordinauit; ſi in Franciam reuerſus eſt, & inde in Saxoniam tres exercitus duxit; ſi varijs prœlijs Saxones repreſsit; & demùm in Francia eodem anno hyberna conſtituit, quis non videt confıcto Concilio tempus non remanere? Vrget tertiò Baronius Sigebertum, & inquit:

III. Arg. Baronij. Sed quid in his immoramur, cùm Eginhartus, qui Caroli Magni lateri inhęrebat, & vitam eius ſcripſit, omnem de his auferat dubitationem, dum expreſsè affirmat, ipſum Carolum nonniſi quater Romam ſe contuliſſe? quod ſi verum eſſet, quod turpiter nimis Sigebertus mentitur, non quater, ſed quinquies Romam veniſſe Carolum dicendum eſſet, contra Eginhartum, & omnes, qui res geſtas Caroli perſequuti ſunt. Primus enim eius aduentus fuit iſte contra Longobardos. Secundus fuit voti ſoluendi cauſa anno 780. Tertius aduerſus Ducem Beneuentanum anno 786. Quartus ad reſtituendum Leonem Papam in locum ſuum anno 800. quando & Imperator creatus eſt. Vbi ergò quinctus à Sigeberto confictus, nuſquam aſſertus ab alio aliquo, vel excogitatus Caroli Magni in vrbem aduentus? Vt alterum de duobus neceſſe ſit dicere, vel Egin-

hartum

hartum,& alios omnes temporis huius auctores, & cæteros omnes quoquot fuerunt, eſſe mentitos, vel his omnibus aduerſantem Sigebertū poſt trecētos, & amplius annos iſta ſcribentem & contraria profitentem,& impoſsibilia aſſerentem.

Reſpondent Anonymus,& Goldaſtus. Quod Eginhardus aſſerit Carolum quatuor vicibus Romam veniſſe, Romam pro Italia ſumendam eſſe conſtat. Nam primus aduentus contra Longobardos,& tertius contra Ducem Beneuentanum declarant. Iſti enim Romæ non erant, nec inibi bellum gerendum erat, ſed Papiæ, & Beneuenti. Quamobrem Romam rediiſſe non dicitur, id eſt, Italiam, vnde diſceſsiſſe non videtur.

Nouum hoc, & nunquam auditum loquēdi genus, quod introducit Goldaſtus, vt Roma Italiā ſignificet & falsè,& neruosè ab alijs refutatum eſt. Ego ipſa Eginhardi verba tibi reddo, vt videas, quanta cum impudentia contra veritatem hæretici faciem obfirmare ſoleant. *Nec ille*, inquit, *toto regni ſui tempore quicquam duxit antiquius quàm vt vrbs Roma ſua opera, ſuoque labore veteri polleret auctoritate, & Eccleſia Sancti Petri non ſolùm per illum tuta, ac defenſa, ſed etiam ſuis opibus præ omnibus Eccleſiis eſſet ornata, ac ditata. Quam cùm tanti penderet, tamen intra xlvij. annorum, quibus regnauerat, ſpatium quater tantum illo votorum ſoluendorum, ac ſupplicandi cauſa profectus eſt.* Vide tu lector, ſi Roma hîc pro Romana Vrbe, an pro Italia vniuerſa vſurpatur. Vtique non Romæ, ſed Papiæ, & Beneuenti bellum gerendum erat anno 774. & 786. verùm vtraque occaſione Carolum Romam veniſſe Religionis ergo, cum Eginhardo, & annales prodidêre, & omnes affirmant. Stringit adhuc Sigebertum Baronius,& ait: — *Confutatio*

Tantum abeſt, vt Carolus ſibi arrogare voluerit (quod aſſeritur) electiones Epiſcoporum, vt potius ſuo promulgato decreto eas ſtatuerit eſſe liberas, atque ex ſacrorum Canonum præſcripto decerni. Accipe quæ à ſe ſtatuta in ſuis Capitularibus ipſe collegit. *Sacrorum Canonum non ignari, vt in Dei nomine ſancta Eccleſia ſuo liberius potiatur honore, aſſenſum ordini Eccleſiaſtico præbuimus, vt ſcilicet Epiſcopi per electionem Clericorum & populi ſecundum ſtatuta Canonum de propria Diœceſi remota perſonarum, &* — *IV. Arg. Baronij. Capitul. l. 1 c. 84. habet diſt. 46. c. 34*

 mune

ab Occidente; exurge, & ne repellas in finem, tibi namque dixit Chriſtus Deus noſter, & tu quandoque conuerſus confirma fratres tuos. Et infra: *Vos igitur verè illimus fons, ac ſincerus iam inde à principio veræ fidei, vos ab omni hæreticorum proceſſu longè poſiti, ſecurus totius Eccleſiæ portus. Vos electa à Deo Ciuitas ad ſalutis refugium.* Et demum ſeſſ. 17. ex Theodoro Studite ex perſona omnium Præpoſitorum ad Michaelem Imperatorem: *Nos diluimus omnes dubitationes veſtras. Si verò aliquid dubitare, vel non credere videtur veſtra diuina magnificentia, eius rei explicatio à Pontifice piè eſt poſtulanda, magna & à Deo firmata manus veſtra, vt publica cupida vtilitatis, iubeat à veteri Roma capere declarationem, vt à principio à patribus noſtris eſt traditum. Ea ô Chriſti imitator Imperator inter omnes Eccleſias Dei ſummum, & ſupremum obtinet locum, cuius Petrus tenuit primam ſedem* & ad Nauratium: *Nō implebitur auris mea à vocibus auditionis teſtor nunc coram Deo, & hominibus, diuiſi ſunt à corpore Chriſti, & à ſuprema ſede, apud quam Chriſtus depoſuit claues fidei, aduerſus quam portæ inferi à ſæculo non præualuerunt, nec præualebunt, vſque ad conſummationē eius, hæreticorum videlicet effrenata ora, ſecundum promiſſionem veracis Domini.* Hæc pro Concilio Florentino Græcus Patriarcha Catholicus ex antiquis Græcis Catholicis; quare ſine piaculo non poteſt Anonymus defectionis notam inurere Græciæ vniuerſæ. Græcos, ſed hæreticos, ſed Arianos, ſed Neſtorianos, ſed Monothelitas, Iconomachos, & alios ſui ſimiles, dicat Primatui repugnaſſe, & obſtitiſſe, & aſſentio.

Probationes ſuas proſequitur Anonymus, & inquit: Nunc
„ ſupereſt nullitatem deſcribere atque in primis quantum ad præ-
„ fatum Patriarchatum relationem habet, non potuit Ioſephus
„ illi præſtare conſenſum, quoniam Prælatum ſuæ Eccleſiæ nullo
„ modo præiudicium facere poſſe ſuppoſitum eſt. Abbas &c. I-
„ mò ſi per præiudicium factum reditus ad ſus commune fieret,
„ puta quod Prælatus contra priuilegium Eccleſiæ ſuæ conceſ-
„ ſum ageret, abſque totius ſui Capituli conſenſu hoc facere non
poſſe firmatum fuit in deciſ. &c. Sed quale maius præiudicium eſſe poteſt, quàm totam Patriarchatus Conſtantinopolitani præeminentiam Papatui Romano ſubijcere? Non potuiſſet

ſolus Leo octauus Othoni primo Imperatori totam Papatus electionem,atque confirmationem transferre,aliaque priuilegia ſuper Eccleſiam Romanam concedere, niſi in Concilio Romæ ad hoc conuocato actum eſſet,atque ab omnibus inibi approbatum fuiſſet,vt in ſequenti Cap.demonſtrabitur,cur dicendum eſt,ſolum Patriarcham abſq; Generali Conuentu omnium Epiſcoporum Græcorum, & Armenorum illi Patriarchatui ſubiectorum,quorum omnium intererat, Conciabulo conſenſum præſtare potuiſſe.

Nō cōceſsiſſe Ioſephū quicquam Eccleſiæ Romanæ, ſed illam ei obedientiam præſtitiſſe,quam Chriſtus præcepit,Catholica fide tenemus, neque neceſſarium putamus conſenſum cuiuſquam hominis ad ea peragenda,quę imperantur à Chriſto. Si autem doctrina Anonymi vera eſſet,de neceſsitate Concilij Epiſcoporum ſubiectorum ad præſtandum conſenſum,quoties agitur de præiudicio Metropolitanæ, quomodo potuiſſet ſubtrahi(vt ipſe putat) in quocumque Concilio Orientali Eccleſię Conſtantinopolis ab Eccleſia Romana,& ille Patriarcha huic æquiparari, quum talia Occidentalium Epiſcoporum Concilia ad eum finem nunquam celebrata fuerint, & apertè conſtet de repugnantia perpetua Papæ,& Legatorum eius? Alias ſimiles nugas profundit Anonymus indignas, quibus reſpondeamus,quaſi,vt inquit Hieronymus, *non etiam Cirratorum turba Mileſiorum in ſcholis figmenta decantet, & teſtamentum ſuis Beſſorum cachinno membra concutiat, atque inter ſcurrarum epulas nugæ iſtiuſmodi frequententur.* *Reſp.*

Satisfit obiectionibus Capitis Septimi.

CAPVT XIII.

CApite ſeptimo, ſuppoſito quod Papa poteſtatem habeat limitatam ad ſuam diœceſim peculiarem, Anonymus colligit, non potuiſſe preſcribere præeminentiam ſuper alios Patriarchas,quia Iuriſdictio Epiſcopalis præſcribi nullo modo

poteſt. Nos vero per regulam de oppoſitis, quia iura Epiſcopalia præſcribi non poſſunt, colligimus, Epiſcopos Orientis non potuiſſe præſcribere libertatem à Romana ſede, quum iure tam diuino, quàm humano Romanus Pontifex ſit caput vniuerſale Eccleſiæ Chriſti.

Adde quod ſi argumentũ concluderet, quũ demõſtratũ ſit, ab initio Epiſcopũ Conſtantinopolis fuiſſe in ſpeciali Diœceſi Patriarchatus Romani ſubiectũ Metropolitano Heracleenſi, iã renunciare deberet illi Patriarchatui, pro quo aſſerendo canones toties violati ſunt, toties Eccleſia diuiſa. Vtinã nunquã temeratus eſſet ſextus Canõ Nicænus, & ſeruata fuiſſent omnibus Eccleſijs antiqua priuilegia; non enim fortè nunc parerent ſucceſſoribus Mahometis, qui recuſarũt olim parere ſucceſſoribus S. Petri ſuis legitimis & Pontificibus, & Patriarchis.

Refelluntur commentitia Priuilegia Caroli Magni, & Othonis Primi Imperatorum, in quibus aſſerendis verſatur Anonymus Cap. Octauo.

CAP. XIV.

Anonymus capiti octauo Marſilianũ hunc titulũ præfigit: *Papã ex diſpoſitione Cõcilij Generalis eſſe ſubditũ Imperatori, & ab eo inueſtituram petere oportere.* In eo vero poſt nugas, conuitia, & mendacia contra Cardinalẽ Baroniũ in arenã deſcendit de duobus capitulis diſt. 63. *Hadrianus*; & *In ſynodo*, quorũ vtrumq; falſi arguit Cardinalis. Mutuatuſq; à Guldinaſto ſuo varias obiectiunculas, ſus Mineruã nõ docere tantũ, ſed etiam caſtigare præſumit. In c. *Hadrianus*, quod ex hiſtoria Sigeberti à Gratiano cõpilatũ eſt, narratur, quod poſtquã Carolus Magnus, obſeſſa Papia, in deditionem accepit Deſideriũ Longobardorũ Regẽ, Romã reuerſus eſt, & ibi cũ Põtifice Adriano celebrauit Synodũ 153. Epiſcoporum, in qua Carolo tria conceſſa ſunt. 1. Pote-

ſtas eligendi Pontificem, & ordinandi ſedem Apoſtolicam. 2. Dignitas Patriarchatus. 3. Inueſtituræ omnium Epiſcoporũ, & Archiepiſcoporũ. Huius capitis falſitatẽ, & impoſturã quinq; rationibus Baronius probat ad annum Chriſti 774.

Primo, quia Sigebertus ſcripſit poſt captũ à Carolo Deſideriũ annis 333. homo ſchiſmaticus, acerrimus defenſor Henrici iiij. qui inueſtituras Eccleſię ſibi vẽdicabat; & ideo in eius gratiã Sigebertus ſcripſit, quod ille pretẽdebat. At ex ſcriptoribus rerum Frãcorũ, qui Sigebertũ tẽpore præceſſerũt, nullus penitus reperitur, qui de Carolo id aſſeruerit, cũ tamẽ qui vitã eius ſcripſerũt, nec nõ per ſingulos annos res ab eo geſtas quã diligẽtiſsimè digeſſerunt, de his nihil penitus, cũ tamen alioqui ijdẽ ſcriptores nec minimũ prætermiſerint cõuẽtũ publicè habitũ, quẽ ſcriptis non reddiderint ſuo quolibet anno. Quonam igitur tantum mendacium introducit auctore?

Reſpondet Anonymus, tribus annis ante Sigebertum illud ipſum ſcripſiſſe VValtramum Nauburgenſem in l. de Epiſc. inueſt. quum Sigebertus ſcripſerit ad annũ 1112. VValtramus 1109. cõſcio ergo, & auctore VValtramo Sigebertus id ſcripſit.

Confut. *Apud Dodechium an annũ 1094 inter epiſtolas Anſelmi 134.*

Quis fuerit VValtramus iſte, & cuius farinæ homo, inde cõijcias, quod S. Anſelmus Cantuarienſis ad eũ ſcribens tẽpore ſchiſmatis Henrici iiij. hoc vtitur exordio. *Anſelmus ſeruus Eccleſiæ Cantuarienſis Valtramo Naumburgẽſi Epiſcopo. Scienti breuiter loquor. Si certus eſſem prudentiam veſtrã non fauere ſucceſſori Iulij Cæſaris & Neronis & Iuliani Apoſtatæ contra ſucceſſorẽ, & Vicariũ Petri Apoſtoli, libentiſſimè vos, vt amiciſſimum, & reuerendum Epiſcopum ſalutarem.* Immò opinio eſt, ſcripſiſſe VValtramum poſt Henrici mortem illam ſacrilegam Apologiã contra Gregoriũ vij. quã Hulricus Huttenus publicauit an. 1600. Neq; miror, quod VValtramus ſcripſerit pro Henrico, & inueſtituris, nunquam enim fuiſſet Epiſcopus, niſi violata Eccleſię libertate per ſimoniam ab Henrico Epiſcopatum ſibi comparaſſet. Paulus Langius, qui ſcripſit accuratiſsimum chronicon Eccleſiæ Citizenſis (, quæ & Nauburgenſis nũcupatur) narrata Guntheri Epiſcopi morte, & legitima electione Friderici, ait, hũc Veronæ adijſſe Henricum pro inueſtitura. *Qui cauſam itineris audi-*

ens, ægrè cœpit ferre eius quod ſine permiſſione electus fuit. Illo quippè tempore ſub regia poteſtate Eccleſiæ libertas periclitabatur. Epiſcopos, & Abbates non virtutũ merita, ſed commendabat pecunia. Cui erat minor numerus, ad regimen animarum minus erat idoneus. Itaq; Citzenſis Eccleſiæ pro electo ſuo interpellantibus durius reſpondetur. Sed nec Rex per inueſtituram electionem confirmare voluit, ſed abiectum Archiabbatiæ Herouelden ſi præpoſuit, & eius loco VValrabonum, qui ſequitur, creauit Epiſcopum VValtramus, qui & VValrabonus appellatur &c. Apud Dodechinum ad annum 1090. extat eiuſdem VValtrami epiſtola ad Comitem Ludouicum, ex qua conijcias tãquam ex vngue Leonem, quę eſſet hominis pietas, & religio, ſed eum ſuis coloribus delineatum videas alia epiſtola, quam ei Ludouici nomine reſpondit Stephanus Epiſcopus Haluerſtatenſis *in qua*, vt inquit Dodechinus, *primum præſcriptum VValtramum Hæreticum Simoniacum redarguit.* Quare mirum non eſt, ſi ei aue dicere noluit Sanctus Anſelmus. Huius ergo auctoris libellus, quem citat Anonymus, totis quadringentis, & quinquaginta annis in tenebris iacuit orbi prorſus ignotus. Et primus, qui in conſpectum hominum illum produxit, fuit Illyricus, cuius fidei, & integritatis homo, nouit Eccleſia. An verò honeſtum erat, huiuſmodi quiſquilijs Baronium conſpurcare annales ſuos? & fœtus, quibus ſolus obſtetricatur Illyricus, inter antiquos auctores referre. Sed eſto, voluerit. Quis ei reuelauerat quod Sigebertus libellũ iſtũ vidiſſet, vt VValtramo auctore Chronographiæ ſuæ insereret hoc mendacium? Vidiſtine tu Anonyme libros omnes, quos tulit hęc ętas? Etſi verò Sigebertus Chronographiam ſuam produxit ad annum 1112. & VValtramus ſcripſit libellum iſtum anno 1109. non tamen ideo ſequitur, vt VValtramus ante Sigebertum ſcripſerit iſtud mendacium. Enim verò Chronographia Sigeberti non eſt opus vnius, aut duorum annorum, ſed plurium, at VValtrami libellus eſt opus quatuor dierum. Iſte eodem anno, quo cœptus eſt, eodem finem accepit; ille non ita. Ab anno 774. quo Carolus Ticinũ recepit, ad annum 1112. quo perijt Sigebertus, interceſſerunt anni 338. Quæ verò hoc temporis ſpatio in vniuerſo orbe geſta ſunt, ea colligere, & enucleare adeo accuratè vt Sige-

bertus

bertus fecit,homo in alijs & agendis, & ſcribendis occupatus, quis neſcit,rem eſſe diuturni laboris?ſed vter prius,poſterius ue id ſcripſerit,parui refert;neque enim à VValtramo, ſed à Sigeberto Gratianus accepit capitulum *Hadrianus*,quare nõ VValtramum,ſed Sigebertum mendacij arguit Cardinalis,& quęrit quonam auctore tantum inuexit mendacium? Reſpondet Anonymus cum Goldaſto, Auctore VValtramo Nauburgenſi; lepidum ſanè reſponſum,& ſuo auctore dignum. Non quærit, Anonyme,Cardinalis, an in mendacio ſocios habuerit Sigebertus,ſed ideo mendacij arguit illum,quod aſſerat tale Concilium præſente Carolo celebratũ, quod nullum ab antiquioribus ſcriptoribus habeat teſtimonium;quum tamen ij qui ſcripſerunt res geſtas Carqli eo ipſo tempore,quo geſtæ ſunt, ne minimum quidem prætermiſerint Conuentũ publicè habitũ, quem ſcriptis non reddiderint ſuo quolibet anno. Vidit Goldaſtus vanitatem ſuam,quare ad antiquiores auctores prouocat Cardinalem,& inquit.

Eutropius Longobardus,qui fuit ante Othonem primum, & ſic annis circiter ducentis ante Sigebertum, in libro de ſtatu Romanorum ſub Græcis,& Francis dictæ cõuentionis ita meminit. Accipiente autẽ Carolo hoc regnum profectus eſt Romam,deditque ibi donaria multa,quæ vſque hodie Romanum tenet dominium de regni huius confinibus, fecitque pactum cum Romanis,eorumque Pontifice,& de adoratione Pontificis,vt intereſſet quis legatus,& vt contentioſas lites ipſe deliberaret.

Eutropius libellum iſtum ſcripſit nunquam, quod non tantum docere te potuit Trithemius, qui omnia ſcripta eius accuratiſsimè inueſtigauit, ſed vel Illyricus ipſe, qui primus cum ſuo Catalogo teſtium veritatis illum euulgauit. *Cõfutatio.*

Aſſerit enim,eſſe appendicem ad volumen Eutropij ſcriptam à quodam non admodum litterato. Is tamẽ quiſquis eſt,quem anteriorem Sigeberto nemo probauerit, non vindicat Sigebertum à mendacio.Tria enim aſſeruntur Carolo in Capitulo *Hadrianus.* Ordinatio Apoſtolicæ Sedis,Patritiatus,Inueſtitu-

 ræ,&

rę,& omnia hęc in ſynodo. At citatis verbis nil horum memoratur; quid ergo facit illitteratus iſte ad Capitulum *Hadrianus*. Inſuſurrat, video, neſcio quid tenebricoſi de adoratione Pōtificis, de legato, de litibus dirimendis; verùm etiamſi hæc aſſuta nō eſſent ab Illyrico, ſed ſcripta ab iſto ipſo illitterato auctore appendicis, non iuſtificant Capitulum *Hadrianus*, quod verificari non poteſt ſine Inueſtitura, Patritiatu, Ordinatione, Concilio. Pergit Anonymus cum Goldaſto.

Item Paulus Diaconus ipſis rebus geſtis interfuit, & à Carolo captiuus abductus eſt, qui in libro de Epiſcopis Metenſis Ecclesiæ ita ſcripſit. *Denique inter plura admiranda, quæ geſſit, Longobardorum gentem bis ita à patre deuictam, altero eorum Rege cui Deſiderius nomen erat, capto &c. vniuerſam ſine graui prælio ſuæ ſubdidit ditioni, & quod rarò fieri aſſolet, clementi moderatione victoriam temperauit. Romanos præterea, ipſamque vrbem Romuleam iam pridem præſentiam eius deſiderantem, quæ aliquando mundi totius domina fuerat, & tunc à Longobardis depreſſa gemebat, duris anguſtijs eximens ſuis addidit ſceptris, cunctaq; nihilominus Italia miti dominatione potitus eſt.*

ıtatio. Quod Paulus Diaconus ſcripſerit librum de Epiſcopis Metēſibus nō deſunt grauiſsima teſtimonia; verū non permiſit Deus eū incidere in manus Catholicorū, vt ſine fraudibus, & impoſturis poſſet in lucē prodire. Poſtquàm delituit aliquādiu apud Melchiorē Goldaſtum, an. 1613. editus eſt à Marquardo Frehero typis VVechelianis. Quàm pura ad nos peruenerit diaconi lectio per tales aquę ductus, iudicet cordatus lector. Eſto tamen hęc ſcripſerit Paulus, quæ publicauit Goldaſtus, vbi Concilium? vbi Patritiatus? vbi ordinatio Apoſtolicæ ſedis? vbi Inueſtituræ Epiſcoporum pro quibus mendacij, & impoſturæ reus agitur Sigebertus? Non hoc anno, qui fuit 774. ſed anno primo Conſtantini, & Iræne s, ſeptingenteſimo ſcilicet octuageſimo primo, vt aſſerit Otho Friſingenſis, Patritiatus Romanus Carolo delatus eſt. Stat ergo primum argumentum Cardinalis, qui Sigebertum ita redarguere pergit.

.ca. 28.

Arg. omſ. Omnes affirmant, quod poſt captum Ticinum, non Romam venerit iterū Carolus, ſed quā celeriter in Galliam redierit, vt

aduerſus rebellantes Saxones expeditionem pararet. Illo igitur periculoſo Saxonum bello vrgente locus induciarum eſſe non poterat, & longiſsimæ moræ celebrandi adeo numeroſi Concilij, videlicet eundi Ticinum, redeundi Romam, conuocandi, & expectandi centum, & quinquaginta Epiſcopos etiam longè euocatos.

Reſpondet Anonymus, merum mendacium eſſe, omnes affirmare, poſt captum Ticinum Carolum non Romā rediſſe, ſed Galliam & obijcit Andream quendā Presbyterū in hiſtoria Longobardorū Remingum Præpoſitum S. Galli, Marianum Scotum, Hermānū Contractū: Verùm Hermānus Contractus diſertis verbis fauet Card. reliquos ex vno intelliges omnes. „ „ „ „

Poſtquàm Carolus fugatis Longobardis, & Italia recepta, Deſideriū obſedit Papiæ, relicto ad obſidionem exercitu an. 773. Romā iuiſſe, ibiq; cū Hadriano Pontifice Paſcha celebraſſe, & poſt Paſcha ad obſidionē rediſſe, tradūt Annales Frācorū Fludēſes, Annales alij rerū à Carolo, & Ludouico geſtarū, Paulus Diaconus de geſt. Longobard. l. 6. Regino, Sigebertus, Otho Friſingēſis, Hermannus Cōtractus, Anaſtaſius Bibliothecarius, & omnes. Quare Annales Caroli, & Ludouici, qui à Paſchate annorū initiū ſumūt, referunt obſidionem Ticini ad annum 773. deditionem ad annum 774. Attamen Marianus Scotus lib. 3. æta. 6. ad annum 774. inquit. *Rogatu Hadriani Papæ in Italiam perrexit, ibi Deſiderium Longobardorum Regem longa obſidione fatigans, in deditionem ſuam ſuſcepit, filiumq; eius Aldegiſum, in quo omnes ſpem inclinabāt ab Italia compulit, atque Italiam totam ſubegit, & omnia à Longobardorum Regibus erepta, tā Romanis quàm Hadriano Papæ reſtituit, & tūc primū Romā venit.*

Quum igitur conſentiant omnes, Ticinum receptum eſſe poſt Paſcha, niſi velimus Marianum mentiri, dicendū eſt, Marianum referre quidem res omnes eo anno à Carolo geſtas, non tamen ſecundum eundem ordinem temporis, quo geſtæ ſunt. Et eorum verborum (*tunc primum Romam peruenit ſabbato Sancto Paſchæ*) ſenſum eſſe hunc: Eo anno prima vice Romam venit, ſabbato ſancto Paſchæ. Quæ trāſpoſitio non in Mariano tantùm, ſed in omnibus

Chro-

hartum,& alios omnes temporis huius auctores, & cæteros omnes quoquot fuerunt,eſſe mentitos,vel his omnibus aduerſantem Sigebertũ poſt trecẽtos, & amplius annos iſta ſcribentem & contraria profitentem,& impoſsibilia aſſerentem.

Reſpondent Anonymus,& Goldaſtus. Quod Eginhardus aſſerit Carolum quatuor vicibus Romam veniſſe, Romam pro Italia ſumendam eſſe conſtat. Nam primus aduentus contra Longobardos,& tertius contra Ducem Beneuentanum declarant. Iſti enim Romæ non erant,nec inibi bellum gerendum erat,ſed Papiæ, & Beneuenti. Quamobrem Romam rediſſe non dicitur,id eſt, Italiam,vnde diſceſsiſſe non videtur.

Nouum hoc, & nunquam auditum loquẽdi genus,quod introducit Goldaſtus, vt Roma Italiã ſignificet & falsè,& neruosè ab alijs refutatum eſt. Ego ipſa Eginhardi verba tibi reddo,vt videas,quanta cum impudentia contra veritatem hæretici faciem obfirmare ſoleant. *Nec ille*, inquit, *toto regni ſui tempore quicquam duxit antiquius quàm vt vrbs Roma ſua opera, ſuoque labore veteri polleret auctoritate, & Eccleſia Sancti Petri non ſolùm per illum tuta, ac defenſa, ſed etiam ſuis opibus præ omnibus Eccleſiis eſſet ornata ac ditata. Quam cùm tanti penderet tamen intra xlvij. annorum, quibus regnauerat, ſpatium quater tantum illò votorum ſoluendorum, ac ſupplicandi cauſa profectus eſt*. Vide tu lector, ſi Roma hîc pro Romana Vrbe, an pro Italia vniuerſa vſurpatur. Vtique non Romæ, ſed Papiæ, & Beneuenti bellum gerendum erat anno 774. & 786. verùm vtraque occaſione Carolum Romam veniſſe Religionis ergo, cum Eginhardo, & annales prodidêre, & omnes affirmant. Stringit adhuc Sigebertum Baronius,& ait: *Confutatio*

Tantum abeſt,vt Carolus ſibi arrogare voluerit (quod aſſeritur) electiones Epiſcoporum,vt potius ſuo promulgato decreto eas ſtatuerit eſſe liberas, atque ex ſacrorum Canonum præſcripto decerni. Accipe quæ à ſe ſtatuta in ſuis Capitularibus ipſe collegit. *Sacrorum Canonum non ignari, vt in Dei nomine ſancta Eccleſia ſuo liberius potiatur honore, aſſenſum ordini Eccleſiaſtis coprabuimus, vt ſcilicet Epiſcopi per electionem Clericorum & populi ſecundum ſtatuta Canonum de propria Diœceſi remota perſonarum, &* *IV. Arg. Baronij. Capitul. l. 1 c. 84. habet diſt. 46. c. 34.*

 mune

munerum acceptione ob vitæ meritum, & ſapientiæ donum eligantur, vt exemplo, & verbo ſibi ſubiectis vſquequaque prodeſſe valeant. Quod ſi hæc facta eſſent à Carolo, vt renuntiaret, vt dicunt, priuilegio ab Hadriano collato, vtique aliqua ſaltem vel leuis mentio de eo habita ibidem eſſet.

Reſpondet Anonymus electionem, & confirmationem eſſe inter ſe diuerſa, præſertim quia competunt diuerſis perſonis; nam ſuperior eſt, qui electũ confirmare debet c. fin. de elect. l. 6. Ideoque ſi Carolus electionis ius liberum eſſe iuſſit, non ideo à ſe confirmandi ius abdicat, atque inueſtituram faciendi, quæ in eo ab Hadriano, & ſynodo tranſlata fuerant.

Refutatio. Quid circa electionẽ, & ordinationẽ Pontificũ Imperatores arrogauerint ſibi, & quo titulo, melius certè ſcierint ipſi, & eorũ Miniſtri, quã Anonymus. Hac verò de re Aduocatus Regius Alexand. ij pro Henrico iij. apud Petrũ Damianũ ita diſputat. *Diſputat. inter Aduoc. Reg. & Eccleſ. defenſ.* *Per te liquidò nouimus, quia illi debent Pontificem, quum ordinatur, eligere, quos ſibi poſtquam ordinatus fuerit, canonica decreuit auctoritas obedire. Papa verò quia vniuerſalis eſt Pontifex, non modò Romanus populus, ſed Romanus Imperator, qui caput eſt populi, obedientiam debet. Cenſendumne ergo eſt, vt Papam ſine capite ſuo populus eligat, & ei quem non elegit, Imperator obediat?* De cæteris Epiſcopis nondum elapſis octoginta annis à morte Caroli Magni, ita Hincmarus Epiſcopus Remenſis ad Ludouicum iij. Francorum Regem, qui primus hanc controuerſiam excitauit. *Si quod à quibusdam dicitur, vt audiui, quando petitam apud vos electionem conceditis, illum debent Epiſcopi, & Clerus, ac plebs eligere, quem vos vultis, & quem iubetis (quæ non eſt diuinæ legis electio, ſed humanæ poteſtatis extorſio) ſi ita eſt, vt dici à quibuſdam audiui, ille malignus ſpiritus qui per ſerpentem primos parentes noſtros in paradiſo decepit, & inde illos eiecit, per tales adulatores in aures veſtras hæc ſibilat. Quia in ſcripturis tam veteris quàm noui teſtamenti non continetur, neque in Catholicorum dictis, vel ſacris canonibus nec etiam in legibus à Chriſtianis Imperatoribus, & Regibus promulgatis hoc ſcriptum, vel decretum inuenitur, ſed talia dicta euomuit infernus &c. Sic enim Atauus veſter, Carolus & Abauus Ludouicus Imperatores intellexerunt, & ideò in primo libro capitulorum ſuorum promulgauerunt dicentes: Sacro-*

Digitized by Google

rum Canonum non ignari &c. quæ etiam Baronius. Tandemque concludit: *In electione Epiſcopi aſſenſio Regis ſit, non electio. In Epiſcoporum verò exequutione ſit electio ſicut & Ordinatio.* Quare totalis erat de electionibus Pontificum, & Epiſcoporum, quas Principes aſſerebant, ad ſe ipſos ſpectare, non quia eſſent ſuperiores electis, vt Anonymus comminiſcitur, ſed quia eis ſubditi, præpoſiti vero populo, plebique, cuius tunc ex antiquo Eccleſiaſtico iure in electionibus ratio aliqua habebatur. Audiſti vero illo eodem ſæculo, quo Carolus vixit, Hincmarum hominem coronę Regum Galliç addictiſsimum aſſerentem, Regis partes eſſe, aſſentire tantùm, vt Epiſcoporum electio celebretur, Epiſcoporum ius, Epiſcopos & eligere, & ordinare adde & confirmare, quod probarat eadem Epiſtola capite præcedenti ex quincto canone Nicæno. *Firmitas eorum, quæ per vnamquamque Prouinciam geruntur, Metropolitano tribuatur Epiſcopo.* Et Canone Sexto: *Illud generaliter clarum eſt quod ſi quis præter ſententiam Metropolitani fuerit factus Epiſcopus, hunc magna ſynodus definiuit, Epiſcopum eſſe non poſſe.* An autem ſimile vero eſt, quod Priuilegium Caroli à Principibus, & Epiſcopis Galliæ ignoraretur ante 80. annos ab eius exceſſu, cuius poſt tria ſæcula notitiam adeo exactam habuerit Sigebertus Monachus Alemannus?

Cur vero Anonyme non reſpondes argumento Baronij? ſi Carolus renuntiaſſet Priuilegio eligēdi Pontificem, & inueſtituræ Epiſcoporum, ſaltem leuem aliquam eius priuilegij mētionem feciſſet. At non meminit, quia ratio habenda nō erat rei, quæ nuſquam extitiſſet. Quod Carolum Pontifici ſuperiorem fuiſſe dicis, mendacij arguet te Carolus ipſe. Nauclerus volum. 2. gener. 28. narrat inter viginti tria legum Capitula, quæ Carolus Magnus miſit ad omnes Prouincias ſuas illud etiam fuiſſe, quod refertur à Gratiano, diſt. 19. cap. 3. *In memoriam B. Petri honoremus ſanctam Romanam, & Apoſtolicam ſedem, vt quæ nobis ſacerdotalis eſt mater dignitatis, Eccleſiaſticæ eſſe debeat magiſtra rationis. Quare ſeruāda eſt cū manſuetudine humilitas, vt licet vix ferendū ab illa ſancta ſede imponatur iugum, tamē feramus, & pia deuotione celebremus.* Anonyme conſcientiam tuā conuenio, ſunt ne verba iſta ſuperioris de ſubdito, an ſubditi

de

Digitized by Google

de ſuperiori? Si verò confirmare electiones non niſi ſuperior poteſt, vt tu contendis, confirmare electiones Pontificum non poterat Carolus, qui ſuam erga eos ſubiectionem liberè adeò, & ingenuè profitebatur. Mitto detritas illas Bambemburgij, & Molinæi fabulas & nugas, quas tu ſubijcis, quod pudeat, in earum refutatione vltrò verſari, & redeo ad Baronium, qui poſtremò ſic diſſerit.

V. Arg. Baronij. Quid eſt, quod dicitur Carolo fuiſſe ab Hadriano inueſtituras conceſſas, cùm nec ipſum quidem nomen inueſtituræ temporibus Caroli eſſent in vſu? Legant, & ſcrutētur auctores omnes, qui Caroli temporibus aliquid ſcripſerunt; ſi alicubi penes eorum aliquem inuenerint nomen inueſtituræ vel vſum eius per anuli (vt tradunt) & baculi collationem.

» Reſpondet Anonymus cum Goldaſto inueſtituras etiam
» Caroli magni tēpore fieri conſueuiſſe, & probat ex Luithfredi,
» Hiringi, & Huinedei cartis quibuſdam: *Trado vobis ſeruum meum*
» *nomine Nhideg, & vxorem eius Bruma, & cum Oba ſua, & cum omnia,*
» *quæ veſtiti ſunt, & alium ſeruum meum nomine VVolpharium cum vxore ſua Athane, cum Oba ſua, & cum omnia, quæ veſtitus eſt.* Hæc ex Luithfrede. In Hiringo repperit *manu veſtire*, in Huinedeo *reueſtire*.

Cōfutatio. Quid verò omnia hæc ad argumentum Baronij? Baronius negat, tempores Caroli Magni in vſu fuiſſe, vel rem (per baculum, & anulum) vel nomen inueſtituræ, vos reperitis *veſtire, manu veſtire, reueſtire*, ſed non *inueſtituram*, vel *inueſtire*; non baculum, non anulum. Quare velitis nolitis de huius capitis impoſtura Baronio concedatis neceſſe eſt. Omiſsis alijs argumentis Baronij, rem ſic concludit Anonymus.

» Denique cum appareat de renuntiatione Ludouici
» Pij, & ita diuturna Romanorum Pontificum obſeruantia
» intellexit, amplius in controuerſia poni non debet.

Quando putet Ludouicum Pium renuntiaſſe huic Priuilegio, audi ipſum hoc eodem c. pag. 123.

» Et licet Ludouicus Pius filius, ac ſucceſſor Caroli Magni hu-
» iuſmodi tranſlationem eiſdem Romanis in perſona Paſchalis
» Papæ remiſerit, quibus conceſsit, vt poſt mortem Romani

Pontificis ſtatim ad electionem, & conſecrationem peruenire poſſent, vt habetur in cap. *ego Ludouicus* diſt. 63. cuius hiſtoriam ſcribũt Antonius in par. 1. 2. c. 1. §. 2. tit. 16. & Volateranus li. 3. Anſelmus lib. 4. c 5. Iuo par. 5. cap. 51. Ita vt video etiam Romani Pontifices poſt Paſchalem reſcripſerunt. cap. *inter nos & vos* cap. *conſtitutio*. cap. *Sacrorum Canonum* dicta diſt. 63. Et in §. *ex conſtitutionibus*, qui immediatè ſequitur poſt dictum cap. ſacrorum, expreſsè habetur, *Ex cõſtitutionibus his & pacto Ludouici Imperatoris deprehenditur Imperatores illus renuntiaſſe priuilegijs quæ de electione ſum. Pont. Hadrianus PP. Carolo Imperatori, & ad eius imitationem Leo Papa Othoni Primo Theutonicorum Regi fecerat* &c. Tandem Ludouicus fuit tempore Paſchalis circa annum Domini 817. vt in Platina, & in Chronologia Eccleſiaſtica &c. Sed Leo octauus fuit Pontifex anno 963. Ipſe autem Leo in ſynodo Lateranenſi ad inſtar Hadriani PP. qui Carolo Magno illud ius in ſynodo Generali tranſmiſerat, & ipſe Othoni Primo Imperatori huiuſmodi remiſsioni, atque conceſsioni Ludouici iterum renuntiauit, vt expreſsè legitur in cap. *in ſynodo* diſt. 63. Moroſeque contra Gratianum contendit illud cap. *ego Ludouicus*, verum eſſe, & hanc diſtinctionem temporum eſſe faciendam.

Vidiſti Lector ſupra cap. 4. quàm impudenter Anonymus falſi accuſarit donationem Ludouici Pij, quæ eſt cap. *Ego Ludouic.* diſt. 63. vidiſti quanto apparatu cum Molinæo ſuo eius demolitionem aggreſſus ſit, attamen nunc bonus vir vela vertit, & ſolita ſua conſtantia aſſerit illud ipſum capitulum verum eſſe. Ingenium hæreticorum tale eſt, *Mentior*, inquit Tertullianus, *ſi non etiam à ſuis regulis diſſident*. Nos verò, & admittimus cap. *ego Ludouicus*, & negamus in eo renuntiari vlli priuilegio, quod Carolo ab Hadriano conceſſum ſit. Quomodo enim quis renuntians non exprimat, quia renuntiat? quid renuntiat? an fortè per paragraphos Anonymi in renũciatione renũciationis mentio neceſſaria non eſt? Verba Ludouici ſunt hæc: *Et quando diuina vocatione huius ſacratiſſimæ ſedis Pontifex de hoc mundo migrauerit, nullus de regno noſtro aut Francus, aut Longobardus, aut de qualibet gente homo ſub poteſtate noſtra conſtitutus licentiam habeat*

De præſcrip.

ludiris, & illudiris? Gratianus Monachus modeſtiſſimus in re hiſtorica, ſi viueret, Baronium magiſtrum non dedignaretur; at non ita æquo animo ferret, ſi aliquis Leguleius triobolaris tui ſimilis in eum inſurgeret, & tanta cum petulantia ipſum laceſſere non vereretur. Nemo certè hactenus reprehendere auſus eſt Antonium Auguſtinum virum eruditiſſimum, qui in opuſculo de emendatione Gratiani aſſerit, *Gratianum neque Concilia vidiſſe, neque regiſtra Pontificum, neque alia ſanctorum Patrum ſcripta, ſed quæ in varijs collectionibus reperta ab eo ſunt, ea in medium protuliſſe.* Quanto minus, apud viros doctos hoc nomine Baronius vnquam malè auditurus eſt? lib. 1. dial. 4.

Extat, vt dicebamus, apud Gratianum ead. diſt. 63. cap. *in ſynodo*, in quo Leo Octauus conuocato Concilio in Eccleſia Lateranenſi concedit Othoni Primo Regi Theutonicorum dignitatem Patritiatus, electionem, & ordinationes Pontificis Romani, inueſtituras omnium Epiſcoporum, & facultatem inſtituendi Patritios Romanæ vrbis.

Contra hoc Capitulum Baronius ad annum 964. duo dicit, 1. eſſe falſum & impoſturam. 2. etiam ſi verum eſſet, nullum eſſe quod ea geſta fuiſſent à Pſeudo-ſynodo, & à Pſeudo-Pontifice, alijſque nominibus.

Impoſturam probat P. quia Otho à Ioanne Papa conſecratus fuit Imperator, vt omnes atteſtantur. Ergo nihil opus erat, vt à Leone viij. Patritius fieret.

Reſpondet Anonymus, non omnes atteſtari, Othonem à Ioanne Imperatorem conſecratum fuiſſe, & ex Platinæ teſtimonio in Io. xiij. adducit neſcio quos Richardum & Cuſentinum cum Gratiano confligentes de Leone, de Ioanne, de Othonis Regno, & Imperio.

At quādo Baronius dixit, *omnes*, intellexit omnes illius tēporis & graues ſcriptores, qui enim obſcuriores ſunt, vel remoti nimis, hi nullo habētur loco. Quanta peccauerit Platina in iſto, & proximis Pōtificibus, quod nō viderit ſcriptores eius tēporis, nimis conſpicuū eſt. Gratianus quā verſatus eſſet in hiſtorijs, inde cōiecturā capias, quod arbitratus eſt, Ludouicū Piū renūtiaſſe Priuilegio cōceſſo Othoni Primo. Hūc vero Othonē à Ioanne

anne , non à Leone Imperatorem conoratum fuiſſe ſcripſerunt Luithprandus Ticinenſis lib. 6. c. 6. qui tunc coronationi Imperatoris, & anno ſequenti depoſitioni Pontificis vel interfuit, vel intereſſe potuit: Roſueida in Panegyrico Othonis ipſius, quem ſcripſit in gratiam filij eius, Rhegino (ſi non alterius eſt poſtrema eius Chronici pars) qui tunc ad extremam ſenectutem deuenerat. Temporis proximi, Hermanus Contractus, Lābertus Schafnaburgēſis, Marianus Scotus, Abbas VVrſpergenſis, Sigebertus, Otho Friſingēſis, & demum, quis non, ſi claſſicos exquiras? iure ergo Baronius potuit dicere, *omnes*. Hos non omnes graues Auctores ſequuti ſunt.

Secundo impoſturam arguit Baronius, quia in fine eius Capituli habetur: *Si quis contra hanc regulam, & Apoſtolicam auctoritatem aliquid molietur, hunc excommunicationi ſubiacere decernimus, & niſi reſipuerit, irreuocabili exilio puniri, vel vltimis ſupplicijs affici.* Hoc autē abhorret à Romanorum Pontificum conſtitutionibus, nimirum, & violatoribus etiam pœna mortis irrogetur, vt ex his planè impoſtura noſcatur, ſed ab inſipiente ſcriptore compoſita.

Obijcit Baronio Anonymus, quod ſæpe ſæpius ius Canonicum mortis pœnam impoſuit, vt cap. 1. de homicid. *ſi quis per inſidias occiderit fratrem ſuum, ab altari euelles meo, vt moriatur, & c* 1. de furtis. *Qui hominem furatus fuerit, & vendiderit, morte moriatur.*

Cæterum non eſt Pontifex, qui eam pœnam impoſuit, ſed Deus ipſe, cuius verba referuntur vtroq; cap. ex Exod. c. 21. Baronius negat, Pontificem in Conſtitutionibus ſuis imponere immorigeris pœnam capitis. Anonymus probat, quia Deus in Exodo imponit hanc pœnam furi, & homicidæ. Atque ita vt perſtet priuilegium fictum Othoni Primo, Anonymus vendicat nobis Deum tanquam Pontificem, & librum Exodi tanquam conſtitutionem alicuius Romani Pontificis.

Subijcit Canoniſtas firmare quod Eccleſia directè hanc mortis pœnam non infligit, ſed indirectè, videlicet degradando, & tradendo, ſiue relinquendo brachio ſæculari.

Idquidem verum eſt, ſed in cap. *in ſynodo*, Pontifex imponit hanc pœnam directè, neque aut degradari iubet, aut tradi brachio ſæculari, ſed affici vltimo ſupplicio. Quare doctrina Canoniſtarum refragatur Anonymo, ſuffragatur Baronio.

Poſtquam alijs etiam argumentis, quæ Anonymus reticet, huius capitis impoſturam retexit Baronius, ad Pontificem, & ſynodum conuerſus vtriuſque, & eorum quæ ab eis factitata ſunt nullitatem grauiſsimè probat. Verùm antequam ad hæc deſcendamus, perpauca ſubijcio, ex quibus palpes magis lector, vtriuſque hactenus diſcuſsi capitis falſitatem.

Mortuo Nicolao ij. à Cardinalibus Romæ electus eſt Alexander ſecundus, Baſileæ verò à Curialibus Henrici iij. Germanorum Regis, & à duobus Epiſcopis Italis Cadalous, ſiue Cadalus, vel Cadolus Epiſcopus Parmenſis, & inde Eccleſia duas in partes diuiſa: Hac occaſione acerrimè diſceptatum eſt de iuribus Imperatorum in electione Pontificum, quod Curiales aſſererent, ſine conſenſu Henrici non potuiſſe Pontificem ordinari. Produxit Cadaloi pars quicquid excogitare potuit cōtra Alexandrum; nemo tamen inuentus eſt, qui obijceret priuilegia vel Caroli Magni, vel Othonis Primi, ſed eorum arma fuère aliquot electionum exempla, & vnicum priuilegium, quod Nicolaus ſecundus non ita pridem cōceſſerat Henrico ſecūdo, quāquā hac ex parte à Curialibus dolo malo falſatū. *Impudēter enim aſſerebāt*, inquit Cardinalis Aragonius, *quod Nicolaus Papa ſtatuerat decretis ſuis, quod nullus deinceps haberetur Romanus Epiſcopus niſi prius à Cardinalibus eligeretur, cui poſtea accederet conſenſus Regis* Hæc Curialium fraus poſtea detecta à Patribus eſt ante Concilium Mantuanum. Quum enim ſanctus Anno Epiſcopus Colonienſis Agnetis, & Henrici legatus Alexandrum interrogaſſet, qua ratione recepiſſet Papatum abſque conſenſu Henrici. *Archidiaconus Hildebrandus cum Epiſcopis Cardinalibus eidem Colonienſi ſic reſponderunt. Firmiſsimè tene, & nullatenus dubites, quod in electione Romanorum Pontificum iuxta ſanctorum Patrum Canonicas ſanctiones Regibus penitus nihil eſt conceſſum, ſiue permiſſum; & deductis in medium pluribus Sanctorum Patrum decretis, &*

in geſt. Rom. Pon.

Aragon. vbi ſupra.

præcipuè illo capitulo Nicolai, in quo centum, & tredecim Epiſcopi ſubſcripſerunt poſt multas & varias altercationes, ita irreuocabiliter, & ſufficienter eidem Colonienſi ſatisfecerunt, quod ex tunc rationabiliter reſiſtendi nullam haberet occaſionem. Hac de cauſa ſtetit Alexander, Cadalous cecidit. Ad annum ergo 1064. priuilegia tam Caroli, quàm Othonis non modò nota non erant, ſed neque nata.

De inueſtituris per anulum, & baculum diſceptatum eſt ſub Henrico iiij. huius Henrici filio, ſub quo à Sigeberto primũ excogitatæ, & monumentis conſignatæ ſunt fabulæ iſtæ vtriuſque capitis controuerſi. Quum enim Henricus à Paſchali ſecundo contra præſtitum ius-iurandum armatis precibus extorſiſſet priuilegiũ de inueſtituris, magna in Eccleſia contentio orta eſt, an ideo Paſchalis cenſendus eſſet hæreticus? Aſſerebat Bruno Epiſcopus Signinus, negabat Iuo Epiſcopus Carnotenſis, neq; deerant vtriq; ſectatores. Etſi vero hæreſim negabat Iuo, fatebatur tamen inueſtiturã eſſe *priuationẽ alieni iuris. ſacrilegã, & funditus abſcindendam* Nemo tamẽ vnquã pro Paſchali adduxit exẽplũ, vel Leonis, vel Hadriani, ſed ab Iuone, & ſuis excuſabatur Paſchalis violẽtia, & metu malorũ Eccleſię imminẽtiũ. Quis vero ſibi perſuadeat viros doctiſſimos feruore cõtẽtionis æſtuantes, in re tãti momẽti prętermiſſuros factũ Hadriani, ſi extaſſet, quum eo vno vindicari poſſet ab hæreſi Paſchális?

Petr. Diac. Chron. Caſſin li. 4. cap. 44. Iuo Carnot. ep. 235. 2. & 239.

Anno ſequẽti in Laterano Conciliũ cõuocatũ eſt, in quo reuocarũt, & annullarunt Patres Priuilegiũ, quod Henricus extorſerat; hac cenſura adiecta quod *eſſet contra ſpiritum ſanctum, & contra canonicã inſtitutionẽ.* Anathematizatus eſt hoc eodẽ anno Hẽricus cũ priuilegio, & inueſtituris in ſeptẽ Concilijs, in Germania, Græcia, Hũgaria, Saxonia, Lotharingia, Frãcia. Quũ verò priuilegiũ illud omnes Eccleſię vnanimes dãnarẽt, & vna cũ eo inueſtituras tanquã ſacrilegas, & interdũ etiã grauiori cẽſura, nemo vſquam repertus eſt, qui recordaretur Hadriani, vel Leonis, Caroli vel Othonis. Vnde ergo vnus Sigebertus didicit quod quatuor an. poſt eius mortẽ orbis vniuerſus ignorabat?

Vrſpergen. anno. 1116.

Excõmunicatus demũ à Calixto ſecũdo Henricus, coactus eſt reddere Eccleſię ius ſuum, & renuntiare inueſtituris, quod & fe-

Vrſpergen.

cit anno 1123. in Conuentu Generali VVormatię, arrodit hanc renuntiationem Anonymus, quomodo, audi.

Poſtquam inueſtituras reſignauit Hēricus, nōnulli aſſerunt, conceſsū illi fuiſſe à Legato Pōtificis, quod antequā Epiſcopi, & Abbates ordinarētur, ille eos per ſceptrū de regalibus inueſtiret. Otho Friſingenſis l.7.c.16. Gotfridus Viterbienſis (quem ex Italo Saxonē, ex Viterbienſi VVittēbergensē facit Anonymus) in Panth. par. 17. Gulielmus Tyrius de bello ſacro l.1.c.13. adijciunt, *quod hoc priuilegium, pro bono pacis ſibi ſoli, & non alij datum dicunt Romani.* Anonymus vero ſublatis è medio, quæ hi auctores dicunt de Regalibus, iſta eorum verba cōiungit cū inueſtituris, & ita eos inducit dicētes, quod Imperator pro bono pacis inueſtituras renūtiauit vni Calixto, nō ſucceſſoribus, & hominē Chriſtianum non pudet tali fraude talem cauſam tractare?

Mox huic impoſturæ diffidens accerſit ſibi Leopoldū Bābergensē de Zelo veterū Principū Germaniæ, qui eodē ſpiritu, quo Anonymus, cōſiderans renunciationē Hērici, ait primo, *Adſcribendū eſſe deuotioni, quā habebat erga Eccleſiā Romanā.* Verū qui legit Hērici res geſtas, optimè nouit, quā verax ſit Leopoldus, & qua deuotione proſequutus ſit Eccleſiā Romanā Hēricus. Tu ipſe Anonyme paulo ante probaſti teſtimonium Othonis Friſingēſis, qui renūciationis verā cauſam referens ait: *Imperator propter anathema deficere à ſe regnum videns, Patrisque Henrici metuens exemplū, congregato iuxta VVormatiam maximo Principum conuentu, inueſtituram Epiſcoporum Legato ſedis Apoſtolicæ Lamperto reſignauit.*

Ait Bambergenſis ſecūdo, quod Henricus Imperio pręiudiciū facere nō potuit, præſertim quia omnes prædeceſſores ſui Reges, & Imperatores non tam virtute priuilegij Imperatoribus à Leone viij conceſsi, quam ex hoc, quod vt plurimum erant patroni ſeu dotatores Eccleſiarum, inueſtituras vſq; ad tempora Henrici facere conſueuerunt. Neq; in Germania tantum, ſed alibi etiam inueſtituras ad ea vſq; tempora plerumq; factas probat varijs exemplis.

Nos vero ſicut nō negamus ante Gregoriū vij. pleriſq; in locis inueſtituras permiſſas, ita quod factæ ſint ab omnibus Impera-

toribus,& Regibus,qui Henricum præceſſerunt, merum mendacium eſſe,non dubitamus.Permiſſas diximus , qui enim tecum eas Principibus iure debitas aſſerat, hunc nos hæreticum eſſe cenſemus, quando damnatæ ſint per tot Pontifices, a & Concilia b poſtquam earum cauſa agitari cœpta eſt, vt homini Chriſtiano de earū honeſtate dubitare vltra nō liceat. *Licet exteriores inueſtituras per laicos factas nō ſatis proprie hæreſis nomine cenſeamus, ſentire tamen,ac defendere,fieri debere indubitata hæreſis eſt*,inquit Ioannes c Epiſcopus Lugdunenſis. Et hoc ſenſu Concilium Viennenſe celebratum anno 1612.dixit,*Inueſtituram Epiſcopatuum , & Abbatiarum & omnium Eccleſiaſticarum rerum de manu laica , S. R. E. auctoritatem ſequentes hæreſim eſſe iudicamus.*

Primus Principum,qui cogitare cœpit de inueſtituris, & iurepatronatus in Eccleſia,fuit Ludouicus iij. Galliæ Rex,cui vtiliter oppoſuit ſe Hincmarus Epiſcopus Remenſis Quo autem iure niteretur fictum illud ius patronatus,ad quod Rex anhelabat,intelliges tum ab ijs , quæ ipſe ad Hincmarum ſcripſit, tum ex ijs,quæ illi Hincmarus reſpondit.hæc vero & illa habes ab Hincmaro ipſo in epiſtola ad eumdem Regem: *Sunt qui dicunt,vt audiui quia res Eccleſiaſtica Epiſcoporum in veſtra ſunt poteſtate,vt cuicunque volueritis,ea donetis quod ſi ita eſt,ille malignus ſpiritus qui(vt ſuperius præmiſſum eſt)primos parentes noſtros perdidit, perditionem veſtram in aures veſtras ſuſurrat.* Fuiſſe noua hæc , & nemini Principum eo vſque tentata, audi eundem. *Per quem (Chriſtum)vos obſecro,Epiſcopali miniſterio talia veſtro tempore in ſanctam Eccleſiam introducere non tentetis, qualia magni Imperatores anteceſſores veſtri ſuis temporibus introducere non præſumpſerunt* Quantum fideret iuribus ſuis Ludouicus,ipſum audi. *De eo*,inquit Hincmarus *quod in litteris veſtris, quas pridie nonas tranſacti menſis Maij,deferente clerico, nomine Teutberto,relegi,voluntarie vos ſubijcere velle exiguitatis meæ conſilijs , & ſecundum quod hortatus fuero, agere. & diſponere in Eccleſiaſticis & ſæcularibus negocijs, & mea fiducia vosmetipſos ſubijcere velle, & ſecundum datum à me conſilium regni veſtri iura componere , veſtræ Dominationi reſcribo &c.*& rurſum.*De eo quod ſcripſiſtis,quod ſi veſtræ voluntati (Eccle-*

ſiaſticis

a Greg. vij. l.4 ep. 22.l. 6.ep.1.Vrbā. 2.ep ad Cle. & pop. Salernit. Alex. iij.l 4 ep.50.
b Rom. ſub Greg vij. 1078.1080. Beneuent. ſub Vict. iij. 1087. Melphien.ſub Vrb. ij.1090. Pictauien. & Beneuēt. ſub Paſch. 2.1100.& 1106. Guaſtellen.ſub eodem 1109. Rhemen. 424 Iporū. ſub Calliſto 9.1119 Roman. ſub Innoc. ij. 1139.
c apud Iuonē ep.239.

ſiaſticis videlicet regulis contraria) obſequutus fuero, eos, quos mihi cariores & familiariores cognoueritis, honorare in omnibus curabitis, modo vt in hac petitione veſtra vobis conſentiam. Quare quod Bambergenſis dixit, *omnes Principes anteceſſores Henrici inueſtituras feciſſe, & feciſſe ex iurepatronatus*, id eius ſcriptoris geminatum mendacium eſt. Neque Henricus, dum inueſtituras reſtituit, præiudicium vllum fecit Imperio, ſed vnà ſecum Imperium à ſacrilegio liberauit. Neque minus, quàm Bambergenſis mendax eſt Gemblacenſis, quum ſexaginta ſex annis vix elapſis à morte Caroli Magni, inueſtituræ origo non referretur ad Carolum, non ad Ludouicum Pium, ſed ad Ludouicum Pij Pronepotem, non ad Priuilegia Hadriani, non ad leges Eccleſiaſticas, vel Ciuiles, ſed ad ſolas portas inferni, qui talia, Hincmaro teſte, tunc primum euomuit. Sed redeamus iam ad Baronium, qui relatis actis, quibus ab Othone Primo in ſynodo Romana Pontificatu deiectus dicitur Ioannes xiiij. eique ſuffectus Leo octauus, contra Leonem Pſeudo-Pontificem, & eius ſynodum pro Ioanne ſic diſputat.

Baron. „Ex quo ab eis (Epiſcopis) habitus eſt Ioannes verè ſummus Pontifex, quod etiam ſuis litteris ſunt profeſsi, vnde ipſis cogendi Concilij facultas contra Pontificem abſque ipſius conſenſu? Id quidem conteſtati ſunt omnes Epiſcopi in Romano Concilio ſub Symmacho Papa, quum ipſe Pontifex aduerſariorum accuſationibus obrueretur *non licere*, dicentes, *ab alio aliquo niſi ab ipſo Synodum conuocari in cauſa ſua*, cum Theodoricus Rex hoc non negans, excuſauit tamen ſe dicens de cogenda ea ſynodo litteras ab ipſo Symmacho accepiſſe. Anonymus ad hanc obiectionem nihil reſpondet.

Baron. Inſuper vbi ſufficiens teſtium numerus? quem ſeptuaginta duorum eſſe debere conteſtati ſunt ſancti illi Patres, qui ad iudicandum Marcellinum Papam ſunt conuocati.

Anonymus. Nunc Baronius Leonem Pontificem legitimum eſſe negat, & ſub anno 996. §. 41. legitimum probauit, ſed quātum ad probationes ab eo inductas pertinet, reſpondetur ad primam. Inter omnes Canoniſtas duos dumtaxat teſtes contra Papam

ſufficere, receptum eſt. Gloſſa ſing. ab omnibus æſtimata in *ca. Præſul* 2.q.5. & communiter ab omnibus approbata. Abb. in *c. per tuas* de maiorit. & obed. &c.

Confutatio. Quod primo ais, Anonyme, putidè, vt ſoles, mentiris, neque enim ibi aſſerit Baronius, Leonem Octauum fuiſſe legitimum Pontificem, ſicuti neq; negat, quoniam id tunc diſcutiendum non erat, ſed quũ omni genere teſtiũ probare vellet, ius eligēdi Cæſarem ab Apoſtolica ſede conceſſum fuiſſe Germanis, inter cæteros adducit etiam Centuriatores aſſerentes Leonem viij. conceſsiſſe Othoni Primo ius eligendi ſibi ſucceſſorem in Regno, qui mox promoueretur ad Imperium.

Quod ſecundo dicis de duobus teſtibus ex ſententia Gloſſæ in *c Præſul*. 2.q. 5. hoc nimis ſtupidum eſt, & non diluit obiectionē Baronij. Nam ante Gloſſam nemo vnquam id aſſerere auſus eſt. Auctor verò Gloſſarum natus non eſt niſi 300. propemodũ annis poſt hoc Conciliabulum. Quare Epiſcopi illi, ſi Canonicè iudicare volebant, ſequi non poterant Gloſſam, ſed vel Concilium Sinueſſanum, quod proponit Baronius, vel textum cap. *Præſul*, qui eſt cõtrarius Gloſſę, in eo quippè S. Siluester in Cõcilio Romano ita decernit. *Præſul non damnabitur niſi cum LXXII. teſtibus, nec Præſul ſummus à quoquam iudicabitur, quoniam ſcriptum eſt, non eſt diſcipulus ſupra magiſtrum.* Quem Canonem ſumma veneratione proſequuti ſunt Cõcilium Romanum in cauſa Symmachi, Gratianus Imperator in cauſa Damaſi, & ſynodus Romæ habita, præſente Carolo Magno, in cauſa Leonis iij. Quare Felinus in *cap per tuas* de maior. & obed. iure ſuccenſet Canoniſtis, & ſubſcribit Auguſtino de Ancona gloſſam reprobanti; *cuius verba*, inquit, *mihi placent fuerunt in cognita Dominis meis Canoniſtis exclamantibus vbique de ſecunda Gloſſa.*

Paul. Lang. Chron. Citizen. ad ann. 1267.

Baronius. Rurſus in quanam ſynodo licet contra aliquem Hæreſiarcham conuocata, non prçceſsit citatio trina, antequam in eum lata eſſet ſententia? At Ioannem Papam bis vocatum dumtaxat, ſynodalia ipſa acta declarant.

Anonymus. Negatur, trinam citationem non interueniſſe, quoniã hiſtoriographi ita ſcripſerunt, quibus in antiquiſſimis credendũ eſt,

præ-

ſertim vſu receptis, & affertur teſtimonium Sigeberti id aſſerentis.

Quis verò Anonyme, adeo delirus ſit, vt de rebus in eo Concilio geſtis minorem fidem adhibeat ipſis actis Concilij, quàm Sigeberto, qui poſt annos centum & quinquaginta res illas ſcribebat? *Confutatio.*

Sed eſto, quod bina tantùm citatio præceſſerit, vt ex Baronio in ſ.24. anni 963. probatur, nonne vnica tantum & peremptoria ſufficit, l. *Peremptoriam.* ff. de iud. l. *contumacia*, ff. de re iud. l. *conſentaneum.* Quomodo & quando iudex. *Anonymus.*

In toto titulo de iudicijs non reperitur l. *Peremptoriam*, ſed ex *ad peremptorium*, cuius verba ſunt Vlpiani lib. ix. diſputationum, qui inquit. *Ad peremptorium edictum hoc ordine venitur, vt primo quis petat poſt abſentiam aduerſarij edictum primum, mox alterum.* Nihil Anonyme hic contra trinam citationem pro peremptoria. Sequitur Vlpianus ll. 69. & 70. *per internallũ nõ minus decem dierum, & tertium, quibus propoſitis tũc peremptorium impetret,* Si ordinem iſtarum legum ſeruaſſet ſynodus illa, benè nos ad has leges prouocaſſes, verum, vt video, Theologia & Iuriſprudentia tua de paritate certant. *Confutatio*

Rectius citaſſes verba Vlpiani l. 72. eiuſdem tituli: *Nonnunquam autem hoc edictum poſt tot numero edicta quæ præceſſerunt, datur, nonnunquam poſt vnum, vel alterum, nonnunquam ſtatim, quod appellatur vnum pro omnibus.* Facit quidem aliquid ad rem, cum l. *conſentaneum*, lex *contumacia*, verbis illis: *Contumax eſt, qui tribus edictis propoſitis, vel vno pro tribus (quod vulgo peremptorium appellatur) litteris euocatus præſentiam ſui facere contemnit.* At iugulat ſe Hermogenianus, cuius ea lex eſt, qui inquit: *Contumaces non videntur, niſi, qui quum obedire deberent, non obſequuntur, id eſt, qui ad iuriſdictionem eius, cui negant obſequi, pertinent.* Quum enim ad iuriſdictionem vel Othonis, vel eorum Epiſcoporum IOANNES ſummus Pontifex non pertineret, contumax cenſeri non niſi iniquiſsimè potuit. *lib. 42.*

Fingamus tamen, caput pedibus fuiſſe ſubiectum, & pertinuiſſe

nuiſſe

Digitized by Google

nuiſſe Pontificem ad iuriſdictionem illius ſynodi ſupponamus vnicam citationem peremptoriam in cauſa tantæ molis ſuffi- cere potuiſſe, negamus adhuc, citationem vllam eius ſynodi fuiſſe peremptoriam. Quod tu quoque negabis, vbi Epiſtolam Concilij ad Ioannem, in qua nullum tempus præſcribitur, contuleris cum his quæ de citatione peremptoria & eius forma tradunt Doctores poſt Gloſ. in c. *conſtitutionem* de ſent. excom. in 6. in clem. 1. de vita & honeſt. Cler. & alibi paſsim. Pergit.

Baronius. Sed & cui reorum quàmuis viliſsimo homuncioni non ante ſententiam aliqua data à iure perendina dilatio? ſed nulla Ioanni.

Anonymus nihil reſpondet.

Baronius. Audi monſtruoſiora. In quanam ſynodo petitum eſt ab Epiſcoporum conſeſſu Imperatorem condemnare Epiſcopum, vel Clericum aliquem, & non potius ab Imperatore poſtulatũ eſt, vt ſancta ſynodus hominem Eccleſiaſticum damnet? At ſecus in hoc conuenticulo factum videmus. Nam vniuerſa ſynodus rogaſſe dicitur Imperatorem, Ioannem expelli, & alium in locum eius ſubrogari.

Anonymus. Immò ſi Baronius, & ſui verum fateri velint, contrarium promptè oſtenditur. Otho iij. anno Domini 984. poſtquam intellexit Gregorium V. quem ipſe Pontificem conſtituerat, à Romanis dignitate pulſum eſſe, atque Placentinum ſuffectum fuiſſe, Romam pertendens ſimoniacum Papam iij cœpit, & conuocato à ſe Concilio, cauſa cognita, oculos erui iuſsit, Gregoriumque ſedi ſuæ reſtituit. Item Henricus ij. Imperator anno Domini 1045. Benedictum Nonum, Silueſtrum iij. & Gregorium vj. ſynodaliter depoſuit, vt eſt in Platina in Gregorio ſexto.

Confutatio. Concilium conuocatum fuiſſe ab Othone iij. contra Epiſcopum Placentinum inuaſorem Apoſtolicæ ſedis, merum mendacium eſt, ſine vllo teſte à ſolo Melchiore Goldaſto excogitatum. Expulerat Placentinus ſede ſua Gregorium legitimum Pontificem; deiecit illum Otho, & reſtituto Gregorio, inuaſori ſacrilego oculos eruit, manus & nares abſci-

dit.

dit. Quid verò hoc Anonyme ad argumentum? Non magis erat Pontifex Placentinus, quam tu Catholicus. Quare de iuribus eius in Concilio diſceptandum non erat; ſed ei tantum tanquam latroni, & furi manifeſto pœnæ debitæ infligendæ; quod ab Imperatore factum eſt, non tamen ſine conſenſu Pontificis, vt te docebit Baronius teſtimonio auctorum illius temporis.

Quod Henricus ſecundus depoſuerit ſynodaliter Gregorium ſextum, aſſerit quidem Platina, at quod Benedictum & Silueſtrum depoſuerit, neque Platina aſſerit, neque ſi aſſereret, verum eſſe poſſet. Henricum enim veniſſe in Italiam anno 1046. omnes conſentiunt. Cæterum erat hic annus tertius Gregorij ſexti, cuius prudentiæ, quum adhuc priuatus eſſet, tres Pontifices ſchiſmatici, Benedictus IX. Silueſter iij. & Ioannes ſine numero abdicauerant, quemadmodum ſcripsêre Leo Hoſtienſis, & *a* Otho Friſingenſis. Qua igitur ratione id factum ab Henrico dicas, anno 1045. prorſus ignoro. Verum leuiora ſunt hæc quam vt eorum ratio habeatur in ſcriptione, quæ tota ſit vlcus. Inſimulabatur vero à maleuolis *b* Gregorius ſymoniæ; propterea vir bonus, Henrico ſuadente, paci proſpiciens, conuocato Sutrij Epiſcoporum Concilio, Pontificatui ceſſit. Audi Friſingenſem. *Quem* Gregorium *VI. Rex primo, vt decuit honorificè ſuſcepit. Poſtmodum autem collecto Epiſcoporum conuentu à Pontificatu pro nota ſimoniæ cedere perſuaſit.* Quod ergo Platina dixit, ſynodaliter depoſuit, vel humanitus errauit, vel non decreto, & iudicijs, ſed hortatu, & perſuaſione interpretandus eſt, niſi res eius temporis notiores fuiſſe putes Platinæ quam Othoni.

Herman. Contract. Lamb. Scafnab. Marian. Scot. Sigebertus & alij.
a lib. 2. c. 9. & 92.
b lib. 6. c. 31.

At quis aliquando accuſatus hæreſiarcha, vel infamiſſima quæque perſona conuicta in ſynodo, abſq; ſententia lata, omniumque ſubſcriptione firmata, publiceque recitata legitur è throno depoſita, in ordinem redacta, & alia in eius locum ſuffecta? At hic vna, breuique interlocutione Imperatoris, immo nec interlocutoria ſententia. Sed rogatione ipſius Imperatoris ſucceſſor eſt datus Ioanni, nulla in eum prorſus ſententia lata *Nam rogante ſynodo Imperatorem* (vt habent acta verbatim quæ

fideliter ab eodem auctore conſcripta) *ob immania flagitia Ioannem pelli, & alium aliquem virum frugi ſubrogari*, hæc ad eos Imperator. *Placet quod dicitis, nihilque gratius nobis, quàm vt talis, qui huic ſancta & vniuerſali ſedi præponatur, inueniri poſſit. His dictis, omnes vna voce dixerunt: Leonem venerabilem in paſtorem eligimus, &c.*

Vidiſti monſtrum, ſuffectum caput, priori capite nulla præciſo ſententia? Attendiſti prodigium, executionem abſque ſententia, cum omnis executio ſententiæ dicatur executio? relatiue enim ſe habet ipſa executio ad ſententiam. Sed vbi iſta? nuſquàm nec prolata verbis, nec ſcriptis edita reperitur.

Anonymus quaſi initiatus Pythagoræ myſterijs, nihil omnino reſpondet.

Baronius. Sed etſi omnia rite rectoque ordine iudiciario peracta fuiſſent, nonne ſua ſponte omnia ſtatim corruunt, cum ab excommunicatis ab ipſo Pontifice omnia conſtet eſſe peracta?

Anonymus. Si propter excommunicationẽ Cardinalium electorum, ipſę electiones Paparum eſſent inualidæ, nullus Papa huc vſque verè electus dici poſſet, cum notorium ſit, omnes Cardinales electores contra formam iuris Canonici, & conſtitutionum Papalium palam agere, atque cenſuras incurrere.

Confutatio. Non magis notorium eſt, Anonyme, Cardinales violare ius Canonicum, & cenſuras incurrere in electione Pontificum, quam te, qui in rebus notiſsimis toties mentitus es, eſſe hominem, & probum, & veracem. Sed quamdiu perſonatus es, & bacchari, & mentiri, & conuitiari potes, vt lubet; verum *reuelabitur tandem ignominia tua, & videbitur opprobrium tuum, vltionem capiam, & non reſiſtet mihi homo*, inquit Deus. Si tamen Cardinalium quiſquam pro humana fragilitate quicquam delinqueret, os tibi obſtruit Pius iiij. conſtit. 63. *in eligendis* §. 29. cuius verba ſunt hæc: *Et ne diſſenſionis occaſio, aut ſchiſmatis oriatur, volumus Cenſurarum, & excommunicationum præfatarum, & aliarum quarumcunque prætextu, Cardinales à Pon-*

Eſa. 47. 3.

tificis electione actiuè vel paſſiuè excludi nullo modo poſſe. Quas quidem excommunicationes, & cenſuras ad electionis effectum tantum, illis alias in ſuo robore permanſuris, ſuſpendimus, & ſuſpenſas eſſe volumus, & declaramus. Pergis & ais.

Neque ipſe aſſertus Papa Ioannes xij. poterat ad Cardinales ſcribere, vt ſub excommunicationis pœna ad alterius electionem non procederent, tum quia ipſe Ioannes in Papatu intruſus erat, vt etiam Baronio probatur anno Domini 963. §. 14. & intruſus in Papatu excommunicatus eſt. Sed excommunicatus alterum excommunicare non poteſt, cap. audiuimus, 24. quæſt. 1. &c. Tum quia à Concilio vocatus ſpecialiter de ordine Imperatoris conuocato, qui perfidus, pacifragus, maleficus, adulter, ſodomita, ſacrilegus, & hæreticus accuſabatur, & ideò cum eius nomen inter reos receptum fuiſſet, quolibet Catholico minor erat. *Anonymus* " " " " " " " " "

Ergò in Concilio contra ipſum congregatos excommunicare non poterat.

Qua ratione intruſum Baronius appellet Ioannem, habet ad initium anni 955. his ipſis verbis: *Ipſe, quem diximus, anno ſuperiori, Octauianus, Alberici filius, vrbis Princeps Apoſtolicam ſedem inuadit, cui etſi omnia quæ conueniunt ad legitimam electionem ſuppetiſſent, ex ætate tamen longè diſpari, vt legitimè ordinari potuiſſet Epiſcopus, redarguitur illegitimè electus.* & poſt multa: *Attamen accedens conſenſus hunc tolerandum vtcumque perditiſſima illa tempora ſuaſerunt magis quam ECCLESIAM ſchiſmate ſcindere, cuius vitandi cauſa, vt pote mali omnium peſſimi vniuerſa Eccleſia Catholica eum eſt venerata Pontificem, minoris ſciens eſſe mali monſtruoſum quantumlibet caput ferre, quàm duobus capitibus infamari, & ſecari corpus vnum in duo.* *Confutatio*

Intruſus vero in Pontificatum, quem iura excommunicant, eſt, qui à duabus partibus Cardinalium non electus Pontificiam ſedem inuadit, vt communiter docent Ca-

noniſtæ in c. *licet*. de elect. Non inuadit autem propriè, qui ſine violentia thronum obtinet, licet aliqua ex conditionibus lege conſtitutis in eo deſideretur, quemadmodum obſeruauit Iacobatius. *a* Et defectibus iuris humani, & poſitiui ſupplere receptionem, coronationem, & obedientiam Eccleſiæ, conſentiunt omnes. Quod ex vna accuſatione (cui tu falſo inſeris hęreſim) colligis, Ioannem minorem fuiſſe quolibet Catholico, miror extremam vel nequitiam, vel ignorantiam tuam. Alia, & longe alia eſt Catholicorum, & doctorum virorum ſententia, nimirum Papam indubitatum adeo ſuperiorem eſſe omnibus Chriſtianis, vt ſubijcere ſe ſententiæ coactiuæ cuiuſquam non poſſit, etiamſi velit. Ita docent Sanctus Thomas, ſanctus Bonauentura, Albertus Magnus, Richardus, Paludanus & alij *b* Scholaſtici cōmuniter. Ita ſanctus *c* Antoninus, *d* Turrecremata, Aluarus *e* Pelagius, Iacobatius, *f* Caietanus, *g* Pighius, *h* Ferrarienſis, *i* Auguſtinus *k* de Ancona, Franciſcus *l* Turrianus, Petrus *m* de Monte, Ioannes *n* Antonius Delphinus, Thomas *o* Campegius, Nicolaus *p* Sanderus, & demum Canoniſtæ fere omnes in cap. *ſignificaſti* de elect. & cap. *ſi Papa*, diſt. 40. Alijs etiam argumentis hoc conciliabulum refellere pergit Baronius; verum quia deſertus à Guldinaſto Anonymus ea attingere auſus non eſt, neque ego præterea pro hac cauſa lectorem fatigo.

a l. 3. a. 1. tit. 1. ad quem ſpectet congreg. Cōc. §. ſecundo caſu ad calcē, & l. 8. a. 1.
b in diſt 4. q. 9 de clauib.
c 3. par. tit. 22. c. 1?. §. 4. sū hiſt. & 2. par. tit 3. c. 11. ſum. Theol.
d l. 2. c. 93. & 104. ſum. de Eccleſ.
e de plan. Eccl. l. 1. a. 6.
f de Concil. l. 7. a 7. & l. 10 a 7.
g in tract de compar. PP. & Concil.
h de Hierar. Eccl. lib. 6.
i l. 4. cō. gent c 76.
k de poteſt. Eccl.
l de poteſt. PP. & Cōci.
m eod tit.
n l. 2. de ecc. c. vlt.
o tract. de poteſt Rom Pont. c. 22.
p l. 7. de viſib. monar.

Occurritur reliquis Obiectionibus totius libri.

CAP. XV.

CApite nono Anonymus oſtendere ſe profitetur, *Pontificem Romanum nullo modo in Reges, & Principes, eorumq; ſubditos animaduertere poſſe*. Rationes, quibus id probat, ridiculæ potius ſunt, quā apparentes, quia tamen eas omnes mutuatus eſt à Rege Britanniæ, & ab alijs, quorum errores cum plerique alij, tum maxime Illuſtriſſ. D. Cardinalis Bellarminus iuſtis volu-

minibus profligauit, noſque eadem in Opuſculo de Iure Religionis in Politia accurate proſequuti ſumus, nunc de eis nihil dicam.

Capite decimo, & poſtremo poſt plauſtra mendaciorum, & conuiciorũ, quę meo more prętereo (vt probet, opinor, etiam ſuperioribus ſæculis non defuiſſe homines ſui ſimiles) producit duas epiſtolas. Primæ præpoſuit hunc titulum; *Epiſcoporum Galliæ, & Germaniæ epiſtola ad Anaſtaſium ſecundum Pontificem ex Concilio, qua Papam, & Italicos monent, vt ſe ſe miſſos faciant, nec deinceps ſuper eos tyrannidem exercere pergant.*

At hanc eſſe meram impoſturam, purumq; hæreticorum figmentum, tam exploratum eſt, quã deplorata eſt Anonymi fides, & modeſtia. Anaſtaſius ſecundus Pontificatum iniȷt anno Chriſti 490. ſinonyme eius Anaſtaſio Græcis imperante, & Italiæ Theodorico Rege Gothorum. Pontificatum tenuit annos duos minus diebus ſeptem. Pacem Eccleſiæ depaſcebatur tunc Acatianum ſchiſma, diuiſo Oriente ab Occidente, vt dictum eſt ad initium noſtrę ſecundę periodi. At vllas turbas, contentiones vllas inter Eccleſias Italiæ, & Galliarum tunc temporis interceſsiſſe, nemo omnium meminit. Immo S. Remigius Epiſcopus Rhemenſis, Apoſtolus Galliarum Romanæ ſedi addictiſsimus, & obſequentiſsimus, ob idq; poſtea ab Hormiſda Rom. Pont. in Gallia Vicarius Põtificius cõſtitutus pacatiſsimę Catholicorum res moderabatur aduerſus Arianos tantum, & Idololatras decertans. Vnde igitur nata eſt iſthęc Anonymi epiſtola? quibus de cauſis? quibus Authoribus? *Epiſcopis*, inquit Anonymus, *Germaniæ & Galliarum*. Sed proferat iſtorum Epiſcoporum & nomina, & ſedes; dicat quo ex Concilio Epiſtola ſcripta ſit, vbi conuocati Galli, Germanique in hanc rebellionem conſpirauerint. Quæ ſi non poſſunt niſi mendaciſſimè fingi, agnoſcat, & confiteatur impoſturam.

At inquit, de ambarum Epiſtolarum veritate conſule Goldaſtum in conſtitutionum imperialium rationali par. 1. fol. 48. & fol. 50.

Morem geſsi, Goldaſtum Caluinicolam conſului, qui melius conſuluiſſet animæ, & famæ ſuæ, ſi bonas horas non ita male

locaſſet. Quo Authore huius Epiſtolæ veritatẽ probet Goldaſtus, ipſummet audi. *Eius*, inquit, *id repertum fragmentum in ſchedis Ioannis Auentini.* Itaque primus, qui poſt mille, & amplius annos à deceſſu Anaſtaſij hanc epiſtolam aut finxit, aut reperit, fuit Auentinus Hæreticus, neque Hæreticus obſcuri nominis, ſed primæ claſsis. Non tamen auſus eſt, eam in lucem proferre, metuens forte, ne fraus detegeretur. Tantum poſt eius mortem, inter ſchedas repertam, (& inter eas forte quas minus honeſtis vſibus reſeruabat Ioannes) protulit eam Caluiniſta Goldaſtus, qui ex ſimilibus monumentis, confarcinauit illum centonem ſuum. Et talis officinæ teſtimonio, cui nulla antiqua memoria ſuffragatur, cuius apud nullum auctorem vllum apparet indicium, veſtigium vllum, quiſquam adhibuerit fidem? Mitto mille ineptias, quibus epiſtola hæc referta eſt, & vnico argumento eam falſi coniunco. Circa medium habet, *Epiſcopos Italiæ Epiſcopis Galliarum prætendere inſidias regij iudicij, quaſi per zelum nimiæ iuſtitiæ.* Ac ſi Clodouæus, ſub quo ſcripta fingitur, ad annum Chriſti 497. eſſet Chriſtianus, ad quem ideo res Eccleſiæ Gallicanæ ex vrbe deferret Anaſtaſius; quum tamen Anaſtaſij obitus communiter ponatur in an. Chriſti 498. præter propter, Clodouæus vero, Sigeberti, Hermanni Contracti, Reginonis, & aliorum ſcriptorum teſtimonio, non niſi poſt dederit nomen Chriſto.

Sed vellem, vt Caluinus, & Centuriatores poſſent tantiſper ab inferis euocari, quo eorum de hac epiſtola iudicium audire poſſet Goldaſtus fidus eorum ſectator. Eorum conſtans ſententia eſt, Decretales Pontificum ad annum Chriſti trecenteſimum falſas, & fictas eſſe, nullãque earum mentionem extare ante tempora Caroli Magni. Quare cum epiſtola hæc inducat teſtimonia ex Anacleti iij. ex prima Sixti, & vnica Theleſphori; reliquum eſt, vt Goldaſtus vel mendacij damnet Caluinum, & Centuriatores, vel fraudis, & impoſturæ Auentinum, aut quiſquis eſt (ſi tamen alius præter eum eſt) auctor huius Epiſtolæ. Vtrum conceſſerit, ego libenter admittam.

Sequitur altera Epiſtola, cui Anonymus ex Goldaſto hunc titulum præfigit.

Epiſcoporum Germaniæ & Belgij Epiſtola ad Nicolaum Primum Pontificem Romanum ex Synodo Colonienſi ſub Ludouico iuniore Imperatore.

AThunc titulũ falſi arguit nedũ geſtę rei ſeries, quã produ͂t Annales Francorum, & Anaſtaſius eius ętatis ſcriptores, Regino paulo poſterior, & alij, ſed vel tota epiſto. immò prima frons eius, cuius ignorãtiã neq; Goldaſtus, neq; Anonymus vlla ratione obtẽdere poſsũt. Eã enim (vt bonos prętereã) ſic prodit Illyricus, ex Illyrico Goldaſtus, & ex Goldaſto Anonymus.

Nicolao Pontifici Guntherus, & Theodoguto. Patres Epiſcopi, & fratres Coepiſcopi noſtri nos ad te miſêre &c.

QVare ſi titulus non mentitur, hanc epiſtolam nulli alij Epiſcopi ſcripſerunt pręter Guntherũ, & Theodogutũ, alterum Coloniæ Agrippinæ, alterum Treuirorum, Epiſcopos. Itaque mala fide agunt Goldaſtus, & Anonymus, qui vt ſimplices fallant, eam adſcribunt Epiſcopis Belgij & Germaniæ. Adde, quod nulla in ea fit mentio Synodi, nulla Coloniæ, eam tamen Goldaſtus non veretur appellare Synodalem, & tribuere Concilio Colonienſi. At illa nimium inſignis, & ſupina ſtupiditas, *Patres*, inquiunt *Epiſcopi, Fratres, & Coepiſcopi noſtri nos ad te miſêre.* Rogo, Goldaſte, totumne Concilium ad Pontificem miſſum eſt? & ſi miſſum, qui nam ſunt Patres, & fratres Epiſcopi, qui ipſum miſerunt? an forte omnes, & miſsi ſunt, & mittentes?

Sequuntur: *Ipſi quoque ſponte Romam venimus.* Quare qui ſcribunt epiſtolam hanc, ſunt illi ipſi, qui ad Pontificem miſsi Romam venêre. Ergo ne diutius te morer, audi, qui fuerint, cur, & a quibus miſsi.

Lotharius

Digitized by Google

Lotharius eius Lotharij filius à quo Regnum, quo potiebatur, Lotharingiæ nomen ſortitum eſt, inſano pellicis VValdradæ amore demens Theutbergam legitimam vxorem repudiare conſtituit, vt quam deperibat, hanc regni conſortem haberet. Id vt iuſtè, & legitimè fieri videretur, Concilium Metis conuocari depoſcit, cui interſint etiam Legati Pontificis Nicolai.

Conuocatur Concilium, & Legatis non expectatis, Regina per ſummum nefas inceſti rea agitur, & damnatur; Matrimonium diſſoluitur; VValdradæ per ſpeciem matrimonij Theutbergæ torum, & diadema defertur, auctoribus iudicij, & principibus Theutgaudo Treuirenſi, & Gunthario Colonienſi Epiſcopis. Rebus ſic expeditis, Legati ſuperuenerunt, qui non modo ijs, quæ perperam geſta fuerunt, non interceſſere, ſed pecunia corrupti Regem hortati ſunt, vt Treuirenſem & Colonienſem tanquam Concilij Principes Romam legaret ſynodi nomine, qui ſcripto, & voce acta Metenſis Concilij tuerentur. Hanc prouinciam audacter ſubière Theutgaudus, & Gunthaius, *ſtultitia quidem elogio denotandi*, inquit Regino, *qui illam Petri ſedem fallere poſſe arbitrati ſunt, quæ nec ſe fefellit, nec ab aliqua hæreſi vnquam falli potuit.*

Romam profecti, & ore tenus, & per ſcripta auditi ſunt, neq; diſcuſſa, à Concilio iſtius cauſæ gratia conuocato, Synodus Metenſis anathematizata eſt, acta omnia abrogata, Theutgaudus, & Guntharius Epiſcopali dignitate priuati, & à communione fidelium ſeparati ſunt.

Quare indignabundi Roma Beneuentum proficiſcentes eam epiſtolam ſcripſerunt, & inuulgarunt quam nunc examinamus. Rem ita tradunt Anaſtaſius in Nicolao, Annales Francorum editi à Frehero ad annum 863. & Regino lib. 2. ad annum 865.

Qualis autem ea epiſtola ſit, audi cenſuram Baronij ad annum 893. *Sanè quidem etſi complures inſurrexere in Eccleſiam Dei gentiles, Iudæi hæretici, & rabido ore proſciderunt Romanæ ſedis Antiſtites, nullorum tamen (quod recorder) litteræ extant in Romanum pontificem ita refractaria, contumelioſæ blaſphema, mendaces, & arrogantes.*

rogantes. Iſta euomuit furor, iſta vibrauit iacula iracundia, & ſuperbiæ tumor in tantam erupit ſaniem Deo hominibuſque graueolentem. Hæc Baronius. Et certè (vt alias notas omittam) à mendacio excuſari non poteſt, quod aiunt, *contra fas, contra decreta moremque maiorum ſine cœtu Eccleſiaſtico, cum circumſtetiſſet, nemo Archiepiſcoporum, nemo Põtificum, & Dynaſtarũ acceſſit &c. Sẽtentiam contra nos iniuſtam, temerariam, & nefariam, & Chriſtianæ Religioni repugnantem de cartula effudiſti.* Annales tamen habent, quod Nicolaus *conuocato Romanæ Sedis Epiſcoporum Concilio, & Metenſem anathematizauit Synodum, & ad ſe miſſos Epiſcopos depoſuit, & communione priuauit:* & Anaſtaſius inquit. *Denique conuocata ſynodo in Lateranenſi poſt hac palatio ſub Apoſtolis, inuenti ſunt ijdem Archiepiſcopi, vnde damnationis notam incurrerent:* & Regino: *Paucis interpoſitis diebus ad ſynodum, quam Papa congregauerat, ſunt acceſſiti vbi eorum damnata, & anathematizata ſunt ſcripta, & ipſi omnibus adiudicantibus Epiſcopis, Presbyteris, & Diaconis, ſunt omni Eccleſiaſtica dignitate priuati.* At ſolemne hæreticis ſemper fuit, mendacijs tantum, & impoſturis impetere magiſtram veritatis. Sed non multo poſt, ſceleris conſcientia ſtimulati, & culpã confeſsi ſunt, & pœnam deprecati, reſtitutionem communionis, & dignitatis à Pontifice humillimè poſtulantes. Verum quoad dignitatem *ſpes eorum fruſtra eſt,* inquit Regino, *quamuis Imperator, omnibus votis illis opitulari voluiſſet. Reuertuntur igitur in Franciam, debita confeſſione repulſi, & dum iterum, ac tertio ſedem Apoſtolicam reparationis, & reſtitutionis gratia adiſſent, nouiſſimè in Italia infirmitate præuenti, peregrini, & exules moriuntur, communione laicali ſibi tantum conceſſa.* Hæc Regino. Tu Anonyme, ſi ſapis, qui ſequutus es peccantes, ſequere pœnitentes, neque expectes horrendum Dei iudicium, quale in iſtos exercuiſſe memorat Ioannes Diaconus eius temporis ſcriptor in vita ſancti Gregorij lib. 4. cap. 94. Interim corrigite, tu, & Goldaſtus tuus veſtrum illum mendacem titulum iſtius Epiſtolæ, neque ſynodo Epiſcoporũ Germaniæ, & Belgij vltra tribuite, quod à duobus tantum degradatis, & excommunicatis actum eſt. Neue iſtorum epiſtolam, quam illi ipſi tanquam ſcelus deteſtabile, & execrandum, pœnitentes, & complorantes ſollicitè, & anxiè

Digitized by Google

luere conati ſunt, hanc impudentiæ, & impietati veſtræ ſuffragari putate.

Nō diſputo, an verius ſit exemplar Illyrici, an Annalium Fuldenſium longè à Flauiano, & Goldaſtino diuerſum, nam & in hoc (in alijs etiam, opinor) ſcepticum agit Goldaſtus, & noſtra nihil refert, vtrum hoc, an illud integrius, ac purius ſit.

Ab ijs mendacijs, & impoſturis Anonymus ad fœdiora, & grauiora delabitur. Defeciſſe Papatum contendit iam inde à Iulio ſecundo; omniumque nugarum eius ſumma hæc eſt. Iulius ſecundus conſtituit, electionem Papę ſimoniacam nullam eſſe. At Iulius ipſe ſimoniacè ad Pontificatum electus eſt. Ab eius ergo tempore Papatus defecit.

Sed mortalium ſtupidiſsime, qui fieri poteſt, vt Iulius ſecundus Pontifex fuerit ex lege quam futuro proſpiciens non tulit, niſi duobus annis, poſtquam Pontifex fuit? Miſeret me, Anonyme, pudetque tantę dementiæ, & ſtoliditatis hominem reperiri, Multo magis tantæ impudentiæ, qua in rebus tanti ponderis totus ex fraude, & mendacio compoſitus ſtare in conſpectu hominum non vereris. Iulium ſimoniacè electum probas hunc in modum.

„ Iulius Papa ſecundus, qui per ſimoniam regiminis culmen
„ rapuerat, erroris ſui pœnitens ſuper ſimoniaca Papæ electione
„ nouam legem ſanciuit, quam poſtea Andreas Gambarus illius
„ familiaris interpretatus eſt, & ille Pontifex commentariorum dedicationem his verbis factam patienter ſuſtulit: *Lator Pater ſancte, ſimoniam, quam in tui electione commiſiſti, cum tanto horrore prohibere.*

Mortuum eſſe Iulium, quando illa Commentaria Gambarus ſcripſit, ſatis indicat in ipſo limine repetitionis, dum inquit: *Conſtitutionis huius cauſa variè traditur, quamquam factum ſit adeo recens, vt pauci admodum aulici ſint, qui non viderint eam promulgari.* Et ad verbum Iulius: *Iulius, qui fuit huius nominis ſecundus, ante vocabatur Iulianus.*

De viuente Pontifice, hominem eruditum dicturum eſſe, qui fuit, & compellaturum memoriam aulicorum pro rebus ab eo geſtis, nemo ſanus tibi perſuaſerit. Iulio Commentaria

illa

illa inſcripta, tam longè à vero abeſt, quàm proximè ad mendacium ſemper accedit Anonymus. Gambarus non magis ea verba dixit Iulio ſecundo, quàm eam Conſtitutionem ediderit Iulius Primus. Referens ſcilicet Gambarus varias cauſas, quæ ferebantur de occaſione legis, vt nihil reijceret, poſtremo loco dicit: *Non deſunt, qui dicant, eum inuidiſſe poſteris artes proprias; adeo prona ſunt hominum ſtudia ad maledicentiam, interpretandaque in deteriorem partem omnia.* Auctorem huiuſce petulantis dicterij fuiſſe, ait, Florianum Dalphum Bononienſem, hominem eruditum quidem, ſed ſcurrili ingenio, *quo familiariter vtebatur Iulius dum eſſet Cardinalis. delectabaturq; plurimum iocis illis, quod liber in dicendo eſſet, ſcommatibusque, ac ſalibus abundaret, patiebaturque hominem in ſe, ac in cæteris iocari.* Patienter tuliſſe Iulium ſcomma Floriani, falſum eſt, illi enim reſpondens, ei, inquit Gambarus, *ad diplomatis initium reddebat vices, inquiens: Non eſſe mirum, ſi maledictis, ſententijſque à communi hominum iudicio alienis abundaret homo qui claudus, varus, gibbus, luſcus, habebat animam vitijs illis obnoxiam.* Vide lector, quanta in quatuor Anonymi lineis ſunt mendacia.

Iuiſſe verò à communi hominum iudicio verè alienum, quod Iulius per ſimoniam electus eſſet, grauiſsima teſtimonia ſunt, quæ ſupremis annis Pontificatus ſui illi contigêre. Inſtigantibus ſcilicet Maximiliano Cæſare, & Ludouico xij. Galliarum Rege, nonnulli Cardinales à Iulio defecerunt, indictoque Piſis Concilio Generali, Pontificem, quem variorum criminum reum agebant, citarunt ad cauſam dicendam. Damnati ſunt ideo à Iulio tanquam ſchiſmatici, & priuati dignitate Cardinalatus, alijque in eorum locum ſuffecti. Mortuo Iulio, dum de eligendo ſucceſſore tractaretur, grauiter diſceptatum eſt, an Cardinales à Iulio priuati admittendi eſſent ad Conclaue. Qua occaſione pro ſchiſmaticis contra Iulium, & dictum, & ſcriptum eſt, quicquid in hominem mortuum hoſtibus atrociſsimis & potentiſsimis (cùm multis nominibus, tum præſertim gratia fautorum) ſuggerere potuit, odium, & neceſsitas in tali cauſa. Obiecta ſunt ei periurium, negligētia, contumelia, ſæuities, tyrannis. At ſimoniam nemo vnquam commemorauit.

Scripſit de tota hac cauſa tractatum locupletiſsimum Dominicus Cardinalis Iacobatinus de Conc. lib. 7. & ſparſæ ſunt pleriſque in locis Concilij Generalis Lateranenſis, quod hanc ob cauſam ab eo conuocatum eſt, querelæ ſchiſmaticorum in Pontificem. Imò anno 1612. Pariſijs edita ſunt acta illius Cōciliabuli cum omnibus litteris, apologijs, conſilijs, ſententijs in Iulium, nuſquam tamen ſimoniæ veſtigium vllum apparet. Si verò ſimonia Iulio verè obijci potuiſſet, quis eam ſilentio tunc præteritam iri credat?

Exhauſta in Iulio ſecundo verecundia, cum præſidio alterius libelli Anonymi, cui titulus, *Nouus Homo*, quem anno 1613. edidit impietatis officina Londinum, ſine vllo pudore tranſit ad Sixtum Quintum, cuius Pontificatum eadem machina pulſat. Verùm quia loquitur de rebus non mille annorum, ſed noſtri ſæculi, noſtræ ætatis, quæ non ab hominibus obſcuris in tenebris, ſed à duobus Maximis Principibus, in oculis omniū, in medio orbe terrarum geſtæ ſunt, neque quiſquam in orbe eſt rerum Romanarum non ignarus, qui neſciat, quæ dicit, omnia eſſe mendacia impudentiſsima, ego optimum Pontificem totius orbis teſtimonio munitum ab hac calumnia non vindico.

Sicut verò Anonymus in vtroque facto mentitur, ita in iure præſefert ignorantiam ab eo ſupinam primorum principiorum, & axiomatum iuriſprudentiæ, vt ſine manifeſta temporis refelli non poſsit.

Mirare verò tu lector pie ſingularem Dei prouidentiam erga res ſuas. Dum enim hæretici in viſceribus Europæ contra æternam Petri Cathedram has turbas miſcent: Ecce ab Eccleſijs Aegypti, Aethiopiæ, & Ruſsiæ ad Clementem octauum duæ præclariſsimæ legationes profitentes illum eſſe ſucceſſorem Beati Petri, Caput Eccleſiæ vniuerſalis, cuius virgæ totum ouile Chriſti ſubiectum ſit. Ecce ab extremis Libyæ finibus ex Perſide, ex Iaponia, ab ipſis inacceſsis regnis Sinarum aliæ legationes ad Sanctiſsimum Dominum Noſtrum Paulum Quintum ipſum vt omnium Chriſtianorum Paſtorem, & Patrem venerantes. Quaſi totius orbis conſpiratione, & conſenſu co-

Digitized by Google

arguere velit Deus temeritatem,inconſiderantiam, & dementiam Nouatorum.Quum ergo rationibus, auctoritatibuſque deſtitui,mendacijs, cauillis, & impoſturis tantum Romani Pontificis Primatum impugnent hæretici, Anonyme mentiſte,& conſilij adeo inopem futurum non credo,vt agnita veritate non pudeat, pœniteatq; harum mutuatitiarum nugarum prætextu deſeruiſſe Ciuitatem Dei, in qua natus,& educatus es,& ad Babyloniorum caſtra transfugiſſe. Eoq; maximè quod dictum à Spiritu ſancto non ignoras,*quod qui affligit Patrem, & fugit Matrem,ignominioſus eſt,& infelix*.Quorum vtrumq; apoſtaſia,& ſcriptione feciſti.*Redi ergo*,Anonyme,*redi ad abiuratam fidem Pio te ſinu, ſicut hactenus habuit,mater Eccleſia accipiet. Nunquam eſt ſera correctio.Scit diu expectare immodico labore quæſitos. Neſcit pro vilibus deſpicere magno pretio comparatos: multis gradibus recurſus ad ſalutem Prater deſperantem nullus excluditur. Fructus veniæ proximus eſt corona.* Si verò tu pertinax(quod Deus auertat,) rebellis eſſe perrexeris,ſcito,quod inconcuſſa,& immobilis ſtat hæc petra,quam Chriſtus iecit Eccleſiæ fundamentum, fremantque licet,vrgeant, minentur vndique tumentes hæreſium fluctus, denique ad hanc cautem illiſos, frangi neceſſe eſt,& in tenuiſsimæ ſpumæ atomos diſſipari.

FINIS.

INDEX RERVM NOTABILIVM IN HOC opere contentarum.

A.

ACcipere iuriſdictionem & gradus ſuos aquè immediatè à Principe. & accipere ab eo iuriſdictionem aequalem, duo diuerſa. 105
Æqualitas ſex modum quid, quid ſit. 72
Africa Diœceſeos prouincia &c. 222
Africanæ Eccleſiæ ſententia de Petri Pontificatu 2.309.
Agapeti Pontificis contra Anchimum decretum. 246.
Alexandri II. diſputatio de Romano Pontifice conſtituendo. 342
Alienatio quid ſit. 290
Allegoria quid ſit. 44
Ambroſij Mediolanenſis Epiſcopi laus & dignitas. 236
Anaſtaſij Imperat. miſer exitus. 239
Anatolij in Patriarchatu Conſtantinopolitano acquirendo molimina. 167
Anonymi errores & mendacia refutantur. 3. & ſeq. explicatio verborum Chriſti. Ioannes vlt. Simon Ioannis diligis me plus his. 42. argumenta varia ad oppugnandum S. Petri Pontificatum. 271
Annus Domini acceptus quid ſignificet. 6
Antiquitatis Zelatores quando maximè celebres. 117
Antonius Epiſc. Fuſalenſis cur ſede ſua Epiſcopali ab Africanis depoſitus. 309. à quo reſtitutus. ibid
Apoſtoli nomen vnde. 4.
Apoſtoli cur dicti vicarij Chriſti. 6 à quo miſſi ibid illorum nomina duodecim & quaenam illa 61. in ijs tria ſeorſim conſideranda. 70. quomodo eiuſdem & aequalis cum S. Petro ſint poteſtatis. 73. ſingulis ſigillatim ſua prouincia demandata. 88
Argumenta varia ab Anonymo adducta ad infringendam Petri poteſtatem & ſoluta. 71. & ſeq.
Arij hareſis de miſſione Filij à Patre. 83
Ariani Haretici durante perſecutione quid memorabile contigerit. 100
Aſia prouincia quot & quomodo vocata. 223
Auctoritas Eccleſiæ quotuplex. 233

B.

Barrabas & Paulus Apoſtoli cur Antiochia Hieroſolymam profecti. 79
Baſiliſci haretici Eutichiani impia decreta 168. à quo ſublata. ibid
Baſileenſium hareticorum de Petri primatu falſum iudicium. 172
Britannia diœceſeos quot ſint prouinciæ & quomodo vocatæ. 223.

C.

Calabria quando capta à Saracenis 285
Caluinus negat ſymbolum Apoſtolicũ ab ipſis Apoſtolis traditum. 1 1
Carolus IV filius Regis Bohemiæ quando Romani imperij Imperator electus. 258
Carolus Pipini pater an Galliæ regnum ſibi vſurpauerit contra ius faſq́. 2-c
Caroli Magni iudicium de Romano Pontifice eligendo. 343
Cephas quale nomen. 1·
Chriſtus cur vocatus Apoſtolus 4. ratione Apoſtolatus quibus officijs deſtinatus ib Sacerdos & Pōtif. 8. lapis angularis. & cur. 1c
Concilia quid differant à conciliabulis. 327
Circumciſio in lege Moſaica quàm fuerit neceſſaria. 79
Claues in Scriptura quid ſignent. 36. an omnibus Apoſtolis aequaliter ſint demandatæ. 73
Conciliũ Lateranẽſe quàm fuerit celebre. 311 taxatur ab Anonymo ibid. in eo quid decretum. ibid.
Concilium Nicænum quid de Petri Pontificatu contra Hæreticos ſenſerit. 13·
Conſtantini Copronymi perſecutio & in Catholicos violentia. 270
Conſtantini Imperat. tempore Arij hæreſis extincta reuiuiſcit. 135
Conſtantinopolitani Patriarchatus poteſtas quouſque ſe extendat. 301
Controuerſia inter Epiſc. Arelatenſem & Viennenſem de ordinatione Viennenſium. 21. De Patriarchatu Sedis Conſtantinopolitanæ excitata quãdo & à quo extincta. 167
D. Cypriani ſententia de Eccleſiæ vnitate. & S. Petri Pontificatu. 26 reſponſio ad obiecta ab Hæreticis facta. 28

Dias

D.

Dies retributionis quis ſit. 6
Dignitates quatuor Romani Epiſcopatus. 254
Diœceſes Patriarchatus Romani quot ſint,& an metienda iuxta Diœceſes Imperij. 222
Diœceſes Eccleſiaſtica quantum diſtent à Ciuilibus. 222. (ca.185
Diœceſis & Prouincia administratio an vni.
Diſcrime inter Catholicos hæreticos, & ſchiſmaticos. 32. *Primatũ & Apoſtolatũ.* 95. *Cõcilium generale & Eccleſiam vniuerſalem* 127. *Eccleſiam Græcam & Catholicam ab hæretica* 326. *concilia & conciliabula.* 327
Diſputatio Aduocati regij Alexandri II. pro Henrico III. de Romano Pontifice conſtituendo. 342
Donationes Romano Pontificatui à Ludouico pio facta cuius valoris fuerint. 293

E.

Eccleſia quid ſit. 31. & 121. (250
Eccleſiæ Catholicæ nomine quid intelligatur.
Eccleſiæ vnitas à quo dependeat. 26. *quibus rebus conferatur* 28. *Priuilegium* 35. *Poteſtas penes S. Petrum quamdiu ſteterit* 68. *partes eſſentiales duæ principales.* 121. *Monarchia poſt B. Petrum nunquam defeciſſe probatur* 129. *triplex Patriarchatus* 291
Eccleſiæ Romanæ nomen tria ſignificat. 126. *in quo diſtincta ab Italia.* 234
Eccleſiaſtici regiminis forma an poſt Petrum mutata. 122
Eccleſiaſtica politia in quo conſiſtat. 200
Eccleſiaſtica prouinciæ quando diuerſa à ciuilibus. 224
Electio Romanorum Pontificum an & quomodo ab Imperatoribus dependeat. 342
Epiſcopi diſtinguuntur in tres gradus 211. *vniuerſales quinam dicti.* 251
Epiſcopi perſona cur vnitatis perſona dicta. 48
Epiſcoporum contentiones de Parochijs ruralibus & ſuburbanis quo pacto dirimẽdæ 202
Epiſcopatus quomodo vnus dicatur. 28. *quid ſit.* 31
Epiſtola Epiſcoporum Germaniæ & Belgij ad Nicolaũ Pontificem & à quibus miſſa. 363
Eugenius quartus à conciliabulo Baſileenſi cur depoſitus 326
Eutiches hæreticus qualis 158. *eius hæreſis à Neſtoriana orta ibid. mendacia in Flauianum Epiſcop.* ibid.
Explanationes variæ de iſtis Chriſti verbis: Tibi dabo claues regni cœlorum. 57

F.

Florentinum Concilium habitum ſub Eugenio IV. an repugnet Conſtantinopolitano. 326. *ei quinam Epiſcopi interfuerint.* 327

G

Galliæ ſententia de poteſtate Romani Pontificis 264. (222
Galliæ Diœceſeos prouinciæ decem & ſeptem.
Gennadij Patriarchæ Conſtantinopol. in Græcos acerbitas. 330. *auctoritas de primatu Romani Pontificis.* 331
Goldaſtus Caluiniſta quid ſenſerit de poteſtate Romani Pontificis. 361
Gregor. VI. cur falſò ſimonia inſimulatus. 357
Gradus diuerſi ſtatus Religioſorum. 71

H.

Hadriani Imperatoris priuilegia Carolo Magno conceſſa de electione Romani Pontificis an quandoque abolita. 340
Hæretici varij S. Petri Pontificatus oppugnatores 9. *quinam ibid. quo modo à Catholicis & ſchiſmaticis ſecernendi.* 32
Henrici IV. Germanorum Regis diſceptatio de Inueſtituris Pontificum per anulum & baculum 350. *cur anathematizatus.* ibid.
Hieroſolymitanus Patriarchatus an cum Romano conferendus. 300
Hiſpania prouinciæ ſeptem. 222
Hypoſtaſis quid ſit 151. *in Deo quotuplex.* 152

I.

Illyrici Diœceſeos Prouinciæ ſex. 222
Inæqualitas Apoſtolatus Petri aliorumq; Apoſtolorum in quo ſita. 88
Inueſtituræ inuentor primus quis. 352
Inueſtitura an fuerit in vſu tempore Caroli Magni Imperat. 344. *eam Imperatoribus tribuere ſacrilegium.* 352
Ioannis Nyceſæ ſimulata ſanctitas. 254
Ioannis XII. qua ratione in Papatũ dicatur intruſus. 319. (tertius. 329.
Ioſephi Patriarchæ Conſtantinopolitani in.
Italia in quot prouincias diuiſa 196. *eius terminus quis ſit.* 226. *conuerſio ad fidem à quo ibid.* & 228. *variæ acceptiones.* 230

Digitized by Google

Italia Epiſcopi ab Epiſcopis Romana Diœce-
ſeos verè diſtincti. 223. an qui ſunt extrà
centeſimum ſint in Diœceſi Papæ. ibid.
Iulij Concilium Primatus S. Petri quàm ſit
forte propugnaculum. 159.& ſeq.
Iuriſdictio fori exterioris Apoſtolis à quo tra
dita. 105
Iuriſdictionis paritas vnde colligenda. 97
Ius eligendi Romanum Pontificem an ſit pe-
nes Imperatores. 349

L.

Lapis angularis ſymbolum Chriſti & cur. 16
Lapis centeſimus an ſit terminus Romanæ
Diœceſis. 225
Lex Moyſis an fuerit de neceſſitate ſalutis. 80
Longobardi quamdiu poſſeſſores Calabriæ.
288
Longobardorum excidium vnde. 284
Lotharius Rex cur repudiata vxore Theut
berga aliam duxerit & cuius conſilio. 364.
eius Epiſtola ad Nicolaum Romanum
Pontificem. ibid.
Luciferianorum error 49
Lucij Papæ de S. Petri primatu ſententia. 35
Ludouicus III. Galliæ Rex primus inuentor
Inueſtituræ. 352

M.

Marci Antonij de Dominis olim Archiepiſc.
Spalatenſis conuicia. 1. hæreſis ibid. ſcripta
refelluntur. 2
Marcionis hæretici excommunicatio. 118
Marſilij Patauini error de Petri Pótificatu 8.
anathema ibid. hæreſis conuincitur 11
Matthias in locum Iudæ proditoris à Chriſto
Apoſtolus electus 70. in eius electione tria
notanda. 79
Mauritius Imperator cuius inſtinctu Eccleſi-
am perſecutus. 253. qualiter à Deo punitus
254.
Mediolanum metropolis Italiæ. 234
Mediolanenſis Eccleſia Epiſcopi quomodo à
Romanis per nomen Italiæ diſtincti. 231
Miſſio quotuplex ſit 82
Monarchia Eccleſiaſtica quando facta Ari-
ſtocratia III. nunquam in Petro defeciſſe
probatur 128
Monarchiæ vſus in Eccleſia quis ſit. 13
Monothelitarum error. 256

N.

Neſtorij hæreſis
Nouitates contra Nicænos Canones introdu-
ctæ quàm ſint abominandæ. 302
Numerorum æqualitas vnde æſtimanda. 72

O.

Optati Mileuitani de primatu S. Petri ſen-
tentia 64
Ordinatio Romanorum Pontificum an pen
deat ab Imperatoribus. 342
Orientalis Eccleſiæ iudicium de primatu B.
Petri 152 Conciliatio cum Romana quan
do & per quem facta. 240
Oſij Epiſc. de Laodicẽſi Cõcilio ſentẽtia 142
Otho primus Teutonicorum Rex à quo Im
perator coronatus. 348

P.

Papa Epiſcopus vniuerſalis Eccleſiæ. 250
Papatus in tres periodos diſtinctus. 112
Paſcere & regere an ſint ſynonyma. 38
Patriarcharum Conſtantinop. & Antioch
iuriſdictio quouſque ſe extendat. 179
S. Paulus & Barnabas Apoſtoli Antiochiâ
cur Hieroſolymam profecti. 79
S. Paulus & S. Petrus iuriſdictionis poteſtate
pares an fuerint. 97
Pelagij hæreſis quando cœperit. 240
Petra nomine quid intelligatur. 19
S. Petrus quomodo immediatus Chriſti vica
rius 275
S. Petrus quid ſignificet, 16 cur cephas voca
tus. 17 quando & quomodo à Chriſto fa-
ctus Epiſcopus. 25. omnium Apoſtolorum
coryphæus 42. claues à Chriſto accipiens
duplicem geſſit perſonam, propriam & Ec
cleſiæ 47. an totus ante cæteros Apoſtolos.
65. ab Apoſtolis cur in Samariam miſſus.
84. quamdiu præfuerit Antiochenæ Eccle-
ſiæ. 272
S. Petri Pontificatus ab hæreticis oppugnatur
8. à quibus ibid. confirmatur varijs teſti-
monijs cum depulſione aduerſariorum. 10.
& ſeq. miracula 74. iuriſdictio an tunc
concluſa in ſuburbicarijs. 175
Phocæ Imperatoris de Sede Romana conſtitu-
tio 155
Placentius an legitimus Pontifex 356. eius
ſupplicium. ibid

Pontifex

Digitized by Google

Pontifex Romanus quo modo agnoſcēdus. 125. B. Petri ſucceſſor ibid. cur caput Eccleſiæ. 207. an ab Imperatoribus eligendus. 342. eius imperium in Reges & Principes. 360
Poteſtas, quam Præpoſiti habent a Petro declaratur ſimilitudine exercitus. 55
Poteſtas Romani Epiſcopi qua ratione ei competat. 255
Presbyteratus & Epatus vnus ordo. 223
Primatus S. Petro a Chriſto quando delatus 25. varijs teſtimonijs, tū ſacris tum profanis confirmatur, 26. & ſeq. an ſit de neceſſitate ſalutis. 127. impugnatur auctoritate variorum Conciliorum. 299
Primatus & Apoſtolatus diſcrimen. 95
Priuilegium Sedis Apoſtolicæ quid ſit. 34
Pyrri Monothelitæ cum ſancto Maximo inſigni Monothelitarum Antagoniſta diſputatio. 257

Q

Quatuor dignitates Romani Epiſcopatus. 254

R

Regnum cœlorum in Scriptura quomodo accipiendum. 37
Religionis ſtatus varij gradus, & hi an & quomodo inter ſe diſtincti. 71
Romanus Patriarchatus an & quomodo typus vrbanæ Præfecturæ. 197. an ad ſpecialem Diœceſim ligatus. 213
Romanus Pōtifex B. Petri in Apoſtolatu ſucceſſor legitimus 114. vnde cognoſcendus 125. qua ratione alijs Epīs ſimilis. 233
Romana Eccleſia nomē tria ſignificat. 126 diuiſio triplex. 192

S

Sacerdotum nomen quando cœperit eſſe ſolemne 7. munera. ibid.
Sardicēſe Concilium ab Hæreticis oppugnatū, & contra à Catholicis defenſum. 143
Schiſmaticorum pœna à Theodoſio Imperat. lata qualis. 226
Schiſmatis diuturni Eccleſiæ Orientalis, & Occidentalis quid cauſæ. 170
S. Scripturæ ſēſus duplex 42. myſticus ſubdiuiditur in Allegoricum, Tropologicū, Anagogicum. 44
Sicilia iuriſdictio vera & legitima ipſius Romani Pontificis. 290
Simonis Magi aſtutia & dolus in Samaritanos. 83
Sobnæ Pontificis de Pontificatu vectio. 36
Societatis ciuilis tres aſſignātur ſpecies. 122
Suburbicarij obiecta contra Eccleſiaſticam politiam propoſita & diluta. 207. & ſeq.
Suburbicariæ Prouinciæ quænam appellatæ 175. ijſdem an tantum concluſa Romani Pontificis poteſtas. ibid.
Symmachus Pontifex Epos Eccleſiarū Illyrici ad Catholicam fidem conuertit. 238

T

Taureſia locus apud Dardanos Europæ qualis. 305
Theodabati Regis Gothorum lapſus. 245
Theodora Auguſta Romæ Domina de reuocando hæretico Anthimo iniqua poſtulatio. 247
Theodoſij Imperat. epiſtola pro confirmatione S. Petri Pontificatus. 23
Theſſalonicæ ciuitatis encomium. 209
Thraciæ poteſtas quām latè diffuſa. 302
Thraciæ prouinciæ quot & quomodo appellatæ. 223
Traditionis Apoſtolicæ effectus. 114
Tres in Eccleſia patriarchatus celebres. 191
Tres ſpecies ciuilis ſocietatis. 122
Tres in Aegypto Prouinciæ celebres. 186
Tria in Apoſtolis ſeorſim conſideranda. 70

V

Valentinianus ſenior Imperat. qualem ſibi elegerit imperij conſortem. 299
Verba iſta: Tibi, Petre, dabo claues regni cœlorum, hiſtoricè & myſticè quid ſignificent. 45
Vicarij etymologia. 275
Victor Papa Eleutherij ſucceſſor cur omnes Orientales anathematizarit. 120
Vnitas Eccleſiæ Catholicæ quomodo appellanda. 124
Vniuerſalis tripliciter ſumitur. 127

Z

Zeno Imperator cur, & quando Baſiliſcum tyrannum expugnarit. 169

APPROBATIO.

GEmina hęc diſputatio inſigni perfecta labore, nihil continet à Catholica fide, & vera, germanaque ſanctorum doctrina alienum, aut morum honeſtati repugnans; quare luce dignas omnino cenſeo. Coloniæ 1621. Die 7. Martij.

Henr. Franck. Sierſtorpſſius S. Theol. D. Regens Gymn. Laurentiani, Librorum Cenſor.

Digitized by Google

Errata, quæ per abſentiam Auctoris irrepſerunt ita corrigas.

Pag. 13. l. 3. Epiſcoporum, dele, & pone in notis marginalibus ad litteram, d. 17. 30. tui, cui. 26. 36. Cum, eum. 34. 12. Nullum pro lege, Rullum pro lege. 16. neſcij quid; neſcio quid. 35. 7. Eccleſiæ Chriſt. Apoſtolicæ Sedi, ſed Eccleſiæ Chriſti. 40. 18 Hęc deſerit, Nec deſerit. 44 3. res ſignificatas, per res ſignificatus. 45. 15. intelligit, intelligit. 52. 24. abieciſſes, obieciſſes. 58. 25. Huccine, Hůccine. 59. 20. veni vſq. venieſq; 23. docuerit, docuerint. 63. 24. Reſciuit, Reticuit. 28. ſocius, ſocrus. 67. 14. ſæculorũ, ſequentium ſæculorum. 68. 4. Iornac, Tornac. 8. vniuſq; vtriuſq; 78. 1 ſoluo, ſolæco, 82. 20. Iob, Ioan. 83. 24. Heronem, Neronem, 25. Chelliam, Chelchiam. 93. 18. Apoſtoli non ſunt pares, Apoſtoli ſunt pares, quia omnes Apoſtoli non ſunt pares. 97. 1. arbitratus, arbitraris. 21. ordine politico inæqualis, adde inæqualis etiam. 99. 13. Anonymus. Reſilit. Dele Anonymus, & pone ad marginem, 100. 35. ius vis. 105. 26. quiſque, quiſquam. 36. hinc, hunc. 117. 28. & eius, dele, &. 119. 25. ſignificata, ſignifica. 32. quidnam, quidam. 121. 3. patiebatur, potiebatur. 5. videns, videas. 128. 10. errorem, erronem. 132. 1. reſert, referte. 29. obſeruet, obſeruent. 135. 16 aperta in, aperta vi. 140. 15. Archidainus, Archidamus. 141. 4. vis, ius. 145. 13. primo, ſanctiſſimo, 146. 35. metient, metienti. 147. 4. callentes, callens. 10. erudentiſſimum, euidentiſſimum. 19. propagatores, propugnatores. 149. 13. oriente, orientem. 162. 5. Athanaſius, Anatolius. 163. 9. Cypri, Cyri. 164. 33. admittentibus, adnitentibus. 170. 2. Baſilio Baſiliſco. 30. ac vbi, at vbi. 174. 1. Diatubarum, Diatribarum. 188. 30. Epiſcopos, Epiſcopis. 34. Eccleſiaſtici enim omnes viri, Eccleſias enim cæteras iure. 191. 27. iunguntur, funguntur. 32. ſuam, tuam. 36. Erexerat, erexerant. 192. 6. inquit, inquiunt. 7. antiqua conſuetudine, antiquas conſuetudines. 190. 25. Tametſi, tamen ſi. 193. 10. Libyæ, Libya. 194. 13. qua, quæ. 199. 29. Euſtachium, Euſtathium, ead. Photiam, Photium. 202. 33. triennali, tricennali. 204. 15. indignæ, indigna. 205. 25. diſſerit, diſſertat. 207. 27. tibi, ſibi. 208. 20. prærogatiua, prærogatiuam. 209. 19. Nipentem, Ripenſem. 22. Liricij, Siricij. 28. temporib. temporalibus. 210. 21. Neazam, Nearam. 211. 16. laudans, & laudans. 212. 24. Romanæ, Romana. 213 8. Achan, Athan. 25. Maiſanenſem, Maſſanenſem. 30. Lancolim, hanc olim. 35. Raltamone. Baltomone. 214. 12. præcepit, præcipit. 30. polieuitum, Polieuctum. 33. Eremptam ereptam. 216. 13. regeſta, regeſto. 31. ſpecialiter te, ſpeciali tu te. 34. ſi non legiſti, ſi legiſti. 217. 15. plotium, Photium. 22. ſubſtrahant, ſubtrahant. 218. 7. interiore, interiere. 13. aſſequitus, aſſequutus. 219. 20. lacente, lucente. 221. 27. certò, certe. 222. 26. Reſiæ, Retiæ, & 27. Tingotania, Tingitania. 223. ſecunda eius &, ſecunda eiuſdem. In Diœceſi Prouinciæ, in Diœceſi Ponti Prouinciæ. 226. 24. li, L. 227. 4. fuit, fuerit. 13. taliam, Italiam. penult. Venatoris, Venetorum. 228. 19. Anguſtiores, Anguſtiorem. 25. inquit, inquis. 32. Læſit, hæſit. 229. 2. Sardinicæ, Sardiniæ. 20. Procaſius, Protaſius. 230. 9. Diatubis, Diatribis. 231. 5. diſſertationum, hic diſſertationum. 17. videre etiam ſi extuleris, non videre etiam ſi exoculeris. 234. 17. quiſque, quiſquam. 239. 12. ſtipendium, diſpendium. 240. vlt. Acarij, Acatij. 241. 26. Chani, Chain. 243. Anchimus, Anthimus & ſequentib. 246. 34. denuo, demum. 253. 16. Neuſtentes, Neſteutes. 254. 19. conuerſus, conuerſis. 256. 32. & ei. 258. 24. Bizatenæ Bizazenæ. 28. ac, &c. 260. 27. ita, ira. 264. 24. vltimis, vltimus. 25. ſucceſſionum, Sueſſonum. 265. 29. charitate, claritate. 272. 16. tamen, tanquam. 274. 20. eandem, caudam. 281 20. li. digna vox de leg. l. Digna vox, C. de leg. 285. 8. itidem facit, non itidem facit. 287. 35. Pontifices, Pontificis. 290. 18. patritia, patritiatus. 20. inſtituitus, inſtituit. 291. 33. quoniam, quomodo. 292. 16. tutum, tritum. 295. 16. Romulandi, Romualdi.

Digitized by Google

mualdi.296.7.ad ſe,a ſe.304.9.ſi Patriarchę,hi Patriarchæ.305. penul. inde, vide.
306.22.quomodo autem,dele autem.24.ius,vis.307.17.Vrbanum, Vrbanumque.
309.11.cccxiij.cccxviij. 310.4.prioribus,patribus.312.23.ſi quibus,dele ſi- 26. A-
nonymus,Antoninus,311.32.vtrumque,vtcumque.318.12.ſuis,tuis. 329.31. iſtis,
illis. 333.18.eccleſiæ,eccleſia. 342.13.falsè,ſalsè. 343.15. Alexan.contra Alexan.
344.6.vltrò,vltra.10.eſſent,eſſet.345.3.Antonius,Antoninus.346.15.Deferebant,
Referebant.29.vbi tuum,Riſum continere non potui,vbi tuum.348.11.non, enim.
17.&c,vt.30.vendicat,venditat.352.15.vtiliter,viriliter.354.28.fuerunt,ſed fuerũt.
29.ſecunda,dicta.355.28.ſe te.357.29.ad marg.adde Baron.361.14.ſinonyme, ſino-
nymo.364.22.neque,reque.366.14.fuerit,non fuerit.367.reijceret,reticeret. 9. Dal
phum,Dulphum.11.illis,illius.13.cæteris,cæteros.20.iuiſſe,fuiſſe. 368.23. ab eo,
adeo.25.temporis refelli,temporis iactura refelli.369.3.deſtitui, deſtituti. 11. ad
marg.appone.Ennod.pro ſymma. Quæ peccata ſunt in notis marginalibus com-
mittuntur humanitati eruditi Lectoris.

Digitized by Google

Digitized by Google

Google